

NIDER
FORMICARIUS
1480

Georgius Kloß, M.D.

Francofurti ad Moenum.

Nider, Johannes

Formicarius.

[Coloniae, Johann Guldenschaff,

1480] fol.

Panzerum latuit
(Coloniae, Johann Guldenschaff. 1477/79)

Incipit prologus formicarij iuxta edificacōem fratris Johis Nyder sacre theologie pfessoris eximij . q̄ vitam tempore concilij cōstanciens. basiliensisq3 duxit in humanis fe= liciter.

Peragrans crebro ptes quasdam p̄sertī3 alma nie querelas nonnunq̄ audiui pigrorum in fide hoim Cur modo iter cristicolas de9 nullis ecclesiam roboret miraculis aut sacris p fide tuenda ꝛ virtuti= bus ad bene viuēdu3 non illuminet sicut olym reuelacōibꝫ Cum perfidi enim iudeis clamitant Signa nos tra non vidimus iam nō est pphta et nos non cognoscet ampli9. Quod murmur xpi cooperāte gracia cōpescē conabor in sequētibꝫ p plura q̄ ppe et circa nostra tēpora pmo nobis dū datum est viuere in humanis mira adeo vel miracula ostensa sunt diui tus cū reuelacionibꝫ varijs ꝛ sācto rum hoim virtutibꝫ q̄ cōstant aut vi sus mei vel auditus propria experi encia aut fide dignorum relatibus avt reorsatis exinde facta sunt cre= dibilia Verū q2 in morali nunc labo ro materia. p̄cor ideo lectorem seq̄n cium ne demonstracōem querat vbi accomoda sufficiat pbabilitas nec me suspicetur faciliter credere homi nibus q̄buslibet p̄sertī3 feminis q̄s nisi sint pbate plurimum sēpe ita libꝫ delirare suspicor q̄q̄ quā sex9 nō despiciendus sit fragili9 In q̄ sexu deus sepe magna facit vt cōfundat forcia mūdi . f̄m apostolum. Scio deū iuxta beati Job vaticinium nos tro nō egere mendacio ad obsequē dum sibi Scio q̄ falsitates detestā tur theologica quā pfessus sum sci encia Scio demū q3 fucatā doctrinā paul esse avita. ꝛ q̄ fugoꝛ ordine p̄ dicatorum ꝛ officio Nec miret quis si q̄nq3 loca ꝛ nomina ppa psona rum siluero q2 ita fieri debere frater na caritas impat ꝛ r̄ca psuadet rō vbi aut cōfessionis sigillum . aut se cretum aliq̄d notabile aut periculū zenodoxie ad aliq̄ silenda astrinxit vel periculum aliud corpi9 ā aīe Sub vni9 igitur typo voluminis li bellos quinq3 colligere studui ꝛ p̄ sens opus q̄d formicari9 appellatur moralisatur In q̄ piger discipuli ꝛ theologus p̄ceptoris habebit offi ciū Libell9 p̄m9 p̄ncipaliter erit de ra ris bonoꝝ hoim exēplis ꝛ operacōni bus Secūdus de verisimilibꝫ hois reuelacōibꝫ Tercius de falsis ꝛ illuso rijs visionibus Quartus de v̄tuosꝭ pfectoꝝ operacōibꝫ Quintus d̄ ma leficis ꝛ eoꝝ decepcionibus.

Capitula primi Libri.

Capitulū p̄imū q̄ formi carū ppetates pre multis aialiū cōdicōibꝫ sūt inspi ciende de sexaginta ppetatibꝫ earū De t̄plici laboꝝ ciā. de appetendis

Capitula Secundi Libri.

Capitulum primum quod reuelacionibus quibus credere potest bene probatur Quod simplicibus aliquando et feminis tanquam apocribus aliqua reuelantur Et de magni viri cum laudibus Ca. ij.
de archiepiscopi Treuerensis Octonis bona vita et cur hodie episcopi non fiant olym clarent miraculis. Ca. iij. de visu hominis duplici. de sompniorum veritate et falsitate. et de cautelis in sompno vel vigilia per sanctos Ca. iiij. de sompniorum differencijs. de causis eorum et de deceptis per somnia et visiones
Capitulum quintum: Quod recurrendum est ad discretos viros in sompniorum et visionum incertitudine Et de sex regulis per quas aliquis in talibus non decipi potest faciliter
Capitulum Sextum. de via bona multiplici in moribus. Et sub

q̄ multis ymaginibꝫ sompniorum diuersi aui̇santur·:·

¶ Capitulum Septimum·
De laude pacificorum qꝫ deus mut̄ ⁊ surdis aliquando futura reuelat ⁊ cū simplicibꝫ ī eukaristia miracula operatur Ac de quinqꝫ ꝓphetie ḡdibus· ¶ Capitulum· viij·
De sollicitudine pro thesauro virtutū hꝫ bendo· ⁊ de militibus v̓tuose ꝓ re publica laborantibꝫ l̓ ꝓ fide·

¶ Capitulum Nonum·
Quis sit odor bonis ī moribus ·de sanctis ī matrimonio ⁊ caste viuentibꝫ Et vtrum bonus angelus aliq̄ꝫ hominem in bono possideat · quēadmodum sicut malus in malo·

¶ Capitulum decimum·
Fetor luxurie assilātur sulphuri· ⁊ quanto sit fugienda ⁊ de castitate aut virginitate q̄ sicut corpus tueri potest ¶ Capitulum Vndecimuꝫ
Abstinencia quantum ꝓdest ⁊ crapula obest ·Qr̄ deus ī hijs pugnātes iuuat ⁊ de terra vbi viget castarum feminarum multitudo ⁊ virginum ¶ Capitulum duodecimū
Qō male ɔtēplacōis in senio assumi deret Qō sit seneū laudabile ⁊ q̊ q̄dā electi in morte timēt alij gaudēt q̄ p̓ꝰ fuerūt timidissimi ⁊ scrupulosi in consciencia·:·:· ¶ Ca· iij· Li·

QApi·pᵐ quō mlt̄iplex ē q̄ntitas q̄liter q̄dā se fingunt ɔ̄fūctorum esse animas· ⁊ reuelacōnes habere · de feminis in iubilo exclamantibꝰ aliq̄n in hoc ⁊ q̄d sciendū sit ō tl̓ibꝫ ¶ Ca· ij·
Q̄ntū obest aīē cecitas ⁊ de decepcione t̓plicī qꝫ fūt dyabolꝰ aliq̄bus Exēplaqꝫ ponūt̄ de demone visibiliter nobili obsequēte ⁊ dep beghardum deceptis· ¶ Capi· iij·
De vꝫ q̄bꝰ tyrāni assiliant̄ Q̄ntū orō cōis valeat ⁊ opa p̄uata mīē ondit̄ in monialibꝰ puerꝫ ⁊ in feia p plexa miābit̄ ī causꝫ mrōnij Ca· iiij
¶ ·Q̄ntū vi caue habēt a mulierū familiaritate ⁊ blādicia· q̊ sexꝰ nō ē vituperādꝰ ī feis ꝫ viciū Et due dātur cāe cur vir excellit feiaꝫ ⁊ quare plꝰ vi accusāt̄ qꝫ feie ¶ Ca·v·
Q̄uo sicut leo ⁊ tigris yppocritas designt ⁊ heticoꝫ ⁊ dat̄ ītellcūs cuiusdā pnicōsissiē hꝫ q̄ currit hodie At qꝫ duo mōi ondūt̄ q̄bus demonuꝫ volūtas ·⁊ ptās coartatur Ca· vi
Infamia fetoꝛ ī ɔpat̄ ·qꝫ piculo sūt feis ɔuiuē ·q̊ hetici tl̓es solēt seducē ad spitū libtatis q̊ vi maleficiā t̄ ibi ⁊ discipulos acq̄rūt ōflocatos

¶ Capitulum Septimum
Quam ɔsultum sit spitualibus ī domo ɔsistē· ⁊ cur quidam ⁊ q̄dam p hereticos decipiūt̄ facilit̄ Ca· viij·
Per cineres designatur humilitas Supbia meretur illudi · exemplū esse videt̄ de moniali que se mortuam falso pdixit· ⁊ q̄mō veri a falsis ꝓphetis ɔgnoscuntur·

¶ Capitulum Nonum·
Canibus heretici assimilant̄ hetici

Capitula quinti libri·:·
Capitulū pmū Colores diū fi qd ī sacā scptura sigficāt ·Quoꝝ tribus modis deludū tur hominū mentes ⁊ de nocturnis excātibus ⁊ eqtibus qd ī bono vel in malo significent··:··
Capitulum secundum ·Vnde p ueniant inquietud nes noctem in qui busdā domib? ·exēpla ponūtur Et quō fiunt possessiones hoim a dmo nib? Ac de sex caus q̄re q̄dam non liberātur Capitulum Tercium·
Hy ēps ⁊ fug? qd significent de sep tem maleficoꝝ exercitijs quomodo comedāt pueros q̄mō artē istam p fiteantur ⁊ an maleficium sine pec cato possit tolli Capitulū q̄rtum
Nigromātiā q̄ sint·q̄mō a demoni b? malum aliquādo pcium recipiūt Quomō diuinitus maleficia ipediū tur ⁊ q° tēpestates cōcitāt Ca· v
Visc? aīe ē delcācō luxuriosa potissiē malefica q̄mō infrigidant generati uā pmouēt ad amorē vel odium ⁊ anim caritate existētes possint male ficiari Capitulum Sextum
Viri nocumēta ostēdūt ·q̄modo re mediari possint īfrigidati amoē vel odio capti ⁊ hmōi maleficiati Quō bon? āgel? magē bn̄ficus hoīs q̄z mal? maleficus peccatoib? ⁊ de mlt tis p āgelos castificat seu enucba tis Capitulum Septimum
Comestio det dōis que sit maleficiā quō ledūt iudices aliqn̄ q̄mō videt abscēdā: ⁊ q° dicāt aliqn̄ cōdicāt cō tradictoria Capitulū Octauum
Delcā° venēa q̄ntū fugiēda sit de fe mis q̄ntū sb vili spē se publice dicē tes eē missas diuinitus ⁊ de tb? q̄ r ro mediū tenēt ·vicz ligua ecclesiaſ tic? ⁊ fēia q̄ ī bōis optia ī mal vero aliqn̄ pessiā sūt Capitulū Nonū
Tēs mōī sūt corrigēdi vicia ⁊ cp in cubi sint ⁊ sucubi dmoēs put pro baſ p exēpla ⁊ p aūtoitates Ca·x·
Que sit mūdicia ⁊ imūdicia carnis ⁊ spūs q̄z piculosius sit ɔtact? mal ⁊ fēie Incubi vtꝝ generēt·q° q̄dā virgiēs ī ɔceptu ⁊ partu aureolam n̄ pdūt virgim ī media fugādi incu bāſ ⁊ quō q̄dā fantastice se solum cōcepisse putant Capi· Vndcā·
Homo perfectus est triplex pticu laris homo·ex duplici causa aliqui possidentur·· Sex modis demones solent possidere· Quoꝝ possessi eu karistiam recipere possunt ·⁊ quid valeant exorcismi·
Capitulum Duodecimum
Stirpes·radix·gemma·flos·folia ⁊ fructus· quid significant·De her bis petris ⁊ melodijs an demonem arcere possint De varijs modis pos sidendi hominem aliquando fantas ticis per maniam·⁊ de remedijs cō tra maniam·
Explicit Tabula Capitulorum···

Incipit Liber Primus·

Vade ad formicam o pi
ger et considera vias eius
et disce sapientiam. que
cum non habeat ducem ac
preceptorem nec principem. parat
estate cibum sibi. et congregat in mes
se quod comedat. Ait dives ille Sa
lomon primus in hoc philosophus.
et theologus proverbiorum vi. Quo in
loco tria te precet o piger attendere
principaliter. Primo precepti preceptoris man
datum cum premittit. Vade et disce
sapientiam. Secundo correptionem temporis exces
sum ubi subiungit o piger. Tercio
gnari animalis exemplum. quod concludit.
Ad formicam cum suis proprietatibus
quas si humanis applicaveris mo
ribus veram revera disces sapientiam
Eandem enim ob causam. olym in prin
cipio nostri ordinis noster frater Tho
mas brabantinus librum morali=
savit de apibus eisdem applicans ex
empla et miracula suo facta tempore
ne talia aboleret oblivio mater ingra
titudinis. Non autem ut reor levi
ex causa materiam assumpsi de for
micis pocius quam de aliis minutis ani
malibus. quia inter talia omnia nihil
reperi natura sagacius: et morali dis
cipline hominis accommodacius.
Qua in re nedum sapientissimi salo
monis: verumeciam per eum loquentis spi
ritussancti auctoritatem imitor dicentis
proverbiorum iii. Quatuor sunt minima terre
et ipsa sunt sapienciora sapientibus
formice populus infirmus qui quidem
preparant in messe cibum sibi et de le
pusculo locusta et stellione. Posteri
us per ordinem loquitur Formicarum
preterea ex inspectione provida olim
Malchus qui captivus dicitur mo
nachus sue compunctionis hausisse le
gitur documenta salubria ut beatus
Jeronimus in eiusdem scribit legen
da. Cogitans inquit beatus Mal
chus. dum captus in heremo pecu
des pascerem aspicio formicarum
augustum gregem ferbere. videns
onera maiora quam corpora Alie herba
rum quedam semina forcipe oris tra
hebant Alie egerebant humum de
foveis et aquarum meatus aggeri
bus excludebant Ille venture hye
mis mores ne madefacta humus in
herbam horrea verteret illata semi
na presecabant Hee luctu celebri
corpora defuncta portabant Quod
quam magis mirum esset in tanto ag
mine egredientes non obstabant
intrantibus quin pocius Si quam
sub fasce vidissent et onere cecidisse
suppositis humeris adiuvabant.
Quid multa: pulchrum nempe mi
hi et non modicum ponderis spectaculum
dies illa prebuit Unde ipse namque recorda
tus ipsius sapientissimi salomonis ad
formice solerciam nos mittentis et pigros men
tes sub tali exemplo suscitans. cepi tedere cap
titatis et monasterii cellulam querere ac formica
rum illarum similitudinem considerare. ubi labo
rant in medium et cum nihil cuiusquam proprium sit omnium
omnia sunt. Cum igitur inter parva

ãmirãda animalia non excipiendo
breuē in volatilibꝫ apē nullatenꝰ for
mica repꝑiat sagacius Similit̄ q̊ꝫ
morali discipline hoīs accomoda-
ciꝰ Idcirco iux̄ generalem ꝑmissam
t̄ dicōez eiꝰ ꝓpͤetates in seq̄ntibus
huiꝰ opusculi libris ac t̄ ctatibus
recitabo nihil tñ de talibꝫ formicaꝝ
ꝓpͤetatibꝫ scribendo. nisi q̊d beatus
Isydorus Plinius Solinꝰ ⁊ ipse
Aristotelesꝰ t̄ dūt similiter quoq̊ꝫ ⁊
dominus albtus magnꝰ in suis de
a ïalibꝫ libris aut q̊d ego ꝓpa vidi
experiēcia Est itaq̊ꝫ inter formicarū
ꝓpͤetates in genere iuxta comparaci
onis gradus triplices quintuplex
drēna ꝓm q̄s quinq̊ꝫ erunt libelli ad
mores hoīm bonos vel malos appli
cabiles Priā diffrēcia ex operacōne
formicaꝝ sumitur Quia quedam
mortuos sepelire videt̄ Alie in aliis
laboribꝫ lucroꝝ sedulo occupantur
Alie vero stant in viꝭ publicis iter
q̊dã mō ostēdere conātes. ne erret
aliq̄ Secūda drā ex motu sumitur
qꝛ q̄dā repūt tātūᵒ. Alie alaꝭ acq̄
rūt. alie volāt. Tercia drña in q̄nti
tate ꝯsiderat̄ qꝛ q̄dā sūt parue. alie
maioēs. alie maxiē Q̄rta drā in ꝓcesꝭ
sū etatis videt̄. cū q̄dā sint in ouis
Alie v̄miculi nati nouiter. alie aūt
que iā possūt generare Quinta drña
est in colore quia quedam nigre A
lie rubee Alie forme ⁊ qualitatis al
terius vt in ethyopia. Piger. quia
ne formicarum propria intueri iu

bes ⁊ ibi discē sapienciã Vellem v̄t
eaꝝ ꝯdicōnes singulas exp̄mēs vt
hiis q̄i ꝑ exēplai habitis faciliuꝭ de
incepꝭ ⁊ d̄lectabiliꝰ moēs valea
mus diligē. Theologus. vñ noue
ris ergo ꝑut ex prefatorum doctoꝝ
dictis eliciᵃ potest autenticas condici
ones formicarum aunectam sexa-
genaꝭ numero cuiq̊ꝫ libello traden
do duodenarum. Sub primo sit
hec in ordine Prima in operacione
sua formice differunt t̄ pliciter vt
premissum ¶ Secunda hee q̄ sunt
nigre parue sunt mole corporis. s̄
virtute excellunt maiora animalia
Tercia quamuiꝭ viuant in grege.
non tamen regem habent. ducem.
nec preceptorem. Quarta ciuilitas
earum est differens multum ab a-
pum policiadum. iste regnum ha
bent monarchiam. non autem il-
le. Quinta ⁊ si monarcha careant
tamen sibi mutuo trāq̄lliter obtem
perant Sexta de sua republica inē
eis quedam racio curā. ⁊ memoria.
Septima domum simul siue ciuita
tem construnt. quam distinctam
habitacul̄ diuersis plantaꝝ tegūt
ꝑticulis Octaua in suis domibꝫ viaꝭ
rectas ⁊ occultas fabricāt. q̊bꝫ sat̄
occulte sepe ī hitāt Nona tā mares
q̄ꝑ feīe ad laborē eḡdiūtur vniuēse
ꝑ turmas Decima vias suaꝭ mltuꝫ
ordiāte obseruāt. ne ille que exeūt
reintrare volentes obuiando ꝑpedi
ant. Vndecimā extra domum via

satis recta et apta ābulāt vt necāriā
acqrāt pascua Duodecima Nō mo
re apū sibi cibos statuūt: sꝫ a deo et nā
donatos recōdūt Pro libello secun
2 do sit pma Formicaꝝ drā In motu
trina eē dinoscit̄ vt pmisi Secūda
pnosticant et pntiūt frigus pluuias
et tēpestates aerū Tercia geminos
hñt oculos qbus corpe reguntur:
Quarta amputatis oculis in viis
patētibus errant Quinta cecitatē in
currēs vidētē fortissime amplectit̄
nec dimittit ñ ad casam reducta :·
Sexta via vna egrediūt̄ a suis do
mibus que versus finem ppter qrē
da pascua plurificari vidr Septi
ma p viam lineam satis regiā ad
nidum redeunt: nec in via vna aliā
impedit: sed aliquando sibi osculo
vel ore pacis federa porrigere videt̄
mutuo Octauo omnes vnum locum
obſuant in quem thesauros ponūt
et recondūt Nona nid⁹ eaꝝ acutū
quendā et pōticū atqꝫ odorem emit
tit delectabilē Decima fetida qdā
vt sulphur· origanum · et cornu ad
ustum ceruinū adeo odiūt vt si tali
um sup earū domos spergāt̄ fumi
gacōes aut cineres de loco migrēt
Vndecima oēs circa vētrē stricte p
ue et qi tincte sunt Duodecima et vlti
ma formicaꝝ drā ē: qꝛ in senio tm̄
more auium assumptis alis volāt
3 Pro libello tercio sit ꝯdicō formice
Prima in q̄ntitate eaꝝ tplex vt i p
ſcta nō longe antea tetigi repit̄ drā

Secūdā qn̄ in via visu pūant̄ vix
aut nullaten⁹ ad domū reūti possūt·
Tēcia ab vrsis deuorāt̄ qs sanāt si
egrotāt· vn̄ ab eis sagacissime qrūt̄
Quarta philomene formicas et ea
rū oua auide qrūt et comedūt qꝛ ex
his ꝯualescunt egrote et senoē effici
unt̄ Quinta formicaleon cibum for
micarum rapit et edit in hyeme qꝛ ī
estate improuidus nihil sibi d cibo
reſuat Sexta q̄muis nidus formi
caꝝ odore bono rdoleat· tn̄ si sup eo
ligna noua et teneā aut ex his lage
na terantur duriter et fricentur feto
rem quendā nobilem ꝯtrahere ex
piuntur· Septima qn̄ lucri causa i
caute ex domos ambulāt sepe a for
micaleon insidiose necant̄ Octaua
formice vbi sūt nociue: facilit̄ fugā
tur si ibi orbiculariter cineres spgā
tur Nona formice dicūt̄ eē in ethy
opia grādes adeo vt canibus simu
lentur Decima aurū tales pedib⁹ ex
arena leguntur fodere · Vndecima
Eedem a se effossum aurū q̄d eis pa
rum aut nihil prodest custodire di
ligencius dicuntur Duodecima hoī
nes qui eis aurum furtiue sbtrahūt
euigilātes ad necem psequūt̄ Pro
libello qrto Prima ē ꝯdicō qꝛ i etat̄
pcessu gradu trino pociunt̄ preta
to: Secūda oua formicarū colore
sūt alba sꝫ q̄ntitate pua et rotunda
oblōga et calūnlia· Tēcia oua earū
sūt odifera et ifirmis qbusdā aiali
bus medicina Quarta icremētum

oua earum̄ suscipiūnt in loco calido
⁊ versus solem vbi posita a pntibꝰ
primo in vermes albos: ⁊ exinde in
formicam ꝯplent: Quinta turba
ta domo oua studiose solent tollere
⁊ ad nidum reportare Sexta cibo
formicarum sunt fructꝰ ⁊ herbarū
sucā quaꝝ eciam ptes sepant: ⁊ cū
eis ad nidum reuertūt: Septima
formicis p̄ aliis est ꝓpū q̄ in maio
re sua etate virtute crescūt Octaua
grana frumenti eligūt: ꝫ ordeū mo
dicum curant Nona grana d̄siccāt
cū humida sint ⁊ ꝯpluta : decima
grana sollerter colligūt decorticant
ne germinēt ⁊ secreto recōdunt Vn
decima arte multiplicā onera r̄ddunt
portabilioā :duodecima hyeme q̄
escunt ⁊ cibo fruunt̄ estate collecto·
Pro libello vltimo·p̄ma in coloē d̄
niqꝫ p̄ma est formicarum diffrēcia
Secūda que domos edificāt ex soli
tudinē ꝓpe hoīēs deuastacōes crebro
paciūt Tercia frigꝰ q̄ue ouis eaꝝ su
puenīēs ꝓlem impedit·aut ētādat
Quīta alis carētes :ꝰ nimium ꝓgre
dientes in publicū ab aliꝭ bestijs
facilit̄ necāt Quinta viscoꝝ humo
ribꝰ ⁊ tempestate ab icessu ⁊ a labo
re ꝑpediūnt̄ Sexta que sibi a vino
vel a vippa nō cauēt subito inebriā
t̄ ⁊ grauiter Septima comeste ab
hoībꝰ eis nocent non bestijs omni
bus: sed quibusdam proficiūt Octa
ua formicaꝝ cibus nonūq̄m sūt ca
dauera aialium mortuoꝝ Nona se

ledentes homines humoē acuto pū
gunt Decima manus inq̄nāt homi
niꝭ si multum tangūtur Vndecima
radices ledunt arborum vbi iuxta
eas nidificare sinuntur: duodecima
ad summitateꝭ scandunt arborū ⁊
ibi eorundem arborum flores ⁊ ger
mina ledūt ⁊ rodūt cauantqꝫ fruc
tuꝭ tenerrimos Videꝭ igitur piger
quot pmitabilium propietatū diū
sitates eterna sapiencia in minuto
animalia locauerit Piger: Video
⁊ fortassis inuideo · qui me iam vi
ce tercia non ꝓprio ·sed nomine ꝓ
broso pigrum vocitas quem a tem
pore quo religionem approbatā ꝓ
fessus sum scis accidiam odisse ⁊ si
non totam euaserim Nā auctores
alij qui suis cū discipulis de exem-
plis habuē dyaloguꝫ honesto eos
allocuti sunt nomine ꝓpo aut ap-
pellatiuo Tu vero inchoas a cōuicō·
Theologuꝭ: Te prigri hominis
vitio irretitū eē nō re ipsa autumo
sed solo nomine mutuo collacōniꝭ
gracia Nulli sciaꝭ nomen qualecū
qꝫ obernt si designati vicij actu ca-
ruerit Quid enim obfuit Thadeo
apostolo: q̄ cum proditore cristi iu
da par nomen habuit: vbi demo-
rum in aliquo constat differentia
parum refert quid sit de nominis
conuenientia Sicuti namqꝫ solum
vocabulum nulli hominum bonita
tem tribuit Ita videlicet nec cui
cumqꝫ eciam nota viciosi nominis

nota viciosi nominis ipsum virtu
tis donum adimit Ni fallor mens is
ta fuit Crisostomicum ait in quadā
sentēcia Si dyaboli nomen aureis
litteris scripseris malignitate tn̄
non carebit Et si nomē dei tetris nō
nullis depinxeris caracteribꝫ nihil
diuine bonitati nocebit vocū itaqꝫ
pruriēcia vocabula n̄ curē9 magno
opere sed v͛tutes ꝓut cepim9 de for
ce ꝓpeta tibus satagam9 proficere:
Piger Tn̄ q̃latus a murmurē video
essent asseris Vnde q̄so cepta mora
li doctrina eādē velis deinceps ꝓse
qui Theolog9 Prima formicaꝝ p̄
recitata ē differencia. ꝛ ꝓpetas ꝙ in
opacōibꝫ suis formice plurimū dif
ferūt qꝛ q̄dā mortuos sepeliūt. alie
lucroꝝ occupantur sepe laboribus.
Alieqꝫ stare videtur in vijs puplic̄
iter q̊dāmō onꝰ dē moliētes alijs ne
deuient p que datur intelligi ꝙ nul
li homini p̄ ꝓtim min9 ecclesiastico
licet vacare acādie vicō: sed cūctis
studēdum est v͛tali aliq̊ sēp occupai
exercō Sunt enim in cetu ipsi9 eccle
sie ad instar formicaꝝ exēcicia va
ria ꝛ tres opacōnū differēcie pluri=
mū distātes apud deū in merito
Quidā sūt in mūdo detēti licitis. ꝫ
circa corpalia p̄ssi laboribꝫ puta me
chanici ꝓ sustētacōe sua ꝛ suoꝝ ne
cessarioꝝ. ꝛ maxiē hij in opacōibꝫ
mīē corpalibus ꝓxiō obsequūt. q̄
bus tn̄ nō sēp debēt insistē sed eis de
interdū obmissis vacare melioib9

In seculo eni vel infirmitate existē
tes velud mortui sunt vel in morte
quadam ꝯstituti. iuxta illud cātici
ecclesie Media vita in morte sum9
Supra enī tota vita est in celo In
fra tota mors est in inferno. Hic
aūt ī media vita sum9 q̄ q̄dā mors
Hinc ē ꝙ ad meliorē vitā xp̄s quē
dam vocare volens sibi dixit math̄
viij. Seq̄re me ꝛ p̄mitte mortuos
sepelire mortuos suos Vn̄ Bernh̄.
xix. Notandum est in hac sētēcia ꝙ
aliqn̄ minora bona p̄t mittēda sūt.
ꝓpter v͛tilitatē maiorum Sunt alij
lucroꝝ insudantes laboribus sed i
spūalibus bonis videlicet religiosi ꝛ
clerici qui p oracōes ꝛ laudes cano
nicas a suis ꝛ aliorum animab9
nocte dieqꝫ hostes fugant inuisibi
les De quibus ait Apostolus primo
Thimotei secundo Qui bene p̄sūt
presbiteri duplici honore habeant
remuneracione scilicet diuina parte
ꝛ humana vt glosa in finiat Sūt
preterea alij qui in plebeorum ocul
tota die stare ociosi videntur eo ꝙ
corporalib9 se non inuoluunt excer
cicijs qui tamen in via morum ve=
ri duces sunt hominum simplicium
eis methadum ostēdentes manda
torum dei. quemadmodum sunt ho
ini doctores ꝛ prelati ecclesie De qui
bus ad Ephesios. quarto. dicit. A
postolus Ipse dedit quosdam qui
dem Apostolos. quosdam autem
prophetas alios vero euangelistas

euāgelistas·alios āt pastoēs ꝛ do
ctoēs ad ꝯsūmacōnem sanctoꝝ in
opus ministerij in edificacōe cor
poris cristi Primi ergo boni Secū
di meliores ꝛ tercij optimi formi
carum imitantur opa: Piger·Vel
lem ꝙ singula in sequētibꝰ capitu
lis probares p moderna aliq̄ mirā
cula ·sicuti ipa iam ꝓbati sacre scp
ture auctoritatibus ꝛ formicarū ꝓ
pētatibꝰ Theologus· Si sacre scp
ture auctoitas ꝛ veteꝝ tibi miracu
la ad credēduz nō sufficiūt Judaȳ
ce pfidie videris eē ꝓxim⁹ Judei in
q̄t apostol⁹ signa querūt ·sicut gre
ci sapienciam·ꝛ saluator Math·vij
multi dicens mihi in illa die domiē
Domine nōne in nomine tuo ꝓphe
tauim⁹ ꝛ in nomine tuo demonia e
iecim⁹ ꝛ ī noīe tuo v̓tute ꝯ multas fe
cim⁹ ꝛ tūc ꝯfitebor ill' qꝛ nūq̄ noui
vos·Discedite a me q̄ opami īiq̄ta
tē sup q̄ b: Gre·ij·li·mō·Hac sētē
cia datur intelligi ꝙ in hoībꝰ cari-
tas huilitas·nō āt debeant v̓tutum
signa venerari Vn̄ nūc sancta ecc̄a
eciā si qua sūt hereticoꝝ miracula ꝯ
spiciāt·qꝛ ꝓbacō quidē scitatis n̄ est
sig̃ facē qꝛ hec scitatis spēz n̄ eē cog
noscit ꝫ ꝓxim vt sē diligere·de deo
vera de ꝓxio meliora q̄ desēipo sēti
re ꝛ B: aug̃·li·lxxxiij·dt Intelligi
mus quedam miracula eciam scele
ratos homines facē q̄lia sancti facē
non possūt·ꝛ statim causam huius
adiungit idem dicens Q̄ō nō ideo

pociores locū apud deūm arbitrādi
sunt esse scelerati quam iusti· Non
enim accepciores erant apud deum
magi pharaonis: quam populus
israhel quia non poterat ille popul⁹
facere· quod illi faciebant· quam
uis moyses in virtute dei maiora
potuerit : Unde reuera mali non
possent illa facere ·nisi permissi·
Boni autem si daretur eis a domi
no possent ·ꝛ illa·ꝛ maiora facere·
non tamen sine recta ordinatione
domini est ꝙ non datur hic potes
tas sicut ꝛ malis ·Vn̄ō subdes cau
sam quare non detur eis Dicit ·Jō
non omnibus sanctis ista tribuntur
Ne pnicōsissimo errore ꝺcipiantur
infirmi existimantes in talibꝰ fac
tis esse maiora dona quam in operi
bus iusticie q̄bus eterna vita ꝯpa
tur ꝓpterea dominus ꝓhibet hinc
gaudere discipulos cū ait Nolite i
h̊ gaudē q̄m spūs vobis sbiecti sūt
Sed gaudete quoniaz nomina ve
stra scrip ta sunt in celis Luce ·x·
Piger :Miracula adducā non desi
dero·vt veritati ipse credam fidei ꝛ
disciplinis moralibus :Sed pro
pter pusillos fidei quorum multitu
do est nō minima hoc exigo qui no
uis a deo donatis prodigijs mo
uentur ad virtutes ferueñcius Refe
runt exinde viri solidi deo grātes ā
plius ꝛ vniuntur caritate perfecta·
ob id suo fini altissimo arcius inhe
rētes Theo·Has ob cās exēplum

ymō miraculum in nostris factum
tēporibꝫ refero de laborātibꝫ in secu
lo licite Fuit vir q̄dā plebeus laboā
tor simplicianꝰ mūdo · ꝫ deo reuera
prudēcior in ciuitate Nurēbergensi
Bambergens dyocesꝭ meo tēpore
ciuis modo nō nomīe ꝓꝓ^m sed vite fa
ma bona ocurrit · filiꝰ ꝯfessionis h
extitit p̄decessoris mei in prioratu ·
Nurēbgensi fratris eberhardi vide
licet viri vt adiacens mihi tēstanti
p̄ōt pr̄is fide digni valde · hꝰ enim
relacōne didici que sequūt · hic igi
tur Simplicianus tēpali q̄dem sb̄
stācia nō mēdicus fuit · ꝫ rebus vi
uebat secundum seculum mediocri
ter ad dīna vero fuit deuotus pluri
mū Nā operibus misericordie de la
bore ꝛ rebus ꝓꝓ̄ijs pauperibꝫ eroga
bat largiꝉ pegrinacōibus lōgiꝰ ali
q̄ciēs corpꝰ macerabat actꝉ: ꝛ imme
ditacōe dnīce passionis se exercere so
lebat mltipliciter ꝛ q̄ ex hijs pijs
operacōibꝫ ad deū dietiꝰ eiꝰ animuꝭ
cepit in ardescē Jd circo desiderium
aliq̄ciēs i āno sumēdi diuinissi^m eu
karistie sacmētū i eo nō destitit cres
cere Verꝫ i p̄fata ciuitate masculinꝰ
sexꝰ rā nꝰ q̄ femineꝰ ad eukaristie
sacmētū solꝫ accedē q̄d isti eciā licē
ciꝰ plerūqꝫ plebani q̄ illi solēt tra-
dē formidabat · ꝓptea dei famulus
sacmētū q̄d cordis estu affectabat
ꝯ morē cbrius petē: ne singularis
v idēt iuxta illud memorādū beati
Bern · Qui facit q̄d neō · miraꝉ oēs

Excogitabatqꝫ tādē dīno nutu mo
dū aliquē q̄ mediāte acq̄reret p eq̄
pollēciā q̄d sumē neq̄bat p sacmētū
p̄ncīā · Sciebat eī q̄ sēp dei miseri
cordia volūtatē bonā p facto accep
tat qn̄ ꝓꝓ̄a negiligēcia opꝰ extrīse
cum non vet t · Fecit igitur q̄ntū in
se fuit q̄cquid potuit se ad sacmen
tū eukaristie p̄parādo die p̄stum ꝛ
hora q̄ eukaristiam habere verisimi
liter a sacerdote ꝓꝓ̄o non valuit: nā
p̄mum si oportunitas arriserat sac
mentaliter p̄ confessus ē · Cibum p̄
ce dēti die sumpsit moderaciꝰ vice ie
iunij Deinde deuocōne vera p medi
tacōnes stās i ara cordis corā dei vi
uentis oculis mactare se ꝛ actuare
solebat sollicitꝰ quo potuit · ꝛ tādē
infra misse officium ꝛ potissime com
munionis hora ōni quo desiderio po
terat a diuina pecijt clemencia vt sē
tanti sacramenti ꝑticipem efficeret
ꝛ bonam voluntatem pro facto ac-
ceptaret In cuius euidēciā vt corpꝰ
sbicēt spūi ꝛ vt dīna bōitas bone vo
lūtatꝭ nunꝰ acceptaēt p facto Jd
circo cum sacerdos ore proprio sacr̄
mentum sub specie panis solebat
accipere iste dei famulus tūso pecto
re tūc eciam labia sua aperuit ꝛ ec
ce mira res Nā diuino vt pie credi
potest miraculo accidit vt qn̄ ita sē
disposuit illico ligue eius hostie cō
secrate · quedam ꝑticula adherere
cepit deuote dulciter · ꝛ sensibiliter
ad eo videlicet vt necessariū videꝉ

videretur ei aut istam quam sentit particulam de ore quod verebatur ponere aut quod faciebat perceptam deglutire. de quo cum miraretur se pius et tandem dubitaret An illud adueniret diuinitus. quadam die cum dominica audisset et percepisset ut pactum est finito misse officio certiorari volens digitum ori imposuit linguam tangere voluit. sed digito alba quedam particula ut visus ondit inhesit sensibiliter. quam ori repositam sumpsit ut antea. Sed deinceps per decursum suevite nunquam simile meruit papere licet a bonis operibus non minus quam prius desisteret: Piger Scire vellem cur hoc bonum deus suo famulo voluit substrahere quod nihil illicati opis videbatur in tactu facere: Theologus Ut satis reor nihil boni gratuiti et virtuosi huic diuina clementia abstulit deinceps sed solum sentimentum quoddam ademit corporeum in quo paruum vel quidem nullum consistit secundum nostram sophyam atque doctrinam meritum. quod pocius non nunquam imperfectorum est premium ne in via deficiant. quam sit meritum. Unde eciam forcioribus sepe in dei vinea laborantibus talia subtrahuntur sentimenta dulcia que opus est ut aliquando dent infirmioribus ut docet beatus Bernhardus in epistola ad fratres de monte dei et fortassis eciam delicto penitus non caruit post multas boni oraculi visas circumstancias sicut zacharias ambigere ubi dubitare non licuit.

Capitulum Secundum

Procedo ad formicarum condicionem aliam que est quod hee que nigre sunt parue quidem sunt mole corporis. sed virtute et animi industria excellunt maiora animalia per quod datur intelligi. quod quamuis quidam dei famuli sint in exteriori apparencia paruuli et humiles: reuera tamen coram deo et dei angelis ymo in dei ecclesia sanctitate et iusticia precellunt ceteros. qui in hominum aspectu sepe numero magni esse videntur et merito. Per coloris quippe nigredinem humilitatem. Et per paruitatem corporis simplicitatem debere intelligi nemo ignorat. qui sacram scripturam didicit: Hinc est quod come sponsi Canticorum quanto nigre esse describuntur idest mundo despicabiles ut glosa dicit Mathei. decimo octauo. ipse humanatus quesiuit et respondit dicens. Quis putas maior est in regno celorum Et aduocans Dominus noster ihesus cristus puulum statuit eum in medio eorum dicens Amen dico vobis nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut puuli non intrabitis in regnum celorum Quicunque humiliauerit se sicut puulus hic est maior in regno celorum sepe sicque de

paupꝫibꝰ ⁊ simplicibꝰ· ac a mũdo
abiectis hoibꝰ maiorꝫ vidiꝰ virtutũ
⁊ nõ nũq̃ʒ miraculorũ dñorꝫ iudicia
q̃ʒ i hys q̃ alios in digtatibꝰ ł scie
cijs pie videt̃ Deridet inq̃t bea·iob
ibi de ca·xij·iusti simplicitas q̃ est lã
pas ꝯtẽpta apud cogitacões diuitũ
ꝫ parata ad tẽpus statutũ Diuiteꝭ
enim vt sup eodem dt b·gre·vitaʒ
simplicium in hoc mundo humilem
abiectamqʒ despiciunt· Si tamen
ante oculti iudicis oculos emicant
honorai metuũt despici nõ refugiũt
corpus ꝯtinẽcia affiiciũt ⁊ sola i aĩo
dilectõne piguescũt Piger·poteris
ne de similibꝫ talibus exẽplum nos
tro factum tẽpore ꝑ pñti recolere·
Theologus·possum ⁊ spero multũ
accomod nro ꝓposito: Viuebat sat
nouit soror q̃dã in monasterio q̃d
Tu es dicit̃ Constanciensꝭ dyocesꝭ
simplex ⁊ recta ac deũ timens·zela
trixqʒ sue religionis int̃ multitudi
nẽ ꝯsororum satis imꝑfectarꝫ vt no
tum est locum noscentibꝫ hec sacris
tie p̃erat ⁊ sacrarum vestiuʒ ꝑ eccle
sie officio cui ad honorem sanctoruʒ
q̃ sunt in patria multo tempoẽ duo
te obsecuta fuerat· Intrauit autem
Iã ista vgine satis ꝑuecta existẽte
morbus epidimie pestis monastei
um ⁊ sacristanam istam cum mult
egrotare fecit sãctimonialibus Cũ
qʒ deuote sumptis ecclesiasticis sac̃
mentis omnibꝫ ab ista sãcta vgine
due sorores iam ꝓpe agoiam ꝯstitu
erẽtur iacẽtes in alia camera distã
ti q̃ infirmitatem ignorabãt eiuſ de
virgiꝭ ceperũt audiẽ ⁊ videẽ celestẽ
armoniam ⁊ ãgelorũ p̃senciã circa
locum sãcte virgis dixerũtqʒ sibi ꝫ
uientibꝫ Nũc audiuis ⁊ videtis q̃d
celestes excãtus canũt ⁊ faciũt circ̃
sororẽ nrãʒ q̃ egrotare nõ nouimus
ꝫ faliat iã migraẽ videmuꝭ Sicqʒ
anima illiꝰ beate virginis in mag-
na alacritate corpusculum reliq̃d ꝑ
priũ ⁊ in pace req̃euit magna cum
admiracõe sororꝫ Aliud exẽplũ Pre
terea reuerẽdo patri nostro ꝓuincia
li referẽte audiui·q̃ nup p̃dones ⁊
raptoreꝭ quidam vias diuſas obser
nabãt An ne aliquẽ virꝫ cape vale
rẽt a quo p vim lucrꝫ tempalis emo
limẽti cõq̃rerẽt Fuit ãt ꝑ tũc in ciui
tacula impiali pua swevieq̃ Alen
dicitur Cuius q̃dam simplex ⁊ rariꝭ
q̃ in suis negocijs itinerãs i manꝰ
p̃dictorꝫ raptorꝫ venit a quo cũ q̃re
rẽt vñ essꝫ Rꝫ q̃ de Alen cui illi·cap
tus gº es At ille rñdit·ita sit i noiẽ
ihu·q̃ audito·vnꝰ p̃donũ sbintulit
ve alter Capphas hãc iq̃t captiui
tatẽ q̃ ad nos nũq̃ʒ bona seq̃nt̃ for
tuã ⁊ ita vt ẽdit dimitꝰ i virtute no
mis ihu veit·nã q̃ʒuiꝭ virꝫ caute mł
tũ vsus captiuitatẽ ducerẽt tñ mis
modis manꝰ eorum euasit ⁊ ad ꝓpa
iuitiꝭ raptoibꝰ liber ⁊ saluꝰ rbꝰ ⁊ cor
pe redijt qui nomen ihesu id est sal
uatoris in sua necessitate fideliter in
uocauit simpliciter ⁊ veraciter· Est

est etiā hodie in q̄dā rure ꝓpinq̄ sa
tis ciuitati Nurēbḡeñ v̓go q̄dā ex
paupculꝭ ꝓgeita pntibꝰ Hec cū es
set iunior mō ei ē grā̄deua venusta
fuit corpe ⁊ recta aīmo ac simplicis
sima. Ista in circa p̄mos sue pubtat
ānos xp̄o suā v̓ginitatē dedicare
studuit leuitates iuueniles fugē ⁊ ci
tꝰ omnes sui cordis in xp̄m dei filiū
velut in spōsū suū cepit dirigē· tēp
tauit tūc ex aduerso ⁊ mult annis
post mo dū demonis neq̄cia ꝯ hāc
pugilē sē erigere ⁊ nocturno tēpore
nūc strepitibꝫ horribilibus nūc v̓o
inopiatis pietū ꝯcussionibꝰ ⁊ tādē
domusquā in habitabat ruina fan
tastica a scis quas faciebat oroibꝰ
scāȝ virginē t̄rere conatus ē ⁊ a cep
to ꝓpoito deicere Sȝ mētita ē iniq̄
tas sibi Ista v̓go verbis sacre scptu
re ⁊ ꝯfes soꝝ prudētū cōsilijs ꝓp̄ijsȝ
ꝯfortata oroibus mediāte diua gr̄
cia ñ mō hostis conatus ꝑimpedit
ȝ diua ex prouidencia i ea cepit his
vētoꝝ tēptacōibus ig̃s diui amoꝛis
cir suū spōsū iflāmai āplius Affec
tus ei eo tpe amois cuiusdā ad xp̄i
despōsacōȝ maximus cor āgebat v̓
ginis Nullo q̄dē fedo ā t̄reno pmix
tus amoē· ȝ gestiebat· q̄tenus aliq̄
specificaretur certitudine se a xp̄o
velut spōsū diligi: de q̄ in p̄dicacōi
bus ad vigines audieāt deuotas ex
clamacōes sepe fieri Oroq̄ȝ eius ad
h̄ tedebat ꝯsideriū ñ absolute: ȝcō
dicōnlit vicȝ si id dei volūtati foret
būplacitū: Cū āt i tali ꝯsiderio mlt̄
pseuerassȝ mēsibꝫ: q̄dā die i orto de
cꝰ ope victitabat desideriū paupis ex
audiuit dn̄s Ista cū a iuuētute rerū
caret affluēcia: ortū sibi ꝓvictu ꝓp̄
um coluit ⁊ vaccā emit vnicāꝰ lac
⁊ orti h̄bas vaias freq̄nt ciuitati i
tulit ⁊ his vendicas victū acq̄siuit
tenuē vix vllum s̄monē factū ad po
pulū i eadē ciuitate solebat neglige
re nec differre infra quindenā ā cir
cit vt reciperet dimissimū eukaristie
sacmētū p̄missa pus sacmētali con
fessione Igit dū in orto pꝰ diut ñ
petite arre vota laborāt more soliꝰ
subito i hāc verboꝝ ꝓrupit sīnāȝ O
vtinā fili dei signū aliq̄d tue dispō
sacōis eꝰ paupcula ⁊ indigna merē
rer acciperē i tali hꝰ orti locello q̄ nūc
oculꝭ corporeis visū dirigo· Et ecce
i eodē momēto ⁊ locello vidit tres·
ā duos circit fiolaꝝ amenos floscu
los: erat āt ꝓ tūc tēpus autūnale·
⁊ cir festū bti martini qū i nr̄is pti
bꝫ nedū oim floꝝ emarcescē solet a
m eitas Verū ec̄ tūc glacieꝝ ⁊ niuiū
g elicidia oim fructuū ⁊ folioꝝ viēs
ab arboribus consueuerunt decerpe
re et enecare herbas in quibus libȝ
ortulis· ¶ Causa est itaq̄ȝ cristi v̓
go ⁊ ex ammiracione territa de tam
insolito spectaculo fiolas manu col
legit propria ⁊ conseruauit sollicī
te vt exinde amor· ⁊ spes circius ad
suum sponsum videlicet cristum g̃
te succrescerent : Verum quia

Verꝫ q2 postmođ ex simplicitate ni
mia tēptacō quedam. ꝛ āmbiguitas
in eam incidit. An ne hoc signū suffi
ciēs esset arre illi⁹ quantam sedule
a xp̄o poposcerat Jdeo p̄ces nouas
ꝛ suspiria acriora prioribus suo spō
so cepit porrigē vt certificaretur am
plius. Cumqꝫ in sequenti anno ite
rum in orto suo laboraret quodam
die ꝛ ibidem in locū certum intuitū
dirigeret op tādo ex ymo cordis de
siderio q̄ten⁹ ibidem reperiret in sig
nū xpi fere desponsacōis anulum ali
quē. Si dīne voluntatis id esset. Et
en altera vice nō spreuit deus preces
huilis virginis. sed repit materia
lem quendam anulum quē vidi p⁹
mođ. erat autem coloris albi đ mi
nera qua nescio argento mundo vi
debatur similior. Et in clausura vbi
iungebatur in circulum due manus
artificō se insculpte extiterunt can
cellatim sibi mutuo fidem porrigen
tes ꝛ sese arte cōstringentes Fuitꝫ
locus inuencōis hui⁹ muneris tā in
opinatus humane coniectura cōmi
vt omnino desertus ab alijs vidre
tur hominibus Hunc anulum v̓go
gratissime seruauit in posterum. ꝛ
altissimo suo sponso deinceps vt ā
tea in labore manuum suarum viuē
studuit quam ātea lecius Addidit
eciam hijs quem diligebat vice ter
cia in quadam visione nocturna se
virgini puē in loco quodam. vt vi
debatur mundo in ea forma osten

dere ꝛ ad amplexandum porrigere
in qua solet ꝓ fideliuꝫ libris simpli
ciū depingi puulus virgis ꝛ mr̄is.
tractatus in manibus tempore pueri
cie. vide⁹ igitur in prima vrgiē p⁹
hanc vitam q2 erat humilis exalta
tam ꝛ aliam simplicem a xp̄o cōsola
tam in pn̄ti nequam seculo. Pig̃
Miror cur in ea re hanc puellam cō
mendas. in qua pocius deum temp
tasse videtur quam donum aliquod
meruisse per certitudinem enim di
uinū amoreꝫ sibi inexistentem ag
noscē. ꝛ hui⁹ noticiam p signum a
deo poscere vbi p solam fidem am
bulare iubet sacra scriptura dei tēp
tacō esse videtur Sunt inq̊t eccū. ix.
Justi atqꝫ sapientes ꝛ opera eoruꝫ
in manu dei Et tn̄ nescit homo vtꝝ
amore an odio dignus sit. Theolo
gus: nō ex motiuis minimis p̄fataꝫ
laudaui virginem cuius vitā sim=
plicitate columbina plenam ꝛ virtu
tibus refertam esse sepe ipse presēs
ꝛ ab alijs fide dignis didici Noscē
eñ debes ꝙ in simplicitate cordis de
um pure querentibus eius clemen
ciam quosdam actus aut ad nullū
aut ad modicum vicium imputat
quales ppet̃tos ab alijs naturali ꝉ
gratuita industria. p̄ditis sepe ꝓ
culpa accusat Jgnorācia siquidem
eorum que non sunt đ ncc̄itate salu
tis presertim in simplicibus homini
bus actus quosdam excusat ī toto
vel in tanto. Qualis ignorancia vt

cōstat in simplicibus habundat
ꝛ aliquando ibi in eis meretur gra
ciam qn̄ in sagacioribus factum in
cuset ꝛ auget peccatum Legis ꝑte
rea in vitas patrum paulum simpli
cissimum virum in naturalibus ꝯp
nninas quodammodo deo proposi-
tas quibꝰ se asseruit nolle cibum su
mere· nisi demon ab obsesso prius
recederet corpore Illic ad votum ex
auditum esse vbi alius fortasse deū
tēptādo iram eius meruisset Appin
quant tales deo servientes ī simpli
citate animi puerili Innocencie cui
nec eccīa graues penas ifligit pro
actibus quos in adultis punit gra
uiter Quid ergo mirum si deus infi
nitum misericors eum simplici aīō
querentibus exaudit p̄uilegialiter
Memoretis deniqꝫ illius Gregori
ane sentencie qua ait Qđ miracula
non sunt imitanda ꝫ miranda ꝛ iur
sum istius regule iuridice· Quod p̄uile
gia paucorum nō faciunt legem cō
munem In benignissimo igit̄ dn̄o
ꝯfido ꝙ simplicitas ꝛ feruor diuini
amoris quem ad cristum humilit̄
habuisse creditur ·hanc virginem
excusauit a temptacionis diuine vi
cio ꝛ in super impetrare meruit dei fi
lio quodammodo subarrari anulo
quaꝫ arram tāta postmodum ī sim
plicissima sequebat̄ humilitate ca
ritate ꝛ paciencia deuota · vt multis
palam fieret ꝙ coram deo morales
formice sint magne quantitatē vir
tutis que tamen in mūndi facie pue
videntur imbecilles ꝛ modice

Sequitur Capitu· Tercīū·

QVamuis formice viuant
in grege ·nō tn̄ regem ha
bent ducem aut precepto
rem·vt dicit Salomon prudentissi
mus in prouerbijs In q̊ mirabiliꝰ
eterna sapiencia operatur in formi
cis quam in grauibus in allecibus
in apibus vel eciam in hominibꝰ in
quibus tamen diffrencijs animali
um semp aliqueꝫ p̄ceptorē ·ducem
aut regem posuit de propria specie
Nec ita intelligenda est salomois
prefata sentencia vt penitus nulla
formica habeat ducē ac precepto
rem nec principem ꝫ nullum de pro
pria specie aut de suo genere quem
admodum apes ꝛ quedam alia ha
bent animalia Nam supremi tociꝰ
vniuersi principis regimie ꝛ duca
tu nihil secludi pōt in rebus creat̄
vt de hijs referta est sacra pagina·
Et vt ait mundi phus Ab hoc ente
scilicet deo celuꝫ dependet ꝛ tota eiꝰ
natura cui concordat sui commenta-
tatoris hec qua ait autoritas Natu
ra recte ꝛ ordinate ait tanꝙ directa
ꝛ rememorata ab agente ifallibili
Agens āt infallibile est solus deus
anthonomatice Poterit itaqꝫ antefa
ta ·formicarum condicio quibusdaꝫ sāc
tis hominibus competere in dei eccle
sia presertim in monasterijs degē
tibus vbi nec viua regula hoi p̄lati

nec scripta pↄuat normā a mltitudi
ne Vbi tn̄ nōnūq̄ boni hoies reperi
untur vtriusq3 sexus q̄si sine rege sub
ordinis Vbi eni q̄uis viuant in gre
ge non tn̄ regē habēt ducem aut p̄
ceptorē solo xp̄o dempto q̄ est rex
regū ꝛ dn̄s dominācium c⁹ ad instinc
tū gubnāt in arduis licet in alijs
cōibꝰ a supioribꝰ regantur Dicant
in mltis vidim⁹ heu solo noie clau
stris ꝛ monasterijs d̄fortis minimū
q̄ reuera apptuē sunt ꝛ pditoꝝ hoi
nū pocī⁹ aliqn̄ latibula q̄ sint v̄tutū
tabnacula ꝛ dissolucōnū veri⁹ sunt
tuguria q̄ dei tēpli pastoforia In
q̄bꝰ tn̄ aliq̄ciēs repiūtur aliqui qui
recto spū dei soli⁹ Illd̄ b. Job. ꝯ.
ad litterā dicē possent Cōsurgēs i
t̄ba clamabā. frat̄ fui draconum
ꝛ socius struconū: De quo ꝛ illud
D eu. xxxij. apte potest intelligi q̄d
de electo israhel d̄r. Inuenit eū t̄ra
de pↄta in loco horroris ꝛ vaste soli
tudinis Circūduxit eum ꝛ docuit ꝛ
custodiuit q̄si pupillā oculi sui Do
min⁹ sol⁹ dux ei⁹ fuit ꝛ reliq̄ que ib
sequūt̄ Tal̄ i veteri testamēto sanc
tus ꝑpheta Micheas extitit q̄ ꝯ q̄
d̄rigētos viros ꝑphetās noie solus
veritatē vite ꝛ doctrine ꝑuauit vt t̄
cius narrat regū liber xxij. Talis i
vtēo scificatus Iheremias. fuit q̄
adūsus ficte religionis viros cla=
mauit suo tpe. nolite audiē verba
ꝑphetaꝝ vestroꝝ mēdaciū ei ꝑphe
tāt vob̄ Iheremie vij. tal̄ insup b.

pr̄ bn̄dict⁹ fuit mlto sue vite tpe q̄
a fals̄ mōchis tādē elcūs i abbatē
mortis pocułū p vite stipēdio ab eis
suscepit q̄s regie ꝛ loco defuit vt di
cit b. gre. ij. li. dyal. Piger. Potes
ne simile aliquē q̄ circa nostro vixe
rit tempore in exemplum pducere
theologus. Possum quātū meōrie
occurrit Nā eo tpe q̄ in studio steti
Colonien̄. filiū ꝯfessionis habuiui
rū fidedignū Canonicū tūgarēs ec
clesie licenciatum in artibus ꝛ sac
dotem vita ꝛ ordine Libertinum no
mine a quo ea q̄ sequuntur pcepi.
quam miraculose quodammodo
videlicet monasterium sancti Jaco
bi i leodio beati benedicti ordinis
de fece deformacōis. ad statū bone
reformacionis deductum sit prope
nostra tempore Viuebant ei antea
ibi mōchi desolutissiē vbi de regu=
lari obseruancia pene nullum depri
ebatur in victu in amictu aut ceri
monijs vestigium ordinis Erantq3
ibidem degeneres vita q̄d peius ex
titit multi de nobilium ꝛ potentuq3
genere progeniti quales cum domi
nari in malum gestiunt freti diui
cij⁹ ꝛ amicicia secularum. nihil bo
ni fieri sinunt Deuissima enim est
vt ait ph̄s. in politicis iniustia fe
rēs arma venit tamē nescit quorū
mento tēpus quo pāter misericor
diaꝝ loco antedicto succurrere vo
luit Nā abbas loci d̄funct⁹ est ꝛ die
statuta. a monachis notabilibus

nouus pater elegi debuit canonice
Aderant tūc de gremio monasterij
paucissimi deo deuoti q̄ ꝑm dictam
timorate ↄsciēcie elegerūt vnum ex
eis ydoneum Sed ex aduͦso affuit
dissolutoꝝ monachoꝝ multitudo ō
ni fere religione vacua q̄ de suo gre
ge morbido elegit ⁊ obtinuit quen
dā in nālibꝰ q̄dē satis industria in
dacia ꝑditum Sed malorum moi
bꝰ insignē ⁊ oībꝰ malis accomodū
Qui postq̄ꝫ mḡ impedit mentiꝰ ocu
liꝰ se electū eē in pastorem ⁊ ducez
gregis tā morbidi ex tamplo motꝰ
⁊ v isitatus dīna gracia atq3 muta
tus in virum alteꝝ · vitā quā gessit
horruit ꝓteritā3 formidauit3 hume
rum infirmū onerī nouo submittere
⁊ dubitaē cepit an ↄformacōem ex
pectare vellet cū ꝓpoito se emendan
di efficacit Vel an electōi resignādo
foret vitato tn̄ scandalo ·ne eligēt de
terior ꝑmū elegit vtputa iteꝝ īspi
ratus dīnitus Ob hinc cepit abscō
dite q̄ꝫtū licuit regulā quā ꝓfessus
fuerat bti bn̄dicti inspicē vestes re
ligioni ↄgruas ⁊ lectisternia cutisue
vdicē ⁊ secundō cibū ⁊ potū regulai
ter se ecīā in alijs cerimonijs regere
vt ↄstāt suis aduenīēte ↄfirmacio
ne verbo ⁊ exemplo canere· ⁊ dicere
valeret Venite ⁊ non solum ite Ob
tenta itaq3 confirmacione· ⁊ in sede
pastorali cum attinencijs tpalis do
minij collocatus Cognatorum suo
rum potencia ad coherendum rebel
les monachos iīuocata clanculo die
statuta domū itrauit capituli Capi
tulū ꝑmū suis tenuit· ⁊ mētē suā di
uinitus imutatā mō apuit Addi
ditq3 Ecce me vidistis hactenꝰ mlt
to tpe viꝝ · heu vrīꝰ morbo ꝑuꝰ si
milem ⁊ fortassis ob id electū a ma
iori fratrū mltitudiē Promitto co
rā vob̄ deo ⁊ beato bn̄dicto iā vice al
te ra me de cetero nō vt ātea sed vos
velle vͦbo ꝑcedē deinceps ⁊ exemplo
Secuti estis errātē seqmini correc
tū ⁊ penitētē ⁊ q̄cūq3 me seqndo re
gulā q̄ꝫ ꝓfessi suꝰ tenere voluerit a
me vͦᵒ ouis a suo pio pascetur pas
toē Quicūq3 vero renuerit ·me vlto
rem hēbit vsq3 ad carceres iclusiue
dixit ⁊ hec facta sūt ·hec oīa cūctis
q̄ audiē stupētibꝰ Nam obediētes
ad plenū reformauit · ⁊ rebelles ā
penis afflixit grauibus· vel a loco
fugauit ⁊ sic veludvinea domini sa
baoth vsq3 hodie dictum monaste
rium ꝑseuerat in regulari obseruā
cia ¶ Piger· Illud opus mutacio
nis manus dextre a deo factum non
minus autumo fuisse miraculum q̄ꝫ
q̄ꝫ diuino numine corpus aliquod
de morte esset suscitatum Theologꝰ
Assentis in hoc beati augꝰ ·senten
cie qua ait ·maius esse miraculum
iustificare impium quā creaē mun
dū Hic enim nihil r̄sistē pt dine po
tēcie ibi vero libtas humāna recalci
trare valet ¶ Piger· Satiꝰ eniz
apud me vertitur in dubium vnum

q̊d ꝯtulisti in exēplo q̄uo ei veꝝ eē
p̄t q̄ſo ꝙ in monaſterio oī q̄ſi regu
lari obſuācia ſpoliato q̊ſdā aſſ eis
monochos fuiſſe nēpe· licet paucos
deo deuotos Nā ſine ꝓ̈petatis vicio
nullatē⁹ videt̄ poſſe viuere qui de cōi
bꝫ bonis monaſterij nō ꝓuiſi cogū
tur velud ſeculaēs veri tpalia oīa ſi
bi ꝓuidere Sileo de corporū incōti
nencia· ⁊ de aīaꝝ inobediencia ſine
quibus talibꝫ vix viuitur monaſte
rijs· theolog⁹· Sup hoc dubio n̄
ſolū varie ſ̄ʒ ꝯ̄rie ⁊ diuerſoꝝ adūſe
dātur ſīne Quidam dicē n̄ verētur
oēs exiſtētes in talibꝫ mōſterijs eē
extra ſtatū ſalutis q̊bꝫ nō aſſ encio
Sūt alij ·q̄ ex adūſo affirmare au
dent oēs exn̄tes i talibꝫ mōſterijs
eē in ſtatu grē ſi p̄cepta ſecularibꝫ
hoībꝫ ōbita ſuauerīt ⁊ moē ꝯſueto
i mōſterijs vltra p̄miſſa vixerīt· q̊ꝝ
dogma icautū eē c̄rdo n̄ alit̄ r̄ſpōſū
ſuū diſtixerīt Sūt p̄tea alij ad viā
q̄ſi ōclinātes mediam q̊ꝝ doctina
quiqʒ t̄dit r̄gulas p quas quiſqʒ
q̄ ſaltē ad locū r̄foītū veniē neq̊t vt
iq̄ūt· religioſus diſcere poteit i diſ
ſoluto ⁊ ōfoīto mōſterio An p viā
ſalutis icedat· p̄ma ſi ſuat eciā a ſe
culari homine ſub precepto ſeruan
da ſunt quia in hijs prima ⁊ criſti
ana principaliter conſiſtit religio
Secunda ſi ſeruat ſecūduʒ que in
r̄gulari ſtatutis ſuis ꝓfeſſ⁹ ē q̄ ⁊ v̊
p̄cepto cadūt· qꝛ ꝯ̄ hec faciendo eo
ꝙ p̄cepta ſūt votū ꝓfeſſionis vid̄t
direc̄te cadē· ⁊ huic ꝯ̄tre ⁊ deū ḡui
ter offēdē ⁊ q̊ t̄lia violat aiaʒ ꝓ̈pā
dānat· t̄ cia ſi de cōibꝫ hoīs ꝯuētu⁹
nō ꝓuiſus necāria ſuo ſtatui tenet
tpalia ſolū ad ſictū vſū de licētia
ſui p̄lati Alioq̊n ꝓ̈petari⁹ eē videt̄
Fuit h̄ doctina venerabil̄ Hubertiꝰ
ſup r̄gulā b· Aug· ſuo tpe ⁊ ſimili
ter dn̄i albti q̊ cū eēt ꝓuincial̄ theu
tonie in p̄dicatorum noſtro ſcʒ or
dine ſic ſcibit dicte prouincie i epiſ
tola cuius inicū inſtancia ⁊ ſollici
tudo· Ne inq̊t ꝓ̈petatis vicium ſcē
ꝓfeſſioīs pauptatis noſtē poſſit ſb
repe Volo vt nullus frater aliquā
habeat diſpenſacōnem nūmorum
aut q̄rūcūʒ reꝝ q̄ue ad ei⁹ ꝯſilium
ſiue in ei⁹ vtilitatē voluntatē ſiue ali
oꝝ modo q̊libʒ cōūtāt̄ n̄ ꝯſcio p̄la
to ſuo vbi ſit illa pecuiā l̄ res alia ⁊
q̈liter diſpēſetur Nā ſi q̊s ſecus fa
ceret · ⁊ prelato inſcio huiuſmodi
res diſpenſaret ·aut diſpenſand⁹
ſuo ꝯſilio ſeu arbitrio reſeruaret·
eum ꝓ̈petarium reputarem : ⁊ tāq̄ʒ
profeſſionis violatorem regularē
condemnarem Hec albertus Quā
ta regula eſt ſi in hijs videlicet qui
bus de licencia prelati habundat
temporalibus que velud deo dicata
cenceſa ſunt nō vt multi diſſipat
ſed proximo preſertim fratri neceſ
ſitatem pacienti ſubueneitquia ad
hoc pluſquam ſecularis perſona ob
ligatur religioſus ·qui multiplici
iure aſtringitur confratri domus

dom⁹ sue sbuenire dicit⁹ quam secu
lari extraneo pxio De quo btūs Jo
hānes dt in sua canonica Qui ha
buerit sbstāciam h⁹ mūdi et viderit
fratrē suū ncītatē habē et clauserit
viscera sua ab eo quō caritas dei ma
net in eo Filioli mei nō diligamus
verbo neqz ligua s; ope et veritate p
ma ioh·iij·Quinta regula ē si fir=
mū h₃ pp oitū resignādi tpalia sib
ad incertū vsū ɔcessa p platum qū
idem debite petierit· et in reformā
cōne manasterij qū oportunitas ā
riserit quantū sua interest intēdit
coopari fideliter p loco et tpe: Ego
igit in ɔfessionis audiēcia ·l' modo
reqsitus quando hec que ista ab in
icio tēdit opiō a religiosa qūqz pri
pio puari psōna eam in salutis sta
tu esse cēdo si nō erro q..ē errorē si ē
patus sū corrigē Piger·Quatuor
mihi h occurrūt dubia q si rōnabi
le ē qso enodaē velis Primū qd de
hijs scīdēd sit q adhuc in seculo sūt
libera et p dicta puare ppōnūt· et sic
de formata intrāt monasteria Secū
qd de hijs q in seculo sūt voto tū d
religionē intrād sūt astricti nō re
piētes introitū nisi in locis diffor
matis: Terciū qd de hijs q iā in dif
formato monasterio sūt recepti et ad
loca reformata venire possent s; nō
lūt pdictas tū qūqz seruātes Qrtū
qd ·de hijs q pmū pbati in reforīt
monasterijs et deinde ibidem pfessi
postmodū sine ncītate aut cā rōna
bili ad loca migrāt difformata qs
mlti litterati et graues viri vocant sē
mi apostatas iuxta illud xpi Luce·
ix·Nemo mittēs manū ad aratrum
et respiciēs retro aptus ē regno dei·
Theologus Daē sup talibus et silibus
rarus qstionib⁹ sine distinctiōe mul
tiplici respōsionez puto rē eē mgni
piculi Conari eē ad distiguēd inta
libus mlt timo de mēti ɔfusionē grāde
perer et tedio lectorem possz afficē eo
q aūt vnica ɔstācia sepe valde ca
sus variat inpticularibus de qb⁹ qi⁹
vni ei infinita possunt acciē Sūi⁹
pterea q inter litteratos vnusqsqz
in suo sensu habundat Non insup
memor sum quem q p ceptorum meo
rum ad prefata dubia expresse scp
tis respondisse quam obrem de res
ponso meo nunc supsedeo vtiqz nos
trum sufficiat qd in loco reformato
est Si autem quēq alio rum dubij
alicuius prefati cathena constringit
p absolucione sui magnum aliquē
si potest quat in regno celorum id ē
in ecclesia· magnus autem est iste
quem agnoscē docet supremus ma
gister qui dicit math·v·Qui autez
fecerit et docuerit hic magnus voca
bitur in regno celorum Qualiscūqz
ei moralis in tali ambiguo laborz
formica si qd in se ē fecerit ducē ali
quē repiēt sui itineris aut instictu
dīno aut nutu alio ab alto vt tute
in aliquo viuat grege·

Deqt Capitu· Quartū

Ciuilitas formicaꝝ multū
est differēs ab apū policia
cū iste habeant regimen
monarchicū. nō aūt ille Distiguit
pypoteticoꝝ pnceps in suo libro.
iij. politicoꝝ. Vñ tres sūt spēs poli
tice pncipatus Regnū vicȝ Aristoc
cia ꝛ Thimocracia: regnū ē monar
chia siue pncipatus vnꝰ psone qn̄
scȝ vna psona pfecta in oibꝫ v̓tuti
bꝫ q̄rēs i oibus bonū cōe ꝛ bonum
ꝓpum singulorū pncipatur toti re
sidue multitudini hominum Secū
da spēs est Aristocratia in qua plu
res virtuosi pfecti virtute ꝛ sapiē
cia dn̄ant singulis officijs ppone
tes virtuosos hoies ꝛ prudētes q̊d
corrūpit qn̄ regūt vicōsi hoies. ꝛ in
iusti. tercia ē thimocracia in q̄ mlt
titudo dn̄at hoim q̄ sup eq̄les ... ho
noribꝫ ꝯstituti q̄rētes bonū tā diui
tū q̄ȝ paupm Hec r̄gimia licȝ oia
sint bona Primū tn̄ ē optiᵐ regimē
terciū infimū. ꝛ secūd melꝰ vltimo
Hijs pncipatibꝫ correspōdet exad
uso tres corrupcōes pncipādi. non
recte dicēde pncipatus politici sed
trāgssionis eoꝝ. Primū q̊d tyrāni
des d̄r ꝛ pessimū regimē. ꝛ vbi rex
v̓tit̄ i tyrānū q̄ q̄rit vtilitatē ꝓpaȝ
i oibꝫ nō sbditoꝝ vtilitatē Secūd
ē miꝰ malū q̊d obligarcia nūcupat̄
i q̄ paucī ꝛ vicōsi dn̄ant collcī ꝛ diui
tibꝫ ꝛ pauperibꝫ n̄ bonū cōitat̄ itēde
tes. sȝ tm̄ bonū suū ꝛ aicoꝝ pcurātes
scȝ diuitum ꝛ pauperum ꝛ exinde of
ficia talibus distribuūt. terciū vo
cat̄ democracia tollerabiliꝰ: in quo
mlti n̄ mediocres. sȝ dn̄ant popula
res Nō tn̄ de damnis curantes di
uitum sed suorum pauperum tātū
modo. Primi qui tyranni sunt nul
lius a se bonum querunt Secundi
tantum bonum querunt suorum ami
corum diuitum. ꝛ pauperum: ter
cij vero tantum suorum plebeorum
scilicet bonum procurant Principa
tus prefatos tres israhel dei electus
populus olym successiue habuisse
videtur Primum quidem in terris
monarcham vnicum moysen quem
supremus mundialis monarchie
deus misit Exo. iij. dicens Veni mit
tam te ad pharaonem vt educas po
pulū meum filios israhel de egipto
Secūdo quidem quādo Numeri. xi.
dominꝰ ait moysi Congrega mihi
lxx. viros de senioribꝫ israhel q̊s tu
nosti q̊ȝ senes ꝓpl̄i sint ac mgr̄i ꝛ au
ferā de spū tuo t̄dāȝ eis vt sustētēt
tecū onꝰ ꝓpl̄i ꝛ n̄ tu solꝰ g̃ueis. terciū
vero regimen vel quasi idem popu
lus Israhel sustinuit Judicum. de
cimoseptimo vbi dicitur In diebꝰ
illis non erat rex in israhel sed vnus
quisqȝ quod sibi rectum videbatur
hoc faciebat dixi autem israhel vni
uersum in terra Primum monar
cham vnicum. videlicet habuisse.
quia ponendo moysen se de celo nō
autem de terra esse regem israhel vo
luit cuius nempe regimen vsqȝ ad

vſqȝ ad tpa ſaul durauit vn̄ iratus deus iſrahel regem pmo deſiderāti i terris ad ſamuelem orātē Primi re gū viij·dixit· Audiuo vocē populi in oib9 que loquūt tibi Nō eī te abie cerūt ꝫ me ne regnem ſup eos ⁊ ibi dex· Samuel populo ait ·Vos ho die preiciſtis deū veſtꝝ ·q̄ ſol9 ſalua uit vos de vniuꝰ mal ⁊ tribulacōib9 vr̄is ·ē itaqȝ apud apū gregrē ſil'i tudo monarchie ſeu regni ·in q̄ de grege vn9 ē rex ⁊ pnceps Int' fori car vero mltitudinē null9 rex habe tur eius dez ſpei · Sed a natura oia naturāte deo ſcȝ regūt ad fines ōbi tos In hac aūt odicōne q̄dā ⁊ pau ci hoīes plebei ⁊ ſimplices formicis, ſūt ſimiles q̄ in multis nō ab huā9 impio ꝫ regūtur a deo mirabiliter oſilio quales in multis locis reperi In illis pāpue vbi carus ⁊ pāos9 ē pmo dei· ⁊ in locis iſtis vbi clerus q̄ nō ſolū dū pcepta necā Verūecīā xpi oſilia euāgelica ſuadē deberet nec vita ptēdit nec doctrina ſibi cō miſſū populū pmo pcā9 pfectōnis vias volētes aggredi pvib9 impe dit·ſi ei animarum oditoꝛ paterno ſuo inſtinctu ſpeciali in locis taliuſ modi beniuolis non ſubueniret ho minib9 q̄ nec informantes habent paſtores : nec libros ſacre ſcpture valent a ſeipis intelligere vt quos mundus ⁊ parentela vt plurimum conatur ad malum trahere quomō queſo in veritate ſtaret illud criſti·

q̄d ſuis cōſolatorie pmiſit math· vltio Ecce ego vobiſcū ſū oib9 die bus vſqȝ ad oſūmacionem ſeculi· Si ptereavt oēs pbi·inquiunt · ⁊ videmus experienciapntes in omni ſpecie ſuis puidet filijs i hijs q̄ eis ſūt neceſſaria Pateꝛ miſericordiaꝝ ⁊ de9 toci9 oſolacōis nūq̄d iſta ōbit tet erga ſuos filiolos Abſit hoc ne phas pn̄ pijſſimo aſſcribere q̄ſolu pine ſentati vix att'buitur predicā do namqȝ aliquando p loca almaie varia quidem paſtores animaruȝ eccleſiaſtici prout reperi publice cō tra fragilem ſexuȝ virginis alme vo lentē ſequi veſtigia non verebātur dicere ſine diſtinctione quacumqȝ Meliorem ⁊ vtiliorem eſſe vaccaȝ ſingulis annis generātē vitulos q̄ vitulā iuuēculam ⁊ ſterileȝ Per hāc ſētēciam dātes plebi intelligē q feminē generātes i matrimonio pferē de forēt puellis manētib9 i ſtatu v'gineo Quales pdicatoēs reuera in hoc maliciam excedūt violancij he retici qui matrimonium virginitati nō pretulit ſed errando equare ſtu duit quem veluti eccleſie hoſtem ·⁊ ſane doctrine inimicū late heat9 Je ro·in ſua oſutauit epiſtola Parem errorē nōnulli viduis ſeiant q̄s in ferioēs eē ſuo ſtatu matroīs matri monij affirmāt De talibus aiāꝝ ſe ductoribus apte ad ſuam plebicu lam caſtiſſimus ait euangeliſta in ſua canonica p rima Johannis ij·

Filioli mei nouissiā hora ē Et sicutā
distis q2 āxp̄s venit nūc antexp̄i
multi sūt ⁊ ꝯcludit p⁹ pauca ꝫ vos
vnctōnē habetis a spūscō ⁊ nostis
oīa· ⁊ iterꝫ hec scp̄si vob̄ de hijs q̄se
ducūt vos ⁊ vos vnctōez q̄ꝑ accepis
tis ab eo maneat in vob̄ de filibus
Apl̄us rō· viij· ait Quicūqꝫ spū di
agūt hij filij dei sūt ⁊ b· Jacobꝯ ad
orōē docꝫ vt vicꝫ spū sapiēcie q̄s in
necītate regat a deo dicēs· Si q̄s
vrm̄ indigꝫ sapiēciā· postulet a deo
q̄ dat oibꝯ afflūēter ⁊ n̄ imꝓperat
⁊ dabit ei postulet aūt i fide nihil
hesitās Piger· ꝓbaē digneris ista
exēplo ❡ Theolog⁹: Fuit me iuuen
tutis tpe quedā in Cōstāciēsi dyoce
si in ruralivillagio vltra opid̄ impe
riale ⁊ satis ꝓpe lindaro i t̄ra n̄ vini
fera ꝫ mltū v̄ginifera· Fuit inq̄ꝑ ibi
v̄go adulta facie pulchra ⁊ elegāci
or moribꝯ· In h⁹ aspcū captus ē q̄
dā vt ipa mihi retulit clericus ⁊ q̄ꝑ
tū ꝯgnicio erat su⁹ pleban⁹ v̄ leuis
moribꝯ ⁊ religiosus fere nomine q̄
vuln⁹ sue mētis vltra celaē n̄ valēs
venit ad laboratoriū dcē virgis ho
nestis verb̄ p̄ᵐ se rethe demois ex=
hibēs ⁊ tādē ad amorē sui virginis
ausus ē verb̄ dūtaxat ꝓuocaē aīm
Q̄d illa dīo instinctu p̄cipiēs ⁊ am
tē celi batus sic paulati p̄dē intelli
gēs si ꝓpētis caput n̄ ꝯtereret illico
intacta mēte ⁊ corpe rn̄dit viriliter
Dn̄e cū verb̄ talibꝯ domū meam fre
q̄ntetis nullaten⁹· Alioquin repul
sam sustinebitis verecundia medi
ante Cui ille Et si me diligere mo⁹
rēnueris verb̄ monita dulcibꝯ· me a
mab̄ tibi ꝓmitto n̄ p⁹ modicū opi
bꝯ artata raris Erat ei vir iste susp̄
tus incātator ⁊ de maleficio Verba
h̄ virgo ꝓ nēto habuit Nec se ad
amorē viri sensit vllatē⁹ ꝓ tūc affec
tā sed deuoluto nō multo tpe ymā
ginacōes amorosas de viro isto ce=
pit habere vel pati pocius nesciens
quid acciderit Sensualitas enim i
ea velud serpēs ad racionis aliq̄ci=
ens pulsauit hostiū vt ad amorez
illicitū apire vellet Q̄d illa p̄cipiēs
dimitus inspirata ad matrē mīē cō
fugit ⁊ dei virginē deuotissiē ꝓ aux
ilio a filio impetrando implorauit·
Statimqꝫ honestam societatē req̄
rēs pegrinai cepit ad locum hēmi
tarum in p̄fata dyocesi vbi ecc̄ia g̃
cōsa multū est i honore ꝯsecrata dei
genetrcis· Qua ibi inuocata ꝯfessa
est sacramētalit· ne in ea aliquē lo
cū habere posset malign⁹ spūs sicqꝫ
ꝓtin⁹ oīs in ea cessauit hostis sup
sticōsa machinacō q̄ eā postmodū
nūq̄ꝑ tetigit Ibidē eciā tūc infōrta ē
dimitus qualiter se habere deberet
si eam intrare ꝯtingeret matrimoni
um · quā informacōe tāta donata ē
gracia virgini· vt postea a parenti
bus virgo pura tradita nuptui cuꝫ
viro omni laude digno tam deuote
vixit quante me non recolo copulaꝫ
reperisse matrimonialem: Statim

enim postmodum imperiale opidū
intrauerūt · et corpore et animo cum
honesta paupertate deo seruierūt Vbi
viro vxor prudēcior maritū deo ōni
conatu seruire docuit · Oīm hoīm leuez
leticia ata cū tota domo sua vitauit fi
lios plures scē Indolis habē cepit u
tutū spectacula et filiā cōseruauit deo
deuotā virginē Dicq3 in mūdi ver
sata ē strepitu ꝑ do⁹ tātūdo necāriis
vt eā si videres diebꝫ festiuis · et q̄ti
die in ecc̄a deuocōibꝫ extaticās rap
tā eē credēs in celū n̄ min⁹ q3 virgi
nē aliquā deuotissimā in suo mōste
rio Piger · Ex adiutorio supmi re
gis p̄stito huic virgini elicio docu
mēta nōbilia Primū quā g̃cōse deus
simplices se purē q̃rētes inspirat de
inde ꝙ cō maleficos mētis inocēcia
et sacmētal' cōfessio cū scōꝝ inuocaci
one multū adiuuat Demū tn̄ mihi
videtur mirabile cur t'rā p̄dictā sic
cōmēdas Nā vidi locū et p̄riaz quā
laudas eē virginiferā · et q̄3 inhabi
tasse hāc feiam asseris Est āt t'ra in
culta in vinetis collibꝫ · et mōtib⁹ as
pera et ad arād inobediēs ꝓprie ino
bediētissima in qua ad litterā icole
n̄ vuas nec ficus ꝫ spinaꝝ et t'bulo
rū metūt fruct⁹ amarissimos Et q̄d
huic ē rari⁹ · nulla ibi virginū sunt
mōsteria nec loca religiosoꝝ refor
ta nec beginagia ibi sūt velut in re
ni linea Cū nathanaele ergo dicere
possum a tā sterili loco t'renoꝝ fruc
tuum et spiritualium hominum pōt
ne aliquid boni esse · Theologus ·
Per ea p que tu locum vituperas et
patriam spiritui ydoneam eē cōmē
das · nūquid p · Job : xxviij : eterna
ait sapiēcia Sapiēcia n̄ repit' in t'
ra suauiter viuēcium · nā plato et sui
discipuli loca reliq̄rūt fructifera et p
sapiēcia acq̄rēda t'ras inhabitauē
pestilēticas · et sic i t'ra gallilee abiec
ta et sterili i cōpacōne ad alia vicina
loca in nazareth · Primū i vtero or
tus ē nob' sol iusticie · xp̄s sponsus
virginū Ita hodie loca sterilia pl⁹
dīne inspiracioni et celibatui quaz
fructifera deseruiūt Igitur inde tan
q̄3 expto potes credē me in nulla p
te almanie ceteris paib⁹ tot castas
et immaculatas virgines repisse si
cut in terra ꝓpe nurēbgam · de qua
locutus sū viuūt ei de labore manu
um suaꝝ tn̄do in patriis domibus
plurimū et in textrina arte · Opida
enī aliq̄ ibi modica sunt que hīs tā
tum habūdant virginibus vt hoc
anno quidam castitatis emuli · eas
in republica accusauerint · ꝙ essent
in tanto numero de quali futuri ma
riti necessariis spoliarentur vxori-
bus In villagiis deniq3 adiacenti
bus non minor est copia virginuz
vbi tamen acrius impugnantur a
clero dissolutissimo et a temporali do
mino qui eas inuitas plerumq3 cō
tra iura naturalia m'rimoniali lege
subicere nititur Et quāquā ibi sepe
magna fames diuini verbi existat

alibi tamen sicut ibi nõ repi homines a deo immediate recte ꝛ sine errori bꝫ inspiratos. vñ expiẽcia ꝓtũc de di cĩ ꝙ vera sint que pmittũtur de diuino ꝛ sup nõ regimĩe i q̃ vnctionẽ daẽ neccãria documẽta huãne vite. Ita vt quãuis spituales ille formice monarcha. ꝛ p̃ncipe ac doctore ege ant freno tñ diuina inspiracõne suf fulte rege nõ carere videtur supmo

Capitulum Quintum.

Et si formice monarcha cã reãt sibi mutuo tñ trãqlli ter obtẽperant Hec ꝯdicõ pacẽ ꝛ ꝯcordiam iugem in eis custo dit quam in paucissimis aĩalibus repim⁹ In q̃ eciã statui inocẽcie sa tis appinquant In q̃ int homines nulla fuisset discrepãcia. Si ptho plast p̃ma dei p̃cepta suassent Hãc enim ob cãz de⁹ ait genes ij. Nõ ẽ bonũ hoiez eẽ solum faciam⁹ ei adiu torium simile sibi Ade enim nõ iue batur similis adiutor Immisit ergo domin⁹ saporẽ in adã cũz obdormi set tulit vnã de costis ei⁹ ꝛ r̃pleuit carnẽ p ea ꝛ edificauit dñs de⁹ cos tam quam tulerat de adã i mulierẽ ꝛ adduxit eã ad adã. Per que oĩa vt glosa innuit pacẽ ꝛ ꝯcordiã inuẽ creator voluit ꝛ in matrimoĩo quaz neccãria foret mutuo obtẽperãciaꝙ natura a deo ꝓfluẽs tã maĩfeste in formica posuit In q̃ eciã docet preci pue qualis eẽ debeat status int iũc tos in matrimonio qꝛ obtẽpans ꝛ

pacificus de quõ p increatã sapien ciã ecclãstici. xxv. dicit ĩ trib ẽ bene placitũ spũi meo. que sũt ꝓbata co rã deo ꝛ hoib ꝯcordia fratꝝ ꝛ amor ꝓximoꝝ. ꝛ vir ꝛ mulier bñ sibi ꝯsẽciẽ tes Piger. repisti ne tuo tpe taliũs modi copulã matrimonij q̃ miraculo se sibi ꝛ pacifice ꝯiuiuẽt Theolog⁹ Inueni vt reor nõ semel sed pluies admirãdã stupẽdãqꝫ castitatez a q̃ busdã pariu in ꝯiugio. ꝛ sb gradu t̃ plicĩ. Quidã eniz caste viuebãt ad modũ naturalis legis Alij ad instar S. nicolai. vtriusqꝫ pntis. vna vel pauca ꝯcepta sobole oracõi deinceps vacarẽ ceperũt Alij ecꝓposse imitari conati sũt Iosep celibatũ ꝛ beatis sime vgis Fuerũt eni meis tpoib vir quidã ꝛ sua vxor circa ciuitatez Nurẽburgẽsi Bãbergẽs dyocesis psone deuote deo ꝛ fama redolẽtes apud homines. q̃ bona matrimonij p̃ncipalia fidem ꝓlem scꝫ ꝛ sacram tum tam illibate ꝯseruare gestie bãt vt maritus debitũ ꝯiugalẽ nũ ꝙ exigẽt a ꝯiugẽ nisi semel in anni spacio eo dũtaxat tẽpore quo veri simile fuit prolem cõcipi. Nec castis sima femina alio tempore reci ꝓcari vnquam petiuit debitũ quin ymo il lico q̃ se ꝯcepisse sẽsit illud marito ce libi stati ĩnotuit vt ꝛ vtqꝫ caste vi uẽdo c̃ator i aĩaꝝ supplicarẽt ꝓ fetu cõ cepto ne sine baptismo vita p̃uare tur quorum oracio tam fuit efficax vt in ꝓle prosperentur votiue.

Fuerũt p̃terea circa p̃tactũ locũ alie
tres m̃rimonij copule · oĩ deuocõne
plene q̃s noui · que oẽs p⁹ v̓gitatis
florẽ p m̃rimonij legẽ pditũ t̃n sac
tis duob⁹ quiq3 ł sex circ̃t ãnis in
fra q̃s ples genuerũt ex ↄsẽsu mu
tuo amoẽ castitatis ⁊ diuĩ obseq̃ı
deinceps se ꝓpt regnũ dei nõ ferro
sed religione castrarũt ñ vel dꝯ Orige
nes ad litterã ꝟ nł̃li deinceps vene
ree voluptati dãtes opam · Erãt ãt
int̃ bas copulas q̃dã psone mł̃tuʒ
paupes · q̃dã mediocres ĩ diuicijs
q̃dam vero abũdãtissime in opulen
cijs ꝟ oẽs pene iuuenes psone erãt
pulchre ⁊ fecũde ꝓlificacõi futuẽ ⁊
q̊d hijs maiꝰẽ ↄtinue in eadẽ came
ra · licet nõ in eodẽ lecto dormiẽtes
celibatũ t̃ñ viduałẽ ꝟuaẽ In eadeʒ
ãt dormiebãt cameã ne alt̃ de alie
na notari valẽt psona vere vel men
dacit̃ vt sepe fieri ↄptũ est in sepa
tis ↄiugib⁹ ab eadẽ camera · Noui ĩ
sup in eisdẽ ptib⁹ iuuenculũ ⁊ iuuẽ
culã deuocõe p̃ paupuos · q̃ a pntibus
t̃diti nuptui pari voto sese p̃ᵐ clam
ↄstrĩxerũt vt ĩ virgitate pseuerãtes
nulli vnq̃3 dacẽt opaʒ corrupcõi sed
tm̃° in matr̃moniałẽ ↄsẽtirẽt coba-
bitacõʒ castã ⁊ virgineam · Ita eñ
matr̃monij sacramentũ susceperũt in
eodem ꝓpoĩto iã multis annis vsq3
ad seniũ ↄtinuarũt ⁊ ĩ deo fido ita
pseuerabãt Piger Hec que asseris
haut dubiũ magna dei sũt miracu
la que ego ñ minora reputo · q̃3 pdi

giũ triũ puerorum qui in ignem ꝓ
iecti tpe modico ille si euaserũt diui
tus Hij ãt vi parit̃ ⁊ femine de qui
b⁹ affirmas die nocteq3 ⁊ ãnis plu
rimis ad ignẽ applicate veneis dei
nutu soli⁹ illese pmãserũt Quis eĩ
picẽ tãgẽ poteit ⁊ ab ea ñ inq̃nat⁹
abire Quis q̃so arida ⁊ ligna fra-
gilia igni applicaueit ⁊ adustionẽ
eoꝝ ñ fẽciet Quis deniq3 scorpioni
tã diut̃no tpe cobĩtãs toxico ñ eõl
tur vulnẽ : theolog⁹ Hñ sẽti⁹ q2 re
uera mulier viro casto ignis ⁊ scor
pio eẽ poteit a q̃b⁹ si de⁹ custodierit
vt p̃mittit̃ miraculũ ẽ · ⁊ soli⁹ dei di
gitus · testat̃ illa b · Ambro · in li · d̃
offi · vbi di · Janua dyaboli via ĩiq̃
tatis scorpionis p cussio : nocuũq3
genꝰẽ feia : Cum pximat stĩmulat
ignẽ accẽdit flãmam igẽo igne pcu
tit ↄsciẽcia piter bĩtãtis ⁊ exuit fun
damẽta mõciũ Diuinis feie cobĩtẽt
viscarũ nõ deerit dyaboli · Pig · sũt
ne tales modi q̊s p̃misisti caste viuẽ
di in matrimonio suadendi cõiugi
bus An ꝓhibẽdi potius quod ideo
moueo q2 pcepi aliq̊ cẽꝰ q3 callidã sã
ctõ tũ q̃dã tales solent pseq̃ · theo
logus Nec passim suadenda sũt
ista idẽnt pluimis nᶜ vbiq3 vitãda
Sup̃ eĩ audisti ꝗ miacula nõ sũt
ad ↄseq̃nciã t̃bendã · ⁊ ꝗ p̃uilegia
paucoꝝ nõ faciũt legẽ cõeʒ In carne
ãt p̃t carnẽ viuẽ ãgeloꝝ nõ boim ẽ
cõmuniter Sunt preterea q̃dã con
stituti in m̃rimonio adeo fragiles

ꝛ hoꝝ infinitus ē nūmerꝰ q̄bꝰ p̄sa
ti modi caste viuēdi fuit impossibi=
les ꝛ p eoꝝ attēptati laquei fierent
demoīs Talibꝰ idcirco aplus · p̄mo
coꝝ · vij · talē t̄dit gnalē regulā Nolite
fraudari inuicē n̄ forte ex ꝯsen
su ad tēpus vt vacetis orōi Et iteꝝ
Reuītimini ad ipsū ne tēptat vos sa
thanas ꝑpt incōtinēciā vrāȝ Sunt
āt ꝫ raro in ꝯiugio anquiꝰ tute mui
ti ab alto carismata emulātes meli
ora Spūs ei vbi vult spirat Si igi
tur a sapiēti viro vterqȝ ꝯiuguȝ oī
bꝰ attētis circūstācijs repit an ꝺcē
ꝯtinēcie accomodꝰ ꝛ ꝓbabilit īspi
ratus diuinitus nō fuit ret̄ hēdi tales
a superogacōis opibꝰ · Spm inq̄t
aplus nolite extiguē Et idcirco vbi
p̄us immediate subiungit Hoc aūt
dico sm indulgēciā · scȝ reddicōem
debiti ꝛ exactōeȝ non sm impium ·
Volo āt oēs homines eē sic meipsū
Sed vnusq̄sqȝ ꝓpum donū habet
a deo Alius quidem sic aliꝰ vero sic
verūtamē ēvt dicis ꝙ hec castitas
ꝛ oīs v̄ginal ꝯtinēcia deteri oēs hēt
hostes in clericoꝝ nūero Hoꝝ vicȝ
q̄ a scp̄turas scās ꝛ scōꝝ ignorant
doctinā aut eoꝝ q̄ venereis deꝓuien
tes voluptatibꝰ in alijs · ex malicia
virtutē castitatis odiunt q̄ se turpi
ter suū solemne votū spoliatos eē
ꝯspiciūt Et q̄uis autoritate aplica
p̄dcā t's gdꝰ matrīmoial ꝯtinēcie sat
roborati sint · eos dē tū brūibꝰ exem
pl naturalibꝰ ꝛ histoicis declaro · p̄
mꝰ ei modꝰ q̄ nūq̄ petat̄ debitū i cō
iugio n̄ ꝯceptus ꝓbabilr̄ pe natura
li legis ꝯformis ē q̄ a p̄imis pntibꝰ
si pseuerassent in origiāli iusticia tē
tus fuisset i status p̄mevi inocēcia
eūdeȝ mod it̄ cūctaꝝ bestiaꝝ volu
cꝝ ꝛ iumentoꝝ gn̄a ꝓuāt femineq̄
ꝯcepto fetu marē nō admittūt · ex
cepta solū eq̄ vt alb · li · xviij · t̄ didit
in suis aīalibꝰ Secūdꝰ ec g̃dus q̄
vna suscepta ꝓle vel pluribꝰ pai ꝓ
posito ꝯtinēciā i matrimonio īcipit
Multa scōꝝ sāctarūqȝ habet ille g̃
dꝰ exēplaria · Sic ei pntes ysaac ·
v xisse vident̄ Licet iā vetuli. In cꝰ
signū sara se ꝯcipe debere audiens ·
Angelo dixit gen̄ · xviij · postquam
cōsenui ꝛ dn̄s meus vetulus ē volup
tati operā dabo · sic parentes Johan
nis de cuius matre dicitur Luce pri
mo post dies ꝯcepciōis scilicet oc
cultauit se elizabeth mensibus qui
bus ex verecundia videlicet secund
glosam q̄ senibus opam dare am
plexibꝰ dignū videt̄ eē rubore Sic
qȝ q̄d mag ꝓbat ꝓpoitū · mlte ad
huc ꝓlificacōibꝰ apte fecisse legūt̄
vtb · Nyco : pntes q̄ pꝰ vnicū fetuȝ
oracōibꝰ impetratū deiceps ꝯtinēter
dixerūt : sic mater sancti gadiundi
Cantualensis archiepiscopi mari
to manasteriū itrare psuasit ꝛ ipsa
in seculo deuotissiē deo ministrauit
Pari modo beate memorie Maria
de argines que eciȝ multis claruit
miraculis in matrimonio tandem

miracul' in mrīmonio tāde a viro et a deo pābo obtinuit vt sil' vitā celi bem duceret et teste b. Jero. Mela nia romana nobilissiā ī āno etatis deamot' ao viro t' dita cū eode septē ānis vixeit: et eide vigiti ānis cōtiua auit ip̄mq3 viꝝ suum ad ↄteptum cōuertit seculi ministr'trix facta ōni um paupeꝝ ocāde tal' ecclesie que ex oia late descibit Vincēti⁹ in suo hist toriali speculo: t'cius gradus est p fectissim⁹ mat'monij q̄ retētat' vir ginalis integritas q̄ ꝓfessoēs mlt tos in vtroq3 sexu habint. Primo q̄de xp̄i genit' ce et Joseph xp̄i nut' cium. Deinde vt in vitaspatꝝ legit' Eukaristia pastor ouiū et maia ei⁹ ↄiunx que singul' noctibꝰ in saccis dormiētes sua vita paupcula et vir giāli scōꝝ duoꝝ abbatū vitā āge lo teste supabāt. Pariformit' scūs Joēs abbas vidēs ad noiacōꝫ et p̄ scēdam cuiusdā casti rustici exisse a possesso hoie demonē quē nulla tē⁹ Johāne' expellē poteāt: ruralē istū quē xi. ānis didiāt nullo ↄscio vxo rē ↄsuasse virginē castimonioe sue pretulit vt Cassian⁹ tradit in coll'. Abbis nestiomi' ita thomas birbā tin⁹ suo li. de apib⁹ ↄscribit. Eliza bet q̄ndā nobilē virginē cuius cast titati pntes inuidētes eā nuptui cui dam tradiderūt militi a q̄ p annū impolluta data est monasterio vbi āgelica consolacione et xp̄i appicō ne mirabili sepe fouebat' Sancta radegundis nupta impatori lotha rio. et ab eodem virgo monasterio tradita. ibidem in supremo miseri cordie opera pauperibus exhibuit. et Anastasi⁹ cum theogenia vxore et virgine ꝑpulo illeso ardētes pru nas eam portasse didiāt. vt vtrū q3 vincentius reātat vbi supra. Le gimus q3 similiter sancti Heymiā imperatoris coniugem kunegūdiz virginem semper ꝑmansisse Dicu tur et ipse virgo ꝑseuerauit licet ad si nistram infamiam ipsa super igni tos vomeres illesa tū ambulasset. Piger. Duo tm̄ mihi ār hec dubia declara. et q̄etus ad audiendū alia ↄperab. Primum aūr secundū mo dum castimonie profēs p̄imo Cū teste quodam qui in secundo modo vixit i matrimonio se fateretur faci lius posse in antea semper castum ꝑmanere. quam reddē vel exigere debitum duntaxat conceptus tpe Damus autem ꝙ difficultas aug3 meritum et meriti maioritas eminē ciorem gradum constituit. Hic eē pluēs facili⁹ ꝓ sēper abstinē volūt ab esu carniū q̄ꝑ eas de it'polati sine excessu gule presumant ↄmedere.. Secundum dubiū3. qualit' se pru dēs confesso vel consiliarius ergata les ꝑsonas ꝓposito castitatis i ma t'moio ispiratas gerere debeat Theo log⁹ Primi noticiam nouens ꝙ in operacione aliqua seu omissione eiusdem. Aliquando difficultas est

ex gnē ⁊ nātūrā ōpis pūtā qꝛ difficī
le in se ⁊ arduū. Aliqn̄ vero solum ē
vel p̄ncipaliter ex pte opātis: Pmā
difficultas augz meritū Nō secūda
que ē ex vicio subiecti. ⁊ ita est i exē
plis an̄ t̄ dictis Jdcirco q̄dꝰ ꝯtinēcie
ꝯiugalis stāt debite. Ad secūd sci
to ꝙ primo ei opꝰ est cū summa di
ligencia naturās ⁊ ꝯdicões. ac cīcū
stācias psonarū sic affectaꝝ ad cas
titatem agnoscē. Deinde si q̄s talia
omnia repit castitati alludēcia caue
at ne votū ad id firmād statim ad
mittat ꝑinde occasiones incōtinēcie
doceat excludē Jbi tn̄ ꝓuideat ne ex
sepacōe psonaꝝ. si fieri ꝯgruit noc
turna videlicet in alia camerā iacen
do diuisim de incōtinencia adulterij
nullum possit sinistꝝ interuenire iu
dicium. ad q̊d demon multum ma
chinatur Postremo doceat iugiter
diuinum implorādum eē auxilium ⁊ i
nulla fortitudiē ꝯfidant ꝓpa meō
res enim eē debent illud. Sapien
tis sap. viij. pmo ipsius salomois
vt dīcit glosa dicētis Puer eram inge
niosus ⁊ sortitus sū aiāz bonam Et
cum essez magis bonus veni ad cor
pus coīnq̄natū ⁊ vt sciui. quoniaz a
liter nō possuz esse ꝯtinens. n̄ deus
dederit ⁊ hoc ipsuz erat sapiencie sci
re cuius eēt hoc donū. Adij dn̄z ⁊ de
precatus sū illuz ⁊ dixi totis precor
dijs meis deus patꝝ meorum Vide
si libet reliq̄ deuocōe plena ibidē ca.
ix. Mag̃ tn̄ hoc vt glosa subiungit p

tulo p baptissimū habēti corpus in
coīnq̄natū cōgruē pōt Ex p̄fatis igit̃
liquet iā exēplis q̊ multe diuine for
mice monarcha q̊dāmō careāt. ⁊
tn̄ i iugi pace sibi mutuo sancte ob
tēperat ¶ Seq̃t Ca. vi.

De sua republica inest eiꝰ q
dam racō cura ⁊ memoria
Racionem hic accipe ꝓ v̓
tute estimatiue potencie. qua eciaz
irracionalia ꝑm auicēnaz ex sēsatis
intēcōibꝫ intēcōes non sensatas eli
ciunt qua virtute mediante anima
lia inł̓ta mira ⁊ industriosa pficiūt
opa nūc fetum educādo nūc sanitā
tē pditā reparādo nūc speciem suaz
à ꝓpͫ̓ inidiuidnū tuendo ⁊ ita dmł̓
tis alijs actionibꝫ quibus humam
intellectum sepe in admiracōez cōu
tūt nō modicam Est enim vꝰ̓tus h̓ su
prema in aialibꝫ rōne carentibus
⁊ diuino regimini iuxta id q̊d bruta
sustinent ꝓximior ⁊ in multis aīalibꝫ
vt apibus ⁊ formicas ad ꝓuidend
sibi ⁊ suis mirabilior. Tales hodie
eē derēt ꝯtinue p̄ncipū oīm ⁊ potissi
me p̄latoꝝ ecc̄ie rō cura ⁊ meōria vt
hec potēcie illumiāte diuinitus sibi ꝯ
missaz rēpublicā facilius possēt regē
ex q̄li sollicitudiē ⁊ ad Thessz ait A
postolꝰ de cetero fratres orate ꝓ no
bis vt ꝑmo dei currat ⁊ clarificet̃ sic
⁊ apud vos vt liberēm ab importunis
⁊ malis hoībꝰ ⁊ pā Thimpt. ij. ob
secro omnium primo fieri obsecra

ciones ·postulacões grāꝝ actiones· ꝑ oībꝫ hoībꝫ ꝑ rēgibꝫ ꝛ ꝑ oibus q̄ in sublimitate ꝯstituti sūt ·vt q̄etā ꝛ trāqllā vitā agā9 ī oi pietate ꝛ casti tate· Hoc ei bonū ē ꝛ acceptū coraꝫ deo saluatorē nr̄o · q̄ oēs hoīes vult saluos fieri ꝛ ad agnicōeꝫ veritatis venie. Piger· tales scio eē deberent nr̄i ep̄i ꝛ p̄lates: ſ; heu oēs q̄s vide9 in almania dteioēs sūt q̄ mūdani se cularū p̄ncipes ꝛ q̄d q̄so de plātis vel pastoribꝫ pleb̄ minoribꝫ ·theologus Caue ne temerarie iudices ꝛ ne in illd̄ t̄ribile xp̄i verbū icidas q̄ ait· nolite iudicare ꝛ nō iudicabi mini· nolite ꝯdēnare ꝛ nō ꝯdēnabimi ni· In eadē ei mēsura q̄ metiemini remetiet̄ vob̄ Nūq̄ꝫ d mlt̄itudine facto gnalē d malo ꝑferas sētēciaꝫ Alioq̄n p̄nicōsū iudiciū vix ul̄ euades nullate9· Dic ei pia m̄r ecc̄a ī cōitatē nūq̄ꝫ anathēā iaculat sp p̄sumēs i mlt̄itudīe eē Innocētes ali q̄s ita tu ip̄e facito in a sup̄mo iudice vel̄ ꝯdēpnai · Nā ī oī loco ꝛ statu boni mal̄ admixti eē possunt · ē intere a sat̄ tuū iudiciū visil̄r eē p̄sūptu osū q̄ꝛ oēs almaīe p̄lates nō vidisti Et si audisti de singul̄ ꝛ de q̄buſ dā mala dici· vide ne id sapiēt̄ icidas Innocēs credit oi verbo · Astutus ꝯsidrat gressu9 suos ꝑu·xiiij· ꝛ eccliaſ·xix· Qui cito credit leuis ē cord nec mirꝝ si in talibꝫ q̄dā deuotarij· ꝛ zelotipi dcipiūt̄ sepius q̄ falso es timāt deū ecc̄aꝫ suā reliq̄sse ꝛ detes tutā vbiq̄ꝫ sci9 pastoibꝫ· audi apostolū ad Rōs·xi· talia dmōstrātē q̄ rentem ꝛ respōdentem· Nūquid repulit deus populum suuꝫ Absit nā ꝛ ego israhelita sum :ex semine Abrahe de t̄bu benyamin· Non repulit deus plebem suam quā p̄sciuit An nescitis in helya q̄d dicit scriptura vicꝫ iij·re·xix· quē admodum interpellat deum aduersum israhel dicens ꝓphetas tuos occiderunt altaria tua suffoderunt ꝛ ego relict9 sum solus ꝛ q̄rūt animam meam· Sꝫ quid dicit illi diuinū respōsuꝫ reliqui mihi septem milia viroruꝫ qui non curuauerunt genua sua ā te baal: Sic ergo ꝛ in hoc tempoē reliquie secundum electionem salue facte sunt Putabat enim eciam sāctus ꝓpheta iudicio dceptus humano q̄n terram israhel plenam vidit ydolatri9 se solum pmansisse deicolam q̄ꝛ vt btūs gre: ꝓbat super ezechihelem · in principio ꝓphetarum spiritus non semp eis presto ē · ad ꝯgnoscēd occulta Piger· saltē multi sunt vel quidam De quibus premisi vt in libro legimus experiencie Manifesta sūt ait apostol9 ad galla v· opa carnis q̄ sūt fornicacō immūdicia impudicicia luxuria ydolorꝫ̄ s̄uitus veneficia inimicicie ꝯtēcōnes emulaciones ire ire discēcōes secte inuidie homicidia ebrietates cōmessationes ꝛ hijs similia q̄ tali agūt regnum dei non consequentur:·

Theolog⁹ · quicq̃d sit de pastoribꝫ maioribus siue minoribꝫ nõ iudico Suo enim domino stabat. ꝛ cadet quisqꝫ seruus · Vnũ crede verum videlicet te errasse grauiter in tua sẽtẽcia Nam de plebanis multis quorũ vita nob' est nocior tu non ambigo bonum sentis: De epis vero p exempla ꝓbabo Viuit enim reuerendus pater ꝛ dñs · dominus fredericus d' vffsäs de Franconia orientali genitus nobili ex genere qui dudum factus bambergensis ecclesie canonicus ꝛ sacerdos ita mundi oblectamẽta spreuit omnia vt sua dom⁹ a minus deuotis clericis risu vocaret' reclusorum vacante deinde ibidem sede kathedrali satis preter multoruꝫ intencionem primariam a concanonicis electus est ꝛ credo digne ī epꝫ in tali vt videtur discordia in quali olim in sũmum pontificem vt fert' electus fuisse De quo idem in metro dixisse fertur · Me prẽm prĩn fecit discordia fratrum Factus igit' episcopus · de quo nobis sermo mores sanctoꝝ retentauit priores quantuꝫ statum suum decuit · Nam in habitu humilis in affectu graciosus in cosciencia mundus man⁹ contra ml'torum: in nostris ptibꝫ episcoporum mõrem excusat ab omni symoiaco munẽ Nullum voluit habẽ vt alij almanie episcopi suffraganeũ · l' sacerdotalem vsum ptinẽteꝫ ñ obsecrassꝫ ñ prius ad terrã ꝓcides sacramẽtali

ↄfessiois antidotis se expurgasset pauperibꝫ pyꝰ mediocris diuitib⁹ ꝛ religiosꝭ bonis miseicordissimꝰ extitit Nescio an viro isti i spũalib⁹ aliq̃d defueit In tpaliũ tñ regimie ꝯuaqatur aiã innocẽtis nimiũ Vñ accidit vt laboraret ꝓ vibus q̃tenus epatui cedẽt i curia illud pecijt ꝛ obtinuit sicqꝫ mõ ꝓuisus ab eadẽ ecclesia ñ in eadeꝫ sed i possessione ei⁹ vitã ducit per oia clericalẽ Fuit p̃deꝫ i wormaꝫ ẽsi dyocesi tpe q̊ fui Junior q̃dã epũs Ekkard⁹ noie · lrĩs sacris eruditus mũd tãto pe fugiens vt i opido laudẽburgẽsi ĩ q̊ multis ãnis sederat vt a fidedignis audierã ciuib⁹ paucos eẽ ↄciues q̇ epi psoãꝫ ex suũ pallaciũ: vel ex ecciam ifra ãni spacium vidissent Solebat hic eciã vt i sua curia symoĩa vitaretur or diẽs ↄferre sacros ꝛ minoẽs ipsõ na ꝓpa Ad quẽ eãdem ob cãꝫ a ↄuẽtu meo natiuo ꝛ a meis prib⁹ dũ essem iuuenis missus sũ p iiij · dyoceses vt sine macula prauitatis symoniace ↄfirmacõis ꝛ ordinis sacmenta suscipem Vixit pterea ī huãnis nup satis meo tpe sãcte meõrie vt dicẽ audeo Reurẽd⁹ dñs sebastiã⁹ t' dẽtune ecciẽ p̃sul Qui i minõib⁹ ↄstitut⁹ i vniũsitatis wienenꝭ studio ꝛ alibi oĩm bonoꝝ viroꝝ iudicio vitaꝫ sãctã tenuit Erãt eniꝫ nobil' gñe lrãꝝ studio diligẽs ꝛ spãli grã ↄtẽplacionis dine p̃ditus c⁹ rei cã vt iuxta pedes xp̄i sedẽ valẽt cũ maria q̊tidie

horā eligit aliquā ad vacādū ocō
ꝯtēplacōis Hic postremo se inuitis
simo elcūs ē in epm dcē ecc̄e c⁹ elec
cōnē refutauit ꝯstātissiē sciēs ꝙ ea=
de eccīa ⁊pene oēs ecc̄e in theutonia
adeo p̄sse fuit spūis · ⁊ mole rez tē
poraliū ⁊ negociorz seculi vt q̄de eas
regētes nō sic olim parratoēs pan
pm ⁊ aīaz pastoēs ꝫ eē videant ca
pitanei militū ⁊pauperū neglectoēs
ob quā cāz ꝯstat āntiqtus dn̄m alb
tū· resignasse· Ratiponēs ecc̄e p̄ncī
patui ⁊ p̄sulatui Sz dn̄s ille cuius
historiā t̄ctam⁹ finalit̄ p̄suasus a
Iurispitis on⁹ pastoral̄ cure semi
minatus acceptauit Hij ei timorate
ꝯsciē viro dixerāt put h̄ ⁊ seq̄ncia ab
Abbate mulbrūnēs didici dn̄o Jo
ne q̄ i seculo existēs collega extitit ⁊
notari⁹ dicti dni · Ecce dn̄e dicebāt
eccīa hec quātū lapsa sit i sp̄ualibꝫ
⁊ ꝯpalibꝫ ip̄e noscis de vestra p̄bita
te nemo ābigit cūctis estis gratus
Cōsāguineis potētibꝫ armatus et
elcūs sat̄ ꝯcordit̄ ꝙ obrē si electōi
resigueritis ecc̄e cui aliū de bonū ob
obligamini dilapidacōis piculo ī
rbꝫ ⁊ moribꝫ exponet̄ ⁊ fortassis in
rcedētibꝫ armatis p̄ēib⁹ i sortē cedet
spurio vel alteri apostatico clerico·
vn̄ n̄ electōi vrē acq̄ueritis reatum
moꝛt̄ ciminis nō poteritis euadē Hoc
igr̄ vltiō velut dīnō mot⁹ sigillo ⁊
velut q̄dā dīno mucroē muit⁹ ꝯfir
cōz elcōni ⁊ ei⁹ suscepit r̄gimē Ad
uolaē āt cepit viro vt ē solitū ꝯgrū
tarz m̄l̄titu° nobiliū sine q̄bꝫ hō nō ut
dr̄ n̄ p̄nt regi ꝓpt̄ tyrānos cathedrā
lis ecc̄e cepit h̄ turba que ·s̄m Se
necā solū p̄dā seq̄t̄ copijs se velle re
plē t̄remis ⁊ ex adūso hij q̄b⁹ obli
gabat̄ in pecunijs eccīa debita pos
tulaē ⁊ qz in thesauro ecc̄e solū erāt
n̄emo· ⁊ nihil stimulabāt ꝯsāgnei
ep̄m vt redditꝯ aliq̄s ecc̄e ā ppe
tuo vēdēt ā impignoraēt saltē Tūc
p̄mū vir ꝯtēplacōi assuetus ꝓpam
ichoauit miseriā deploraē ⁊ dicere
ꝯsāguineis sp̄ū vt puto ꝓpheticovā
sa p̄ciosa ⁊ clenodia q̄ mee p̄soē atti
nēt Vēdite ⁊ ecc̄e dāna q̄ potestis
r̄sartite · q̄bꝫ exhaustis me scito te
nec obulū ecc̄e vt petistis velle alie
naē· spero āt i p̄rez miāz deū ꝙ me
īfra āni p̄ntis spaciū p vite t̄minū
liberabit ab hac miseia dixit ⁊ fac
tū ē dīno nutu vt p̄dixit Nā in ōni
ꝙ habuit cura dyocesis ad horā q̄
tidie ꝯtēplacōi studiuit · ⁊ i āni spa
cio diē clausit extre^m cū vite scimoīa
celebri Piger · hijs motus exēplis
virtutum temeritati mee renuncio
quam habui de prelatis omnibus
theutonie ⁊ pie credo si tales fuissēt
in primitiua ecclesia quando neces
sē erat miraculis succurrere infideli
bus non pauca p eos omnipotens
deus egisset signa ⁊ prodigia The
olog⁹: recte sentis qz hodie adeos
qui presunt fidelibus nulla est ne=
cessitas faciendi miracula sed opus
est videlicet vt iuxta doctrinam pri

cīpis pa ſtorum oues ⁊ agnos paſ
cant vita v̓tuoſa p̄dicacōne gracio-
ſa ⁊ tꝑali ſubſidio vt ei9 ſicut formi
cis ſagacibꝫ inſit ꝓ ſua republica
diuina rō cura ⁊ memoria: Sed his
mō relictis ad aliā ꝓꝓ̄etatez ꝓceda
mus formicarum. Ca vij.

DOmum ſiꝉ ſiue ciuitatē cō
ſtruūt formice quā diſtic
tam habitaculis diuꝰ plā
tārum tegūt ꝑticulis In q̊bꝫ tꝑlex
innuitur mirabiꝉ iſtorū aialiū opa
cō. Nam ciuitatem quādam ſibi cō
ſtruūt habitacula varia ibi edifi-
cāt ⁊ talia tegūt ꝯ eſtū ⁊ pluuiā di
uꝰ plātarū ꝑticuꝉ In q̊bꝫ opacōni
bꝫ nullū ſue ſpeciei hn̄t magiſtrū:
ſꝫ deū tm̄ cuius inſtinctu i taliū cō
ſtructōne ſiꝉ regūt ⁊ rformacōne.
Typū āt in his gerūt ꝓꝓe eorum
q̄ ad gn̄alia ꝑtinēt ꝯcilia ꝑlatorū
ꝑcipuo Dy eni ciuitatē militātis ec
cīe ſuis i edificijs q̄ntū ſua itereſt .:
Vbi ruinā patit̄ debēt rformare hoi
nes diuꝰ mōis deo ibi obſequendi
ꝯſtrue ⁊ ab eſtu vicioꝝ ac agelicidi
is inimicoꝝ dfēdē ⁊ ꝓtegē ⁊ ſeſe v̓
bo ⁊ exēplo hrē talit̄ ut i his ſpū di
no mererēt ꝑncipalit̄ digi Ita eni
hāc ciuitatē vidit Iohēs deſcēdēte
de celo ⁊ in eodē omni ꝑmitus Vidi
iq̄t cītatē ſcāꝫ ihrl'm nouā dſcēdētē
de celo a deo paratā ſicut ſpōſā ōrtaꝫ
vio ſuo Sꝫ heu hodie res uſa ē i ꝯri
um: nā potior ei9 porcio ſtatus ecc̄
aſtici mag̃ i ꝑte depmit̄ auaicia ſu
ꝑbia ⁊ v̓tinā ñ icōtinēcia De q̊bꝫ ꝑs̄
Lamētat̄ di. deus venerūt gētes in
hereditatem tuam polluerūt tēplū
ſcm̄ tuū In ꝑte vero ſecularīu adeo
vbiqꝫ rupta ſunt pacis federa vt in
eis illud ꝓphe locum habeat Effu
ſa eſt cōtēcō ſup ꝑncipes ⁊ errare eos
fecit in inuio ⁊ non in via Et iteruꝫ
dicit de ciuium malicia atqꝫ impꝛca
tur Precipita domine diuide liguas
eorū: qm̄ vidi iniq̄tatē ⁊ ꝯdictōneꝫ
in ciuitate die ac nocte Circūdabit
eam ſup muros ei9 iniq̄tas ⁊ labor
in medio eius ⁊ iniuſticia ⁊ ñ dficit
de plateis vſura ⁊ dolus De religio
nis aūt vinea cuius radices dei plā
tauit fili9 q̄ olim impleuit t̄rā ope
ruit mōtes vmbra eius. ⁊ arbuſta
eius cedros dei que inſup extendit
palmites ſuos vſqꝫ ad mare ⁊ vſꝫ
ad flumen ꝓpagines eius ſic alibi
dr̄ Deſtruxiſti maceriam eius ⁊ vin
demiāt eā oēs q̄ ꝑt̄grediunt̄ viam
extiāuit eā aper de ſilua ⁊ ſingularis
fer9 depaſt9 ē eā Pdig Tpe nr̄o q̊ cō
ſtātieſe gn̄ale celebrabat̄ ꝯciliū cꝯ
tū merorꝫ d reformacōe mlt̄ū t̄ctaba
t̄ i eodē ſinguloꝝ ſtatuū cītat̄ ecc̄e
⁊ letat9 ſū ꝓtūc i his q̄ dcā ſūt m̄
qꝛ i corde dixi: In domū dn̄i letātes
ibim9 i c9 atrijs ātea vix ſtabant
pedes noſtri ꝑ deformatōnis mali
cia: ſꝫ fruſtrati ſuim9 a deſidꝰio nr̄o
Aduenit poſtmodum hoc preſens
Baſilienſe concilium quod pene in
omnium bullarum ſuaꝝ ꝑferebat

exordio reformacōis titulū· rogauī
mꝰ in eodē Cōcilio p anndictū Psē·
q̊tidie diuinā clemēciam vt id fieret
Instituebatꝰ ob id disputacō speciā
lis dicta reformatorij · ⁊ vsqꝫ ad
sex ānos iā crebro disputatū ē d di
uersoꝝ statuū repacōibꝫ nec i effec
tu vsqꝫ hodie quicꝙ vidimꝰ Quare
igitꝰ multū cupio vtꝝ ne de totali re
formacōe ecclīe i mēbris ⁊ capite ali
quā spem habē possimꝰ vt ioānne
cū ꝓpheta canē possemꝰ In cōuertē
do dn̄s captiuitatē syon factī sumꝰ sic
cōsolati ⁊ filꝰ ia Theologꝰ nō omino
frustra celebrata fuerūt duo ista cō
cilia Nā in pmo inueteratissimū scis
ma ecclīe q̊d ātea nullis modꝭ mede
ri poterit dei nō regie ablatū ē· In
altero vero crudelissiā hussitaꝝ pse
cucō ⁊ eoꝝ infidelitas q̄ nullis tractā
tibꝫ nec fideliū gladio sꝫ q̊ infiniti
corruerūt exvtꝰsqꝫ ptibꝫ auferri po
tuerūt p xp̄i graciā pene totalitꝰ auf
sa sūt aut mitigata ad minus atqꝫ
sopita plurimū De totali āt quā de
pingis reforꝫ cōe ecclīe ad pn̄s ⁊ ad
ꝓpinq̄ futura tpalia · nullā penitus
spē habeo tūqꝫ volūtas bona i sbdi
tis deficiāt · tūqꝫ illud platoꝝ mali
cia ipedit tū ec qꝫ illud electis dei q̊
psecucōibꝫ maloꝝ ꝓbātꝰ nō expedit
Exēplū de h̊ accipe in arte archite c
tonica Da ei architectū qꝙ tū cūqꝫ ar
tificiosū si hijs materia cōgrua lig
nis vel lapidibꝫ caruerit nūꝙ domū
cōstruēt Da rursus ligna ꝉ lapides i

materia ec nobili si dōmificatorē n̄
habueris domo ydoneo ⁊ hitacōibꝫ
sēp carebꝰ · si pterea domꝰ aliq̄ ami
cis tuis accomoda nō fuerit ⁊ edifi
cata fortassis eis obfuit· cur eā pru
dēs cōstruērꝰ· Hec tā cū reformacōi
totali ecclīe applicabꝰ · qꝙ impossibilꝰ
sit· ipe mētalibꝫ oculꝰ videbis Verū
de reformacōe pticulari · in ciuitate
ecclīe possibili in multis statibꝰ ⁊ re
ligioibꝰ nō dubito qui eas dē dicti
introduci videꝰ in q̊busdam monas
terijs ⁊ cōuētibꝫ ſꝫ cū q̄nta difficulta
te nouit altissimꝰ Si eniꝫ pn̄te gn̄a
li cōcilio in basileā in annis sex nec
vnū q̊dem fragilis sexus monastei
um coopāte ec seculari cōsultu refor
mari potuit ꝓpter q̄rūdā inhitāciū
vitā maliuolā ⁊ eis dēꝫ astātē seuici
am Quid q̄so sperād ē de viroꝝ no
biliū vel litteratoꝝ collegijs : q̊ rui
nas ⁊ deformitates suas i spūalibꝫ
existētes doibꝫ n̄ mō armis calibeis
ſꝫ eciā q̄ deteriora sūt verbalibus ⁊
ligneis pn̄t defēdē Piger· Puto p̄
latoꝝ malicia tociꝰ mali cā ē i sbdi
tis· Si eniꝫ pastoēs boni eēnt ad
morum eorundem vestigia gregis
venirent · Theologus· Partim hic
sed non in toto erras In grege eni
pecudis fortassis ita est vt asseris·
sed in cetu hominum qui libertate
pociuntur animi non sic veruntam
est vt S. grego · docet auctoritas
Qd nemo āplius nocet i dei ecclīa qꝫ
hijs q̄ indignitate ꝉ gradu ordinis

ꝯstitutus suis facinoribus plebem scandalisat ⁊ dum pastor ꝑ abrupta graditur grex in precipicium labitur Dum caput egrotat caetera membra languent Non sic autem in subditis imitacionis facilitas a virtutibus prelatorum capitur sicut vicem ab eisdem exemplum vicii dicitur quia peccare facilius est multitudini quam benefacere Virtus inquit philosophus est circa difficile in non habituatis ⁊ insuetis intelligere Et lata est ⁊ spaciosa via que ducit ad perdicionem Arta vero ⁊ stricta que ducit ad vitam Primam enim viam egrediuntur plurimi Secundam vero pauci quia regnum celorum vim patitur ⁊ violenti rapiunt illud Malam ergo ꝯsequenciam formas in morali materia Quod autem boni pastoris vestigia sequi sepe abnuat populus multis exemplis nostro facto istem possum docere possum Vidimus namque legatum sedis apostolice cardinalem virum omni sanctitate preditum dominum Nycolaum sancte crucis legatum in francia professione ⁊ vita semper carthusiensis ordinis prelatum certe qui ordinarium de iure communi super terras legacionis sue officio commissas Hic quantum perfecerit in eisdem partibus sciunt multi In reformacionis enim materia non nulli sibi resistentes in facie appellarunt Multi alii minis Alii vero callidis modis aliis sibi non obedierunt Habuimus in germania in annis plurimis a summo pontifice transmissum legatum dominum iulianum cardinalem cuius vite scissime virtutibus quantum in me noscit humana fragilitas nullum vnquam prelatum parem illi agnouisse puto quod in reformacionis sancto opere quantum perpeditus ⁊ quantas persecucionem passus sit: omnes vidimus qui virum istum agnouimus Non minus enim curabantur eius exempla ⁊ precepta a multis quam si ea tulisset semi infamis prelatus alius Dico preterea vnum ordinem inter mendicancium ordines cui deus iam ante decennium prouidit de duobus bonis ⁊ beniuolentissimis capitibus: quorum vnus generalis magister est tocius sui ordinis Alius vero prouinciam vnam grandem habet regere Vterque zelator est reformacionis tam validus vt se pro ea ⁊ suo grege non semel ad resistentes sibi seculares mortis periculis subiecerit ⁊ tamen vterque modicum profecit in subditis Paucos enim conuentus reformare potuerunt quibus velle adiacebat de omnibus sed propter id hodierne materiam perficere nequiuerunt Dicit Ego in talium prelatorum officio magnum esse periculum puto ⁊ scire vellem an in statu salutis cum tanta rebellione subditorum esse valerent Theologus: Non solum istos sed pastores omnes alios in periculo ꝯstitutos esse docet b. aug. in regula vbi dicit ad subditos prelati seu prepositi miseremini quia inter vos quanto in loco maiori tanto in periculo maiori versatur in statu tamen perdicionis non fuit si iniquitati in se est instat oportune importune doctrinam apostoli arguunt obsecrant ⁊ increpant in omni paciencia ⁊ doctrina: ne

aūt peior fiat scissura dissimulaē oꝫ nōnūꝙ̄ sb̄ditoꝝ viciā minora: Vbi ex correpcōne ꝓbabilit̄ mala adue nirēt maiora. sicut peritus cirurgic⁹ morbū in corpe īfirmi aliqn̄ relin= quit min⁹ nociuū. ne eūdē curādo de teriori ⁊ letali vulnē ꝑstet icētuum Sic pm⁹ israhel rex rebelles sibi n̄ dū firmatus i rḡno spū bono docē te quē vicꝫ saul adhuc habuit non correxit. Maiori ei mlᵗitudiē sibi o bediēte tn̄ q̄dā filij belial dixerūt ꝓ mi. Reg. decio Num saluaē nos poteit iste ⁊ despexerūt eū. ⁊ nō attulerūt ei munēra Ille vero dissimilabat se audiē Cū eo abijt tn̄ ps exēcitus q̊ rū tetigerat deus corda ibidē ꝑmis tit. Pari mō timoē rebellis ꝉ furiē tis mlᵗitudis ꝑsti ꝑncipiū Rex da rius. potētissim⁹ inuite ꝑmisit dani elē in lacū leonū ꝓicē q̊d si nō fecis set: vita regis fuisset in piculo nec liberatus fuissꝫ daniel vt habet̄ da niel. vltio. Hic mathathias dei sa cdos ⁊ pastor israhelitici ꝑplᵗi vidēs regis anthiochi tyrānidē deformā tē tēplū dei cultū ⁊ ꝑplᵗm indepta lo ca secessit q̊usqꝫ ꝯgregata ē ad euꝫ synagoga bonoꝝ ⁊ fortis vibꝫ Per q̄ꝙ̄ reformauit ꝑdcā ꝑ vib⁹ ꝑ. ma cha. ij. Iudas machabe⁹ sūm⁹ sac dos ⁊ p⁹ eū Ionathas frat̄ ei⁹ licet essent aīmosissimi tn̄ Alchimū q̊ ꝑ bachidē Anthiochi capitaneū est intrusus ad sūmū sacdociū fretū po tēcia seculi seuitiā. ⁊ deformacōꝫ tē

pli iherosolimis ⁊ ꝑplᵗi ꝓcurātē to tis viribꝫ diu sustinē coacti fuerūt ibidē vij. ⁊ viij. ca. ⁊ ij. macha. x: sic qꝫ Onias deuotissim⁹ dei sūm⁹ sacer dos in munēa mala ꝑ symonē ⁊ me nelaū sue gentis defortos emulos pass⁹ ē. ij: macha. iij. ⁊ seq̄ntibꝫ.

Capitulū Octauum

In suis domibꝫ vias rectas ⁊ occultas fabricāt q̊bꝫ sa tis occulte sepe inhitāt Ec ce ita moralit̄ notāda iteꝝ Naꝫ vi as in doibꝫ rectas fabricāt que sci te dicūt Et methadi q̊b⁹ breuiter aliq̊s ad t̄minū ducit̄ Tales eciaꝫ faciūt occultas ⁊ easdē sepe in hitāt p que oīa viā arripe ꝯpēdij ad ĉa torē docet i formias nālibꝫ ⁊ spūa lib⁹ in ĉata dei sapiēcia Vie igit̄ rec te itinera virtutū sūt a vicioꝝ semita declinantes Vnde eadē sic suadet sa piencia ꝑ Salomonem prouerbi orūm quarto Dirige semitam pedi bus tuis ⁊ omnes vie tue stabiliē tur Ne declines ad dexteraꝫ nec ad sinistram Auerte pedem tuum a ma lo Vias enim que a dextris sunt no uit dominus. Peruerse vero sunt q̄ a sinistris sunt Ipse autem rectos faciet cursus tuos. Itinera autem tua in pace producet. Vie autem recte ⁊ abscondite sunt modi diuiā contemplandi ⁊ per superarogacio nis opera deo obsequendi fideliter Quales hij arripuerunt de quib⁹

veritas ait luce·x· Confiteor tibi pr̄
celi ⁊ t're qꝛ abscōdisti h̄ a sapienti
bꝫ ⁊ prudētibꝫ ⁊ reuelasti ea puul'
de q̊ i Job·iiij·dr: Ad me dictū ē v'
bū absconditū ⁊ q̈i furtie suscepit
auris mea venas susurrij ei'ꝰ: Aiāl'
āt hō nō pcipit ea q̄ spūs dei sunt:
Stulticia eni illi ⁊ n̄ pōt intelligē·
qꝛ spūalit' examinatur Vias nō oc
cultas ⁊ rectas hō nūc inhitat qn̄ su
perogacōis opa secreta ɔtēplacōe
exaīat· ⁊ talia ope exequi ꝓ viribꝫ
discrete attēptat Tales vias ince
dē dērēt ɔtēplatiue vite vicꝫ q̊dam
vi religiones aꝓꝓbatas ꝓfessi: ob
ꝓcurādū frcīn aīaꝝ reptas Simili
t' epi ⁊ q̊ ex officō hn̄t p̄dicaē v'bū
dei· qꝛ ad tales oēs spectat p̄pcipue
ea q̄ p secretū ɔtēplacōis hauserūt
alijs v'bo vel scp̄to t' dē Vn̄ be Gre·
i de cura pastorali iubet p̄latū ⁊ p̄di
catorē p̄ cūctis eē in ɔtēplacōe sus
pēsū: Pig' :q̊d g° erit vel q̈le dabit'
iudiciū de q̊busdā religios̄ n̄ solū
dico ꝺpossessiōt' ſ mēdicātibꝫ·q̊ ab
eccā ꝓ aīabꝫ curādis dati sūt pas
toribus ecclesie in subsidium :⁊ tn̄
in nulla vniuersitate in medicinis
graduati nec aliūde apprime vel ꝓ
funde in eadē arte eruditi passim se
de medicādis vel subleuādis egro
tis corporibꝫ intromittāt viam cō
tēplacōis qua incesserūt prēs eorū
relinquētes Q ꝺ ꝓinde de nr̄is in al
mania epis q̄ tāto onē castrorū ci=
tatū militū ⁊ filiū tp̄aliū negocio

rū tumultibꝫ sūt circūdati vt respi
rare vix valeant ⁊ qui omnino spi
tum ɔtemplacionis ⁊ curam aīme
inse· ⁊ proximis videntur penitus
extiguē Q ꝺ demum de plebanis ⁊
prelatis inferioribꝫ q̊ ad viaꝫ vite
cōtemplatiue eciam si alias sine g̃
uibus peccatis sunt rarissime l' nun
q̈ꝓ se ad inhitādum ponūt ·q̊nymo
alijs talia facere prohibent Theolo
gus Primi certe q̊ ita sunt obnoxij
trāseo enim nunc de duobꝫ reliq̊s
multiplicī peccati cathena se ɔstrin
gunt:qui toxicum mortis multas se
pe ꝓꝓinant Irregularitatis pena se
se sic illaqueant anathematis ecū
āsticā cām non vitant patrum suo=
rum intencionem sanctam cassant
⁊ ml'tos discr'tos viros actiue scā
dalisant Ecce quinqꝫ mala Primuꝫ
inq̈ꝓ toxicum mortis mult' sepe ꝓpi
nāt·qꝛ dum putant morbo prebere
āthidotum iexp'ti applicant fortas
sis id quod protunc est venenum·
Mouet idcirco mūdi phꝰ in v·ethi
coꝝ q̄stionē An facilꝰ fit eē iustuꝫ
iudicē l' bonū medicū Hāc q̄stionē
cū me p̄nte i vniūsitate colonien̄ q̊t
libetaiꝰ d'minād' t' didissꝫ cuidam
inagno i medicīs doctoi Iste difficul
tates ml'tas medicīe āt' adduxit ⁊ i
f' ce t ēa m̄ inedābile vm̄ ꝓtulit q̊°
Arnoldꝰ ꝺ nouavilla oli medicoꝝ
sūmꝰ calculassꝫ i hūāº gn̄e eē posse i
firitates distictas ·ij·milia cētū ⁊
xxiiij·i q̄ varietate id q̊d vnā ifiritatē

fugat aliā illico adducit ⁊ iuuat· ⁊
q̄d vnū morbū curat aliū intoxicat
Quo audito alienis ꝺoibꝫ medicinā
lia indiuidualia suadē horrui Inex
ptis medicis min⁹ credidi· ⁊ si ex
pti aliqñ errāt eos clemēcius iudi
caui Secūd malū ē irregularitatis
ꝯsequit̄ piculum Quis ei in tanta
varietate morboꝝ nl obmittit de cō
tīgētibꝫ in noscēdo morbū specifice
⁊ gradualit̄ in vide⁹ tpus p̄doneū in
celo sb̄tilit̄ ⁊ ieligēdo medicinā necā
ria artificialit̄ Sciō q̄ndā magnū
i medicin̄ cuius dā vniūsitat̄ g̃dua
doctorē ·q̄ regis Romanoꝝ ⁊ alioꝝ il
lustriū phisicus sepe laudabilit̄ exsti
tit Hic publice in serio audebat di
cere sciē satis ꝓbabit̄ egrotes se i
t̄fecisse multos A q̄dā scissitaretur
cāꝝ qñ iexptus p̄ctice de schol̄ ⁊
libris p̄mū veni nesciuis de mīti⁹ q̄
me postmod̄ docuit expiēcia vidiq̄
mō plurēs neci t̄ditī ex igorācia q̄s
ex intēcōe curarē q̄rebā· Cāꝫ ec ana
thematis isti neq̄q̄ꝫ vitāt qꝛ eā itē
cōne pia mr̄ ecclā audiē leges ⁊ phi
sicā sb̄ late excōicacōi⁹ sētēcia inhi
buit ad curā aiaꝝ obligatis religi
osꝫ ⁊ clericis vt tales scīs studijs · ⁊
sacre sciptuē libris q̄ꝝ ē inpscruta
bilis ꝓm aug· ꝓfunditas animum
darēt indefessū vt i rubrica· ne clerici
vel monachi negocijs secularibꝫ se
imisceāt tituli ipi⁹ pōd⁹ docet ⁊ sen
tēcia· Et ibidē sup specula ꝓhibicō
nis supsfate notā ⁊ cāꝫ assigt Hono

rius i hec v̓ba theologie iq̄t studiū
cupi⁹ ampliari vt dilatato sui tētorij
loco funiculos suo faciat lōgiores·
vt sic fides catholica tucior fiat· scꝫ
circūcincta muro inexpugbili bella
toꝝ q̄bꝫ resistē valeat ascēdētibꝫ ex
aduso Predcā insup r̄ligiosi ⁊ eciā
si seculares sint clerici p̄m suoꝝ itē
cōnē q̄ꝫtū in eis ē frustrāt ·q̄ꝝ p̄ncī
palis erat intēcō ⁊ studiū p̄cipuūꝫ
aiabꝫ ꝓuidē non mederi mortuis
corpib⁹ q̄bꝫ plerūq3 ꝑl⁹ ad spitū co
opat̄ egrotacō q̄ꝫ medicinā valeāt
opacō cū inq̄t Apostolus infirmior
tūc forcior sū Et quidam sanctorū
patrū respōdit infirmo fratri curā
poscēti corporis · rem ait v̓tutibus
tuis necessariā amoueri desideras·
Merito āt hij de q̄bus loq̄mr derideā
tur a viris boni⁹ ⁊ prudētibus ·q̄s
ideo scādalisāt· qꝛ ad tractandum
celestia ⁊ ad curandum spiritus no
bilissimos vident ex auaricia vel ex
humana laude vrinas amplecti hoi
nū ⁊ eorum stercora Vñ tales abu
sus videntes hij religiosi boni quos
zelus domus domini comedit reli
gionem talium lamētātur velud de
structā iherusalē olym ꝓpheta Ihe
remias Trenoꝝ q̄rto Quō inq̄t ob
scuratū est aurum · mutatus ē color
optimus dispersi sunt lapides sāctu
arij in capite omnium platearum
Qui vescebātur voluptuose interie
rūt in vijs q̄ nutriebātur i croceis am
plexati sunt stercora

Capitulum Nonūm:·

NAm maēs ꝙ feie i formi
cās ad laborē egrediūt vni
uerse p turmas Docēt in hꝰ
vitaē iners ociū ꝛ desidiā q̄bꝰ fomē
ta vicijs pstāt: Labor eni corporeꝰ
seu mēbroꝝ fiat exercitijs: siue i alia
castigacōe corpis siue in alijs vite
actiue medijs vbi q̄s mētis ɔtēpla
cōi vel libroꝝ studio se nō dedent se
cūdū cōem legē tā necāriꝰ ē oibꝫ vt
sine eo nullꝰ rite ad vitā theoicā mi
graē possit· vn̄ dt b: Gre· li· vi· mō·
r ctā s illd Exo di· xix· Caue iq̄t deꝰ
p moysen ad pplꝫ ne ascēdat i mō
tē nec tāgatis fines israhel: oīs q̄ te
tigerit mōtē morte morietr manꝰ n̄
tāget eū s; lapidibꝫ opprimetr ā ɔfo
dietr Jacul' siue iumētū fuerit · siue
homo n̄ viuiet Populꝰ āt a mōte p
hibetr Cū lex a deo accipitr vt vicȝ q̄
ifirmis adhuc mētibꝫ t'rena deside
rāt ɔsideraē sblimia n̄ p̄sumāt: Vn̄
rcē dr si bestia tetigerit mōtē lapida
bitr Bestia eteni mōtē tāgit cū ms
irracōnbilibꝫ dsiderijs sbdita ad cō
tēplacōis alta se erigit: Sꝫ lapidi
bꝫ pcutitr· qꝛ suma n̄ sustinēs ipꝫ
supni pōderis ictibꝰ necatur Quigꝰ
culmē pfectōis apprehēdē nitūtur
cū cōtēplacōis arcem tenere deside=
rāt p̄us se i cāpo opis p exercitū pro
bēt vt sollicite sciāt si nulla mala p
ximis irrogāt Si irrogata a pxīs
eq̄nimitr portāt Si abiectis bonis
tpalibꝰ neq̄q̄ ꝙ meis leticia soluatur
Si sbtractis n̄ nimio merore sau
ciatur Piger: put ex vbꝫ tuis sētio
r plicem ɔmendas laborem Vnū q̄
admodū mechanice opis exercetur
maibꝰ t' pedibus Alium q̄ corpus
vigilijs ieiunijs abstinēcijs silicijs
domatr ꝛ silibus Postremo enim q̄
licite ɔūsando inter homines q̄s ai
mum refrenat ɔ iram odium amo=
rem t'sticiam leticiam delectacōnez
ꝛ adūsus passiones similes Queri
tur igitur q̄s horum laborum ē me
lior Theologus Quantum ex natu
ra operis bonitatis gradū hn̄t ex or
dine quo audisti minoris ecīā meriti
eē videtur ceteris paribus ꝛ mino
ris difficultatis primus ꝙ secundꝰ
ꝛ, idē q̄ꝫ vltimus Cui autez omnes
vel eorum aliqui magis sūt necārij
ad perfectionem acq̄rēdam attēte
quisqꝫ in sua legat ɔsciēcia Sicut
eni magis oꝫ pauperem ditari labo
bus manuū q̄ꝫ philosophari apd
aristotelem Ita apud xpi imitātes
doctrinā plus vrget multos arte v
ti mechanica pvictu habendo q̄m
opus sit sm exercitū q̄ corpus atte
ritur Ad vltimū tn̄ g̃dū q̄ median
te passiones vincūtr ꝛ ad medium
deducūtr in anima p occasiones ha
bitas in exterioribus oīs impfectꝰ
tenetur tendere vt audisti in aucto
ritate beati Gregorij: quia in eis dez
consistunt virtutes actiue necessa=
rie: Sine primo autem ꝛ secundo
laborandi videlicet genere quidam

ſatis trāqlli eē poſſunt pro loco ⁊tē
pore · ⁊ iuxta diſpoſite ꝯplexionis
ſue vel ꝯſuetudinis acquiſite natu
ram ⁊ virtutem : Tales enim duo
gd9 n̄ virtutes ſūt ſaltem pncipa=
les · ſ3 vtutes eis mediātibus acqri
pn̄t in ebominacōe corpis ad ſpiritū
Qualit aūt aſſumēda ſūt talia · et
inqnto vide de h̄ Collacōe abbat
moyſi ſecūdā in qua Caſſian9 facū
diſſim9 illō docet elegātiſſie Piger
Sepe miratus ſū cur in nr̄is ptib9
nō mō ſicut olī repiāt vi q corp9
ieiūnijs ⁊ abſtinēcijs aggredi au
deāt flagellis ⁊ duris alijs exercitijs
ſicuti feciſſe legūtur ſcōꝝ canoniſa
toꝝ multi ⁊ patēs in egipto ⁊ in ſi
thi de qb3 vitaſpatꝝ plene ediſſcit
Theolo: Quamuis mō n̄ tā crebro
ſicuti olym repiāt de qb9 referstū
mlti ſūt adhuc deuoti tales de qb9
in ſeqntib9 ſtati audies: Veꝝ pns
volo noueris ꝙ ex quinq3 vel ſex cau
ſꝭ euenire poteſt cur aliq tā grauia exē
citia hre nō valēt ex diſpoſicōe vic3
aeris ex ꝯplexiōe corpis ex zelo per
fectōis Ex habitu iuuētutis · Ex fic
tione yppocriſꝭ · ⁊ ex ſpēalib9 donis
Aer ei ſi in regione aliqua ē mltū
calid9 · digeſtionē vt inqunt phiſi
ci impedit Ad exteriora euocat ⁊ ab
ſtinēciores facit hoies ex ꝯſeqnti et
ex adūſo frigida regio poros ꝯſtrī
git corporis ⁊ calorem exinde p āti
pariſtim augē pōt i ſtomacho: vn̄
ꝓuenit ꝙ in nr̄is ptibus frigidis vi
qdā hyemali tpe plus ꝯmedūt q3
eſtiuo tempore: Non ergo mirum
ſi in regionibus calidis homines ie
iunāt facilius Cōplexio eciā corpo
ris aliqrū h3 vt in natura frigidis
liquet flegmaticis vel melācolicis
cibus tā modicus ſumit a qbuſdā
⁊ raro adeo: vt in cōpatione ad ali
os eis abſtinencia videatur adeſſe
miraculoſa Patet eciam hoc in qui
buſdam feminis · ⁊ in viris frigid
in ranis ⁊ ſꝑpentibus ymo imperfec
tis animalibus vt in vrſis qui mlt
tis menſibus in hyeme nullum pe
nitus cibum ſumunt in locis ſilueſ
tribus vel abditis : zelus preterea
pfectōis ad obſeqndū deo acit ad
ſatiſfaciēdū ꝓ pccīs vilit : ⁊ ad ad
herēdum deo pacato ⁊ edomito cor
pe pluēs ita ſtimulat vt ex amoris
magtudie exceſſum i exēcitijs tātū
faciūt ql videt tepidis ipoſſibil: Vi
de9 h apte i philocapt ēga feias a
moē ceco ⁊ venēo ex q qdā toto hy
eme ſp nudis icedūt capitib9 Alij
veſtiūt carēt necārijs: Alij baſtilu
dijs letalit ipigūt inuicē Alij vigi
lāt inhumaniter ⁊ ita de reliqs · q ō
nia vicit amor cecus ⁊ leuiora facit
Cur autem criſti amor ⁊ caritas di
lectōq3 · que vt Canticorum octauo
dicatur · Velut mors fort ē his ma
iora nō poſſet facere Habitus iſu
ꝑ iuuētut adua nouit efficē puta ſi
quis aſſuetus eſt pene a cunabul
modicum victum ⁊ amictū habere

sicut videmus paupes in villagijs
vestibus tā ɔtētari modicis in hye
me ⁊ si eas dē delicate nutritus ōferꝛz
tn̄mō ob amorē dei scūs eē videret
Ficte eciā ypocⁱ· nō minora nouit
luē ꝑ laude vana vel ex auaricia hāc
ob cāz tructāni q̄dā ⁊ mēdicā glaci
ali tēpore nudi sedēt in minibus · vt
ad ɔpassionē moueāt diuites ⁊ ad
sibi subueniēd i pecunijs Prius ei
ctis hbis ł seibus corpꝰ fricauerūt
⁊ ligaturis artificialibus sāgwiēz
ɔstrixerūt vł poros corpis alijs re
medijs obturauerūt Dz ⁊ i scīs hoī
bus sepe gūna exēcicia ꝛpinꝰ ex spe
ciali bꝰ domis Hic maīfestū ē ⁊ fuit
in btō prē nostro dn̄ico q̄ in humo
ecc̄ie crebro noctes fere duxit insō
nes q̄lia exēcicia fribꝰ suis ibibuit
n̄ vt eis talia n̄ fauēt· ꝫ qꝛ donū illō
nouit spēale ⁊ ifirmis alijs fribus n̄
eē cōicatū a deo ·Piger·potes ne ꝑ
ferre i mediū aliq̄s dn̄ clemēcia nos
tis diebꝰ frigid in q̄bꝰ iux̄ x̄ vbū ⁊
apl̄i caritas mltoꝝ ꝛfriguit domis
tlibꝰ laboꝝ corpaliū seu exēcicōrū
de q̄bz loq̄m dotatos Theologus
Possū·mltiplr vidi i ytalia tpe quo
fui Junior in ɔuētu elugiensi ꝑpe ve
necias nr̄i ordis ꝑore fratrē paulūz
d vrbe veteri nō dico hoīez ꝫ vix ho
mūtiōem corpe ꝫ gigāteuz i ꝑdc̄is
exēcicijs Nā puus corpe statura pu
sillus ⁊ obesus eāt totus carnibus
atqz mēbra eius vix herebāt ossibz
Attn̄ tā ala c̄ ⁊ expeditus aio fuit ⁊
vibz vt ꝑm i ordīi n̄ noueri Jeiuni
um regulaē q̄d durat ꝑpe ānuz dīmi
diuz ꝑsoluebat itegre Carnes non
edebat eciā debilis die ac nocte seq̄
baꝰ choꝝ assidue In q̄dragesimali
tpe ·pene ꝑdicās q̄tidie ⁊ occupa=
tus i ɔfessionūz audiēcia assidue n̄
dicam vino limphato ꝫ aq̄ vinata
vino modicis siē vtebaꝰ qn̄ n̄ purā x
cepit aquā pictācia aq̄ se abstiēbat
tā curiose a se ꝑpiq̄s ⁊ distātibus
diuidebat fribus ac minutati occul
te molebat it manus· ne notaēꝰ a
c̄ausedētibus de abstinēcia vt n̄ricu
osus exploraꝰ vix ꝑ s ꝑimoiā posset
adūtē vestitus Dure nocte iacebat·
vigilijs multis isistebat · ⁊ orōibz
ꝺuotis sedulo icūbebat Neō in cho
ro in cantu alacrioꝛ in labore ma=
num nullus pro cōmunitate sollici
cioꝛ nec in sedandis fratrum temp
tacionibus efficacioꝛ · ⁊ ne tempus
sibi transiret incassum quando au
diencie ɔfessionum predicacōni orō
cioni vel scriptuē nō vacabat statz
coq̄nā ꝑꝓti postprādium intrauit ⁊
⁊ cocum ad disponend ⁊ laborādūz
ꝑ futura fratꝝ refectōe iuuabat sol
licite immundādo nunc pysa nunc
olera nunc vō coopādo ad similia ꝑ
ꝑijs maibz lapido tabulatu totaz
eccīaz vel ꝛfectoriuz q̄rū vtrūz n̄ mi
me ē latitudis strūit ⁊ ōruit ⁊ quia
scriptor multum artificialis extitit
chorum eadem arte libris valde no
tabilim⁹ omniquaqz prouidit ⁊ nō

obstātib⁹ p̄dcās oib⁹ i hijs vsqȝ
ad ānū sue etatis pseuerauit circ̄
octogesimū in regulari obſuācia·
quā tuebat̄ p virib⁹ tāđe aūt pn̄ti
vita functus ē Vidi ibiđe nr̄i ordis
in eođe ꝯuētu prēm put ostēdebat
sui canicies capit̄ septuagenarium
nūq̄ȝ hyemali tpe nec die nec noc
te q̄cūqȝ cooptorio vtētē in capite·
Nudis incedētē pedib⁹ ꝯtinue Ab
stinēcia cibi put t̄ dit regularis ob
ſuācia dura ⁊ tn̄ in his tāta pditū
leticia vt alijs fr̄ibus preceteris ho
nestum cōir pcuraret solaciū licitis
locis ⁊ tpe Noui in nr̄a puicia de Nu
reb̄g ēn ꝯuētu fr̄m aliū ·q̄ in sui no
uiciatus tpe a demoē q̄ in doloē viri
prenoscebat tēptacōes sustiebat a
cerrime Depis hē ei ꝓponebat dā°
p tabulā pacis osculū in ecc̄a dicē
alicui sibi note puelle: fuit eni p̄us
notus a mult̄ ⁊ notus in ciuitate·q̄
so p̄orē in porta adeas sibiqȝ dicas
q̄ t̄ mr̄imoniū pmiserit ⁊ me postu
les iuridice·Depi⁹ aīo firmit̄ ꝓpo
suit in choro exn̄s p̄ori publice sca
pulare ⁊ cappā t̄ dē· ⁊ p ecc̄am rece
dēdo stati de ordie fugē Dȝ vicit in
eo x̄ grā pfessus ē eni ⁊ in ꝯuentus
basilien̄ reformacōne postmodū ef
fcūs pcurat or ḡ cōsus Nā occulte
vsus ē exēcitiorū instrūt nr̄is tpibus
arnis hab̄ut aliciū·n̄ q̄le portant
prēs carthusie ſ ꝯtextū tm̄ ex eq̄ꝝ
grossissimis cinib⁹ ⁊ nodis vsus
ē flagello stimul̄ ⁊ calcaribus eq̄ꝝ
similimi Torq̄ ferrea cū appēs de
eađe miera cāpanellaꝝ nodis grossꝭ
clā moē nobiliū collo detulit lorica
ferrea ⁊ alijs miris ad domādā car
nem instrumētis vtebat̄ Crucē ha
bebat in firopodio magnam ⁊ lig
neā ⁊ abscōditā sup q̄ iacuit nec vl
lis sb̄ capite vtebat̄ plumis Nc ca
ritatē pximi q̄ feruebat in pectore
h⁹ pulcħ sacerdotis ⁊ iuuenis cohi
buit dcā exēcitacō vel pcuracōis of
ficium q̄d i dcō ꝯuētu est grauissim
q̄n diebus festiuis circueret predi
cādo p villagia dei v̄bum ⁊ ppl̄m i
formādo ꝯ alijs salubribus: Verū
q̄ īgenio fuit subtilissim⁹·Jō est
postmođ missus in wyennā ad ge
nerale studium vbi ānū vite hn̄s
ꝓpe t̄ cesimū circ̄t: aīa sua deo grā
assūpta ē de corpe Dileo de feia re
clusa q̄ ꝓpe magūciā vsa ē lorica fer
rea ezro si n̄ fuit calibea Jđe in cōuētu
t̄ sue tpe fecit Johes bn̄dcūs post
mođ eius m⁹ ātistes q̄n venecijs cō
uētū nr̄ȝ it̄ uit ꝛ fortū nr̄i ordis Erāt
ei cuiusdā de maioib⁹ venet̄ fili⁹ q̄ȝ
pr̄iarchatus q̄dā expectabat p̄us
eiđe collocatus q̄ pat̄ postmodum
elcūs ē it̄ iuisimū epm ¶ Ca: x·

Vias suas mltū occultas or
diate obſuāt ne ille q̄ exe
ūt reitrā ē volētes obuiādo
ppediāt vie rcēn ⁊ occulte q̄ sint dcȝ
ē viij·ꝓ pietate ꝯ sūt ei mōi dmaꝯtē
plādi p superog̃coīs opā q̄lia bonis

religiosꝫ ad fructū aiaꝝ ordinatis
apte ꝯgruūt q̄les eē debēt de p̄dica
toꝝ ⁊ minoꝝ ordib⁹ ⁊ sibi silib⁹ Ta
les eī ꝑm ordinacōnē ecc̄ie in ocul
tis ꝯtēplacōib⁹ hausta intra sua lo
ca ⁊ ex exeūdo debent aliis ꝯtēplata
tradē nec se impediē mutuo sed ad
iuuaē pocı⁹ inuicē dū duo ordines
statuti ad eosdē fines veꝝ sicut in
republica formicaꝝ ⁊ in viis eaꝝ nl̄
la exiēs nec intrās aliā ipedit i ope
ꝫ alia diriora aīalia ipsas ⁊ vias
eaꝝ sepe moliūt̄ destruē ⁊ ita ad er
rorē eas ponūt Hic i r̄formatis cō
uētib⁹ dictoꝝ ordinū maiores hes
tie dmoēs vicꝫ taliū vias ⁊ opacio
nes ꝯgruas q̄ntūcūqꝫ recte ⁊ caute
incedāt ipediē nitūt̄ vt aut se pt̄
b āt mutuo aut vt a reforacōis cep
te resiliāt ꝓposito hac intēcōe sathā
nas in exordio taliū ordinū sepe vi
sibiliter ⁊ sepi⁹ inuisibilit̄ tronib⁹
⁊ tēptacōib⁹ i locis pacificis armis
applicatis īfernalib⁹ satagebat t̄
bare de quib⁹ suoꝝ ordinum libri
iul̄tū ⁊ late nōnt Sicuti eē in icho
acōne monachoꝝ l̄ pocı⁹ in reforacō
ne taliū p̄ma demoēs vios r̄ligiosis
simos vexauerūt plurimū liq̄t i r̄for
matoꝝ cenobitaꝝ p̄mitioꝝ vita An
thonii scꝫ Basilii ⁊ filiū Anthoni⁹ eī
nō p̄moꝝ mōchoꝝ religiosoꝝ. ꝫ p̄
mo reforātoꝝ pr̄ fuit. Quia put tes
tat̄ eusebius in ecc̄iastica historia
Certū ē q̄ tpe btī Marci euāgeliste
in alexādria vbi p̄hil extitit vt sus qꝫ
sexus fideles disim hitacula. velud
mōsteia ꝯstruxerūt ⁊ vitā monasti
cā i castitate pauptate ⁊ obediēcia
ymo in studio sacraꝝ litteraꝝ sanc
te duxerūt Cōstat eciā btūꝫ dyoni
siū btī pauli apos. discipulū episto
lā ad dymophilū mōchū ītitulasse
scri bēdo. ⁊ si exordiu placet alci⁹ cō
stat dei filiū i assūpta huānitate p̄
mū vna cū suis discipul̄ inchoasse
mōs ⁊ vitā ad q̄ꝝ istar supradictaꝝ
ordiēs sūt istituti p̄mit⁹ Certū est
eī ex serie euāgelica in senatu apos
toloꝝ xp̄m p̄ois petruꝫ suppriores
Judā pcuratoꝝ. philippū q̄dāmō
portarii habuisse offiᵐ In eis pau
ptas fuit ⁊ abdicacō oīm reꝝ tpali
um teste petro. math. xix. pditore
depto ibi. ecce nos r̄liq̄m⁹ oīa ib' cas
timoīa fuit ob quā Johānē anupci
is euocauit. Ibi obediēcia fuit ad
xp̄m Studiū ibi in xp̄i doctriā noc
te fuit ⁊ die excellētissimū dicēte sal
uatoē oīm Discite a me q2 mitis su
⁊ huil̄ corde p̄dicacōis eciā exercebat̄
officiū. qn̄ misit eos binos ad p̄di
cād an faciē suā Possessio r̄ꝝ tpa
liū grādis nl̄la ꝫ pauptas affuit co
piosa hāc ob cāꝫ vt opior dmonis
malicia a p̄ncipio indicātū ordinū
q̄ p̄libatā xp̄i vitā ꝑuaē deberēt p̄au
ctis p se ⁊ p q̄ldā de clero sepo vex
auit ⁊ hodie pseq̄ nō cessat extrem
plus q̄ꝫ ceteros ordines ⁊ i locis vbi
nūc ad vngwē regulas suis obser
uāt q̄ꝝ tn̄ tyrānides Sicut nec xp̄i

fidem nec petri nauiculam ita nec re
ligiones istas delere potuit nec dele
bit deo ꝓpicio in posterũ: quẽ admo
dum recolẽde ⁊ scẽ meõrie magister
henricꝰ de hassia sacre pagine pro
fessor pulchꝰ deducit in lectura sua
sup genes̃ Pig̃ Cõstat libros iuris
diui ⁊ humani ⁊ colẽtibꝰ theologiã
ↄsciones canonicas ꝙ dictoꝝ ordi
nũ frẽs ꝓfti in sacra pagina lõge
ãpliꝰ q̃ȝ seculares clerici doctoẽs la
borauerũt Nã libros fere innũeros
scĩs thꝰ ediderũt ⁊ dñs Albꝰ n̄ solũ
in diuin̄: ȝ etiã i philosõphica scp
tura ꝑmꝰ ⁊ pfectꝰ postillator totiꝰ
biblie Hugo cardinal̃ ⁊ postremꝰ
petrus de palude: medijqȝ fuerunt
alij plurimi Sup sẽtẽciaꝝ libꝝ pe
trus de Tharãtasia postmodũ pp̃
Innocẽcius. durãdus. ⁊ multi scp
serũt latissime Sermoẽs de tpe ⁊
scis q̃ i ↄpacõe alioꝝ vt a viris au
diui litãtissimis dicũt aurei scpsit
⁊ totũ passiõle q̃d lõbardica dicit̃
de legẽdis scõꝝ Jacobus ⁊ de vora
gine iohẽs Januẽs epus Summam
ↄfessoꝝ: que sũma lacius q̃so ↄsciẽ
cõsos casus theologicos pit̃ ⁊ iuri
dicos ↄtinȝ q̃ȝ Johis fribgẽs Que
sũma breuior ⁊ distior i eis de q̃ȝ bã
tholomei de brixia Quis deiqȝ textũ
quiȝ libroꝝ decrtaliũ ⁊ sũmã iurisp
mã Nõne raymũdus: de pẽna forti
Sileo de oĩbus textibus phi q̃s hẽ
ricus krosbein de greco trãstulit de
noua logica topica ⁊ sophistica eius

dẽ phi q̃ȝ sbꝰ ↄpẽdio t̃dit n̄ solũ i v:
ȝ mltis alijs ptis t̃ctatibus clau
sit de his. ⁊ de inumeris alijs libris
⁊ opuscul̃: q̃ oĩa pfata ↄposuerunt
frẽs pdicatoꝝ ordĩs Porro alexãd
de hal̃ q̃ sũmas scpsit maxias ⁊ p
fundissiãs Venerabil̃ bonauẽ: No
uus scotus Johãnes richardus et
alij plurimi q̃ sup sẽtẽcias scpsert
egregie Astaxanus ⁊ iohes erdfor
des q̃ Juniũ sũmas ⁊ Nycolaus de
lyra. sup oẽs biblie libros ad litte
rã quẽ nullus i hꝰ excellisse videt̃ q̃õ
nes mineꝝ ordĩs fuerũt q̃s ⁊ alios
me melius expmẽ valerẽt q̃ dcm or
dinẽ pfessi eẽnt Ita de alijs ordini
bus excellẽtes mlti extiterũt Cũ igr
ex dcĩs religioibus tot frãs pdie
rũt ecclĩe ⁊ hodie i multis ptibus p
deãt ⁊ mltos suã religionẽ pfessos
ab ecclĩa canoĩsatos habeant ⁊ de pfa
tis voluibus clerus sec ⁊ ppl̃ȝ habeat r̃
gẽ miꝝ vñ apud q̃sdã odiũ tale p
cedat Theo: A demoĩs scuicia origi
nalit̃ ex abusu iuriũ ↄiũ ⁊ vtrȝ for
tass̃ ex q̃rũdã auaricia postẽõ duo
qr cleꝝ tãgunt ⁊ religioẽs p n̄c religq
vnũ cẽo ꝙ si q̃dã religiosi abutẽnt
puilegijs n̄ totus orꝰ. ȝ pseq̃ deret
ri ⁊ ctũ ẽ ꝙ illos q̃ religionẽ suã mꝰ
suãt pseq̃ ad miꝰ n̄ derẽt q̃s tñ in
suis pribȝ i ichoacõe ordinũ scimꝰ
pseucõibꝰ amarissimis eẽ vexatos
Pig̃ gꝰ d̃ demoẽ an adꝰ tales vexȝ
religosos exeꝰ vel̃ ondẽ Theo. mani
feste pãdã A relacõe sĩd dig̃ didici

magistri gwidōis sacē theologie
ꝓfessoris p̄oris zambati ꝛ ei⁹ sb̄p̄
oris ꝛ scp̄to p̄oris in asſiaco ꝓuin
cie francie nostri ordis reformato=
ris religione litteris ꝛ fama a ꝓba
torū ·didici in quā ꝙ postquā idem
cōuentus in asſiaco preterito anno
reductus fuit ad reformacionis de
cus ¦ Spiritus malignus fratrum
officinas cepit patenter inuadere fe
nestras fregit Vtēsilia sbuertit Do
lia vinaria dissoluit cordas cāpaē
scidit ꝛ eas dē asportauit Cimbaluz
q̊d dūtaxat de die pulsari solet ad
mēsā ꝛ collacōnem tempe pulsauit
nocturno Sicqꝫ inquietauit soluz
infra tridum fratres vt quosdam
fere duceret ad amenciā ¶Nā de die
in domib⁹ ꝯuētus īferiorib⁹ d̄ noc
te vero hītauit in dormitorio adeo t᷑
ribilit᷑ vt null⁹ fratꝝ audēt solus p
ꝯuētū icedē Quid plura vna die iua
sit nouiciū i etate ꝯstitutū vite sue
ꝛ q̄rto decī āno c⁹ vestes lacerauit
in xii foraminibus vestigia ī eis re
linq̄ns vgwium q̄si cuiusdā fere sil
uestris Alia die in vigilia vicꝫ oc=
tauaꝝ Epħie· dicto apparuit noui
cō in forma catti nigˀrimi di·n̄ hītuz
ordis exuens die tcia te intficiā· q̊
viso ꝛ audito iuuenis alta voce ad
iurarē cepit demonē i xp̄i noīe Inua
sit tūc demō de nouo nouiciū defen
dit se idē In q̄ lucta accurrebāt fra
tres ex lucta āboꝝ in cella repiētes
mēsā pulpitū lectū ꝛ fere alia sbuer

sa oia Vn̄ debilitatū ad recreāduz
fratres detulerūt ad ignē Quo fac
to stati eū de nouo de manibus fra
tꝝ eripuit in flāmas igniū ꝓiecit·
ꝛ p lōgū tractū tēporis caput eius
in medio ignis detinuit· Deind no
uiciū frēs magno cū laboē eripien
tes eum in ecclaꝫ ad sūmū altaē de
tulerūt· vbi iterato eū demō emani
bus eorum explodit· ꝛ p totū cho
ꝝ violēt traxit ꝛ adeo pcussit q̄uīt
vt demū relictus a demone pene a cūc
tis fratribus diceret᷑ eē mortuus q̄ꝫ
obrē oēs ad dei genet᷑cē ꝛ ad scōs
pluiōs p̄ces p defūcto ceperūt fūdē
ꝛ postremo ad sāctū prēꝫ nrm̄ dn̄i
cū recurrē Ob cuius reuerēciā locus
nouella reformacōne decoratus eāt
ꝛ vbi hec peciebatur a demoē· ꝛ ec
ce pat᷑ iste pyssimus suorum mēor
opm sup altare subito in f ōi vi ele
gantissimi ꝛ in habitu ordis appa
ruit· Frater vero q̊ credebatur mor
tuus ꝛ i fratꝝ quorūdam iacuit ma
nibus vultu cepit hylarescere se de
medio fratꝝ erigē· ꝛ vsus altaē vt
ibi deū adoraēt ꝛ scm̄ dnicū cepitqꝫ
currē dimo it᷑ h̄ a loco· ꝛ dide p diu
sas officinas domus tā° cū stripitu fu
gieō furēt toci⁹ prie malleatores
adeē putaēs ꝛ q̊d admiacōe ē digni
us mox vt sacm̄to dn̄i sᷤō cōmuni
catus fuit frat᷑ q̊ putabat᷑ eē defunc
t⁹ ꝯ iuasionē demois tātā ei dn̄a v̓
tus valitudiē tbuit vt mēbris ōni
bus plena ꝛ pfecta rstitueē᷑ saītas

Minabatᷣ p̄tea eiſdē diebꝫ demon
iſte peſſimꝰ voce clamoroſa ſe nulla
tenꝰ a domo iſta receſſuꝝ quā dixit
ſe lōgo tpe titulo ꝓpetat̃ poſſediſſe
Sꝫ ſciētes deo deuoti frēs demonē
eē mēdacē. ⁊ prēꝫ mēdacij cepte re
fo:cōni ꝑ uiribꝫ opam dederūt licꝫ
in his ⁊ alijs vexacōibꝰ adeo ḡuati
fuerūt: vt noctes bn̄ in ſōnes duce
rēt: nec demō iſte malign̄ deſtitit.
Nā poſtmodum altiꝰ nouicij cap
pā deſtruxit. ⁊ famulo in coquina
fratꝝ nccītatibꝰ ſuiēti violēt librꝝ
ſatis pulchꝝ ī q̄ hore canonice ꝯtie
bāt̃ cepit ⁊ ī ollaꝫ buliētē iecit ⁊ tō
liter deſtruxit: Sicqꝫ tādē miſ ille
demō abſceſſit ⁊ frēs Jā velut labo
rioſas formicas ocultas ⁊ paten
tes vias p ābulaē ſinit ‖ Ca. xi.
E Xtra domū via ſatis rcā ⁊
apta ābulant: vt nccāria
acq̄rāt paſcua p q̄ docēt ō
nes viuētes collegialit̃ ſeu ciuiliter
q̄ extra locū ſue hitacōis ꝓ nccāri
is edificatorie pn̄t egredi recta enī
via moꝝ rcitudinē denōt apta āt
ē ex̄ domū via rcā. qn̄ iux̄ xͥ vbū ſic
lux nrā corā hoībꝰ lucet vt videāt o
pa bō ⁊ nrā p q̄ meitoria acq̄rimꝰ
paſcua virēcia hēditat̃ etᷣ ne Cā āt
q̄re ex̄ domū ābulāt ē vt paſcua ne
ceſſaia acq̄rāt aiaꝝ mōꝛlit̃ itelligo
ꝉ corpm qn̄ cūꝫ ei q̄s vitā duxeit ho
nāᷓ ⁊ clauſā. tn̄ ſepe opꝰ ē vt ꝓvictu
vtulqꝫ hoīs ſibi ꝉ ꝑ ſibi ꝯmiſſ ex̄
domū eḡdiat̃ Si via rcā tūc in ce

dē geſtiat ſiue ī via pedū fueit ſiue
moꝝ n̄ ābulēt p̄ſti ſine teſte ſocio
ī abdit̃ ꝉ vͥ ſordes eē ꝯſueuerāt cōiꝛ
velut ī āgul̃ Alioq̄n ſpolij piculo ſe
q̄s ꝯmittit ī rebꝰ honorē ꝉ theſauꝝ
aīe ꝯcnētibꝫ Pig̃ Dic q̄ſo ſi occurit
aliq̄d miāculū nrō factū tpe d̄ bono
fideli q̄ ex̄ ſuā hitacōꝫ ꝓ deūdo ꝑ aīe
ꝉ corpis nccāriis d̄ma grāviſitatꝰ
ſit in hoc maligno tpe Theologus
Duplex t̃ pādā ꝓdigiū de vno x̄ ſa
ūlo d̄imitus oñſū in ſuo corpali iti
nē Naꝫ noſtro tpe fuit vir ille dig
nꝰ memoria de quo t̃ in ꝓpetate pi
ma ſ̄ retuli q̄ ob amorem dei geit
cis ob ſatiſſactōnem ꝑ delictis ⁊ vt
deo vacaret q̄etus Nōnnq̄ ad peḡ
nādum verſus aq̄ſgranū de Nurēb
ga ſe deuote dedit itineribꝫ: Cōſue
tuᵒ pretēa talꝫ illi crebra exiſtit in
itinē vt it̃ prādiū ⁊ cenā ⁊ ſi ſiti ḡui
p̄meē nꝉ latēꝰ tn̄ bibēt Sꝫ d̄lcācōi
tli ob rueręciā dn̄ice paſſiōis rh̄ḡ
ret Hāc āt afflictōꝫ zelo d̄iui amo
ris aſſūptā qꝛ forte nē d̄bili nocēpo
teāt ita tādē miro mō tpauit d̄ina
clemītia Sicq̄ dē ī itinē tpe illo ⁊ hoā
q̄ ſit d̄i ſuū ḡuaē cepit ſtati oē clau
ſo quādā humectatōꝫ ro ifluā ori
ſuo īfundi ſēſit quā qꝛ h auſtus re
frigerāt̃ naturā geſtit mirāᵒ deglu
tire cepit ⁊ omnem ſitim ſibi extīx
it nͨ hͦ ſelꝫ tm̄ accidit: ſꝫ q̄tidie qn̄ ſi
t̃ vt p̄mittit̃ ſcm̄ viꝝ vexaē cepiſſꝫ
Cūꝫ hāc d̄inā vt p̄ſumit̃ recreacōꝫ
plurimo tempore pcepiſſet affuit

infausta q̄dā vt ita dicā Illi dies ⁊
hora in q̄ ꝑegrinādo vt ātea vˀ suis be
atā virginē aq̄s granū grauiᷓ vexatꝰ
estu·siti acuta tēptatꝰ ē·affuit eciā
ꝓ tūc i ipiꝰ itineis spacio abstinen
cie bone ipsiꝰ vimaioīs t̄nsḡssiois
fomētū Fons q̄dā amenꝰ ⁊ frigidꝰ
q̊ viso pugn̄re cepit ingluuies cū ab
stinēcia q̄ eciā deuicta ē Nā appeti
tui corpis satisfaciēdo bibit ⁊ duiᵐ
qn̄ē pus susceperat haustū irrecupa
bilit̄ ꝓ tūc pdit Piger Pcire vellē
cur deꝰ illi suo famulo ob tā pui si
dicē audeo etcessꝰ t̄nsḡssionē talem
voluit ꝯsolacōez adimē Theologus
respōsū nō aliud q̄ꝑ supra ꝑma ꝓꝑe
tate dixi accipito qꝛ eodē ꝓꝑēso cāz
q̄situ tui habeb· Audi aliud eidē dei
famulo īpēsū bn̄ficiū : Est ꝯsuetudo
mltū laudabil̄ mltoꝝ ne dicā ple
beoꝝ vtusqꝫ sexus ī almania Verū
eē magnatoꝝ ⁊ nobiliū ad minꝰ se
mel die nālim hora aliq̄ sūmū huā
no gn̄i impēsū bn̄ficiū xp̄i passionē
meditari ⁊ meōrari vt ex īde decog̃ti
mala mūdi ferāt paciēciꝰ ⁊ virtutes
opēt̄ faciliꝰ Hūc morē postq̄ꝑ dī fa
mulꝰ audisset i s̄moē ꝯmēdari plui
mū cepit ipē eūdē dieti ꝓseq̄ deuocī
us q̊ potuit Ammiracō āt q̄dā mḡ
na tādē eū tetigit vicꝫ acerba ⁊ grādis
q̄ fuerit ī xp̄o t̄sticia tpe q̊ paciebā
tur In die pasceues · q̄ āmiracōne
facta crescēte postremo orōes inge
minaē nō definebat ad xp̄i clemen
ciā vt si sua volūtas eēt sētimentū

aliq̊d ꝑceptibilē daret In q̊ ꝑ expi
ēciā viri simultatē dcē amaritudis
legēt nec fraudatꝰ ē a desiderio suo
bono Nam die quadā cū iuxta suā
ꝯsuetudinem de ciuitate Nurenber
ge exiret versus capellam sci Leonā
di satis ꝓꝑe muroꝝ dicte ciuitatis ia
cētē ad quam deuotorū hoim multi
tudo dietim solet ꝯfluere · Cōstitu
tus ī itineris dicti spacō meditabū
dꝰ ⁊ sitibūdꝰ ad obtinendū id q̊diā
diu desiderauerat inopinate tātus
dolor suo corpori ⁊ t̄sticia illabeba
tur aīe · vt oibꝰ deficiētibꝰ viribꝫ co
geret̄ solotiꝰ cadē seseqꝫ putabat
illico aīaz ex corpoē pdē Verūqꝛ is
tud diuinū munusculū cōicacōis do
minice passiōis nō ī habitu ⁊ ꝑmanē
t̄ sed solū dabat̄ i passiōis ⁊ t̄nsi
tus cuiusdā mō Idcirco r̄sūptis vi
ribꝰ resedit : ⁊ vltrō surrexit ḡcias
dicens ⁊ deuociꝰ ꝑmo ⁊ dulciꝰ xp̄i
passionē mente r̄uoluēdo Piger Tri
a h̄ ocurrūt dubia · mihi ei ꝯstant
q̊sdā t̄reri a xp̄i vita meditāda ꝓꝑ
tim vbi passiois eiꝰ fit meōria tur
bulētē ⁊ t̄stē xp̄m ꝑ decursum sue vi
te fuisse existimātes nālit āt tn̄ t̄s
ti diu queqꝫ morari debet Priō igr̄
q̄ro · An xp̄s q̊ vitā duxit ꝑfectissi
mā ⁊ sꝑ via icel sit publica An inq̄z
mātir sēp fuerit q̊ passionē suā ac
bissimā ꝑuidit Sedeᵒ vtꝝ cōusacō
nē letā ī vltu gestu ⁊ v̄bo c̄brio sius
ondit Tercio an ne aliquādo riserit
Theologus ad ꝑ· dico mātir fuit vt

ita dicā sciē infuse notitia ꝗ nō sēsu doloris ⁊ expieīa Ab istāti ei ꝯcep cōis sue notiā hūit oim futuro rū i supiorib; aie btē potēcijs·vbi vbūvidit clarissiē ⁊ p infusā sciāz ꝗ h futura pagnoscē sēsualitatē nō mouebāt ad tristiciā ⁊ doloris sētim ta ñ appinquāte passiōis tpe h vult S·doctor cū in iij·di:xvij·q:vl·di cēns mors a pncipio ꝯcepcōis eēt puisa nō tñ puidebat vt iminēs iō dubitacōez·i·formidinē affcūs ñ fa ciebat Sz solū qñ iā iminebat· sic ei i nob exprim timorē vel dolorē scit ei studēs vitā iuueīs oim tribiliūsi nē eē mortē Ex dcō phi·in iiij·ethi· ⁊ se moriturz Sz qz eā nō pmagi nat vt ppiq ꝗ vt distātē ad tristiciā modicū l nil mouet· Mouz āt isēsa to sene eē ⁊ ppiq si sic pcogitat ad ij·repio ꝗ xps i facie· ⁊ i oib; actu b; sui corpis pulchri⁹ fuit p maio ri ptevite ꝯsuēt cū alijs vultu hy lari ⁊ iocūdo icessit ⁊ iv b affabilita tis ⁊ eutropelie virtutes pfecte oñ dit Pimū ptz ex sac sciptura· ex scō rū doctina ex apbata hystoia ⁊ ex rōis idōnāt industria: Nā pm he bos ⁊ ltio sacre sciptue expoitores illō ps·de xpi huānitate ad ltrāz ex poit Speciosus for p filijs hoim d fusa ē grā i labijs tuis Supq btūs Jero·i epistola ad pncipiā virgiēz dt Absqz passioib; crucis pulchior vmus fuit virgo de virgine q ñ ex volūtate viri sed ex deo natus ē ñ ha buisset ⁊ in vultu occultasset lumē qddā sydereū nūq eū apostoli sta tim secuti fuissent nec illi q ad eum ꝯphēdēdū venerāt corruissent idē sup math dt Certe ipse fulgor dinitat ocultē q e cin huāna relucebat fa cie ex ipo pmo aspcū discipulos ad se thē poterat Sicut magnes la pis anulos ⁊ stipulas :ac festucas sibi copulat devultis aūt hylarita te adltrāz tā pm iudeos q iux catho licos ·ysaias ysaie·xlij· de xpo sic p dicit non erit tristis nec turbulētus vbi glosa· Semp hylaris ·sēpqz iocūd⁹ fuit ⁊ ibidē btūs Jero·dicit Deiqz iuxta ꝓphetiā ysaie·nō tristis neqz turbulentus fuit sed eqlitatē vultus oñi tpe ꝯsuauit Quid i fal so phi gloriātur de socrate nūq scz eū pl⁹ solito tristem ·aut letū fuisse Idem ponitur in glosa sup math· xij·vbi xps prefatum textum ysaie xlij· appropriat in multis sibi ⁊ p libata verba ysaie vicio scriptoruz obmissa eē denōt ·vñ ⁊ scūs doctor ibidē sic ꝯmētat de xpo nō erit tristis in corde nec turbulentus in facie·sē p enim hylaris iocūdusqz fuit eqli tatē mētis suās Et si quātū ad ptē sēsibilem fuit passio tristicie: ñ qdez ncātat ꝗ volūtatis vñ math·xxvi· Tristis ē anima mea vsqz ad mor tem Hinc beatus Bernhardus in psona penitencium sermone d sanc to martino conpando xpi benigni tatem ad duriciam seculi sic dicit·

Dn̄s ih̄us libeāl⁹ mēcū q̄ ego secū
eē dignatur quē inuenio q̄ꝛens q̄
ro q̄ occurrit cū pānib⁹ fugienti: q̄
vultū letū mihi ondit. q̄ meā peitē
ciā sicut innocēciā āplexatur. vbiꝫ
letus vbiqꝫ bon⁹ vbiqꝫ pius vbiꝫ
dulcis cū magna multitudine dul
cedis Nō facit supciliū: oculos nō
obliquat: nec torq̄t faciē nec vba ꝛ
sonꝫ āpulosa ꝫ occurrit reuētēti. ꝛ
accurrit i āplex⁹ flens sup collum
meū ꝛ iubꝫ pferri stolā pmā h̄ ber
nard⁹ ꝛ alia similia de filio pdigo
cū suo prē adducit ppoito: Histo
ria p̄t ea de Abbagaro rege aucten
ticata scptus ynonis carnocēs Epi
stola adriani ad karolū ꝛ sētē cij̄s
Joh̄is damasceni. li. iiij. de ymagi
ne ḡcōcissima saluatoris ab eode lin
theo impssa plibata ↄfirmat romi
b⁹ ec ide ↄuicit in sacro eloq̄o fūda
t ꝛ i mōꝛli ph̄ia Nā ea q̄ imediate
a dō manāt ꝓm Cris. excellūt alia
sui gn̄is ꝛ i adā cato ꝛ eua In ymo
p xm de aq̄ fcō ꝛ fil'ib⁹ patuit Dꝫ x
huānitas imediate a spūscō cata ꝛ
fcā ē Insup ꝓm oēs nrē sophie pro
fessoēs xp⁹ oēs vtutes habuit q̄ i
pfectōꝫ n̄ icludūt ꝫ affabilitas seu
aiciа ē vera ac spēalis ꝛ pfcā vtus
nl'lā ipfcōis notā icludēs. vt pbat
s. tho. 2. 2. q. cxvi. q̄ affabil'q̄s ē dbi
te pxio dq̄ sapiēs mādat. Ecci. iiij
Cōggacōi paupm affabilēte facꝫ
lēte facito ymo ps ē iusticie. qꝛ hō
nālit ē aial sociale: iō dꝫ ex q̄dā ho
nestate vtut maifestacōꝫ alijs: sic
āt hō nō posset viuere in societate si
ne veritate Ita nec sine dlcacōne qꝛ
sicut ph̄us dicit viij. ethi. Nullus
pōt p diem morari cū tristi nec cū n̄
delcābili: Ideo tenetur ex debito q̄
dā nāli honestatis homo vt alijs ho
minib⁹ delectabiliter ↄuiuat. nisi
ppter aliquaꝫ cāꝫ necesse sit aliqn̄
alios vtiliter ↄtristare vt in corrc
tione p peccatis sicut Apos. ij. coꝛ:
vii. pmis ad peccatū n̄ hylarē vul
tū ondes sicut Ecci. vij. filie tibi sūt
ꝓua corp⁹ illaꝝ ꝛ nō ostēdas hyla
rē faciē ad illas Ergo ad sapiētē p
tinet vt delcacōeꝫ afferat ↄuisātib⁹
nō lasciuiā quā vtus cauet ꝫ hones
tā ꝓm illō ps. Ecce q̄ bonū ꝛ q̄ꝫ io
cūdum frēs habitaē in vnū Hec d
tho. hinc ē q̄ Pharisei x discipu
los ymo magistꝝ calūniātib⁹ Lu.
ij. dn̄s ait Nūq̄t filij spōsi potestis
facē ieiunaē Dū cum illis est spon
sus veniēt āt dies cū ablatus ab il
lis fuerit spōsus Jeiunabūt ieiunio
scꝫ exultacionis non afflictionis se
cūdum glo. Luce. x. ait euāgelista
Exultauit ih̄⁹ spū ꝛ dixit Cōfiteor t
pr ꝛc Que cirill⁹ Alb. mag. ꝛ hugo
de x huānitate exponūt ymo virt⁹
eutropelie quo quis bene fit conuer
tere aliqua dicta vel facta in sola
cium vt in quarto ethicorum. poit
philosophus ꝛ sanctus doctor secū
da secūde questione. clxviij. a xpo
neganda esse non apparet. Dicit

Dicit ꝓptereà origenes ↄ̄ꝑit ī dicōta
tis ad nos de ihesu qm̄ nō solū due
forme in eo fuerūt Vna ꝓm q̄ꝫ oēs
eū viderūt Altera ꝓm q̄ꝫ trāfigurat9
ē corā discipul' i mōte ꝫ ecīā vmiauiꝫ
apparebat ꝓm q̄ꝫ fuerat dign9 sicut
de mān̄ sc̄ptū ē q̄d habebat saporē
ad oēꝫ vsū ↄuenīētē Ita ec̄ hodie di
uisimode a diuisis videt̄ mētibꝰ·vn̄
Cassian9·coll'·abbatis ysaac·ij·se
cūd nāꝫ puitāt̄ sue· vnaq̄qꝫ mens
in orōe seu ↄtēplacōe sua erigt̄ vel
forī̄ tātū scꝫ a t'renaꝝ ac mateiali
um reꝝ ↄtēplacōe discedēs quātuꝫ
eū status sue ꝓuexeit puitatis facit
qꝫ ihesū huilē hoīeꝫ adhuc et carne
um l' gloīficatū et i maiestat̄ sue glo
ria veniētē intīmis obtutibꝰ aīē ꝓui
deri·Ad tāū dubiū de risu caute lo
q̄ ozꝫ et itelligē ne impfectō aliq̄ p=
fectōi sūme ascribat̄ Repio igit̄
i sacro eloq̄o risū tplicē Vnū vtuo
sū Aliū d'licōsū seu iocosū Terciū p
nicōsū Pernicōsus ē q̄ q̄s p ineptā
leticiā ad pccm̄ mōāle declinat cuꝫ
rōnis ↄsēsu delibeato De q̄ veritas
luce·vi·ait ve vob' q̄ ridetis nūc qꝛ
lugebitis et flebitis vbi btūs Basi
li9 Supflu9 risus ē imoderācie sig
nū et effrenis aīe motus vbi ecīam
dn̄s pccō ve addidit ꝓm doctoꝝ cō
munē doctinā cīmiāle pccm̄ adeē cis
tus inuit·De q̄ ꝓu·ij·d2·Letāt̄ cū
malefecerīt et exultāt i rēbꝰ pessimis
Delicōsū voco q̄ ad tales ↄsēsus me
tas nō ꝓueit·ꝫ ex inordinata aī leti

ciā ꝓcedit· Sicut d' risu sare legi9
gen̄·xviij·q̄ audito ↄcepto ex seibꝰ
disceptādo de dei oraculo vt glo·d·
risit Quā obrē ec̄ ab āgelo corrvarep
ta fuit qꝛ fide nōdū de eius verb' ha
buit Vn̄ et btūs aug̃·ibidē d't i glo·
q̄ꝫ risus fuit dubitacōis ·n̄ admira
cōis solū q̄le pccm̄ forte btūs aug̃
ridēdo ↄmisit qn̄ poma q̄dā iuueīs
exn̄s sb'ēxit aliis De quo li·ↄfessio
nū dicit·risuerat quasi titillato cor
de q̄ꝫ eos fallebam9·q̄ hoc a nobis
fieri non putabant et vehement̄ no
lebant Nemo autem solus facile ri
det nisi cum aliquid nimis ridicu=
lum sensibus occurrit animo ·Vel
saltem risus pernicosus hic fuit d'
quibus duob9 risibus Seneca li·
de iiij·virtutibus dicit Reprehensi
bilis est risus si est imoderat9·Si
pueriliter effusus si muliebrit̄ fac
tus Odibilē q̄ꝫ facit hominē risus ā
supbꝰ et clarus ā malign9 aut fur
tiu9 ā mal' alienis euocat9·de secū
risu d't b·Basili9 in regula Incōti
nēcie signū ē in ordinatis et ↄpoitis
moribꝰ agē in risu cū vtiqꝫ sb'ride9
tm̄mō leticiā ozidicari Indecoꝝ est
ei t'pidātē cū soitu eleuaē risū q̄d p
iↄtinēciā mētis accidē solꝫ ec̄ iuitis
q̄ res g̃uitatē et ↄstāciā aīe emolire
ac r'soluē solet q̄ risus q̄ꝫ alie9 eē de
beat a r'ligiosis ondit exēm in vitas
patrum vbi dicitur patribus in ca
ritate manducantibus risit vnus:
ad mensam quem videns Abbas

Johēs amare fleuit di. Quid putas frater iste hȝ in corde: q̄ risit cū magis flē deberet: qȝ caritatē mādu cat Virtuosus aūt risus ē quē Pe- vbi s̄ sic describit fiēdū Nō inquit sit risus tu⁹ scurril' ȝ grata vrbani tas Dales tui sine dēte sint iocā siē vilitate Risu⁹ sine cachino vox sine clamore Talem leticiā vel vt bas ait sbrisū fuisse affirmat btūs Bē nardus: in scō malachia epo: q̄d ait nō edificas in ei⁹ incessu. aspcū bitu. vultu: Deniqȝ vultus hylari tatē nō suscitauit meror nec leuiga uit risus Totum in eo disciplinatū totū insigne virtutis pfectōis for̄ p oia seriosus sed nō austerus Re missus int'dū dissolutus āt nūq̄ ne gligēs nā si p tpe m'lta dissimulās Talem se fuisse testat' b. Job tpe psperitatis Job. xxix. Si qn̄ ride bā ad eos scȝ cū q̄bo ɔu̓sabar nō cre debāt vt lux vultus mei n̄ cadebat in t'rā sup q̄ scūs doctor dt Hoc ost ēdit q̄ erat in ɔu̓sacōe moderatus nec ei dissoluebat' ad eos i gaudio vn̄ dt Si qn̄ ridebā ad eos scȝ ali q̄ sig̃ leticie ondēs: nō credebāt scȝ me eē risibilē Et sil'r eciā nō erat p t'sticiā depssus: vn̄ sb'dit ꝛ lux vul tus mei nō cadit Dolēt ei hoies nie rore depssi oculos dimissos ad t'rā hrēt ꝛ dn̄s Alb. sup eode dt Si qn̄ ridebā aitq̄ ad eos exhibēs hylai tatē q̄d aliqn̄ faciēdū ē vn̄ ecā. iiij. Noli eē sicut leo in domo tua eūtēs domesticos tuos s̄ nō credebāt scȝ q̄ risus vt risu⁹ eēt ȝ q̄ eēt hylaitas benigitatis magna matuitate mo desta nil hn̄s inepcie. sm illō ecā. ij. Risū reputaui errorez: ꝛ gaudio dixi q̄d frustra decipis Et h̓ expla nat idē sb'dēs Lux vultus mei in hy laritate significata n̄ cadebat i t'rā h̓ ē i cōculcacōez sicut lux eoꝝ q̄ iep tas hn̄t leticias ꝛ dissolutas: De q̄ bꝰ dr sapiē. xiij. Dū letāt' isaniunt Virtuosū hūc risū Abrahā habu it de q̄ gen̄. xvij. dr cecidit abrahā i faciē ꝛ risit Dicēs i corde suo putes ne cētenario nascet' fili⁹ ꝛ sara non̄ genaria piet Sup q̄ glō. gauisus ē. vn̄ ysaac risus vocat' Deqn̄ sāt applaudādo dixit n̄ disceptādo: Et vt ibi aug̃. ca. xviij. dt: Hic risu⁹ admiracōis fuit n̄ dubitacōis vn̄ ab āgelo n̄ h̓. ȝ sarē risus rp̄hēsus ē Ad t'ciū igr̃ q̄situ tuū ex t'co risu virtuoso rcipe poteris: q̄ p q̄nto pfcōȝ ipōrt a xp̄o n̄ ē negād⁹. ȝ qȝ pl⁹ post adu̓sa q̄ psp̄ea fortuna teste Ben̄ ꝛ teste pphēta a latē sinistro adu̓si tatis scȝ cadunt tm̄ mille vbi. x. mi lia cadūt a dextris psperitat' Cist⁹ paupptatē elegit ꝛ pnie opa fleuisse qȝ legit' n̄ q̄n p̄fata scōꝝ dcā de eo locū oino habeāt vt p̄mittit' Dig̃: cō tētu⁹ sto ꝛ put ex supioibꝰ ɔuicō ēs magni pfect⁹ ē ꝛ v̓tutū mā sepe ꝛ m'ltū meritoꝝ dnicā meditari passi onem ꝛ tamen nōnulli litteratoꝝ re periūtur: qui ɔ̄riūm huius suadent

aut ad illam quā laudas meditacō
nē nec exclamatorijs nec p̄uatis ꝓō
nibꝫ fideles xp̄i t̄ bē mituī· Theolo
g⁹ Impfectū meū fateor veri⁹ p̄hū
pdonē ⁊ stulticiā diebꝫ eniz aliq̄bꝫ
⁊ tpibꝫ meditacōnes tales nō mag
nipēdi apud me ⁊ alios vt debui ꝫ
xp̄i verboꝝ inmemor ⁊ scōꝝ auctori
tatibꝫ obmisi in me ⁊ pxiō · de q̄ do
leo doctus sū eciā cū ꝯfusioē mea ta
citus q̄ꝫ merito mlt̄ū dolē de neglec
tis debere q̄ꝛ reuera a generosꝭ ⁊ a
simplicibꝫ · a doctis · ⁊ a secularib⁹
ab opidanis · ⁊ a ruratibꝫ ab hijs
in q̄ꝫ q̄s oēs ni fallor · sūmā expt⁹ sū
deuocōz acq̄sisse in xp̄i passione di
dici q̄ꝫ fructuosū illud sit memoria
reuoluē q̄d xp̄us fieri mādauit · A
posto · docuit ⁊ scōꝝ autoritas autē
ticauit Hec iq̄t q̄ciēscūqꝫ feceritis
vicz ꝯsecrādo vel sumēdo sacm̄tū do
micū in mei memoriā facietis · vt ec
cīa in misse bꝫ officio ⁊ a xp̄o sūpm
ē Vn̄ i co · ij : Apos · di · p⁹ eukaristie
p̄mā t̄ dicōez xp̄m dixisse apostolis
Hoc facite q̄ciēscūqꝫ bibetis i meā
ꝯmemoracōez q̄ciēscūqꝫ ei mālduca
bitis panē hūc ⁊ calicē bibetis mor
tē dn̄i ānūciabitis donec veniat In
eius dē ec̄ laudē ita dic · s · tho · in · iiij ·
di : vij · q · i · ar · iiij · Cōfessionis fidei
xp̄iane tō sūma ꝯsistit i passiōe x̄
vn̄ apos · i · co : ij · Nō iudicaui me ali
q̄d scię int̄ vos n̄ ihesū xp̄m ⁊ hunc
crucifixū C⁹ articuli ꝯfessio maiorē
hꝫ difficultatē q̄ꝛ sic d̄r in eadē epis
tola i · ca · Nō p̄dicā⁹ xp̄m crucifixū
iudeis q̄dē scādalū gētib⁹ āt stulti
ciā s̄thō · Pretēa ibidē i · 2 · 3 · q : lxxxiij
vbi t̄ctat de deuocōe · ꝯcludēs q̄ꝫ t̄a
ad deuocōz causādā sūt accōmoda
Vicz dei ḡtuitū donū Cōsideracō p
p̄oꝝ defectuū ⁊ ꝯtēplacō siue medi
tacō de diuinis sic ꝯ vltiaz cāz arguit
Si ꝯtēplacō eēt ꝓpa ⁊ p se cā duo
cōis : oportēt q̄ꝫ ea q̄ sūt alciors cō
tēplacōis mag̃ deuocōez excitarent
H⁹āt ꝯriū appaēt freq̄nt̄ ei maior
duocō excitatur ex ꝯsideracōe passi
one x̄ · ⁊ alijs misterijs huāitatis
ip̄ius q̄ꝫ ex ꝯsideracōne diue magni
tudis R ea q̄ sunt diuitatis suntse
cūd se maxie excitācia dilectōz ⁊ p
ꝯn̄s deuocōez q̄ꝛ de⁹ ē sup oia dilige
dus · ꝫ ex debilitate mentis huāne ē
q̄ꝫ sic indiget manuduci ad ꝯgnici
onē diuoꝝ Ita ec̄ ad dilectōz pali
q̄ sēsibilia nob̄ nō : inter q̄ p̄apue ē
huāitas xp̄i ꝯm q̄ꝫ in p̄facōe dicit̄
Vt du vīsibilit̄ deū ꝯgnoscimus p
hūc inuisibiliū amorē rapiam ⁊ iō
ea q̄ ptinēt ad xp̄i huānitatē p modū
cuiusdā manuductōis maxiē deuo
cōz excitāt cū tn̄ deuocō p̄ncipaliter
circa ea q̄ sunt diuinitatis ꝯsistat ·
Hinc venerabilis Beda sup illud
math · xvi · Tu es cristus filius dei
viui sic dicit Si apostolo paulo sa
tis ē nihil scię n̄ ihesum xp̄m · ⁊ hūc
crucifixum Quid amplius mihi ꝯ
siderādū ē scię q̄ꝫ xp̄m · In vno ei hoc
nomiē ⁊ diuinitatis ⁊ incarnacōis

⁊ fides ē passionis: Cōplexus ē itaꝫ
oīa q̄ ⁊ naꝫ ⁊ nomē expssit in q̊ sum
ma v̓tutū est Dꝫ q̊ ꝓtelabor lōgi⁹
finis fidei mee xp̄s ē finis fidei mee
fili⁹ dei ē: In q̊ scꝫ ingrediēdo ⁊ eg̃
diēdo moralis formica pascua inue
niet:·:·

Capitu. xij.

Non moē apū sibi formice
cibū faciūt. ſ; a deo ⁊ natuā
cibos dōtos recōdūt In p̄
mis ɔtēp laicoꝝ In scd̓is vero ꝑfec
tio ⁊ labor actioꝝ daṫ intelligi: pa
ei iste de q̊ Luce. xiiij. di. Beatus q̊
mādūcat pan ē in regno celoꝝ a q̊
busdā sollicitudie q̄si ꝓpa ⁊ labore
acq̊rīt vt a doctorib⁹ scis ⁊ p̄latis
prudētib⁹. q̊ conatu sibi a nā indi⁰
nō tñ sine dei instigāte grā opibus
bonis īsistūt de q̄li cibo ecci. xiiij. di
Añ tuū obitū opaē iusticiā: q̄m n̄
ē apd̓ iferos repire cibū A q̊busdā
vero incipiētib⁹ ⁊ īpfectis mētis re
creacō cū laboē modico pl⁹ repitur
q̄ꝫ fatiga ꝑpararet De eodē ⁊ pori
ꝓū. xiij. di. Mlti cibi in ◌̄ualib⁹ p̄r̃ꝫ
⁊ alij ɔgregāt a bsqꝫ iudicō Est ei
vt tactū ē s̄ circa finē p̄. ca. xxiiij. in
tē ɔsolās grā dei p̄uis collata ivia
vna gratū faciēs q̊ a q̊busdā immo
dico vel in nullo aliqñ pcipit sēsibi
lit Alia ē grā g̃t̓ data i q̊ dīna dul
cedo sēsibiliṫ acq̊rīt dei soli⁹ inuē
re fine merito p̄uio Primā pociētes
fine secūda se pe sb̓ v̓tutū ⁊ tēptacō
nū statu laborāt g̃uit: ſ; meritorie
plurimū. sicut xp̄i apostoli ablato

spōso luxisse rēpiūt Secūdi vero i
pug̃coib⁹ nō q̄ssant ꝓtūc g̃uibus
sed cū gaudio dīne ɔsolacoīs mi⁹
merētur ceteris pibus. velut salua
toris discipuli q̊ in p̄ncia sponsi lu
gere neq̊bāt Pig̃ Da pcto exēplum
de secūdis de p̄mis ē ei cōe Theolo
g⁹ Noui aliqñ militē Boarū noīe
generosū mltū ⁊ ecīā apd̓ seculum
prudētē viꝝ in bibipolēsi dyocesi q̊
mihi sat sciliaris fuit ⁊ notus. ⁊ q̄
sequūṫ vt sibi ɔsulerē patefecit cū
eni fuisset aliqñ iuueis cū filijs ꝓce
rū sat male in q̊busdā educatus ē.
nō verbū dei sed fistulatoēs audiē
ɔsueuit prudētū ⁊ g̃uiū viroꝝ socie
tates fugit. ⁊ v̓ba blasphemiā dei
notācia vix ā nullaten⁹ in ore ɔtinē
potuit Venit intēa tēpus q̊ ꝓacq̊rē
da milicia ire debuit ad ťrā quā di
fili⁹ suis cruore ⁊ pedib⁹ ɔsecrauit
Vbi cū alijs pegrinis p loca vaia
in q̊b⁹ xp̄us passus ē deduct⁹ē ⁊ ab
alto tūc p dei graciam visitari cepit
Nam quasdam oraciones c̄bro ob
dei reuerenciam dicēē ꝓposuit ⁊ mi
les effcūs est in terram ꝓpaꝫ rediit
Vbi in virum alterum est mutat⁹
Ex predicacōnū enim audi cōue dis
cere cepit: q̊ longe deuiasset a deo ⁊
an militando antea in diuers̄ guer
ris proximis nocuisset in mundo.
Confessionem sacramentalem oim
facinorum suorum fecit. ⁊ pro loco
⁊ tempore les̄ se cū dū ꝑ rudentē cōsi
lia satisfecit ; Deinde nō modo vt

antea semel ꝟ bis in anni spacio eu
karistie sacmētū suscepit Quo fcō
in secūdā cōicacōne ec ꝺglutita iāsa
ͨta hostia quedā isolitū pcepit sa=
porē dulcē qꝺe ꝛ put ꝯiectura ēpotu
it sil̄ez hn̄tē odore panis frumēti no
uit ꝛ optie ꝺpisti Sz cū de h̄ mirae
tur ꝛ cogitaēt cibo sūpto matal̄i ta
lē saporē ꝛ odorē debē recedē Illō n̄
stati euenit ꝟ lōgo tpis tractu postea
ꝯtiauit pfata pcepcō que tn̄ postre
mo desijt · Cepit intea seqnti āno
tna vice eukaristiā sumē Infestiui
tatibꝫ vicz maiorıbꝫ ꝛ i q̄libz ꝯuio
ne se sapor ꝛ odoꝛ pdicti augmenta
uerūt i pceptibilitate ꝛ i ꝯtiacōne
q̊sdā deuenerūt ad tātā suauitatez
ꝙ nulli rei dulcī· ꝛ suaui ea ꝯpare
poteāt v̄beratus ē interim dei iā mi
les i sua ꝯscia Vn̄ h̄ sētimeñ puem
rēt an ne a dei munē l̄ ab hostis āti
q̄ v̄sucia in vicijs ei se hītuatū esse
sciuit licz ꝯt tu iā se eē credēt de pec
cat q̄ oīa aīō reliq̄t Vn̄ testīmoniū
ꝯscie se habē n̄ vidit ꝺ tā isolita p
cepta dulcedīe qꝛa deo esset Ediuso
vero opacōez ꝺmois adeo appinq̄
re eukaīstie effectui vix aīo ꝯcepit
Cūqz diu mutaēt in hac ābiguita
te· eueīt deo disponēte tpuꝫ q̄ ꝓmo
nē a q̊dā lrāto audiuit · distiguēte
intꝫ v̄tuosā dulcedinē q̄ aliqn̄ nō sē
tıt i gustu ꝟ solū pcipit̄ inviciorū
ꝙ facit fuga ꝛ it sēsibilē dulcediēz
que pceptibilit aīm iocūdat nōnū
ꝙ ꝛ corpꝰ q̄ dotant ꝛ cibāt · iō alıs

qn̄ debiles ꝛ ifirmi a xp̄o ne a cept
ꝺsist āt sciꝫ opibꝫ pn̄ie Quo audi
to miles se eē de scꝺo gn̄e hoīm cōie
citꝛ ꝺīceps actıorıbꝫ v̄tutū opibꝰ
opaz dedit Prıꝰ ei a ml̄tis q̄ fuerat
secte prudētibꝫ q̄d ꝺ sētimto pdic
to tenē deret ꝟ timmōvt tactū ē vio
plene respōsū fuit i pdicacōe publi
ca Nouı ptea q̄nꝺā aliā v̄gīnē Adel
heydim noīe que i loco villagij val
de rusticano nō lōge ab ysnēsi opiᵒ
Cōstāciēꝫ dyocēꝫ nata fuit ꝛ ꝺimi
tus vocata a pmo iuuētut flore nā
septēnis pntū pascēs pecora a coe=
taneis solo tn̄ nutu nōnūꝙ pcaba
t amatoribꝫ vt in illa etate ab iso
lētibꝫ pueris de lōgīnq̊ solet fieri sed
illa stati· vt dolū affuturꝫ sēsit ad
oracionis fugit tu tamen flectendo
genua ꝛ manus ad suum sponsum
quem elegerat leuando Sicqz tēp
tato rum fugiunt omniquaz ad ma
lum machinacio veniendo proinde
ad annos nubiles magnam dulce
dinem in diuino obsequio in ora ci
onibus sensit ꝛ priuatis meditacio
nibus q̄ sibi exercicia deuota corpo
ris quo ad deum ꝛ laborem i domo
ꝛ in agris adeo fecerat leuia ꝛ opa
pficēt i ppoꝛcıōe ta feīe viribꝫ Nā p to
tam quadragesimam stricte ieiuna
bat pisces ꝛ oleum nūquaz ꝛ minime
butirꝫ gustabat interī in agris sul
coꝫ q̄ a vomē linq̄bātur post aratꝫ
instrumento ferreo diuidebat in q̊
maximus consistit labor ꝛ si quidē

t̃ra ibi culture tā indonea erat vt
aratꝝ seminibꝰ sufficiēt nō prepa
ret n̄ ꝑsulcet t̃ra iteratis vicibꝰ vo=
mēr⁊ nisi postremo sulci diuidātur
quoꝝ tn̄ ptes adhuc velut glutē sibi
coherēt mutuo: tpe hyemali qn̄ ō
nia ꝯgelāt strictissime post diur=
nos labores durissimos v̓go adho
rā ⁊ vltra sepe tā diu corā lectulo ora
bat quousqꝫ plāte pedū ātea in sta
bulo vel apd̄ pecora madefacte i cal
ceis eiusdē ꝯgelate adhererēt tā va
lide vt solute a calceis cutem virgis
excoriarent sepius Que oīa sibi fa
cilia reddebat dīna quā tūc sēsit cō
solacō in suis meditacōibꝰ Tādem
vero circa ānū suū xxiiij. ciuitatē ꝑs
mi intrauit vna cū tribꝰ sororibꝰ q̄s
ꝯꝑuabat i castitate v̓gines ⁊ ibidē
tātā aggregauit v̓ginū aliaꝝ mul
titudinē vt i opido ꝓpe modico .L.
virgiēs eēnt in medio seculi deuo=
tissiē deo ꝑuiuētes. cū ꝓposito ita ꝑsē
uerādi Eaꝝqꝫ mr̄ effcā ē ⁊ demū feli
cit ꝓpe ānū .xl. vitā hāc relinq̄uit mo
riturā Piger: Cur p hūc librꝝ iam
mlta vidis dei ꝑuoꝝ dixisse miracu
la Nūq̄t naturales ⁊ phi eisdē expi
mtoēs silr̄es aliq̄ mira sciūt facē mi
raculoꝝ typū gerēcia Theo: Dicūt
q̄dē ⁊ mlti talibꝰ abutūt aut curio
sitat. aut ad auaricie viciū. licꝫ sint
mere naturalia vt de albo lapide: q̄
aimast dr̄: De q̄ sic dt dn̄s Alb: li.
suo de causꝭ ꝓpetatū elemētaiū li. p̄.
t̃cta. ⁊ ca. x. Qd̄ inq̄t mirabile ē ⁊
lapis q̄dā albus cuiꝰ nomē ē aimast
q̄ attrahit ignē ex magna lōgitudie
⁊ seq̄t eū ignis ⁊ inflāmatur in ip̄ō
⁊ faciūt cū illo deceptoēs sacerdotes
lāpades ad aras q̄s p se ip̄as dicūt
actēdi ⁊ sic deludūt ꝓplm simplicē:
Deq̄t āt ignis aimast albū vbi
cūqꝫ oppositus fuerit ei siue supiꝰ si
ue inferiꝰ siue a dextris siue a sinis=
tris ⁊ hoc p cto ē qꝛ lapis ille spirat q̄
si spm̄ sulphuris q̄ spū sic ignis ad
locū attrahit. nec tm̄ attrahit ꝫ etiaꝫ
mouet ignis ad ip̄m siue ad rē i q̄
ē locus eiꝰ naturalꝫ aliq̄d sic mag
nes locꝰ gn̄acōis ferri h̄ ille Dic q̄
dā lanā q̄ndā circūferūt q̄ in igne n̄
ardet: Quā q̄dā salamādre ꝑpetis
Aliij lanuginē plāte cuiusdā assert
eē. ꝫ Alb. li. xxij. de neutris se eē exp
tū dt Dꝫ exptus sū iq̄t qꝛ ē lanugo
ferri v̓ ei magne masse ferri ꝯfabicā
tur Aliqn̄ scindit ferꝝ ⁊ euolat va
por igꝭ ⁊ cū ille capit pāno l manū
l p se adheret tecto fabice ⁊ ē sicut
lana fusca ⁊ aliqn̄ alba ē ⁊ q̄d de iº
sit ⁊ ip̄a lanugo n̄ adurit igne: ⁊ h̄
trutāni dicūt eē lanā salamādre. h̄
Alb. Itē idē dt de lapide albisto li.
suo mineraliū: qꝛ scl̄ accēsus mlt
āinis ardet ꝓpt vnctuosū ꝯnatura
le Itē pōit inde reg. ⁊ plura de coilo
cuius ptes diuise se naturalit reuni
ūt ⁊ plā silia ⁊ expimēta sūt. q̄ sim
plicibꝰ miracla l supsticōes eē vidē
t ⁊ tn̄ apd̄ sapiētes sciūt eē nālia so
lū Expliciāt Lib Primꝰ Formicarij

Incipit Li· ij· For· Ca· p·

DE venīſimilibus bonis rue
lacōibꝰ aridet aliꝰ duodenī
rius de formicaꝝ ꝓpetati-
bus Quaꝝ pma ē in dēna motuuz
qꝛ qdā repunt tm̄ᵒ Alie alas acqui
rūt· alie volāt In qbꝰ t'plicē vitā iuſ
toꝝ inuūt Actiuā ↄtēplatiuā ⁊ doc
t'nalē ſiue iformatiuā In actiua ei
vita degētes qꝛ corporalibꝰ ⁊ t'reis
negocijs miſerie · ⁊ neceſſitat' inſiſ
tūt: Idarco in hꝰ mūdi exilio qſi i
t'ra r'punt Cōtēplacōis āt ſtudio ſe
dātes p vibusq̄ ſpūalibus ⁊ celeſti
bus bois iuigilāt cū colūba cuius
pēne de argētate · ⁊ poſteriora dorſi
eius in palloē auri ad ſupna tēdūt
Sʒ doctrinalē vitā hn̄tes ex vita ⁊
officō puta ↄtēplata alijs p doaimē
ta tradunt n̄ mō pennati · ſʒ volātes
merito dicūt' ⁊ vitā ap'licā ducunt
De qbus ꝓpheta āmirat' yſaie · vi·
di· Qui ſūt iſti q̄ vt nubes volāt et
qi columbe ad feneſtras ſuas Pig:
Te dictuꝝ de r'uelacōibus bois n̄c
exorſus ī q ſat' vereor ⁊ ābigo An
ne ridiculo te i ꝓſpicō pluium expo
nes q̄ꝓ vtilitatē qrūdā debuies Qō i
q̄ent opus ē reuelacōibus modmꝰ
ſtilo inſiſtē cū in ſacris ſcp'turis et
p ſtudioſos i ſcōꝝ doctoꝝ ↄmēt' ō
mia q̄ necc̄aria ſūt expſſa ſint Sel' i
q̄t Job· xxxiij· loq̄t' deꝰ ⁊ ſecūᵒ idip
ſū n̄ r'petit v' int'liniar' glō· dt Deus
ſingul' puata voce n̄ rn̄dʒ: ſʒ eloq̄uʒ

ↄdidit q̄d oibꝰ ſatiſfacit ⁊ glō ma
ginal' addit Vel ſpu puides q ſcp
turā ſacrā dn̄s ↄdidit ⁊ i ea publi
ciꝰ l' ocaultis cūctoꝝ q̄ſtioibꝰ rn̄de
rit ait Vel' locutuſ ē deꝰ ⁊ idipʒ n̄ ſē
cūᵒ r'petit ꝓpt' ēa Si q̄s de agili aliq̄
dubitat a ꝓſeq̄ndū ſit vel exeq̄ndū
lumē itellcūs agētis id poterit ondē
i cacōe aie dudū iſuſū De q̄ ſecūdū
mlt'os ꝓpheta loq̄tur v' dt Multi di
cūt q̄s ondit nob' bona ⁊ Ry· Sig
tū ē ſup nos lumē vultus tui dn̄e de
diſti leticiā i corde meo Terrere for
taſ ꝥ ecīā nō dʒ modicū q innotiſſi
mis q̄bus inuenit' iſtis diebus in
q̄ inſtāt tpa p'iculoſa repiūt' femiē
ſexu fragiles ⁊ mobiles aīo freq̄n
ciꝰ viſiones habere · q̄ vi natura
fortes ⁊ mēte ſtabiles Theo: Qui
obſuat ventū ait ſalomō prudētiſ
ſimus ecc̄i: xi· Nō ſeminat ⁊ q̄ ↄſide
rat nubes nūq̄ metʒ gᵒ ſbdit Mane
ſeia ſemē tuū ⁊ veſpe n̄ ceſſʒ manus
tua qꝛ neſcis q̄d magoiat' h an il
lud ⁊ ſi vtrūqʒ ſil' meliꝰ eēt Cuius h
vt glō inuit ſētēcia ē · q̄ metuit pſe
cutionem adu'ſariorum q̄ p ventuʒ
pn̄t intelligi nūq̄ meritoie ſeiat u'
bo nec fcō ⁊ q̄ adulacōes blādēcium
timet · q̄ per nubes ſignantur nūq̄
vitam eternam metet ¶ Peruſi in
q̄t idem difficile corriguntur ⁊ ſtul
toꝝ infinitus eſt numerus ecc̄es· i·
Paucīqʒ valde ſunt vt videmuſ · q̄
ſpiritualia ſectāt' toto ex aīo Apte
ec̄ apoſ· i· coꝝ· ij· t' reſpōdet vbi dic

nos nō spiritū hꝰ mūdi accepimus
Sȝ spm̄ q̄ ex deo est vt sciamꝰ q̄ a
deo donata sunt nob' q̄ ⁊ loq̄m nō i
doctis huāne sapiē verb' ſȝ i doctrīn
spūs spūalibꝰ spūalia cōpātes Ai
malis āt hō ñ pcipit ea q̄ sūt spūs
dei Stulticia ei ē illi ⁊ ñ p̄t intelli
gē q̄ꝛ spūalit̄ exaīnāt̄ ⁊ lucidiꝰ .i.
Thessȝ .v1. di. h̄ ē voluntas dei in x°
ihesu i oībꝰ vob' Spm̄ nolite extig
wē ꝓphecias nolite sperñē. Oīa āt
ꝓbate q̊d bonū ē tenete Per h̄ ad
p̄mā tuā obiectōeȝ rñ°. vbi sacras
scp̄turas ⁊ eiꝰ expositoēs doctrinā
oēȝ ⁊ difficultates q̄stionū ɔtinere
affirmas vex̄ dicis Sȝ nō oīs fide
liū plebs hec cordetēꝰ nouit nec dis
cē p̄ot in libris nec doctoēs hēnt v
bilibȝ nec tp̄e necc̄ario sēp Nū ergo
hijs opꝰ ē dīna clemēcia succurrē
⁊ vnctōnē eiꝰ sbmittē ab alto vt la
te satis onsū ē sup̄. ii. j. ca. li. p̄cedēti
Nō ei minoꝛ ē dei potēcia ⁊ mīa pō i
effcū latioꝛ nūq̄ȝ in testamti veteris
obs̄uācia p̄s̄ti vbi cordis adē fine
pc̄cō ḡui puitas l' tp̄e oportuno si
id exigit necc̄itas s̄m illd ysaie. lix.
Ecce ñ ē abbreuiata manus dni vt
saluaē neq̄at neqȝ agg̃uata ē auis
eiꝰ vt ñ exaudiat ſȝ iiq̄tates vrē di
uiserūt it' vos ⁊ deū vrm̄ ⁊ pcc̄a vrā
abscōdert faciē eiꝰ a vob' Historiā
audi quā nec ea negauit q̄sita vir
go quā tota hac̄ ciuitas hȝ ꝑ viuo
sāctuaio adelheydim de nurēberg
hꝰ ei p̄ntes fuerūt simplices plebei
⁊ duo cōe pleni ciuitatē p̄fatā i hitā
tes habuerūt āt tres infantes libe
ros prefatam Adelheydim ⁊ katbe
rinam ac Johannem. suū fratercu
lum Contingit ibidē q̊d tempore q̄
de habitacione pristina ad domuȝ
aliam migrābant inhabitādum t's
pueros añfatos circa p̄m ɔstitutos
septēniū ortū noue hitacōis. stati
intrare ⁊ puerili more q̄sqȝ pueꝛ ar
borē vnā amplexatus ē eam dicēs
eē suam quam singuli deinceps spe
ciali ꝑseq̄bantur fauore Eodem ig̃
tur anno cum iam arbusta vernali
tempore virere inciperent contra nā
lem morem ligni de qualibet arbo
re flosculos alterius speciei orir ce
pit ⁊ florere De prima quidem albi
coloris flos que erat a ꝓpriata vt p̄
mittitur katherine. De secunda q̄
alterius sororis extitit similis colo
ris flos albus De tercia vero quam
Johannes sibi a ꝓpriauerat rosa
ꝓcedebat amena. de quo spectacu
lo multi satis ammirabantur: quid
sibi hec prenosticarent futuri. vite
āt sanctitas si in p̄dictis isp̄icit̄ sbse
cuta pueiꝰ floꝝ istoꝝ ꝓphecia dcla
rat Nā ābe soroēs virgitatis nitorē
s̄uauerūt illibate Pia q̄ de vsq̄ ad t'
ciū ꝓpe septēniū i q̊ feliciť migr̃ūt
ad dn̄m Altēa hodie viuit fere non̄
genaria omnium virtutum ⁊ virgi
num spectaculum. Frater vero quē
cum virginitate ⁊ in equipollenti
videlicet martirio credo intrass e fe=

feliciꝰ sepulchꝝ factꝰ ē calciator ī
q̄ arte cꝰ eciā fuꝰ pr̄ Mulber ꝯgno
minatus extitit fāmiliā ꝑfatā nutri
re meruit vsq; ad·xx·suū circit ānū
In q̊ a q̊dā scō vio forte futurorū
ꝑsti vocatus ē ad scolas in q̄bꝰ nō
sine derisione mltoꝝ infra biēniuz
ī artibꝰ liberalibꝰ tātū ꝓfecit tā Ba
silee q̄p in vniūsitate pragēsi· vt iā
coetaneū ⁊ i ꝑdcās artibꝰ silr̄ ieȝ vix
brēt Redijt deinde a gnāli studio ⁊
in ꝯuētū calūbariēsē pꝰ nr̄i ordinis
igressū reit quē ī multis locis r̄for
ri ꝓcurauit· ⁊ tā deuotus ꝑ̄dicator
tādē effcūs ē vt germaīa sibi parē
ꝓtūc nō haberet: Impterite eni ⁊
aīmosissime vicia correxit· ⁊ ob id
dudū ⁊ lōge satis vexatus a ꝑsoīs
varijs postremo in lōga quā ꝑ̄op
tauerat eg̊tudine feliciꝰ vt speō cū
martirij q̊dā meito ab hac luce di
scessit De q̄ historia stilū iō laxo li
beriꝰ·qꝛ sociꝰ itineris sepe eē merui
hꝰ sci viri ⁊ hodie viuētis sue soro=
ris noticiā magnā in bono habeo
⁊ habui Dig̊: qꝛ tibi placet reuelā
cōnes aliq̄s referre expedit vt exꝑ̄
mas ī q̊ certitudīs ğdu tales cdas
eē veraſ Theo· Nolo itelligas in se
q̄ntibꝰ exēplis cuiuscūq; reuelacio
nes ī ğdu tāte certitudinis ponē in
q̄nto sūt ꝓphaꝝ ⁊ scōꝝ doctoꝝ ora
cula de q̄bus ca·vij·dicet Reuelacō
nes ei bonas has eē itelligo visioēs
queq; a bone ⁊ optīe fame ꝑdierūt
hoīnibꝫ ī nullo sacre scꝑture doc

t'ne ecclīastice·nec dcās scōꝝ ꝯtrian
tes·ꝫ ꝓ cīaꝰ dei hee sūt ꝯsolacōes ꝑᵐ
illd apoc·iij· vīcēti dabo māna ab
scōditū ⁊ dabo illi calculū cādiduz
⁊ ī calculo nomē nouū scꝑtū q̊d ne
mo scit nisi q̄ accipit Nec volo p h̄
ausū·q̄ntū mea iterest dare facilit̄
credēdi oī isticū eciā q̄ spēm maȝ
ni boni gerit Dico eni tātū eē picu
lum ī facilit̄ credēdo reuelacōibꝰ: vt
ī hoc pede se iuxta Aug̊·dictū fere ō
nes hereticī fundēt taq̄ꝫ ad vltimuz
refugiū sicut patet ī arrionis ⁊ hus
sitis q̊rū secta se dīna reuelacioē af
firmauerit credeē id ī quo principa
lis eorum ꝑfidia cōsistebat· verba
āt vera ⁊ scā q̄ Job eē asseris ñ eius
sed helyu sūt in iuste ꝑseq̄ntis scīm
ꝓphāi Nec glō qualibet allocucō
nem dei secretā adimit fidelibus: ꝫ
id eē dei speale donū ⁊ priuatū non
vetat vñ ei vij·dona spūſ sci d̄ q̊bꝫ
ysaias loq̊t habitus tales ī bono
rū aīabꝫ ñ vt ꝑm·s·tho·eis mediātī
bꝰ bñ ⁊ facilit̄ mobil̄ ad dīnas in
spiracōeſ q̄s r̄ddēt Aliō q̊d sbiun
ğ motiuū minus me mouet a cepē
dhistēdū vicȝ de luie signto sup noſ
vultus dñi qꝛ illud ē radius agēt̄
itellcūs aīē ꝯcatus ā spēdor aliq̄s
collatus ğtuite ꝑm glo·si de ꝑō itel
lig̊ cū nalʼ sit ad totū r̄gimē huāne
vite que ad supnālia tēdit ñ suffic̄
Si vero de ij·capis meo ñ tuo obse
qt' ꝯpoito qꝛ illud lumē ē q̊d pr̄ p
auit ad reuelationem gencium ·et

ad gloriā pleb sue isrl. Porro post
tremū nil te q̄so terreat adeo vt mł
taꝝ ex deliracōne feiaꝝ oēs ob eira
re ꝯtendas Aut viros mēte lacī p
ditos sep dapi ꝯtendas Memor e
ris tū hortor sci doctoris vb q̄bꝫ in
2.2.q.lxxxij.arti.iij.dt viros simpli
ces et femineū sexū q̄ maiorē inse vi
det ꝑpt suos defect humilitatis ma
teriā sepe grādiori deuocōe et p ꝯns
altiori ꝯtemplacōis pfūdi grā diffi
nit ei ibi ꝯtemplacoꝫ siue meditaci
onis esse deuocionis causam. et in
huius contrarium sic arguit Si cō
teplacō eēt hmōi cā oportet ꝙ ꝯtē
placōi aptōes eent in deuocōe ma-
iores cuius ꝯrm videmus qꝛ deuocō fre
qnt mag inueni i q̄busdā simpli
ci bꝫ viris et feio sexu i q̄bꝫ inueni cō
tēplacōis defectus Rx ibi ecā q̄cq̄d
aliud ad magtudinē ptinꝫ occasio
ē ꝙ hō ꝯfidat de seipo et ꝙ nō tōlit
se deo t dat et inde ē ꝙ hmōi qn̄qꝫ
occasionalit deuocōꝫ impediūt et in
simplicibꝫ et mulieibus deuocō ha
būdat elacōeꝫ ꝯpmēdo Si tū sciēci
am et q̄zcūꝫ aliā pfectōeꝫ rō pfecte
do sbdat ex h ipa deuocō augetur
Vt āt h exēplo doceamus noueris
me sepius didicisse a nrō ꝑuinciali
prē venerabili. et oim reformatoꝝ fra
trꝝ tutore ꝙ in opido goppingensi
q̄dā paupcula s casta et deuota mu
liercula nrō viuebat tpe q̄ dudum
ante incineracōeꝫ dicti opidi icolas
lamētabilit clamitādo auisauit. Q

iq̄t quātū ve loco huic imminebit
in breui tpis spacio A q̄ cū scissitaē
tur q̄d mali hoies passuri essent Rx
ignis inq̄d incēdiū opid in cineres
resoluet cū g̃ui nimis iactura hoim
pccās eoruꝫ h exigentibus At illi
vbi q̄so pm̄ isurgꝫ respō. ista in do
mo tal vi q̄ audito pr̄familias eius
dem domus ne ꝑditor l auctor incē
dij putaret spontanee nullo agēte
opidū reliquit. Sꝫ qꝛ ꝑbus a cūc
tis iudicabat coactus ē opidum et
habitacionem propriam inhabita
re. et non multo post in eiusdem do-
mo ignis nescitur quo dei iudicio p
mum accensus et deinde loca vicīa
incēdēs opidum totum incineramt
et incolas femineū sexum nō semp
eē spernēd edocuit Tradit insuper
naturales raciones dominus wilh
parisiens presul et doctor i suo vni
uerso. Quo obteneritudinem con
plexionis āꝑpt aptitudinē mētis
nonūqꝫ feia viro est ad ipssiōes se
pataꝝ sbāciaꝝ captabilior in hoīs
assistēte grā et in mal ea absēte vi
de de h infra. li. v. cap. x. cās huius
distictius Piger. qꝛ de obiectis me
absolutū video q̄stionū nodis peto
da exemplum de principali propo
sito vt modernum virum videam
aliquem qui in actu alitheoricavi
ta et in doctrinali fulserit. Theolo
gus Magistrum vincentiuꝫ accipi
to de regno arrogonie nostri ordi
nis et sacre pagine ꝑfessorē eggiū

in curia apostolica tādem p orbem
pene dei verbum seminauit gracio-
sissime: pedes quando valitudo sine
bat diu ābulauit quibꝰ infirmatis
nō n̄ aselli tergo vehi voluit i pau
ptate voluntaria vixit· esū carniū sē
p vitauit ⁊ ieiunijs ordi⁹ ⁊ eccīe se
dulo īstitit At vbi ⁊ q̄ntū valebat
ɔtēplacōi vacās secularium ·vitauit
p̄ncīam nisi quā° edificacō xpi ad
ɔriūm coegit In q̄ ɔtēplacōe hau
sisse videt̄ dina reuelacōe sēsu⁹ ver
ba ⁊ gestus que diuinissiō mō effūn
debat ⁊ ostēdebat i s̄moibꝰ Tā eni
g̃cōsus in dei v̄bo fuit vt nec sui sci
prēs ⁊ nr̄i ei i h̄ eq̄pari potuerīt doi
cius vicz petr⁹ ⁊ thōs: Nā de villa
ad villā de regno ad regnū tā mul
ta milia seq̄bāt̄ eū vt usqz sex⁹ hoi
nes Nō solū plebei ⁊ simplices sed
ecī i iure dīno canoico ⁊ ciuili g̃dua
ti ⁊ religiosi varij: vt i ɔitatu se pe
ne oim mechaicarꝫ arciū vi ⁊ mer
catorēs nutrēt Habuit pluēs secuz
de diuͣ r̄ligioibꝰ frēs q̄b⁹ auctoita
apostolicā sb̄delegauit quā p̄ᵐ ha
buit a dnō petro de luna ⁊ eodē per
Cōciliū cōstāciēse depoito habuit
ab eodē secūdario p ɔfessionū audi
ēcia sicqz de diuͣ pccōribꝰ xp̄o max
imū collegit penitēciū ppl'ni Vix vn
q̄ ecc̄ia aut platea tam ampla exti
tit in ciuitate aliqua vel opido · que
populum suis p̄dicacōibu⁹ assisten
tē capet · Vnde freq̄nt̄ cogebāt̄ in
cāpis p̄dicaē vbi ciues q̄ vix scīm p̄
cibꝰ adduxerāt de ligno i altū capel
lā erexerāt Quotidie h̄ missā ibiuit
in loco simili cātauit publice vna
cū fribus ·q̄ finita stati p̄dicauit tā
motiue vt credat̄ a fidedignis q̊s
tpe Basiliēs ɔcilij examinaui vlt̄
numerꝫ t̄gintamilium iudeorꝫ ⁊ sar
racenorꝫ ad gremium duxisse ecc̄ie·:
Exceptis de infinitis alijs baptisati⁹
pccōribus q̊s ad vere pnīe statum
adduxit vt plurimū eciā finito ser
mone innumeros libeāuit a demoni
bus sup quos eciā spēalem a x̄° po
testatē habuisse dinoscit̄ Pro infi
delibus vero predcīs tale ad capiē-
dū tetēdit rethe euangelicum Naz
qꝛ in quibusdam regnis vt in aro
gonia mlti fuit sarracenis s̄ui ⁊ iudei
i magno nūēo Idcirco cū locis taliū
appīq̄uit p ptātez fideliū p̄ncipū p
curauit vt i platea publica sb̄ v mi⁹
p̄t̄ ctisin⁹ t̄mio solū ifideles ɔueiē
cogēnt̄ ad audiendū dei v̄bū Quo
facto cepit vir dei ad iudeos si affu
erūt vetus exponē testamētū quod
sciuit optime secundum hebraicos
doctores ⁊ cristum ibi predictum·
⁊ venisse efficacissime probaē Si
vero pagani aderant legem nature
mundiciam legi⁹ euangelice sciuit
⁊ alia naturalia accommoda fidei
adducere: ⁊ hoc modo in captura
spiritualium piscium xpi rthe mag
nis ⁊ mlt̄ ipleuit piscib⁹ p̄dicauit
āt quotidie excepta forte vica q̊nde
n̄ p ·xviij· ānos cāt i r̄gnis castelle

arrogonie . nauerre . portugallie ⁊ frācie ac ī ptibꝫ hijs adiacētibꝰ Tā dēāt in britania . vbi pꝰ mlta qbꝫ ātea claruit miracula deuotissiē dormiuit in pace cū pribꝰ suis Piger: reuera si hꝫ aplōꝝ vixisset tpe puto memoria laudabili ānalibꝰ fideliū diligēte stilo ascptus fuisset Theologꝰ . veꝝ asseriꝰ ⁊ hāc ob cāz pn̄cia p̄cedēcia ⁊ q̄ sequūt̄ t̄ do scptotēꝰ . ne īgtitudiꝰ mī ⁊ noucavtutū talia sepeliat obliuio ⁊ negligencia . .

Capitulū Secundum .

Formicaꝝ ē alia ꝯdicō q̄ p̄nosticāt ⁊ p̄ntunt frigꝰ ⁊ pluuias ⁊ tēpestates aeris Hꝰ āt sigm ē q2 aduētū calaitatuz taliū se ad casās suas recoligūt diuino īstictu ī q̄bꝰ typū gerūt viroꝝ emīnēciū q̄ grā q̄dā dotati ꝓphica mala imīnēcia fidelibꝫ p̄dicūt ⁊ do g̃ris ne tāgāt̄ a flibꝰ l̄ saltē alioꝰ muniūt vt ꝓparacīoēs migrēt a m̄do Piger . da exēpla q̄bꝰ hꝫ tpe cta ꝛ̄uelacīo finē vite p̄mōstrauit Theologꝰ pauci fūt elapsi anni q̄bꝰ viuebat meo tpe comes de wirtēberg Cōstātiēsis dyocesisꝰ vite t̄minꝰ fuit q̄ seq̄t̄ vt ī pn̄cia nr̄i ꝓuīcial̄ a q̄ hꝫ habeo castellāꝰ de stockgardē . ꝛ̄citauit mltiꝰ fidedignis viris astātibꝰ Nā prefatꝰ comes iā ꝓpe sexagenariꝰ fuit aliq̄lit̄ debil̄ ad mortē tn̄ nullatēꝰ huāº iudicio vn̄ se ad t̄mas ꝓpe Scoꝑpigū ꝯtulit vbi lete fruēbatur balneis die vna medicꝰ ad

eū cū dixit Dn̄e domui vr̄e disponatis ⁊ aīe ꝓuideat̄ p̄ncipalit̄ q2 reuera in q̄nq3 horaꝝ spacijs ab hac luce migrabitꝰ Cui ille q̄d q̄so r̄fers nulla ei iudicia mortis : nec tu nec ego iudicamꝰ in me eē Est preterea dudū mihi ꝓphetatū feminā ī opiꝯ ꝓxio q̄ndā eadē debere mori hora . q̄ ego q̄ nec egrotari pcepi . cui medicus hꝫ nouentis feia oībꝰ muita sacmētis ꝓpe agoniā laborat ī extr̄mis ⁊ iteꝝ comes . Scīo alteꝝ mei iteritus iudicium Arborē q̄3 noīamus nō mlto an̄ meā mortē ruiturā ex oīculo quodā . Cui medicus dn̄e hꝫ ho die cecidit . ergo occasū veſtꝝ adeē sciatis . Tūc comes ad extrema ꝓpīq̄ns in predc̄is diebꝫ ⁊ ī ꝓpa expiēcia mortez adeē quā in sex decim horaꝝ spacijs degustauit ⁊ inopinate satis occubuit Talismodi notīcām ⁊ reuelacionem habuisse videt̄ noster ꝯtemporaneus Dn̄s octo treuerēß ecc̄ie archieps Hic vt a suo cancellario mgr̄o tydinaro decretorū deuoto valde doctoē audiui ⁊ ab alijs fide dignis pcepi Hic inquā dn̄o vt credit̄ nutu p̄mū electus in presulem dicte ecc̄ie tā plenā duxit vitam virtutibus vt nō dethonoria eps ſꝫ plus videt̄ eē mōchꝰ Nā corpus ieiunijs ⁊ vestimentorū duricia attēbat ⁊ animum infra rerū temporalium extremum strepitum ad contemplatiuam vitā erigebat Latera sua tā in r̄bus ecclesiasticis

q̄ȝ secularibꝰ talibꝰ muniuit viriꝰ litātis ꝛ religiosꝭ q̄ noscē possent q̄d reddēdū eēt deo ꝛ q̄d cesari in ꝓpa psona cū exercitu n̄ modico fidꝰ boni plenꝰ ꝛ i expēsꝭ gꝛuibꝰ bohemiā intrauit ꝛ q̄ntū sua intfuit pestē hereticam ibidē exstirpaē conatꝰ ē Pro qua causa nisi apostolice sedis ꝓhibuisset licenciam: quam obtinē nequiuit bona quedam fortune sue ecc̄ie libens vendidisset Et qꝛ zelus domus dn̄i viꝝ istum comedere nō desijt q̄n vidit suos canōicos ꝛ collapsos sac̄dotes a gradu sue istitucōis ꝰ mōsteriaq̄ȝ d̄formata vbilibȝ Jdcirco opam daē cepit scē refoꝛ cōi quā ise dudū ātea stricte assūpserat quā q̄dē in paucissima loca itroducē valuit ꝫ in nullū collegiū clericoꝝ seculariū Maligno eni stigāte spū ꝛ vicioꝝ turma tā i mōsteriis q̄ȝ secularibꝰ viris renitēte muri destructe iherusalem reedificari nō poterāt ꝛ opꝰ dei demerit hoiȝ exigētibꝰ itercepti ē n̄ vt olim a mechanicis ꝫ a malꝰ clericis ꝛ monachis Qua in re ∙ hi q̄ minus debuerant litteris sacris imbuti viciȝ a deo dedicati amplius quam seculares restiterunt morum refoꝛmacōi Quo viso vir sanctus ingemuit ꝛ cū beato Ambrosio de cleri durīcia tactus dolore cordis lamentari cepit ꝛ mori ac cum cristo eē non ptimescere Voceq̄ȝ prophetica q̄dā die dīna vt credit reuelacōe ꝓditꝰ ∙ publice ꝓdicere ꝛ sui incolatus absolucōnē adeē in breui: ꝛ deīde rebellem clerū ꝛ ꝓpl'm vlcōne dīna mulctādū grauiꝰ Vos inquit me benignū precedentem sequi noluistis ∙ veniēt tēpora in quibus neglectum supplerē cupietis ꝛ pre calamitate id non ꝓficietis ∙ Ego autem interim tollar de medio ꝛ dormiam cum patribꝰ meis dixit ꝛ p ordinem actum ē vt predixit Naȝ paulo post licet etas viri id non exigēt tamē dīno bn̄ficio vt reor ꝛ ne oculi sancti hominis viderēt mala imminencia egrotare cepit ꝛ sumptis deuotissime ecclesiasticis sacramentis feliciter migrauit ad deum: Post cuius occasum in electione noui pastoris diuisio n̄ modica suborta ē: Nā pene oēs elegerūt vnū ꝗ viro dei i r̄formacōne plurimū vt d̄r restiterat q̄teꝰ alioꝝ captaēt beniuolēcā paucissimi aliui ꝓtulerūt ānis nūitū theat'libus ꝛ mundana fretum amiciciaq̄ de facto n̄ de iuē porī resistēdo permittēte dīno iudicō eum penitus a iuē electiōis desistere coegit Dedit ꝓinde dominus apostolicus ꝛ cōfiruit in treuerēsē ꝓsulē spirēsē prius epm viꝝ seculari ↄsaguinitate ecā potentem cui is qui primum elcūȝ a cepto desistē ↄpulit pai mō restitit ꝛ lōge acriꝰ: Exinde sibi hi resistentes mutuo primum via iuris d̄einde materialibus armis demum modo vtroq̄ȝ sibi tam ihumaniter

restiterunt vtrimq; vt ipa dyoce ꝑ ymo metropol sex circit ānis ⁊ vl tra it dicta ꝗuissiā excōicacōes acer bissiās. ꝑdas icēdia. cedes hoim ⁊ bella paciat᷑ ꝯtinue dsolāt᷑ ꝓpterea ecc̄ie ⁊ mōsteria a deo vt plurimi ex ulare cogāt᷑ alibi q̄d ā ex reꝝ tpali um carēcia Alij vero ex sacm̄toꝝ q̄; hre cogūt᷑ abstinēcia Piger. Viꝝ hūc quē vere laudas . tāto tpe du dū agnoui in cꝰ historie finā nūc ꝑ mū valide disco q̄; veꝝ sit id q̄d su pra ꝑtēdēti libello docuisti. i. ca. vij. vic; qꝫ de forcō ecc̄ie ⁊ defectus re forcōis nō sēp ascribenda sūt epis ⁊ pastoribꝫ ꝫ sepe sbditis ⁊ morbi dis oibꝫ Scdo enī ex fama ꝑfatu; pōtificē comitē fuisse origine vita im maculatū amicis ec secularibꝫ ⁊ po tētibꝫ ditatū ⁊ virtutibꝫ plenū. In me tn̄ surgit āmiracō Cur nō mō si cut olym scī ⁊ deuoti sūt episcopi. Theologꝰ Cā hꝰ ē qꝛ n̄ iā velud o lym a spūscō adapicē cathedrl cul minis eoꝝ fit vocaº ꝫ a vane glori osis ⁊ ab auaris clericis ⁊ laycis cre bra eoꝝ fit ꝓmocō Mox ei vt sedes aliq̄ vacare in capit ꝯspirāt mutuo ho noꝝ cupidi canoīci q̄ nobiles ⁊ ꝓn cipes sbaratis aucupant eplis ⁊ ꝓ ꝯgnatos ihrusalē edificare mitūtur in sāgwibꝫ digūt pluēs stati ad ro manā curiaz in q̄ copia repit᷑ eoꝝ q̄ vēdicatis supplicacōibꝫ vt oculos tegāt dn̄i apostolici referre norunt ea q̄ nūq; fuerūt in eē . ydoneos af

firmāt eos eē ꝑsulatui q̄ nulli bn̄ ꝑ fuerūt statui ⁊ ita falsꝭ vel cautelosꝭ narracōibꝫ igrus . vtinā nō viciosꝭ aiabus prefiāt᷑ milibꝰ. quē multi agnoscūt nūq; aptū extitisse ad de bitū rgimē duoꝝ hoim Dilēcio ꝑ tn̄ seo de sblimiatis i cathedras pō tificū eos q̄ duo obligāt᷑ sciē testa mēta p duo desigta mitrē cornuaq̄ rū nullꝰ ꝯgrue nouit loq̄ ꝗmaticāꝑ ma pueroꝝ rudimēta. Tales ei pꝰ mod in regimie eccīaꝝ talibꝰ cla rēt miracul q̄lia eē solēt in seculari um hoim puꝭ curis . Vn̄ tue q̄stio nis nod aliqn̄ elegāti ꝑmoē videt᷑ soluisse vt audiui q̄daz theologice sciē n̄ igrus regi frācie q̄rēti . vt tu nouisti Mō ait dn̄e mi rex n̄ mi̇rcu lis l dīnis reuelacōibꝰ aut vite sci tate polleat velud ātea episcopi Jō c teqꝛ āti q̄tus hos premijs oroibꝰ scis cauit spūssciꝰ i presules mō āt sol premissis huānis fauoibꝰ voꝭ ⁊ principes facitis pontifices qui vel tris nō dei clarent miraculis ⁊ pro digijs Nā spūscō ꝓmouēte epos . i ꝑmitiaeccl̄a cecis visū claudis gr̄s sū mortuis dabāt vite reditū . tris pacē ⁊ sup hijs ciues aduehebāt ce lestes. Nūc vero epi vrō r̄pleti spū dyabolica eius de clarēt virtutibꝫ qꝛ videtes ocul ꝗ dietes pedibus. ⁊ sa nos vita orbare soletis dū de terra ꝑ vestras guerras pacem . ⁊ de celesti vita religiones tollitis Piger. hec de q̄ qus loqris maloꝝ miracula ⁊

vulgus clero obloqui videtur in al mania crebriora suntq̄ in q̄ꝺ̄ꝫ in di pte alia fortassis ideo· qr iā spi ms rer tpaliuz adeo nobiscū circū septe sunt mlte dyoceses vt in eis nō aiar pastoēs ꝫ mūdaē milicie pncipes vita moribꝫ cura ⁊ vestitu ac eq̄tatu pocius q̄ epi eē cēseanť q̄ bꝫ popis tāto obruūť vt aiar salu ti nō possūt intēdē ⁊ prouidē Theo log?·ñ lōge in hoc a veritate dis cedit ꝫ vtinā imp fectū suū nō vide rūt oculi nr̄i de ciuius plateis ñduz d̄ficiat vsura ⁊ dol? In c? ciuitate vidi m? iniq̄tatē ⁊ dolū sepe pocā? sepi?· Verꝫ cāꝫ lapsus h? i epis rer tpa litatē ñ plenā assignasti ·q̄ ad ma lū cogat ꝫ occasionē pstat vicꝫ ei? q̄ possessionibꝫ ecclesie liciis abu tūť ad illicita C? dmōstracō pꝫ in h·gre·to cā? orb ⁊ vrb olym ditissi mo epo Audisti insup sup ⁊ modo de mltis almanie pſulibꝫ bonis q̄ laudabilit dicijs ⁊ aiabꝫ pfuerūt· Nō g° vsus ꝫ abusus in tpalitate cleri passim vitupādo? ē Caue ꝑpte rea ne sectā hussitar pn̄tē incidas inordiate detestādo cleri tpalia q̄ ē tū ē pmū data ad tuicōnē mor ⁊ fi dei ad salutē aiar ⁊ ad dei agēduz obseq̄ū que ho na si maior ps ma lor platorꝫ nō q̄rit pncipalit·non mirꝫ qr i oi fere mltitudiē hoīs rari tas pau impoit: Piger Nūq̄d it sim plices plebeos repiūť aliqñ ꝑphe tico fulgore illustrati q̄ imminētes

malor tēpestates pnosticēt·sicut recitasti de presulū cetu Theolog? Dicnō ei ē psonar acceptor deus ꝫ v aliq̄ꝫ dať maifestacō spūs ad vtilitatē Qui spūs distribuit singu lꝫ put vult teste aplo Fuit meo tē poē q̄dā reclusa ꝑpe basileā dyoceß tū Cōstā·i domo dn̄or theutonicor de prusia buken noiato ·Hec an? effecta iā in dicto loco reclusa toto mentis nisu do famulabatur· ⁊ sui sex? feieis ɔsilia in dubijs satis ka tholica crebro ministrare solebat· qñ ad hec actuabatur visitare hāc multi vtriusq̄ꝫ sexus homines sole bant ob deuocionis graciam de ba silea veniendo Inter quos quidam secularis sacerdos beneficiatus i ba ß·eccīa deo deuotus ⁊ senex·mihi notus Nycolaus noīe specialior in dn̄o dicte recluse esse solebat · Ad quācū quadā vice veniret q̄siuit ab eo scā femina ·in qua pte ciuitatis basiließ domiciliū ꝑnūc haberet do min? Nycolaus qui respōdit ꝑpe sūmā eccīam · Cū illa doleo de hoc vehementer·at ille cur inq̄t Et illa qr in breui circa eūdē ciuitatis situ deo pmittēte vidicta gⁿuis nicolas ɔfť habit·que verba sacerdos veluď ab ore feie plata ⁊ min? pōderis ha bē credebat ·q̄usq̄ꝫ nō lōge postea ipsius sacdotis dom? ⁊ fere t'cētar domor ibidē incēdio in opināto de moliebantur

Capitulum Tercium

BInos habēt oculos q̄bus
corpe regūť Nā ꝓpť puita
tē sui capitis formice ocu=
los sitos hn̄t supq̄dā additamēta
que p modum duoꝝ piloꝝ egredi
untur de capite Per h̄ docem̄ satis
apte q̄ binis oculis corpis· videli
cet ⁊ aīe vti deꝰ ad debitū regimen
vtriusqꝫ hominis Qui eni sint cor
pis oculi palā ē oīb Aīe vero oculi
sūt intellcūs practicus ⁊ speculatiꝰ
ꝑm aug̃·li·xij: de trinitate ⁊ in glō
dr·p̄·coꝝ·xi· Primo eni velut sinis
tro intueri deꝰ īferiora ⁊ trena ·sine
q̄b in hac vita victitaē neq̄mꝰ·se
cūdo vero speculāda sūt supiora ⁊ e
tna sine q̄b finē nrē btitudis atti
gē n̄ possumꝰ De vtrisqꝫ tā corpis q̄
aīe oculꝰ ꝓpħa ɔmeōrat v̓ dt Ecce si
c oculi ꝑuoꝝ i maīb dn̄oꝝ suoꝝ sic
oculi āćille in maīb dn̄e sue ita ocu
li nr̄i ad dominū deū nr̄m donec mi
sciať nr̄i Et de intellectualib potis
sime veritas ait ad discipulos Be
ati oculi qui vident que vos videť·
Inter corporeos aūt oculos ⁊ mēta
les licet magna sit ɔueniēcia ·n̄ mi
nor tn̄ inť eos est differēcia qꝛ cor
pales sicuti ⁊ mētales bini sunt lu=
ce necc̄ario indigēt mundicia ⁊ puri
tate eos nitē oꝫ ⁊ sic nā p̄imos mul
ť tunicellꝰ vij· vicqꝫ ⁊ iij· humoribus
tutauit put ars ť dit quā ꝑspecti=
uā nūcupāt·ita grā ⁊ ꝓpa industia
cautis sic puidē opꝰ ē oculis secūd
Vn̄ ꝓpħa de mētalibus oculis am

pliꝰ· ne lederentur metuens simili
tudinem corporaliuꝫ oradō addidit
cū dixit Custodi me dn̄e vt pupillā
oculi Dnt insup plurimūqꝛ p̄mi ť
reni vel elemētaēs Beaūdi spūales
sūt ⁊ celestes Illis lux corpalis : Is
tis vero radius dīnꝰ opus ē Hi mā
li pulue Isti fantasijs erroribus nes
ciēcijs ignorācijs ·⁊ delictis macu
lāť prioribus in actu ⁊ in luce cor
porali existētibꝰ multas agnoscūt
visibilium dnas Dꝫ ꝓtūc postei
ores intellcūs vicꝫ p talia impediū
tur amplius· Vn̄ autem memorati
uā impmē volentes lucida loca so
lēt fugē ⁊ i caligine deꝰ a moy sevi
sus eē dmoscit scp̄ture sacre testiō
mo Piger Bdāē desidero :vtꝝ ne in
somno aīa veritatē dīnā aliquā in
tellcūalibꝰ oculis vidē valeat p re
gie vtqꝫ hoī debito iteriori scꝫ ⁊ ex
teriori Theo: In sōnio q̄dē nō autē
in somno pfecte pfecto: verūtn̄ sac
scp̄tuā vnū p reliq̄ sepe solꝫ accipe
Dicuti eē phꝫ fecisse ɔstat i li·suo
de sōno ⁊ vi· Quesito igiť tuo satť a
pteꝝ Iob·xxxiij·vbi dr p somnū
in visione nocturna·qn̄ irruit sopor
sup homiēs ⁊ dormiūt i lectulo tūc
apit aures viroꝝ ⁊ erudiēs eos in
struit disciplina vt auťat hoīeꝫ ab
his q̄ fecit :Piger: De litteratoꝝ
numero plures audiui q̄ nullā ꝑrsꝰ
vel pene nullam fidem adhibere iu
bent visionibꝰ ⁊ sōnijs incertitudi
nē piculi allegātes p sua sentencia

Theologus. dicq3 respuē somnia l visiones hodie puto rē eē ediuerso n̄ sine piculo pcā ītitudi9 impa ciēcie l negligēcie ad qd me iuuat pcedes in iob allegata auctorita9 ꝛ mouēt exēpla plurima Tpe enī meo in ꝯuētu eisteten̄ nr̄i ordis . q dā frater pfessus stetit q aliqn̄ diū btē Barbare vgini qbusdā sāctis exercicijs crebra pstitit obseqā pq a m̄ltis pruabat mal . torpore aūt corpis tādevictus pfata obmittere cepit obseqa ꝛsegniciei itēdē Hic dicta btā vgo sibi appares in som no excitauit ꝛ ei dixit quēadmod ipe postea retulit: tu ꝯsuetis obse quijs dreliqsti me ꝛ ego solit ad iutorijs destituā te h flebili audito oraculo tritus f r fuit. s negligēciā nō correxit Sā paulo postea leuita tibꝫ ditus ordis habitū reiecit ꝛ diu apostotauit. tāde iā i aia ꝛ cor pe egrotās venit ad ciuitatis nuren bergēs hospitale sine ordis habitu ꝛ ibi ignotus iacēs extmis suis p piqre cepit missum ē ad ꝯuētū nr̄ ibidem p fratre Conrado viro pru dētivt infirmo ꝯsulēt que i aposta sie vicio qdā esse notauerunt . Quo pcepto frater conradus hitū ordis speciale absċodite attulit ꝛ aposta te modis quibꝫ valuit suadebat re induicōne sui ordis viso āt habitu nescio q instinctu demois l ifirmi tatis miser velud equ9 vmbrāticus vestē scē religiois temeraie abieciat dicēs Cur iqt me mō vultis ꝯsūdē recedite . recedite . qz ita fiet nullate n9 Mesto itaqz pre abscedete miß ꝛ egrotus stati agonizauit ꝛ ita spi ritū efflauit . Piger . qro igit an ne illi pfuisset . si ad visiois mun9 dic te cdulus reassumpsiss3 drelicta v gis scē obseqa Theolog9 . credo re uera pfuisset plurimū . Audi qso ex eplū aliud . anni9 istis quibꝫ pn̄s basilien̄ . durauit gn̄ale ꝯciliū eidē i ptectore loco cesaree maiestat da tus ē illustris pnceps wilhelmus . dux Bauaie pr pauper ꝛ tutor om niū rligiosor c9 q laudabilis vita fuerit test āt orphanor ꝛ viduarū lacrime sup eode effuse mortuo h ā no vltime ptento postq ad ppria de basilea rediit provt diligenti in uestigacione a sibi notissacta audi ui quadā nocte sommium habuit i q ceruum elegantissime stature vi dit in cuius vno cornu cāpanellas habere . ꝛ in alio cereos plues affix os conspexit Venator autem qdā multis cū canibus fugientem inse quebatur ceruum ꝛ euadendi eidē omnes vias preuenit Quo viso tri tū aial i cimiteriū eccīe btē vgis q in ciuitate monacēn sita ē fugit ꝛ i ap tū se pulchr ꝛ dcedes p cane9 capt9 ꝛ occisus ē Euigilauit hi9 vis pn̄ ceps . ꝛ de ei9 satis āmirari cepit qd re9 ista isausti l omini9 ptēd ēt Cū3 die seqnti suis ista patefacēt . Ipe dixisse fert alijs vaie sonū itptati

b; ego inq̄t certū⁹ iste ē hī ⁊ in breui
vitā hāc ꝯcludens mōzlem in dicte
ecclīe loco humari eligo Egrotauit
ꝓinde stati moriturus ⁊ q̄ꝑq̄ꝑq̄buſ
dā dieb; paucis viuēt tn̄ hūptis ec
cīasticis sacmētis celociꝰ satis vita
functus ē: Putas ne p̄ncipi illi ꝓ
desse potuit postē hū sōmniū si eodez
bn̄ ⁊ caute intꝰp̄tato futura iaculap̄
uidisset Piger: credo dei magnū eē̄
bn̄ficiū qn̄ eū metuētib; p visionez
aliquā dat significacōez vt fugiāt
a facie arcus imminētis piculi Sz
satiꝰ me t̄ret multiplex sacre scp̄tu
re auctoritas q̄ somnia obſuaē ve
tat que tu videris aꝓbare Nam le
uitici·xix·dn̄s ait Nō augurabimi
nec obſuabitis somnia ⁊·deu·xiij·
ꝓpheta ille ā fictoꝛ somniorū intꝰfi
cietur Manasses rex iuda ij·palip
xxxiij· vitupaꝰ·q2 obſuabat som
nia: Et spūssctūs in libris sapiēciali
bus ꝯ talia inuehit plurima dū Sa
lomō eccīasꝰ·ij·di: Multas curas se
quuntꝰ somnia vbi multa sunt sō=
nia ibi plurime vanitates ⁊ sermo
nesꝰ innumeri· glosa ·intꝰlinealꝰ ad
dit Sōnia ne cures q2 vana sūt ⁊ ite
rū iħus filiꝰ sirach ecci·xxxiiij· vanā
spes ⁊ mēdaciū isēsato viro ⁊ sōia
extollūt imprudētes Quasi q̄ app̄
hendit vmbrā ⁊ pseq̄tꝰ vētū sic ⁊ q̄
attēdit ad visa mēdacia sed hꝰ visio
sōnioꝝ an̄ faciē hoīs sīlꝰ itu⁹ alteri⁹
hoīꝰ ⁊ iterꝝ ibidē diuinacō erroris ⁊ au
guria mēdacia ⁊ sōnia maleficiē cū

vanitas ē Theo: Auctoritates q̄s i
duxisti i mediū si diligēti mētis in
spiciātꝰ oculo n̄ oīm somnioꝝ obſer
uācia vitupāt sed eaꝝ tm̄⁹ que sup
sticiōse fiūt ā q̄ ex cura negociacōm
p̄cedēciū surgunt aliqn̄ aliq̄ nimis
freq̄ntꝰ aut icaute somniorū intꝰpre
tacionū insistūt Nā exp̄sse dn̄s vbi
ꝯ in leuitico ⁊ deu·de maleficiis solū
an̄ ⁊ post loquitur Nc dubium q̄n
vanitates mādat qui somnia cura
re mititꝰ ex cura p̄cedēti viuēcia ⁊ nō
ex supis Vnde glō in deu⁹·d· Vult
inq̄t intelligi ea que ā diuis ·idē
a maleficiis nō ſm deū dicitur eciā
si euenerint nō eē sic accipienda vt
fiant que ab eis p̄dicūtꝰ Vn̄ textus
eni sese declarat q̄ immediate sic seq̄
tur Diuinacō errois ⁊ auguria men
dacia sōnia maleficiēcū vanitas ē
ꝓptꝰ q̄d glō ibi dīt exponēdo mlꝰtas
curasꝰ q̄si dicēt Sicut q̄ multa cogi
tat ip̄e freq̄ntꝰ sommiat sic istulticiā
cecidit q̄ vltra se de deo disputat:
Porro q̄d ecclīasticus quē allegas
sēserit glō sobrie sic exponit q̄i qui
aꝓhēdit vmbrā· Significat sōnia
⁊ fallacias demonū hoīes sepe delu
dere ⁊ in errores t̄here n̄ caute disc̄
nātꝰ vn̄ scz sequitꝰ · Ab immūdo q̄s
mundabitur ⁊ a mendace q̄d verū
dicetur Inde in lege precipitur Nō
obſuabitis somnia neq3 diuinacō
nes Quo aūt caute sit ꝓcedendum
in talib; dnō coopante i seq̄ntib⁹
ꝯpetatibusꝰ habemus Ca: iiij

AMputatis oculꝰ oberrāt i
vijs alijs patētibꝫ Nutāt
enī tūc fornice ꝛquorsū tē
dāt ignorāt Jta reuera in mētalibꝫ
oculꝰ rōnali hoi accīdit· Si dīne grē
cie luce p̄uāt̃ vel vsu rōis ꝰ hō bestiepo
cius vel ebrio in via moꝝ ꝯpat̃ ·q̄
rōnali creature ꝰ āgelice sb̄stancie·
qua tñ paulominꝰ ē ab inicio crea
tus ꝛ muitus hoc piculū mētalꝰ ceci
tatis ꝛ ncc̄itatē dīne inauductōnis
in visionibꝫ ꝛ sōnijs inuit Sapiēs
cū pꝰ añ allegata verba de sōnijs
ptinꝰ sic adiūgit· sicut pturientis
cor tuū fantasias patit̃ n̄ ab altissi
mo fuerit emissa visitacō ꝛ iob: xxxiij
Spūs ē in hoibꝫ: ꝛ inspiracō oīpo
tētis dat intelligēciā· Piger· Doce
q̄so p̄mū quot sint sōnioꝝ drn̄e· de
inde modos discernēdi vera a falsis
sbiūge vt sciamus in q̄bꝫ cauēꝰ re
fidē deaꝰ· ne in semita hꝰ piculose
vallis deuiemꝰ a veritatis tramite
Theologꝰ· Ad p̄mū glosa sup tex
tu de eccliastico p̄alligato verb ꝛ sē
tēcijs b· gre· ad tuū ꝓpoitū de· iiij·
li· suo dyal· in hijs vb rn̄pōdit Ali
qn̄ ait reuelacōes p sōnia fiūt vnde
in dyalo· Gre· sciēdū petre· qꝛ sex
mōis tāgūt aīm ymaginacōes sō=
nij Aliqn̄ vētris plenitudiē vel iani
cōe· aliqn̄ illusioē: Aliqn̄ cogitacōe
sil ꝛ elusione· aliqn̄ reuelacōe· Ali
qn̄ cogitacōe sil ꝛ reuelacōe Duo pri
mo oēs expimēto ꝯgnosciꝰ cetera i
sc̄pturis inuenimꝰ Nisi enim sōnia
p illusionem dyaboli fierent neq̄q̄
dicēt vir sapiēs Mꝰtos errare fece
rūt sōnia ꝛ alibi n̄ auguiabimini
nō obs̄uabitis sōnia valō ei detes
tabilia sōnia ōn̄dūt̃ q̄ augurijs cō
iūgūt̃ Quia vero cogitacōe sil ꝛ illu
sioi sōnia fiūt sc̄ptū ē Multas curꝰ
sequūt̃ sōnia p reuelacōz vō Joseph
sefrat̃ bꝫ p̄ferēd sōnia vidit· ꝛ Jo
seph monetur vt tollat in egiptū
pueꝝ ꝛ mrē eius· ꝛ qꝛ aliqn̄ sōnia
cogitacione ꝛ reuelacione fiūt· Da
niel nabugodonosor· visionē edis
serēs a radice cogitacōis ichoauit·
Tu rex cepisti cogitare i strātu tuo
q̄d esset futurum post hec Ex q̄ sen
tēcia scūs doctor in ·2·2·q·xcv· Ad
secūd tuū petitū ꝯpēdiosiꝰ q̄ vidi Rx
vt ifra sbiūgā Sꝫ p̄mū scito q̄ de
sōnijs duo gn̄a hoiz iudicaē valēt
phī vicz ꝛ veri Theologi ꝛ vtrū qꝫ
est difficile n̄ hn̄ti acq̄sitā ꝰ ifusam
piciā Primū modum p̄sertim ꝛ pti
secūd Dictus doctor sb quintuplici
drā docet agnoscē in hijs sentēcijs
ꝛ verb pit̃ Diuinacō q̄ innititur fal
se opinioni ē supsticōsa ꝛ illicita ꝛ
iōꝫ ꝯsidēare oꝫ q̄d sit veꝝ circa p̄cō
gnicōz futuroꝝ d sōnijs· fiūt āt sōia
futuroꝝ euētuu qn̄qꝫ q̄de cā· puta
cū mēs alicꝰ sollicita ex hijs q̄ vidꝫ
i sompnis iducit̃ ad aliq̄d faciēdum
ꝰ vitād: ꝛ de talibꝫ loq̄t̃ salomō· d·
Mꝰtas curas fecerūt sompnia qn̄ꝫ vō
sompnia fiūt cā aliqꝝ euētuū iq̄ntū
īduciūt̃ in aliq̄ cāz cōez sompnijs· ꝛ
ein·

futuris euētibꝫ Et ſm hoc plurim
precognicōnes futuroꝝ ex ſōnijs fi
ūt Est g° ꝯſiderādum q̄ ſit cā ſom-
nioꝝ ⁊ an poſſit eē futuroꝝ euētuū
vel ea poſſit cognoſcē: Sciēdū ē g°
ꝙ ſōnioꝝ cā qn̄qꝫ q̄dē eſt interi⁹
qn̄ꝫ āt exteri⁹ Interior āt cā ſōnio
rū ē duplex vna q̄dē aīal' inq̄ntū ſcꝫ
ea occurrūt hoīs fantaſie i dormiē
do circa que ei⁹ cogitacō ⁊ affectio
fuit immorata in vigilādo: ⁊ tal' cā
ſomniorum non eſt cā futurorum
euētuum: vn̄ hmōi ſomnia ꝑ accī-
dēs ſe habēt ad futuros euētus Et
ſi qn̄ꝫ ſimul cōcurrāt erit caſuale: qn̄
qꝫ vero cā intrinſeca ſomniorum ē
corporalis Nā ex interiori diſpoſici
one corporis format' aliq̄s motus
in fantaſia ꝯueniēs tali diſpoſicōni
Sicut hoī in quo habundāt frigi
di humores occurrit in ſomnis ꝙ
ſit in aqua vel in niue ⁊ de extrīſece
tāgētibꝫ experiētia docet Si q̄s dor
miētis digito vel manu aq̄ frigidā
circūdederit ſtatī ſe in aq̄ iacē ſōni
abit Et ꝓpt' h° medici dicūt eē itēdē
dū ſomnijs ad ꝯgnoſcēdum iterio
res diſpoſicōes Cauſa āt ſomnioꝝ
exterior ſimilit' ē duplex ſcꝫ corpal'
⁊ ſpūalis Corpal' q̄dē in q̄ntū ymā
ginacō dormiētis imutat' vel ab ae
re ꝯtinēti ſicut de aq̄ iā exēplificatū
ē vel ex impſſione celeſtis corpi' vt
ſic dormiēti aliq̄ fantaſie appareant
ꝯformes celeſtium diſpoſicōi Spi
ritualis autem cā eſt qn̄qꝫ quidem

a deo: q̄ reuelat aliq̄ in ſōnis mīniſ
terio āgeloꝝ ſm illō nūeri xij. Si
quis fuerit inter vos ꝓpħa dn̄i in
viſione apparebo ei vel ꝑ ſomniū
loquar ad illū: Qn̄qꝫ vero opacōe
demonū aliq̄ fantaſie dormiētibus
apparēt ex q̄bꝫ qn̄ꝫ aliq̄ futura reue
lāt hiis q̄ cū eis hn̄t pacta inita illi
cita. Sic g° dm̄ ꝯcludit doctor ibi
R͞p° ſi aliquis vtatur ſomnijs ad p̄
cognoſcēda futura ſm ꝙ ſōnia ꝓ
cedūt ex reuelacōe dīna vel ex cā na
li intrinſeca ſiue extrinſeca: q̄ntum
ſe poteſt virtus talis cauſe extēdere
non erit illicita dīnacio: Si vero
hmōi dīnacō cauſetur ex reuelacōe
demonum cum quibus pacta hn̄t
expſſa q2 ad h° inuocant' vel tacita
q2 hmōi dīnacō extēdit' ad quod
nō poteſt ſe extēdē Illa dīnacō illi
cita ē ⁊ ſupſticōſa Ex q̄bꝫ dictis incō
nibꝫ claē habes. ꝙ ex q̄nqꝫ cauſis
ſomnioꝝ ſigſica° eoꝝ p̄t aliqn̄ elici
Primō ex cā corpali itrīſeca vt qn̄ ex
mā hūida: vel ſicca futura fantaſia
mouet' ad ſomniādū de ſil'ibꝫ ⁊ de
talibꝫ ꝓp̄e iudicat medicus Secū°
ex cā corpali exteriori oriēte ex aere
vel elemento circūdāte corpus hoīs
vt ſi aer ē humid⁹: facilit' fātaſia ſē
ſibilis hoīs mouet' ad ſomniādum
de pluuia et ita de alijs aeris vel cir
cūſtantis corporis proprietatibus
elementaribus ⁊ de hoc mō ꝓp̄e ha
bet ꝯſiderare naturalis philoſoph⁹
Tercio ex cauſa corporali exteriori

oriēte ex impssione celestis corporis
vt sic dormiēti alique fantasie appa
reant cōformes celestiū disposicōni
ꝛ de hꝰ caute habet cōiecturā astro
nimus: Quarta ex causa spirituali
extrinseca mala·vt quando demon
ad cognicōnem alicuius occulti vel
futuri mouet fantasiam Quinto ve
ro ex causa spūali extrinseca ꝛ bona
a deo ministerio tamen bonorum
angelorū pdeūte in fantasiam ꝛ mē
tē hominis ꝛ de istis duobꝰ cōsiderat
theologus predictis cōsideracionibꝰ
si pmum ꝛ secundum modos p doc
torē scm̄ adiecerꝭ·vij·draꝭ cōiectu
radi de sōnijs prompte habebiꝭ qrꝫ
Prim⁹ ē·cum mens alicuius solici
ta est ex hijs·q vicꝫ insōnnijs indu
citur ad aliquod faciendum vel vi=
tandum quemadmodum qdam va
ni practicant homines·qbꝰ cum ali
quod delectabile sommiauerit tāqꝫ
necessario exequēdo id pficiunt sꝫ tūc
talis execute rei cā non est somniūꝫ
sed animi libertaꝭ vel potius insta
bilitas·alius ē mod⁹ qn̄ sōnia sūt
cā p accidens futurorum euentuūꝫ
vt cum fiunt cum cā intrinseca ani
mali·vt quando occurrunt homini
fantasie in dormiēdo·circa q ei⁹ cog
nicio ꝛ affectio fuit immorata i vigi
lādo queadmodū dictū ē a scō doctoē
in pncipio suorū vbor: Pig·de hoc
saltē da exēplū·Theolog⁹·Duo ti
bi ātea recitabo exēpla ad intelligē
dū quō p somnia a deo deluduntur
plurimi vt eiꝭ iā euigilātibus om
nino se estiment in veritate vidisse·
qd solo sensu apprehēderūt interi
ori pceptore ei meo referente audi
ui Qꝫ pr̄ qdā nostri ordinis villa=
gium quoddam intrauit vbi femi
nam quandam inuenit demētataꝫ
in tantūꝫ vt nocturno tempore secū
dyana ꝛ alijs feminis transferri c
deret p aera Cui cum pater pfidiā
verbis conaretur expellere salubri=
bus: ptinax ista experiencie se plus
credere affirmauit Cui pater·sines
ergo me esse presentem cum de pxi
mo recedes Re·illa Ita placet ꝛ me
recedētem videbis pñtibꝰ si placet
testibus ydoneis Igitur vt delirā
aiarū zelator cōuinceret Adueniēte
die recessus quē vetula pfixerat af
fuit pater cum fidedignis homini=
bus At illa cubellam in qua pasta
formari solet·supra scamnum posi
tam intrauit ꝛ sedere ibi cepit appli
catisqꝫ verbꝰ maleficiis ꝛ vngento c
clinato capite obdormiuit statimꝫ
ope demonis somnia de domina ve
nē ꝛ de alijꝭ supsticionibus tā fortia
habuit vt in iubilo qdam voce sb
missa clamitaret ꝛ in hijs plausibꝰ
motis manibus cubellam cui insidē
bat nimis mouit: q de alto scāno p
cipitanter ruens vetule subiacentis
caput non modicum cōtriuit ꝛ ita in
tra iacētē nec de loco motā pr̄ iclīa
uit iā euigilātē vbi qso esꝭ Nū cum
dyana fuisti q testimonio pñcium

nūq̄ꝑ de cubella recessisti: Ex his igitur gestis ꝛ mediātibꝫ verbis salutiferis animum ad sui erroris detestacōnem deuexit Simile est legenda beati germani Antisiodoreñ· q̄ in domo quadam videns sero mēsā parari ammirando didicit ꝙ ꝓpter bonas mulieres nocturno tempore illā comedentes cibaria ponerentur Igit eadē nocte vigilando vidit multitudinem demonum in specie mulierum ad mensam sedentem: q̄bꝫ ne recederent inpauit familiaꝫ totam excitauitꝗ si comedentes cognosceret· q̄siuit q̄ cūvicinas suas eē dicerent misit ad domos singulaꝝ ꝛ omnes in lectis suis reperte sunt Aciurati igitur demones sese manifestabant: ꝛ quomodo populum illuderenꝫ aperuerunt horum rō ꝛ causa datur· xxvi· q· v· Epi vbi ex concilio acq̄reñ· sic dicitur Ipse siquidem sathanas qui trāsfigurat se in angelum lucis cum mentem cuiusꝫ mulieris cepit ꝛ hanc ꝑ infidelitatē sibi subiugauerit illico trāsformat se in diuersarum ꝑsonarum species ac similitudines: ꝛ mentem quam captiuam tenet in somnis deludens modo leta: modo tristia: mō incognitas ꝑsonas ostendens ꝑ deuia q̄ qꝫ deducit ꝛ cum solus spiritus hoc patitur infidelis hoc non in animo sed in corpore euenire opinatur De somniancium talium visionibus: plura ibidem repies porro quomodo deludantur: qui sōniniis facilit crē dunt de hoc summe tale exemplum Noui quendam fratrem nostri ordinis Iudocum nomine de conuentu Constancieñ: professum pronunc boni zeli qui tamen iunior existens non tam fuit velut modo moribus ꝛ consciencia compositus huic existenti in conuentu ante tempus generalis Constancieñ concilij sommialis visio dormienti affuit: in qua sibi videbatur quomodo i summū pontificem creatus esset vigilans dudum postea satis seriose cogitādus vt ab eo audiui incedebat q̄d sibi hoc sommium bone afferret prenosticationis spem enim aliqualeꝫ de veritate in se adimplenda presūpsit de presulatu aliquo habendo licet litteris ꝛ statu nulla penitus illuderet in homine isto disposicio: porro tempore antedicti concilij depositis ꝑ idem tribus a summo pontificio videlicet Petro de luna Gregorio corrario ꝛ Iohanne Balthasare de costa q̄ omnes se in suis obedientiis gerebant pro summis pōtificibus locus electores dies et hora in quibus vnicus ꝛ indubitatꝰ pastor ꝛ petri successor elegi debuit quibus visis frater predictus spē prehabitam sibi clāculo augere cepit: ꝙ fortassis de eo dudum a se visum verificaretur sommium Electo autem dn̄o Martino de columna cō corditer confusus apud se frat didi

cīt q̄ stultum animum dāe fit sōm nijs sine sufficienti motiuo Nō mul to post autem elapso tēpore tēpus carnispriūij appropinquauit in q̄ i conuentu iuniores fratres p solacō aliquando ↄsueuerunt representa cōnes ludicras habere sūmi pōtific ꝛ curie Rōne pro q̄ iocoaū diuersi iu uenes ad varia eligerentur officia predictus frater Jodocus elcūs est iocose i sūmum pontificem p ficiciū In qua eminēcia tūc primum ō nem p̄sulatus spem pdidit: quam tacitus fatuis spebꝰ p̄us sepe pba buit: Hic enim euentus n̄ a sōnio causabat: ſ; ad eū casualit se hēbat

Capitulum .:. Quintū :.

Necitatem in currens formi ca Aliam habentez oculos fortissime amplectit: nec dimittit nisi ad casam sit reducta: In q̄ relucet qm̄ pie talibꝰ diuinā p uiderit clemēciā cuius instinctu or bata visu formica videtis industia aliena saluatur possunt p talem in dustriam intelligi hij homines sim plices qui dīno munere sōnia diui na vel reuelacōes diuinas habētes eorū intellectum non vidēt sed alie ne ductu id addiscūt q̄d propria i dustria nō norunt sicut samuel sim plex ꝛ visionum dīnarum inexptꝰ cum tempore puericie in templo cū hely sacerdote dormiens tercio vo catus dīno oraculo id nō a se intel lexit Sed qualiter se ad idez habē

deberet ab hely ptinus didicit pꝰ re iij Hic eciam noui plures valde deuotas vtriusqꝫ sexus psonas q̄ sommia de quibusdam sibi ignotis euentibus satis certa habuerūt in quibus sibi n on credentes ne decipe rentur rear sum humilem ad litte ratos habuerunt ꝛ eorundem dict cerciores de veri tate effecti sunt Fu it meis tempoibꝰ i Argentinēsi dyo cesi nobilis quidam maior creato milite libertine ↄdicōnis vita ꝛ mo ribus tam compositus vt nulli euz verius q̄ martino post cathecūsmuz cōpare valerem hic qꝛ in omnibꝰ strennue egerat et pbe: que dei erāt deo ꝛ que cesaris dabat cesari ōm iudicō Jdeo a quibusdam qui viri bonitatem ꝛ reipublice necessitatez nouerant eum p̄cibus molestabant vt balliuatum ducatus dn̄i austie debitū quē habēt in elsatia accipet ꝛ regeret: De quo nō dubium apō secaliū bonorē grandem ꝛ vtilitatez rez tpaliū n̄ modicā asseq̄ potuissꝫ i se ꝛ in suis pmo intuēdis sanctis mōsterijs que plurimū ibidem dili gebat Distulit v prudēs affirmatiᵐ dāe Rēᵐ ꝛ cogitabat q dcm̄ officium iudicē exigit iura fre municipa lia noscētē que ipse se adplenū nes ciebat Quesiuit igitur a me ꝛ ab a lijs q̄ sibi accōmodi videbant q̄d responsurus esset vt animam pro priam in tuto poneret : Fateor im pfectum in eum; quia noui virum

esse iustissimū· ⁊ q̄uo mł̄tis ꝓdesse
valēt ⁊ fortassis p assessores qui ta
men vix haberi valebāt posse suple
ri q̊d pn̄cipali deess; iudicii timidꝰ
eram vna cū alijs· q̄d determinate
suadere ⁊ ita nullus viro videbatur
dare respōsū· Habē āt nobilis h̄
solebat sciebaz sōnia· vel visiones
pocius valde pōderosas ⁊ notabiles
p̄us sepe in q̄bꝫ tn̄ nihil· vel modi
cū ꝫ in sola sacrā scriptura ⁊ eiꝰ ex
positoribus p̄ncipaliter se fundare
nouerat vnde quadā vice eōdē tpe
sōmium vidit tale· videbatur ei ꝙ i
agro q̊dam lato staret satis bene
sulcato p aratrum ⁊ semina que in
manu tenebat accurate tre ꝓ fruc
tu habēdo insereret Cūqꝫ attēcius
ista ꝯspicēt vidit ꝙ nł̄lū ex semini
bꝫ sursū creuit ꝫ totū deorsum tēde
bat ad interitū In q̄āmiracōe stu
pēs euigilaui t mihi; postmodō dix
it· n̄ ꝯsiliū firmū mihi d̄deritis d̄ ac
ceptādo baliuatū exhibitū mihi cō
sulo vt incertū dimittā· ⁊ āplectar
certū· liber ei sū mō a cura hꝰ g̃uis
regis q̊d acceptādo ꝟeeor piculo me
sbmittā potissīe ob ignoracīā iuriū
secularīū ⁊ ꝯsuetudinū Quo audiᵒ
acq̄eui viro prudēti qꝛ ꝯforme eius
sui t iudiciū xp̄i illiꝰ sētēcie q̄ dicit·
Quid ꝓdēt hoi si vniūsū mūd lucr̄
aie ꝟo sue detrīm̄tū paciat̄· d̄trīm̄tū
ait n̄ pdicōz Intellexit ei nobił̄ iste
ꝓ tūc q̊sdā hitaē potētes i baliua
tu d̄ q̄bꝫ timidū erat ne q̄cquid hoi

p āteſatū edificaret̄ nobilē illi de
struerūt ł̄ ne pficēt̄ ceptū ꝑpediret̄
Cui euētui visił̄it visio arridebat d̄
pullulāte semine vsus trā· ⁊ deorsū
n̄ āt ad celū ⁊ in sursū Pig·nimis
gn̄ales vsqꝫ mō dedisti r̄gulas de
curādis ł̄ nō curādis sōnijs Idcirco
p̄cor ad spālia q̄ plꝰ mouēt d̄scēde
re vel ad videēd saltē q̊d sēciēd sit de
imł̄toꝝ sōnijs i q̄bꝫ raro ł̄ nūq̄ꝑ falli
dicūt̄ ꝑ vti i hijs casibꝰ qn̄ eis igno
rātibꝰ adu̾sa obuiaē ꝯsueuit fortū
na puta tēptacō g̃uis seu grādis t̄
bulacō ⁊ t̄sticia Theologꝰ· rē ptim
poscis ꝙ̄ me tibi tradē ē soliꝰ d̄i do
nū g̃tuitū De numero ei heu su; ho
rū q̊ aiales sūt n̄ spūales n̄ solo n̄oi
ne· spūaliū āt ⁊ dei spitū hn̄ciū ꝓꝓū
est aliqn̄ talia pticularit̄ agnoscere
De quibus p ordinem dicit Apos·
p̄ma coꝝ· ij· Animalis homo non p
cipit ea que sūt spūs dei· spiritualis
āt iudicat pia ⁊ ipē a nemine iudi
cat̄ quis ei nouit sēsu; dn̄i· aut q̄s
instruat eū Nos āt ꝯcludit sēsum
xp̄i habēꝰ Vnicuiqꝫ eciam vt ibidē
·xij· dicit datur manifestacio spūs
ad vtilitatem· ⁊ inter nouem dona
graciarum gratis dataꝝ dicit Alij
dat̄ discrecō spituū Alij itp̄tacō s
moniū: Hec autē oia operatur vnꝰ
atqꝫ idem spitus diuidens singulis
prout vult Spiritus p̄terea loq̄t̄
misteria ibidem xiiij· Vnde Beatꝰ
Grego· vbi supra: enumeratis om=
nibꝰ sommiorum causis sic ꝯcludit

difficile somnijs credēdū est: qȝ q̄ impulsu veniant facile nō elucet. sci vero illusiones ⁊ reuelacōes q̄dam intimo sapore discernunt vt sciant q̄d a bono spū pāpiāt ⁊ q̄d ab illu sione paciāt: Ex quibꝫ verbis tria salubria debes documēta elicere tuo ꝓposito valitura Primū ꝙ difficile somnijs credēdū est Secūdū ꝙ sci q̄dā hūt noticiā: ⁊ d̄nā aliq̄n de somnioꝝ itꝑtacōe: Terciū vero ꝙ medium acq̄rēdi i h̄ discrecōeȝ spū um sed p intimū saporē collatū ab eo vicȝ scō spū q̄ solꝰ iterioꝛ ē cuiꝫ rei ꝙ̄ ipsa sibi: Hāc ob cāȝ omnes q̄s vidi magnos theologie docto res fecisse de istictibꝫ vel de discreci one spūum t̄ctatus q̄ seultimate ē soluūt addictas Apl̄ ⁊ beati greg̃ auctoitates q̄ȝq̄ȝ r̄gl̄as i eis l̄ diec turas potius anectāt quas si placu eit ituei poteris i du. sorꝝ vicȝ doctoꝝ t̄ctatul̄ Verūptameꝙ discrete sa tis ad vnū mod̄ itꝑtādi caute somi a descēdis q̄rerent q̄dā preostēsa si bi futura mala: Jō sex r̄gul̄ ꝓuat̄ spero i deū talibꝫ omne malū culpe vitabis Pima diffinitiue tl̄ibꝫ sō nijs neqȝ assertiue credas nisi cū i dubitatū donū iterpretādi habu eis q̄le Jheremias obtinuit q̄ ait Je. xxvi. Jn veritate misit me dominꝰ ad voꝰ vt loquerer i auibꝫ vr̄is oīa v̄ba hec Rō dicti ē qȝ cause somni oꝝ sūt aliquādo q̄ nullius future rei signa sūt ꝫ tm̄ preteritaꝝ ymaginū vel alias naturaliū nō somniata de signādū vl̄ demonum q̄ credulos somnijs ita assuefieri sibi gestiūt Secūda r̄gula ē Omīq̄ȝ somnia nō sēp abigas presertim ea que t̄ bulationis future sig̃ forent si pā pis ea crebro tibi in bonis ⁊ vtili bus anime verificari quia aliquan do dei dona sunt nos amalis preser uancia ne ducamur in temptacionē Jacula enim p̄uisa minus feriunt vt beatus gregorius dicit Tercia regula cum somnium alicuius isan sti tibi occurrerit tunc forti animo cum dei adiutorio sine confidentia in proprijs viribus equanimiter te tenere proponas Firmacio enim ai mi per ea naturalia que deus con tulit in libertate arbitrij actuāda sunt et eis vtendum est quia istis mediantibus philosophi vt Sene ca docet de remedijs fortuitorum i mania pacienter sustulerunt Quar ta r̄gla Occasiōeȝ mali veisil̄r imīn tis ꝓvirībꝫ fugias: ne vicȝ tu in h̄ causā culpabilē ꝑstes loquēdo cū ad loca piculosa cita de sil̄ibꝫ ml̄t̄ i q̄bꝫ sepe nr̄is negligēcijs l̄cās illi citis mala pene g̃uia iacimꝰ Quita r̄gl̄a ē vt deuota orōe freq̄nt̄ ad dū ꝓ grā paciēcie recurrāꝰ qȝ opꝰ pfec tū hȝ ⁊ iiij. b. Gre. mītē miraculoꝝ o pacōi āfert̄ Nō ei nr̄ā idustria et libtas abitrij ad v̄tutes acq̄rēdas l̄ retinēdas sufficiūt ꝫ oīa spāl̄ grā exigit̄ q̄ p̄ābꝰ sanctorum ⁊ ad deū

effusis oracōibus ex dīna mīa sepe
obtinet vbi nrā demerita aliō exi=
geret Sexta regula Caueas i hɉ⁹
visionibꝫ ne supbiēs tuis ex merit
talia tibi collata eē credas etsi sint
a dīno spū· talia eīq̄nsūt a deo sunt
grē ḡtis date q̄ sepe i peccat ḡuibꝫ
existētibꝫ dāt ex mera dei mīā non
sēp meritis ꝑut habuisti de hꝰ sup.
li·p̄·ca·pri·de miracul

Capitulum sextum:·:·

Anne ctit p̄dictis alia fori
caꝝ ꝑpetas ꝙ vicꝫ via vn̄
egrediuntur a suis domi
b⁹ q̄ tn̄ versus finē ꝑpt q̄rēda pas
cua plurificari videt Cōtulit eni ilł
bestiolis dīn⁹ instinctus vnā p̄nci
palē ⁊ regiā viā facē· ⁊ iuxta eādem
metiri reditū ꝙꝙ circa eādē viā ad
a d q̄rēd victū paꝝp diutāt Ita ho
die nutu dīni spūs i cuneo ⁊ cōciōē
vniūsał ecc̄ie oīm ē vna via regia
p dīna p̄cepta ꝑgrediēdi· si inq̄t
vis xp̄s math·xix·ad vitā ingredi
s̄ua mādata· ⁊ leuitici·xxvi·si in p̄
ceptis meis ābulaueritis ⁊ mādata
mea custodieritis ⁊ feceritis ea: da
bo pluuiā tpoib⁹ suis· ⁊ tra gignꝫ
gēmē suū· ⁊ tn̄ circa eadē vniūsalia
ecc̄ie ⁊ xp̄i mādata modi varij sūt
viuēdi ⁊ pascua virēcia v̓ tutū acq̄
rēdi Hec s· p̄sul Aug· intuebat qn̄
a socijs suis ⁊ amicis euodio ⁊ ne
bridio hr̄e volebat q̄s vicꝫ essꝫ ap
tus mod⁹ viuēdi ad ābulādū i via

dei in q̄ alius sic aliud sic ibat Dig
Vt materie sōnioꝝ finē imponam⁹
q̄ro vtꝝ ne mala huius vite sanctis
viris aliquādo imminēcia p vnum
genus somnij vel an sb̓ diuers̄ mo
dis preondatur qn̄ in somno diui
na gracia premuniuntur vel preaui
santur Theologus quantum ꝯgni
cio diuersi diuersimode quo ad hoc
inspirant dū dormiūt qꝛ q̄busdā
de aqua Alijs de calice nonnullis d
cruce cristi· aliq̄b⁹ eciam de infanti
bus somnia fiunt post q̄ semper uł
vt inplurimum tribulacionem aliq̄
graue m in se vel in suis amicis sen
ciūt ꝑut seq̄ntib⁹ patescet exempł
Habui genitricem · q̄ viduata pa
tre meo iā vita functo apta secūdis
nupcijs eādē multis ad hoc intpel
lātibus ob castimonie amorem om
nino spreuit quequam deuotā ima
trimonia vitā · ⁊ in viduitate vsqꝫ
ad vltimam senectutem coram deo
duxerit ⁊ hominib⁹ · si opus foret
spero totū natale solū testaret cū
adiacenti vicinio Aduterat hꝰ ꝙ q̄ci
ēscūꝫ sōnulū habebat in q̄ sibi pedi
tatē vidbat i aq̄ ł qn̄ eadē mr aliq̄d
ē ituita sine fallo euētū postmodūꝫ
in breui magne tristicie sēsit Q̄ntoꝫ
aq̄ maior turbulencior ꝑfundior vi
debatur vel impetuosior tāto grādi
or tristicie mat̄ia seq̄bat · Latebat
me mr̄na hꝰ ꝯsideracō q̄usqꝫ iā mul
tis annis stando in ordine de stu=
dio vniuersitatis wienēs̄ ꝑpatam

satis ꝑtū c noū9 qꝛ solum fui tūc studēs i sc̄a facultate theologica vn̄ ipsa mihi ꝯfidēs cōiectura somnij ꝛ̄tulit ⁊ expiēcias plures addidit qꝛ valde supsticōes ⁊ demonis fallacias timuit se nō credē diffinitie post talia sōnia t̄bulacōez sibi affuturā sed timere illam deo cōmittēdo vnde visio illa sōnialis venisset. Vel quō iret: ⁊ exīde postremo ne decipe retur a me ꝯsiliū quesiuit. qūo sine offensa pcc̄i se gerere in his deret: Qui igit̄ sciui a iuuētute mea hāc timuisse deum ⁊ vitā timori huic cōcordasse in effc̄u. doctrinam quā p̄cedēti dedi capitulo sibi t̄didi quaz nō mea industria ꝫ a q̄dā magno sacre pagine mgr̄o in p̄fatis scolis didicī nec discordat aque vel maris Hec visio t̄bulacōez denotās a m° sacri eloquij q̄d p aquaz sepe vult passiōi9 illacōez intelligi vnde ꝑ pheta orat in t̄bulacōe ext̄ma ꝯstitutus: Saluū me fac deus q̄niā in trauerūt aque vsqꝫ ad animā ī fix9 sū i limo ꝑfundi ⁊ nō ē sb̄stancia: Viuit hodie virgo nobilis ſm secul̄ia ⁊ valde deuota i argētineñ dyocesi sexagenaria Sophia nomiē abbatissa mōsterij canonissaꝝ secularīū i Andelano q̄ a iuuētute sua castissime vixt ficuti ⁊ tres alie sue vterine sorores: Collegiū eciā p̄dictū q̄d dū i abbatissam eēt creata r̄perit deformatissimū magnis cū laboribꝫ in religione reformauit ad plenū ⁊ i tpalibus ditari parauit plurimū Hec mihi aliquā° retulit ꝯfidēt̄ qꝫ quādoqꝫ i sōnis videt calicē i q̄ sacr̄mentū dīmissimū eukaristie ꝯtineri solebat: īfallibiliter i breui post modum p̄ssurā aliquā mundi in se vel in suis pāperet: ⁊ q̄nto i somnis ꝑfundi9 i calicem dabatur potestas vidēdi tāto seuerior tribulacō sequebat̄ virgini Accidit post hāc reuelacōez lōgo t̄ctu annorū me venire ad dictū collegium. vn̄ dc̄a domina mihi dixit: Ecce p̄r ꝑ nūc bona pace fruor Sꝫ i breui vt timeo grandis mihi obuiabit tristicia qꝛ sōnium de calice satis profunde inspecto nup habui Non multo deīde tēpore elapso frater suus miles walterus egrotare cepit ⁊ stati sb̄latus de h̄ seculo: Fuit enim v̄ in armis strēnu9 fama ꝯspicu9: prudēcia p̄ditus ⁊ dc̄i mōsterij ac reforcōis eius de fautor sup m9 qꝓbrē virgini aderat magna t̄sticia p calicē p̄figrata Nā de passione locutura veritas ait filijs zebedei. math. xx. potestis bibē calicē quē e° bibiturus sū ⁊ ibidē xxvi. orā° ꝑ ablacōe dnice pas. dixit Pr̄ si possibile ē t̄nseat a me calix iste Fuerūt meo tpe i cītate basileñ vna i domo due virgines Senio is que lxxx. cirat̄ annum attigigit nomē Anna extitit q̄ iuiorē suo sb̄ r̄gie domestico habuit eciaz ānā noie h̄ ꝛuera speck̄a v̄tutū toti cītati extiterunt ⁊ adiacenti patrie

Prima q̄ de anna ⁊ senioꝛ· scē dūdū
migrauit ad dn̄m Junioꝛ vero i fa
ma bona viuit vsq₃ hodie au ecia₃
nō ābigo interioꝛ vero cōcordat de
uote hꝰ relacōne quā credo veidicā
sepe didici φ qn̄cūq₃ de puulis ⁊ i
nocētibꝫ puerulꝫ h₃ sōnū q̄lit eos vi₃
videat aut iocos liciatos cum eis ha
beat · de ꝓxio vgīni psecucio aliq̄
aut t̄bulacō alia aduebit Jde p ō
mia senioꝛi dū viuēt eius in spūali
bꝫ nutricī creberrime ꝯtigebat · na
ta ei fuit p̄fata iunioꝛ anna a pnti‐
bꝫ · q̄ residēciā habuerūt sꝫ q̄dā m
noto nobili solo nomīe h qꝫ virgo
iuueīs eāt pulchra facie ⁊ apta nup
tui eius sēp castionie demō insidia
bat p dictū nobilēq̄ eciā sepe licet i
genua ꝑuā facē conabatur vt ex ea
ꝑuos pluēs habēvalēt Vn̄ nūc blā
dicijs sibi suadebat vt in mr̄imoīo
alicui ō suis ꝑuis copularet nūc mi
nis t̄rere solebat ad idē q̄mobrē cō
stās virgo de loco ad locū ⁊ de pr̄ia
fugā dare cogebatur · Et ꝯ hūc ac
cipitrē dei columba ātefatis puero
rū sōnijs sepe premunita ē Qn̄ eni ta
lia sōmia habuit statū ō custodia
sui corpis p fugā l p occultacōne₃
aliā sibi ꝓuidebat postmodū · q̄ exp
ta est sōmiari veꝛ precessisse ⁊ for‐
tassis dīna clemēcia iō p puulorum
visū hāc premonebat q₃ i inocēcia
castimoīa ⁊ paciēcia sine macula i
iudicie ⁊ pcc̄ī sibi preꝑuare volebat·
Juxta il lō math·xviij· nisi efficia
mini sicut puuli · n̄ itꝫ bitis i regnū
celoꝛ certū ē eciā puulos iq̄tidiaisꝰ
passionibꝫ ⁊ fletibꝫ vexari Vn̄ nō
miꝛ si eorum ymago typū t̄bulaci
onis solet preferre Habeo pretēa
in cōstancien dyocesi ꝯgnatā noīe
elizabet laudabilit̄ valde viuētem
in thoro matrimonij cui si aliq̄ ignō
appiquat t̄bulacio Hāc preagno
scit cū sibi i sōnis appet crux l xp̄i
passio queadmodum mihi retulit
Nulli āt dubiū p crucē ⁊ passionē
xp̄i t̄bulacionem posse faciliter ōsig
nari · Qui inq̄t vult venire pꝰ me
abneget semetipm ⁊ tollet crucē su
am q̄tidie ⁊ seq̄t me Luce·ix: ⁊ ip̄e
xp̄s petro obuiās passuro dixit: va
do romam iterū crucifigi vt leo ⁊ li
nas de eo testantur Piger: qn̄ sōmi
orum visio est a diuino instinctu·
signū futuri· peto an hoc fiat a deo
immediate an boni angeli ministe
rio Theologus Dudum hec detmi
nata ē questio p ix·di·viij·i·⁊ p b
aug·li·iij·c·xxvi·de t̄nitate φ moy
se ⁊ paulo deptisꝰ nūq₃ deꝰ imediate
⁊ nude apparuit p̄ribꝫ ⁊ ꝓphet̄ ꝫ re
uelaciones fiunt angeloꝛ bonoru₃
misteio vt ex hijs vita nr̄ā muniat̄
quē admodū petiꝰ ō āgeli i collcā ec
ciēq̄n ymo vbi scp̄tuā testamti vete
ris dicit deū eē locutū ⁊ apparuisse
moysi in rubo ⁊ in monte syna id a
libi exponit de angelo · vt testatur
beatus stephanus dicens Actuum
septimo expletis inquit annis ·xl·

apparuit moysi i deserto mōtis sina angel? i igne flāme rubi Moyses aūt videns ammiratus est Et infra de eode h est q fuit in ecclā in solitudine cū āgelo q loqbatur ei in mōte synai cum prib? nrīs q accepit verba vite dare nob Est ptea doctrina bti dyonisy q eterna sapiencia prima summis iungit p media idest ifimam racōnalem creaturā p āgelos q medij inter nos sūt et deū scis ispiracōibus reducāt ad dīna q sūt summa nō qn de? ista se solo facē posset s vt in h ordo dīne sapiētie videat vt āgelico ministerio eorū gaudiuz augeat et vt amicicia maior iter eos et nos teneatur Nec dona p nūciū nobis trāsmissa puipēdē debemus · qr adhuc qcqd āgelus facit · et queqz secūdaria cā id p̄maria que deus ē plus agit q actōnes nrās aspirādo preuenit et adiuuādo psequit vt cūcta nrā opacō ab eo incipiat et ab eo de icepta finiatur: Ca. vij.

Egrediamur ppetatem aliam q ē q formice p lineā vnam satis regiā ad nidū redeunt · nec in via vna aliā ipedit · sed aliqn quasi oris osculo sibi mutuo pacis federa porrigere vident: In quibus idirupta quedam amicitia nob premōstratur pax et tranquillitas q effcūs sunt et frcūs dīne caritatis et vere aspiratorum scīs spiritus munere De quibus apos · ad gala · v · dt · Frcūs spiritus est caritas: gaudiuz pax paciencia lōganimitas bonitas benigtas māsuetudo fides modestia otinēcia castitas Hi igit boies i qbus signa talia repiuntur diuine ispiracōis pbabilitatē satis preferūt Ob qd aposto · sbiungit si viuimus spū: spū et ābulemus · Nō efficiamur iānis glorie cupidi iuicē prouocantes iuicem iuidentes: Piger Pance prout coniecturo nostro tēpore repiūntur morales formice · q tali a signa vnitatis et pacis pbet erga se et pximos qqz itra se · queqz dīnitus ispirate spiritu ducantur: Juxta mandatum apost · qd ibidez premittit: Dico autem spiritu ambulate et desideria carnis ū pficietis Theologus: Questionem similem et suspicoēz talē s · li · p · ca · vi · tibi explodi: Verū vt pacis filios et filias ac spūssancti alū nos deutroqz sexu fuisse agnoscas nrō tpe duo de multis tibi exēpla sbiūr gā Fuit i ciuitate Cōstācieñ v qdā paup rebus corpe ab ipa vt videt natiuitate furdus et mutus sed spū pphetico non iexptus humilis i vita et habitu · pacemqz cum hominibus et amplius cū deo i puritate animi et i castimōia corporis habere studebat nomē eius fuit hic vt a multis fidedignis pcepi psonis qnz futura qnqz eciā occulta q huānā latebāt idustriā solebat ū dico pdicēqz ligue vsu carebat s nutib? pmōstrarē maī festis

Nam in fratrum nostrorum ꝯuentu ꝯstāciensi multi talia expertos se fatenter hmōi habui ꝯsaguineum aliquando ī dicte ciuitatis collegio quod ad sanctum stephanuꝫ vocatur sacerdotem canonicū ⁊ deo ⁊ Apostolorum pncipibꝰ valde deuotū q relicta domo sua sb prouisioē cꝰdam vetule virginis sue ꝯsāguinee ad limina dictoꝝ apostoloꝝ pegrinacōi se versus romā dedit in itinere aūt quadam nocte casu in hospicio quodā ab alto cecidit · ⁊ quassato corpore fractoqꝫ pede ibidem ⁊ in romana curia multo tempore · rediēs tandem iacturas corpis passus est non modicas q̄ tam diu durauerūt vt prefata virgo domus eius pcurātrix ⁊ nullus in ciuitate Cōstanciēsi quicquā de sacerdotis aduentu sciret huāno iudicio Venit interea cērta die dictus mutus leta facie iocūdis oculiꝰ ⁊ ore ridenti · plausibus manuum notificans virgini sacerdotis aduentum proximum mirabaꝰ ista ⁊ sequēti die in ōpinatum leta recepit de nam sacerdotis aduētum: Nutriebatur hic mutus · qui pauper rebus p quendam ciueꝫ Cōstācieñ · satis diuitem qui mutum paulominus naturali filio diligebat Venit interea dies in qua p lacum adiacentem nauigio ire dispo nebat ad ciuitatem aliam aq̄ ꝓpinquam ⁊ lacui · ⁊ dum in doma ꝓparēt adhuc pegrinaturus ciuis vidit ⁊

considerauit hoc mutus vnd nutibꝰ quibus valuit dn̄o suo suasit ne nauigio se ꝯmittēt ꝫ rēnuebat ciuis q post q̄ domū exiuit eum seq̄batur mutus modis quibus poterat iterū ceptu iter dissuadenꝰ Tandeꝫ circa nauigium miserabilibus gemitibꝰ vt antea ꝓhibē conatus est suum dominum quem si nauigaret protinus presciuit moriturum in aquis ⁊ minus proficit Cumqꝫ nauis cū domino recederet a litore mutus in eodem vt dicitur litore magnis ꝓfusis lacrimis ⁊ apparatu lugubri domini flebilem recessum deplāxit Aduersa igitur fortuna nauium ī aquiꝰ mouente · ciuis eodeꝫ die aq̄s submersus est : ⁊ an mutus dei clarescēret spiritu offensum est n̄ mō ciuitati sed toti adiacēti patrie Paulo antequam ad Coloniensē transmissuꝰ sum studium fuerunt intra ciuitatem ibidem due virgines carne ⁊ animo sorores vnanimes ⁊ pacifice in vna domo vota sue castitatꝭ reddentes que distinxerant deo ī labijs suis ⁊ labore manuum victum conquirentes tenuē · vna autem ex eis cuius anima primum ei placuit altissimo q̄ diuinissimum eukaristie sacramentum multum dilexit ⁊ deuote sepe solita est sumere corpe infirmata est ⁊ tandem moribus tāto inualuit ⁊ ꝯtractis neruis q̄buꝰ labia ⁊ mandibule mouere ꝯsueuerunt eciam adhibito toto conatu

corporis ꝛ anime ora apire nequiēt
ad cibum sumendum corporeum·
Tanteq3 superior mādibula inferi
ori coherebat vt vix vel nullatenus
ad minutissimū sumēdū cibū in cū
instrumento argenteo vel cocleari
aperiri posset Estuabat interea cor
dis desiderio se morti ꝓpinquare cō
spiciēs illud salubrimum xp̄i viati
cū q̊d de terrenis celestes nouit effi
cēvt hoc munita presidio fidē cius
migraēt ap xp̄m sed oēs vt plurimi
formidabāt id ñ posse ab ea sumi
verum vt ꝯfiteretur sacmētalit q̊d
p̄us sepe facē ꝯsueuerat ꝛ vt viso x̄
sacmēto sic credēdo saltē mādūcaēt
aduocatus ē sacdos eukaristie sacra
mētū auferēs· ꝛ cū absolucōe ꝑ pec
catis p̄missa sacdos an̄ faciē xp̄i spō
se dn̄icū corp9 eleuaret adorād ab
ea statim ꝛ iopinate tātā virtutē sē
pcepit habē i corpe ꝛ it'nū quēdā3
īstīctū i aīa vt subito ad aīme ꝛ cor
dis bpatū corpalia ora āple satis
laxaēt q̄b9 ꝯfesti sacdos dn̄icū cor
p9 lete imisit ꝛ ita xp̄i spōsa soror ꝛ
q̊ aderāt āmirātes deo grās de colla
to miraculo retulerūt Piger· De v
troq3 exēplo aliq̄ q̄stio aīm meum
pulsat· De p̄mo an surdus iste sēp
ī dictis suis ī quib9 futura vel occul
ta p̄dixit veritatē euētuū futurorū
tetigeit De secūdo exemplo nō video
quid ibi ꝓphecie spiritui asscibi va
leat cū ibi nihil nisi de motu ꝛ aper
cōne oris miraculum vel mir? aliq̊d

affuisse videatur Theolog9 Nō mi
hi hoc bn̄ ꝯstat ꝫ esto ꝙ in aliq̄b9
errauerit ñ mirum cū h⁹ veis ꝓphetis
aliqñ accidisse legat vt de Nathā·
p̄·palipo·xvij·ptz q̄ dauid iussit do
mino edificaē domū vt putabat di
spū q̊d postmod reuocauit Mens
eui ꝓphe vt·s·tho: doc3 in sūma du
pliciť a dōīstruiť vno⁹ p expressā
reuelacōnem Aliomō p quēdā īstic
tū quid īnť dū eciam nesciētes huā
ne mētes paciūť vt btūs aug·dt·
ij·sup genes·ad litterā ·de hijs g⁹
que expsse p spūm ꝓphecie ꝯgnoscit
ꝓpha maximā certitudinē h3 ꝛ ꝓ
certo h3 ꝙ hec sibi sunt diuinitus re
uelata Vñ dr Jheremie: xxvi· in vei
tate misit me domin9 ad vos vt loq̄
rer in aures vestras omnia verba hᵋ
Sed ad ea que ꝯgnoscit p instinc
tum aliqñ sic se habet vt non plene
discernere possit Vtrum hoc cogita
uerit aliquo diuino instīctu ł p spi
tum ꝓpium nō āt oīa q̄ ꝯgnoscim9
diuino instinctu sub certitudine ꝓ
phetica nobis manifestantur Taľ
enim instinctus est quoddam im
perfectum in genere prophecie· vn
de beatus gregorius·sup eze· ꝓpter
preallegatam propheciam nathā·
dicit· Sciēdu3 est ꝙ aliqñ ꝓphete
sancti cum ꝯsuluntur ex magno vsu
ꝓphetandi quedam ex suo spiritu
proferant ꝛ se hoc ex prophetie spū
dicere suspicantur·· Non ergo mi
reris: si aliquanto non euenerunt·

q̄ a muto isto p̄dicta fuerūt: quē tn̄ nec in alijs didici eē deceptū De ꝫ-dubio nō absolui poteris nisi ḡdꝰ q̊sdā ꝓphecie noueis q̊s scūs doc-tor vbi prius pōit Sunt enim v- primus ascendendo ⁊ infimus ē cū aliquis ex interiori instinctu moue tur ad aliqua exterius facienda sic de sampsone dicitur Iudic̄ xiij· q̄ irru it spūs domini in eum: ⁊ sicut solēt ad ardorem ignis ligna consumi: Ita ⁊ vincula quibus ligatus erat dissipata sunt ⁊ soluta ⁊ ꝓpter istuꝫ modum tibi dixi exēplum secundū q̄ꝛ iste gradꝰ locum habere videba tur in apcōe oīs dicte sancte femi ne Secundus gradus ꝓphecie ē cū aliq̊s ex interiori lumine illustrat̄ ad ꝯgnoscendum aliqua ꝯgnoscē da vel agenda ad humanam conꝯ uacionem vel conuersacōnem ptinē cia q̄ tamen excedunt limites natu ralis cognicionis sicut dicitur de sa lomone·iij·re·iiij: q̄ locutus est pa bolas: ⁊ disputauit sup lignis a ce dro q̄ est libano vsqꝫ ad ysopum que egreditur de pariete· ⁊ disseru it de iumentis ⁊ volucribꝫ ⁊ reptili bus ⁊ piscibꝫ: Et hoc totum fuit ex dīna inspiracōne Nā vt premittit̄ deus dedit sapiēciā salomoni ⁊ pru denciam multam nimis: Hij tamē duo gradꝰ sunt infra ꝓphecīā ꝓꝓe dictā q̄ꝛ nō attigūt ad supnaturalē veritatē/ Memineris autem q̄ de ꝓ phetis ꝓꝓe dictis loqui non vellem p omnia Tercius gradus est qn̄ ali qua supnaturalis veritas p lumen intelligibile alicui maifestat̄ ymaginaria visione p similitudinē cor paliū rez ducēciū insup naturalem veritatē: ⁊ talē ꝓphecīā habuerūt ōnes illi q̄ numerāt̄ in ordine ꝓphe tarū in textu biblie qui eciam ex hꝰ specialiter dicūtur ꝓphete q̄ꝛ ꝓphe tico officiō fungebantur: vn̄ ex pso na domini loq̄bantur dicentes ad populū hec dīt dominus Rō non fa ciebant illi q̄ agyographa ꝯscrip serūt· quorum plures loq̄bant̄ fre q̄ncīꝰ de his q̄ humana rōne ꝯgno sci pn̄t n̄ q̄i ex psona dei ꝫ ex psoñ ꝓpa cū adiutorio tn̄ dīni luis Qrtꝰ ḡdꝰ ē qn̄ p lumē intelligibile reue latur aliq̄ supnaturalis veritas abs qꝫ ymaginaria visioē Et sic dauid est ⁊ dr ꝓpheta p excellenciam q̄ꝛ ac cepit reuelacionem intelligibilis ⁊ supnaturalis veritatis absqꝫ yma ginaria visione: ⁊ quia plenius eci am moysē ꝯgnouit ⁊ expressit ꝯmi steria incarnacōnis xp̄i Non tamen itelligas q̄ aliq̊s i via itelligat eciam supnaturalit̄ sine fantasmatibꝫ q̄ꝛ hꝰ est ꝯ phm ⁊ Dyo: i·c· celestis Ierarchie: Illustracō ei dīni radij i vita pn̄ti n̄ fit sine velaminibꝫ fantas matū q̄liūcūqꝫ: q̄ꝛ cōnaturale ē hoi ꝯm statū pn̄tis vite vt n̄ itelligat sine fātasmāte qn̄qꝫ tn̄ sufficiūt fantasmata q̄ cōi mᵒ a sēsibꝫ abstrahūt̄ nᶜ exigit̄ visio ymāgiaria dītꝰ ꝓpriata

Et ſic dicatur reuelacio ꝓphetica fie
ri ſine ẏmaginaria viſione Quintꝰ
gᷓdꝰ ⁊ ſuꝑ īnꝰ eſt· qñ veritas ſupna
turalꝭ nude oñditur itellectui ꝑ lumī
ſupnaturale· ſine ẏmaginaria viſi
one vt moyſi ⁊ paulo ꝯmunicatū ē
vidē dīnām eēnaꝫ · ſꝫm Aug· in li·
ſup geñ· ad litteraꝫ· Hec oīa de ſcō
do c̄toē ſupta ſunt ꝑ q̄ ſatis iā patꝫ
que vie ſūt recte ꝑ q̄s dīnō īſtinctu
boni dirigūtur ſine errore

Capitulū· Octauum

OMnes vnū locū obſuant
i quē theſauroſ ſuoſ ponūt
⁊ recōdunt vt videlicet cō
gregēt i meſſe q̄d ꝯmedant ⁊ h̄ beſ
tiolaꝝ noſtraꝝ ꝯdicō queꝗꝫ docet in
pñti vita fructꝰ virtutum q̄s poteſt
ꝯquirere tales i tuto loco velut aīe
theſauros in celo nō ī terra recōdere
Vñ· glo: ſup verba formica pat eſ
tate cibum ſibi ⁊ ꝯgregat in meſſe
q̄d ꝯmedat ꝓu: vi· ſic dt· Si aīal
ꝑncipe carēs rōis expꝰs natura duce
ſibi in poſteꝝ ꝓuidet: multomagis
tu ad ẏmaginē dei ꝯditus ad viden
dum eius gloriam vocatus· tanto
maigiſterio adiutus ad ipſum con
ditorem oēs i preſenti fructꝰ bono
rū operū ꝯgregare quibus i etern̄
viuas i futuro Hec enim vita meſ
ſi ꝯpatur ⁊ eſtati qꝛ nūc iter ardoēs
tēptacōnū tēpꝰ eſt colligēdi futuro
rū merita ꝑmiorum Dies iudicij hẏ
ēmi qꝛ nl̄la reliq̄tur facultas laborā
di ꝓ vita ſed tūc cogetur quiſꝗꝫ de

horreo ꝑriſcē affectōnis q̄d recōdi
dit ꝓferre huic· i· thi· vl· dt Aplꝰ
diſcipulo diuitibꝰ huius ſeculi ꝑci
pue nō ſublime ſapere neꝗꝫ ſperare
in incerto diuiciaꝝ ſꝫ in deo viuo q̄
ꝑſtat oia nob̄ habūde ad fruendū
bene agere diuites fieri in operibꝰ
bōis facile rtribuere cōmuni caē the
ſauriſare ſibi fundamentum bonū
in futurum vt apprehendant veraꝫ
vitam Et veitas dicit math· vi· No
lite theſauriſare vobis theſauros in
terra vbi erugo ⁊ tinea demolitur ⁊
vbi fures effodiunt ⁊ furantur· the
ſaurizate autem vobiſ theſauros in
celo· vbi neꝗꝫ erugo neꝗꝫ tinea de=
molitur· ⁊ vbi fures non effodiunt
nec furantur Piger Aliquē nouiſ
ti diuitem noſtra ſequentem aīma
lia ⁊ ſic ſibi theſauriſantem vt ſua
des peto in medium ꝓferas· Theo
logut· tam de numero rligioſorum
quam de cetu ſecularum taleſ repe
ri· Fuit enim meo tempe ciuis qui
dam in ciuitate calumbare baſileñ
dẏoceſ vxoratus petrus nomiē· di
ues in terrena ſubſtancia ⁊ medita
cōi dñice paſſionis a deo aſſetus vt
q̄tidie ꝑ quiꝗꝫ miſſaꝝ ſcāꝰ tpis cū
in nullo tedēt ſcis inſiſtē meditacō
nibꝰ h̄ vxoē dſūcta tādē ꝯuerſus fac
tꝰ ē in cuia ſoroꝝ nr̄aꝝ mōſterij q̄d
in ſbtilia dr cui diuicias ſuas oēs
obtulit dēptis q̄dragīta cāt aureis
q̄s iſcia ſua ꝑoriſſa ⁊ ignorāte vica
rio mōſterij ꝓꝑetatis captus vicio

in quādam bursa collo ꝓpo occul=
te suspēsa tēpore satis multo porta
uit Cū igitur diu miꝭ iste viciū cela
ret ꝓprietatis debilis eē cepit ⁊ qrā
tea in seculo vitā xp̄o deuotā duxit
ab eodē ⁊ a dei genitrice quā plurimum
dilexit misericorditer visitatus ē Nā
vice quadā cū manēt solus adseve
tulā quādam malignā cū acuta fur
ca ferrata cū qua fenū l' fimus collegi
solet intrare vidit q grauē ictum fri
in latē dare videbat' ꝫ adiutorio be
atissime v'ginis inuocato ipa eādē
vetulā ꝓpulsauit · ⁊ sic visio dispa
ruit Vicariusq₃ dn̄i mōsterij ad visi
tādū frēm petꝝ p̄dcm̄ venit : q quō
haberet inq̄sinit Ad ille Rx : Sat
bn̄ haberē n̄ꝗ vetula q̄dā mihi ivi
su g̃uē ictū dedit : quē cū dolorē mag
no sentio in latere · ⁊ nisi dei genitrix
me liberasset Iā fortassis finē habe
rē vite Volēs āt vicari⁹ vidē locū
pūcture bursā cū aureis ibi pēdētē
reperit ⁊ ait Certe i aīa tua frat' mi
ad mortē reuera p demonē vulneā
tus es q pessimum ꝓprietatis viciūm
iam diu velut occultus recepisti · re
signa igitur proprio frater : ⁊ dei
genitric meritis sanaberis animo
de corporis vero sospitate tibi domi
nus prouidebit : Exinde conpunc
tus frater paupertati perfecte se sb
iecit ⁊ diu postmodum viuens tan
dem sine fine quieuit : De seculari
vero cetu noui ⁊ nosco militem i sue
uia Canstanciensis dyocesis · Nobi
lem natu : procerum statura · opib⁹
diuitem · animo virilem · sagacem i
genio · ⁊ in armis exercitatissimum
Sed quod hijs longe maius est ·
ecclesijs deuotum ⁊ deo · misericor
dem in pauperes Pium in miseros
⁊ omnium virtutum · iter nobiles
speculum eciam post vnius quam
habuit vxoris deuote obitū vidu
us manens : se castrauit non mate
riali ferro sed castitatis euangelice
cauterio · Hic vt a suo conmilicio
ne percepi fidedigno ⁊ pene toti con
stat patrie : tam sedulus est ⁊ fuit
in ecclesijs cum moram trahit in ci
uitatibus · vt clericus plus quam
laycus esse censeatur : sed in actua
li milicia vbi iusticiam pro se gerit
nullum in campis vel vix in armis
habere dicitur secundum : In itinē
ribus vero vbicumq₃ pauperes cri
sti intuetur est largissim⁹ adeo vt
nullus fere miꝭ sit qui se abscōdē
valeat a calore eius : Porro an̄ mō
dicos ānos · qn̄ crux predicabatur
cōtra hussitas ⁊ wicklipistas bohei
cos · ⁊ freq̄ntibus annis exercitus
fidelium d' supiori almaīa cruce sig
ti aduersus fidei hostes pficiscerētur
versus bohemiā n' pficerēt Nescio
q dei iudicio sēp h̄ miles g'uibꝫ i ex
pēsis interfuit pat⁹ mori l' vicere p
fide tuēda Cūq₃ tādē fideles tepefac
ti hereticam prauitatem iuadē dfi
sterēt · excepto vnico ꝯstātissimo re
uera xp̄ianissimo p̄ncipe albto duce

Austrie q̄ ɔtinuum certamē heretic intulit cruciabat aīm9 militis plurimū q̄ fere null9 nobiliū nec ciuitatē ses impij · mō ɔgressum hereticis dare disponebāt · zelus igit̄ dom9 x̄ militē comedere cepit·Vn̄ vna die motus ait ad q̄sdā suos nobiles ⁊ iuuenes ɔsāgwineos Cur q̄so inercie vacam9 : ⁊ ocio i nr̄is p̄tibꝫ Dn̄m9 ducē austrie a cuius domo multa hemus feoda vexari p̄ pfidos me si placet seq̄mini capitaneus vester ero vos stipēdiū si placuerit rāpietis de9 mihi p̄uidebit placuit sermo iste tyronibꝫ p̄dcās ciq̄bꝫ p cētū fere miliaria theutonicali a ad austriā descēdit Habuerūt āt maius xl·viros eq̄stres armis ⁊ aīs elcōs ⁊ multos Cūq3 a duce Alberto sibi dari posceret locū in q̄ q̄tidianis guerris possent vexaē heṙticos Pro tūc nulla expedicō ducebatur ɔ̄ eos actu Castrum eius fideli um q̄ddam datū fuit versus bohemiam ad tuendum circa q̄d raro l̄ nūq̄ pfidi ɔparuerunt postmodū pcierūt deinde locum aliū· tā p̄pinquum infidelibꝫ ·vt q̄tidianū certamē habere valerēt Alio q̄n recessuz de terra minabātur vn̄ miles cum suis p ducem austrie datus ē ciuitati iglauieñ in tutelā q̄ p̄xima fuit hereticis p̄pe cuius portas sepenumero·pmo i ip̄is aliq̄n portitis heretici pisces·⁊ alia victualia vi catholici cis paulo āte a tūc rape ɔsueuerant Quibus miles cepit obsistē ⁊ multis dieti ocāsis in tm̄ pfidos cōpescēvt nedū p̄pe ciuitatis portas3 nec in p̄pinquo t̄ritorio aliquis cōpere audēt pfidus Habuit eodem tempore hereticorum secta capitaneum isignē audaci malicia ·zischa nomine qui prenarrata omnia vindicare disposuit Nam vnā die duas acies armatoꝝ disposuit·Primam de q̄dringentis viris fortem· cui ɔmisit : vt mane sequentis diei villagia fidelium circa iglauiam incenderent ⁊ ita militem xp̄i ad exeundum ciuitatem suam prouocarēt Secundam vero lōge maiorem expedicionem collegit in qua ipse primam sequendo eidem ·si inuaderet̄ succurrere disposuit Prima igitur acieꝝ infidelium mane extra iglauiam vt ordinatum est in campis cōpuit ⁊ xp̄i militem ad exeundum p̄uocauit qui statim ad vicinum q̄ndam locū p quibusdam armat̄ vocandis nunciuni direxit ⁊ stipēdiarios ciuitatis secum exire inuitauit ad explorandum exercitum aduersariorum ⁊ ad inuadendum eundē si oportunitas assisteret inuitauit· Quo viso ciuitatis stipendarij ·militi dixerunt Ciuitatis tuicio nobis principaliter est commissa nec expedit vt tam pauci improporcionabilem nobis armaturam aggrediamur··Tunc conuocatis suis miles morte machabei ait Ecce audistis

Isti ꝑfidos nō aggredientur · q̄ſo igitur xp̄i inimicos inuadamus :· Spero enim aliqui alij ex nr̄is ꝓq̄ bꝫ direxi corꝑe medio veniēt: pauci tatē nr̄am nō timeamus Raro vidi⁹ mltitudinē que erigi neq̄t eē vi cti cem: aut victoriā obtinebim⁹: aut occūbem⁹ Ex p̄mo laudem corā deo ⁊ mercedē atq3 gloriā militie Ex al tero habebim⁹ martiriū quo genē mortis nihil felici⁹ Quo audito q̄ draginta isti viri pati mori munici onē ꝓfide concōis aggreſſi sūt cur⁹ quibꝫ se fortiſſime circumdederant ve lut leones frāgē ceperunt ⁊ introi= tū quendam ad hostes p cincturaꝫ cur rū qua se circūdederāt velut por tam quandam fecerunt: in qua bel lantes mutuo· militi ·xlij· vulnera dederunt quibus prostratus capt⁹ est inter hostes ¶ Nec tamen fui a ceptis destiterunt · Tanta enim cō stācia bellantes ꝑseuerarunt q̊ usq3 t̄nti in opposita p̄te inimicōnē ꝓp̄ am fregerunt ⁊ fugam arripuerūt Venerāt enim medio tp̄e q̄dā fid les pauci insuccursū p̊oribus cum q̄bꝫ tota expedicio hereticorum in fugā versa ꝓstrata ē ⁊ occisa · pauc̄ baronibꝫ eoꝝ reſuat' ⁊ captiuatis Et ita zischa cū suis fugē coact⁹ est· Victoēs g° redeūdo repierūt mili= tē semiuiuū ⁊ vsu rōis carētē ex plu rimo sanguine effuso: quē i ciuitatē delatū oīs plebs lamētabat Sed ex xp̄i grā die altera vti ꝑfcā rōe ce pit Et vt ip̄e miles mihi retulit nō tā humano medicamīē q̄ diuino mu nē ab oībꝫ vulneribꝫ plene sanat⁹ est in breui dieꝝ spacō Vidit eo dē tempore miles iste nocte quadam mētalibꝫ oculis xp̄i matrē: cui sem per solebat obseq̄ deuotiſſime se cō solantem ⁊ sibi suadētem· ne trista retur de lacerato ⁊ sauciato corpore quod exinde amplius anime erat ꝓ futurum Apparebat deniq3 sibi tūc in visione quomodo intueretur arbo rem quandam grandeꝫ crescē ex cor pore ꝓp̄o cuius stipes ⁊ rami de ter ra p aera marceſſentes: ⁊ aridi pro tendebantur ⁊ sine fructu exclusiue vsq3 ad celum vbi primo virenti= bꝫ folijs fructꝰ vberes in celo ꝓdux erūt Per q̄ vt rei euētus postmodū docuit militi dabatur itelligi q̄ in t̄ris ꝓ tāta fidei victoria n̄ ꝯdigm a t̄rigenis p̄miū sed i celo thesauꝝ habere debuit viso enim: q̄ miles iste qui velut pegrin⁹ int̄ra austrie extitit talē de hereticis triumphum reportaſſet: inuidia quosdā nobi= les segnes ⁊ vecordes tetigit q̄ mili tem xp̄i apud p̄ncipem falso d̄ q̄bus dam accusauit a quibꝫ tamē certū est sufficiētiſſime postmodū miles se expurgauit ⁊ qz vt mihi ꝯstat q̄ ꝓtūc i austria wyēne sētēcias legi domū militis in ꝓp̄ijs ptibus neceſ sitas ardua inuasit · Idcirco de con silio cuiusdam valde deuoti: ⁊ litte rati theologie magistri secularis

austriam cū suis que eo forte dig
na nō fuit recedendo reliqt ⁊ ad pro
pria remeauit Vn̄ cum ī bona diu
postmodū memoria huius habita
eēt qdā de maioribꝫ austrie baroī
bus ⁊ de ꝓbioribꝰ me pn̄te proṅ^c
ꝯ qsdā ait· Hūc inqt virum susti
nē n̄ potuimus habuit hic tyro vt
mihi rem lit auū militem strēnuis
simūqꝫ in regno vngarie verum re
gē vngarorum de castro qd ibi ha
buit iuuaē solebat Erexerat āt se ꝓ
rege regni· tūc qdā baro potēꝰ ad
ūsus vngarie regē quē qtidianꝰ sa
tis molestabat guerris Et qꝫ miles
tyrāno ītulit molestias· ei insidias
posuit ⁊ ī cāpo veni taptiuauit· eiqꝫ li
gato dixit tyrānꝰ qd qso mecū age
res ⁊ si ego tuuꝰ eēm sicut tu meꝰ
es mō captuꝰ Rꝫ miles te reuera ī
arbore ꝓxima suspēdio interimerē
qꝫ nullo iure fulsitus regnū domini
mei regis vexās Cui tyrānꝰ· hec tue
mortis ē sētēcia vn̄ ꝓtinꝰ laqo que
sito famł precepit vt abductū ī ꝓxi
ma quā reperirēt arboē suspēdio iu
gularēt· receperūt ergo hosteꝰ mili
ti arma sua oia· ita ut in illł iam cō
fidē nō posset Igitur dū eques du
ceretur int̄ equites hn̄s in brachio
laqueum q ab aduersario teneba
tur capta oportunitate inopinate
⁊ ī ictu oculi miles laqueū de mani
bus ducentis excussit aduersarijs sui
qui eum captiuū ducebat gladiuꝫ
extraxit ⁊ vno ictu ocadit sicqꝫ pū
gēs equū quē habebat bonum fu-
gam iniit ⁊ versuꝰ castrum ꝓp
um properauit· a quo sui eum pro
uidentes descendendo tuebantur ⁊
hij qui militem insequebantur il
lico ꝑdita iam preda recesserunt Is
ta si olym gentiles vidissent haut
dubium fortune ascripsissent: iux
ta illud fortuna audaces ipa iuuat
nos vero virtutibus iusticie ⁊ forti
tudinis ista ascribamus· qꝫ hee
sūt qnobilibus bonis thesauros ī ce
lo recondunt·

Capitulum Nonum

Ocauit talia ꝯdicio videli
cet ꝙ formicaꝝ nidꝰ acu-
tū quēdam ⁊ ponticū atqꝫ
odore emittit delcābilem· Nidꝰ ut
nouimꝰ oim auium fecūdaꝝ ⁊ ꝓli
ficācīū ꝓpe solet esse habitacō ⁊ do
micilium volucres enim celi at sal
uator hn̄t nidos suos Luce· vi· odor
vero delcābilis v̓tutū redolēciam fa
mam ⁊ exemplar significat: atqꝫ
xp̄i sanam doctrinam Vnde ⁊ coꝝ·
ij· dt apos· Deo gracias qui sēp tri
umphat nos ī xp̄o ihesu ⁊ odorem
noticie sue manifestat ī omni loco
qꝫ xp̄i bonus odor sumus deo ī his
qui salui fiunt ⁊ ī hijꝰ qui pereunt
alijs quidem odor mortis in mortē
alijs vero odor vite ī vitā Per nidum
igitur formicaꝝ odiferum ⁊ olentē
suauiter: vita ⁊ habitacio intelligi
potest bonorum videlicet ꝯiugatoꝝ

in fecūditate liberoꝝ sese mutuo ⁊
totā domū v̓tuose regēciū: quorum
tabnacula āmirat̄ ꝓpħa cum dicat
Quā dīcā tabernacula tua dn̄e vir
tutū ꝯcupiscit ⁊ deficit anima mea
in atria domini Coꝛ meū ⁊ caro me
a exultauerūt in deū viuū :Etenī
passer inuenit sibi domū : ⁊ turtur
nidum sibi vbi reponat pullos su
os Piger: Vidisti ne vnq̄ domos
tales cōiugatoꝝ in medio seculi de
q̊ꝝ ꝯūsacōe ⁊ vita virtuosa filitu°
⁊ ꝓ̇petas p̄fataꝝ formicaꝝ ⁊ dein
ꝓpħe merito verificari valēt tuo iu
dicō Theologus: Quātū mea se ex
tēdit ꝯsideracō nō sēp ista sed sepi
uꝰ repi: De q̊ duo t̄ exēpla mōstra
bo Vnū tibi s̄. li. i. ca. iiij. ptim reci
taui de virgine q̄ maleficiū clericī ⁊
demōis euasit. meritis beate sēp v̓
ginis Marie Hec enī postmodū co
lūbino aīo nuptui tradita ē cuidā
vere simplici ⁊ rcō ac timēti deum
iuuēculo cū quo gignē meruit plu
res hodie viuētes filios ⁊ vnicā fi
liā quos natos ita ab ipis cunabil̄
nutriuerūt ⁊ iā adulti speculū tociꝰ
p̄rie existāt oēs ⁊ q̊libet in suo statu
liato quē cupiūt Nā vnꝰ filioꝝ
castꝰ ⁊ deuotus factꝰ est sacerdos :
Reliq̄ mr̄imonio iūcti sūt . ⁊ multi
viuūt laudabilit̄ Filia āt sub voto
v̓ginitatis mr̄i obediēs eidē coopa
tur in domꝰ regimine: Nulla vnq̄
dissolucō nullū scurrilitatis verbū
ā densōriū . ꝑntes hoꝝ in sua domo
sustinuerūt audire vel loq̄ minime
nomē dei in vanū sumi a q̄q̄ ⁊ va
gari occō: sed domꝰ regimēn vidis
ses plus mōsterio q̄ cōpasses hoi
num secularū habitaculo: nisi q̄ vir
⁊ vxoꝛ ibi pit er habitauerūt pfecte
tn̄ sub lege p apl̄m data cōiugibꝫ
Egrotare autem in bona senectute
cepit maritus: ⁊ publice cum gau
dio familie sue dicere Dāo me dīs
migraturum seculo infirmitate pn
ti de quo gauisus sum corde : q̄ ni
bil amplius me in hoc mundo dlec
tat viuē dixit ⁊ factum est vt p̄dix
it q̄ sumptis ecclesiasticis sacram
tis deuote in breui postmodum diē
clausit extremum :Reliquit autem
deo deuotam iam viduam q̄ prius
mr̄ona existēs sanctarum ꝯiugum
Modo sācta mater est ⁊ ꝯsolatx vi
duaꝝ sibi conplicum Est preterea
in ciuitate baꝭ. minori constancien
dyoceꝭ hodie margareta nomine:
vidua. annum attigēs ꝓpe sexage
simum . q̄ cum primum esset nubil̄
sue iuuentutis tempore . iuncta est
mr̄imonio viro cuidā hoēsto ꝭm se
culū. ꝫ nō tā deo suppliciqn̄tū vxoꝛ
extitit Fuit enī ipa corpali spē pul
chra facie ⁊ elegātis corpis q̊d i le
ge ꝯiugiꝭ sic coegit ꝭuire spiritui p
o rōeꝭ crebras ieiunijs ⁊ abstinē
cia vt istinctu scispūs d r̄bꝫ ocult
futuris ⁊ p̄ntibꝫ sue scē vite accomo
dū distinctiꝰ. luciꝰ ⁊ freq̄nciꝰ pa
pe mereret̄ q̄ de virgine aliqua sē

serum · omnia mūdana fugit ꝑ eo s se solacia: qñ valebat festiuis ad minus diebꝰ ⁊ alias q̄tidie ecclia⁊ att' ut limia p̄dicacōi dīni verbi de lectabilit' int'fuit ⁊ scōs libros ꝑ pos se legē studuit q̄ꝝ sētēcias ⁊ vitam xpi ac passionis eius de sūmū bn̄fici um in domo i foro ⁊ in vijs public pmo in domo sine laboribꝰ corpore is freq̄nt' a deo deuote · ⁊ feruenter aīo sciuit voluere · ac si p̄ncia i sc̄p to ↄspiceret · et licet viro q̄ntū vxo ris int'erat valde inuita exactū redd ret debitū · id tñ reciproce nullatē' ipa exigebat Sꝫ ne istis casta m̄s occupaēt' p̄ces ad v̄gīnē beatissiāꝫ quā dilexit pluimū cepit mlt'iplica re vt a suo filio purissiō marito do nū daretur maioris ↄtinēcie q̄ꝫ ha ctenus habuerat i mr̄imoīo De ad ulterio enim ibi nulla aderat suspiº que casta peticio feīe tā fuit efficax · vt venus i viro pene eradicatus eē videretur Nā maritus d̄ se postmo dū āmirabat' sepius vn̄ sibi h' casti monie munus q̄d i se sētiebat p̄ter solitū aduenisset Sꝫ nuit q̄ꝑpe nec abstinēcia · nec p̄cibus · nec ieiunijs id petisse a deo q̄d vxoris merito a deo dabat' ꝑpterea quadā vice sat' benigne secrete vxori dixit: Credo i q̄t ni fallar me frigidū eē : ꝫ nescio q̄liter ꝓcurasti nō enim castam cō iugē de maleficō suspectam habere potuit quā sūmo horrore talia de te stantem nouit Habuerūt tñ int'il'

generacōe casta natos quos dā q̄s mat' oī conamīe deū timere docuit a sua primeua etate Ceterū q̄d dictu vix ē credibile occupata in domus distractiuis laboribus vel vexata d̄ bilitate in puerpio : aut i necessitati bꝰ ꝓꝓijs ministrās ꝓꝓijs īfantulis mens sancte femine iter ista sepiꝰ altiorem ⁊ deuotiorē de rebꝰ dīnis xp̄m ↄcernētibus cōtēplacōis g̑du actu habuit q̄ꝫ me triginta annoruꝫ religiosum professione ⁊ nomīe vn q̄ꝫ scio habuisse Inter quas visio nes prout i ea sepe didici dīno spū preuidit q̄ humanitus prescire nō poterat De quibus tñ reuelacōibus modicam estimacōnem faciebat : ꝫ de diligendo deum ⁊ de obs̄uandis xpi p̄ceptis ⁊ cōsilijs sine pccō max ime curabat Destituta āt tādē viro licet eēt nubilis nullū tñ d̄ cetero vi rum cristo quem elegit preferre vo luit : sed olam filiolam quaꝫ pater reliquit secum vidua hodie putosā cta dei militare non desinit tam per fecte v t nonnunquam eam a bono possessam eē angelo conicerem · :

Piger: ¶Animo meo sepe irrepsit dubiūm : Vtrum boni angeli ⁊ spi ritus quosdam dei famulos ⁊ famu las tales intrando in bono possideāt in bono quemadmodum maligni spiritus · non dubium in malo sibi traditos videlicet obsident : ·

Theologus: ¶Credo questionem tuam ad partem affirmatiuam

verā ⁊ apud plures doctores scio ad
missam eē. Nō tn̄ intelligēdū est a
sanctis dei āgelis queq̄ꝝ pos fidei cū
ꝑuacōne vsus rōis . q̄ mediāte ncōe
est meritoriū actū pficē . ꝫ sua ībā
bitacōne corp⁹ ⁊ aīam regē norūt
discrete . ⁊ ꝺm beatū dyonisiū sint
specula mūdissiā ⁊ lucidissima poci
us mētē hūanā pficiunt illumināt
⁊ pmouēt ad diuinum famulatuz
q̄ꝝ ꝯria demō obsessis infert corpo
ribus Qd āt āgeli boni q̄sdā dei ꝺ
uos q̄dāmodo possideant vel obside
ant patet expiēcia patꝝ exēplis
rōne ⁊ ex sacra scriptura Experiēcia
quidem . qꝛ sicut videm⁹ a demone
possessos vel eisdem familiarꝭ . vt
maleficos ⁊ eoꝝ discipulos in vul
tu deformitates oculoꝝ . faciei . vel
gestuū ꝯbē horribilē ad īspiciēdū
alijs hoībꝫ que nulli dubiū effcūs
sūt malicōsissime pn̄cie demōis Ita
eos q̄ toto insudeo ⁊ v̄tutibꝫ in ꝺui
ūit potissime castos corpe expimuz
g̃tā faciē benignos gest⁹ ⁊ intuit⁹
hūanissimoꝭ . ecīā pccōꝝ aspectibꝫ
ꝑferre Nā caritas gaudiū : paciēcia
benignitas . ⁊ similia sūt vt Apost.
ad galla . ij : dt effcūs spūꝭ ⁊ frcūs
Noui aliqn̄ nobilē ⁊ deuotū militē
de q̄ dicā infeꝛi⁹ li . iiij . ca . x . Qui vx
orē pulchrā habuit deceptā occul=
te paulisp a q̄dā adultero . cui sat
ꝯglutinato amore affecta ⁊ infecta
erat Exptus illō miles marit⁹ pru
dēs q̄ aīaz pditē vxoris curare vole
bat secrete vxorē accersiuit vultuz
eius vt mihi miles retulit horridū
nimis vidit ei sāctis ⁊ pijꝭ monicō
nibꝫ ꝯt cōz sup scelē ⁊ pn̄ie sacmētū
suasit ⁊ p dei grām ad hoc exeq̄ndū
vsq3 pduxit Quo facto ⁊ sacramen
tali sumpta penitēcia a sacerdote r̄
cedenꝭ casto marito militi visa est
pristinam recuperasse faciei speciez
totaliter quam antea sēsibiliter p
disse videbatur patet ꝯpositum pa
trum exemplis . Nam sanct⁹ pater
Equicius de quo b . Gre . ꝑmo dy
aligorum . refert . ab angelo posses
suꝭ eē videtur seraphico qui licet nl̄
lum sacrum haberet ordinem . nec
missus foret ad predicandum a sū
mo pontifice tamen enim tanto fer
uore ac census extitit ad ꝯuertendū
fidelium aīas ab amore mundi ad
diuinum obsequium vt p ecclesias
p castra p vicos p singulorum q̄3 fi
delium domos circumquaq3 discur
rēt ⁊ ad morē pn̄ie celestis corda ā
dilēcū excitaēt cuius rei cāz Cuz ab
eo ei familiaris felix re ⁊ noīe āmi
rā⁹ sciscitaēt . R̷ equici⁹ . ea q̄ mihi
loq̄is ego q̄3 meū ipe ꝑfcto ꝫ noc
te q̄dā speciosus mihi p visionē iu
uenis astetit at3 in ligua mea me
diciāle ferramtū i . fleubotomū posu
it d . Ecce posui v̄ba mea in oē tuo
eg̃dere ad ꝑdicād at3 ex illo die ec
si voluero de deo tacere non possum
Legimus insuper in vincencij spe=
culo historiali quendam Cistersiē

ꝑ ordinis · Abbatem a scō petro ordinis eiusdem cognomine monoculo interrogatum eē quō posset sēp in eodem statu eq̄nimiter pseuerarē Rn̄ petrus: cū eēm nouiciꝰ q̄si q̄dā spūs sensibiliter visus ē in me intrare Ex tūc vs qȝ nūc sēp illa vis illa re affectō mihi dn̄atur q̄dāmodo ē git me ⁊ me deducāt ad ouez Josep sparsū p exteriora freq̄nter itrorsū collegit: nolētē itēdere oracōi cogit ea que oculis ingerūtur: aut auibꝰ facit interdum nō sētire: Porro scp̄turis sanctis dicta opinio nō ē absona: ȝ cōcors pociꝰ Audita ei voce āgelica spūs i ezechielem ꝓphetaȝ sanctum igressus eē dr Ezechiel · ij: vbi sic habetur audiui vocem loq̄ntis inq̄t ꝓpheta ⁊ dixit ad me Fili hominis sta sup pedes tuos ⁊ loquar tecū ⁊ igressus ē in me spūs postq̄ locutus ē mihi ⁊ statuit me sup pedes mes: Cōstat aūt istum spiritū āgelū bonū fuisse oīū doctoꝝ iudicō catholicoꝝ Rōi eciam ꝯsonat q̄ cū bonus spūs sit fortior malo spū: ⁊ fauorabilior amātibus eū ⁊ ei obsēq̄ntibus · q̄ malignꝰ spūs suis fautoribꝰ hoibus pūs ⁊ deus ꝑnior est ad miserēd ⁊ p̄miādū · qȝ adpuniēdum Cur nō maiorē potestatē tribuēt supbiēz eū colētē bono āgelo q̄ȝ maligno spūi sup deum offendētibus in his igitur contenti racōnibꝰ ad aliā fornicaꝝ ꝓpetatem ꝓperemus Ca · x ·

F Etida multum odiunt vt sulphur corou ceruinū: ad ustū ⁊ origanum que si fornicaꝝ supfundūt domibus ex eis migrāt ad locū aliū vn̄ q̄ eas fugare volūt a sue habitacōis domo · ei deȝ pulueres cornu ceruini imittūt adusti vel fumigāt sulphure: ā origano p fetida ⁊ sulphurea sac̄ scp̄tura dat intelligere venerea vn̄ genes · xix · Dominus pluit sup zodomam ⁊ gomurrā sulphur ⁊ ignem vt fetida ⁊ abhominabilia eos viros puniret: quos luxuria fedauerat ⁊ ecci: ix · De incōtinentibus feis dicitur: Omnis mulier q̄ est fornicaria q̄si stercus in via ꝯculcabit Colloquium enim illius q̄si ignis exardescit has imūdicias q̄ꝰ inia grā b · Agnes euasit Idcirco teste btō Ambro: Stās i medio flammarū speciales virgines filio ⁊ eius dē pri laudes retulit: q̄ carnis videlicet spurcicias imaculato calle transiuit Virginibus igitur ⁊ ꝯtinē volenti bꝰ dcā fornicaꝝ ꝯdicō necessaria ē q̄ talibus castis ncc̄e est omnia velut morticinia fugiēda sunt i verbo ⁊ ope i cogitatu ⁊ dlcācōe in gestu ⁊ cōtagiōe que fetorē i se nōre pn̄ luxurie ⁊ si a talibꝰ se alienaē aliter neq̄unt pocius domus ⁊ habitacio ꝓpria relinquenda est ⁊ migrādum ad locum alium: Cum multis enim vicijs in facie pugnandū est Istud vero veneree voluptatis

cōtagium non melius quam fuga vi
catur fugite inquit. Apost. fornica
cionem ioseph iuuenculus in hystoria
de ti consilio vsus est quam peccatē feiam reli
quit et relicto pallio fugam iniit. Tan
to deniq; multe virgines fetorem
huius horrebant luxurie vt nō solū
domum et patriā sed eciam vltam relin
querent pro tuenda castimonia. de quibus
passionale sanctorum refertum est
Piger In primitiua ecclesia qñ cari
tas non dico viuebat sed pocius buli
ebat in fidelium cordibus tales de quibus
asseris repte sunt virgines. Sed
nūc tēpe nrō quo caritas et per consequens
castitas refriguit taliusmodi fugas
nō vidi contingencium. Theologus. ego
autem aliquas meo tēpe didici nō mino
rem constanciā virginibus affuisse pro cus
todia siue pudicicie quam quibusdā bea
tis olym in sexu fragili Noui eciam
hodie viuentē virginē clarā re. noie.
et ope. hec iunior existēs et decora in
toto corpe. in villagio rurali manē
solebat et vitā castā deuote deo du
cere Sed quia nubilis erat et rebus pau
pcula quidā territorij dñs hanc ty
rānice moliebatur matrimonio tradere
alicui suo seruo vt ex eis seruiles nas
cerētur psone Adē igitur duplicem
cōtra castā cepit instruere Primā blādie
tibus verbis sed incassum Ipsa enim
virgo ita dño territorij Respondit ingenua
scio sum corpe. sicut ois parentela mea
testatur Idcirco libera castimoniā
elegi quā absit vt deo subtrahā et tra
dam tibi Alterū itaq; bellū tyrānus
admouit minis et terroribus que il
la paruipendens assensum nupcijs pre
bere cōtradixit Quo viso quidam
seruilis condicionis a tyrāno elegitur
rusticus virgo eidem in coniugū pmit
titur et quod negauit virgo facere volun
taria mitebatur iam cogi inuita Nā
cum prefato rustico violenta manu
virgo turrim carceralem ingredi cō
pellebatur et viro licencia consumā
di matrimonium dabatur Quo vi
so virgo in angulum carceris oppo
situm se stando contulit crucis signū
ut diuina assisteret gracia manu
impressit. et ad virum ita dicebat
video quosq; tu et dominus tuus ten
ditis elige de duobus vnum. Aut
me intactum relinquendo. mihi nō
appropinquabis a me inuiolata deo. si aliter
euadere te nequaquam manibus femine in
terit Fuit enim virgo robusta cor
pore et aio accensa castitatis zelo. Is
to viso et audito rusticus clamare ce
pit ad exteros Aperite quaeso carcerem A
perite Virginē nō coniugē mihi dedistis ad
hos clamoris turris aperiebatur et
visa constancia puelle deinceps in maio
ri pace. quam antea deo seruire permitte
batur Nam ipsa fratrem vterinum
iuuenem ad par castitatis propositū
alliciebat cum quo iam habitauerat
a iuuentute. ambo enim vsq; hodie de
cultura terre in vna domo viuentes
in paupertate honesta De labore ma
nuum simul celibem vitam ducunt

Ipse ecīā fiat mō exēplar castitat
rarissim ē ī loco vbi habitat tn̄ vis
Ipa vero v̓gibꝫ multis quas dicti
femine castoꝝ v̓boꝝ gignit mr̓ est
ꝛ ꝯsolatrix Hec licet mō sit ꝓpe qui
q̈genaria tn̄ votū castitatis ꝙ sēp
dilexerat nūꝙ̄ emiserat Qd̓ cū ab
ea audirē: ꝛ v̓ginē3 repissem verbi
d̓iui p̄dicacōm satis carētē istinctu
spussc̄i in magnis tēptacōnū flucti
bꝫ fuisse rcām ꝛ custoditā suasi ut
de cetero ī deo fidēdo voto piuato se
castitatis xp̄o in spōsam ꝯsecraret
Illa ꝓtin⁹ obediuit ꝛ cā3 ꝓtela cōis
hmōi diffēdenciā ꝓpam viriū eē as
seruit In q̄bꝫ nūꝙ̄ ꝯfisa ē · s3 ī deoq̄
eā hacten⁹ custodiuit: ꝛ custodiet
spero deiceps illibatā Viuit ite3 v̓
go alia noīe agnes libeā natu vsq3
mō ī cītate basileñ·: Jam puto pl⁹
ꝙ̄ quīq̈genaria qcū eēt p̄mū nubil
ꝛ ivillagio eiusdē dyocꝫ nutrita tē
ptari cepit ab eiusdē t̄ritoriȷ̄ dn̄ō
vt vnū de suis s̄uis recipet ī mrīoī
ūm q̊d cū illa facē renueret · s̄uum
elegit iuuenē · ꝛ q̄ntū sua īt̄ eē vide
bat̄ virginē illi in vxorē tradidit ī
uitā ꝛ īscie Cumq3 ipa h̊ eē ꝓmissū
a dn̄o discere t ꝛ p ꝯsāguineos a do
mino3 t̄re ad nupcias ꝓmittēdas
vocaēt̄ recusabat ista ōmino castita
tis ob amorē · ꝛ domū ac pr̄iam ce
pit fugere Quo pcepto p tyrānnm
ꝛ suos v̓ginem tenerā · tūc cū cani
bꝫ velut feram siluestrem in seq̄bā
tur captam plagis · ꝛ pugnis v̓be
rabant sed nihil ꝓficiebant aduer
sariȷ̄ virginitatis corpusculum siq̈
dem eius cogi · sed animi⁹ violentari
non potuit inuitus Igitur vi capta
ꝛ velut latro reducta laribus aīcoꝝ
ibidem iterū iuueni p̄ori iungi tēpta
batur matrimonio Insup publice
ad ecclesiam ducta ipsa ꝛ qui eē de
buit maritus ꝛ ī facie ecclesie p q̄n
dam fatuum sacerdotem benedice
bantur que nō aderāt nupcie demū
redeūtibus amicis cum sponsa ad
hospiciū sequenti nocte in eadem do
mo vna in camera ꝛ eodem in loco
cogebatur cū pretenso marito dor
mire p plureꝭ menses Int̄ q̊d tem
pus ꝛ postea semper se defendit vi
rago in tacta a viro: Et sic modo
visa eius constancia pseuerat caste
ꝛ munde viuendo cum quadam ho
nesta domina in ciuitate basiliensi
Piger Ambas de quibus premit
tiꝭ virginis landas de sua ad supi
orem resistencia Inter quaꝭ vt si p̄
ma ē excusabilis cum scunda in p
te · non videtur tn̄ ꝙ prima sit excu
sanda in toto qꝛ mortem vel salte3
violenciam rustico inferre grauem
volebat si eam inuitam violare vo
luisset Theologus · concorditer sa
tis dicunt nostri sacrorum apicum
scrutatores ꝙ castitatē q̄s si aliter
neq̄t sic vitā suo mō d̓fendē p̄t ꝛ ꝙ̈
uiꝭ ex vendica beate lucie sētēci aco
rona virgini duplicaretur si viola
retur inuitā pre iudicium tn̄ exind̓

de multiplex corrupte in p̄ncia ec=
clesie sb̄orin poss et vt ptz in velaci
onevirginū in q̄z nūero ɔsecrari n̄
dn̄t a barbaris etiā inuite corrup
te vt t̄dit b·Leo pap̄ ꝛ scūs doctor
in iiij·di·xxxviij·ꝛ Aug·d ci·dei·li·
ri·ca·xviij·ꝛ ·xxviij· Pig: Quid q̄
so ꝑm deū potuissent iste feie fecisse
si ꝑue fuissent n̄ manūmisse libē ·seu
īgenue Theolog⁹ adhuc ei⁹ inuit
null⁹ in ea⁹ iustum dominiū habuis
set impandi in ire matrimonij ɔtac
tū in q̊ piculū foret castitatis ꝓpoī
te: solus ei deus in h̊ excipit̄ i nouo
testamēto in tali casu ·q̄ plenū dn̄i
um hz in corp⁹ ꝛ aīaz in res ꝛ in fa
mā vn̄ sicut in veteri testamto ꝑm
scm̄ doctorē null⁹ sine spāli dei iussu
a ɔiugio abstinē audebat· Ita i no
uo testamēto null⁹ excepto deo ma
trimoniū ·in q̊ pderetur castitas ius
te ꝑponē pōt aucꝫ inuito· Piger·
Cur g° apl'u⁹ ad coloß: iij· dt· Filij
obedite pntib⁹ p omnia ·ꝛ postea
sbdit· Obedite p oīa dn̄is carnali
b⁹: Theologus ·distigwēdum est
hic dt s·th·2·2·q·cv· Quia ex duo
b⁹ p̄t ɔtingere q̄ sbditus suo supe
ri in omnib⁹ n̄ tenetur obediēvno
modo ꝓpter preceptum maioris po
testatis vnde dicitur rō: xiij· sup is
to qui potestati dei resistunt ·sibip
sis damnacōnem acquirunt dt glō
Si q̄d curator iussent nūcꝫ tibi fa
ciēdū est ·si cōtra ꝓcōsulem iubeat̄
Rursū si q̄d ipē ꝓcōsul iubeat ꝛ ali
ud impator nū q̄d dubitatur illo
cōtēpto illi ꝑuiēdū eē· Ergo si alid
impator aliud deus iubeat ɔtēpto
illo obtēperādum est deo Aliomo°
non tenetur inferior supiori obedi
re si ei aliq̄d p̄cipiat in quo ei nō sb
datur Dicit etiā seneca iij·li·de bn̄fi
cijs Errat si quis estimat ꝑuitutē ī
totum hominem descendē ps eius
melior excepta est corpora obnoxia
sūt ꝛ ascripta dominis· mens q̊dez
est sui iuris ·ꝛ ideo in hijs q̄ ptinēt
ad interiorem motum voluntatis
homo non tenetur homini obedire
ꝫ solum deo· tenetur autez homo ho
mini obedire in hijs q̄ exteri⁹ p cor
pus sunt agenda in quib⁹ tamē ec
ꝑm ea que ad naturam corpis pti
nēt homo homini obedire n̄ tenet̄·
ꝫ solū deo· q̄z oēs hoies natura sūt
paēs puta in hijs q̄ ptinēt ad sustē
tacōez corpis ꝛ ꝓlis generacōz Vn̄
n̄ tenēt nec ꝑui dn̄is ·nec filij pnti
b⁹ obediē d matrimonio ɔhēdo l' vir
ginitate ꝑuādo vel aliq̊ hmōi· Sz in
hij⁹ q̄ ptinēt ad dispōsicōz actuū ꝛ
rez huānaz tēt̄ sbdit⁹ suo supiori
obediē ꝑm rōez supioritatis ·sic mi
les duci exercitus in hij⁹ q̄ ptinent
ad bellū· ꝑu⁹ dn̄o i hijs q̄ ptinent
ad ꝑuilia opa exeq̄nda· fili⁹ prī in
hijs q̄ ptinēt ad disciplinā vite ꝛ
curā domesticā ꝛ sic de alijs ·verba
sūt sci doctoris que audistis Ad tu
um argumtū R̷· q̊d apos· dixit per
oīa intelligēdū ē ꝙtū ad illa que

ptinēt ad ius p̄ne l' dāntie ptātis:
Capitulum ¶ Vndecimum:

Audi nūc ꝓpetatem formi
carū aliā que est Dūt oēs
circa vētrē stricte puerꝭ q̄si
dicte In q̄ apte caste viuē volētes
docēt: vt p̄ cūctis a carnalibꝫ cib' ꝛ
potibꝫ sup̄fluus vētrē debite restrī
gāt Nā tā vicīna ī aīa ꝛ corpe sunt
sibi mutuo vētris īgluuies ꝛ luxuia
q̄ ꝓpiq̄ sunt adiuicē mēbra corpis
dcīs vicijs deꝓuiēcia vt b: Iheroni
mus ī q̄dam ꝓmone affirmat: Vñ
ventre iuicto ñ restricto debito ia
nua venereis est apta hoc sēsit q̄ ec
cū·xxiij·dixit orādo ad deum Domīē
pater ꝛ de⁹ vite mee ne dereliquas
me ī cogitatu maligno Extollenciā
oculoꝝ meoꝝ ne dederis mihi: ꝛ oē
desideriū aūte a me Aufer a me ven
tris videlicet ꝯcupiscēcias: ꝛ cōcu
pitus cōcupiscēcie ne apphēdāt me
Et aīmo irreuerēti ꝛ īfruito ne tē
das me: Vñ ibidē xxxvij· ꝓli fue sa
nā dās viuēdi nōrm d't: Fili ī vita
tua tēpta animā tuā: ꝛ si fuerit ne
q̄: nō des illi ptātē: Nō enim ōnia
omnibus expediūt· ꝛ nō oī anime
omne genus placet Noli auidus eē
ī omni epulacōe ꝛ ñ te effundas su
p omnē escā In mltis eni escis erit
īfirmitas eciā auiditas appropiqua
bit vsq; ad colerā ꝓpt' c̄pulā mlti
obierūt Quī āt abstinens ē adiciet
vitā Voluit h' vitaꝰ dñ ait lu·xxij·
Attēdite vob' ne forte g'uēt corpa
vrā c̄pula ꝛ ebrietate ꝛ curis h⁹ vite
ꝛ supueniet ī vos repētina dies illa
scz mortis ꝛ iudicij Hic ·b·Gre·in
pastorali Coco₂ p̄ncepꝫ muros isr
hel dcīat: quia dñ vēt' īgluuie tēdit'
v'tutes aīe p luxuriā destruūt' · ꝛ fa
cūdissim⁹ Cassianus Joh·li·d mō
choꝝ īstitutiꝭ d't Quibuslibet escis
r'fect⁹ vēt' seīnaria luxuie parit nec
p̄ualet mīs discrecōi gub'nacl'a mo
derāē ciboꝝ pōdē p̄focata Nō eni so
la c̄pula mētē iebriare ꝯsueuit veꝝ
eciā cūctaꝝ escaꝝ nimietas vacillā
tē eā reddit oīq; iteg'tatis ac puita
tis ꝯtēplacōe despoliat Quātū eciā
vētris ꝓuitus ñ tm̄ castitatē s; eciaz
oīz v'tutū pfectōez semoueat Aīad
uite b· Gre·dicētem sic ī moralibus
nō ad ꝯflictū spuāl' agonis assur
git' si non p̄us ītra nosmetip̄os ho
stis peitus gule vicz appetit⁹ edomi
tur q2 si nō ea que nob' sūt vicinio
ra ꝓstēnim⁹ ianit' ad ea q̄ lōgius
sunt impugnanda transimus: In
cassum namq; contra exteriores ini
micos in campo bellum geritur Si
intra vrbis menia ciuis insidians·
habetur cui alludit illud Cassiani·
vbi prius nunquam poterit arden
tes concupiscentie stimulos inhibe
re quisquis desideria gule refrenaē
nequiuerit: Interioris hominis ca
stitas virtutis huius consumatio
ne discernitur: Nunq̄ ei robustioī
hꝫ emulis colluctai posse ꝯfidas eū
quem in leuiori conflictu ꝯspexeris

ab inferioribus pmisqꝫ supari ipossibile est saturum ventrem pugnās interioris hominis expiri. nec bellꝰ robustioribus attemptari est eum qui potest deciā lemoriꝫ ictu Piger Porrige exemplum de modo viuentibus qui in principio sue iuuentutis corpus suum acriter zelo castiōnie crucifigant in abstinencia et ieiunijs Theologus. virgo adelheydis de qua p. li. ca. vl. tibi mētionem feci contra castrimergiam vehementer et plurimo tpe impugnata est. Cum enim pro castitate tuenda. ieiunijs quibusdam diebus operam daret efficacem tāta fames eam inuasit vt nisi ieiunium in laboribꝰ magnis quos habuit solueret sibi q defice ret statim videbatur. sed illa paulisp substitit demonis tendiculas. hec esse timunt inferre. Quo viso p demonē videlicet quō xpi spōsa pro eiusdem amore talemcorpori rigorē nō horrescebat. statim tēptator abscessit et vt mihi fassa est postea diebꝫ suis. hoc vicio virginem n tēptauit. Piger. Insigniorem victorie palmam hec in sexu fragili sup gulam habuisse videtur. q̄ sanctꝰ pater serapion iuuenis existēs qui ad sermonem sui pris alienum ꝯpūctꝰ est et de vicio castrimēgie pene ꝯuictus furtum paniculi. quē comedit clāculo coram fratribus fatebatur et a tēptatore demone ptinꝰ liberatus est tā plene vt deinceps nūquā de gula tēptatus sit put refert De eo cassianꝰ collacōne secūda abbatis moysi. Theologus. ita esse videtur in pte saltem sed obmissis ꝯperacōnibꝫ q̄ odiose aliqñ fiūt Audi alia Sunt in magno numero hodie virgines versus mōtana ytalie. et i metis Cōstāciēn. et augusteñ. dyocesis. nō i beginagijs nec in scīmonialiū monasterijs q̄ loca talia illis inptibus incisa sunt: que virgines habitant i opidis puis in ruribus et i villagijs in terris incultis simis: et vix frugiferis circa et intra alpes ppetuas niues gerentes vbi vinum nullum crescit nec ordeū nec auena aut siligo nisi valde in modico sed minime spelta vel frumentum seu triticum vix semel in anno ibi virgiēs vinum non dico bibere. sed gustaē quodam modo ꝯsueuerunt. Ceruisia ibi q̄d sit nescitur Pisces similiter vel nūquam gustantur ab eis pmo tarissime videntur Carniū quidem ibidem non est minor inopia quas tamen fugiunt velud icentiua libidinū Aquam puram bibunt de lacticinijs edunt et pane vescunt tam grosso de quali credo nec canes ederent in rem linea et i alijs planis triitorijs almanie. in laboribusqꝫ manuum suarum victitant et ideo piꝰ fere iauditum est q aliqua i lapsu carnis deprehēdatur sicut contrarium satis cōe est i germania vbi vinum et alia cibaria habent i copia

de hijs tñ ſupra li·ꝑ·ca·iiij·mētio
onē fecī aliquā :Piger·tales virgi
nes in reliq̄s theutonie ptibus nō
audiui nec vidi abſtinē ut tu affir
mas ⁊ niſi ipē ꝓprijs tecū pagrādo
iſta vidiſſem ocul·ꝓculdubio vix
dicēti alteri credidiſſem Sūt eniȝ
q̄d obmiſiſti ꝑnūc exꝓmere·n̄ ob
ſtātib⁊ ieiunijs ⁊ abſtinēcijs longe
robuſtiores vir⁊ pulchꝯes faciē ⁊
viuūt diuturni⁹ vt audiui·ꝙ vini
ferax pāū ⁊ frugiferax virgines ꝑ
ut ec teſtantur noſtrax pāuni diſ
ſoluti nobiles·q̄ dcā loca ptrāſie=
rūt :Theologus·ad nos q̄ caſtita
tem ꝓfeſſi ſumus nō multū attinȝ
de corpali pulchꝛitudine quam put
do carnis gignit diſputare que iſpi
tualib⁊ vir⁊ ⁊ feminī⁊ nōnūꝙ vitu
patur pocı̄⁹ q̄ȝ laudatur a b: Jhero
⁊ tamen certum eſt·ꝙ abſtinēcia
ſꝫm eūdem valitudini corporis ⁊ aī
me diuturne vite ⁊ ſanitati pl⁹ coo
pat̄ q̄ȝ vētris crapula ſeu replecio·
Vñ dīt in epl̄a ad Jouinianū Legi
mus q̄ſdam morbo articulari ⁊ po
dagre huōrib⁊ laborātes ꝓſcripcō
ne bonox ad ſimplicē mēſam ⁊ pau
pes cibos redactos ꝯualuiſſe Caru
erūt eni ſollicitudine diſpēſandꝰ do
m⁹ ⁊ epulax largitate· q̄ ⁊ corpus
frāgūt ⁊ animum Apte ex hinc ala
n⁹ i de plāctu nē·ꝯ̄ platos quoſdaȝ
inuehit veri⁹ i religioſo⁊ ſolo gloiā
tes noīe q̄b⁊ tñ ex voto pl⁹ quaȝ ſē
cularib⁹ ꝯpeteret ſobrie viuere Peſ
tilencia inq̄t id ē gula n̄ vlgari hu
militate ꝓfundiūs ſe porrigit in ꝑ
latos q̄ ſalomones lucios ceteroſq̄ȝ
piſces eq̄pollenti gn̄oſitate iſignes
varijs decoctōnū cruciatos marti=
rijs baptiſādi adulterātes·officiū
ſacri pipis fonte baptiſant vt ex ta
li baptiſmate baptiſati·multifor
mē ſaporis grām ꝯſequātur in ea
dem mēſa tereſtre aīal pipis iunda
cōne ſubmergitur piſces natat i pi
pere auis eiuſ dem viſcoſitate liga
tur·dūq̄ȝ tot animalium genera ꝑ
mo ventris ergaſculantur in carceē
aquatile animal ſecum pedeſtre ae
reūq̄ȝ gen⁹ in eodem ſepulchꝛo intu
mulari miratur·q̄ūb⁹ ſi detur licen
cia exeūdi ēgreſſui vix porte ſuffic
āplitudo Ob has cās ab alano recī
tatas euenit vt raro plati potentes
diuītes ⁊ religioſi clerici varijs eſca
rū epul̄ ſaginati diu viuāt vñ ecā·
x· Ois potētatus breuis vita·⁊ vt
Macrobi⁹ li·ſat naliū poit·Jumta
⁊ beſtie ꝑ ꝓd ſuā cti⁹ hoīe attigūt
q̄ȝ ſimplicib⁹·⁊ vniformib⁹ cibis
ꝯtētāt Hic ſeneca in q̄dā dīt epl̄a
Mlto s morbo⁊ fercula mlta fecert
inūerabiles morbos n̄ miraberis ce
cos nūerā Jſtis itaq̄ȝ iā ꝓcuſtodia
pcōnie ⁊ celibat⁹ ꝑmiſſ ō ꝓpetate
xij·diſſeram⁹ Capi· xij·

In ſenio tantum more
auium aſſumptis aliſ
volant ſic enim ipē vi
ſu expt⁹ ſū ꝓpo ꝙ in eo
gi·

eodem cumulo alē quibusdam nasc
ci primū videbāt᷑· alijs ale mature
scebāt Sublimiores vero adeptis
alis: iā in altū volādo se extēdebāt
in q̄bꝫ nob̄ ꝯgrue insinuāt ꝙ mor
tificatis iā gule ⁊ luxurie vicijs ⁊ n̄
antea: ꝫ in vite virtuose senio Cō
tēplacōe pacis ⁊ tranq̄llitat᷑ donis
ditari quidē possumus Per senium
nāqꝫ vita diuturna ⁊ ꝑ alas ꝯtem
placōis instrumēta apte pn̄t intelli
gi De senio āt nō q̄libet loq̄mur qꝫ
sc̄ptū eē nouim⁹: puer cētū annoꝝ
morietur ⁊ pccōr cētū ānoꝝ male=
dict⁹ Et ps̄a· lxv· Sed de eo de quo
Sapie· iiij· scribit᷑ Senect⁹ venera
bilis ē nō diuturna neqꝫ ānoꝝ nuē
ro ꝯputata cani sūt āt sēsus hōis: ⁊
etas senectutis vita inmaculata De
pēnis eciā illis intelligim⁹ de q̄bus
vaticinatur ps̄· vbi d̄t: Quis da
bit mihi pēnas sicut colūbe volabo
⁊ req̄escā Ecce elōgaui fugiens et
mansi in solitudine: Expectabam
eū q̄ saluū me fecit a pusillanimita
te sp̄ūs ⁊ tempestate Hoc enim de
siderium est vt glō innuit q̄rūdaꝫ
suoꝝ dei qui malis mūdi h⁹ p̄ssi et
pusillanimitate quadam tribulati
a dīna grā in morte requiescūt ⁊ li
berantur Piger: Vite quietem pre
sertim in senio: vel in vite present᷑
termino per dei contemplacionem
adipiscēdā sēp affuturam sperabā
bis q̄ in iuuētute deo militauerant
vt sic post labores diutinos pēnas
tandem ꝯtemplacōis assumerēt ve
lut aquile ⁊ in celū ꝑ mortem letam
volarēt nec deficerēt Sed multi ve
rētur de ꝯrio Nam vidi in diuꝰ fra
trum reformatoꝝ ꝯuentibꝫ ⁊ aliqn̄
in sanctaꝝ secularū virginū ꝯgre=
gacōibus vtriusqꝫ sexus tā timora
tos homines vt magnū piculū eis
īminere suspicarer Si ī talibꝫ scru
pulis extreme egritudini ꝓpinq̄rēt: d
spacōi enim timor inordinatus fo
mitē ministrare solet: q̄d valde pi
culosū morituris eē creditur Theo
logus: Signa p̄destinacōis in bn̄
speificatis circa mortē ꝯsolare quē
dn̄t vt gaudē cū tremore discat vn̄
beatus Gre· sup isto Job· v· Besti
am tre nō formidab̄ cū glō d̄t best
tiā idest dyabolū Bestias tre n̄ for
midabis que tpe mortis ad rapiē
dum effrenātur Sꝫ seuiētes nō ti
met q̄ blādiētes secutus nō ē ⁊ imi
cium retribucōis ē in obitu securitas
mētis Cum autem bn̄ viuitur cauē
dū est: ne quis despectis ceteris de
singularitate gloriet᷑ tn̄ qn̄ aliq̄ re
piuntur de quibꝫ constat ꝙ consci
ētiam p̄mū examinātes debite ⁊ vi
tā p̄teritā ex hoc emēdauerūt qui vi
rus vetis hominis corā legit tio cō
fessore cū cordis dolore euomuerūt
⁊ confessori obedientes penitenciaꝫ
obedienter cum proposito vitam e
mēdādi assūpserūt: sibiqꝫ a peccat᷑
letalibus cauere studuerunt qualia
eciam scienter perpetrare nollent·:·

Si in̄ꝗ̄ tales timidi in morte rep̄e
riūtur pusillanimes seu scrupulo ſi
bona spes de eis habēda est ne dū
mō quādo iste timor velut vigil q̄
dam nō dormitabit · neqȝ dormiet
q̄n custodiat israhel a multis pecca
tis ⁊ ab eorū occupacōibꝫ · ſȝ eciā in
extēmis eis felix expectāda ē affutu
ra ꝓsperitas qꝛ tūc prepurgati ⁊
igne tēptacōis exaiati : dīna grā ā
talē pusillanimitatē eis tūc adimit
aut dispositos stati euolare facit ā
victoriā tribuit ne tales ab hoste vi
cā tur muniti ecclesiasticis sacrāmētis
⁊ p̄uijs meritis Ita eni q̄sqȝ pie in
benigno nrō saluatorē sperare p̄t qꝛ
sic actum ēē cū talibus sepe datū ē
vidē nrō tēpore q̄ȝtū huāna fragi
litas ꝯsiderare p̄t Quidnāqȝ mirū
si moritur? statim mortē satis timȝ
Quis ei vt petrus ait dyacon⁹ iiij·
dyal:b·Gre·tā inexplicabilem sen
tēciā cuius l i bet sic opis ad exitum
veniens nō ꝑtimescat q̄n ⁊ si iā no
uit q̄d egit: Adhuc tn̄ facta illius
sup̄ni scȝ iudicis q̄ȝ subtilit iudicēt
ignorat Cui btūs Gre·rn̄det·vt as
seris ita ē·si plerūqȝ deculpis mini
mis ipē solus pauor egrediētes aīas
iustoꝝ purgat Hic narrari de q̄dā
scō meū freq̄nt audisti q̄ ad mor-
tē veniēs vehemēt extimuit ſȝ post
mortē discipul' in stola alba appa
ruit ⁊ quā p̄clarē sit susceptus indi
cauit ·nōnūq̄ȝ vero omp̄s deus tre
pidācium mentes quibusdam p̄us

reuelacōibꝫ roborat vt in morte mi
nime ꝑtimescāt Hec gre·nā vtrūȝ
idem scūs ⁊ liber q̄ vitaspatꝝ inscri
bitur multa exempla referūt d sāc
tis viribus ⁊ ꝑfectis q̄ꝝ quidaȝ tē
pore mortis nihil aut modicum ti-
muerūt ibidē de scō abbate agatho
ne dr̄ qꝛ in hora mortis ꝯstituto q̄si
uerūt fratres abba · vbi es Rꝫ icon
spcū diuini iudicij asto Dicūt ei · ⁊
tu times abba ⁊ ille interī laboraui
virtute q̄ potui i custodiēdis man
datis dei sed homo sū ⁊ nescio vtꝝ
deo placuerūt opa mea Dicunt ei
fratres · ⁊ nō cōfidis de operibus tuis
qꝛ sm̄ deum sunt dixit senex · nō p̄
sumo nisi venero ante deum · Alit
enim sunt iudicia dei aliter hoim̄
Preterea cum sanctus arsenius iā
traditurus esset spiritum videntes
eum fratres flere dixerunt nunq̄d
tu times mortem pr̄ : Rꝫ·in verita
te timeo ⁊ ille timor qui in hac ho
ra mecum est semp fuit in me ex q̄
factus suȝ monachus ⁊ nūc timeo
valde : ⁊ ita ambo dormierūt in pa
ce de ·iiij· q̄ȝ ibidem dicitur de patre
ꝯstituto in scithi cuius mortui lec
tū circūsteterūt frēs in hora mortis
qui senē ter ridere videntes causaȝ
huius q̄sierunt·Rꝫ ille primo risi·
qꝛ vos timetis mortē secūdo risi qꝛ
non estis parati · tcō āt risi · qꝛ de la
borē vado ad q̄etē · ⁊ stati vitā clau
sit extremā · ſȝ hijs obmissis videā⁹ ad
hodierni tēporis deuotos homines

Virginē eni quandam multū deuo
tā fuisse ↄstat mihi in ciuitate Nurē
bgēsi Bābgeñ dyocef q̄ kunigūd
vocabat viuebat more castaꝝ bo
naꝝ virginū in victu vestitu vita
cōe seculi ⁊ i his q̄ ad dei cultū ptie
bāt sine q̄rela ad ōnē hoiēz: ꝫ a deo
timida ⁊ scrupulosa i ↄscia extitit vt
vix meminerī in hoc parē r̄pisse nā
p⁹ purā ⁊ itegrā a sesepe factā ↄfessi
onē sacm̄talē freq̄nt̄ ḡuib⁹ stiulaba
tur scrupul̄ de insufficiēti ↄfessione
vt timebat trāsacta i minīis reb⁹ v̄
nullū vel modicū peccatū erat mōrl̄
ēnimis lapsū verebat̄ adeē ⁊ ita nl̄
la pace i domo ↄscie fruebat̄ Quic
q̄d eni egit ā obmisit de gn̄e bonoꝝ
in hijs sēp peccatū nō bile affuisse
suspicabat̄ Cepit itaq3 ex his inor
dinat̄ tiōrib⁹ i sexu fragili nāl̄ sua
ↄplexio labi plurimū ⁊ dieti vires
decrescebāt corpis q̄ se sēp eē ple
nā pcā⁹ ḡuib⁹ ñ diffinitie iudica
bat Dz reuerebat̄ timint ip̄a timu
erūt ↄfessores ⁊ ñ mi⁹ cohabitātes
sibi v̄gines : Si in tali statu scru
pulosissime cōnsciēcie dep̄hēderetur
ꝓpe mortem fortassis desperacōnis
laq̄o ab hoste maligno caperetur:
Intuentes igitur viri prudentes ⁊
animarum medici corpis defectum
redundare in anime grāue pericu
lum int̄pretabant̄ virgini q̄ in peri
culo erat vsū racionis pdendi q̄ ad
ieiunia ecclesie quedam nullaten⁹
sicut sana teneretur Dicebant eniz
q̄ labor quotidian⁹ quo grauabat̄
q̄z paup erat rebus : Alijs enim fā
mulabatur virginib⁹ ⁊ preterita
ieiunia ac abstinencie fomentum
libidinis non ministrarent : Sed
castitati seruande pocius sat̄ essent
Sz ad ista tristicia maior cor eius i
uadebat cum vicz intuebatur se p̄
uari instrumentis virtutū quibus
cōir plebs fideliuz vtitur Obediuit
tñ discretis cōfessorib⁹ : licet inuita
⁊ non sine pusillanimitate maxima
Tādem vero natura deficiēte lecto d̄
cubuit : ⁊ terminū vite ꝓpinquare
agnouit Et ecce diuina accidēte grā ā
te triduū circiter sue mortis oīs scru
pulus timor ⁊ pusillanimitas plene
animam virginis reliq̄rūt : Ita vt
sūptis ecc̄ie viaticis ⁊ sacramentis:
ad ltrāz i pace inidip̄m dormiret ⁊
r̄quiesceret quā singularit̄ dn̄s tūc
i spe ↄstituerat Nā antea de i solita
hilaritate q̄dā āmirātes : sibi socie
dicebāt virgines q̄ eius p̄teritū tiō
rē nouerāt Nūq̄d ↄsciencia te r̄dar
guit modo sicut antea : q̄ ecclesie q̄
dam ieiunia grādiente corpore non
seruasti Quibus illa Rz: Animum
scio paratum habui ad ieiunandū
sed quia animarum medici dei vicē
habentes : ista inhibuerūt : obediui
eis · n̄c ex inde peniteo : ā turbor sperās
de x̄ benignitate suo redēpta sāguiē
saluari ⁊ ita reqēuit vt p̄missi i domi
no Noui aliam nobilem diuitem ⁊
potentem dñam relictam cuiusdaz

militis de ciuitate argētinēsi q̄ ka
therina de westhusē nuncupata ē·
hec dū manebat in seculo ⁊ iā ciui
tate predicta vbi multe deuote deo
militant vidue·earūdem omnium
specialis mat̄ ⁊ prōna extitit sed i
animo valde scrupulosa fuit· cum
autem in columbaria mōsterium
sororum de sbtilia nrī ordis refor̄
retur relicto seculo ibidē scē ꝯuersa
tiōis habitu induta ē ⁊ ꝓfessa ⁊ q̄
vna vt puto de fortibꝫ mulieribus
fuit de quibꝫ ꝓu·vl·salomō scribit
Jdcirco q̄buſdā intiectis ānis ꝑo
risse ⁊ supprioriſſe gerebat officiū
successiue in omni caritate ⁊ dilcō
ne nec foris aliq̄d deeē videbat̄ per
fectionis nisi ꝙ plena fuit scrupul̄
adeo vt cum illuc in causis ordinis
venirez cū sola hac sorore me pluri
mum occupare opus fuit vt pusil
lanimitatem eius ꝯpescerē hoc eniz
bonum preter alia inse habuit·vt
audito superioris sui· vel alterius
ex fama boni ⁊ sapientis viri iudicō
in aliqua sibi dubia materia stati
eidem acq̄euit·Timuit ipsa timue
runt eciam ipsi qui eam nouerant
ꝯfessoresꝙ si infirmata ꝓpinqua
ret morti aliqn̄ iu hꝫ scrupulis ꝑ
sertim de iteracōne a se bene ꝯfessa
rū rex in piculo pusillanimitatis ā
plius ponēt̄ q̄z ātea Sꝫ diuina ex mīā
q̄ ꝑteite foris opa inspexit·actū ē ꝑ
oia ꝯrīū Nā vna die satis inopina
te licet quīq̄gīta ānos vix vel nō ac
cederet infirmata est ⁊ dietim cepit
deficere ⁊ ꝑ tūc omnis scrupulus ⁊
inordinatus timor ab ea penitus
abscessit dixitq̄z ad fratrē Johā
nem wlff hardi quē vt ꝑote deuotū
virum in ꝯfessorem specialem pre
elegerat· Ecce pater sitis quā erro
nea fui ⁊ timida in ꝯscia nimiumq̄
dei grā ne timeatis totū abscessit ꝯ
pcās a me ꝯfessis ⁊ ꝯmissis remis
sionis grām piē ⁊ fideter spero· ⁊ c̄
do ⁊ ita inuocans b·petrum Apos·
suūq̄z discipulum Appollinarē q̄s
peculiariſſiē i vita corde ⁊ oē ope di
lexit tādem eadem egritudine ꝑmu
nita ecc̄ie alimentis vita deuote fūc
ta est Habuimus aliqn̄ in ꝯuētu r̄
formato Columbariensi qnendaz
fratrem petrum nomine·q̄ a ꝑme
ua ꝯuersione sua ꝑusq̄ꝙ in ꝯuentu·
Nurenbgēsi ꝑmū iui erat omniuz
virtutum honestate ꝯspicuus reli
gionis exemplar fuerit ⁊ specialiū
Nam ad colligendum elemosinas
hostiatim semp patus i dome obe
diens die ac nocte in choro sedul?
⁊ cunctis affabilis fuit fratribus·
Sꝫ ꝯsciaz vltra q̄ꝙ credi pōt timidaz
scrupulosā· ⁊ pusillanimē habuit
omnia tuta timuit ⁊ nimis vt vide
batur vn̄ de hꝫs discrecōes frēs eū
sepe iocose vexabāt quē sciebāt eq̄
aīo cūcta tollerarē q̄ sibi ꝯ deū eē nō
videbat̄ ⁊ q̄ꝙ q̄ꝙ eēt postea iā factus
sacdos fortis corpe ꝯplexiōne viui
d? ⁊ in annis vix attigēs tcesimuz

tñ vt ex multis dicturis habuim⁹
timor iste vitalia lesit nimiũ: vñ q̃
dã die satis improuise egritudinẽ ne
scio quã incidit in q̃ stati necesse fu
it vt decũberet: Cumq; bona fide in i
firmaria vsu rõis pfecte vtens pa
ciẽcia leuis ꝛ deuocione solita serui
d⁹ iaceret ꝛ imobilis stati ꝛ inopi
nate agonisaꝛ cepit ꝛ religiosꝭ ges
tibꝫ diẽ clausit extremũ Nã paulo
añ p̃cedẽti die more solito ↄfessus
est ꝛ missaz celebrauerat taleq; vitã
in ordine sẽp duxerat ꝙ de morte i
puisa ꝛ subitanea mala saltẽ ꝛ picu
losa signũ piculi nõ aderat discreto
rũ viroꝝ iudicõ Et in domino ↄfido
ꝙ inopinatus iste iteritus ñ nocẽ
potuit: sed fortassis diuina clemẽcia
ne pusillus animo mortem timeret
nimium aut eiũs circũstãciaꝭ stati
finem viuendi in corpore dare dis=
posuit aĩe sibi placiture:·
Expliciit Liber secundus.
Formicarij de verisimilibꝫ bonis re
uelationibꝫ
Incipit Liber Tercius.:.
Formicarij De falsꝭ ꝛ illusorijs visi
onibꝫ:

Capitulum Primum

NVnc de falsꝭ ꝛ illusorijs
visionibus loco tercio li
bellus ẽ inchoãdus cum
materia tercijduodecĩrij
i aĩaliũ nroꝝ repti ꝓpetatib⁹ Qua
rũ p̃ma ẽ hec In q̃ntitate eaꝝ t̃plex
repit̃ dr̃ã Quia q̃dã sũt pue Alie
mediocres Alie vẽo maxĩe: q̃ntitate
dico mol̃: An ãt v̓tut̃ quãtitate ita
se i excessu habeãt ñ oiquaq; clarũ
est vbi p̃mo notãdũ · ꝙ q̃ꝙ ea aĩa
lia q̃ diuina sapiẽcia ↄdidit ↄdicões
laudabiles mltas habeãt sicut ꝛ
creatuꝛe oẽs relique nl̃ tñ ẽ pꝭtim i
h⁹ mũdo passibili: q̊d a defectu seu
nocumẽto vel a malo õimode sit ab
solutũ cũ cõpatur ad alia Nihil ei
est õiquaq; pfectũ q̃z teste Job: iiij
In ãgeliꝭ suis prauitatẽ de⁹ repperit
Nec stelle sũt mũde in ↄspcũ ei⁹ ibi
de · xxv · Nõ igit̃ mirãdũ ẽ si i nr̃is be
stiolis a quib⁹ mores p salomoẽz
iubemur instruꝛe defectus p̃uacõis ꝛ
nocumẽta repiũtur aliq̃ in quibus
typ piũ ꝛ similitudinẽ gerũt q̊rũdaz
malorum vel stultoꝝ hoim In q̊b⁹
nõ min⁹ cauꝛe vita disc ẽ possumus
q̃ꝙ in bonis ꝓpetatibus v̓tutes va=
lem⁹ inspicere: Sicut igit̃ i formic̃
q̊ ad mãle corp⁹ magna ꝛ mltiplex
repit̃ dr̃ã in q̃ntitate mol̃: ꝙ vicz q̃
dã sũt puule: alie magne · ꝛ aliq̃ max
ime: q̃ vt dicetur ifen⁹ pl⁹ obsũt ho
minib⁹ Sic iter hoies malos erro
ris grãdis iueietur diuisitaꝭ quã ob
cãz Apl̃s · i · coꝝ · xiiij · suos ab erro
rũ v̓sutijs auisãdo dixit fr̃es nolite
pueri effici sẽsib⁹: s; malitia puuli
estote · sẽsib⁹ ãt pfecti sitis · ꝛ apl̃⁹
ad eph̃ · iiij · Iã ñ sim⁹ puuli fluctu
ãtes ꝛ circũferam̃ oi vẽto doctrine in
neq̃cia hoĩz i astucia ad circũuẽcõez
erroris veritatẽ ãt faciẽtes i caritate

crescam⁹ in illo p oia · qui est xp̄⁹
ex quo totū corpus ꝯpactū ⁊ ꝯnex
um p oēm iūcturā sb̓ministracōis
ꝭm opacōꝫ in mēsurā vniusc⁹qꝫ mē
bri augmētū corpis facit i edificaci
onē sui i caritate : ꝫ nō ita heu hodie
multi sed in malicia augmētatur·
Piger· qꝛ materiā ꝺ illusorijs illusi
onibus ichoare placuit Da aliquā
graduale dīaꝫ int̓ hn̄tes reuelacō
nes falsas ⁊ ficticias vt i iūngendis
penitēcijs· ⁊ i exclamacōne v̓bi dei
publica simplices ꝑmonē valeam⁹
ī ꝑdicacōibꝫ Theolog⁹ Sine dono
discrecōis spirituum hoc fieri neq̄t·
sufficiēter vt li·ij·tactū ē Sūt eniꝫ
in finiti modi q̄bꝫ hostis āntiqu⁹ de
ludē solet incautos · quibꝫ nōnūq̄ꝫ
viros maxiōs decipisse ꝯpitur Nā
ab archidyacono barcinanensi di
cta dn̄o Johāne iure ꝺ mo ⁊ hūa
no mltū ronabiliꝰ ātea tempa cō
stācien̄ ꝯsilij scismate iā diu cōtinu
ato sb̓ diūsis sūmis i sua obediēcia
vocatis pōtificibꝫ q̊ru q̄dā rome A
lij de adūsa pte i auinona resid̓bāt
Petro de luna ibidē rsidēte ⁊ p īimi
cos obsesso p galeā i rodano mare
itrauit secrete fugiendo Cumqꝫ i q̊
dā opido cuius nomē nūc nō occur=
rit sup distāti portu maris p abba
tē quēdā opidani ꝑceden die aduē
tus dc̄i pape auisarētur vt se dispo
nerēt ad recipiēd dictū sūmū pōtifi
cē tendebāt cū dicti abbatē qꝛ de aui
niona secretissiē recess erat ātea nec
papa vllo mō intēdebat dc̄m opid
int̓re nec illuc quēq̄ꝫ p̄miserat ꝫ p
lōgi t̓ct⁹ spaciū vlt̓ idē opid naui=
gauerat p xvi· circit̓ miliaria ⁊ ecce
ꝯtus ꝯrius galeā cū papa ꝯpulit
dcm̄ int̓re opidū · Vbi cū in ꝑuise
susceptus eēt abbatis oī culū vidi
cit vn̄ adn̄ētū suū ꝑstituisset iq̄siuit
⁊ rn̄sū accepit ab abbate qꝫ ꝓphecī
am istā dudū i q̊dā li· legissꝫ i q̊ cō
tinebat· qꝫ idē papa plura passur⁹
eēt ab adūsarijs qꝫ obsidei deret qꝫ
ad opid ꝑdcm̄ ꝯtur⁹ eēt qꝫ iteꝝ in
ꝑsecucōne int̓re deret ꝫ finalit̓ Ro
mā itur⁹ eēt ⁊ iv mioē ecc̄ie ibidē ad
epta pacifica possessioē ⁊ sedato scis
mate q̊escē deret In q̄ re licet oia p̄
cedēcia pene v̓ificata essent tante cō
fidebat· vt citatus p ꝯsilium gene
rale Constācien̄· ꝯtumax fieret ⁊ fi
naliter ibidem depositus esset Naꝫ
tres p summis pontificibus se ges
serunt Gregori⁹ qui humiliter ces
sit in cagetha pro tunc residens Jo
hannes qui rome sedebat a Cōstā
cien̄· ꝯcilio clam fugiens iuridice ꝺ
positus est a papatu ibidem in con
stancia scꝫ Sed dictus petrus ꝺ lu
na siue dominus benedictus· licet v̓
apprime eruditus in omni fere sciē
cia esset tamen i predictam prophe
ciam fatue confidens vt premisi de
positus a papatu · obedire rennuit
in muniāum culam fugit ⁊ tandeꝫ
in exilio ꝑtinax in suā opinione vi
tam · nec rome · nec in pace : sed in

miseria finiuit: Vidēs igitur q̄ ꝑi
culosū sit talibꝰ facilit̄ credē Tū vt
aliq̄lit̄ tuo q̄sito in aptis decepcōi
bꝰ satisfaciā Dicto q̄ t̄plex ē in ge
nē taliū hoim drā a sana doctrina d
liraciū Quidā sūt ꝯficti ex auaricia
Alij possessi p demonia Nōnulli de
cipiūt̄ p fantastica luminaria p̄mi
sūt piculosi t̄cij magis q̄ secūdi p
uīsi existūt. De omnibꝰ istis exēpla
tradā. Fuit i ciuitate Vernēsi fr̄ icel
lusꝰ q̄dā secularisꝰ re. sed speciētiꝰ
spūalitatē p̄ferebat multā: de q̄ mi
hi frat̄ nicolaꝰ de landaro nr̄i ordi
nis ⁊ inq̄sitor prauitatis heretice v̄
fidedignus retulit q̄ in p̄dcā ciuita
te fr̄icellus ille ⁊ semibagbardus
manē solebat ⁊ q̄ꝛ cupidꝰ erat pe=
cunie: laq̄os auaricie vbi potuit tē
debat Sūptaq̄ꝫ oportunitate quā
dā domū inhabitarē cepit ⁊ in eadē
nocturno tpe surrexit: lapidibus ⁊
lignis spūm aliquē adēē fixit ⁊ ita
in ām̄iracōēꝫ multoꝝ noctibꝰ locuꝫ
posuit pluribꝰ autumantibus q̄ re
uelacō dīna expectanda eēt aliqua
an anima foret vel malignꝰ spūs:
Nōnunq̄ enim mutata voce verbis
gemebūdis tāq̄ꝫ aīa eēt alicuiꝰ sō
sūct in ciuitate bñ noti respōsa sci
scitātibus dedit asserēdo se aīam
cuiusdā nup defuncte psone quam
fricellus ipē tāq̄ꝫ ꝓpoq̄ꝫ alieno exp̄s
sit nomine Nam pegrinacōi ad de
stinata loca scōꝝ p ea se darē psua
sit Dolus tñ illiꝰ deceptoris diu la

tuit ⁊ p memoratis animabusꝰ i te
rim pegrinādo ad quedam scōꝝ li
mina pecuniam nō modicā a se de
stinātibus acq̄siuit: Cūq̄ꝫ artē sue
auaricie diutiꝰ ꝯtinuasset in q̄etādo
supradictā domū Tandem filij hꝰ
seculi ciues meri seculares qui pru
dencōres sunt filijs lucis .scilicet in
generacōe sua rem habē ceperūt su
spectam posuerunt veritatis obsua
tores ⁊ tandem fictor reptus est ⁊
captus: Tunc veritatem miser ille
aperuit ⁊ q̄ꝛ a multis fucato tytulo
prefatam pecuniam extorserat frau
lenter velut fur ⁊ latro p publicam
furcatus est iusticiam Fidedignoꝝ
alia relacōe didici q̄ in monasterio
monachorum reddituatorum i gē
mania nobiles multi vt ꝓprijs pce
rent expēs frequēter vt solitum est
cum equis ⁊ famulis hospiciū rece=
perunt ⁊ victum De quo quidam cō
uersus ibidē male ꝯtētus in hospici
um domo circa diuersas cameras se
spiritum vel demonē eē finxit mōis
quibus valuit sed occulte Cumq̄ꝫ
diu multos ibi hospites nocte vex=
asset suis strepitibus Quidam mi
les de veritate spiritus ambigens cū
alij domum predictam intrauit. ex
condicto audaci se demonem eadem
nocte pempturum. aut se ab eo=
dem intrimendum promisit ⁊ super
fortuna huius euentusꝰ clam de nō
cte cum armis ⁊ gladio violauit:.
Venit igitur sub ymagine spītus

mis conuersus i tenebris et domum inquietare ictibus more solito cepit quem insequens miles cum ense ei letale vulnus percussit et ita confusus cruentatus et fugiens per ianuam secretam quandam eiusdem hospicij cellam reintrauit hostium que post se clausit Miles vero ad suos rediens intentato gladio se demonem interfecisse gloriabatur. Sed et mane facto et luce solis apparente per vestigia sanguinolenta necatus querit et conuersus iste iam mortuus repertus est Vides igitur auaricia quomodo quosdam decipit: De demonibus autem viris qualiter errores seminent sequens indicabit exemplum: Venerabilis fratris henrici kaltysen: professoris sacre pagine nostri ordinis et inquisitore relacione percepi et alterius fratris Arnoldi nostri prefati ordinis qui in rescriptis interfuit quod nuper in bussoducensi conuentu antedicti ordinis Juuenis bonus xiiij. annorum erat fuit que per eiusdem ordinis habitum et doctrinam ad professionem suo tempore disponebatur per parentes: Hic vt postmodum retulit ortum conuentus intrauit in folio caulium albedinem quandam vidit. et nulla benedictione premissa delectatione victus folium absciidit auideque comedit ac demonum quendam pessimum ignorans deglutiuit possessus igitur Juuenis gestus quosdam cepit habere deuotos in orationibus et rapi eum fratres videbant et priuari omnibus exterioribus sensibus corporis Quibus restitutis loquebatur bonum latinum quod prius nesciuit. Cor dete's proferebat multos biblie passus quos eum prius latebant gallicam linguam expressit quam nunquam didicit se in celo mirabilia vidisse asseruit revelacionesque quasdam exprimendo mirabilia dicens presumpsit ex quibus nonnulle femine que cito credunt et leues sunt corde satis putabant adesse dei spiritum vbi dyabolus solum locum habebat Fratres igitur qui iuuenem prius rudem nimis esse nouerant: merito hoc in malo interpretabantur

¶ Attulerunt iuueni reuerenter eukaristie sacramentum et horrore quem obsessus habuit: manifestam demonis agnouerunt tunc adesse penitenciam ¶ Fuit pro tunc ibi bone memorie frater Arnoldus reuera fidelis et integer sui ordinis obseruator et tentor qui die statuta iuuenem exorcisans demonem eundem loqui artabat causas ingressus dicere et corpus miseri dimittere cogebat et manifestissimo dato signo tandem exiuit Juuenis autem ingenio rudis prout ante relictus est et ex presencia horrendi demonis vsque modo aspectum quendam prefert insolitum verius ingracialem et horribilem Quinimo tam ebes est ingenio vt eciam dispensacione preuia satis dubium sit an litteraturam attingere valeat quocumque tempore sacerdoti necessariam Vides igitur arreptos per demones reuelationes falsas et periculosas habere : ¶ Qualiter autem sine arrepcione seu eciam obsessione facta per demones, vicz

obsessione facta p demones fātasti
cis luminibꝫ q̄dā d̄ cāpiūt i seq̄ntibꝫ
capitul' exēploꝝ de h̄ copiā habeb:
Piger. vidi aliq̄n ꝛ audiui sepi9 fe
minas vt videbat̄ satis bone fame
rapi q̄tū visu ppendi potuit ad itei
ab exteris sēsibꝫ veluti extasiꝫ q̄ndā
ex deuocōe paterētur Vidi isup ali
am que i publica p̄dicacōe alic9 de
xp̄i caritate audita sētēcia corā oībꝫ
clamorē quēdā in altū extulit qua
si n̄ valēt amorē sui pectoris ad xp̄m
clausū i āterea retinē Et tū ā mult' lit
teratis tales ꝑ fictis habebāt̄ Theo
log9. Lex gn̄al' ē audisti supi9 ex
Apos. n̄ oī spūi eē credēdū ꝫ ꝓbādi
sūt spūs an ex deo sint V ertū n̄ mi
reris. si prudētes ꝛ expti de q̄rūdā
feminaꝝ actibꝫ fidē gerāt modicā
q̄s flexibiles ad malum. incōstan-
tes ad bonū ꝛ ꝓnas valde ad vanā
gloriam eē agnoscāt Vix ei aliq̄s
nouit nisi exptus q̄ntū p̄fata i mul
tis eaꝝ regnēt facinora Noticiaꝫ cu9
dam virginis habui que in seculo
omnium eam noscēciū. fama bona
ꝛ deuocōe plena extitit ꝛ ingressa r̄
fortū mōsteriū. Non minus in dei
obsequio videbatur sincera. que ta
men in monasterio ficta. per ceno-
doxie vicium reuelacionez finxit ꝛ ex
tasim quam nunquam habuit vt
mihi coram suo superiore sponte ꝓ
pria fatebatur Nam cum audisset
in mensa legi sepius quam abstrac
te priores sancti ꝛ sancte vixissent
vt numero eorum censeretur eē nō
nunquam publice mere ficta clam̄
re cepit voce alta. ꝛ in iubilo vel ca
dendo soletenus effigiare raptuꝫ
vel mentis excessum Multo tamen
deinde elapso interuallo temporis
consciencie stimulus coacta ꝛ agi
tata vt facinus illud sibi diuina cle
mencia dimitteret ruborē pfusa suo
ꝛ non in sacramentali confessione.
qualis fuerit mihi ꝛ superiori mani
festauit Audiui a sancte memorie
patre Conrado primo reformatore
nostri ordinis p̄dicatorē in tota al-
mania graciosissimo ꝙ quedam fē
mina apud populum magne repu
tacionis existens. in predicacionis
deuote audiencia coram cunctis cla
mare quasi in iubilo cepit q̄ tamen
falsa est sibi clam postmodum ꝙ il
lud non ex caritatis feruore. sed ta
men gestiebat ex inani gloria No
lo tamen ex hijs: neqꝫ contra femi
nas nec aduersum alios generalez
eliciās decepcionis regulam qꝛ diui
nus amor vt diuinissim9 docꝫ Dyo
nisi9 non minores in quibusdamꝫ
maiores habet defectus amore hu
mano quē ꝯstat rapidi ad dilectuꝫ
cogitatibus. ꝛ se se exp̄mere gemi
tu singultu fletu cātu ꝛ clamorib9
Vn̄ iohēs cassian9 coll' p̄. Abbatis
ysaac d̄t de q̄bnscūqꝫ hoībꝫ deuotis
frequenter per ineffabile gaudiuꝫ
ꝛ alacritatem spiritus salubri me
conpunctionis fructus emergit ita

ita vt eciā i clamores q̄sdā i tollera
bilis gaudij immēsitate prūpat ⁊
cellā vicini iocūditas cordis ⁊ exulta
cōis penetret magnitudo Piger: si
q̄ pfecti eēt hoīes viri vel femine p
babilit talīū deuocōnū signis credo
rē. Dz qn̄ impfecti talia faciūt vel
fortassis ea cōficta p regula hn̄da
sūt Theologus: Hic certe iterū dici
pi poteris ⁊ in temerario iudicō pccā
re grauiter qz talia nō solū pfectis s
eciā incipiētib9 deo fauiē hoibus ali
qn̄ obuiāt vt ibidē sic exprimit ysa
ac. In q̄libet in q̄t mensura q̄s posi
tus incipiētium scz pficiēciū vel per
fectoꝝ nōnūq̄ puras in tēsas qz pre
ces inuenit emittēqz ⁊ de illo pu̇io
⁊ humili ordine q̄ ē sup recordacō
ne futuri iudicij is q̄ adhuc sub te
rois pena ⁊ metu examin9 ꝯstitut9
est ita ad horā ꝯpūgitur vt nō mio
re spūs alacritate d obsecrcōis pig
uedie repleatur q̄ ille q̄ p puritatē
cordis sui munificēcias dei plustrās
atqz pcurrēs in effabili gaudeo le
ticiaqz resoluit: Incipit eni p̄m sē
tēciā dn̄i pl9 diligere qz sibimet ā
pliora ꝯgnoscit idulta s ille Est eē
nouerīs deuocōis ignis i corde infi
mioris vasculi mobilior ⁊ ad pde
ūdū i clamores apcōr: Vn̄ euenire
potest vt fortassis magn9 ꝯpūctōis
feruor foret i corde sexus fragilis q̄
modicus eēt i aīo virili sicut vide9
in sili q̄ affcūs feīne9 minus quaz
masculinus intra claustra cordis sē

cōtinet cū aliqua passiōe affcōne.:

Capittulum .:. Decimum

QVando in via visu priuan
tur de se nullatenus ad do
mum reuertuntur: sed eo
ipso quo errare incipiunt tāto āpli
us se a quietis habitaculo alienāt
quanto longius incepto itinere am
bulant Semel enim viam regiam
relinquens nisi videlicet ad eādez
reducat ex opposito ābulans sēp lō
gius quasi oberrare dinoscit Ita i
uera in via morum oculis orbati in
talibus p falsitates deceptorias se
ducti ad veritatis lumē non redeūt
Nec mirum si ceci i anima: ⁊ priua
dimi instinctus lumine: ita vt vela
tis vel euulsis oculis i cassum ambu
lant cum luce mundi cristo careat:
De quo Joh: p̄mo. Erat lux vera: q̄
illuminat omnem hominem venie
tē i hūc mūdū Ambulate iq̄t dum
lucē habetis ne vos tenebre ꝯphen
dāt In circuitu eni impij ābulant:
Et vt i vitaspatꝝ scribit: Qui ia
rea triturare cupit p iumēta calcādo
triticū ne bestie talia deuorēt oz vt
iumentorum: qui laborant oculi te
gantur. Hic eciam sampson ille o
lim fortissimus priuatis oculis per
girū tādē molā trahēdo letales ma
nus philistinorū incidit nec ad visum
corporis peruenit Piger: Dare velis
modos aliquos quibus demon mē
tales solet fidelibus oculos eruere.

Theologus.:. Is de quo

queris mille artifex ē ꝛ eē a sanctis
assentur nec ē ptās sup trā3 iob tes
te que ei ꝯpari valeat Innumera=
biles ergo astucias gerit ad tēdēd
pedicas ꝛ laq̄os ad capiēd aīas q̄s
cū captiuauerit erutis aīe lūibꝫ sibi
ꝓuire cogit Occurrūt tamē ꝑ nunc
tres de quibꝫ tu q̄ris modi. Nā de
mō q̄busdam ī humana specie die
noctuq3 visibilit obseq̄t Alios ꝑ
mū specie visibili credulos sibi cō
stituit ꝛ deinceps certo tn̄ iudicio
cos alloq̄t Alios sb āgeli lucis fi=
guracōne. ꝛ sb spē boni mētalit ꝑ
seq̄tur De quibꝫ tā ꝑ ordinē exem
pla accipito Viuit hodie in Saltz
burgēsi metropoli q̄da3 nobil Su
cher noīe. in armis famosus pluri
mū de quo ea q̄ sequūt a mltis g̃
uibꝫ ꝛ valde dignis viris audiui se
pi q̄rū q̄dā eidē nobili cōusati fue
rāt sepe nūero. Sedit iste aliqn̄ in
castro suo q̄d ab opido hallēsi ī val
lis distat trbꝫ circiter miliaribꝫ ꝛ q̄
tidianas ꝓtūc cepit nutrire guerras
cū opidanis ꝑfati opidi q̄mobrem
scutiferos ꝛ famulos eodē tpe tros
ī armis coārcuauit vbi ꝛ q̄les voluit
Obsequi ergo cepit illi nobili dño
am dissolnto in moribꝫ ꝛ sacramē
tā eccīe ꝯfessionis videlicet. ꝛ euka
ristiam satis fugenti q̄dam famu=
lus ignotus exercitatus ꝛ in armis
tritus supra mod̄ in occultis ꝛ rāis
fugiēti quidam famul ignotus ex
ercitatus ꝛ ī armis tritus sup̄ mo

dum in occultis ꝛ rāris tritorij vijs
obseq̄osus in ꝓuidēdis equis 3 nū
q̄3 visus ī xpi eccījs. q̄3uis ei nobil
sauciā ex q̄tidianā inimiciciagereret
ꝯsciā3 eccīas tn̄ ꝑ audiēdis miss
aliqn̄ freq̄ntauit ꝛ cubatū vadēs ꝛ
surgēs elcō sese crucis signis ꝛ salu
tacōnibus āgelicas ac q̄busdā ora
cōibꝫ breuibus munire solebat Cū
q3 famul de q̄ loq̄mur oī tpe quo
cetei iuerūt ad fideliū eccīas iste so
lus ex maneret. ac sēp in stalo vel
hospicio aut alibi se fingeret ī dñi
sui negocijs occupaī suspcāis ab eo
dē positus ē ad roem q̄s ꝛ vn̄ esset
Cui rn̄dit: Domine ne paueatis fi
del vr sui. ꝓut mltiplici didicistis
expiēciā ꝛ fidel vob manebo. demō
sū 3 nō vobis nociturus de q̄ nobi
lis aliq̄lit n̄ tn̄ tātū q̄ntū debuit t
ritus ē Nā faulū istū pocius emulū tē
pal lucri grā satis diu pmodu3 te
nebat ꝛ cū ī iferno pactū gerebat.
lic3 oīq̄q3 ei nō credet q ꝓut expiē
cia didicit in mortem vtriusq3 hoi
mis istius nobilis seruus nequam
machinabatur sēpe tēptādo An vi
delicet dei ꝓtectōne destitutus ptā
tē in eū hrē posset Accidit ei nocte
q̄dāvt faulus ille fict dormiēte do
mino suo ī castro in camera ad ean
dē sbito. ꝛ iopinate pulsans clama
ret Dn̄e dn̄e euigilas ille ait Quid
vis Cui faul. In istāti surgēdo ar
mis cingamini q ī imiā vestri hal
lenses assunt ꝛ circūdant castrum

Noluit āt nobilis sinē signo crucis
ꝛ oracōibꝫ solitis surgere: Et iuxta
audita se i mediate armis cīngē: ſȝ
more solito se signo crucis muniēs
ꝛ orōes ꝯsuetas ꝯplēs se idiut ꝛ ad
extra ꝓdiēs filiū mēdacij tūc repꝛe
hēdit: In quo mirꝰ ꝑut potuit falsi
tatē fingi / iusci cepit ꝛ tñ vt tandē fassꝰ
est mēs eiꝰ i excitādo fuit vt eccle
siastico morē nobilis se nō muniēs
iā spūalibꝫ spoliatis inuaderetur ve
lut inermis a demone: Tādē tñ licet
diu inuitus sustineret demonē xp̄i sa
cramēta sumēdo i ꝯfessione ꝛ eukari
stia illesus corꝑe ꝛ rebꝫ meruit a dē
mone liberari Tpe ꝯstācieñ. conciliȷ
ꝛ dyocesi bābḡeñ. cū qdā sat ma
turo viro diuitijs mediocri ꝛ hoēsto
ꝯuersacōeȝ hrē cepi pmū eni qꝛ ꝓtūc
inexptus iuueīs p̄dicator fui ad qdā
dā viri ꝛ ad apparatū exteriorē i ve
stitu ꝛ gestu solū ꝯspiciēs me ꝓphe
tā meo tpe reperisse existimabam:
Nā qmō nocturno surgēt tpe ado
rādū qlit aliqn̄ i opeibus mie dei re
cepisset āgelū qmō idē sibi futura q
dā ꝛ alijs occulta reuelasset tā deuoꝰ
ꝛ verisilr i porabat stilo ꝛ ferro ꝑsua
serit ꝙ q̄si deū viuētē eū eē crederē
Verum: qꝛ vix possibile est multa
loquētē se qualis sit non ꝓdere vi
tam ꝛ mores dicti hominis an vera
forent ꝛ sancta consideraui diutine
ꝛ aliunde informatus a quadam cē
do dei famula ꝛ veterana virgine ni
fallor reperi hominem grauit decep
tū p sibi alloqntē secrēto malignū
spūm: quē tñ dei āgelū eē credebat
satꝰ firmit in ꝯsuetudie siqdem ha
buit. cū mecū ad alloquendum de
bonis venisset signa ypocritaruȝ vt
Crisꝰ. notat ostendere videlicet sub
typo dimi zeli ꝓximorꝝ vitā rodere:
clero grauit detrahere. se multū repu
tare ꝛ de morte futura stati cuiusdā
quē nō expssit magni pncipis coraȝ
me vaticinari ꝛ litteras q̄sdā que so
mēta pretēdebant cuiusdam ingrauis
odij impsuasibilit ad instictū dcī
spūs apud se suare ꝛ plura silia fa
cere nō destitit qbꝰ pceptis: a viri
hꝰ societate me absolui. velut a de
mois discipula Qualit āt vitā fini
erit mihi nō ꝯstat. q postmodū lo
cum ꝛ patriam eandem non multū
inhabitaui Audit preterea paucā ā
ni trāsacti ꝙ circa tpa pisani cōcilij
me viuente in ordine in dyocesi cō
stācieñ Beghardꝰ fuit seu fricellus
mē secularis Burgīnꝰ noie h̄ hēmū
ibidē i fuit i eodē victu ꝛ vestitu sibi
austerꝰ valde extitit orōi ꝛ ꝯtēplaci
oni mltū vt videbat incubuit ꝛ in
his reuelacōes seu heu elusorias a
maligno spiritu sb̄ similitudiē an
geli lucis hrē cepit qbꝰ qd peiꝰ erat
etiā nimiuȝ cdidit Nā ex visiōibꝰ is
tis regulam quandam ꝛ nouam re
ligionem cudit ꝛ eandem disciplos
exinde velut Beatus Anthonius:
eēt a Pathonius. docē cepit tā rigi
dā ꝛ austerā vitam dcā regula scꝑ

sit et in se ⁊ in suis seruauit vt nisi ptinacia. ⁊ inobediencia accessisset veri ⁊ boni āgeli instinctus int' ces sisse videtur Naz vnacū suis discipu lis noue religionis cultor ⁊ auctor captus p epm Cōstāciēn. ⁊ exami natus reptus ē tā cecā ptinā brē intē vt si dñs aplicus ⁊ dei eccia re gulā quā repit ɔdēnaret nō se sed errare tēs eius credēt In q ptina cia pseuerās p iq̄sitorē iudicō secu lari traditus ab eo dē incineratus ē rcōz tū regula Viuebat paulo āte q̄dā puus lapicus nicola⁹ nomine h in linea rem circa basileā. ⁊ ifra pimū velut Begbardus ābulās a m̄ltis q p se q̄bātur hereticos de eo rūdē hēncoz nūero. q̄si vn⁹ hēbat suspectissim⁹. acutissim⁹ ei erat ⁊ v bis errores coloratissime velare no uit Idcirco ecīā man⁹ inq̄sitoz du dū euaseāt ⁊ mlto tpe discipulos igit̄ q̄sdam in suā sectam collegit Fuit ei pfessioē ⁊ habitu de dāna tis begbardis vnus q visioēs ⁊ re uelacoēs i predcō dānato bitu mlt tas habuit quas ifallibiles eē ēdi dit. se sciē affirmbat audacter qx in eo eēt actu ⁊ ipē i xpo ⁊ plura alia q oia captus :tādē wiēne in picta uiēsi dyocesi inq̄situs fatebat pu blice. ꝫ cū iacobū ⁊ iohānē suspec tos in fide ⁊ sibi ɔscios suos specia les discipulos ad iussum eccie cuz inquirenti nollēt dimittere nisi per ignem ⁊ reptus in multis a vera fi de deuius ⁊ inpsuasibilis secularū ptāti iuste traditus ē q eū incinera rū t Vides igitur q impossibile sit mētalibꝫ orbatos oculis semel a via catholica deuios de se ad domū reu ti aīe q ē catholica eccia. Ca. iij

Ab vrsis formice deuorān tur quos scꝫ vrsos sanant si egrotāt Vn̄ ⁊ ab ursis sa gacissime q̄rūtur infirmis Quo per formicas simplices ⁊ boni fideles i telligi hēant iteratū ē sepius. Nūc vero q sint vrsi insidiantes talibus hōibus ferēdum est. vrsi siquidem no mine tyrāni vel psecutoris ppetas in sacro eloquio designari solet vn̄ p Nabugodonosor regis caldeorū seuiciā q iherosolimitas psecutus est iherusale in destruxit vrsus insi diās Trenoz. iiij. vocatus ē. vbi ip sona scē ciuitatis Iheremi. sic plan git Cōclusit vias meas lapidibꝫ q̄ dris semitas meas sbūtit vrsus isidi ans factus ē mihi leo i abscōditis Semitas meas sbūtit ⁊ confregit me posuit me desolatā. ⁊ salomō: pū xxviij. ap̄ius dt. vrsus esuriēs pri ceps impius sup pplm pauperum Mali āt dñi tūc egrotāt cū iiusta z potēciā islbditos exēcēt qz ois pas sio iordiāta aīe eius ē ifirmitas sepe tū dīna ordinacoē dispoit. vt post mulctatā plebē tyrāni ppaz agnos cāt maliciā a ceptis resipiscētes psē cucōibus quasi iā sanati sūt oino. sic legim⁹ iiij. re. vi. ⁊ ii. palip. vi.

Sedechias p̃mo psecutor ꝓphe
taꝝ grauissim⁹: postmodū in babi
lone memor de v̓bis sanctoꝝ ꝓphe
taꝝ quos deriserat in carcere com
punctus orauit humilime Domine
inq̇t deus ōnipotēs peccaui sup nu
meꝝ arene maris multiplicati sūt
ĩfirmitates mee Incuruatus sum
multo vinculo ferri ⁊ nō ē respiracō
mihiqꝫ excitaui iracundiam tuam
Et nūc flecto genua cordis mei p̃
cans a te bonitatem domine per que
v̓ba ⁊ alia que ibi sequūt a deo me
ruit p regem babilonis exaltari su
p ōnes reges secum exn̄tes i babi=
lone Piger: Putabā ego ex psecuci
onis seuitia deteriores fieri quos tu
asserueras effici aliqn̄ meliores Nā
iniuste tirānidem exercere minino cē
tes maioris criminis reum cōstitu
it Thologus Quātū est ex natura p
secucionis ita est vt affirmas ꝫ qꝛ
pietas iubet xp̄iana orare ꝓ psequē
tibus ⁊ calumniantib⁹ nos ex inde
multis confertur prima grā queād
modum ptꝫ p̃mū in orōe quā xp̄s
clamore valido ad patrē fudit ꝓ sē
crucifigētib⁹ q̇ exauditus ē ꝓ sua r̓
uerēcia Vn̄ sermo statim subiungit
euangelicus De multis q̇ cū centuri
one cōpuncti tonsis pectoribus reu̓
tebantur in ihl̓m a loco caluarie Et
de apostolo paulo sermo habetur
beati augustini dicētis Si stepha
nus ꝓ inimicis non orasset ecclesia
paulum non haberet Quantū aūt

cōis ⁊ p̄uata orō valeat: noscere po
teris in eo q̇d seq̇tur Sūt vix no
uem ānī trāsacti q̄ mōsteriū soroꝝ
nostri ordinis ad sāctam catherinā
in Nurēberga reformari debuit p
magistrum ordinis eiusdē qui pro
tūc moram ibi traxit nostro in con
uētu Cui reformacioni vna voce
ōnes sorores reclamabant ⁊ exinde
p ꝯsāguineos totā ciuitatē in diui
sioēꝫ ponebāt q̇busdam dicētibus
qꝛ bonū ē alijs vero dicētib⁹ neq̄qꝫ
ꝫ nouitas ē pnicōsa Mltis igit̓ mē
sibus i hac mateia laboratū ē vt ī
pace scīūm pficeēt̓ opus ꝫ ꝓpt̓ ꝯias
de hoc opioēs cōsulū dcē ciuitat̓ ne
gociū dieti ꝓtelabat̓ Misit int̓ea
magister ordis ꝓ.xi.scis̓ i.forma
b⁹ q̄ venerunt de r̓form̄to monr̄steio ⁊
poci⁹ furti q̄ꝫ apte in sororū scē ka
theine monr̄sterīū itromittebāt̓ ꝓp
t̓ timorē q̇rūdā ciuiū sine q̇ꝝ ꝯsēsu
nl̄ fieri poteāt efficax: Cōsulat⁹ dcē
ciitat̓ ꝯclusit hāc sniāꝫ q̄ sorores scē
kathe. r̓formari drēnt ea r̓formacōe q̄ i eis
icepta eāt. si ⁊ pq̄ꝫto ad hāc r̓formacī
ōeꝫ i vite n̄ fieret volūtate Vocati
dicētes nos q̇ oīs belli ꝯitas d̓monū
pōrtuim⁹ fere despabam⁹ d̓ pfecti
ōe scē r̓formacōis qꝛ notū fuit cūctis q̄
nl̄la soroꝝ volūtaia fuit Vn̄ i tā des
pato apō hoies negocō ad deū per
orōes publicas̓ currēd̓ ēe d̓creui Et
qꝛ q̇tidie ꝓ tūc i aduētu dni p̄dica
ui illa die q̇ nūtij ꝯsulat⁹ volūtatē
sororū expe rui publice debuerant

Ego in p̄dicacōne ita sb̄ brevib9 pō
pulo dixi. Domi pueri vob̄ ↄstat q̄
mō ꝓ forr̄cōe soroꝝ scē katherine.
ꝑnūc laborat̄ de q̄ hacten9 nullam
in ābone mēcionē fecı̄ nūc igit̄ peto
ut singul̄e psone h̄ p̄ntes orēt altis
simū q̄tē9 in tali negocio fiat volun
tas bn̄placiti oīpotētis dei. Deinde
facta p̄radeo venerūt ad mōsteriū
nūcij ↄsulatus tota ıuitaꝝ ad refor̄
cōz audiē volētes nob̄ p̄ntib9 q̄ ex
pte mgr̄i ordinis missi eram9 Fue
rūt āt nūcij ↄsulū q̄dā displicēciaz
in ipi9 refor̄cōis mō hn̄tes Cūqʒ re
q̄site sorōes sup eaꝝ ↄsēsu ad ptēʒ
se ↄt̄xissent vix finita morula p q̄
p̄s. Misere mei de9. dicı̄ possēt spū
dei afflāte oēs in reformacōz ↄsēse
rūt Vn̄ venientes ad nr̄āʒ ⁊ nūciorū
p̄ncıā cū lacrimis ⁊ genuflectōib9 se
reformacōi obtulerūt De q̄vlt̄ mo
dū gavisi nos fuim9 ⁊ adū sarij cō
fusi ⁊ qz negociū scm̄ ↄsulatu9 ı ar
bitio sōroꝝ posuerat q̄d iā mutatuʒ
sēsit in meli9 Idcirco ↄclusionem
hāc ꝑ vib9 execucōı demādavit ad
plenū Sicqʒ locus ille hodie tōlit̄
refor̄tus ē Vivebat p̄tea ı ecc̄ıa ma
gūtina ı sūmo canonicoꝝ p̄positus
clericus solo noīe ⁊ nobili9 ſʒ in ar
mis miles in veſtitu stipēdari9 moı
b9 p oīa dissolutus. q̄ licet de alta
riis latissimis vivēt b̄nficijs Hoās
tn̄ canoīcas velud toxicū fugit Cor
pe āt a deo decoratus extitit vt im
patrix q̄ hodie vivit referat̄ dixisse
sē pulchiorē nō vidisse virū In p̄fā
ta igitur vita aliquā diu vivēs in
mltoꝝ scādalū. nullius hoīs horta
mēta nec correctōnes curavit Hūc
igit̄ dei man9 inopinate lepra teti
git q̄ dieti nolēti hoim ↄūsacōnē ab
scidit ⁊ in domū quandā sibi ꝓp̄ā
magūcie trusit vbi manēs mlto tē
pe impaciēcia plen9 ⁊ dei timoē va
cuus fact9 ē tādē tā deformis corpe
vt secūd in leꝓsorio. parē n̄ habe
ret Deide digitū dei adeē sēciēs cor
de ↄt̄tus ⁊ ore p̄mo suevite facino
ra ↄfitebat̄ cum tantis lacrimi9 ut
omnium mentes stuperent. qui vi
rum preagnoverant penitencia de
inqʒ tanta vsqʒ ad mortem dotat9
est ⁊ quando cumqʒ ↄfessor suus fra
ter Heynricus. de cōfluencia sacre
theologie professor nostri ordinis
eum visitaret. qūı eciam mihi pre
sencia retulit n̄ ab eo peteret mort̄
acceleracōneʒ vel dolorum quos mlt
tipliciter paciebatur imminucōēʒ
sed orate deum iquit pro me mı p̄r
q̄ten9 dīna misericordia mea mihi
peccata indulgeat ⁊ in hoc seculo sē
cet me ⁊ vrat q̄ diu sibi placeat ⁊ ı
hac paciēcia tādē in pace reqēvit.
Quesivi āt de circūstācijs vi vn̄ tā
tū donū infami isti clerico ꝑvenēit
Et responsum accepi q̄ matrē no
bilem mltū deo devotā habuit. q̄
vis ⁊ auditis filij dissolutissimā vi
tā vota preces ⁊ elemosinas velut
ꝓ mortuo fere funē dō offerre con

fuerit et pro eo tāquā pro filio p
dito ab alijs ista fieri pcurauit q̄
usqȝ velud alt' paliticus in lecto ia
cēs carnaliū voluptatū insēsibilis
alienis fide ꝛ meritis sanatus fuit
Rem eciā gestā infra viij• ānorum
spaciū me teste noueris Est in dyo
cesi basileñ• hodie femiā deo deuota
paupib9 larga ꝯplena opib9 miē
ꝑm seculum nō infimi status ꝭ cui
dā viro iūcta mrīmonialit' modis
iā dicēdis Hec qz pulchra fuit in
sue iuuētutis tpe et sb nulli9 regiñe
ab mlťoꝝ viroꝝ astucijs velud ab
vrsis formica deuorata ē Nā vltra
q̄ credi pōt miserabilit' aīam pdi
dit duꝑ ꝛ icōpatibilib9 mrīmonij
ꝯctib9 ꝑpediēte iuuenali ī sania diu
hāc latuit q̄t laq̄is ꝯpedita iaceret
in ptāte dyaboli retbi eius dē inolu
ta tādē tñ ex opib9 credo miē q̄b9 sē
p īsistebat illuīnata ē aliq̄lit' circa
ānū etatis sue circit' •xxxvi• me aūt p̄
dicāte in pdcā dyocesi ꝯsilij grā ad
me veit post mlťos •q̄s pcōsultos
habuerat q̄ vt exptus fui aīaȝ femi
ne fati9 ꝯsilijs ñ iuuabāt: ꝭ pocī9 in
terīmerāt ł neglexerāt• Cūqȝ fletu
tāto inundaret vt magdalenā alte
tā credidisses ñ q̄ ad pedes pcōis
nō pādit• Et ego q̄d habēt t'sticie
ab ea q̄rere tādē sbiūxit pr̄ ego pec
catrix pata penitē oib9 modis mi
hi possibilib9 ꝯsatisfacere iiij viros
habui ꝛ quē nūc habeo ñ ē me9 Cū
hijs oib9 p verba de pñti ꝯtraxi ꝛ
ex hijs viuētes tres hodie supsunt
q̄b9 auditis satis obstupui Vociēs
q̄ talib9 pplexitatib9 sūmā oporte
ret dare opam si enodare q̄s quepiā
velit Vñ inuestigata dilígēt' cā• q̄
p9 nesciuerā didici q̄ de oib9 viuen
tibus difficultas aderat Nā de mor
tuo si q̄d fuit ligamētū illud cum
vite t'miō solutū erat Primū ei viꝝ
ex viuētib9 pcepi ātea cū quadā cō
traxisse licet clādestine ꝛ ita in foro
ꝯscie ab eo de liberā eē Cum secūdo
clandestine eciam ꝯtraxerat ꝛ ꝯsū
matum fuit matrimoniū carnali o
pere• sed ipsa hoc piurio negante co
ram iudice ecclesiastico diuorciata
est ab isto viro secundo Cum tercio
vero postmodum ꝯtraxit in facie ec
clesie cū quo iam domicilium habu
it ꝛ natos quosdam Et q̄d īt' hos
duos ꝯsulerem vt anima adulterē
salua fieret• anxiatus valde fui Erāt
enim ābo viri animosi ad arma nu
triti reb9 ditati amicis vallati ad ī
cōtinēciam proni ꝛ iuxta cōmunem
existimacōnē in ꝯsciēcijs valde lati
Vñ vidi q̄ quāuis iure foi femina
vxor esset tercij •non tñ iure poli: ꝭ
tātū secūdi a q̄ piurio mediāte ipa
diuorciata extitit ꝛ q̄daȝ iuberē vi
delicet manē cū t'cō •ł rediē ad secū
dū aut ab vtroqȝ se secernē in fori
b9 sēp aderat ex vna pte ā verisimi
le homicidiū aut seie adulteriū aut
alteri9 mōrł crimis piculū• Nam si
iubē volui reditū ad secūdum seq̄

bāt hec ī ɔueniētia vel sil' vic3 pri
moq̄ zelotipia motus tercius secū
dū via facti īuaderet ꝛ occideret
Secūdo q femina cū secūdo manē
nequiu3 q2 diuorcij celebracio obsti
ti fcā in iudicio ecc̄e q̄zobrē ōni iu
re hūano eā terti⁹ ascōo obtinē po
terat ymo excōicare Tercio vita fe
mine sic fuiss3 ī piculo vtrīq3 dū il
le tāq3 piuram vel iste velut adul
terā trucidare valer3 Si leo de no
ta infanne sup facto iuramēto q̄d p
iuriū esse nemo ñ ipsa ꝛ fortassis se
cūd⁹ sciebat q̄d ꝑpt ɔ̄ctū cla͡dsti^m
ꝓbaē cotra eam potuit nec femine
crederet v̄bis si sese in hoc īfamaēt
Si deniq3 ex aduso feminā sinebā
manere cum tercio :seq̄bant mala
anime in ipsa deterioraq2 quociēs
a viro tercio cognoscebatur tociēs
adulterium cōmisit nō suo marito
in hoc obediendo q̄3q̄3 ipse hoc exi
gere posset quem ꝑiuriū putate ex
ons latebat· nō autē ipsa vice reci
proca que impedimētū non ignora
bat Et si suadere valebam vt cum
tercō velut soror ei⁹ maneret casta
hoc q̄dem ipsa patissimo subisset a
nimo ʒ ipse velut incōtinēs iure exi
gendi debitū nullatenus carere vo
luisset prout ex multis cōiecturis vi
dere poteram Porro si mediam viā
femine cōsulere volui vic3 recessū
ab vtroq3 tā habitacōe q̄3 thoro :pi
cula m'ta intuebar obuiaē· q2 si po
sita esset monasterio ·tūc nulle pru
dētes eā ad ꝓfessionē recipere debē
bāt viro viuēte inuito·nec ipa picu
lo fraudulēti se exponē debuit Si vero
ro ext' monasteriū latēcīū ei cōsulē
volui q̄d pl⁹ mihi placere cepit: vt
aīaā saltē saluaē poss3: t'rebat me
q pulchr' facie ꝛ sexu fragilis vix
tuta castitate maneret· v'l q tercī⁹
zelotipia motus fugiētē letalit' iua
der3 :Nescit eī iste feīne⁹ sex⁹ fuga
se sicut masculinus celare vel tueri
Quid igit' assertiue ɔsulerē ad pre
sēs ñ habui ñ q penitēti r̄spōdi eā
ɔsulādo· vt deu3 sine int'missiōe pro
sua liberacione ne inuocaret elemo
sinas pauperibus quia lucrosa val
de fuit pro se et pro tercio viro ero
garet et quid sibi consulerem delibe
racior factus ꝛ similiter alij prudē
tes viri :parato animo omnino sus
ciperet ·Ad q̄ verba consulata ali
q̄ntisper abcessit Interea libros
cōsului q̄bus me iuuare ñ potui De
inde Nurēberga3 veniēs pluēs dini
ꝛ hūani iuris doctores sil' collectos
causa ɔsilij adij q̄b⁹ patū aīmū fei
ne ꝛ laq̄os q̄b⁹ pplexa eēt patefē
ci sed r̄nsum nullū habere potui de
cisiuū propt' picula que hincīde ad
esse videbāt q̄cūq3 via attempta
ta· postremo tū fr̄e memoie Abbas
sā Egidij bti bñdicti ordinis nigē
Nēic⁹ q̄ i seculo doctor iuris exñs ꝛ
mūd pauloāte rliq̄rat ob r'fōrcōis
nouelle op⁹ factū i dicto moñsteio
Bono inquid ad me estote animo

Si femina tā boni ē ꝯpoīti ꝛ adeo
pia in paupeēs ac dotata bonis que
de ea dixistis mihi ċdite ipāz deus
illuīnabit vt videat q̇d faciēdo ista
tū ponat̄ salutis. redij interea ad fe
minā ꝛ vltimū mod̄ fuge supratac
tū sibi suasi. Ad quē cū se p̄pararet
de q̊ tū mihi p̄iculosū nō modicum
corpis ꝛ sibi mai⁹ ꝛ forte alijs immi
nē poterat Affuit dīna grā q̄ q̄stioi
difficilē solucōz dedit facilimā Si
bi ei inċdit vt q̊ciēscūqz vir tercius
debitū exigēt i p̄a se p̄ hmōi obedi
ēciam letalē infirmitatē ꝯhē fingēt
ꝛ ne id mēdaciū eēt ad aie infirmi
tatē h̄ mētē⁹ ap̄d se retorq̄ret ex q̄
infirmitate aie. scz p̄ mōrle crimen
certū ē ẜm nrāz fidē quēqz nedū aie
ꝫ eciā corpi⁹ p̄petuā mortē subire
ita fecit vt cogitauit ꝛ dīna arridē
te grā vir p̄us incōtinēs feie ꝯpati
cepit quā in alijs veracē eē sepe didi
cerat ꝛ vsqz mō Jā annis plurimis
eā tm̄° vt sororē hz itactā nec de ad
ulterio viri quicq̄ȝ aliūde mali au
diui. Audiēs ego hāc castimonie
nouā ꝛ delusionē piā atqz rarā prac
ticā letus ita fieri p̄misi. ex q̄ nulla
iā seq̄bāt incōueniēcia q̇nimo virꝫ
quē tāq̄ȝ vrsū p̄us habuit. iā velud
ouē Joseph i castitate deduxit Pig
Cur laudaē audes feiaz in eo q̊ mē
daciū dixisse videt ꝛ ficte ambulas
se Cū eni fetus plueēs a viro proba
buerit ꝛ obediēs ei nō letalit̄ vexa
retur mēdacij rea si videt̄ Theolo.

verba feie veritatē ꝯtinebāt ꝛ sona
bāt. n̄ tm̄ ad cuiuslibet hois intellcm̄
Certū ei fuit q̄ȝ obediēdo viri sui q̄zbo
minis mortē incurrē meruit p̄ᵐ aie
p̄ adulteriū ꝛ corpis p̄it ꝛ aie post
finale iudiciū p̄petuā mortē habui
sset nec sēp mēdaciū q̄s loq̄t cū ab
eo veritas aliq̄ obticet̄. Nec fictio
q̄uis mendacia coeq̄tur Et quid si
scriptura sacra obstetrices laudat
hebreoꝝ de zelo clemencie quem in
deiculas habuerūt. nō in falsitate⁹
quas expresserunt Ita ꝛ hec femiā
plurimum est ꝯmēdāda q̄ die noc
tuqz extra thorum ꝯstituta legitti=
mum. sed in eadem domo cum viro
alieno habitans tantum dei precep
tum in adulterio transgredi metu
ebat vt tv ii iduta animo vsqz modo
multis annis iam vitam castam du
cat Minus insuper mirabens q̊d re
tuli Exemplum. si simile factum a
sancto viro ꝯmendatum audiueris
refert enim sanctus Heraclitus v̇
vt inquit Vincenci⁹. i speculo hist
toriali li. xviij. religiosiss im⁹ qui in
li. suo quem paradisus intitulat scri
bit ad lausū epm̄ de q̄dā nobilissiā
chorinta ꝛ xp̄ianissiā v̇giē ꝛ pulch̄
rima q̄ȝ cū iudex pagan⁹ nullis mi
nis a voto castitat̄ mouēē valētad
sib̄ ꝯsēciēd̄ i venerijs In lupanar
hāc leoni vt t̄ nos solidos dietiz ab
ea habēt: t̄ didit corrūpēd̄ Ad quā
cū vi plueēs stuprādi p̄allato p̄cio
accederet Illa vuln⁹ q̊dā inteiori

bo se habere dixit cuius fetorē si fe torē si venientes ad eā sētirēt horroē ꝯtagiones effugerēt: vn̄ singulos miserabiliter pꝛabat: vt ei paucoꝝ dies ad q̄etē cōcederēt Intea dū oēs cōes ꝯtinuas ad deū funderēt: mis tus ei de9 ꝛ q̄dā iuueis xpian9 me dia nocte quinqȝ ei solidos attulit: ꝯsolabatur ꝛ ei psuasit vt vestibꝰ ex uta ꝓpꝛijs iuuenis indueret vestitu ꝛ ita abscedēt ip̄o manēte Q̄d ꝛ fac tu est: Nā in crastinū veritas appa ruit ꝛ iuuenis a bestijs deuorād9 per iudicē tradit ꝛ tā ꝓ fide q̄ꝫ ꝓ v̄ginis sa lute duplici martirio coronatus est Hoc ei exēplū multi nuba prefata feia in quadā p̄dicacōe audierat. ꝛ exinde suā castitatē tuita ē mō supꝰ expsso ❡Ca. iiij

Philomene formicas ꝛ ea rū oua q̄rūt auidevt ꝯme dātqꝫ ex his ꝯualescunt e firotē ꝛ sonore efficiūt: Est autē vt dn̄sā Alb. li. xxiij. de animalibꝰ tra dit: philomena dicta a philos: ꝛ menos q̄d dulce sonat qꝛ amat cā tus dulces: vel dicitur a philos ꝛ mene quia cum cantu cum alia con tēdit potius vitam exuit q̄ꝫ cantum victa deponat Nam rostro ꝛ collo omne fere genus musice effigiat ꝛ sese nōnūq̄ꝫ cantibus necat In qua aue auari ꝛ cupidi principes: ꝛ viri designātur q̄ verb psuasorijs ꝛ dul cib9 vel astutis simplices premūt;

in reb9 vel i aīa veluti inermes for micas ꝛ eoꝝ fructus Q̄d b. Ihere. causatur vice dn̄i Iere. v. d. Inuenti sūt in ppl'o meo impij insidiātes q̄i aucupes laqos ponētes ꝛ peditas ad capiēdos viros sicut discipula plen̄ auibꝰ sic dom9 eoꝝ plen9 dolo Ideo magnificati sūt ꝛ ditati ꝛ ptereuerūt sermoēs meos pessime Causā vidue non iudicauerunt causā pupilli nō dixerūt ꝛ iudicium pauperum non iudicauerunt Et de similibꝰ Ezechi el. xxxiij. dicit. ꝓpheta. auariciam suam sequitur cor eorum ꝛ est eis q̄si carmē musicū q̄d suaui dulciqꝫ sono canitur q̄ ātv̄ba dulcia hoim eq polleāt sonis dulcib9 docet Eccū. iiij vbi dt Tibie ꝛ psalteriū suaueꝫ faci ūt melodiā: ꝛ sup vtrꝗ lingua sua uis Pig: nūq̄d nō merito vice rā ꝑ ca sile facit verb oris sui dulcifluis mala mulier ad decipiēdū viroꝝ ip midos Theolog9 faciūt q̄de h9 mulie res: ꝫ decepcōis arte alia nō sicut vi q sepe p9 dolū ꝛ fallaciā vtūtur tiran nide ꝛ potēcia Vn̄ aduſus tales salo mon filium preauisat prouerbiorū v. dicenꝰ Ne intenderis fallacie mu lieris Fauus eniꝫ distillās labia me retricis ꝛ nitidi9 oleo guttur eis. nō uissiā autem illius amara quasi ab sinthium ꝛ ligua eius acuta: quasi gladius biceps Et iterꝫ ibidem vi. Cōserua fili mi precepta patris tui vt custodiāt te a muliē mala ꝛ ab blāda ligua extrinece Non ꝯcupiscat

pulchritudinē eius cor tuū nec capi
aris nutibus illi⁹ Et capitulo ibi · vij ·
dicit Dic sapiēcie soror mea es · et pru
dēcia voca amicā tuā : vt custodiat
te a muliere extranea et ab aliena q̄
verba sua facit dulcia · Irretiuit ei
vecordē iuuenē trāseuntē p plateas
multis ſmōibꝰ et blādicijs labiorū
ptraxit illum Piger Nō noviter · ſꝫ
dudū cū in sacra scriptura talia ꝯ feīas
p avisādo virilē sexū audiui aīmū
meū tale pulsauit dubiū Cur n̄ plꝰ
sexus fragilimus aiat in sacris lrīs
vt sibi a virorū dolis caueat quam
masculinus · quē tn̄ ꝯstat aīo eē cō
stāciorē p̄terea cū circa mōsterium
nr̄i ordinis q̄dā in columbaria mēcō
apud sororēs nr̄i ordinis fiēt d · b ·
Iohāne Crisos · et de q̄busdā alijs
scis q̄ sicuti dicit scriptura satis ulexe
rūt ꝯ feminas Audiēs hꝰ sci moial
q̄dā sciola grmatice irascēdo dixit ·
Vos viri multa nimis scripti tāto
ptulistis ꝯ nr̄m sexum fragilem ·
Si nob facultas scribēdi · et dicēdi
velit vob affuisset · vicē reddidisse
mꝰ dudū fidelitati vr̄e Theologus
Vt ad secūd p̄mo Rm̄ habeas sci
to q nullꝰ prudēs in sexum femine
um q̄cq̄ mali inuexit quē a deo bo
nū eē creatū nō dubitauit Vn̄ i scp
tura sacra vbi a mulieribꝰ p̄monem
pene sp adiectiuū malicia lieq̄d noī
mulieris adiūgit vt in libris sapi
ēcialibꝰ palā est Prudēti itaqꝫ stilo
b · Iob · vsus est qꝛ ē domo tota vni
ca p dyabolū relicta psecutricē · sic
eidē rn̄ · Quasi vna de stultis mulie
ribꝰ locuta es qꝛ sexum rep̄hēdē no
luit a deo creatū sed stulticia mulie
ri annexam · Pari modo alij scpto
res ecā · vbi cauere iubēt a feīs d va
ga scorti p̄ca meretrice vel de ma
lo alio notāt hanc quā detestātur ·
ad p̄mam āt noueris q̄stionē q q̄n
qꝫ ex caus viri ampliꝰ a feminis q̄
iste ab illis pmouē solent · qꝛ deo
natura sūt ꝓpinquiores ideo fidati
r pius instituūtur corpe et aīa · sūt li
beiores iō tāqꝫ vagi facilius decipi
ūtur ꝯplexione sua sunt calidiores
ideo male citius iflammātur corpoē
sūt eleganciores ideo a feīs vel ocī
us affectāt Et gradu et officio ē mi
nēciores iō alij malo eorū exempl o
plꝰ scādalizantur Primo dico sunt
deo natura ꝓpinquiores viri quam
femine · ꝓpt q̄d dicit apos · p̄ · cor ·
xvij · volo aūt vos scīe q omnis vi
ri caput est xp̄us Caput autē mu
lieris vir Caput vero xp̄i deus et ite
rū vir q̄dē non debet velare caput su
um qm̄ ymago et gloria dei est mu
lier āt glā viri ē Nō eī v ex muliere
ē ſꝫ mulier ex viro · eteni n̄ ē creatus
vir ꝓpt mulierē ſꝫ mulier ꝓpt virū
vbi glosa vir dr eē ymago dei qꝛ
p̄ncipalit̄ catꝰ ē ad ymaginē dei i q̄
nālit āplꝰ q̄ i mulie vigꝫ rō q̄ ipe
sit rō · secūdo · viri corpe et aīo sūt li
beriores qꝛ domini ū penes eos R
vn̄ staē et ambulare possunt vbi cā

qñ volūt loquí cū quibuslibet. Libertas vero qñ in abusū sumit̄ multis occasio est peccati. Quo ꝫ bernar iij. mulieri p̄me a dño dicitur sb vi: potestate eris ⁊ ip̄e dñabit̄ tui ⁊c: pet: ij. q̄si liberi ⁊ nō q̄si velamē hñtes malicie libtatē sed sicut s̄ui dei tercō vi ꝯplexiōe sua sūt calidiores iō male cici⁹ inflāmātur in cuius argumētū a sēsu ꝯrio t cij: re. p̄. de Dauid d̄r vetulo. Cūq3 coopiret̄ vestibꝫ nō calefiebat ⁊ p ꝯñs p abij sugadolescētulā pulchrimā in sinū vi positā nō tēptabatur ip̄e quē tñ antea solo vsu distātē int̄ plures vxores viuētē inflāmatū fuisse cōstat: Juuenili etate ⁊ vili. vt in barsabee patuit vñ in psalmo cātatur lumbi mei impleti sunt illusionibꝫ ⁊ non est sanitas in carne mea. Quarto viri feis⁹ corpore sunt elegancioēs statura ꝓceritate ⁊ in artuum pulchritudine. Cuius sīl'e creator in oī fere animaliūm sp̄ē videtur ꝓfuisse: vt sēp virum eminēciorē ymo ⁊ pulchriorē creauerit sicut patet in pauone phasione: anete. columbo: ⁊ ī alijs multis huius rei gracia. De primo viro specialiter d̄r. gen̄. p̄: Faciam⁹ hominem ad ymaginem ⁊ similitudinē vt p̄scit piscibꝫ maris ⁊ volatilibus celi ⁊ bestijs vniūseq3 creature oīq3 reptili q̄d mouetur in terra. Quīto vi gradu ⁊ officō sūt feis eminēciores vñ p̄. Thi. ij. Mulier in silēcio discat cum omni subiectōne: docē āt̄ mulieri nō pmitto neq3 dominari in viꝝ se eē in silēcio Adā enim subdit p̄us formatus ē dei de eua. Et adā nō ē seduct⁹. mulier āt seducta in p̄uacōe fuit. Cū igit̄ vt audisti philomene voraces animarum p verba dulcia decipere soleāt in vtroq3 sexu: Jdcirco vterq3 ōni diligencia sibi caueat ab altero ne quo ad animam deuoretur. Tpe q̄ tricesimum annum attigi vel circit̄ steti quodā in loco aliquāto tēpoē p̄dicādo ⁊ ꝯfessionis audiendo de cuius sigillo nihil pādam deo duce: Venit ꝓtūc in mei noticiam virgo quedam corpore ⁊ animo q̄ meis cōsilijs vtebat̄ freq̄nter in his que ad salutē spectabant oīme. Nā de labore manuum viuebat satis paupculam vitam. quo ad bona tēporalia ducebat ꝓpt̄ xp̄m ⁊ q2 ingenio satis subtilis extitit: ⁊ affectā verbo diuino instinctus quosdam ⁊ reuelaciones habebat speciētenus sat̄ pulchras ⁊ scp̄ture sacre ꝯsōnas ꝫ q̄ spū nescio q̄d in dubium verto. Jdeo q2 vt postmodum didici clā viꝝ ⁊ libtatē nimis diligebat. Credul⁹ sat̄ stati aliqñ ꝓtūc fui t'lib⁹ vt veꝝ fatear ⁊ meā iuueilē stulticiā nā gaudebā pluim qñ ipi psonam meo vidē duotā. q̄ audiui i sua deuocōe aliqñ nouidimit⁹ pcepcōe. ⁊ his q̄dā curiositate allcūs aiz dabā feruēci⁹ q̄ in dubitatis aliqñ scp̄ture passib⁹ licet eisdē ex x̄ gracia nun

ꝙ dissenserim Verū qꝛ ꝑdcā vͦgo
sb̓ nullius fuit obediēcia libere icess
sit quo libebat sēp tū sub virtutis
spē sine q̄ nemo religiosus decipit
⁊ exinde ꝑegrinari i suū malū adq̄n
dā btē virgis locū oīno voluit ⁊ ob
tinuit Viuebat eodē tpe in loco q̄dē
religiosus heu solo nomine ⁊ sacer
dos ⁊ verbis amatorijs ⁊ in ꝯtinen
cia plen⁹ ⁊ aīaꝝ ꝑdedaꝝ aucupijs
gnarus q̄ in itinē ꝯiunct⁹ virgini
De verb̓ venit ad obseq̄a de obseq̄
is ad aīcīcā · ⁊ in tali familiaritate
vͦgo misera iā i faucibꝫ erat se deuo
rātis demoniace philomene : Exinde
ei ipā totaliter philocapta est amā
in verb̓ ⁊ gestibꝫ viri ꝑmū Deinde
ex freq̄ncia aditus ꝑ eū stuprata ē ·
de quo tā indiscrete doluit · puta de
thesauro irrecupabilit̓ iā sb̓tͦ̄cto vt
se gladio interimere voluissꝫ n̓ ema
nibꝫ fuissꝫ ereptus corruptois ad
me igit̓ ꝯsilij grā venit · quē nō seq̄
bāt̓ · ꝫ ꝓfunde nimis fauces demo=
nis ītuerat Nā iussi vt viꝝ se adire
nullaten⁹ · ⁊ eidē ipā neq̄ꝗ̄ nec loq̄
ret̓ nec appiq̄ret · ꝫ iuxta apl̓i sētē
ciā in bello hoc fugā ꝑ sūmis āmis
eligēt fugite in q̄t for icacōꝫ suasi ⁊
nihil ꝓfeci vel modicū vn̄ dīma vl
cōe factū ē vt crescēte amoē hēeos
tādē feiavsū ꝑdedo rōis freneſiziauit
reret a q̄ postremū liberata · ⁊ qꝛ vi
tā emēdaē vt sibi ꝯsulebat̓ · rēnu=
it a me ⁊ ab alijs ꝓus aīaꝫ eius di
ligētibꝫ derelicta vitā nescio qualē

satis diu ꝯtinuauit · Ipē vero ↄ flo
rator stati graui ꝑcuss⁹ īfirmitate
facinora sua agnouit ⁊ vt vere creͦ
ex corde penituit ⁊ ita oībꝫ rite sūp
tis ecclesiasticis sacrāmētis vita sūc
tus est tam in bonis sue predestina
cionis signis vt in lecto egritudīs
similia nūꝗ̄ agnouerim in quoq̄ꝫ
morituro · Credo eniꝫ ꝙ diuina cle
mencia preterita bona viri respexe
rit q̄ vt mihi ꝯstat deo deuote ſuͥi
endo ⁊ iunior existendo · antea aliq̄ū
multis annis ꝯtinuauerat

Capitulum Quintum

Formicaleon cibum for
micarum rapit ⁊ edit i
hyeme qꝛ estate imꝑ
uidus vel sibi de cibo re
seruat Quid autem sit formicaleō
seu mirmicaleon quod idem est · ⁊
que eius natura quidq̄ꝫ significet
ostendit b: Gre · li · ij: moā · expon ēs
illud Iob · iiij · ꝑijt tigris eo ꝙ non
haberet predam dicens trānslacō
ne · lxx · int̓ꝑtū nequaquam dicitur
tigris · sed mirmicaleon ꝑijt eo ꝙ
nō haberet predam mirmicaleon
quippe ꝑuū valde est animal formi
cis aduēsū q̄d se sb̓ puluē obscōdit
⁊ formica frumēta gestātes · inter
ficit ītfectasꝫ ꝯsumit · mirmicaleō
autem latine dicitur vel formicaꝝ
vel certe expressi⁹ formica pariter
⁊ leo Recte autem formica ⁊ leo no

leo nominatur quia siue volatilibꝫ siue quibuslibet alijs minutis aialibꝫ formica est Ipsis autē formicis leo has enim quasi leo deuorat: Sz ab illis quasi formica deuoratur ⁊ infra hec demois ⁊ ypocite os tēdit similitudinē gerere Nimirū apostota āgelus in t'rā de cel' proiectus iust oꝝ mentes que bonorum sibi opum refectōnem pant in ipso actōi⁹ itinē obsidet Cumqꝫ has p isidias supat q̄si formicas frumta gestātes improuise necat Rcē āt mirmicaleō id ē leo ⁊ formica dr: Formicā⁹ eni vt dixi leo est volatilibꝫ formica: qꝛ nimiꝝ āntiqu⁹ hostis sicut ↄ̄ ↄsēciētes fortis est: ita ↄ̄ resistētes debil': Si eni ei⁹ sugges tioibꝫ assensus pbet' qi leo neqꝙ tolerari pt Si āt r̄sistit' q̄i formica attent' Alijs g° leo est Alijs formica qꝛ crudelitatē illi⁹ carnales mentes vix tolerāt spūales vero infirīta tē ei⁹ pede v'tut' calcant Heretici g° qꝛ de scitat' pħūpcōe supbiunt q̄i exultātes dicūt mirmicaleō vel ē tigris pijt eoꝙ nō hr̄et pdā Quē ei noie tigdi⁹ eliphat-ñ b-Job-nota varietatis figt vel aspsum macul' siīacōis Ois nāqꝫ siīator in eo ꝙ videri rcīus appetit mūd se p ōnia nō ostēditqꝛ dū v'tutes quasdam p ypocsiꝫ assumit occulte semetipsū vicijs subicit: Quedā latēcia vicia repēte in faciē erūpūt ⁊ sup ducte siīacōis q̄i visiois corīī ex admixtione sua variū ondūt: vt plerūqꝫ mirū sit cur hō q̄ tātis virtutibꝫ pollere cernitur eciam tam reprobis actibus inquinetur: Sed mirum ōnis ypocrita tigris est: quia dum mundus color desimulatione ducat' viciorum nigredine interrūpēte variatur: sepe enim dum de castitat' mundicia extollitur sorde auarcie fedatur: Sepe dum de virtute largitat' speciosu⁹ ondit' luxurie macul' maculatur: Sepe dū de castitat' atꝫ largitat' decoē vestit': velut ex zelo iusticie crudelitat' atrocitate fuscat': Sepe castitate largitate pietate ⁊ pulchra visione induitur sed ī t'fusa obscuritate supbie nōt': Que vicꝫ tigris rapit predaꝫ qꝛ humani sibi fauoris vsurpat gloriam: q̄ enim rapta laude extollitur quasi pda faciat' Vñ aūt ypocritarū laus pda dr pda q̄ppe est cum aliena violenter auferūtur: Omnis namqꝫ ypocrita qui vitam iusticie simulā⁹ iustorum sibi laudem arripit Alie⁹ est profecto quod tollit Piger: Repiuntur ne modnis tēporibꝫ tales mali ypocrite ¶Theologus: Sic ⁊ quod magis dolendum est insta ecclesiastico aliquando Nam i pntibaꝫ-ↄsilio Retulit audientib⁹ mīt tis in loco r̄formatorij Dñs episcopus Ebroycensꝫ: de filibꝫ eciaꝫ me pnte Fuit inqt meo tpe sacerdos ⁊ predicator graciosus in collegiata ecclesia qui per dei verbum: quod

seminauit graciose et per sanctitatem vite qua se virtutum speculum exhibuerat multorum animas suo creatori lucrifecit et exinde fauorem magnum a populo acquisiuit sed ediuerso a clericis qui sui confratres esse debuerant in ecclesia eadem odium valde magnum incurrit: Qui enim comparacione malorum clericorum vita sordescebat: quod cum aperto sanctum virum persequi non auderet nec eum suo spoliare beneficio et honore in ypocrisi mendacium seu nephandissimum confinxerant: nam occulte clauem vnam ad cameram viri sancti parauerunt et eo absente meretricem de die intromiserunt eidem committentes vt cameram ab intra succenderet et pro adiutorio de camera ad stratas clamaret quo audito emuli de insidijs surgendo quomodo meretricem succurrere vellent subiunxerunt cum premio prepromisso Ita per ordinem factum est Cum nam quando meretrix in camera iam accensa clamauit de insidijs clerici accurrebant secularium viciniam per adiutorio inuocantes cumque in camera vidissent meretricem tota boni viri denigrata est fama et ita cedere face et loco oportuit innocentem Tandem finito multo tempore principalis actoribus nequicie in extreme infirmitatis articulo id sacerdoti est confessus qui eum absoluere noluit: nisi famam publice restitueret vnde conuocatis testibus fidedignis in confusionem suam neque iste ne in eternum poneretur rubore fassus est causam et ordinem perducte ois pfate Sicque primum innocentem famam recuperauit Reperiuntur pretera ypocrite de simplicibus hominibus vel simulatores auarissimi non nunquam Sunt enim tres anni vix transacti quod in ciuitate Ratisponensi: fuit quidam veteranus vir -qui mendicum se simulans et in extrema paupertate constitutum pallidus in facie: dorso recuruus: macilentus totus et miserabilis corpore videbatur: sed tantas diuicias habuit in occulto et in annuis renensium florenorum redditibus -vt mihi veraci relacione ostendebatur quod de tanta rerum copia nobilis aliquis vel miles germanie suam personam nutrire potuisset honeste et tamen his non contentus tam misere biliter vixit mendicando vt vix eum aliquis intuens a collacione elemosine se continuisset: Vnde dominus archidiaconus barsinonensis qui de eo cum magna impaciencia loqui audierat- me presente eidem mendico ignoranter denarium in elemosinam dedit At ego scitis dixi cui elemosinam datis R. mendico cui respondi ymo dicon forte hic vicia: Iste enim est ypocrita de quo audistis Tunc ille mendicum verbis satis primo modestis deinde ad iram prouocato mendico eum acerbius verbis flagellare cepit sed nil profuit de ore enim extraxit quem ibi abscondiderat et osculatus est predictum denarium mendicus collatori restituit et penitencia magna protinus de choro fratrum vbi enim hec

ácciderūt fugit P̄retēa fide digno
rū relacōne didici nrō tpe fuiſſe viꝝ
quēdā pecunijs āntiqs refertū. ⁊ in
fectū receptū ꝓ deo in hoſpitale ci=
ui tatis Cōſtācieñ q̄ cū diudū ſibi oc
cultaſſet ex auaricia magnā mlti=
tudinē denarioꝝ puri argēti ⁊ vet'
ri Deuenit ad extrema. ⁊ de farina
auene ſibi pulmētū impaciētiſſime
clamabat p̄parari q̄d cū factū eſſꝫ
ſedit egrotus ſolus more ſolito in
lecto ⁊ loco micaꝝ panis minutatim
ſpgere cepit denarios: q̄s occulta
uerat in pulmētū auenacie. ⁊ cū co
cleari auidiſſime ori iponē Dieqꝫ miſ
ſuffocatus ē illico Inſup hijs inue
niūtur ypocrite lōge deteriores ſꝫ he
retici Omnis q̄ppe hereticus ē ypoc
ta eo ꝙ catholicū v'tuoſū ſe q̄lr non
ē ſimulat Sꝫ ñ ois ypocrita ē here
ticus Currit nāqꝫ hodie atꝫ ſerpit
in ptibꝫ ſueuie int' q̄ſdā pſonas v
tuſqꝫ ſexus ſeculares ⁊ ecc̄iaſticos
religioſos ⁊ religioſas hereſis ⁊ ypoc
ſis tam enormis vt eā ad plenū ne
ſcires in ōcētū macule ñ exp̄mē aud
am Nā ſibi licē aſſeit mēliri adpla
citū pacta nulla ſuare occidē eciā
innocētiſſimū ⁊ ſi pr̄ foēt aut mat
Nūqꝫ ieiunat. niſi vt in cibo ñ dep
hēdat ab alijs lacticinia: ⁊ carnes
cū ouis ꝯmedit q̄dragesimāli tēpore
vbi p̄t occulte laborāt in feſtiuitati
bꝫ ecc̄ie Ocio vacat diebꝫ alijs cer
imonias oēs ecc̄ie tāqꝫ opera anima
lium hoim nō ſpūalū ſpernit corde
aten' ⁊ q̄d deterius ē virginitatis dec'
bſtinēcias veſtimētoꝝ: ⁊ ſtratus
duriciem ſupſticōnes corpales eſſe
affirmat ⁊ eiſdē reſignare docet So
lam pfectōꝫ ⁊ virtutē ēē autumāt
in ꝯtemplacione q̄dā altiſſiā ſpūs
q̄ carnē ⁊ oſſa ñ hꝫ cum tñ ipi put
ſcio nō modo carnales ſꝫ beſtialiſſi
me viuant Nam ad tātū pfectōis
apicē ſe veniſſe gloiāt' vt nihil eis
ꝓ pccō imputari valeat. Vñ ſūmo
pōtifici ꝑ minimo duciūt ſi qñ ñ obe
diūt vel alijs paſtoribꝫ ecc̄ie ſancte
Inſup in feruore coitus maris cum
femina vbi eciā ſecūduꝫ Ethicos
rō abſorbet' ⁊ hō beſtie aſſilat' ſup
mā ꝯtēplacōnem ⁊ raptū excellēt ſū
mā diciūt ꝯſiſtē ob quā cāꝫ ſibi mu
tuo ad nutū in hijs obtpat qñ li=
bet In quā ſectā heu multos occul
te de numero nobiliuꝫ ⁊ ignobiliū
de virginibꝫ ⁊ viduis traxerūt mira
biliter ¶ Piger. vt ſciam' h' mali
originem ⁊ que talium peruoſoruꝫ
ſigna ⁊ indicia quiſqꝫ eorum ſit mo
dus puertēdi queſo edoceas vt vite
mus tales Malum enim ſi neſcitur
vix āt nullatēn' vitatur Theolog'
reperi in libro. Manuali quē ꝓ ſua
pſona per totū dñs Albertus mau
conſcripſit propria ſe eadem anno
taſſe vicꝫ ꝙ ſuo tpe in Colonia fuit
eadē hereſis vñ pūcta ſup̄dicta ac ar
ticulos plures q̄ꝫ h notaueri in aūꝑ
p̄a p̄fatus ꝯſcripſit dñs q̄s p̄t' miſi
quia reuera tam ſunt blaphemi. ⁊

a subuertentes omnem rempublicam et statum ecclesie totius. vt calamo eos manifestare erubesco: Nec in nequicia pares vidi in libris Augustini Ysidori aut Gwidonis. quorum quelibet constat latissime scripsisse se de diuersis heresibus antiqua est igitur hec pestis origine ad libertatis spiritum tendens si vero de vestitu queris habitu scias vniformi non vtuntur sed quantumcumque precioso et dissoluto aliquando se tegunt aliquando vero plurimum vili vtrumque pro loco tempore vt preparatur nullatenus Nam eo ipso quo se credunt impeccabiles sine omni timore sibi licitum putant omnem habitum que vt late aut crebro variant aliorum perderetur cautus Cum sit sunt si verba scie placet eorum Nonnumquam verbis vtuntur adiunctis amatorijs meretricis: lenonum more gerentes Si vero conuiuunt aliis vltra quam credi valet verbis vtuntur subtilibus comptis sublimibus spiritualibus et methaphisicalibus quantum sustinere potest lingua theutonica. adeo vt eos vix aliquis debite intelligere possit etiam litteratus quibus inuoluunt de spiritu: de abstractione. de luminibus varijs. de personis diuinis et de contemplacionum gradibus altas sentencias vnde quidem libri theutonicales sermonum subtilium eorum malicie satis deseruire videtur qui de talibus loquuntur vocabulis. quos quidam ni fallar fatue vel periculose aut scripserunt aut scribi permiserunt aut saltem ab aliquibus bagardis vel beginis certis honestic

antiquis religionum doctoribus ficte asscripte esse videtur Sub predictis igitur verbis verbis virus sue prauitatis absconduntur et sue malignitatis heretice venenum propinant: hij pro pede sui erroris in suum corpus retorquent sensum auctoritatem istas apostoli Si spiritu ducimini non estis sub lege ad galatas v. Non aduertentes quod stati subditur manifesta sunt opera carnis que sunt fornicacio immundicia impudicicia luxuria quibus hij plenissime sunt Deinde pro se allegant illud ibidem Vos in libertatem vocati estis fratres non attendentes quod subditur Ne libertatem in occasionem detis carnis et ita vt sine istius dempnatis aliquem adnecando simplices verbis ornatis vtuntur toxicatis mortis ibi presumunt execucia corporalia per eos vilipendunt ad meditacionem nescio de quo spiritu afficiuntur Et ad opera carnis tanquam omnes eorum discipuli dissoluuntur licet sicut tygrides plene virtutibus splendentibus tamen esse videantur. Capitulum vi

QVamuis nidus fornicatorum odore bono redoleat tamen si super eo ligna noua et tenera aut ex hiis lagena fracta terantur durius et fricentur fetorem quendam nobilem comprehendere exprimuntur: Per nidum fornicatorum bonorum simplicium habitacionis et per odorem abinde progredientem bone fame noticiam designatur vt supra habitum est Sed per ligna noua et recencia corpora designari possunt a quibus humor passionum carnalium calore caritatis nondum eductus est talia si se tactu vel cohabitacione multa attigerint.

Haut dubiū fetor venereoꝝ ex ide
ↄ̄bitur Si igitur ad domū ł hītaci
onē q̄rūcūqꝫ feiaꝝ etiā scāꝝ siē eui
deti necessitate ⁊ vtilitate viri vel iu
uenes ꝑmo senes crebro accesserīt
fetorē sue fame facilit̄ mouebūt in
narib᷒ alienis vbi ꝑus loca vitādo
talia xp̄i bonꝰ odor extiterūt·ita vt
de eis dici valeat vtrūqꝫ q̊d olym
de filiab᷒ israhel fatuis vaticinatus
ē ysaiaꝰ ibidē·iij·Erit inq̄t ꝓ suaui
odore fetor Amplexꝰ āt cauēdus ē
in hȳs hitacul̄ vbi dolꝰ alicuius ho
minis ad decipiēd̄ latet occulcius
ł demois q̄ a null̄o pene loco secludi
tur ·alioq̄n fame nrē redolēcia cito
fetorē ↄ̄utitur Cōsiliū audias in in
Eccī·xi· dicētis Nō oēꝫ hoiēꝫ indu
cas in domū tuā mlt̄e ei sūt insidii
doloſi Sic ei eructāt ꝑcordia fetēci
um ⁊ sicut ꝑdix inducit̄ in caueam
⁊ vt caprea in laq̄um ·sic ⁊ cor sup
borum · Et bene dicit superborūm·
quia in humilitate vera vix aliq̄s
quis potest decipi · In supbia vero
qua quis vult videri ⁊ sibi sine tiō
re nimium ↄ̄fidit cōmunit̄ labunt̄
plurēs in fetorē luxurie vel in lepraꝫ
prauitatis heretice· Supbia enīꝫ ē
que sepe p viciorꝝ fetulēciā humiliari
mētur vt in q̊ quiꝰ latētē supbiaꝫ
neglexit agnoscē aptaꝝ nūc carn̄
liū fetorē ītuēſ humilior studeat r̄sur
gē Piger Dic aliq̊d exēplū ad ꝓpoi
tū Theologꝰ·tot īde de p̄nti mate
ria occurrūt q̄nta volumē grāde nō
ↄtinere sufficeret ⁊ vt breuē in hoc
dem doctrinā · Suadeo fidelissiē vt
nūq̄ꝫ longo tēpore cū mulierib᷒ sāc
tis q̄ntūcūqꝫ ↄuſari studeas ⁊ vbi
cūqꝫ talia fieri ꝑspexeris si facl̄tas
adē aquā fratne correctōis tāquaꝫ
igni in domo accēsa infun dē nō tā
deriꝰ quia de omni pene genere hoī
num exptus sum sepe priuꝰ se vir=
ginalem pudiciciam perdisse quam
nouissent vulnera veneris ł ꝑsiōsi
actum ꝑcepisse Beatus qui elegit
⁊ audit ac intelligit sequiturꝫ doc=
trinam apostoli contra fornicaciōnē
breuissimam· ⁊ vtilissimam ꝑmo ⁊
efficacissimam Fugite ait fornicaci
onem cum enim presencia sunt cor
pora maris ⁊ femine ·facilime verifi
catur illud prouerbium ·Perit om
ne arbitrium ·cum res transierit in
effectum Noui aliquando virginēꝫ
diuitem ⁊ non minimi status om=
ni viciorū iudicio ⁊ meo deuotaꝫ val
de ⁊ castam q̄ ↄfessorem quēdam r̄
ligiosū habuit multa prudencia ⁊
ꝓbate pollētē cui obediebat longo
tp̄e Vocata ē tādē ad q̄rūdā feiarū
noīe deuotaꝝ domūculā ·q̄ꝫ q̄dā vt
videbat̄ mlt̄ū honestꝰ sacdos secl̄a
risī t̄ ē solebat ꝫ r̄uera corruptꝰ erāt
in hys que ad verā fidēꝫ ꝑtinēt De
inde cepit quibusdā ex eis ad ꝑteꝫ
sumptis doctrinas specialiores tra
dere de paciencia obediencia ⁊ de ar
te ↄtemplādi: q̄daꝫ arduissima sb̄
tex· ēſ finxit miser se easdem videre

sexuum maximis glorie maxime cupidum decepit amplius inter quas prefata virgo fuit principalior delinie. tandem cepit verius malignari sacerdos prefatus quosque persuasit omni verecundie esse abnegandum feminis quemadmodum cristus nudus pro nobis ut ait in cruce pendendo fecit et nisi ista fierent perfectionis apicem a nullo attingi posse affirmabat Exinde autem de sexu fragili quedam devenerunt in tantam stulticiam ut se clam coram clericis in hoc consiliabus passim denudarent sine carnali commixtione Tandem postremo persuasit ut eucaristie sacramentum divinissimum quod semel in die sacerdos vix dignus est sumere quemadmodum unica die xpus se primum in ara crucis obtulit id multociens a feminis sumeretur eo quod gratia sacramentalis quilibet communione ut aiebat augetur non advertens idem esse contra generalem consuetudinem tocius ecclesie Exinde factum est ut aliquando in loco secreto tres feie nude talis flectentes genua coram predicto presbytero eucaristie sacramentum reciperent eadem die et hora ultra quinquagesies: Cohiacebant interea viri talibus complices clericis scilicet seculares feminis et nonnumquam mulieri cum multis uno in lecto: nec ad lapsum carnis ut fatebantur procedebant sed ut passionibus veneris funditus abnegarent se a seipsis mutuo continebant verius plus inficiebant inter quos continentes iste sacerdos principalis perfectionis esse dicebatur Aduecebantur etiam aliquando clanculo de dis-

tantibus religiosarum domibus ad dictam officinam lutosam et porcinam alie fato se in bonis femine quam indulgencias demonum quas premisimus ut domestice acquisiverunt : Nam principales actores huius nequicie disponente deo postremo capti heresim publice coacti sunt: ¶ Et ita mundus iste in loco uno nescio si in aliis dissipatus est cum confusione extrema : Piger: Miror quomodo possibile fuerit sine mollicie sordicie saltem tales sibi sic ut premisisti propinquasse mutuo : Theologus: De fetore tali loquor minus et magis invite scribo multa id circo verecundiora quam se fecisse dicunt sine lapsu carnis dimisi referre :- Sed quantum conicere potui non video quin plures maiora ibi criminum perficerunt quam si operi carnali simpliciter institissent : Credo insuper quosdam ex eis: qui principales in perfidia fuerunt demonis opere prius tunc maleficiatos esse ne moverentur ad naturales et plenos actus incontinencie ut exinde cecati se passioni eidem crederent et aliis persuaderent penitus mortuos esse facillimum enim est demonibus infrigidare ubi deus permiserit Adamiani enim heretici dudum descripsi a veteribus doctoribus ecclesie sacrificia nude et orones esse offerendas deo ut isti suis fieri persuaserunt: et ex talium radice verisimiliter isti et iste pullularunt virginem de qua eciam retuli

firmiter credo florē sue pudicicie in
bello tali deo mirabiliter ꝓtegēte re
tinuisse nā heresiarcham antātum
corde diligere nūquam potuit ꝗ ꝯ ōi
tempore horrorē quēdā de eo intra
se sensit q̄ affectū eius ad ꝑfidiam
amancauit curiositas āt ꝛ desideriū
acq̄rēde ꝑfectiōis sibi a ꝑncipio ꝑ
misisse eam in vesana societate ꝛ cōio
ne eius ante ꝑmiss̄ excecauerāt ꝛ diu
retinuerāt a q̄bꝰ tñ tādem totaliter
recessit ꝛ ista mihi patefecit Piger:
Qd̄ ꝑtim obmisisti ꝑcedenti capi
tulo scire vellem· quē modū decipien
di teneret hic q̄s ibidem malignis
simos descripsisti q̄tenꝰ iacula ꝑui
sa talia sciēte minꝰ ferire possent :
Theologꝰ ē quidē d̄ eadē secta ꝑdi
ta · qui hodie vt tigridis se ondat ꝛ
honos latrat nūc seculares nūc regu
lares mō rusticoꝝ · nūc vero nobiliū
vestimēta defert q̄ aliq̄n beghardus
fuit seu lolhardꝰ · hic in eodē statu ꝛ
habitu libroꝝ studiosissimoꝝ in nro̅
vulgari vt vereor piculose ꝯscripto
rū stilū ꝛ modū loq̄ndi compassimᵉ ꝛ
altissimū didicit sed vbi nescio pᵐ
infectꝰ fuit heresi ꝑniciosissie āno cē
Cuꝰ practica hec ē · ꝛ fuit ad acq̄rēd
discipulos ꝛ discipulas Nā primū
sb̄ spē deuoti fraticelli · domū aliquā
deuotaꝝ mulieculaꝝ explorat quā
intrādo aliq̄ciens ꝑuatim verbū dei
deuotissimis verbis seminat de alta per
fectiōe ꝛ ꝯtēplacōis gradibꝰ disse
rēd a Cui postquam data est crebra
audiēcia incipit ꝯ exercicia corporalia
Jeiunia abstinēcias orōes vocales
ꝛ similia inuehere exponendo ea q̄
imperfectorum sunt propria ꝛ ne
cessario · dimittenda ab eo qui per
fectum vitam cupit apprehēdere ce
remonias ecclesie quascumq; vt d̄
festiuitatibꝰ ꝛ audiencia multa mis
sarum ꝛ diuini officij ymo predica
cionem pene nullam estimacionē
dicit esse habendam sed quieti cor
poris · ꝛ contemplacōni iubet pro
viribꝰ assistere ꝛ ꝑ similia sexum
femininum faciliter per verba pul
chra solet mulcere ad suum fauorē
Interea studet non multas sed vnā
prescrtim prouecte etatis aliquali
ter ꝛ maioris auctoritatis inter eas ful
gentem vel paucas alias eligere q̄
bus aliquociens ad ptes faciat exhor
taciones speciaCiores · vt virus su
um eisdem passim infundat · Vbi
cumq; autem quecumq; de sacre scrip
ture passibus sibi ꝑ simplicesꝰ veri
similiter potest obiciā illud soluit ad
suam sectam sensum retorquendo:
Postremo secundum ꝙ obediēci
am maiorem intuetur in hijs que
in etate hamo ꝑfidie proximiores
fuit · vnā elegit cū q̄ ei testimōniū cau
lis secte loq̄tur ꝛ ne turbetur aliena
qz q̄s alienꝰ superueniat custos locipo
nitur hijs oportunitatibus captā
ꝛ allectam clarius infit dicendo ꝙ
corporis integritas ꝛ castitas cere
monia quedam · ꝛ exercicium corꝑale

est nō inveniē verā p̄fectio : q̄ opor
tet se in oībus facere p̄ aul ab ei p̄as
sione veraciter timentis neq; graciā pro
llata sed opus est in omnibus abnega
re etiā modo vivo diacenti : tū ambit
tiem cū hoīm ā vero corpus vocat p̄
pria voluntas vsū eni p̄fectio de ... e
p̄ostq̄ miseria crediderint. Audet here
ticus aut maleficiatus a demone ā
alī ... pluribus virginū cō
iacē noctibus in nullo eā violando:
Sz ausu dato demone tādē recepit
thesaurū inventū p̄ alicui loca q̄ mīc
credit Dehīnit q; postmodū vtē mē
dacibus si p̄ ... mesta fuerint : ita vt
demen ... peccatus obedire
faciat ad placitū ei eā de sua secta
possent presertim cū ad loca vocata
fuerit. vbi ... a soli devota p̄fes
sione constitut : Dolet enim eligere
q̄dā loca in opinacōe malet lepro
sorum vel domos sequestratas ab homi
nibus ad quas mutans p̄ius ... ve
stibus ne ita ... agnoscatur conueniēt cō
suetudinem: Distinctū scio vbi v̄go q̄
dā si bene memor sū p̄pe sexagenaria
p̄mo florē p̄didit pudicicie in consi
lio malignanciū tali : nec vllatenus si
bi fuit p̄suadē p̄ūm p̄fidias eē. S̄
p̄mansit in secta sua vsq; mō p̄seue
rat In actibus nāq; venenis & in ep̄u
lacōibus quas faciūt. vbi p̄ūt sp̄edi
dis ... ope demonis quasdam
revelacōes tantas hīe q̄bus illecti ta
les velut boni sp̄ūs illuīnacōibus
mī de inp̄suasibilit adherēt ¶ Nouī

aliā q̄ decē. vel . sue etatis āni deflo
ratā p̄ p̄dictū lupū fuit & delusa sp̄e
plurimo licet in maiore q̄ decebat
bat vivere eū ... gratiā : dixi eā cōpunc
ne ad vere penitentiā Ca. viii

Q Vibus modis q̄ā iuste eē̄
domos āmulāt sepe a formi
culis inducie ne ... In q̄
fua ... ferice in domo ... ...
... marie ... ibi inventa cor
pus sine sp̄ūs multis p̄seuerarēt quā
creditis p̄dixit. Convenienī q̄ ex archa
dimisso ē aliq̄s inter corp̄us nūq̄ re
uersus esse ad noe legit̄. Colūba p̄au
... q̄ ... causa obedientie nō
repiēs vbi requiesceret pes eius ad ā
chā ... reuertitur. Altera vero vice e
uolavit cū ramo virenti olive vnde
... gen̄ viri. Judith vidua tā
vico sp̄enolissima & divitijs plena
superioribus domus sue fecit sibi se
cretū cubiculū in quo cū puellis su
is clausa morabat̄ habens sup̄ lū
bos suos ciliciū Ieiunabat omni
bus diebus vite sue preter sabba
ta et neomenias et festa domus
israhel per que meruit revelacōnem
de victoria de holoferne habere Ju
dith octavo. principes etiam apos
tolorum q̄ perseverantie donum et
scripture sacre notaciam sp̄ūali
... inspirante acceperit. Legitur
actuum decimo in Joppen civitate
in domo mari p̄xime ad superiora
vt oraret ascendisse & in excessu mē
tis secta dei vidisse ...

vidua vsqꝫ ad annōs ·lxxxiiij· nō discedebat de templo ieiunijs ꝛ ob secracionibus seruiens nocte ꝛ die Luce·ij·q̄ dicitur ibi xp̄m dei filium in humaua natura agnouisse Maria insuper cuius vita Marte prefertur qꝛ optimam ꝑtem elegit sorore exeunte obuiam xp̄o legitur domi sedisse que dum ꝑ magistrum vocabatur Joh̄·xi Quod qꝛ Dyna non fecit sed egressa domum seu tabernaculum non vt viros sed mulieres regionis aliene videret a Sichem nobili adamatur ꝛ rapta ab eo vsqꝫ oppressa virginitatem perdidit·Gen̄·xxxiiij·Hinc apostol9: discipulo p̄·thi·v·sic scribitur·Adolescentiores viduas deuita cū enim luxuriate fuerint·in xp̄o nubere nolunt habentes dampnacōnem qꝛ p̄mam fidem irritam fecerunt enim simul autem ꝛ ociose discunt circuire demones ꝛ p̄·cor·xiiij·dicit·mulieres in ecclesijs taceant Non enim ꝑmittitur eis loqui·sed subditas eē sicut lex dicit Si quid autem volunt discere domi viros suos interrogent·vnde secum libenter ꝯsistere ꝛ cum timore domini domum ꝓpriam incolere ornamentum ꝛ custodiaꝫ presertim femine summa Et ecc̄i·xxvi·sic dicit gracia sup graciaꝫ mulier sancta ꝛ pudorata Omnis aūt ponderacio non est digna ꝯtinentis anime sicut sol oriens mundo in altissimis dei sic mulieris bone species in ornamentum domus eius Periculosum autem est·sine euidenti necessitate aut magna vtilitate incaute domum exire quia illud ꝓprium est malarum feminarum teste salomone·q̄ ꝓūbioꝝ·v·dicit filio·Fili mi Fauus distillans labia meretricis te nitidi9 oleo guttur eius pedes eius descendunt in mortem ꝛ ad inferos gressus illius penetrāt ꝑ semitam vite non ambulant vagi sunt gressus illius ꝛ iuestigabiles ꝛ ibidem vij·Si per fenestram inquid domus mee ꝛ ꝑ cancellos ꝑspexi ꝛ ꝯsidero puulos ꝯsidero vecordem iuuenem·ꝛ ecce mulier occurrit illi ornatu meretricio preparata ad capiendas animas garrula ꝛ vaga quietis impaciens·nec valens in domo ꝯsistere pedibus suis nunc foris nunc in plateis nūc iuxta angulos insidians Piger·Satis probasti quam nēcesse sit velut le in domo ꝯsistere·Nūc exemplo aliquo quam periculosum sit vagari velis ostendere ꝛ quemadmodū a formicaleon illi deuorentur aliquādo quos paulo supra denōsti·:· Theologus·Audi ergo quid acciderit cuidam femine quam tempore p̄ntis bas·Concilij vidi in ciuitate ratispanensi·ꝛ iuuabam inquirere Fuit enim virgo hec soluta nec virū aliquādo habuit nec de incontinencia fuit suspecta Sed de ciuitate i ciuitatem ꝛ de domo in domum sepe

mutauerat loca hec ꝯtinuando plurī
mis ānis In āno āt etatis sue fere
iiij. ratispanā venit vb̓a ibidē q̄dā
satis incauta q̊ ad fidei nōrm emisit
ꝑpt̄ q̊d corā vicario Epi ratispanēſ
accusata ab eodē carcerali custodie
mācipata ē. supuenit intea i nego
cō bohemoꝝ missus a p̄fato gnāli
ꝯcilio Dn̄s Johannes de palomar.
Bartionēſ archidyacon⁹ vir ōni
deuocōne plen⁹ ⁊ tā in diuino q̄ȝ i hu
mano iure app̄me eruditus C⁹ ego
tūc itineris eiusdē socius ⁊ collega
extiti Vacati igit̄ sum⁹ ad dc̄e feie
examē in q̊ dieti ꝓbata inuēta ē er
rasse multipliciť nec tn̄ lesa eē vid
bať in cerebro ad rōis defectū. qꝛ
ad singula sibi obiecta valde astu
te rn̄dit ⁊ inq̄sitis ab ea valde ma
tuē ne sibi ꝯdiceť cauere studuit:.
De eī dei spūm seu reuelacōes diui
nas habuisse dixit se obedire pape
in hijs q̄ male disposuerat rennuit
De eē beacōrē p̄ncipibꝫ apl̄oꝝ dū
in via fuerūt affirmauit se in obliq
bilē seu inpeccabilē eē credidit ⁊ tā
dē nrēȝ toci⁹ xp̄i ecc̄ie q̄ in basilieñ
ꝯcilio rep̄sētabať. se eē verbo ⁊ sig
nis capitis sui ꝯstāter ꝯclusit. nite
bāť ꝑpterea multi q̄ p̄ntes fuerūt ⁊
ego verb̓ p̄suasorijs ex sacra pagi
na vt ꝑf̄iā a femineo erueremus
capite sed ꝑfect⁹ ibi fuit null⁹ dix
it eī voce audaci se sciē. q̄ȝ in p̄fatis
nullatē⁹ erraēt ȝ poci⁹ sui examinato
res ⁊ ita se ad sbitrād ignē ꝑ veritate

sua patā ōn̄debat Hijs visus ācbi
dyacon⁹ q̄ supra ad doctoēs tā the
ologie quā aliaꝝ facultatū q̊ꝝ mul
ti p̄ntes erāt ait Videbitis inquit q̄ȝ
sola vexacō dabit intellectū. vnde
necesse est vt p̄ iusticie publice q̄sti
ones ad cordas trahatur lente ali
qualiter ꝑut sexus iste sufferre pote
rit Vos autem ait secreto ad me ⁊
ad mei ordinis socium. quēdam
lectorem multum deuotum ⁊ litte=
ratum in istius femine ꝑspectu os
tendatis nolle interesse eius tortu
re nec si placet itersitis vt erga vos
beniuola ipsa amplius p̄maneat ⁊
ita p̄ torturam humilitatem magis
post modum ydonei eritis ad ꝯuer
tendum ipsam. fecimus ⁊ factum ē
p̄ omnia vt p̄mittitur. Et quesitū
ē ab ea dum torq̄reť a quo erroēs
suos ⁊ an aliquam discipulam vel
huiusmodi erroris ꝯscienciam habe
ret quia in hijs nunquaȝ nisi nega
tiuam prius dedeāt videlicet q̄ȝ a nl̓
lo homine errores suos didicisset.
nec quamquam docuisset sed apud
se tacitus illa credidisse fatebatur
Angelo vel dei spiritu docente. vt
ipsa inquit Torta igitur parumper
nihil noui preteritis addidit. nec
quemquam fatebatur hominem re
um esse nisi se ꝯstanter asseruit. et
credo veꝝ dixit sed satis humiliata
ē artuū suoꝝ vexacōe n̄ it̄ri captita
ti⁹ r̄ducta eadē die ad vesperā visita
uim⁹ ego ⁊ soci⁹ meus ad iussū dn̄i

Archidiaconi miserā se pre doloi
bus vix mouere potētem. vix autē
nobis valde euilare cepit ⁊ fidenter
causari quā grauit' lesa eēt ¶ Nos ve
ro eā eē humiliatā ɔsiderātes ⁊ eā
iā ɔsiderātes p̄sumere ō nob variis
historiis ei ondim⁹ quō multi isig
nes viri ⁊ litterati reuelacōibꝫ icau
tis decepti fuissent ⁊ p angelum sa
thane seducti ⁊ q̄ fragilis eēt sex
us femineus non adiutus scp̄ture
sacre testimonio multipliciť p̄sua
simus: tūc p xp̄i graciam ipsa resi
piscē cepit ⁊ promittere q̄ in omni
bus me sequi vellet ⁊ socium Credi
dit igitur se deceptā eē mihi vt pū
garetur animus ɔfessionem fecit:
sacramentalem de omnibus a iuuē
tute sua ɔmissis spontaneam se ad
publice reuocandum errorem ⁊ ad
penitendum exhibuit Et ita tercia
die post ea coraꝫ ciuitate Ratispanē
si multis p̄ gaudio ⁊ misericordia
flentibꝫ p̄missa omnia ad effectuꝫ
pduxit Piger: Cum nihil sit optū
q̄d non eciam in hac vita cōmuniť
ad lumen producatur: Est ne post
modum expertum hanc erroris sui
heresiarcham aliquam habuisse: ť
discipulam Theologus ¶ Neq̄q̄ sed
solū malignum spiritum deceptorē
habuit quē instinctu interiori pro
āgelo lucis in reuelacōibꝫ falsꝫ susce
pat nec cuiq̄ expto vel litterato vi
ro hec an a deo eēnt ad exāinandū
se exhibuerat neꝫ ōinū adiutorium
sufficiēter ɔ erroris spūm inuocaue
rat nec insup acq̄sita scia aut p sac
scp̄ture rudimēta se iuuare poterat
vn̄ n̄ mirꝫ si de p̄pō ɔsisa ingenio ō
cepi tā g̃uit meruit ō se p̄sumi⁹:

Capittulum .:. Octauum :

Hormice v̓ sūt nociue facili
ť fugāť si ibi orbiculariter
cineres spgāť Per q̄d liq
do dať intelligi q̄ vbi doies simpli
ces pxis volunt eē nociui nō meli⁹
q̄ humiliacōe sui ⁊ agnicōe p̄prie
fragilitatis a ceptis resipiscūt ⁊ ad
se reuertūtur Cineres ei humiliaci
onē humane ifirmitatis ōsignt vn̄
geñ. xviii. Abrahā deo ait vt humi
lis exaudire ť Loquar ad deū meuꝫ
cum sim puluis ⁊ cinis ⁊ Thamar
humiliata stupro fratrno. ii. re. xiii
legiť cinēs capiti suo aspsisse Hic
Trenorꝫ. ii. de huīlitatis in captiui
tate in iherusalem ōr. Cōspserūt ci
nē capita sua v̓giēs ihrl'm ⁊ rex Ni
niue huiliť penitēdo abiecit vestim
tū suū a se: ⁊ indutus est sacco ⁊ se
dit in cinere. Jone. iii. Qō supbit
ť ⁊ cinis De homine ait ecc̄i. x. Ois
enim caro fenū ⁊ omnis gl'a eius
q̄i flos agri Exsiccatū ē fenū ⁊ ceci
dit flos qꝫ spūs dei flauit in eo ve
re fenū est p̄p'lus ysa. xl. Extinctus
cinis erit corpus nr̄m dixit sapiēs:
Sap. ii. Qn̄ igiť vera ɔgnicōe nos
metipsos introrsus humiliter non
agnoscimus protinus superbia in
flati nob ⁊ pximis cito nociui esse

cē īcīp im9 · vñ si nos̄ cīnē humili
tatis aspgere neglim9 dīna exigē
te miā ꝛ iusticia errores vel aptav i
cia sepe incurrimus q̄tēn9 humilio
res post lapsū resurgam9 q̄z erecti
staē videbamꝰ Pig:z De petro xp̄i A
postolo exēm in h° ꝛ de origene : q̄rū
vt̄ q̄z grauit̄ lapsus ē vt dudū ha
hui9 · ħ noua a te aliq̄ si hēs au=
diam9 Theolog9 · Fuit paulo añ h°
basilieñ ꝯciliū in ciuitate friburgē
ꝑ Cōstā cieñ dyoceꝑ in mōsterio scē
Claē · v̓go q̄dā iuuenis ꝓfessa ꝛ ho
die viuit soror magdalena noīe h° i
rapti bꝰ ꝛ extaticis visionibꝰ ac a sē
su alienacōibꝰ apud totū adiacētē
ꝑmā famā acq̄siuit p grādez · rapta
eī aliqñ fuit vt dicebat̄ in corpe · ꝛ
aīa vel eisdē se ab hominū ꝯspcū la
tenter sb̓traxit circit̄ t̓bꝰ diebꝰ int̓
q̊s q̄sita p oēs monasterij āgulos
nullibi repta esse dicit̄ Dz t̓cia die
q̄ inuēta est venit quedā cedula in
mediū chori q̄si de celo sb̓missa in q̄
ꝯtiebat̄ q̄tē9 sorores oīa tpalia ad
ritū scōꝝ prīn ꝑuare in cōitate icipe
rēt ꝛ ꝯtinuarēt · alioq̄n dīna vlcio se
q̄retur · Quo territe plurēs psonali
bꝰ resignabant ꝛ deo deuoci9 ꝑuire
moliebātur · Cum igit̄ fama mag
dalene diuulgaretur in longiꝰ ꝛ
sibi sorores velut dei ꝓphetisse i cūc
tis crederēt · nescio quo ducta spitu
lōge añ festum natiuitatis xp̄i p̄di
cē cepit assertiue se certa die quā expꝰ
sit singularit̄ circa festū Ephyppha
nie mortuā corpalit̄ ꝛ a seculo h°
migraturam Q̄d femine9 sibi sex9
statim velut noue prophetisse credi
dit · ꝛ in funeralibꝰ preparamentis
ad nutum obediunt Jussit enim ip
sa magdalena sibi preparari nouū
ꝛ depictum in quo sepeliretur de as
seribus sarchophagum candelarū
post eius decessum accendendarum
sufficienciā ꝛ similia funeralia · que
noua statim ad omnes adiacentes
volabant regiones p dyoceses trs
Constancieñ Argentineñ ꝛ basileñ
Crediderunt antedicto vaticinio·
stetim plurimi de vtroq̄z sexu · pl9
tamen de feminneo qui leuis est cor
dis Alij vero quid futurum eēt du
bitabant: Appropinquante autem
die statuta in magna multitudine
venerunt de predictis regionibꝰ in
curribus ꝛ equis ꝛ pedibus nobi=
les rustici ꝛ clerici ꝛ monachi secu
lares ꝛ ecclesiastici non pauci euen
tum rei intueri cupientes que vt au
diui satis miratus sum · ꝛ vt cercio
rarer de gerendis de Basileñ ꝯuen
tu vbi eciam ad vnam dietim solū
distabam · virum fidedignum ꝛ de
uotum procuratorem nostri conuen
tus fratrem Johannem de quo su=
pra libro primo capitulo nono mē
tionem feci ad friburgam direxi si
bi que commisi vt spectaculo ꝓ pos
se adesset ꝛ quid gerētur mihi post
modum denunciaret quod ꝛ fecit·
Aduenīente itaq̄z die q̄ prophetissa

hec de seculo migraturā se predixe
rat prudētes viri seculares de ciuita
tis ꝯsulatu ⁊ certitudo facti nō fuca
retur ⁊ si qua fictō adeēt notaretur
deputauerāt testes ydoneos a ma=
gistꝝ paulū in medicina fiuū ꝓbisi
cū qui in pulsu ꝑdcē notaēt sororis
morituræ vitā adeē vel abeē Astāti
bꝫ igitur sororibꝫ omnibꝫ mane in
choro ⁊ dictis viris ⁊ multis alijs
maturis ecclesiasticis ⁊ regularibꝫ
plebei⁹ vero extra in eccīa tātū ꝓdi
gium expectātibꝫ Venit soror mag
dalena caput suū in gremiū cuiuſ
dā sororis inclinauit extimplo sat
se raptā in extasi vere vel ficte ostē
dit ⁊ ita satis imobilis aliq̄ diu ia
cuit: Cūqꝫ q̄dā ambigerēt an mor
tua foret vel viua medicus publice
pulsū eius tāgēs vitā adeē dixit: tā
dē vocē quādā nullatē⁹ vt ātea vir
gineā ſꝫ grossaꝫ sat emisit dicēs ad
sarcophagū: Dꝫ cū ꝑpl'us i eccīa
⁊ viri in choro nulla cta mortis idi
cia in magdalena ista ꝯspiceret· ⁊
cū impaciētia satis diu expectassent
surrexit tādē publice ipsa ⁊ cibū cor
pis postulauit nᶜ mors affuisse ap
ꝓbata est: Deīdē ceperūt se multi
tūc mutuo i spectaculo ꝑpl'i ⁊ sbsa
naē in seipꝭ suoꝝ cordium leuitatē
Alij raptum mortem fuisse interꝑ
tabantur Reliqui vero quibus ꝯfu
si o maior asscribi poterat figmēsati
ones facti plurimas aduexerūt Tā
te tū humiliacōnis op⁹ ꝯfusio ista
ēgit vt interim nō sicut antea hec
magdalena se ꝓphetissam ostēdat
Piger q̄d ergo sētis de prefato v a
tiānio isti⁹ mulierculæ Nū a deo fu
it a demone vel a natura: vl' ab arte
fingente talia Theolog⁹ Diuīaꝫ nō
ꝑcipio virgo tū vt credo a iuuētu
te p mrēꝫ cuius noticiā habui adtū
mēdium deū nutrita est Audiui ꝙ in
mōsterio se caste ⁊ deuote similiter
gesserit satis insup cōicō ꝙ a natu
ra sicut ⁊ mrē ymaginacōeꝫ abstrac
tissimam faciliter a corporalibꝫ ha
buit Anima enim vni⁹ dominium
hꝫ in corpus suum: q̊d alteri eēt in
possibile vt beatus Aug⁹: li· xiiij· de
ci· di· ꝓbat· ca· xxiij· vbi sic dīt hoīꝫ
quorundam naturas nouimus mlt
tum ceteris dispares ⁊ in ipsa rarita
te mirabiles nōnulli vt volūt d̊ cor
pe fingūt: que alij nullomō pnt ⁊
audita vix credūt Sūt eni q̄ ⁊ aurēs
mouent vel singulas vel ambas si
mul: Sunt qui totam cesariem ca
pite imoto in apto ꝙtū capilli oc
cupant deponunt ad frontem reuo
cantqꝫ cum volunt sunt qui eorum
q̄ deuorauerūt icredibilit' pl'ima et
varia paululū ꝑcordij⁹ ꝯtrctatis tā
ꝙ d̊ sacculo qd̊ placueit integrū muꝫ
ꝓferūt ⁊ q̊dā voces auiū pecoruꝫ ⁊ a
lioꝝ q̄ꝝlibꝫ hoīꝫ sic imitāt' atꝫ exꝑ
mūt vt n̄ vidāt' discerni oīno n̄ pnt:
Nōnulli ab ymo siē pudore ita nuē
rosos ꝓ arbit° sonit⁹ edūt vt ex il
la eciā pte cātare videant' ip̄e sū ex

pt⁹ sudare hominem solere cum vel
let Notū est quosdaꝫ flere cū voluīt
atqꝫ vbertim lacrimas fundē Jā illō
mlto ē icredibili⁹ qd̄ pleriqꝫ fratēs
memoria recentissiā experti sūt Presbit
fuit qdā restitutus noīe ī prochia.
Calamensis ecclīe qn̄ ei placebat roga
bat͛ āt vt h̄ facēt ab eis qui rē mir͛
bilem scire cupiebāt ad imitatas q̄i
lamētātis cuiuslibꝫ hoīs voces ita sē
auferebat a sēsibꝫ ꝛ iacebat simili
us mortuo. vt n̄ solū vellicātes atꝫ
pūgētes minime sētiēt. ſꝫ eciā aliqn̄
igne vreret͛ admoto sine vllo dolo
ris sēsu nisi postmod̄ ex vulnē Nō
āt obtinēdo. ſꝫ nō sēciendo mouē cor
p⁹ eo ꝯꝓbabatur ꝙ tāꝗ̄ ī defūct o
null⁹ inueniebatur anhelitus hoīꝫ tn̄
voces si clari⁹ loq̄rētur. tāꝗ̄ de lōgi
q̄ se audisse postea referebat h̄ Au
g̃. Tales igit͛ q̄ se a corporeis sēsi
bꝫ facilit͛ a natura possunt alienare
mira ī ꝯspcū alioꝝ aut ꝓꝓa idustia
aut demonū v͛sutia aut bonoꝝ āge
loꝝ misterio pn̄t efficē An autē in
his q̄ d̄ dcā clara rētuli dīnū aliq̄d
ī ꝑcedētibꝫ dictis extatis fuerit deo
ꝯmitto. vnū scio ꝙ īstinct⁹ bonoꝝ
spitui veri sūt falsi vero a malis im
mittūt͛ spitibꝫ vel a sāta sīs ascen
dūt corporeis q̄bꝫ mlti decipiūt͛ in
varijs visioībꝫ mori ꝛ n̄ mori ꝯtrā
tur Dcām⁹ eciā vbi verba factis n̄
ꝯcordāt ibi decepcōꝫ adeē Vn̄ mul
tū videt͛ verisil͛e ꝑdictā puellā eē de
ceptā cū sibi credētibꝫ vt eciā indif
ferētes q̄ues viri attumāt. q̄ spec
taculo interfuerūt Nec ionā q̄s q̄ūt
adducē ꝛ nathan ꝓ ꝑdcā v͛gine test
tem in ꝯriū Quia ꝛ si ex magno v
su ꝓphetādi dei ꝓphete nōnūꝗ̄ suo
spū alit͛ ꝑdixerint quā rei veritas
se habebat. tn̄ tales vt b. Gre. sup
Ezechiel͛ pncipiū p hystoriā de Da
uid et Nathan ꝓbat statiꝫ erroreꝫ
suum corrigunt anquam predicta
a se humano spiritu veniant ad ef
fectum Ista autem de qua mentio
nem fecimus. predixit se tercia die
mori corporaliter ꝛ immortua non ē:
qꝛ octo anni iam preterierunt ꝛ ad
huc est in humanis Nec a quoquā
audiui ꝙ se deceptam esse fateretur
bonum ergo esset mulier cuius misu
is assertis visionibꝫ aurem credulā
non cito prebere q̄d qꝛ multi religi
osi ꝛ clerici aduertere obmittūt Id
circo ad ruborem extremum coram
prudentibus viris ponuntur aliq̄ci
ens Mater enim istius virginis ꝓ
ut mihi constat valde. alia via deo
seruiendi tam in medio seculi cōsti
tuta quam in monasterio nr̄i ordi
nis ꝓfessa humiliter incessit. Fuit
enim viduata viro satis iuuenis ꝛ ap
ta secūdis quas spreuit nupcijs o
peribꝫ mīē in hospitalib⁹ licet sat͛ di
ues eēt velut ācilla lōgo tpe se mā
cipauit ꝛ inter hec omnia vitam cō
templatiuam sup omnes quas fere
vidi viduas deuocius duxit instin
ctibus varijs. quos multiplicitēr

habuit n̄ ad ltrātoꝝ ponerēt̄ exam̄ nō facilit̄ credidit Vꝫ an ex deo esſēt pbauit: p? copiā verodiuiciārū ſpūaliū · q̄s in vita vſqꝫ ad etatis ſue circit̄ ānū · xl: coacuaueāt mōſterii iā in puecta etate qꝛ reformatū erat in ſtēlia vicꝫ in ciuitate columbarꝫ īt̄uit inde ibidē pfeſſa ex obediēcia mera ad reformādū in Baſilea ad lapides cū alijs nrās ſorores refor̄re iuuit · Vbi ſicuti ātea freqn̄ter in ſuis deuocōib? alienata ſenſib? corporeis ſincero corde xp̄o ſiē ſui oſtēcōe vacaē ſtuduit · Et qꝛ q̄dā tē poē pl? ⁊ freq̄nti? inſpiratā ſe eē putabat ad cōicādū q̄ꝫ reliq̄ ſorores in ꝯſuetudie habuerūt rēnuēte ⁊ impbāte ſꝰ ſuo ꝯfeſſcē diſcrete ſtati huilitatis ſpū ſe ertaſſe ꝯfitebatur: In his ſi filia q̄ ſatis iuuenil̄ erat qn̄ pphetā ſe eē dixit imitata fuiſſꝫ matris hūilitatē ⁊ tacit̄ nitatē tuti? puto ⁊ cū minori cōfuſione ſui ſuoꝝ qꝫ ābulaſſet Vn̄ eodē tpe q̄ filia ſupradictas ſuas reuelacōes pduxit in publicū mr̄ hec in ſuo mōſterio ad lapides pápieſ multū pternita eſt put audiui īfauſtū rei exitū ptimuit ⁊ q̄q̄ꝫ tāte laud̄ vidua femina ſꝰ fuerit fantaſiam tn̄ quandam fere vſqꝫ ad vltima ſue vite tpa patiebatur creberrime qua ſe cōiectura bat aliqū mōſteriū dēre exire ⁊ hoſpitale q̄ddā nouū ꝯſtruere Qua in re ppēdi valet q̄ꝫ facilit̄ ⁊ multipliciter femine? ſex? oberrat · niſi prudēs maſculinus eū rēgat · Audiui p̄tēa in loco baſileñ · ꝯcilij a venerabili mgrō petro nr̄i ordis ſacre theologie pfeſſoē inq̄ſitoē puinciē polonie q̄ in ſua puincia quedam begutta fere p omnia ſicut ſupradicta magdalena mortem ſuam ad cētam diez predixit q̄ nullatenus euemēte non minorem q̄ꝫ prefata magdalena ꝯfuſionē p laude a cūctis reportauit ·:

Capitulum Nonum

Formice dicūtur eē in Ethiopia cornute ⁊ grādes adeo vt canib? ſimilētur in for̄ r̄t Yſidorus · refert xij · ethiō · ca · iij · cū ſeq̄ntib? t̄bus pꝑetatibus Alb: demiqꝫ li · ſuo de aiali · xxvi · ſeu vltī · ſic dt Si credēdū eſt his que ī epiſtola Alexādri de mirabilibus īdie ſcribūtur · tūc in India ſūt formice magne ſicut canes vel vulpes · iiij · crura habētes · ⁊ vngues adūctos ſꝰ ille Quibus ſi correſpōdꝫ in quātitate corporali interior magnitudo induſtrie ⁊ ingenij certe aſtutiſ ſiē ſunt Per canū autem ſimilitudinez monſtruoſā p̄ſtim ⁊ inſolitam nō iepte heretici atroces pn̄t intelligi a quibus Apoſtolus · ad philippē ſ tercio ſuos premuniuit vbi dicit ¶ Videte canes videte malos operarios · videte conſciſionē vbi gloſa Videte · ideſt cognoſcite illos eē canes non ratione · ſed ꝯſuetudine

cōsuetudine cōtrā in solitā veritatē
latrātes hec est eniȝ canū natura vt
cū quibꝫ habēt ꝯsuetudineȝ siue bo
ni siue mali sint nō ad eos latrant
In solitoꝝ auteȝ ꝑsonis visis etiā
innocētibꝫ irritētur bene ergo cani cō
pāt quia sicut canes ꝯsuetudineȝ
magis sequūtur quā rōeȝ Ita pseu
do apl'i ꝯsuetudinis legē tenent. ⁊
ꝯ veritatē irracōbilit latrāt ⁊ mor
dēt huic Mathei. vij. veitas dt euā
gelio Nolite sanctum dare canibꝫ
neqȝ mittatis margaritas ante por
cos ne forte ꝯculcent eas pedibus
suis ⁊ ꝯuersi dirūpant vos. sup quo
b: Aug. in sermone dn̄i i mōte dt
Querendum est qd sanctū sit: qd
margarite quid canes quid porci.
Sanctū est qd corrūpere nephas
ē cuius scel eris voluntas rea tenet
q uāuis illud incorruptibile manē
at Margarite autem sūt quecūqȝ spū
alia. magis estimādi sūt: licet itaȝ
vna eademqȝ res. ⁊ sanctum ⁊ mar
garita dici possit ꝫ sāctū dicat exeo
ꝙ nō dȝ ꝯtēni. canes ꝑ impugnatori
bꝫ veritatis porcos ꝑ ꝯtēptoribus
positos nō in ꝯgrue accipim9 Pig.
Hereticū quos vides cōir in nr̄is pti
bꝫ pauci ⁊ occulti sūt merimes mo°
ꝑ xp̄i grām. vn̄ modicū puto nūc ti=
mēduȝ est ecc̄e secus est qn̄ vt oli
armata manu se defenderūt in quo
iusticia est seuissiā veluti fuit de al=
bigensibus. circa initium nostri or
dinis Theologus: miror inaudita
mala que fecerunt in regno bohe
heretici infra paucos annos obliui
oni tradidisti Piger. recolo quideȝ
ꝙ in Constancien̄ generali concilio
dampnati fuerunt multi articuli quoꝝ
defensores postmodum i bohemia
repti sunt plurimi sed ꝑ dei adiuto
rium armorum suorum ferocitas
prudencia Basilen̄ concilij ad nihi
lum redacta ē. Theologus. Multi
sunt in regno prefato non ambigo
catholici sed mihi credas ibi ignis
accensus nondum ad plenuȝ extic
tus est sed in thaboritis ardet vti=
nam non in multis alijs Pigē. qz
te scio sepe tempore quo expedicioꝯ
eos fieri debuit ⁊ crux predicari ꝑ
theutoniam eandem contrā eos cru
cem predicasti Deinde quando ba
silien̄ Conciliū generale eis vt illuc
venirent intimauit ex nuncijs eius
dem ꝯcilij multo tempore ⁊ postmo
dum nuncius fuisti ad eosdem here
ticos ⁊ cum eis crebro conuersatus
es. Peto sectas eorum sb ꝯpendio
ꝑstringas vt intelligam. Theolo
gus Quod petis volumus latitu=
dinem exigeret ingentem si voto
tuo annuere possem aut vellem. ve
rumtamen ita se eorum clades ⁊ or
tus habuit Viuebat in anglia ifra
lx. annos quidam secularis sacdos
arcium professor acer igenio ⁊ elo
quencia lepidus sed errore scriptis
⁊ vita nedū heretic9 ꝫ heresiarcha io
hānes wikleff dict9 qui i suis libell'

in āglicō ⁊ latino doctrina noua rē
publicā tā secularū q̄ ecclesiastico
rū sbuertē molitus ē h? articul' q̄t
ptūc ⁊ postea ⁊ mō occulti sunt : ⁊
facti sint heretici in anglia norūt q̄
ibi steterūt: hoꝝ venenū meo tēpoē
q̄dā bohem? in Cōstaciēn̄ ꝯsilio
generali incineratus mgr̄ arciū Je
ronim? vicȝ in āglia studēs · auide
hausit ⁊ libris ⁊ voce ꝓpa in capita
li ciuitate bohemie in vniūsitate pra=
gēsi postmodū copiose effudit· Vi
uidebat' ꝓptēa vniūsitas p̄dcā ⁊ ab
inde mlti ex valētioribꝫ recesserūt
theologis: Deīde bohemia fere tota
rebellis facē cepit Rōe ecclīe ⁊ errorum
doctrinis replebat' fere vbiqȝ totqȝ
ibi secte hēticoꝝ extiterūt q̄ vix nu
merari pn̄t: Tres tn̄ p̄ncipales pse
uerabāt diu veteꝝ vicȝ pragēsium·
q̄ tolerabilioēs erant orphanorū ⁊
thaboritaꝝ q̄ pessimi erāt· Incēde
bāt ecclīas ⁊ mōsteria nullā scimoi
alē nec religiosū nō Carthusiēsē ꝯ·
n̄ reformatos nec deformatos i rg
no suo viuē sinebāt: Nihil de yma
gibꝫ scōꝝ nec de ōrnementis ecclīaruȝ
te nebāt: ſȝ oīa ista destruxerūt ⁊ il
licita eē dixerūt Et q̄d his deterius
est sacerdotes ⁊ religiosos pluiōs
gladio occidebāt Alios pollicibus
amputatis eiecerūt : residuos cruci
atibꝫ affecerūt · necnō cū crismate
sacro ⁊ scō oleō q̄d nephas est facē
⁊ audire horrēdū : calcios suorum
pedū inūxerūt: Extra regnū ⁊ intra

mlto tpe nulli sexui nulli ve etati g̃
dui nec statui catholico pepcerūt ⁊
q̄ꝗ omnes eēnt heretici ⁊ scismati
ci tn̄ tā incredibili errore dīna per
missione fuit obcecati pit' ⁊ mulcta
ti : vt aliq̄cēs vna secta aliā inua
dēt Et ut victrix victam occidēt hē
ticus hēticū ⁊ scismaticus scismati
cū: vnum tm̄mō fuit signū: in quo
oēs cōcordabāt cōmunicare videli
cet sub vtraȝ spē sacramento dimis
simo euka istie q̄d multi indignis
sime sumebant post grauia facinoā
sine preuia sacramētali cōfessione·
⁊ semota debita reuerencia: Alij ve
ro sacerdotes vicȝ multi missam ce
lebrabant execrabant veri? sine al=
tari ⁊ vestimentis sacratis p man?
epī : Et q̄uis tā diuisi inter se eēnt
vt p̄mittit' tn̄ quādo fideles eos in
uadē disponebant : sicut herodes ⁊
ꝑ ylatus stati amici facti sunt Acci
dit eadē in clade p̄secucōis hereticę
q̄d multos turbauit non modicum
vt quando armata fideliuȝ se ad bel
landum contra perfidos dispeneret
fere semper fideles territi terga ver
terent fugiendo· licet pfidi p̄imum
ꝓpe p ruxis sub meysmensium p̄in
cipum domino bellum grande pdidō
rint· et circa finem malorum predcō
rū sub ducis Johānis de bauaria·
exercitu vice altera succubuerint :·
Sub ducis vero Alberti de austria
gente aliquociens graues videlicȝ
cedes ⁊ victorias passi sunt· :·

Nec mirum si aliquociens peccato res bella obtinent vicendo iustiores se quam his humiliter ad melius: vt de cetu israhel patet contra benyamitas que primo bis victores bonorum et ab istis semel tamen victi extiterunt vt dicitur Judicum xx. et ii. Machabeorum vi. Multi electi fideles sub Anthiochi persecucione seuis sima velut dei adiutorio inermes in hominum sed non in dei oculis trucidati sunt. Piger certe satis mirandum. Cur diuina iusticia tam grande malum in tale regnum seuire permiserit cum tamen ibi plus simplices et nobiles abstinencias et ieiunia in sextis ferijs valde dure tenuerunt plus ponderantes esum lacticiniorum vel ouorum in predictis diebus quam aliqui curent quibusdam in terris transgressionem ieiuniorum ecclesie Theologus. Occulta dei sunt illa iudicia et quis nouit sensum domini Dicamus tamen quod abstinencia a cibis de quibus premittis commendabilis est sed potius laudanda est iugis iniunctum per omnia in vsu rerum temporalium humilitas in conuersacione tranquillitas et in laude liciti contra iers ociium sagacitas Dicamus autem et idipsum ipsi bohemi fatentur publice quod in terra sua pre alijs regionibus maxima fuit in cibis et potibus superfluitas crebra passionis vsque ad effusionem sanguinis atrocitas Accidiosa in multis sine vtilitate ociositas et ficta perpetrandi venalis ibi est frontositas Nec tamen putandum est regnicolas istos solum diuina vlcione passos Sunt enim regna alia que hodie adhuc satis grauibus premuntur calamitatibus. Quot enim cristianorum milia quaeso nostro tempore capta per turcos ad terram ethnicorum abducta sunt de regni vngarie obediencia. quot eciam centena milia eodem tempore infra xxx. annorum curricula per anglicos occisa sunt in francia et forte pauciores anglicorum a francigenis Num ducatus austrie bauarie et saxonie et dominia varia finitima bohemis infinita mala sunt perpessa a suprafatis hereticis licet luce clarius sit nullam gentem nostris temporibus plus esse lesam in anima in fama in rebus simul in diuicijs et edificijs. quam eos qui extiterunt in prefata calamitate in bohemia Cuius rei causa vna esse videtur quia perfidiam suam armis materialibus defenderunt sicuti albigenses heretici parimodo fecerunt suo tempore circa omnes regiones tholosane adiacentes prouincie:

Capitulum Decimum:

Aurum formice in die pedibus ex arena leguntur fodere. ita supra in Jsydoro. habetur et Alberto. In fossione labor intelligitur. Vnde villicus iniquitatis Luce. Decimosexto. Laborem fugiens. ait Fodere non valeo mendicare erubesco Jn auro vero sacrum eloquium vel passio pro xpo tolerata pacienter designatur: quia sicut aurum omnia metalla in valore superat:

Ista scriptura diuina oēs alias sua
dignitate supgreditur sciēcias Tes
te eo q̄ ait sapiē·vij·Nec cōparaui il
li lapidē preciosū q̄m̄ omne aurū
in ↄpacōne illi⁹ arena est exigua
⁊ tāq̄ lutū estimabitur argētū i cō
spcū illi⁹ Aurum autem sacre scrip
ture repitur indiffrenter q̄ ad sup
ficiē ltrē: ⁊ cū scoria verborū diffici
liū tā a catholicis q̄ ab hereticis·ʒ
auꝝ tale tm̄ ꝓbatū inuenit̄ in xp̄i
eccīa·vn̄ h·Job·xxviij·habet āgē
tū venaꝝ suaꝝ p̄ncipia ⁊ auro loc⁹
est in q̄ ↄflat̄ vbi glo·⁊ est b·Gre·
xvij·li·morali·Habet argētū ve=
naꝝ suaꝝ p̄ncipia·ac si dicat Qui
ad vere p̄dicacōis verbū se p̄parat
necē est vt a sacris paginis sumat
que ad loq̄nd nob̄: q̄i q̄dam vene
argēti sūt qꝛ de ips̄ locucōis nrē ori
ginē trahim⁹ Heretici āt sicde elo
quij sui nitore supbiūnt vt nulla sa
croꝝ libroꝝ auctoritate solidēt̄ Et
auro locus ē aciī apte dicat vera fi
deliū sapiēcia cui vniūsal̄ eccīa loc⁹
ē t̄bulacōꝫ nob̄ psēq̄ntib⁹ patit̄·ʒ
a cūctis pccōꝝ sordib⁹ psēcucōnis
nrē igne purgatur Vn̄ scriptū est
In igne ꝓbatur auꝝ ⁊ argētū hoī
nes vero receptibiles i camino hui
liacōis ⁊ auro locus est In h̄ ei loco
hēticī de sua passione stulta icrepā
turꝰ Nā ꝓ xp̄o sepe m̄lta paciūt̄ seꝫ
eis dē passioib⁹ fieri martirēs sperāt
De quib⁹ paulus Si tradidero corꝛ
pus meum ita vt ardeam nihil mi

hi ꝓdest qꝛ non nisi in ecclesia ca
tholica veri martires fiunt Dicatur
ergo recte Auro eciam locus est in
quo ↄflatur in eccīa scꝫ qꝛ solent
heretici de iusticia gloriari·⁊ catho
licos ant fuisse iniquos·aut crimi
nantur ⁊ ita de doctrina eorum faci
unt·Quo contra apoc: iij·p angelū
laodocie ecclesie dicitur vice agni im
maculati Suadeo tibi a me emere
aurum ignitum probatum vt locu
plex fias Qd̄ consilium sup cresi di
uicias est amplexus qui ait·Dilexi
mandata tua super aurum ⁊ topa
zyon Et hijs qui dixit·Sapiē vij·
Diuicias nihil dixi esse in conparaci
one sciencie·q̄d ꝓposui regnis ⁊ se
dibus Cuius causam subiungit qꝛ
venerūnt mihi omnia bona pariť
cum illa ⁊ innumerabilis honestas
per manus illius·Piger·Peto an
ne secte quas in precedenti capitu=
lo descripsisti aurum illud sacre scp
ture admiserint auctoritates eius
videlicet ⁊ doctorum ecclesie Theo
logus Magna inter eos in hoc diā
est ⁊ extitit dum quidam ex eis nō
mō textū noui testamēti ⁊ veteris
ʒ eciam glosas ordinarias ⁊ antiq
rū doctoꝝ ab eccīa aꝓbatoꝝ dic
ta admiserūt aut talia saltē ad suū
erroneum sensum retorserunt peio
res autem secte solum nudum tex
tum noui ⁊ veteris testamenti con
cesserunt auctoritates vero beatissi
mi dyonisij videlicet ⁊ similes cum

⁊ ſiꝉes cū gloſꝭ ⁊ Iurū canōnicorū
ſeriē q̄ dixerūt eē cooptoia pape pei
tus abiecerūt . Hʒ oēs ſecte fere ā
teſate reuelacōibus quibuſdā erro
neis ⁊ ſpecialibus velut in fallibili
bu⸗ regulis ſe vel regno ſuo dimit⁹
ſibi factis de ſuis puꝭ articulꝭ decep
ti erāt: ⁊ ita diuitus ſe īſpiratos af
firmabāt talia ꝑteſe ꝓbātes ꝑ reni
tētē ſacrā paginā . ⁊ ꝑ eius ꝯmēta
tores ymo die noctuqʒ multi eoruʒ
laborabāt crudeliſſimis ſuis affectu
um vnguibus de dcē ſacre ſcripturē
auctoritatibus ꝓ ſe vetera ⁊ noua ꝓ
ducē ſpeciētenus vel mōſtruoſe ſic
Formice ſolēt ex arena auꝝ vnguꝉ
fodere In quo laboē plurimi ex ei⸗
oportunitatē ⁊ copiā ſibi ſubmiſtrā
ciū neceſſaria ſine defectu habuert
qn̄ librarias ⁊ bibliothecas tocius
bohemie regni a fidelibus clericis ⁊
mōſterijs amata mau depdati ſūt
⁊ retinuerūt diu ſacerdotes eoꝝ nun
q̄ʒ horas canoicas nec cecinerūt nec
orauerūt vel dixerūt . Dumqʒ victu
alia in grādi copia rapta a criſtico
lis vſqʒ ad nauſeā ſepe hauſerunt
Piger: Eſt ne aliqua hereticorum
ſecta . q̄ de auro ſacri eloquij nihil
curet videlicet . que nec vetus nᶜ no
uum teſtamentū neqʒ eorū dē docto
res admittat Theologus Inprop
to de nulla mihi ꝯſtat . tn̄ tepore q̊
in vniūſitate wienenſi legi biblā
vel ſētēcias nō lōge in vngaria ep
tus ē q̄dā arciū liberalium baccala
rius ⁊ preſbiter talꝭ hereticus de q̊
tu rimaris . hꝭ eni tā mirabiliter ſin
gularis ⁊ adeo ſingulariter mirabi
lis hereticus extitit vt ſecūdum me
ſciētē nō habuerit: Nam in vniuē
ſitate prefata poſt ſtudium triuij a
liqʒ diu lectōnes a ſacre theologie
doctoribus nondum infectus . vt
poſtmodum audiuit Poſtea fact⁹
ſacerdos in vngariam deſcendit ⁊
ibidem predicacōis officium: ⁊ col
lacōis ſacramentoꝝ exēcitium diu
habuit Interī ſciolus modicū d̊ ar
tibꝫ diſplicēciā in ritu fidei criſtia
ne acq̄ſiuit ⁊ ſilogiſādo vel ꝑalogi
ſādo pocius ſecū tacite de articulis ſi
dei ⁊ d̊ tocius eccleſie ceremonijs cō
ferēs maiora ſibi hꝭ videbātꝭ q̄ʒ an
tea eē deliramēta Et vt ꝯſtrīgā bṙ
ui⁹ ad hꝭ miſꝭ iſte deueit vt nihil pe
nitus credēt de his que ſūt catholi
ce fidei niſi ꝑ quāto a nāli pħo hec
ꝓpedcā demōſtracōe philoſophica
euidētꝭ ⁊ efficacitꝭ ꝓbaē valēt veluti
demonſtratur vnum eſſe principeʒ
tocius vniuerſi . ⁊ primam cauſam
Deriſit ergo ceremonia⸗ omnes fi
delium . peruipendit doctrinas chriſ
ticolarum ſpreuit ſacramenta eccle
ſie omnia: vetus teſtamentum non
admiſit . nouum nihil magnipen
dit: vtriuſqʒ gloſa . ⁊ doctores pro
deliramentis habuit ⁊ omnium eo
rum imitatores ¶ Sed in his om
nibus multi⸗ ſacramenta eccleſiaſ
latens hereticus miniſtrauit

ministrauit baptismi videlicet ⁊ si
milium ⁊ sacre misse officium sepi⁹
accidit āt q̄dam die q̄ q̄dam ad ce
lebrādū misse sancte officiū indut⁹
sacris. v̓sus altaē se iturus ꝑ dispo
neret Cui ille ait. vis ne iterꝝ cōsec̄
re fatue filiū. vel aliud detestabile
verbum simile infelix euomuit q̄z
blasphemiā alter egre ferēs finit̄
ōmis ꝑfidū ꝑ̄uatim adijt dicens.
Dixisti ne inq̄t mihi celebrāti an̄ fa
tue filiū iterato ꝯsecrare vellez. Re-
re⁹ ꝙ sic. nec negauit. ymo pl⁹ q̄z
ātea de infidelitatis toxico euomē
cepit. Quo audito ē episcopo ꝓdi
tus. captus. ⁊ incarceratus: atꝫ exa
minatus. reptus ē vt ꝑmisi Super
uenit interea legatus toci⁹ germā
nie dn̄s placentin⁹ cardinalis cum
tb⁹ tā theologie ꝙ iuris canonicī d
uotis prudētibus: ⁊ litteratissimis
ꝓfessorib⁹ q̄ dictū reuz ad carceres
vt saluaret aīa visitarūt pijs suasi
onib⁹ errātē vt resipisceret reducē
curauerūt ſ3 nihil penitus ī tumido
ꝓfecerūt Nā de sectis varijs wikli
uistaꝝ ⁊ bohemoꝝ que ꝓ tūc curre
bāt waldēsium Arrianoꝝ Judeorū
Saracenoꝝ ⁊ quorumcumqꝫ ꝑfi-
doꝝ q̄situs ꝯstāter oēs istas densit
⁊ in suo tantummodo errore ꝑstitit
verū vt vbiqꝫ clauū clauo r̄tūderēt
artib⁹ videlicet ⁊ philosophia q̄b⁹
prefati viri tritissimi erant operā de
derunt vt exinde iacula reciperent ꝑ̄
sertim frater iacobus de clauoro n ri

ordinis et magister martin⁹ d hys
panie ambo sacre pagine professo
res qui errantem argutius aggres
si sunt licet vt mihi idem magister
Jacobus retulit hereticus astutissi
me ⁊ cautissime sibi caueret ne cont̄
dictoria concederet. tamē sepe in eis
dem deductus est ad methas: vbi
cum aliter respondere nequiret ait
homines estis ne mirū si homini cō
cluditis Cumqꝫ hec lucta multis cō
tinuaretur diebus ⁊ perfidus ī sua
ꝑtinacia perseueraret. quinymmo
diceret se in sciencia sua mori velle
Excogitauere viri prudentes anime
ipsius miseri plus fauentes quam
corpori aliud consilium Vinculetur
dicebant ad episcopi officialem se
crecius v̓ sipellis iste arcius ponat̄
ad cippum ⁊ loris stringatur ī hijs
forte ꝑnoctans vexacio dabit intel
lectum: Quo ꝑ ordinem facto vene
runt in crastino sepe dicti fideles aī
me curulogi. videre volentes suum
egrotum ad quos impacienter cla
mauit Me queso incinerate patus
enim sum quousqꝫ animam meam
frustra vexatis Illi vero fomenta a
criora anime de egipciorum thesau
ro philosophico applicātes ondē-
rūt errāti q̄z ībecille foret huām ige
niū q̄z ars mlta vita breuis iudiciū
fallax tēp⁹ acutū ⁊ similia ⁊ medita
tiuum ī hijs iterato reliquerunt nō
minus quam antea vinctum. In
crastino vero redeuntes ꝑ dn̄m lum

inspiratū bonū hominem inuenerit Vidi inquit reus: quod aīme mee salutē indefesse quātis litteris eminentes estis: et in orbe terrarum famati pa tus sum ingeniū meum vobis submit tere Jubete quod placuerit quia patus sum sine fictione pere itaque reuocaē suam pfidiam iussus est et fecit pu blice et ne mūdo vlterius pruiens o̅ cipetur a vanis · petiuit in ordine paulitatem recipi in mōsterio vbi do simpliciter et valde deuote viuntur in vngaria vbi ordo iste ī magno est vigore Ibi receptus militauit x̄ ti rocinio: de cetero vt spero cōstās et firmus remāsurus Piger Quid er go factum est de baptisatis ab eo qui enim fide sacramentorum caruit Nūquid iterato baptisādi erāt Theologus De hoc quesitus diligēter postmodum quā vicz fidē vel itēcōez habuerit: Rx: quod licet ī baptismi efficaciā nul lā fidem lōgo tēpore habuerit tū fa cere itēdebat hoc quod credebat ecclīā facere hocque sufficere ad baptisma cōferēdum eciā sm fidē nrām se dix it dudū ī scolis theologorum ī wy enna audisse: Et ex fide venit et bene quod sacramētū iterari non debuit scl' licet a pfido collatum Ca: xi:

Monstruose vt carnes for mice indice a se effossū au rum quod eis nihil pdest aut modicum dicitur custodire di ligencius: Typum iterum hus gerū tasa vera fide apostate: quia licet in sacro eloquio multū laboret: et libros eius sūma cum diligēcia custodiāt tū ista eis parum aut nihil profici unt ymo nōnūquam occasione ac cepta officiunt Filij autem ecclesie fideles sunt tātūmodo quibus nedum libri sacri tamquam aurum apud here ticos repti prodesse possunt · sed eciā am hereses et talium articuli pluri mum commoditatis et fructus affer re solent Nam hereticorum tempore fideles qui sint probantur: doctores ecclesie illuminantur et de se presu mentes humiliantur: de primo ait Apostolus · p̄ · cor · xi · Oportet here ses eē vt qui pbati sunt manifesti fiant vbi dicit glosa Non vult A postolus: nec optat vt hereses sint sed quia sic futurum est vt dicit et quia hoc vtile est Ad quid antem est vtile Subdit : Vt non tan tum reprobi · qui dicunt ego sum pauli · sed eciam qui probati sunt · ī vobis idest īter vos · sicut illi qui di cunt: Ego sum xp̄i manifesti fiant hominibus De secundo dicit ibidē glosa et est Augustini: Multa que de ad fidem catholicam ptinencia: dū hereticorum callida īquietudine ex agitantur vt aduersus eos defēdi possunt et considerantur diligencius et ītelligātur clarius et p̄dicātur īstan tius Ideoque diuina prouidēcia hereticos multos eē permittit: vt cū īsultant nobis interrogant nos que nesci mus vt vel sic excutiamus pigriciam

pigiciam ꝛ diuinas scripturas nos
se cupiam⁹ de tercio patet roma:i·
In phis ꝛ eadem rō de xpianis est
¶Nam di· apost· Cum cognouissent
deum nō sicut deū glorificauerūt aut
grās egerūt ſʒ euanuerūt in cogita
cionibꝫ suis ꝛ obscuratū est insipi
ens cor eorum· Dicentes enim se es
se sapientes stulti facti sunt Et dici
tur ibidem miserabilia vicia carnis
eciam in que ceciderunt· qbꝫ inspec
tis qꝛ hominum patēt oculis nnul
li humiliores resurgūt qꝫ an lapsū
apud se latētes sibi ꝛ alijs innotue
runt ¶Piger: de ore meo qstionē ra
puisti cuius solucionem a te ꝓposu
eram sciscitari Cur videlicet dn̄s spūs
sim⁹ sup ecclesiā suā sponsā electis
simam tot hereses ingrassare sinat
ſʒ qꝛ hec soluendo ꝑuenisti nūc vti
litatibꝫ añdictis addē exempla vel
Theolog⁹ In multis ātea dictis ꝛ
in seqntib⁹ ituer poteris ſʒ fuit pau
lo añ tp us Cōstāciē ꝯsilij ꝑpe con
stāciam in cellis opido reclusa qdā
magne fame ꝯtēplatrix alta q mul
ta dicebatur sāctitate pollere sed ab
hijs q nullaten⁹ ꝓbare norūt spūs
an ex deo sint Ad hāc velut adma
trē de ꝯstāciē clero seculari plures
ꝛ deuocōres sacerdotes ꝛ in viciniа
similes refugiū ꝯine ꝯsolacōis ha
be re sanabantur qrū qsdam satis
noui Erāt enim quidā ex eis ñ mini
mi status viri Ostēderat autem se ꝑ
dcā feminā sepe numero iacere velut
in extasi ꝛ in raptu extacico a qu o re
uersa ꝛ expgisce⁹ suis postmodum
secreta q nō nouerat dicere solebat
Hys dictis sacerdotes qdā nimiū
mulierculꝰ credētes ·fidem de sancti
tate recluse habere ceperūt Venitꝫ
tēp⁹ quo ab eisdem pro vero in Cō
stāciē ciuitate vulgabatur ꝛ pro
ꝯstanti qꝫ in reclusa ꝑdcā certa die
q noiabatur quiqꝫ xpi stigmatū
insignia in manibus pedib⁹ ꝛ i cor
de femine certitudinaliter apparerē
predicabantur Sup q· die q futu
ra erāt non pauce sed notabiles per
sone seculares ꝛ ecclesiastice ꝯ dic
ta ciuitate exeuntes in cellas venerūt
Interfuerunt eciam huic spectacu
lo sacerdotes pseudo ꝑphetiss e mag
nificantes fimbias ꝛ aduenas dux
erunt prouidendis: vt aiebant dei
mirabilibus In locum igitur veni
entes vbi iacebat velut in raptu im
mobilis fatua nullum signum xpi
stigmatum in ea viderunt nec ꝯ ꝓ
phetatis quicqꝫ apparuit· licet diu
esset expectatum Cumqꝫ attediatū
videret populum quidā noue ꝯtē=
platricis sacerdos voce magna cla
mauerit paciēciā habete expectate
queso respicite Quo verbo murmur
ē cohercitum paulisp Postēmo diei
spacō plurio populo decedēte nihil
nisi confusio maxima illata est om
nibus qui deliramentis femine · ꝛ
suis reuelacionibus crediderūt ¶Nā
omnes qui aderant manifestum de

prehendentes mendacium se venisse erubuerunt: Fuit presens his in parte pie memorie frater henricus de Reynuelden ordinis nostri ordinis sacre theologie professor qui coram multitudine stati sermonem inchoauit quod multiplex esset spiritus erroris et docuit et quod fatuum esset faciliter propriis ingeniis credere: in mirabilibus ambulare super se et talibus insistere :- Nec multo post eodem ipso tempore ipsa fictrix et unus de fictoribus tanquam suspecti de fide per officialem Constanciensem in penitenciam abrenunciacionemque quorundam male assertorum ab eis confusibiliter et satis publice positi sunt vt sic quam debile sit nostrum ingenium agnoscerent et in humilitate spiritu de cetero domino melius seruirent: Piger: Miror vnde prouemant talium deceptionum modi presumpcionum pocius vt debilis sexus femineus tantum de se audeat presumere quantum christi tiro deuotissimus beatus franciscus sibi nunquam arrogasset. in quo tamen signa multa precesserant antequam dei virtus seraphica sibi stigmata dilecti filii sensibiliter auferret quibus adeptis omni quo potuit diligentia hunc thesaurum ne perderet abscondit Theologus: est feminarum satis proprium vane gloriarum vt postquam sibi viros credulos faciunt: statim exhinc maiora de se presumere incipiunt fauore humane laudis decepte. quo quanto quis amplius nutritur tanto plus virus inanis glorie plus eingitur vsquequo diuina prouidencia deponit potentes de sede et exaltat humiles: vt quam verum sit intelligatur Omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur Exinde normam viuendi in consiliis dandis feminis patres pastores et informatores talium deberent accipere primum vt feminis nullatenus eciam deuotis sine magna necessitate familiares sint dempto vbi necessitas alterius hominis hoc debito caritatis requirit quia conuersacio multa cum talibus in affectu et in moribus fere tantum mutat virilem animum quantum enuchacio seu castracio diuaricare solet sexum: deinde pro regula tenendum est quod prudens consiliarius anime: difficillime feminis credat quod diuinum habeant et prodigiosum instinctum presertim cum regem rempublicam in prohibito habeant et curam animarum omnia iura eis interdicant Talibus enim quasi quod opus est diuina reuelacione vbi presbiteri de necessariis viuendi moraliter sufficientem habent litteratorum doctrinam Postremo alia doctrina est vt quicunque religiosus aut celibem vitam eligens feminis vbi non oportet eciam sub pretextu lucri animarum multum voluerit esse familiaris: talis suam conuersacionem suspectam valde habeat. ne caro non spiritus vel digitus inanis glorie duos luscos anime foueat oculos que inanis gloria quam altam sibi radicem apud mentem figat nescit inexpertus etc:

Piger:

Valde in sexum debilem inpingis

ſexum debilem impigis·ſcire cupio
exemplum ·vbi maſculinus eciam
decipiat grauiterr Theologus Su
pra dixi me nunquam in ſexum feī
neum quicquam velle inuehere ſed
in abuſum ſexus bene ab illo et bo͏m
creatum de quo dicitur Bene om̄ia
fecit et vidit deus cuncta que fecerat
et erant valde bona · verumtamen·
Maſculinus ſi errat tanto ab eſſe ve
rum errat deterius videlicet · quan
do fretus potencie fuerit efficacius rē
geſtam audi infra decennium Fuit
in ciuitate rauenſpurg·Cōſtāciens
dyoceſ puer ſcolaris annoꝝ·xiij·
circiter hic aliquibus diebus a loco ſui
hoſpicij perditus q̄rebatur vbiq̄ȝ di
ebus multis in prefata ciuitate Tan
dem repertus eſt extra ciuitatem Ja
cens ſup quandam arborem que pi
nus vocatur diſtans a ciuitate per
dimidiam leucam vel integram: nl
lum vulnus habuit nec laqueus āſē
iugulaſſet vel eum alius cōpiuit nec
interfectoris cuiuſquam veſtigium
euidens Ceperunt hunc multi de ple
be ſtatim tamquam martirem a iu
deis clam occiſum colere miracula
ab eo mēdaciſſima fcā fingē capellam ligneam erigere et lapideam co
aceruare cuſtodes peregrinoꝝ pecu
iam nouo dedicatam martiri et velō
ſiima de martirio haberetur pba
cio duliam ignoto ſancto exhibere
Certabant verbis inter ſe ſeculares
et eccleſiaſtici quis nam puer eēt q

buiſdam dicentibus quod opinio de pu
ero bona eſt alijs id contradicenti
bus nequaquam inquiūt ſed qui talibus
cito credūt ſeducūt turbas· huma
tus eſt in hoc diſſidio puer p terre
balinum in caſtro prope nec quēquā
locum ſepulcri ad ire ſinebat · quo
dum veritas rei apiretur Sed plebs
credula putatiuum martirem abne
gare noluit Nam quia plebs adiē
nequiuit ſepulcrum frequētauit ſal
tem vt credidit martiris locum pinum videlicet campeſtrem ſilueſtrē
pocius·Habuit autem puer virum
quendam cognatum qui ſe diuinitus
inſpiratum credidit vt ſub pena pec
cati nō deſiſteret·quo dum pimum
martiri ſanctificaretur et hic nego
cijs plurimam attulit difficultatem
Venit tandem ad locum imperator
Sigiſmūdus romanorum rex· vir
circumſpectione plenus qui diligē
ter examinatis ptibus ·et teſtibus negocii repit multimodas ibi inter
ceſſiſſe fallacias fraudes · et decipulas·vñ motus pimum ſecuit capellā
que non cōſecrata erat deſtruxit et rei
publice ne ignotum colerent penitus
interdixit et ita ſancti huius mira ceſ
ſauerunt· Similis decepcio facta ē
ſatis nouiter circa adoracionē cuiuſ
dam hoſtie in Colonia miraculoſe
vt putabatur reperte et diu a mlti
tudine populi adorate quouſq̄ȝ dolus
ad lucem pdyt Auaricie enī gracia
id excogitatum eſt vt in cōcilio ge

nerali basilieñ de hoc officialis Co
lonieñ scȝ varentrap lōgā histoiā
me audiente texuit. Similiter ac
cidit eodem tempore circa Magde
burgeñ eccīam de decepcione simi
li quam a quodā magistro Heyn
rico canonico ibidē sacre pagine ꝑ
fessore audiui de quibꝯ longum ni
mis esset recitare

Capitulum Duodecimum

Homines . qui formicas
mōstruosꝰ aurum rcipe
re moliuntur tales pfor
micas illas vsȝ ad mor
tem psecucionem paciuntur. talis=
modi nostri temporis heretici fue=
runt qui contra sane doctrine defen
sores in mortem eorum machina
ti sunt quociensçumqȝ p verba sac
scripture a pfidis male intelcā ean
dē paginam auferre si qui catholici
conabantur. Int pfidos enim iux
lamentū ꝓphe q ad hoc in rgno bo
hemie sepe dicto ad litterā Obscuā
tū est aurū mutatusē color optim⁹
qꝛ lapides sāctuariȷ doctoēs catho
lici dispersi sūt in capite omnium
platear Nec vllus tandem ibi rep
tus māsisse sacre doctine ꝓfessor di
noscit quinimo hiȷ q nati bohemi
incaute errorē ichoauerant vidētes
finem ducē ad mortē fugiēdo de ter
ra a se male docta publice vb ascp
turis ꝛuocabant Piger Cupio sciē
An ne eodem tēpoē aliq miracula i
ter fideles ꝓ fidei roboracōne facta
sint alicubi Theolog⁹. Nō destitit
de⁹ fontē sue mīe ꝓtūc emanaē su
p mltos fideles qbꝯ grōse supu eis
sē ꝯstat Nam in victoriȷs nrōruȝ q
busdā ꝓdigiose satis fideles aliqn
tumphum belli obtinuerūt vt ha
bes supra de milite nobili li. ij. ca
viij.. Cum eciam de metis bohemie
a ciuitate egressi venissemus vbi ex
pte Basilieñ conciliȷ hereticis audi
enciam dari sibi si veni rent promi
simus. venim⁹ in comitatu domini
Frederici marchionis brandēburgē
ß in opidum suum . qd Culmach
dicitur sup quo castrum inexpugñ
bile in alto iacet in mōticulo dictū
plassemberch Ibi mirum tale nar
rante nobis marchione paulo an=
te euenerat Intrauerant enim here
tici territorium idem cum tanta po
tencia cui nullus resistere valuit ꝛ
opidum predictum statim obtinu
erūt Fugerunt igitur de omnibꝯ lo
cis adiacētibꝯ ꝛ de ipō opido ad cas
tr gtis pfidiȷ mōchi ꝛ cleici moia
les iudi. ꝛ vulg⁹ magnū: Interea
armigeri q erāt i castro dicti certo
tpe castr exeūtes cū balistis ꝛ bō
bardis manualibꝯ p decliuū mōtis
dscēdebāt sup opidō ī pfidos iacula
ꝓ posse iaciētes ꝛ vice reciꝓca idem
ab hēticis expectātes Quadā aūt
die cū nri moē solito a castro descē
iter se iudeū quēdā habuerūt i ma
nualibꝯ bombardis tritū satis Vi
dētes hētici nrōs statiȝ ad ecclesiaȝ

opidi cucurrerunt ꝑ imaginẽ xp̄i de
mõte oliueti q̄ ibi effigiatus erat
lapides vł coctis latib⁹ de ecclīa ad
plateā vt nr̄i ꝯspicerēt iniuriā trax
erūt Videntib⁹qȝ nr̄is q̄d maligni
nouū ꝑtenderūt: viderūt ꝙ ymagi
nē saluatoris maib⁹ protēs orantē
q̄dam pfidus accessit ꝓpius ⁊ edu
cto gladio: clamauit alta voce ad
nr̄os desensores Ecce inq̄t de⁹ vester.
Si placet libēt se. Et ita illico ca
put imagini attrūcauit: Quo viso
Jude⁹ bombardā suā ad iactū dis
posuit ⁊ ad xp̄ianos ait Quãq̄ alte
ri⁹ sim fidei a vob' tn̄ ꝓposse fidē ves
trā defēdā Jgnem igitur machina
immisit ⁊ p̄mo iectu reū h̄eticū om
nib⁹ mirātib⁹ iudeus tetigit ⁊ occi
dit Altēa die aliō mirabile ꝯtigit.
Fuit in castro fatu⁹ q̄dā a natitate
aimosus ⁊ loquax satis qui q̄ttidie
cupiebat cū p̄dc̄is armigeris e cas
tro exiē ⁊ singulaē certamē pfiō mi
nabat h̄eticis intētaē quā ob rē cu
stodiebat mł'tū ne exiēt castꝝ Cap
ta āt quadam die oportuītate quā
do portarius ꝓpe portam non essȝ in
uenit modum p claues: aūt aliter
ita vt omnibus ignorātibus castꝝ
exiret descendit igitur p deuexū mō
tis p̄mo cucurrit fuste arrepta ꝓpe
opidum stantes hereticos importu
nis verbis ⁊ ictib⁹ inuasit Qui edu
ctis gladijs se defenderūt ⁊ fatuum
immanissimis vulneribus quoruȝ
cicatrices vidi postmodum vsȝ ad
mortem vt putabant percusserūt.
Cecidit igitur pauperculus christi
⁊ recedentibus hereticis diu iacuit
volutatus in saguine proprio. tādē
autem resumptis viribus surrexit
castro approp̄inquare ascendendo
cepit ⁊ i menijs custodes stupebāt
vnde ⁊ quando fatuus castrum exi
uisset. Sibi igitur aperientes eū
letalibus vulneribus sauciatum re
pererunt ¶ Nam inter cetera lo
ca circa mamillas totaliter perfos
sus gladijs extitit qui locus vuln⁹
cum profundum fuerit letalem sem
per solet lesionem recipere ¶. Ha
buit autem fatuus semper in sūmō
odeo iudeos plus tamen hereticos:
Cumqȝ fuisset quidā valde exptus
in cyrurgia iude⁹ ꝓ medico aduct⁹
hunc fatuus velut mortē sibi nulla
tenus approp̄inq̄re voluit ¶ Absit
inquit vt ab heretico saluer. sed ad
cocum in coquina cucurrit. offam
esuriens secū comedit et infra pau
cos dies sine ligatuá ⁊ arte medici
ne sanatus fuit. omnium iudicō so
lum diuinitus. qꝛ nullo fere huma
no adiutus presidio. Fuerūt aliqñ
i praga ex pte bas. ⁊ alij trāsmissi
dni ep̄i Cōstāciē ꝓuicie Rothōgē
s. ep̄us Augustē. archidiaconus
barsinonē. Decanus Turonē. ⁊
mł'ti doctoēs diui ⁊ huāni iuris. cū
failia mł'ta. ⁊ huili apparatu oēs ⁊
clericali vt conarētur reducere pfi
dos sub treugis quas habebant

ad gremiū sancte ecclesie ꝑtraheba
tur autem dicta multis ebdomadi
bꝰ ⁊ mensibꝰ ꝓpter duriciem pfido
rum· ingrassabatur in populo actu
pestilencia validissima que dietim cē
tenaciriciter hominū necabat Spec
taculum tūc deus mirantibꝰ omni=
bus pfidiꝰ fecit in hospicio nostro
rum vt licet in omnibus adiacenti
bus propinquis ⁊ distinctibus do
mibus pestilencia regnaret valid
¶Nunquam tamen domum prefatā
fidelium intrauit nec per totum de
cursum presencie eorum quisquam
mortuus nec peste in minimo tac=
tus fuit Sileo ne notam incurram
fauoris excessiui de suppriore cōuē
tus Frārenstemensis reformato in
nostro ordine qui omnibus diebꝰ
vite sue integer obseruator sue regu
le ⁊ deuotus vsqꝫ ad finem permā
sit Quomodo in conuentu eodem ab
hereticis captus constantissime fi
dem catholica retenuit ⁊ in sua pa
tiēcia tam equo animo rogum susti
nuit ⁊ pfidi faterentur ei in mort
piculo similem inter nostros nō re
perisse·:·

Explicit Liber Tercius Formicarij
De falsis et illusorijs visionibus·:·

Incipit Liber Quartus Formica
rij Principaliter de virtuosꝭ pfecto
rum operacionibꝰ·:·:·:·

AGGREDIENDO quar
tum in ordine libellum
de virtuosis pfectorū
operacionibus pricipa
liter· ⁊ de negligenter agentibꝰ cir
ca talia Primo loco de formicisꝰ oc
currit hec earum proprietas :ꝙ in
processu etatis sue multum inter se
differunt· qꝛ quedam sunt ī ouis
Alie vermiculi nati nouiter Alie ve
ro modo generare possunt · ⁊ opera
exercere valida profectus in spiritu
alibus· hic modo nobis insinuat
vt quemadmoduz formice crescūt
in corpore · ita nos augmentum ca
piamus in anima ·de quali dei pre
cursor nobis exemplar edidit vbi
de eo Luce primo dicitur Puer cres
cebat ⁊ ꝯfortabat spiritu Et ibidē
secundo de eodem quem predixerat
dicitur Puer autem crescebat ⁊ cō
fortabatur plenus sapiencia ⁊ grā
dei erat in illo· de duodenne deniqꝫ
iterum ibi sequitur Ihesus profici
ebat sapiencia ⁊ etate ⁊ grā eciā
apud deum ⁊ homines ¶Non qꝛ ipa
xpi humanitas augmentum grē
sumpserit Sed vt Gre· nazāzenus
dicit ꝙ gracia quam in summa ple
nitudine in concepcione acceperat·
paulatim manifestabatur per eum
hominibus · ⁊ vt Theophilꝰ super
eodem ait ·Quia naturalis lex res
puit hominem sensu maiore vtiqꝫ
etas corporis paciatur · Erat itaqꝫ
verbum factum homo perfectus cū

sit virtus & sapiētia patris: verum quia dandum erat aliquid nostre nature moribus: ne aliquid extraneū a videntibus reputetur: tamquam homo paulatim crescēte corpore manifestabat seipsum & quottidie sapientior ab audientibus & videntibus censebatur De hoc augmēto morali virtutum ita dicit Apostolus ad Eph. iiij. Veritatem facientes in caritate crescamus in illo per omnia que est caput xps: principium autem augmenti virtus sementina est verbum dei in quo augmento cōmendat Colocens. p. vbi ait. Verbum veritatis euangelij peruenit ad vos sicut & in vniuerso mundo est & fructificat & crescit in vobis ex ea die qua audistis vt cognouistis grām dei in veritate Hoc enim semen parit vel fructificat iuxta condicione semencium que male vel bene excoliītur pluuia dei grē. & aratro libertatis arbitrij quod facere pōt id quod in se est vtendo benedatis naturalibus. vel negligenter vel ceruicose se in istis gerendo Voluit hoc denotare verbum dei a quo omnia verba veritatis primo emanant cum Math. decimotercio de seminatore seminātis & de fructu neglecto. aut habito ita parabolam exponendo cōclusit: Qui in terā bonā seminatus est hic est qui audit verbū & intelligit & fructū affert & facit alius quidē centesimū alius autē sexagesimū. alius vero tri

cesimum. Ex his eciam auctoritatibus iam preallegatis ipse beatus Augustinus. & imitatores sui pedē finxerunt distinguendo caritatis gradū triplicem incipientem proficientem & perfectam Sicut inuenitur eciā in omnibus animalibus: ortus eorum prouectus: & perfectio status crementi:. Piger:
Vales ne de tibi notorum hominū numero quemquam in medium producere qui a primeua etate sua statum baptismalis innocentie in vite spiritualis perfectionē. vsque ad senectutem perduxerit .:.

Theologus. Cum nemo secundum legem communem nouerit an odio vel amore dignus sit vt Salomon. prudentissimus dicit: Ecclesiastes nono. Minus ego de alieno seruo iudicare audeo. Verūtamen. quia tamen de coniectura humana questionem intelligis tales multos vidi presertim de virginū dignitate excellētia ac statu de quibus nonnullarum supra mentionem in locis pluribus feci & infra faciam que baptismalem innocentiam seruauerunt vsque ad vltimum senium & a mortalibus peccatis innoxie. vt in domino omnium spero in habūdātia meritorum sepulchrum defuncte intrauerunt Pig. Sacre scripture repugnare videris quod feias vis in bonitate preponis. Nā ecclesiastici quadragesimo secundo dicit sapiens.

Melioꝛ est iniquitas viri q̄ꝫ benefa
ciens mulier ꝛ ecc̄a: vij. ðt. Virum
de mille vnũ reperi mulierē ex oibꝰ nõ
inueni Silencio ptrāseo breuitatꝭ
grã que de feminis sapiētes maledi
cūt Theologꝰ Non maioꝛem femi
naꝝ multitudinē q̄ꝫ viroꝝ saluo qꝛ
illud agnoscē soliꝰ dei est de q̄ oraꝰ
Deus cui soli ꝯgnitus est numerꝰ
electorũ in supna felicitate locādꝰ.
sed quia timoꝛ dei ꝛ verecūdia de pec
cato ac deoccupacio videli: tpaliũ
cura. ac libtas male priuacõ. plus
sibi cõmuniter in locis vbi sui i fei
nis vendicantur q̄ꝫ in viris. Jdcir
co de talibus loquoꝛ q̄ꝝ noticiaꝫ ha
bui in ꝯfessione ꝛ aliter Stat autez
aliũ quēpiam maioꝛē mltitudinez
virorũ agnoscē q̄d nõ abnego Pre
terea te remitto ad ea que disserui
vbi supra. li. iij. ca. iiij. Tibi dixi nõ
videlicet eē reprehendēdũ sexũ quē
deꝰ creauit: sed in sexu vicium si ad
esset. eadem lege non vir eo bonꝰ ē
qꝛ homo. ꝫ quia virtuosus Ad pri
mã auctoritatem rñdendo noueris.
q̄ꝫ secūd litttere sēsum hec auctori=
tas ꝛ eius intellcūs a priori versu d
pēdet ꝛ ex eo q̄d statim sequiꝭ. q̄rũ
sēsus est ꝯtuciꝰ est quo ad castita
tis custodiam cohabitaē iniquo vi
ro quam mulieri benefacienti vnde
textus sic se hꝫ. omnium hominum
noli intendere in spem ꝛ in medio
mulieꝝ noli ꝯmorari De vestimen
tis enim procedit tinea ꝛ a muliere
iniquitas viri Melioꝛ est iniquitas
viri quam mulier benefaciens ꝛ mu
lier confundens in obprobriũ Huc
sensum glosa interlinealis innuit
cum capite huius littere sic premit
tit. docet hic nos puritatem cordis
ꝛ coꝛporis seruare. tamē glosa mar
ginalis alium sensum tradit mora
lem. nec tuo nec meo contrarium p
posito vt sit intellectus littere Meli
oꝛ id est vtilioꝛ est iniquitas id est
lapsus viri supple per discrecionem
postmodum humiliter resurgētis
quam mulier benefaciens. id est q̄ꝫ
minus prudens benefaciens ꝛ de be
nefaciendo idiscrete presumens. vn
de glosa dicit vir in hoc loco fortis
ꝛ discretus vocatur Mulier mens ĩ
firma ꝛ indiscreta Et sepe contigit
vt discretus labatur in culpam in
firmus exhibeat operacionem bonã
Sed indescretus de bonis suis su=
perbiens grauius cadit. discretus
penitens ad discrecionis regulam
redit ꝛ de cetero forciꝰ ꝛ cauciꝰ agit
Sepe enĩ culpa forciũ fit occasio v
tutis ꝛ vtus infirmoꝝ occasio pcc̄i
Porro si secūda auctoritate oēs fei
nas dānare voluerꝭ ipi scriptuē sa
cre aduersaberis ꝛ sanctorum catho
logo qui virgines cõiugatas ꝛ ma
tronas canonisat in innumera mul
titudine nisi vt quidam exponunt
ꝛ glosa innuerē videtur de carencia
originalis peccati auctoritatem in
tellexeris a quo enim solus cristus

homo innoxius extitit. de quo scru
pulo multorū me nūc nō occupo. Sē
sus igitur lrē multuplex eē potest:
et nullus pro tuo intellectu. primus
est iam p̄tactus de oiginali peccato.
Secūdus ē qꝫ in ꝯpacōe virorum
pauce mulieres constantes sūt. Vñ
glosa interlinealis dicit. Mulier a
mollicie molles et inconstantes sig
nant. Et secundum hoc viri incōstā
tes quorū multi sunt. quia stultorū
numerus est infinitus. Ecc̄i. p̄. p mu
lierem intelligerentur: sicut sexus
femineus. Tercius sensus est litteā
lis quem glosa sic de auctore aucto
ritatis ipsius exp̄mit. Cuz vix de pau
cis viris bonis inueneri. ita vt i mil
le vnus potuerit inueniri mulierem
bonam omnino inuenire nō potui:
quia me omnes ad luxuriā n̄ ad v'tu
tē deduxerūt. Quartus sēsus est qꝫ
mulier ad incōtinētie viciū promp
cior est viro. ¶ Vnde glosa subdit
Cum cor hominis ab adolescentia
ad maliciam diligenter est apposi
tum et pene omnes offenderint deuz
in hac ruina generis humani faci
lior ad casum est mulier. Vnde poe
ta varium et mutabile semper femi
na. Quintus sensus est secunduz ni
colaum de lyra. qꝫ pauce mulieres.
sint virtuose respectu virorum. sic
dicitur communiter nullum eē i ec
clesia. quando valde pauci sunt ibi
respectu multitudinis q̄ solet ꝯueni
re et p talem modum dicit. ij. phisi

corū. Q̄d modicū distat quasi nihil
ꝯputat. Sextus sēsus est sm glo
sam interlinealem qꝫ p virū rō l' for
tis. Nam vir a virtute fortes denōt
p mulierem sensualitas signat. cui
rō p̄ponitur. Est autem sēsualitas
ppetue corrupcōis licet rōe possit r̄
gulari. Piger: Est ergo ne peccatū
fornicacōis vel adulterij. i viro ma
ius q̄ꝫ in femina. ¶ Theologus. Rx
Sanctus doctor in. iiij. disti. xxxv
se habent vt excedencia et excessa quia
in muliere est plus de humore et iō
sunt magis ductibiles a concupis
cencijs: Sed in viro plus est de ca
lore qui concupiscentiam excitat.
Sed tamen simpliciter loquendo.
ceteris paribus vir in simplici forni
catione plus peccat quam mulier quia
habet plus de racionis bono: quae
preualet quibusdam motibus corpo
ralium passionum. Sed quantum
ad lesionem matrimonij. plus pec
cat mulier quam vir. tum quia hoc
plus est contra legem nature. quia
nunq̄z licuit mulieri habere plures
viros secus est de viris r̄spectu mu
lierum. tum quia magis nocet pro
li quam incertam facit. ¶ Et quia le
sio matrimonij peccatum est graui
us quam simplex fornicatio. ¶ Ideo
simpliciter loquēdo plus peccat mu
lier adultera quam vir adulter cete
ris paribus. Hec sanctus thomas.
ꝑmo dominus Albtus cui i hac mā
ꝑquanto naturalis est pre multis

ē credēdū dt li·ix·de animalib9 t'c·
p̄·ca:i·Qñ inquid puelle caste sūt
⁊ auertūt aīm stāt vsq3 ad antiq̄
tatē vltimā q̄ nūquā polluūt·neq3
expiūtur coptus delcacōnem ⁊ hoc
fit ecīā in marib9 sed raro Quedā
autē hñt ex vicō ɔplexiōis·Alie ex
disposicōne ɔplexionis ⁊ ca:ij·dt·
Sūt tñ q̄dam muliēs sicā corpois
q̄b9 vno accidit mēse mēstruuz ·⁊
alio nō Et quasdam ego vidi virgi
nes castas:ieiunijs ⁊ vigilijs mace
rantes corpa·quib9 nunq̄3 accidit
mēstruū in pluribus mensib9 p mł
tos annos ⁊ ex hoc non infirmabā
tur Hec ille ex quibus patet quan
tum valet in rligios virtus tempe
rancie que tantam mundiciam nedū
in anima·verum eciam ɔseruat in
corpore·Causas autem in feminis
maioris ⁊ minoris ɔtinencie videre
potes ibidē·li·xviij·t'cta·ij:ca·iiij·
Cur videlicet virgines aliqñ lacius
temptātur ⁊ ɔiugate p9 plurimam
ꝑlificacōnem min9 ⁊ similia ex qui
b9 p refate virtutis tēperancie dec9
eliā pōt Sed nota q̄ addit vbi p9
Albertus ⁊ auertūt animū a cogi
tacionib9 venereijs·q2 vt ibidē pre
mittit·rememeracō coptus excitat
appetitū q2 actum anime multum
variat corpus Nolo tamen vlteri9
sordib9 venerijs occupem ista suffi
ciant

Capitulum Secundum

OVa formica generat q̄
colore sunt alba quātı=
tate:pua ·rotunda·ob
longa ⁊ calūnatia Quo
rū noīe frāis pnt intelligi nouelli
⁊ teneri ·Vnde sup isto iob·xxxix·
Strucio dereliquit in t'ra oua sua
tu forte in puluere calefacis ea·dt
beatus·Gre·xxxi·li·mora: Quid p
oua nisi terrena adhuc proles exꝑ
mitur q̄ diu fouenda est: vt ad vi
uum volatile per ducatur·oua quip
pe sensibilia ī semetipsis sunt·sed
tamen calefacta in viuis volatibus
conuertuntur· Ita nimirum puuli
auditores ac filij certum est·q̄ fri
gidi insensibiles q3 remanent·nisi
doctoris sui soliāta exhortacione ca
lefiant Ne igitur derelicti in sua in
sensibilitate torpescāt assidua doc
rū voce fouendi sunt q̄usq3 valeāt
p intelligenciam viuere ⁊ p ɔtēplaci
onē volare· oua in terra dereliq̄sse
ē nullum celestis vite filijs Exēmp
here· Tu forsitan in puluē calefacis
ea ac si dicat ut ego q̄ in puluerē ca
lefacio q2 scz puulorꝝ animas ⁊ ī me
diū peccāciū poitas amoris mei ignē
succēdo q2 igitur iuxta istā b·Gre·
sētēciā p oua bonorꝝ opm frāis ex
ꝑmūtur ita p albedinē puritatē ⁊ o
uorꝝ lōgitudinē tres ɔdcōes bonis
opib9 necārie itelligūt ut sint p in
nocēciā nitida p humilitatē pua ⁊ in
pseuerācia lōga talia ei opa deus
⁊ sci remūerarē sepe solēt miraculose

supra legem cōmunem Piger: Exē
pla de hoc posco Theologus Tem
pore quo in vniuersitate Coloniensi
nostre facultatis primum studēs fui
nobilē iuuenē quēdam studentem ā
tes adultū. et in verbis: pedagogo
suo teste et me q̄ confessor suus fui. fide
dignū valde huius relacōe didici q̄
sequitur Fuit inquit nouit circa ēck
lentz in ptibus inferioribus almanie
quidam secularis simplicianus. q̄
porodes et ieiunia sepe solebat beate
vgini barbare pstare specialia ob
sequia i quibus ipē exorabat simpli
citer humilit et pseuerāt. vt sibi v
ginis intercessione donaretur sine sa
cmētis pnie et eukaristie ex hac vi
ta non migrare: pmē ceperūt intēa
terrā pfatā et adiacētē patriā guerē
duorum nobiliū se vbi poterant in
rebus et hominibus adinuicē inuadē
tiū Captiuauit āt vna die homin⁹
vnus ex eisdē sui aduersarij plures vi
ros: inter quos eciā beate barbaē fa
mul⁹ deditus est. et vna cū alijs itur
ritus est Addebātur qz dietim noui
captiui veteribus: Et vict⁹ qui par
cissim⁹ fuit et inhuman⁹ ex caristia
non augebatur sed minebatur q̄t
tidie vt pre fame et media multi ali
q̄ciēs mortui in carcere reperirentur
Et ne fetorē reliquos lederet per custo
des carceris eiciebāt Inter deficien
tes autem pre fame ille cepit eē bea
te barbaē fidelis. q̄ ppe ad duode
cimum diem vel circiter vltra huma

ne nature fortitudinem sine cibo vi
uebat. quem cum custodes carceris
sepe vidissent. et iudicassent in cras
tinum moriturum velut alios eiici
endum. protelacōnem vite tandem
admirantes ei dixerunt Quomodo
quesumus accidit nobis te cum diu
to vltra humanam valitudinē iā
tot diebus nihil gustasti. mortuo
similior est quā viuo: nec vlla spes
est de tua conualescentia: vnde ego
viuis diutius alijs Qui respon
dit dudum a vobis desideraui vt sa
cerdote vocato confiterer et viaticū
sumerem fideliū. sed prodicionez
verentes. mihi petitum denegastis
beate barbare diu seruus extiti. que
me sine dictis sacramentis scitote mi
grarē sinit: Quo audito capitanei
castri accesserunt: historiam narra
uerunt et difficulter vt confessor ad
mitteretur obtinuerunt Confessio
ne igitur sacramentali igitur perac
ta mori non poterat. quem beata v
go sui sponsi viatico premunire vo
lebat Nam exesis fame carnibus mo
ribundus iacebat. sanari alias ne
quibat et mori nemo dabat Tunc
iterum vt custodes clamabat. via
ticū queso p sacerdotem mihi porri
gi curetis. et procul dubio vos fa ti
dio et ego mortis doloribus carebo.
Admissus ē igitur sacerdos cū dñis
simo eukaristie sacramento. q̄ mui
tus infirm us. statim requieuit in
pace Piger In hoc loco con

probae videns fidē eē adhibēdam q̄busdā nouis scōꝝ legēdis que sonāt p̄mia q̄dā eos cōsecuturos q̄ cū eis obsequū prestauerit annuatī vel dieti· que tū quidam theologie tue fautores supsticōez sape dicūt ꝗ se in istis fundare fatuū eē affirmant: Tū qꝛ talia nō in antiquis passionalibus ꝗ libris: sed solum in nouis reperiri autumant ab his qui in fauorem vel causa auaricie talia de proprio posuisse videntur· tū qꝛ si ita est vt legende canunt: viuētes sancte licet moituri pro se venerantibus orassent: presumpcōe dignum tū acceptasse viderentur in h̄ cū nemo sciat an odio vel amoē dignus: tum ecīam qꝛ si in talibꝰ spebꝰ de adiutoio in extremis p sanctoꝝ habendo se quis tāquam indubitāter id consequeretur fundaret ex h̄ multi peius punirent cogitantes si finis bonis erit: totum expeditum erit negocium viuendi ❡: Theologus: Vellem ꝙ mente reuolueres id q̄d supra li·ij·ca·iij· de fratre miserabiliter mortuo audisti: q̄ beate barbaē obsequia neglexit solita vnde nequaquam eis assencō q̄s tu allegas quos errāe puto Et vt eoruz soluā motiua eō nouens ꝗ· ꝗ· lia in antiq̄s ꝗ approbat libris repiri Naz eusebij cesariēß ecc̄astica historia quā de greco in latinū b· Jero·transtulit li·vi·de scā pōtanea nobilissima v̄gie sic bȝ ·Cū basilides vnus ex his q̄bꝰ impleri spiculatoriꝰ officiū moꝰ est: susceptā potāneam condemnatā pro fide ad mortē duceret ad suppliciū ac mꝉtitudo impudicorum pariter ꝗ impiorum potāneē v̄bis ꝗ iniurijs conarent̄ illudere Acquila' enim iudex ꝯminatus fuerat virginiꝰ castitati· ꝙ eam vel crudelissimiꝰ gladiatoribꝰ vel impudicissimis lenonibꝰ daret Basilides eiꝰ carnifex abigere imprudentius irruentes ac deturbare cepit humanitatis ꝗ miseracōnis obtentu· At illa religiosum viri votum erga se et propositū humanitatis amplexata ❡ Certus esto inquit ꝙ cum abiero ad dominum meū sine mora boni huiꝰ tibi remunerationem parabo Migrans aūt p pauca calide suspensionem die nec̄tu basilidi apparuit ꝗ capiti suo coronaȝ imposuit dicēs deprecatā se p ipō dominū ꝗ impetrasse: vt p̄mi ꝙ sc̄ptū est qui recipit martirē· mcede martiriꝰ consequatur: ꝗ addit eusebius postquā basilidē ꝯūsione ꝗ p fide decapcōne potauit Dȝ ꝗ aliis inq̄t pluibꝰ p illō tpꝰ p̄secucōis apꝰ Alexādiā potāneā discipulꝰ suis cū q̄bꝰ v̄bo dei in origeiꝰ scolā opā dedāt potāneā simile muꝰ ꝉdiꝉ p̄stitisse assistēs eis p visiū ꝗ coronas martirij impetꝉtas a dn̄o d̄ferēs Legendam deniqȝ beati Oīnifrp · anachorite sanctissimi scripsit ❡· Primum sicut in vitas patrum legimus tam pafuncius

scissimꝰ vir greco ſmone q̄ venera bilis prudētissimꝰ q3 vir Gre. i gestis narrauit ꝛ tādem ab alio ī vitas patꝝ in latinū trāslata est vbi sicut in fine habetur hec est ait Domi frius postulacio mea. quā impetraui a dño Si quis oblacōnē ob amorē nois mei nō ɔspcū3 dni nri ihū xp̄i in molat oī tēpestate dyaboli ꝛ a vinculo prauitatis huāno liber existet atq3 cū sanctis angelis in rēgno celoꝝ et ne hereditat capax fiet. Si q̄s oblacōem nō valet offerre vl' p re inopia redimere ille ꝑ amore meo ꝑ amore dñi elemosinā3 paupi tribuat ꝛ ego orabo ꝑ eo in conspectu dei vt dignꝰ ī celestibꝫ vita supna frui valeat Si q̄s nec oblacō3 nec elemosinā pōt offerre ꝑ caritate mea in cēsū dño deo nrō ī odorē suauitatit offerat ꝛ ego orabo ꝑ eo ut gaudium perhenne possideat Cui inquam pafuntius pater mi ne irascer' si loquar Si incensum nec quis habet. nec facultat aliq̄d vnde te placare potest ut tamē tua benedictione nō careat in quacūq3 tribulacōne te inuocat Tunc ille Rx Si quis pauperum in deserto vel ī alio aliquo loco oblacionē3 aut ele mosinam seu incensum non habet ad inmolandum surgat ꝛ manus suas ad deu3 extēdat ter dominicā orōē3 id ē pr̄ nr̄ ꝑ me cū intēta mēte ꝛ nomine scē trinitatis psallat ego vero ꝑ ipso ad dominum intercedo

vt vite celestis mereatur pticeps fieri cum omnibus sanctis dei Hec ibi. Preterea publice canitur in ecclesia communiter satis ꝛ in nostro ordine de beata katherina in laud anthiphonis cum de collariam debuit Expecto pro te gladium ihesu criste rex bone. tamen meum collo ca in paradiso spiritum ꝛ fac misericordiam meam agentibꝰ memoriam. Vox de celo insonuit. Veni electa mea veni. intra thalamum sponsi tui. Que postulas impetrasti qui te laudant salui fiant Et in ẏno ibidem dicitur Imminente passione virgo hec interserit assequat ihesu bone quod a te petient suo q̄s quis in agone memor mei fuerit In hoc caput amputatur ꝛ similia Legimus adhuc in legenda de sancto fundatore nostri ordinis dominico q̄ fratres eum iam moriturū circumstantes se videdo priuari pio patre amaē fleuerūt Quos ɔsolās ait. Nolite plorare filij carissimi nec vos mea corporalis turbet dissce ssio. In loco ad quem vado vtilior vobis ero q̄3 h̄ fuerim post mortem aduocatum me pociore3 habebitis q̄3 ī hac vita habere posset Nec quisquam doctoru3 qui in eo dem ordine excellentissimi fuerunt prefatas legendas calumniatus ē Dicit insuper sanctꝰ doctor i. iiij: di. xv. q̄rti. q. iij. ar. ij. Quamuis superiores sancti in patria sint magis

deo accepciq inferiores. vtile tamē est eciam minores sanctos interdū orare propter quinq3 causas. et sta tim pro tercia assignat quia iquit quibusdam sanctis datum est i ali quibus specialibus caus precipue patrocinari sicut sancto Anthonio ad ignem infernalem Hec ille Vi des igitur q3 vetera scripta q3 famo si viri sanctis specialia de quibꝰ me ruerāt pro nobis a deo obtinuisse Et cum i luce sit deum p eos supnatu ram in vita eorum multa prodigia fecisse Cur non pari modo credatur q de sua predestinacōne certi. sine humilitatis preiudicō ab eo. quem summe dilexerunt. talia fidenter d quibus ambigis precibus obtinu isse Multi enim certum est ex speci ali priuilegio se et in caritate eē et do num perseuerātie se habituros fina liter non dubitarunt Nec tamen in talium sanctorum impetratis pi uilegijs presumere debemus vt hic fallo eis modica exhibendo tandem omnino saluemur quantumcunq3 eciam mala interim egerimus. ab sit hic a fidelium cordibꝰ intellcūs sed domino deo et suis sanctis bona spe specialibus seruicijs obsequi debemus medio tempore operibꝰ bonis secundum beati petri manda tum certam faciendo vocacionem no stram.:.

Capitulum Tercium

OVa formicarum sunt odorifera et quibusdaz animalibus infirmis medicina ¶.Audisti parumper antea ex gregoriano in tellectu. Per oua opera bona et odo rem fame redolenciam iuxta aposto lum debere intelligi ¶ Et q diuina protectione muniti nō humana dei nouelli filij eciam in medio seculi d puerili vita ad robur virile cum v tutum copia crescunt

¶ Piger ¶ Esse perfectum in me dio nacionis praue et peruerse puto plus eē miraculum q3 fit humanuz

¶ Theologus

Bene sentis: Sed quidam eciam meo tempore tales sunt. Fuit enim meo tempoē quidā miles in armis vtrusq3 hominis valde tritus boa rus nominē. de quo supra libro. p. ca: xij. tibi mentionē partim feci hic in iuuentute nutritus fuit in cuiusdaz Comitis curia vbi blasphema re adeo fuit consuetum vt in omni dicto pene verbum blasphemiam notans emitteretur a ceteis nobili bus quae corruptela puto gentem theuthonicam intrauit ex malo in tellectu vnius articuli heresis wal densium qui est q in nullo casu iurā re licet ¶ In ligua autem theutho nica quae in proprijs vocabolis

ꝓpriis vocabulis multum deficiat
idem ⁊ vnum vocabulum hꝫ iurare
et blasphemare ⁊ vt nullus notare
tur esse waldensis ex leuitateqꝫ mi
norū ⁊ prauitate euenit. vt blasphe
mia in verbis ꝑ xp̄i membra vera vl'
ꝯficta honesta vl' verecūda nimis
assueta sit in ore multoꝝ habitum
huius vicij pessimi postq̄ miles se
didicit hr̄e. sepe ꝯsciēcia ductus fir
miter animo statuit talia dediscē ⁊
abnegare. ⁊ cum diu secū pugnas
set. tn̄ p̄ ꝑpicō lubrice ligwe ⁊ vicio
inolito victus frequēt subiacebat
petiuit igitur a sacerdote suo ꝯfesso
re vt sibi penitenciam aliquam ꝯ̄tra
le viciū iniungeret vt eandem faci
ens ꝑ dei adiutorium vicium eradi
care valeret Cui ꝯfessor satis facilē
nescio quā satisfactōnē iniunxit que
viciū ꝑdictū in modico quidē āputa
uit ſ3 ad radicē nequaquam ꝑuenit
Qd videns xp̄i tyro sibipsi peniten
ciam iniunxit talem vt quociensc̄um
qꝫ blasphemia aliq̄ os suum exiret
tot diebꝫ deinceps a carnibꝫ abstinē
vellet ⁊ ne ex inaduertēcia aliq̄ mul
ta maneret blasphemia famul' suis
iniunxit districte vt vices ⁊ quotas
notarēt blasphemiaꝝ ⁊ eas de dn̄o
nō zelarent Quas notās dominus
licet in curia ꝓtūc moraꝫ traheret cu
iusdam principis qui est electoruꝫ
vnꝰ sacri imperij: tn̄ fere dimidio
anno aliqn̄ ex imposita sibi peniten
cia carnes non gustauit Qua vexa
tus ex abstinencia ita ꝑ diuinam grā
ciam vicium blasphemie eruit radi
citus in tempore quo postmodum vi
ri noticiam habui nec minimum v'
bum ab ore eius audiui q̊d prete
ritum facinus notare valerem Au
diui a viro quodam ꝯstanti alio si
bene memorie occurit de ciuitate au
gustensi. qui simili habituatus vi
cio sibi penam talem indixit. vt quo
ciens blasphemia os suum exiret.
statim vel eadem die ꝓprijs manibꝫ
guttā sāguinis graffio siue stilo fer
reo mediāte extrahere vellet. Fecit
igitur ⁊ sanatꝰ est tādē. Hoc anno
de quodam prudēti viro fidedigno
ꝯsulutus opidi in memmingen Au
gustens dyoces audiui q̄ idem se
vidēs ad blasphemias assuetū vo
uit. quociensc̄umqꝫ blasphemiam
diceret vel dei nomen irreuēnter no
minaret eadem die ꝑmanere se sinē
dispensacione a vini vsu promisit
Quo seruato a crimine liberatuſ ē
⁊ a ꝯsuetudine mala. rem memoīa
dignam ꝑpetua fecit meo tempore
res romanoꝝ roꝑtus Qui antea co
mes fuerat palatinus Hic vir bone
fuit ꝯsciencie religiose suam regu
lam seruantibꝫ graciosissimus. zela
tor iusticie ⁊ ꝑsecutor eorum qui ho
nori derogabant diuino. electꝰ aūt
in rōꝝ regē ciuitates imꝑiales visita
re cepit in negocijs reipublice cū ig
tur ciuitatē intrauerat Spirensē cū
comitatu non modico mltitudo ꝑ

scriptorum et exulorum a dicta ciuitate se caballo regis approximaret cui incedit phaleras et apparatus tetigerunt et sic ciuitatem cum principe intrauerunt: Est eius suetudo germanie vt prescripti a ciuitatibus sub spe obtinende gracie per preces intraturi principis se eidem iungant intranti ciuitatem aliquam et postmodum actoribus collectis principalibus princeps causas proscripcionum audit solum pro reis intercedere si placet vel silere si libet Consulatu igitur ciuitatum accersito rex omnium qui sub sua tutela ciuitatem intrauerant causas demeritorum audire volebat primum Varia referebantur et diuersorum crimina grauia satis que tamen vt vulgari modo loquamur non erant infamia iuxta secularem iusticiam vt de furto vel de latrocinio ad mortem quod ibi rota vindicatur de heresi de abhominatione vicii contra naturam nec de similibus sed de aliis criminibus homicidii vulneracionis discordie et similibus Tandem autem peccatores ciuitatis et adiacencium aliqui intercesserunt pro quodam de Spira nato qui vna cum aliis ciuitatem intrauit vir non infimi generis vt securius decipi mane possit Volente autem religioso principe omnino causam exulacionis istius scire dictum est et fere quodam in ludo cum blasphemasset deum non semel sed sepe Tunc zelo diuini honoris motus rex sibi intulit rogamina fundenda pro omnibus aliis isto dempto Alii inquit carissimi ciues in homines peccauerunt supplex peto hominibus talibus parcere velitis Pro isto vero qui deum blasphemauit et in creatorem virus suum eiecit retorsit: nihil intercedo et ita misit iste exul iterando factus est a loco natiuo ¶ Piger: video quod opera talium virorum fortium merito comparantur odoriferis que intuentes alii egroti morbus fomenta et medicamina salutis valent adipisci ¶ Videtur insuper in his magna multorum virorum secularium negligencia qui in similibus assuefacti viciis conatum eadem eradicandi vicia adhibere nolunt vel negligunt

Theologus

¶ Animositas et constancia horum de quibus audisti et conatus eorum ad expurgandum vicia plurimum commendandus est sed si gracia dei non principaliter cooperata fuisset talibus iugo malicie pressi tales omnes succubuissent: sine me ait et bene veritas nihil potestis facere ¶ Sunt tamen quedam alia vicia tria potissime In quibus nisi magna dei assit gracia eradicari vix possunt ab hominum cordibus Philocaptio viri in mulieribus et mulierum viceversa in viris ¶ Detencio illicite acquisitarum rerum temporalium Et inueterata ira que vocatur odium vel inuidia ¶ De postremo mihi occurrit exemplum aliud

Noui aliqñ militem multum in ar
mis strenuũ de episcopatu Cõstan
ciẽ hic misericors in paupes piũs
in ecciãs ⁊ sacramẽtis ecciasticis sa
tis affectus extitit. Accidit autem
vt qdã ali⁹ sibi iniuriã faceret poten
cia forte equali vallatus Iratus est
igit lesus ⁊ ira creuit i odiũ factaz
ẽ trabs de festuca Q̃d miles ĩtuẽs
sauciatã vicz eẽ ꝓpaz aĩam liuore
vindicte ↄfessorẽ prudẽtem adijt
vicz fratrẽ Cõradũ de prusia nostri
ordinis primũ reformatorẽ i theu
tonia viꝝ oĩ laude dignũ Quia p⁹
q̃ intellexit aĩaz ↄfitẽtis eẽ vulneã
tã ad mortem ait Dñe nisi dimiseri
tis ꝓximo delicta tãcorẽ scz salua vrã
iusticia quã corã legittimo iudice ꝓ
sequi iuste poteritis nec vob̃ dimit
tere possum vrã pccã Suasit itaqz
p̃r aĩe q̃ potuit. ꝫ nihil vel modicũ
ꝓfecit nisi q̃ re⁹ paciẽter se sustinu
it ꝗ͞ã ↄfessor eũ nõ absoluit ꝫ stig
matibꝫ quinqz xp̃i ⁊ insignijs pas
sionis eius ꝓ grã impetranda que
cor durũ emolliret qñqz orõnes dei
cas q̃tidie dicere iniũxit recessit igi
tur miles satis t̃stis ⁊ impenitẽs li
cet iũncta deuote pficeret Et vix sex
mẽses elapsi sunt vt mihi spõte fas
sus ẽ qñ redijt ↄpunct⁹ ⁊ ↄtrit⁹ bñ
ficiũ penitencie integre habere me
ruit a patre p̃fato

Explicit Capitulum Terciũ.

Capitulum Quartum

Incremẽtũ oua formicaꝝ
suscipiũt in loco calido et
versus solem vbi posita a
parentibꝫ. primo in vermes albos.
et deinde in formicam pficiuntur vi
detur enim diuina inspiracione mi
nutis hijs datum animalibus vt
senciãt propriam virtutem nõ suf
ficere ad pficiendum prolem nisi ce
lestium radiorum solarum fuerint
fota calore certum etenim est omnẽ
corporalem animancium vitaz a sõ
le prouenire primum Homo enim
generat hominem ⁊ sol subaudi dis
ponendo materiam cui solus deus a
nimam infundendo creat ⁊ creãdo
infundit De reliquorum vero aĩma
lium vita non dubiũm quin a solis
calore inducatur. ⁊ a superioribus
simul ⁊ inferioribus causis origine
tur Dicit beatus Dyonisius ostẽ
dit libro de diuinis nominibus ca
pittulo quarto Hinc de scrutionis
ouis idem sentire videt̃ Dicit iob
decimonono dicitur Tu forsitan in
puluere calefacis ea scilicz oua stru
cionis. Vbi beatus Gregorius. ter
cio moralium dicit. Quid enim pul
uis ñ peccator accipit̃. Vnde ⁊ ille
hostis peccatorum huiusp dicione
saciatur de quo per prophetam dici
tur serpẽti pului panis eius Quid
per puluerem nisi ipsa iniquorum
in stabilitas demonstratur de qua

Dauid ait Non sic impij non sic. s tamquam puluis quem proicit ventus a facie terre Oua ergo dominus in puluere derelicta calefacit quia paruulorum animas predicatorum suorum solitudine destitutas eciam in medio peccancium positas amoris sui igne succendit ¶ Hinc est enim quod plerosque cernimus: et in medio populorum viuere et tamen vitam torpentis populi non tenere. Hinc quosdam conspicimus et malorum turmas non fugere. et tamen superno amore flagrare. Hinc est quod plurimos cernimus vt ita dixerim in frigore calere Vnde enim nonnulli iter frenorum hominum torpores positi superne spei desiderijs inardescunt Vnde inter frigida corda succensi sunt. nisi quia omnipotens deus derelicta oua scit eciam puluere calefacere et frigoris pristini insensibilitate discussa per sensum spiritus vitalis animare vt nequaquam iacentia in infimis torpeant. sed in viuis volatilibus visa sese ad celestia contemplando idest volando suspendant .:. .:.

¶ Piger. Audire desidero quomodo in exemplis nostro factis tempore talia facta velis comprobare.

¶ Theologus

¶ In prompto responsum habeo anno proxime preterito mihi Decanus de ysni Constancien. dyocesis presbiter verbo et exemplo fide dignus narrauit quod in opido Marp vnde oriundus fuit in prefata dyocesi consanguineam habuit Iuuenculam brami danulam nomine virginem pulcherrimam et nuptui idoneam quem tamen diuina inspiratione contra morem consodalium et omnium suorum amicorum castitatis propositum firmauerat animo ignorantibus multis venerunt igitur ad eam consanguinei. qui virginis et suam parentelam dilatare statuerant et eam molestabant vt nuptui alicuius viri per thorum legittime contrahendum assentiret. ¶ Quod illa renuit dicens se cristo loco viri desponsatam nec velle nubere alij Cumque dictam instaret noui eius precipue patruus vt nuberet. vocauit ipsa prefatum decanum velut dei sacerdotem et ad eum ait // Queso venerabilis domine et amice patruo meo in hac mea extrema necessitate persuadere velitis vt me christo seruire in virginitate permittat quia illud ita animo firmiter seruare deliberaui. Ipse enim principalior est patruus videlicet in quo hec peticionis mee residet difficultas // Cum autem hoc attemptaret decanus a patruo virginis iste velut homo seculi respondit: Nequaquam hoc expedit Femina est. melius est vt nubat quam in vere cundiam nostri die proximo fornicaria pariat: hoc responsum cum virgo percepisset nec amplius in homine huius vite se tueri speraret

ad sponsum suū xp̄m̄ oracōibꝯ sta
tim intēsissimis ꝯfugit⁊ eidē dn̄o·
suam pudiciciam vt illesa seruaret
cōmendauit non dubitās eum mł
tos modos habere in sua potencia
quibꝯ eam custodiret siue ꝑ vitam
siue per mortem ad que indifferēs
erat Et ecce nutu dei licet prius for
tis esset robore: statim infirmari ce
pit virgo ⁊ lecto decumbere diuina
qȝ inspiracione se sēsit in breui ab
hac luce recipiendam Cumqȝ dic
tus decanus gracia visitandi infir
mam accederet mirans de inopina
ta infirmitate Illa leto vultu ei dix
it Domine· vos ⁊ ꝯgnatos interpel
laui vt me in virginitatis ꝓpoito
xp̄o seruire sineretis id mihi dene-
gastis sed idem cui fidem seruaui
me exaudiuit clemencior existens
quam vos qui homines estis· noue
ritis ꝙ die proxima lete moriar a
xp̄o exaudita Quo viso ⁊ audito ꝓ
ruperunt ꝯsagwinei in lacrimas ⁊
sequēti die virgo xp̄i sancte in eo
obdormiuit qui est sponsus v̓gi[m]
Sunt vix duo anni elapsi · ꝙ ad
leucam vnam extra opidum Colū
bariense basili· dyocesꝭ in loco qui
wyle dicitur in castro nobilis q̄dā
cum legittima vxore sua in genua
residebat secunduȝ seculum quidaȝ
honeste conuersantes· sed in filia v
nica quam habuerunt pocius huā
nam gloriam q̄ꝫ diuinam quesisse vi
derentur honorem: habundabant
enim diuicias ⁊ amicorum copia ꝫ
vnam prolem tantummodo habue
runt virginem annam nomine iā
nubilem quia etas venustas corpo
ris ⁊ generis nobilitas ibi cōcorda
bant Fuit autem puella a iuuentu
te deuota deo ·⁊ ĝciosa apud hoīes
pauperibꝯ misericordissima quind
cim annorū circiter in etate que nū
quam virum ꝯcupiuerat · sed virgi
nitatis ꝓpoitum semꝑ dilexerat· so
lebat enim ꝯfiteri pure · ⁊ quando
fratres nostri de calumbaia castꝛ
intrauerunt summe delicie erant puel
le audire de diuinis exemplis loq̄·
et de verbis euangelicis Verum qꝛ
parentes totā sui generis ꝑntelam
in hac virginem vnica si nuberet:
sperabant succrescere ⁊ protelari i
longius in prole victu successionis
desiderio · quam sperabant nuptui
traditam impregnari virginem p̄
fatam cuidam nobili in coniuge ꝓ
miserunt· ⁊ contractum quantum
poterant firmauerunt · hoc dempto
ꝙ virginis nemo audebat querere
ꝓpoitum q̊d plus violencia q̄daȝ
q̄ꝫ matura ꝑsuasione putabāt emo
liri posse· preparabantur igitur in
vestimentis ⁊ i apparatu omnia fu
turis necessaria nupcijs ·⁊ ordina
uerant ꝙ virgo die qua p̄ntari de
buit marito in domum cuiusdȝ no
bilis vidue poneretur que cōsēsum
procuraret imminētibus nupcijs · ꝫ
hijs qui i celis ē irrisit hec fraudis

cōmenta· cum puellā inquam elegē
sibi mūdum habere voluit Nā p̄ce
dētibꝫ octo diebꝫ ante diē nupciarū
ɔdictaꝝ· virgo ignara fraudis: fe
bre corripitur ⁊ lecto sepit decūbē
dietiqꝫ intēdēte se morbo vocatus ē
ɔfessor nostre porte in Colūbaria·
frater petrus vt ɔfessionē virginis
audiret Dūptisqꝫ ecc̄iasticis sac̄m
tis alijs p̄suū pastorē vite interit⁹
v̓gini ppīq̄re videbat· volēs autē
mr̄ puelle amorē virginitatis in fi
lia veri⁹ ɔ p̄bare ait Queso te filia
carissima in veritate dicas iā p̄xia
d̓mo examini Eligis ne poci⁹ mori
q̄ꝫ viuē ⁊ maritū aliquē h̄rē legitti
mū Cui virgo R̷· cū gaudio poci⁹
moriar Quo facto deuotissime v̓go
vitā functa est· ⁊ in crastino ea scꝫ
die quo hoī dispōsata terreno p̄sēta
ri ad carnis copulam debuit xp̄s eā
in spōsam dilectam sibi elegit ⁊ aī
ctis flentibꝫ viciñis ⁊ ɔgnatis se-
pulta fuit · cūqꝫ indumentis p̄p̄ijs
exuta funeralibꝫ indui debuit inuē
ta est tenera virgo ī genibꝫ callas
velut camelus ɔtraxisse duros ex ge
nuflectōibꝫ habitis in oracōibus
crebris · veꝝ qꝛ nihil ē oīq̄qꝫ l̓ vix
in hac vita p̄fectū paulo p⁹ vite ex
itū dicte virginis· apparuit ip̄sa v̓
go ī nocte cuidam valde deuote cui
dam valde deuote scīmoniali q̄ ger
trudis vocabatur in mōsterio d̓ s̄b̓
tilia cito intra calūbarēse opidū
Vidit ista p⁹ se currētē quādā vir
g̓inem mortuā quā prī⁹ nūq̄ꝫ noue
rat a qua cū q̄reret q̄ eēt R̷ defunc
ta Ego sum pridie defuncta anna v̓
go de wyler Ita castrum patris vo
cabatur· ⁊ vni⁹ eukaristie oblacōe
egeo · quā peto mihi celebrari obti
neas a priore fratꝝ p̄dicatorum·
Tunicam autē meliorē quā habui
mr̄i dicas q̄ me genuit · vt ob reue
rēciam virgis b̄ndicte pauperibꝫ
erogꝫ ⁊ ita visio disparuit ⁊ scīmoi
alis euigilauit Cumqꝫ nunquam
de virgine prius audisset mencōeꝫ
fieri nec eiusdem noticiam aut pa
rentum haberet erubuit visionem
alicui dicere que dum altera nocte
iterato vidit vt antea ⁊ tunc ɔpū
cta ɔfessoī suo fratri Iohāni wolf
hardi que p̄cepit dixit · ⁊ ita aīme
s̄buentum est p̄ut virgo ī visione
petiuit

Capitulum. Quintum.

Turbata domo forice oua
studiose solēt tollere ⁊ ad
nidum reportare · In hoc
loco fidelitas magna quā ad fructū
hꝫ p̄p̄ū formice ōnditur dū p̄secu
cōꝫ passa ī exterioibꝫ ne oua sua le
dāt locaꝫ ea ɔmēdat tucōribꝫ In q̄
plui⁽ᵐ⁾ se elōgat a strucōis neglīgē
cia que ouis suis obliuiscit · nᶜ q̄d
de eis fiat curare videt Vn̄ de ea iob
xxxix· d̓r Strucō derliq̄t ī tra oua
sua obliuiscit q̄ p̄es ɔculcet ea ā bes
tie agri cōterat vbi Gre· li· xxxi: mo-
q̄di peōn̄ trāsitus ɔ pacōis accipit

in agro nisi mundus iste signatur de q̄ in euāgelio dominus dt. Ager āt ē mūd⁹. q̄d in bestia n̄ antiqu⁹ hostis exp̄mitur q̄ h⁹ mūdi rapis insidians. humā q̄ttidie morte saciatur. strucō itaq3 oua sua deserens obliuiscit̄ q̄ pes cōculcet ea: q̄ vicz ypocrite eos quos in cōhsione filios generāt derelinquūt ⁊ oino n̄ curāt ne aut exhortacōis soliciitudie aut discipline custodia destitutos prauoꝝ opm exēpla puertat Si enim oua q̄ gignūt diligerēt: nimiꝝ metuerēt. ne quis ea p puersa opa demonstrādo calcaret. vnde adhuc sb strucōis specie sbditur: duratur ad filios q̄i non sint sui. Quem enim caritatis grā n̄ infundit pxim suum ecīā si ipē hūc deo genuit extraneuz respiciat Itaq3 pfecto fiūt oēs ypocrite q̄ꝝ vicz mētes dū sēp exteriora appetūt intus isēhbiles fiūt. ⁊ i cūctis que agūt dū sua sēp expetunt ērga affectū pxi nulla caritat̄ cōpassiōe mollescūt Hic b. Job vt apō m̄tis sue q̄ete facili⁹ cōsistēt Job. xxix ait Dicebāq3 in nidulo meo moriā ⁊ sicut palma multiplicabo dies: vb. Gre. li. xxix. moraliū dicit Quid h̄ loco p nidi nomē exp̄mit̄ n̄ tranq̄lla fides fidei. q̄ vnusq̄sq3 ifirm⁹ nutritur Multimodo q̄ppe illa bonorū q̄ p̄secūtorum temporibo fuerit depl̄exa nutrimentorum suoꝝ diesq̄ si i nido sicut in loco q̄etis explēse cōdidit Nā nisi scā ecclīa infirmos q̄sz filios nūc i nido pacis enutrirēt Ps n̄ dicēt. Etenī passer inuenit sibi domū ⁊ turtur nidū vbi reponat pullos suos. Jā q̄ppe domū inuenit passer q̄: et nūc celi habitaculū noster redēptor intrauit Et turtur nidum inuenit: q̄ scā ecclīa amore cōditoris affecta crebris gemitibo vtit̄ ⁊ velut nidum sibi pacatissimā fidei q̄ete cōstruit: in qua crescētes filios q̄i plumātes pullos quousq3 ad superiora euolēt caritatis gremio calefactos fouet. Igitur q̄ tūc erūt qui pacis tpe se ad supna migrarē. id ē a nidoeuolarē crediderūt Vox eoꝝ b. Job voce preuenitur cū ait Dicebāq3 in nidulo meo moriar In salomō. pu. xxvij. dixit. Sicut auis trāsmigrās de nido suo. sic vir q̄ relinquit locum suum Vbi glosa Sicut auis oua vel pullos q̄s fouerat raptui exponit Sic virtutes in quib⁹ proficiebat qui deserit. inmundis spiritibus prodit Vnde dicit alibi Si spūs habentis potestatem ascēderit super te locum tuum ne dimiseris: quod est si temptacio dyaboli institeit t̄ ne a bono quod faciebas desistas ¶ Piger: Si ita res se habet vt p gregorianas indicasti sentencias q̄ ypocrita oua sedibus ferarum cōmittit qui bona sua opera vel spirituales filios quos genuit mundanorum hominum viciis subiciat O quot ypocritas habe⁹ nostro tempore qui non ymitātes

nostrāꝝ formicāꝝ solicitudinez bo
norū opm oua ad nid̉ diuine tuicō
nis sed more strucōnū crudeliū sua
oua derelinquūt debitoꝝ opꝫ The
ologus· Bene ⁊ pie gemis qꝛ p̄la=
tos multaꝝ dyocesum ⁊ pastores
monasterioꝝ multoꝝ ita heu videꝰ
facere vt hij qui in medio seculi ha
bitāt nulliꝰ religionis voto astricti
maiorē sepe ad aiāꝝ salutē zelū ha
bere videātur· ꝙ hij q̄ eukaristie sa
cramento dn̄issimo ꝑ altaris officiū
dieti appinquant Fuerūt ei due v̉
gines vterine sororeſ virgines spe
cōse meo tēpore fil'vna in domo ꝓpe
metas cōstāciēn dyoceſ v̉sus at he
sim Quaꝝ iunior anna· senior vero
margareta vocabatur d̉ rusticano
q̄de genere genite ·si caro inspiciť
ꝫ nobiles virtute sim orum boni=
tas pēsatur Junior tāte simplicitať
fuit in hijs q̄ ad mundum ptinent
vt vix recolā sibi parē vidisse· Naz
innumerādi arte ·q̄ infantes vt ita
dicā ꝓpe trita fuit ultra denariū nesci
ebat bene numerare Et tn̄ in hijs q̄
ad deū attinent multaꝝ omeliaruz
sētēcias· ⁊ quicq̊d de necessitate ad
ueri xp̄iani rudimenta ptinet vt d̉
orōe dominica de symbolo apostolo
rū ⁊ de decalogo ⁊ similibꝰ nihil eā
latebat qꝛ velut mūdū aial pectus
virgineū talia die ⁊ nocte rumina
bat Senior vero naturali ingenio
⁊ q̈ptū datū est intueri extrinsecus
igratuiti' iuniorem sororem moibꝰ

lōgē aīibat Hec p̄rimū existēs nu
bilis p̄secucōes plurimas sustiēbat
a q̊dā xp̄iano nobili solo noīe ꝫ re
ipsa tyrāno q̄ ipāz ītuēs eē pulchrā
faciē ⁊ ꝓlifica cōi accomodā velut ꝓ
uam· que tamen libera re ⁊ ipsiꝰ ꝯg
nomine erat matrimonio copulare
gestiebat ·vt exinde seruos plures
sibi coaceruaret· renitebatur ugo
deuota quantum valuit: qꝛ virgini
tatem deo in tenella etate d̉initus in
spirata dedicauerat Insidiabať ed̉i
uerso tyrānus· domuz virginis cre
bris inuencionum immissionibꝰ ꝑ
turbando adeo· vt quadam vice mi
si diuinitus adiuta fuisset ꝑ fugaz
loci· ab apparitoribꝰ prefati nobil'
capi ⁊ vinculari debuit quo dum ī
mariti cuiusdam copulam ꝯsentiēt
hec tamen ita ꝯstanter dum in cas
titatis p̄seuerat ꝓposito tandez nup
cie residere p̄missa ē sui tugurij q̊d
situabatur in villagio quodaz tā
desertis locis ⁊ siluis ꝓpinq̊ vt soluz
illud dicatur a vulgo finis paradisi·
quia ibi nec ordeum pro iumentoꝝ
pabulo vꝫ ꝯualescē ex algore nimia
tiū mōciū eternoꝝ ꝓpe iacenciū· Ac
cidit autez estate q̈dā vt festiua die
vna valde iopinate tēpestas tā va
lida ꝓpe villagium insurgerez in
aere vt vix similem se vidisse teste=
tur virgo· aduexitqꝫ ꝑ torrentem
qui ꝑ villagium alias modeste so
lebat currere tam ingentes lapides
vt i pūcto nedū ꝑ inmundiciā agrū

rapidoꝝ iā tuguria pāuperū euerti
de ꝓximo ſed eciā ꝑ lapides hōi
nes necari ſubitanee ⁊ ſūmergi de
beret humana cōiectura In q̄ cala
mitate vͦgo res ⁊ corpa ꝑuipēdens
ſolū ꝯpaciebatꝰ periturus aīabus
ruſticanoꝝ hoīm quos paulo rōna
bilꝰ aliqn̄ ꝙ̄ beſtias viderat viuē
Nā p̄ncipalitꝰ verebatꝰ ex ſubitanea
morte · ſine ꝯtcōne moriētes penas
ꝑpetuas eē luituros : Vīꝰ igitꝰ his
picul is dū ſub ſue domus vͦgo ſte
tit ianua cucurrit motu velocīſſiō
ad cellulā vbi creatori meditabun
da orōnum ſuffragia ſolebat ante
crucifixū q̊d dā ſculptū porrigē q̊d
valde diligebat · illd̄ enim ſūma cū
feſtinācia arripuit redeūdoq ꝫ ꝯ au
ram horridiſſimā crucifixū ꝑfatum
erexit ⁊ magnis cū gemitibꝰ ita orͣ
uit: Obſecro te clemētiſſime dn̄e q̄
nos precōſo tuo ſanguine redemiſ
ti ꝑ crucē tempeſtatem hanc in ae
re ⁊ terra ita temparī veliꝰ vt in mi
nuta nullius hoīs ad mortē nocumē
tū exiſtat de rebꝰ alliȷs fortune tua
voluntas fiat Et ecce in eodē pūcto
aura diuiſa eſt in aere ⁊ ſerenari ce
pit: torrēs vero illico imminutus
Et ita tāquam oua quedā tenera
oīm hominum aīmas in loco prefa
to exiſtētium Hec vͦgo velut formi
ca fideliſſiā ad nidū q̄etis orōis ſue
ſtudio reportauit ¶ Dig: Dicē ci
pio an ne taliū ſcāꝝ vͦginū vite bo
no initio finalia poſtmodū concor
daſſet ¶ Theologus Ambe poſt
modum in opidum imꝑiale q̊d cā
pidona dicitur vt facilius ibi pabu
lo diui verbi in predicacōnibꝰ ſa
ginarentur cum ſuis vtenſilibus ī
trauerūt ⁊ ibi primum ſenior ¶ Jā
omnium fere temptacōnum gene
re probata nutrix mater ſpūalꝰ et
genetrix facta eſt multarum virgi
num: ſicq ꝫ febre prius correpta tā
dem ſancte ſumptis omnibꝰ eccle
ſiaſticis ſacramentis feliciter migͣ
uit ad dominum. ¶ Deinde iunior
ſed iam facta grandeua pari modo
finem vite concluſit ¶ Cum autē
ipſis viuentibus in eiſdem ꝑtibus
primo predicarem Senior ad me
gracia conſilij ne deciperetur venit :
mihi hiſtoriam de crucifixi adorati
one de qua premiſi texuit ⁊ an ne a
liquid ſuperſticōnis in opere cōmi
ſiſſet: ſimplici vt puto animo queſi
uit: ¶ Cum enim eedem partes
ſint montuoſe ⁊ cōmuniter in mon
tanis ⁊ alphium habitacōnibus ſu
perſticōnes ſint multiplicate: audi
ens virgo predicare contra ſupſti-
cōnum genera : timebat ſicut pia
mens ſolebat facere ne culpa ibi eſ
ſet · vbi meritum grande extitit : et
ideo ne deciperetur in ſimili: a me an
licita eēt talia humilitꝰ q̄ſiuit · Viuit ī
eadē pr̄ia hodie vͦgo alia elizabꝫ no
mīē Jā puto q̄nq̄gen̄ria q̄ ī labore
manuū ſuaꝝ iunior exiſtēs victū tenu
iſſi^m acq̄ſiuit: ⁊ ī villagio vͦ doitliū

habet iam plurimis annis egrota
necario de aliena stipe i sca vita nu
tritur sed rebus vltra q credi pot
paupcula est Hec cu iunior esset et
valde simplex et recta secuti et e bo-
die. videns q pestilencia epydimie
multos i vicinio necaret. cogitauit
in villagium certu mmutare locu
habitacois vbi aeris infecto ptuc
non sentiebatur. timuit tamen illo
id est illuc ire dubitans an castita
tis ibi custodes forte haberet: cui
multi insidiabantur Vidit autem
quadam die in oracione constituta et
fulmen quoddam magnum eidem
loco immittebatur et subito innocê
ti incidit virgi qepydimie morbo
ibidem vastare deberet multos et ad
urere Ita enim postmodum factum
est vt rei pbat euentus et vt pie cre
do ex multis alijs huius virginis
sanctis operibus et instinctibus a spu
bono mota fuit vt sic in nidulo suo
opera bona fouendo creatori suo qui
ete seruiret

Capitulum //Sextum

Ubi formicarum sunt fru
ctus et herbarum succi . q
ru eciam ptes seperant . et
cu eis ad nidum reuertuntur. Per
fructus in sacro eloquio. aliquando
opa nonnuquam vero dlectaco que
vera sapienciam sequitur designatur
Vn saluator ait A fructibus eorum cog
noscetis eos et Eccli. xxiiij. dt sapien
cia eterna Ego quasi vitis fructificaui
suauitatem odoris et flores mei fru
ctus honoris et honestatis De h9 fru
ctus sapore anima gloriatur. Canti
cor. ij. vbi dt Sicut malus iter lig
na siluarum: sic dilectus meus inter fi
lios Sub vmbra illi9 quem desider
abam sedi et fructus eius dulcis gut
turi meo Et pu: xxx. Beatus ho q
inuenit sapienciam et cui affluit pru
dencia Melior est acquisico ei9 ne-
gotiacone argenti et auri. primi et pu
rissimi fructus eius. Fructus enim
iusti lignum vite et qui suscipit ani
mas sapiens est Sapiencie. xi. Per
herbas eciam sciencia designatur.
Vn sicut dr Job. xxxviij. pducz h
bas virentes . scz deus: dt b. Gre. li.
xxix. mora. Herbam aliqn id e scie
ciam atqz doctrinam eternam viri
ditatis accipitur sicut p Iheremiaz
dr Onagri steterut in rupibus traxe
rut vetos quasi dracones. defecerut
oculi eorum qr no erat herba Hec igi
tur loco qd aliud p virentes hbas
nisi sce doctrine scienciaz vel cogruas
opacones accipim9 Deserta igitur
tra cpluit vt ab ea virentes hbe p
ducat qr dum sce pdicacois ymbre
gentilitas pcepit et vite opa et doctrie
vba gminauit Formice igr tuc d fru
ctibus l succo hbarum edut . qn prude
tes v. fideles de rebus a deo mirabi
lit catis sciencia aliqua deuoto cato
ri sui cdi accipiut. Effudit ei sapie
cia illa p qua cuncta cata sut sua sa
piencia sup omnia opa sua . et super

oēm carnem vt dr eccī:p. Pig: Do
ceergo quomodo in rebꝫ mirabili=
bꝫ vel creaturis q̄buslibꝫ sapiaz ali
cuius deuocōis aut bone opacōis
acq̄ramus Theologus: Credē dēs
oia a sūmo reꝝ cardine deo creata
prudētibꝫ eē q̄ debite ea intuentur:
q̄i quedā vestigia deū ꝛ dīna venan
di: lucernas nāqꝫ ad felicitatē acq̄
rēdā accēsas speciāla dīne sapiētie
vasa scibilibꝫ dīnis referta. digi=
tos nobꝫ sūmū bonū pmonstrātes li
bros dei sapiēciaz ꝯtinētes. ꝛ velut
famulos vel nuncios supmi domini
vn̄ cōtra eos qui talia in creaturis
dei n̄ ꝯsiderāt dr Sap. xiij. Vani
sūt oēs hoīes in q̄bꝫ non subest sciē
cia dei ꝛ de his que vidēt n̄ potuerūt
eū agnoscē qui est neqꝫ operibꝫ at
tēdētes agnouerūt quis eēt artifex
Testis est hoꝝ qui dt ad Rō. pmo
Inuisibilia dei a creatura mundi.
p ea que facta sunt intellecta ꝯspici
untur. sempitna qꝫ q̄ꝫ eius virtus
ꝛ diuinitas ita vt sint i excusabiles
vicꝫ phi: Sꝫ incipiētibus ista oia
per eorū abusu vertūtur in toxicū ꝛ
venenum iuxta illud Sap: xiiij Cre
ature dei in odium facte: ꝛ in tēpta
cōe aie oīm hoīm ꝛ in muscipulam
pedibꝫ insipiētiū Piger. Da exēpla
aliq̄ speālia Theologus. Sūt vix
xij. anni elapsi q̄ non multū a ciui
tate Nurēbgēsi. in dyocesi bābergēsi
pomus creuit in loco cāpestri ꝛ cōi
q̄ multis ānis vt sequitur in vigoē
pmansit Nec autem arbor sup oīa
que nostris audiuim⁹ tēporibꝫ mi
rabilis ꝯdicōis extitit Nam in es
tatis principio in vere vicꝫ floruit.
fronduit ꝛ versus autumnum mo
re aliaꝝ arborū poma fructificauit
porro annuati in austerrima ꝛ icle
mentissima hyeme sēp. ꝛ solum in
nocte natiuitatis xpi qn̄ virgo virgi
num saluo integritatis flore dei ge
nuit filiū: pomella virētia in quāti
tate arcus vnius virilis digiti pro
duxit: Est autē protunc patria ad
duos menses antea ꝛ post ad totū
dēr eē solet niuibus pfundis tecta
ꝯgelacōibus clausa. ꝛ ventis rigi
dissimis pflata ꝛ icommoda eadem
omnia frutecta vnacum arboribus
paciuntur eodem tempore. stuporeꝫ
autem augebat pdigij. q̄ nec an
tea nec postea sed duntaxat prefata
nocte sacratissima pomella germiā
ta sunt Non eni sicut arboēs ce
tēses cetere fimo nutriebatur. non
circūfodiebatur sarculo nec sepi cir
cūdabatur aliqua: Solebāt pte
rea tempore annuo de ciuitate Nurē
bgensi ꝛ adiacentibꝫ locis dyocesis
bābgēsis plurēs prefectoꝝ fidedigis
simi testes occurrē ꝛ tota vigilaē
nocte vt rei veritatē ꝯprobarēt Est
enim p oia sicis arbor in alio loco
dicte dyocesis Vidi ego presē
tan ad videndum in opido forchē
dicte dyocesis eiusdem pomi pomel
lum Magistro ordinis nostri

generali bartolomeo texerij Fuerūt
ptea tpe ɔstāciēn ɔcilij · in eodem
plures viri fidedigni pbri dñs eps
rigēsis· doctor diui ꝛ humani iuris
reputatissim⁹ qui testes huius mo
di pdigij existētes multos hec cre
dere fecerūt q̄ antea fidem de eo ne
gabā penitus· Itē me pñte ꝓposi
tū est pari modo i loco basil'· cō alij
corā multis doctorib⁹ sacre pagiē
ꝛ iuris canonici ac artistis ꝛ phis
Nec ab aliq̄ audiui q̄ mere natuā
li h⁹ posset opi rōnabilit' attribuere
Legi ꝓptea i libro de vegetabilib⁹
ꝛ plāt' dñm Albtū nc tociꝰ sectaiū
In q̄ nl hmōi cāe potui iuenire· ꝛ p
ut i porsolio s· Cōstāciēn a q̄dam
pfessiōe theologie ꝛ artiū valde de
uoto pcepi viue vocis oraculo dei
sapiēcia verificit' ista fcat i loco ru=
dis ꝛ simplicis ppli: vt i arbore o cul'
toim ppoita facili⁹ māducaret' ad
facili⁹ ꝛ duoci⁹ credendum articulos
xpi natiuitatis ꝛ humanitatis· Vidi
pdigiū aliud hoc āno i anñata ciui
tate Nurēbgēsi in materia quadā
nāli ꝛ lignea⁹ Reptū est siq̄dem in
q̄dā silua lignū q̄ddā q̄d vocāt vul
garit' maseros In tabulas itaq̄ eius
dem ligni arbor postq̄ p serrā diui
sa fuit ꝛ polita ac dolata eq̄liter mē
sa exinde formabat' q̄drata in qua
claro aspcū distincte apparuerūt val
de varie ymaginacōes· q⁹ q̄dam
tā pfecte fuerūt· vt putasses a peri
tissimo pictore eas fuisse ɔfectas q̄
dā verosolū facies vel ptes alias aī
maliū diuisor⁹ mōstrabāt Distictꝰ
sic vtputa hoīs camaili virginū ꝛ
multa⁹ rerū alia⁹ Pre oñsa fuerat
āt paulo ante hec mensa impatori
Sigismūdo viro oculatissimo q̄lig
na suspicabatur arte colo⁹ aliq̄rū
linita eē p pictoris industriā Ve⁹
cum eiusdem ligni tabula nōdū in
mensem formata s; impollita ei fuis
set allata extracto cultello eam scul
pere ad pfundum cepit ꝛ ibi pmū
didic a mirabili natura opus sine
humana arte pductū eē Adño b
tholdo presbitero plurimū litterato
ꝛ deuoto ac fidedigno q̄ in dyocesi
ei stedēsi aliqñ inq̄sitor heretice pra
uitatis extiterat h⁹ q̄d sequit' audi
ui· Dolebat hic multum supsticō
sa odire ꝛ psequi vtpote zelator fi
dei papus Audierat autē q̄ q̄ñq̄z
ipsa die natiuitatis xpi l' in vigilia
micas panis q̄ fideliū mense supes
set quodāq̄z in certū pieceret in ali=
quē ortū nō obstāte q̄ ibi ātea flo
res q̄ vocant' in theutonico Ringe
bloē nūq̄z creuissent : radicem fixis
set nec seīnati essēt tū sequēti pxiā
estate flores pfati ibi germinarēt
ꝛ florerēt apte Probauit igit' h⁹ p
pijs maib⁹ pdict⁹ dñs btold⁹· ꝛ
veritatē rei ɔptus ē ita floēs creuis
se vt pdictū ē Sūt autem floe⁹ co
loris croci q̄⁹ semē ē q̄si circulais
figuē Pig· Quid q̄so sēt d isto ꝛ p
cedēti pdigio Theolog⁹· de vltio fi

ſicuti de primo nullā video fidei ia
cturam imminē: ymo eam fidē ꝓ
mouē qua credim⁹ xp̄m florē ſtir
pis yeſſe ex tp̄e natū eē de itacta v̄
gine ſine humano ſemine cui p̄mū
⁊ vltimū de prefatis mirabilib⁹ al
ludit: Medium āt mirꝫ q̊d recitaui
n̄ tātope apprecor cꝫ licꝫ i materia
ligni ſimile factū vix vel nūq̄ӡ lege
rī tn̄ certū eſt ꝙnā ad hoc ſepe labo
rat ⁊ pficiat ymagines varias i mā
minerali vt in cōchis vel lapidib⁹
p̄ſtim precoſ Vide de h̄ ſi placet do
minū Albtū: ſuo libro de minerali
b⁹ v̄ ſp̄etes effigiatos i cōcha: faci
em regis i marmore. tres facies in
vno lapide q̄ eſt i capſa triū regum
colonie: Et alia natuē mirabilia re
fert ⁊ cās hoꝝ aſſignāt naturales que
n̄ multū faciūt ad nr̄m ꝓpoitū. Oc
currit tn̄ inde nūc de an̄fata mateia
triplex p̄fatis exēplū ſimile Primū
q̊d in baſ. ↄcilio a viro valde fide
digno archidiacono bartzmoneſi
dn̄o Johē de polomar decretoꝝ doc
tore egregio audiui pridie. Mltoꝝ
rū inq̊t mercatoꝝ relacōne didici fi
dedigna q̄ in regno grauati fuerūt
int ſarracenos. ibidē ſe vidiſſe arbo
rē pomiferā. c⁹ fructus q̄lit cūqꝫ in ci
dat ſēp in pte inciſa ymago cruci
fixi claro relucet aſpcū: Preterea cū
ſētēcias in vniūſitate wienēſi legi:
venit illuc fili⁹ regis portugalie do
min⁹ petrus cū exēcitu n̄ mimo iter
arrepturus vt dicebat in terra in

ſcām Ad huius igit militis prude
tis ⁊ deuoti ore audiui ſuo tēpoē in
terra ſarracenoꝝ circa ceptā ciuitatē
quā pr̄ ſuus cepat paulo antea in
ſarracenia i fonte quodā reptos eē
lapides varios q̄b⁹ vt videbat nā
liter inſita erant noīa nr̄ē fidei ⁊ in
carnacōis xp̄i. licet ſparſim Nam
in q̊buſdā litteris Aue maria. In
aliis grā plena In q̊buſdā dn̄s te
cū ⁊ ita de xp̄i ⁊ dei incarnacōe ſimi
lia plura. claro legebātur intuitu.
Habet hodie Marchio badēſ i mā
theu tonia lapidem precōſum ⁊ vi
ſu pulchꝝ qui in quacūqꝫ pte in
ſpicitur: cuiqꝫ xp̄i crucifixi ymagi=
nem diſtincte in ſe oſtendit Qui in
mū diciā menſtruate adeo fugit vt
a tali viſus ſtatim caligine ther̄ in
parte obducit: que tn̄ ſucceſſiue et
ſuccedentib⁹ annis paulati de ſe ab
cedit Repertus aūt fuit in quodam
agro a rurali viro. an̄ non multos
annos primitus ⁊ ab eodem ꝓ mo
dico redemptus precō. ſed pronūc
inter ſuprema clenodia dn̄i mārchi
onis reputat ❡ Piger: cū pfidi ta
lia viderunt. q̄ nulla naturali videt
racōne poſſe ſaluari ſed ſoli miracu
lo aſſcribi: cur non crederūt xp̄ō col
la ſua eius iugo ſubdētes ❡ Theolo
gus ❡ Cur multi iudeorum reſuſci
tacōnem lazari intuentes viſum da
tum ceco ⁊ ſolem videntes innatura
liter eclipſari non crediderunt chri
ſto ihefu que maiora fuerunt:·

Haut dubiūm per prefata mira dei
mia gētes vocare videretur: ꝫ mlti
ait saluator sunt vocati: pauci vero
electi. Nō inqt aplus oēs obediunt
euāgelio nec oim est fides laus aūt
altissiō q̄ nos vocauit ī admirabile
lumē sue fidei Ca viij.

Hoc formicis p̄ alijs aīmali
bꝫ est ꝓpriū q̄ i maiori sua
etate v̓tute crescūt: hꝫ eciā
eē ꝓpum deberet viris religiosꝭ. vt
q̄uāto seniores exiſtūt in annis tā
to pociores eē deberēt ī v̓tutū donis
Que āt vires senis sint. has ita fa
cūdissimus describit Cassianꝰ colla
cōne. ij. abba Moysi ex ore eiusdez
Sicut inqt n̄ sūt iuuenes oēs pari
mō vel feruentes spū vel disciplina
ac moribꝫ optīs instituti Ita nec se
nes q̄dem cūcti vno modo vel pfecti
possunt vel pbatissimi r̄pirī Diuitie
enim senum n̄ sūt canicie capitis. ꝫ
industria iuuētutis ac preteritorū
laborꝫ stipēdijs merecede Que ei n̄ cō
gregasti inqt ī iuuentute q̄uo inueni
es i senectute tua Cani ei sūt sēsus
hoīs ꝛ senectꝰ honorabilis vita ima
culata: ꝛ idcirco n̄ omniū seniorum
q̄rum capita canicies tegit q̄usqꝫ
vite lōgeuitasꝰ sola cōmendat nob
sunt ymitāda vestigia vel sectand
tradicōes ac monita suscipienda. ꝫ
eorꝫ q̄s laudabiliter vitā suā ac p
batissiē ꝯpimusꝰ iuuētute signasse
nec p̄sumpcōibꝫ ꝓprijs: sed maio
rū t̄ dicōnibus īstitutos // Pig. q̄d
ergo seruare suades nobis qui iuue
nes sumus ꝛ senes effecti velut for
mice laudabiles virtutibus augea
mur: ¶ Theologus // Noueris
septem vt discant necessaria seni
bus. Debent enim esse senilium vi
cōrum victores. mortem dispositi
expectantes: corpore ꝛ animo bene
gaudentes Sermone ꝛ moribus g̃
ues: auaricie ꝛ cupiditati resistētes
Merito magni ꝛ locupletes ꝛ deo ꝯ
ferre graciarum actiones Primo vi
ciorum senilium sit victores: Tēp
tant enim senes quedam egritudi
nes ꝛ vicia que plerisqꝫ iuuenibus
communia sunt: de quibus Innocē
tius de vilitate condicōnis humanē
dicit ¶ Frustra ad senectum vetuꝫ
est cum reputas adolescenciam Se
nectuti familiaris est loquacitas
Thesaurum i sepulchro ponit qui
senem heredem facit Senex facile p
uocatur ꝛ difficile reuocatur: Cito
credit ꝛ tarde discredit Tenax ꝛ cu
pidus tristis ꝛ querulus: velox ad
loquendum. tardusꝰ ad audiēdum
laudat antiq̄s ꝛ spernit modernos
vituperat presencia ꝛ ꝯmendat pre
terita: Suspirat ꝛ anxiatur. torpet
ꝛ infirmatur audi poetam // Multa
senem circumueniunt incōmoda.
Secundo mors ab eis est dispoīte
expectanda ¶ Ad quod beatus Ci
prianus libro suo de xij. abusioibꝰ
sic dt: Quid superest v̓ huius vite

defectus aꝓpiat nihil aliud cogita
re q̄ꝫ q̊mō future aditus ꝓsperita
tis ꝯplēdat̄ q̄ſqꝫ ſenex appetat Ju
uenibꝫ enim incertus huius vite t̄
min⁹ inſtat ſenibꝫ vero cūctis matu
rior ex hac luce receſſus Cauēde g°
ſūt homini due ꝑticule que in illi⁹
carne nō veteraſcūt ⁊ totū hominē
ad peccādum trahūt · cor vicꝫ ⁊ lig
ua Hinc hugo de clauſtro aīe li· ij
Inter abuſiones huius ſeculi ſola
maior eſt ſenis obſtinacō q̄ morti
ꝓximus mortis nō abhorret aduē
tum qui quaſi ad hoſtium mundi
huius poſitus foris ſpectat nec tñ
vite pñtis attēdit egreſſū nec fu
ture ꝯſiderat Audit nūcios mortis
⁊ credere ñ vult eis · Tres enim ſūt
nūcij mortis Caſus infirmitas ⁊ ſe
nect⁹ Caſus dubia Infirmitas grā
uia ſenectus certa nūciat Caſus nū
ciat mortem latentem Infirmitas
appa rētē ſenect⁹ pñtē Ex incertitu
dine mortis timor Ex infirmitatis
grauitate dolor Ex certitudine ſen̄e
tut̄ non obſtinacio ſꝫ afflictō ⁊ hu
litas ſequi debet Tēcō ſines eē de
bent ꝯuſacione ⁊ aīo gaudētes · q̄r
vt ait Caſſiodorus in q̄dā epiſtola
Nihil ē q̄d ſenectuti magis noce
at ac dies hominis abbreuiat quā
t̄ſticia langwor animi atqꝫ ira Ni
hil enim eſt hilari ſenectute iocun
dius · voluit h° q̄ ait ꝓu· x vij· Ai⁹
gaudēs floridam etatē facit ſpūs tꝛi
tis exſiccat oſſa · ⁊ ne hoc de ſeculi

ñſū intelligatur · id circo gloſa ibi
dē dı̄t Qui intꝰna ſciſpitus ꝯſolacōe
letatur eciam bone actōnis flore de
corat̄ ⁊ fructū celeſt ꝑmij expectat
Qui vero t̄ſticia ſeculi · q̄ mortem
operat̄ angit̄ pinguedinem carita
tis in robore virtutū q̄s exꝯcē vide
tur · habere nullaten⁹ valet ſꝫ quaſi
oſſibꝫ exſiccatis marceſcit q̄r in bo
nis que facit gloriā dilcōis amiſit
Quarto ſenes oꝫ eē in ſermone · ⁊
in oribꝫ graues dı̄t b· aug⁹· in quo
dā ſmone Optet ut ſenil̄ ſmo nō
ſolum ſit grauis · ſed eciam breuis
Et Criſ· ſup epiſtolam ad hebre-
os dı̄t Canicies tūc eſt venerabilis ·
qñ ea geret q̄ caniciem decent Cuꝫ
ve ro iu uenilit̄ ſenex ꝯuſat̄ · pl⁹ iu
uenibꝫ ridiculo erit Ideo Ciprian⁹
vbi ſup ra dicit Pl⁹ omnib⁹ religi
oni opam dare ſenibus ꝯuenit q̊
preſentis ſeculi florida etas tranſ
acta deſerit Quid ſolidi⁹ fieri pōt
ſi mens ad ꝑfectionem feſtinaē ñ
cōtendit qñ toci⁹ corporis habitu
ſenectute ꝯuectus homo ad interi-
tum ꝓperat dum oculi caligant au
res grauiter audiunt capilli fluūt
facies i pallorē mutatur dētes lapſi
numero minuūtur cutis areſcit fla
tus ñ ſuauit̄ olet pect⁹ ſuffocat̄ tuſ
ſis cachinat genua trepidāt talos
⁊ pedes tumor inflat hō interior q̊
ſeneſcit hys oīb⁹ aggrauat̄ h° ia
ruiturā iāqꝫ domū corpis cito ꝓnū
ciant Quīto eē debent ſenes auaricie

⁊ cupiditatis inexptes: qꝛ teste be
ato Aug⁹. in q̄dā ſmone Cum cūc
ta vicia in ſene ſeneſcāt ſola auari
cia iuueneſcit Et ſeneca in li. de mo
ribus/Monſtruo ſiſ eſt auaricia ſe
nil Quid enī ſtulci⁹ eſt vt dicit ſolꝫ
ꝙ via deficiēte augere viaticum:
Sexto ſunt merito magni ⁊ ſapiē
cia locupletes ſcḋm illud btī Aug
in ſmone quodā Infancia nrā ino
cēcia ſit: puericia reuerēcia. adoleſcē
cia paciēcia Iuuētus v̄tus: ſenium
meritū. ſenect⁹ nl aliud ꝙ canus ſa
piēſqꝫ intellcūs. ⁊ b. Ambro. in ſ
mōe de paſca Paſca hebraýce dici
tur trāſitus l ꝑfcūſ ſcꝫ qꝛ p h miſte
riū de peiorib⁹ ad meliora trāſitur:
Bonus trāſitus eſt de peccato trāſi
re ad iuſticiā: de vicijs ad v̄tutes
de ſenectute ad infanciā Ad infanci
am autem direxeri. nō etatis ſ; ſim
plicitat Ergo etateſ q̄dā ſūt meri
toꝝ Nā ⁊ ſenectus moꝝ inuenit in
pueris ⁊ inocēcia īfantiū inuenitur
i ſenib⁹ Septio ſenes deo ꝛfert grā
ruꝫ actōes debitas qꝛ iuuētuteq̄ fort
ē ad vicia euaſert Nā vt dicit Gre.
i paſto. Quibuſdā ſepe magtu⁰ v̄
tutis occaſio fuit pdicōis. vt cū de
ꝯfidēcia virū i ordiate violaretur.
Hic Ambro. i examerō. li. p. Quid
nāꝫ accuſas o hō. hꝫ illa impedimē
ta q̄dā ſenectutē ⁊ iſirmitatē. Sꝫ
ſenect⁹ q̄ de i bōis morib⁹ dulcior i
ꝯſilijs ſbtilior. ad ꝯſtāciaꝫ ſubeūde
mortis pcior. ad reprimendas libi

dines fortior Infirmitas corpis ſo
brietas mētis ē Inde ſeneca i q̄daꝫ
epl̄a dixit. Grās ago. n̄ ſentio i aio
etatis iniuriā: cū ſētio i corpore tm̄
vicia ⁊ vicioꝝ miniſteria ſenuerūt:
Viget aīmus ⁊ gaudet n̄ multum ſi
bi eē cū corpoē portus eſt aliqn̄ nū
q̄m recuſandus Senem talem vt
ſpero viꝝ habere meruimus p ma
giſtrum ordinīſ nrī quendam Iā
longo tempore i recolende memorie
mgrō Frāciſco de retza ſacr pagine
profeſſore q̄ i preclara vniuerſitate
wienenſi rexit nup p. xxxvi. ānos c
citer. Hic enim ſue iuuentutis tēpo
ra non leuitatibus ſed dedit ſapien
tie quam tādem meruit poſſidere gr̄
du ⁊ magiſterio Quo i tempore ce
pit tā feruide beatiſſime virgini ob
ſequi. vt ſecundum i nrā habuiſſe
n̄ videatur etate Quippe quando cū
qꝫ nomen dei genitricis in oracōne
aliena vel in locucōe cuiuſpiā audi
uit ſtatim ſalutacōnem angelicam
in eius reuerēciam occulte dicere ce
pit Ubi eius vidit ymaginē. ideꝫ fe
cit in quocūqꝫ loco: q̄ꝫobrē eciā i oī
b⁹ locīſ dormitorij. celle ſue. ⁊ chori
vbi ꝯuſari ſolebat. ycoāiā tāte v̄gi
nis poni pcurauit horas de eadē v̄gi
ne qn̄ n̄ obligabat. obmittere ne
phaſ reputaſſꝫ Stipēdiū q̄d delec
tiū a duce auſtrie habuit pigue to
tū i edificacōe reformacōne ⁊ deuo
ta decoracōne conuentuum paupcu
loꝝ ob reuerēciā virgis dei expēdit.

Q̄ñcū̄qꝫ sabatinis diebꝫ inter doc
tores ordo legēdi hūc tetigit Fuit
thema textus q̊d cūqꝫ ꝑ medietate
lc̄ōis ad laudem marie tam apte de
flexit vt stuperēt frequenter q̄ hec
audierūt · ꝛ eodem tempore freq̄nt̄
ex deuocōne in tātis ꝓrupit vt vix
verba p̄ fletu itelligibilia scole for
mare posset in oraciōibꝫ p̄fatis q̄s
in magna multitudine quottidie
ꝑfecit · ꝛ inmissarum deuotissime a
se celebratarum collectis de sepefa=
ta virgine quantum licut animum
possetenus dedit · ita vt nullꝰ fere ec̄
amore hereos captus in mundana
puella tam sedulo tali obsequi vi
sus sit · quātū ille beatissime v̓gi=
ni · neqꝫ in hys filiȷ virginis eius de
ꝓꝓa officia: ꝛ ꝓꝓn̄ corporis aut or
dinis neglexit debita · Nā vsqꝫ ad
vltimū sue vite terminū q̊ fuit aī
lxxxiiii · ānū abstinencȷs ꝛ ieiuniȷs
opaꝫ dedit nūq̄ꝫ in lecto : ꝫ in macera
cōē i ꝯuētu dormiuit lanea ad carnē
portauit ꝛ silēcio tā deditꝰ fuit vt n̄
q̄ꝑ l̄ rarissimē visus sit cū aliq̊ ꝯuersa
ri loq̄ndo n̄ occupatꝰ eēt in vicaria
tu s sui ordinis officō Aut tēpoē in
se extra refectoriū ꝫ ꝓtūc v̓tute eu
trapelie vltra q̄ꝫ credi pōt ḡcōsusō
nibꝫ fuit Di de vno pulpito i libra
ria ad alia l̄ si ad eādem itrādo l̄ ex
eūdo si v̓sus scolas ad cathedram ·
aut de eo dē retrā situ fecit statim in
fiecto tpe tātillo · ne talē pderet mo
rulā salutacōeꝫ āgelicam vocetenus

mltiplicaꝯt Collegit ꝛ sc ripsit tra
ctatꝰ ꝛ libros de vicȷs ꝛ virtutibꝰ
mltū nōbiles ꝛ magnos Tādeꝫ au
tē sup illo passu ꝓu · Per me ṗnci=
pes impāt · digressū faciēs ob reue
rēciam virginis · Hanc anthiphō
nam quam ordo solēniter solꝫ canē
scꝫ · Salue regina exponē cepit ad
stuporem oīm hec audienciū ꝛ in vo
luminibꝰ tꝰbꝰ q̊rū q̊dlibet q̄si semi
bibliam ꝯtiet totum pfecit Quod
opꝰ dum in crastino assūp cōis dei
genitricis corrigeret febre modica
tactus ad horam a labore stupidꝰ
cessauit quousqꝫ paxismꝰ trāsȷt q̄
infirmitas dū i grauesceret dietim
q̄dā die ad sociū ait · Satis miror
q̊d sibi hoc velit virgo beatissima ·
q̄ infra suam octauaꝫ celeberrimā
cū suo occupatū ope ita me alterari
pmittit Appropinquāte igit̄ die natiui
tis beate virgis in cella mihi deuo
te ꝯfessus ē sacmētalit̄ · ꝛ stati ad
enkaristie sacmētum ipe peditando
ad capellā sci martini se disposuit
missam ibi audiuit ꝛ ꝯmunicauit ·
Finitaqꝫ missa sacrum oleuꝫ peciȷt
et deuote suscepit Deīde ad cellam
iterū ābulās i antea ambulare neq̊=
uit ꝫ ꝓxima die i ipo vicꝫ natitat̄
festo v̓gis itegro aspcū atꝫ auditu
rōe vtēs clara ꝛ spe optīa agonisa
re cepit agoniā āt pseciēs i salutacī
ones āgelicas more solito ꝓrupit
ꝛ eas deꝯtiauit q̊ dū labia ex itegro
claudere nequit · Semiclausis eni

labijs āngeli verbā formauit bal
butiēdo· ⁊ ita finē vite fecit tā gracō
se vt nullū signū horroris in viro iā
mortuo viderem? q̄ p̄ntes fuimus
sed pocius vultus hilaritas ⁊ gest?
alijs deuocōis gaudium in omnibꝫ
qui astabāt generabat // Ca· viij

O Rana frumēti eligunt sed
ordeum modicū curant pa
leas nihil Per frumentū
electi dei vel bona opera ⁊ alta Sed
per ordeum inferiora opera· ⁊ p pa
leas mala designantur· vn̄ sup illō
Job xxxvij frumētū d̄sid̄rāt nubes d̄·
b· Gre· li· xxvij· mō· Qd̄ electi q̄qꝫ
sunt nisi frumēta dei celestibꝫ horre
is recōdenda q̄ nunc in tritura aree
paleas tolerant qꝛ in hac purgaci
one sancte ecclesie mores contraios
reproborum portāt· q̄usqꝫ intern?
Hic agricola vētilabro iudicij dirí
mit ⁊ in supna habitacula elcōs su
os q̄si munda iam grana suscipiēs
et inis paleas ignibꝫ tradat: Vnde
bn̄ p iohānem d̄r Cuius vētilabꝝ
in manu sua ⁊ pmundabit areā su
am ⁊ ꝯgregabit triticū in horreū
suum paleas autem ꝯburet igne in
extinguibili Sed hoc frumentum
quousqꝫ ad pfectionem fructuū veni
at· nubium pluuias expectat vt cr̄s
cat qꝛ bonorum mens predicantiū
verbis infunditur ne ab humoē ca
ritatis desideriorꝝ carnalium sole sic
cetur Hoc frumentū supn? agricu
la in mūdo surgere ac nubes deside
rāre ꝯspexerat cū dicebat Messis q̄
de multa· oparij āt pauci· rogate āt
dominum messis vt mittat operari
os in messem suam: qui igitur hic
frumentum illic messis Qui vero h̄
nubes illic operarij vocantur qꝛ pre
dicatores sancti ⁊ nubes sunt ⁊ ope
rarij Nubes videlicet p doctrinā ope
rarij per vitam Nubes quia verbis
influunt· operarij: qꝛ non desinunt
agere quod loquuntur· Et iterꝝ su
p isto Job· xxxi· Pro frumento ori
atur mihi tribulus ⁊ pro ordeo spi
na dicit beatus gregorius· libro vi
cesimosecūdo· In frumento sp̄uale
opus q̄d mentem reficit· In ordeo
autem terrenarum rerum dispensa
cō figuratur· In qua sepe dum fui
re infirmis atqꝫ carnalibus cogim̄
quasi sua iumentis alimēta prepa
ramus atqꝫ ipse nostrorum vsus o
perꝝ q̄ⁱ moē ordei hꝫ aliq̄d d̄ admix
tiōe palearꝝ Pig̃ Da exē̄ᵐ aliq̄d The
ol: Est hodie ⁊ viuit dominus Joēs
decanus opidi ysmiens̄· de quo sup̄
ca· iiij· huius tibi mentionem feci q̄
mihi q̄d sequitur h̄ anno r̄citauit
Cū inquit de scolis redij iā iuuenis
fact? sacerdos ⁊ p̄dicacōis exēcēs offi
ciū ꝯsideraui q̄ r̄ligiosi de ordinibꝫ
mēdicanciū fratrnitates q̄sdā hr̄ent
q̄bꝫ se seculaēs duote aīo ꝯiūgabāt
m̄ āt h̄ tāq̄ iuuenili ⁊ iexpto fatuo di
splicuit ⁊ velut nouitas nociua h̄ fo
ret in cācell̄ ꝯ t̄ꝉia ipegi plublice in
ecclīa· Fui ei de nuēro ait eorꝝ d̄ q̄bꝫ

Ihero· in epl'a ad paulinū dt qui quicq̄d dixerit· totū hoc ee̅ legē dei putāt habuit ꝓtūc ꝯsaguineā ve teranā sed virginē deo mltū deuo= tā ⁊ opibꝫ hoīs ditatā cui hec displi cuerūt· Vn̄ quadam die sacerdotē is tū qui pro frumento verbi dei tribu los habere meruit· ita aggrediēdo est locuta caritatiue Domine mi dn̄i dero vt fraternitates nō calūnia in uadatis presbm in loco patēti Nā multa bona simplices ibi faciūt ⁊ si bona ista vobis intrare non placz placeat saltez tacere Difficulter eni nos seculares bona aggredimur q̄d igitur erit si ꝑmis ad malum licita prohibetis Audiuit sacerdos sed ve lut sermones delirātis femine Cūz ceptam displicenciam · quam nouꝰ ⁊ inexꝑtus animaruz medicꝰ hau serat· animo nō relinq̄ret vt debuit rediijt alia die sancta virgo ⁊ ꝯgn̄ to ait Nisi destiteritis piculū grāde mihi videtur vos omnino inuadet q̄d de ꝓpinq̄ vobꝫ imminet· In ge nere mihi ꝯstat: ſꝫ in specie me la tet igit̄ vos emendetis ⁊ ita r̄cessit a viro· Et ecce altera die dū sacdos sēderet in domo lete cū q̄dā suo ꝯso cio iuuene venit tēpestas iopinate ⁊ insolita fulmē emisit ⁊ domū incē dit ⁊ a latere sacerdotiꝰ sociū ꝑ dictū ad mortē ꝑcussit secūq̄ȝ adustiꝰ vel timētis ad terrā cecidit vbi iacens se tandem viuum esse sēsit ⁊ socium expirasse· Ab eodem autez tempore virgines castas dilexit cauciꝰ de inceps predicauit ⁊ tutor ac suscep tor religiosoruz omniū deuotus ef fectus est· Piger· Si ita deus sepe peius moneret errātes fortassiꝰ mlt ti resipiscerent a male ceptis· The ologus· De hoc responsum abrahe accipe Habent inquid Moysen: ⁊ prophetas hos scilicet sequantur· et eis credant quia si illos non au dierint Neq̄ȝ si aliquis ex mortuis resurrexerit credent Et tamen aliq̄ ciens hijs non obstantibus · mira dei clemencia ⁊ pietas quosdam sa tis miraculose ab errore r̄uocat Nā in opido columbarum in basiliensi dyocesi hoc ipsum quod in presēti refero accidit· Fuit ⁊ est ꝯsolatus ibidem nonnunquam satis grauis ⁊ immisericors conuentibus ⁊ mo nasterijs ac clero intra muros ciui tatis eiusdem residenciam habētibus venit igitur in mētē ciuibus ⁊ ꝯsu latui ⁊ ꝯcluse runt vt murus ciuita tem ambigens ꝑ nouum antemurā le muniretur ꝑ circuitum tocius ci uitatis velut clamide quadam · q̄d opus diuisim debebat ꝑsolui a sin gulis artificum societatibus quasꝰ zunstasꝰ vocant· Sed cum magne expense ad hoc exigerētur opus co artauit Opidum ipsum monasteria ⁊ conuentus omnes tam mendicā cium ordinum quam possessiona= torum vt pro sua rata ꝑtem muro rum sicut zunste ꝑsoluere deberent

Ex inde vt quisqȝ sciret p quantuȝ tractum spacij murus p eum erigi deberet · depingebantur in muro maiori ex opposito antemuralis erigendi certa signa pro singulis zunfftis ꝛ mōsterijs. vt sic palam videretur in quo loco cuiuslibet soluto ris terminus ꝛ finis eēt Ciuitas āt ipsa seu opidū de republica artifices ꝛ materiā muri ac ministros illius opis ɔducebat ꝛ expēsas p̄mo dom̄ omniū soluebat ꜩ postmodum pacta pecuniam a singulis recepi tvi detes hoc fratres nostri ꝛ ordinum minoꝝ ac heremitaꝝ sancti augustini qꝛ biɔuentus ibi habētur allegabāt se pauperes eē ꝛ ineptos ad soluēdum tale opus eciā p sua rata p̄mo canoicas sanctiones in ɔ̄rium sue coactōis allegauerūt ·ꜩ apud rusticam gentem nihil pfecerunt: erectum est itaqȝ añmurale ꝛ signa primo posita ·ac termini ciuibȝ sūt pfixi ꝛ p redditua tis mōsterijs seu possessionatis vt p̄dictū est Deīde p triū mendicantium rata postreō vero p zunfftis secularīū seu artificium · ꝛ postqȝ opus fere in circuitu pfēcte erectū est· vt creditur dīno ꝛ iusto dei iudicō·antemurale vsqȝ ad fundū cecidit·vna hora solū p illa p̄scise p te que noie mēdican ciuȝ religiosoꝝ erecta fuit Oia vero q̄ in añmuāli p̄dcō p ciues possesīōtos ātea ꝛ p zūftas soluta fuerūt·stete rūt illibate ꝛ illese put ipē vidi ꝛ mltorum intuitus oculorum de h̄ obstupefacti sunt Oportuitqȝ vt nollēt vellent ciues lapsa de suo erario reerigerēt ɔfusione ducti Et ita duris hominibus pro frumēto tribuli ꝛ p ordeo spine ante corpis oculos palam creuerūt Atqȝ in eo in quo peccauerūt rei puīti sunt·non minori ꜩ longe deteriori pena in eadem ciuitate eodem tempore plures dīmitus puniti sunt morte temporali Nam vinitores omnes seu cultores vinearum dicte ciuitatis tabernam habuerunt in latere muri conuentus fratrum nostrorum In cuius taberne area puteum fodere vinitores p suo solacō affectabant sed locuȝ p puteo· habere nequiuerunt ɔgruum : nisi angulum quendam dicti muri sibi vsurparent Quem angulum conuentus noster tanto tempore possederat q de eius contrario ñ erat memoria Rennuentibus igitur fratribus dare locum anguli : predicti consules dicte ciuitatis se iudices constituerunt in propria causa suspecti contra conuētum pro vinitoribus dictum angelum sentenciauerunt Quo gauisi vinitores puteum fodiebant in eodem loco cum leticia magna ꝛ marginibꝫ lapideis ab p̄mo in summum perfecerūt:

¶ Cumqȝ leti·i·taberna vinitores iam die altera biberent mancipium quoddam aquam haurire volens· negligencia sua de manu p̄priam

de manu ydriam ꝑdidit q̄ deorsum
in puteum ceciderat Inuocatis igi
tur vinitoribꝰ ꝑ funem vnus eoꝝ
in puteum submittebatur vt ydri
am reportaret. sed diuina ꝑmissio
ne ibidem statī subitanee suffoca
tusꝰ expirauit Quo extracto secūdꝰ
vice prioris pro vrna capienda ꝓ
mittitur ⁊ sicut primus suffocatus
est statim Cum vero terciusꝑ funē
moderate vsqꝫ ad medium putei
submissus eēt. tāto horroē concussꝰ
est vt clamans in fune retrahi se d
sideraret ⁊ vitam is vix retinuit ex
hiis āt ciues territi cladibꝰ quid
mali egissēt tarde satis in suis fune
ribus didicerent Punitus fuit isu
per nostro tempore ꝓ sua malicia
non minus iuste dei permittente iu
dicio quidam caupo in australi frā
konia Viuit enim hodie predo ī sig
nis wolfen mayser nomine qui li
cet iniustusꝰ sit ⁊ infestus mltisꝰ fu
erit. tamen ꝯdicōnes quasdam mi
sericordie ⁊ iusticie habere solet ad
eos quos captiuat Nam nullū cap
tiuum cippo vellonis mancipat nul
questionibus torquet nec pena cor
porali mulctat sed paratam pecuni
am si apud aliquem reperit eandēz
vi recipit ⁊ expensas vsqꝫ ad proxi
mum hospicium spoliato tantum
modo reliquit. Dicqꝫ a se detētus
equū clamidem vestimenta vel ar
ma meliora quam predo vel aliq̄s
de suis defert hec cambiendo recipit
⁊ sua vel suorum viliorā vice taliū
restituit peiora videlicet pro melio
ribus. sic tamen quod nullum a se
nudum recedere sinit Fideles catho
lice fidei ipse cristianus licet pecca
tor multum verbis diligit fidei ad
uersarios odit missarum solemnia
quotidie vbi potest genibꝰ flexis
deuote audiuit Sed aliq̄ciēs n̄ mi
nus spoliis intendit hunc longo tē
pore ciuitas Rotēbgens in frācoma
velut publicum hostem presertim
sue reipublice armis vbi potuit ꝑ
sequebatꝰ q̄ omnia vsqꝫ hodie eua
sit Accidit autem die quadam vt
quidam rotenbgensium cursor pe
destris pecuniam eidem ciuitati af=
ferret non modicam Cumqꝫ haruꝫ
pecuniarum baiulum ī hospicio pu
blico caupo taberuarius recepisset
timidum ⁊ pallidū quesiuit a cur
sore quid negocij haberet Cui cur
sor secreto ait Scio inimicum nos
trum wolfenmayser de propinq̄ in
sidijs frequenter vti viarum pecui
am dominis meis ciuibus affero q̄
so iura ⁊ fidem seruare velis mihi.
me non tradendo sed pocius mihi vi
am ne manus hostis incidam diri
gendo Cui tabernariꝰ securus esto
Nam nocte hac securam tibi euadē
di viam monstrabo Credit innocēs
proditori ⁊ mane versus diem cū
proditore suo caupone iter arripuit
Nam eadem nocte clam caupo pre
doni antefato ꝑ nūcium intimauit

vt ad iter sibi pfixum mane indila te veniret predam sufficientem iuē turus. Igitur mane predo cauponē cum cursore reperit. quem vt pecuni am quam portabat p dominis suis proiceret coegit. eumqz ita descrip sit nudevt se proditum cursor palā videret: vnde obediuit mutus 7 in gemuit Tunc predo ad proditorez accessit in collū eius ruit. 7 ad spo liandum dixit: Ecce hic te mihi cō tra iura hospitis naturalia prodidit dignus reuera est suspendio. e duo bus vnum elige: aut ipse te laqueo suspendet. aut tu ipsum furcabis 7 deinceps securus eris Territus est de hoc primo cursor: sed vt vitam retineret propriam proditorem po cius laqueo suspendit. postremo ve ro predo ait de predato: pecuniaz p didisti me spoliante inimicos me os. ne timeas: tu in culpa non es ꝗ proditor qui penam sue malicie iā luit: Tibi ergo scribam litteram 7 sigillabo in q̄ te erga tuos cōciues excusabo: 7 tecum quomodo actum sit clare scribam: dedit igitur iuxta solitum cursori nescio q̄s expensas litteram eidem excusatoriam scrip sit 7 promisit: 7 abire eum illesum dimisit.:.

Capitulum .:. Nonum

GRana si sint humida. aut luto maculata deficcāt for mice. vt fiant sicca 7 arida per grana enim opera sed p humo rem 7 lutum infectio 7 lesio nostro rum operum designatur: que nō de9 sed dyabolus diligere 7 inquirere solet. vnde super isto Job. xl. Sub vmbra dormit vehemoth scz in sec to thalami in locis humentibus de beatus Gre. li. xxxiij. mō. Quid ali ud locis humentibus nisi luxuria designatur. vt 7 p thalamum gl'a supbie 7 per loca humentia luxuria corporis exprimantur Duo quippe sunt vicia q̄ humano generi imma niter dominantur: vnum vicz spi ritus atqz aliud carnis: elatō nāz spūm exigit: luxuria carnem corrū pit Antiquus itaqz hostis huma^m genus vel p elacōnem precipitans vel p luxuriam premens in secreto thalami: atqz in locis humentib9 dormit. qz damnatum hominem subdicōne dominacōnis sue aut p elacōnem spiritus aut p carnis cor rupcōnem tenet ¶ Quosdā vero in vtroqz possidet quum eos superbie spiritus eleuat A timore sue altitu dinis nec verecundia corrupcōnis inclinat. Fugit itaqz vehemoth de mon scz loca munda arida 7 ab hu moribus vicōrum deficcata qz ista spiritus bonus diligit. malus odit vnde in euangelio veritas dī. Qz spiritus exiens qui in locis aridis 7 in aquosis requiem non inuenit qz domum quam reliquerat vacu am scopisqz mūdatam reperit hāc

multiplicioꝛ intrauit Quia eni fluxa sit terra que infunditur loca arētia ꝛ inaquosa sūt corda iustoꝝ que p disciplinę fortitudinē ab oī carna lis ꝯcupiscentie hūore siccāt Vnde hic queqꝫ adhuc vbi vehemoth dormiat iste necessario demonstra tur cum ꝓtinus subditur in loc hu mentibus loca namꝫ humētia sūt terrenorum hominum mentes qs humoꝛ carnalis ꝯcupiscentie qꝛ re plet ·fluidas facit in quibus vehe motb iste iniquitatis sue vestigiā tanto altius imprimit: quāto in eis dem mentibus pes transitus illius quasi influxa terra descēdit·locaqꝫ humentia sunt opera voluptuosa· pes quippe in arida terra non labit fixus vero in lubrica vix retinetur:

Piger

Quia vt iam video hi ve lūt prudentes formice grana huec tata ad calorem solis deficcāt ꝛ mū dificant q̄ labore ꝛ industria sue in formationis animas ꝛ spiritus ho minum in humoribꝫ vicīorum iacē tes ad christi caritatem inflām ant ā.i tales modo reponantur·hoc per xempla Theologus

De hoc supra libro·ij·ca·i·tibi de mag istro vincentio manifestuꝫ ex emplum tradidi Cui hoc addo mirā bile de sexu femineo ꝛ fragili Vi uit hodie in regno francie puto so ror Coleta nomine ·ordinis sancte Clare virgo sancta ꝛ prudens Hec quantas deo animas suis sanctis exemplis acquisiuerit ꝛ custodiue rit norunt hi qui loca p eam refor m ata ꝛ sua cooperacōne fundata de nouo viderunt: vnum igitur de mł tis refero quod a solemni ambasia tore ducis Sabau·die ipse audiui coram multis nobilibꝫ · in ciuitate Nurenbergensi tempore congrega cōnis principū almanie ad regē romanorum Sigismundum ·qui i causa fidei expectabatur in loco pre dicto Cum enim Cancellarius summus eiusdem regis in cōmunio ne multorum ·vitam sancte memo rie katherine de senis · ordinis qui vocatur de penitencia sancti domini ci laudaret Cuius legendam sb sti lo Magistri Raymundi dictatam sē habere ꝛ legere gloriabatur Et q̄n ta deus in conuertendo peccatores nostro tempore sicut veritas est per eandem virginem fecisset in ytalia Iam sermone priuato finito: cepit predictus ambasiator ducis sabau die infra scripta recitare de sorore Coleta que facta eent in gallia Viuit inquit nobiscum sub artissi ma pauptatis regula tam magna cum deuocōne · vt spectaculum fac ta sit deo et hominibus Nam cir ca comitatum Gibenensem ob reue renciam sancte Clare monasteriū d nouo erectū noiter extitit cui dicta

virgo in sororibꝫ prouidē debint. Igit̄ añ q̄ an plenum officiāne pa te eēnt nescio cuius negligētia miſ ſum eſt ꝑ ſancta virgine: que cū lo co appropiquauit. nō dum ſufficiē ter habitacōe virginum pfecta: co gebatur in domo quadaꝫ honeſta manere ad tempus cū ſuis ſororiꝫ bꝫ: que dū pficeretur monaſteriū et ex loco ad eccīaꝫ certis tpibꝫ op? fuit vt exiret. Qd̄ cū fieret. die q̄dā fact? ē cōcurſus ꝑplī magnus de quo ſinguli certatim geſtiebāt virginē videre tā ſcāꝫ. Erat ꝑtūc quidā vir diſſolutus valde min? q̄dāmodo et ioculator mltoꝝ q̄ h̄ intuēs i medi um pſſure vt fortaſſis iocum et ſolaci um videtibꝫ faceret. ſtādo corā virgi ne ſcā ita ait. O domina ſi tāte ſcitat̄ es quāte reputaris ab h̄ ꝑplō. me ſicut ceteros vel viꝝ deuotū facere deo. Cumqꝫ v̄go h? hoīs diſſolucō nem ꝯſpiceret. mia mota et ꝯpaſſi one eleuatis i celū luībꝫ pit̄ et maī bꝫ. ſic orare breuit̄ et apte cepit. De us q̄ oīa pōt digneſ te ſibi fidelem facē famulū. Que pura et ſincera orō cāſuit apd̄ oīpotētem valida vt il le mox dīna inſpiratu? grā et imu tatus: de turba gemebūdus abſce dēt mūdū relinqret et feces eius. Nā ſtati ad reformatum locū fratrum ordis minoꝝ artiſſiē informatoruꝫ cucurrit. peccata q̄b? aīaꝫ velut hu morib? mal̄ fedauerat ꝯfeſſus eſt penitēciam ſuſcepit et ordis frater effcūs eſt. In q̄ ꝑculdubio maiu? miraculū factū eſt q̄ ſi corpaliter de functus reſuſcitari p virginem me ruiſſet. ¶ Piger. Vtinā pdicatores verbi dñi multos modo haberē? circa terras infidelium. q̄ h̄ mō ani maꝝ grana deſiccarēt a ſuis huōꝝ facinorib? et in aceruum et cuneū ec cīe tales deferrēt: ſicuti h̄ virgo ait̄ dictū peccatorem fecīſſe dinoſcit̄. ¶ Theologus. Eccleſiā ſuaꝫ dīna clemēcia nūq̄ pdicatoribꝫ ſui vbi ſeminacōe in toto deſtituit: ſꝫ p ſu os quos mittere ſolet ſuos rigaē ſemp ꝯſueuit. Abſit vt deus qui eā ſui filij ꝑpo cruore redemit minus diligat q̄ ſynagogam olym cui in extremis grauatā ydolatriꝫ p ꝓphe tas ſuos ſēp ſbuenit. Si ei geſta in hiſpania et gallia p antedictum fratrē vincentiū meminneris. ſi deni qꝫ infinitā multitudinē peccatorum ꝯūſā nup in ytalia p fratrē Bernā dinū ordinis minoꝝ viꝝ deuotiſſimū et predicatorē excellentiſſimum attē dere volueris et filia videb̄ deū n̄ reli quiſſe plebam ſuam ¶ Pig. Terret me valde vnum de preſenti materia. quando videlicet audio et conſidero turcos et ſarracenos in q̄ buſdam partibu? tam potenter reg nare et reſtringere chriſti fidelem ꝑplꝫ ita vt iā plurima loca pſidi oc cupēt i q̄bꝫ fideles ātea ſedebāt. Theolog? In fide te res hec non tepidū efficiet ſꝫ confortet pocius ſi credis

Christum hec ⁊ suū apostolum pre
dixisse ¶ Nam math. xxiiij. veritas
ait Surgent pseudo xp̄i ⁊ pseudo
ꝓphete ⁊ dabūt signa magna ⁊ ꝓ
digia ita vt in errorē inducantur si
fieri potest eciam electi. In nouissi
mis inq̄t apostolus diebꝫ instabūt
tp̄a periculosa ⁊ erūt homines seipōs
amantes secūda Thi. iij. ⁊ Math.
xxiiij. xp̄us ait. Multi pseudo ꝓphe
te surgēt ⁊ seducēt multos Et q̄m
habundabit iniquitas: refrigescet
caritas multorum qui autem perse
rauerit vsq3 ad finem: hic saluus
erit ⁊ iterum luce. xviij. Filius hois
veniens putas inueniret fidem in t
ra Preterea si ecc̄ia vna in pte p pfi
dos coangustatur pte ex alterā sci
mus dilatatur Certū est eteni tpe
magni karoli magni hispaniarū.
regna fere in toto sarracenis fuisse
occupata q̄ mō excepto solo regno
grauate christi cultores sūt: Noui
mus insup vineam ⁊ ecclesiam xp̄i
nostro tempore ꝓpagines expādis
se suos versus septentrionem. seu
polum articum vltra regna polonie
⁊ intra latissime Naz ea que sequū
tur a fidedignis sepe audiui ⁊ satis
nouiter disertꝰ a reuerendissimo ⁊
deuocōne ac lrātura pleno domino
Cardinali Juliano sancte Sabi=
ne ꝑepi Anni enim tres vix elapsi
ꝙ rex polonie wadisslaus nomine.
mortuus est Hic primum paganꝰ
extitit ⁊ infidelitatis cecitate natus
⁊ diu nutritus sicuti ⁊ suorum vici
noꝝ multi: ꝑssus autem tandem bel
lis xp̄ianoꝝ ⁊ impugnatus p mili
ciam cruciferoꝝ ordinis theutonico
rum de prussia ⁊ stimulatus varijs
dini verbi vocacōnibꝫ. cōuersus est
tādem. baptismū suscepit deuotissiē
⁊ deuotus ꝯtinuauit ¶ Nam qui ā
tea ignem elementarem coluit. post
modum xp̄m veneratus est ⁊ vsq3
ad finem vite sue adorauit: huius
exequie cum in presenti Basil. con
cilio celebrārentur ⁊ qui sermonez
p̄n̄te concōne Concilij faceret: nescio
cuius negligencia abeēt: cepit an
dictus dominus Julianus qui ī mi
noribꝫ institutus in poloniam fue=
rat trāsmissus. aliq̄n ita referre Mi
bi inquit prēs optimi tanq̄ expto
credite Rex iste cuius exequias cele
bramus ecc̄e sancte vltra ꝙ credi
pōt ꝓfuit suo tempore Nam a tpe
quo xp̄ianissimum suscepit vltra t
ginta milia paganorum ad lumē
fidei conuersa sunt: septem cathedrā
les ecclesias de nouo funditus. pro
neophitis erexit. ⁊ in luco vbi ppe
tuus nutriebatur ignis ⁊ adoraba
tur ecclesiam collegiatam destructo
igne construxit. ⁊ clerum tam in co
pioso nuēro ibi auxit vt die ⁊ nocte
nulla horā nullūz momētū existat ī q n̄
p ctos ecc̄e ministros diuīe laus al
tissiō psoluat Tn̄to itaq3 x̄ ecc̄iā v
sus septētonē dilatata est vt modo
ordo theutonicorum pfatus nullum

necessario bellū ducāt ⁊ tñ certū est
ꝙ paulo āte a eciaȝ meo tpe necesse
fuit annuo pfidis pugnā porrigere

Capitulū .:. decimū:

GRana formice sollerť colli
gūt. decorticant: ne germi
nent ⁊ secreto recōdūt In
q̊ mira hꝰ aialꝭ videť sagacitas Si
eni gn̄ū nō decorticarēt: vi pullula
tiua manente decorsū ⁊ in ťrā radicē
submitteret ⁊ crescēs v̓sus sursū in
altū se nimis extollēt germinando
⁊ virescēdo: sicqȝ in seṽtute oī dsti
tutū. vite alimētū nō preberet: sed
oēȝ fere cassaret formice laborē p̄te
ritū Hac industria carēcia alia aī
malia stulta i ꝯpacōe formice vidē
tur. qꝛ illa grana coaceruati integ̃
⁊ n̄ pscisa colligūt. ⁊ cū cibo vesci se
putāt solido. diuites dimittūtur i
anes Sȝ formica ista vitās proui
de. esuriēs inplebiť bonisꝰ: Cū cete
re bestiole se putant diuites. dimit
tūtur velut ianesꝰ. vn̄ ꝓ hāc huius
minuti aialꝭ ꝓuidēciā. apte designā
tur viri simplices ⁊ recti q̃ grana v̓
tutū de ꝓxioꝝ vita legētes eadē se
q̄ndo i ope. secreto loco abscōdūt
ne g̃minaē incipiāt corā alienis o
culꝭ Exide glorā q̄rētes vanā v̓tu
tē ⁊ mercedē h̓ amittāt sicuti stulti fa
cere dinoscūť de quibꝫ Job. v. dr.
Vidi stultū firma radice ⁊ maledi
xi pulchritudini eius statī. Sup q̊
b. Gre. li. vi. mō. dt Quasi firma r
dice stultus i terrā figiť. q̃ totis de
siderijs in terreno amoē solidatur
vn̄ Cayn p̄mus ciuitatē in terra cō
struxisse describiť. vt apte mōstra
reť qꝛ ip̄e in terra fundamētū posu
it. q̊ a soliditate celestis prie alie
nus fuerit Quasi firma radice stul
tus attolliť. qn̄ h̓ tpali ꝓspitate
fulsitur. vt oē q̊d appetit ꝯsequať
adūsa nulla sustineat: ꝯ infirmos
sine repugnacōne preualeat. bene
agentibꝫ ex auctoritate ꝯdicat ad
maiora cōmoda ex piori semper ac
tione ꝑueniat. vt vnde viam vite
desetit. Inde ad tempus felicior vi
uat Bene ergo dicitur Ego vidi stul
tum firma radice. ⁊ maledixi pul
chritudini eius statim pulchritu
dini q̊ppe stulti maledicere ē eius
gloriam ex ꝯsiderata dānacōne iudi
careqꝛ eo atrocius in tormentis ob
ruiť q̊ alcius in peccatis elabiť qꝛ
trāsit q̊d extolliť pmanet q̊d pu
tur Qui honoratur in via in ꝑuenti
one dānabiť: ⁊ q̄si p amena prata
ad carcerē ꝑuenit q̊ p p̄ntis vite ꝓ
spera ad interitum tendit // Piger
Da peto exemplum de aliquo q̊ gr̄
na virtutum de acia huius seculi eli
gere nouerit ⁊ eadem ab hominū
oculis occultando. atqȝ ne in glori
am inanem germinent. ea prescin
dere ⁊ decorticare sciuerit Theolo
gus Miles de quo supra li. ij. ca. vl
tō. ⁊ libro. iiij. capit. ij. tibi retuli
Hoarus talis vt opinor extitit. q̃

pfectōis quē fecit opa: ita occultaē
nouit: vñ extrinsecus puer huius
mundi spētens eē videret. q̄ tñ va
nam gloriā ⁊ eius pompas ꝑ viri
bꝰ fugit: vñ etiaꝫ dīna ei misericor
dia dedit vt longe añ eius ab hac
luce dcessum vt se predisponeret vo
cari diuitus meruit :Nam prout
ab eius ore pcepi. postꝙ se resigna
tis vicōrum turbis dīno obsequio
p secreta deuocōis exercitia acrit de
dicasset: venit mox in cuius medio
vt more solito xpō gracias de sua
passione meditādo pageret. surrex
it ⁊ deuocōni solite in castri sui qua
dam turri sequestrata a locis alijs
prout licuit vacabat. qua finita se
in lectum reponere cepit: Tūc stati
eo clare vigilanti vos veit q̄ trinis
citer vicibꝰ ita insonuit: post qui
qꝫ annos omnino morieris: Obstu
puit autem ex hoc miles ⁊ an sōniū
eēt. territus cepit ambigere Sed
qr vere se vigilasse didicit nec quis
ꝙ secū fuit in domo vbi iacuit nc
in propinquo habitacō erat vnde
vox audiri posset aliena. rem cū ad
miracōne mente diu reuoluit. ltrā
tos desup secrete quesiuit ⁊ ad me
tandem venit Cū autem me sciēt nc
ꝓphetā nec ꝓphete filiū ad securio
rē ptē dūtere cepi dīnū vt credo ora
culū Rimari eū iussi ꝓpam cōscienci
am sup vitā iuuentutis tpe ductā
An ne exercitatus ducendo mōsteia
leserit ⁊ pauperes indebite. ⁊ si sic

vtrū restitucōes fecissꝫ ⁊ in siliibꝰ in
formaciu virꝫ q̄ tñ vt ꝓtūc sensi ali
os sue aīe medicos dudū secutꝰ ē
⁊ vt suasi humilit obtpabat mihi
Tādem aūt dei tironi sic dclusi: An
a deo hec vox fuerit affirmare ñ au
deo sed scio xpm omnem pmonuis
se hominem: vigilate inquid quia
nescitis diem nec horam. Idcirco
modis vob possibilibꝰ vos admor
tem disponatis: ⁊ ita decipi non po
terit in eo q̄d veritas ipa iubet
Finitis aūt annis infra eo cum curi
cula vltra quam credebatur miles
xpi corpꝰ castigabat ⁊ aīm dispo
nebat Nam licet alligatus eēt q̄dā
fidelitatis vinculo ⁊ astrictus obse
quijs cuiusdam terreni pncipis cui
famulabatur fideliter reddendo rēp:
tñ in iudicijs iustus: in paupes mi
sericors in equales grōsus. ⁊ clero
multum fuit graciosus corpus at-
terebat nocturno tpe flagellis ma
cerabat Ieiunijs vigilijs. ⁊ absti
nencijs ⁊ idē domabat cilicio de sup
aureis de die tectus militum insigni
is In vestitu supbia nulla: sed pocī
us in conparacōne ad cōmilitones
clericus esse videbatur. vbi potuit
verbum dei legit audissime. audi
uit sollicitus: ⁊ diuinissimum sacra
mentum eukaristie recepit sepe. sꝫ
quo potuit occultius quottidie atē
ten studiose pro suis paupibꝰ ⁊ rusti
cis hoibꝰ pces ad deum fudit tāꝙ
ꝓprijs ꝑ pntibꝰ se d. ꝓut ab ore suo

audiui de eorundem labore victitāe ⁊ iō credere se ad vicē rependendam ī cipro ce multum obligari. Ob hinc q̄cq̄d facere cum deo potuit vel ob- mittere ad h̄ se iclinauit sēp vt cū nullo nobili guerras intraret ne sui paupes lederēt̄ Cūq3 tota bauaria retbia sueuia ⁊ frāckonia mlto tē poē li tuū diuſaꝝ incendijs villarū vastarēt̄ ⁊ cedibus hoim in quibꝫ prīceps au miles iste p̄uiebat. vt p̄misi ex vna pte principalis exti- tit: tn̄ tā prudēt̄ xp̄i tyro se ex vtriſ q3 ⁊ in aduersis partibꝫ armatorū gerebat vt nulus militū subditꝰ in dome aut corpe sēſit dampnum p totū decurſū guerraꝝ. ſʒ sēp in pace ſb̄diti eius q̄euerūt. Colligauerant p̄terea paulo ātea multi nobiles se in vnā societatē ⁊ aiātiā cū lisiria q̄ dam apte de quoꝝ numero idē mi les eciā fuit: huiuſ modi eni insign̄ in figura auis vel alteriꝰ argēti vł aurei aiał ob pacem seruandam cō tinuaciꝰ aliquociēs milites ⁊ mili tares deferre solēt ī almania. Accī dit āt ꝑe eadē tēpora vt canonici cu iusdā cathedrał eccłie ī nobilium eo rundem partibus male ⁊ scandalo se viuerent sicut heu in almania sa tiꝰ consuetum est Offensi sunt in ta lium vita plurimum quidam nobi les ⁊ consilium habere ceperunt int̄ se quomodo clerum vna dieruʒ īua derent: ⁊ humiliaret aliqualiter. va rijs autem varie ad quesita respō dentibus miles vbi sibi locus loq̄n di dabatur ita pro suo voto respō dit . Agnosco inquit clerum se male regere. de quo merito dolere d̄ bemus ¶ Sed ipsi scimus intra nostra territoria ⁊ in nobilium ce- tu quosdam eē raptores vsurarios manifestos ⁊ adulteros ¶ In nob queso primo vindictam faciamus in nacōnibus ⁊ increpacōnes in po pulis. quo facto. deliberemus quid fiendum sit d̄ clericis ¶ Hoc audi to. omnes deinceps de clero siluerūt qꝛ multi se in similibus vicijſ ut a suos esse reos agnouerunt ¶ Inte rea iam finitis ꝑpe annis de quibꝫ oraculum insonuerat quedam perso na militi affinitate coniunctissima in facinus quoddā infamie nimis cecidit quam quia miles velut se di lexerat: tristicia cordis vulnera tus est adeo vt mihi diceret die quadā secrete. mori ait in bello ⁊ pfodi ia culis die vna pluriesꝰ leue mihi foēt in cōpacionem huius mali quod il latum est per nequissimum virum mee amice Nollem tamen ⁊ si vale ret reo ⁊ nocenti nocere iniuste deꝰ sibi parcat Tunc ego sub intuli do mine fortassiꝰ paciencia ⁊ equanimi tas hec tolerandi pro deo qui maio ra his sustulit: mors de qua vocem audiuistis dudum esse potest . Res pondit . quia mors fame inclemen tior est nece corporea Paulo autem postea cepit secta hereticorum in

bohemia manu armata loca patrie
militis ꝛ aliorum inuadere : aduẽ
sus quam sectam nobiles frãcko=
nie ꝛ adiacentum ꝑtium nobiliuꝫ
ꝛ fidelium armatam collegerunt ꝛ
eandem qꝛ hyems instabat ꝑ nu
triẽdis quotidianis guerris contrᷓ
hereticos ad viciña loca bohẽie trãſ
miserunt: militemqꝫ prefatum i ex
ercitu eodem pro capitaneo qꝛ aĩo
bellicosissimus erat pro exercitu po
suerunt vbi cum armate fideliter ꝑ
eẽt: intrauit exẽcitũ pestis epidimie
que plurimos ꝯsumpsit : ꝛ dictum
militem sumptis ab eo ecclẽasticis
sacramentis: ab hoc nequam seculo
migrare feliciter fecit : vt ita cũ me
rito mortis duplicis fame scꝫ ꝛ cor
pis verificaretur vocacõ que precel
sit dĩna.:. .:.

Capitulum .:. Vndecimũm

FOrmice arte mltiplicĩ onẽ
ra sibi faciunt portabilioꝛ
vt sic in labore ꝑseuerent:
laboriosissimũm est animalium Jd
circo studiose victum querĩtat : rep
tum ꝑ micas minutatim portat Et
ido ysido. ethimo. li. xij. ca. iij. dicit
Formica dicta est ab eo ꝙ ferat mi
cas idest grana farris vñ Ouidius:
metha. Grande opus exiguo formi
cas ore gerẽtes ꝛ q̃uis labor huiꝰ
minuti aĩalis sit grãdis ꝛ vaꝛꝰ
tñ oneris mole ꝛ laboris multitudi
ne vix vnq̃ frãgitꝛ qꝛ aut onꝰ si ima
ꝑporcõ tũ ẽ diuidit aut alteri ꝑteꝫ
cõcedit: aut si grãde est: nũc ante nũc
retro recuruat. ꝛ gerit mõ pedibus
mõ ore. siue retrograde siue faciẽteꝫ
ferat vsqꝫ ad finẽ introductioneis
diuisa sb arte ꝑseuerat. Jn q̊ reuera
nobis segniter agentibus torporẽ
accidie multum accusat. ꝛ virtutẽ
ꝑseuerãcie cõmendat. Vade ait sa
piens o piger ad formicam Jn di
uinis igitur operibꝰ quibꝰ nunc ali
moniam in celo sumendam colligi
mus non inertes sed indefesse labo
remus varia opera virtutum diuer
sis temporibus pro tedio vitando
sumamus. nec vnq̃ a ceptis bonis
desistamus Ad q̊d hortatur b. Au
gusti. sic libro de virginitate diuisiꝰ
seminibꝰ pectoris tui tolles semen
Nũc alimonijs mediocribꝰ. Nũc
ieiunijs parcioribꝰ. lectione. ope. ꝑ
ce. vt mutacõ laboris. inducie sint q̃
etis Sunt enim quinqꝫ ꝑ que in ꝑ
obsequio arte quadam onus labo
ris facilitatur vicꝫ opm variatio.
Collaborãtis intuicõ. Oracõnis ad
mixtio. ꝑ pcãs satisfactõ. ꝛ beati
tudinis augmentacõ. de pmo b Au
gust. audisti De secũdo dicit b. Gre
go. li. v. mora. Non deseres in labo
re ꝑsistere : qꝛ sbleuacõ laboris ẽ vi
sio collaborãtis De tercõ in vitaspa
trũ legimus Cum ei beatus Antho
niꝰ in hẽrmo tedio afficeret dixit.
dñe volo saluꝰ fieri ꝛ ñ ꝑmittũt me
cogitacõẽs mee ꝛ surgẽs exiuit foris

viditq3 quēdā sedētē atq3 opātez
Angelus eni dei erat· deinde surgētē
⁊ orantem ⁊ dixit ei sic fac ⁊ saluus
eris De quarto ait b· Bernard9 in
smōe qdā Causā laboris bō cogitz
in laboē vt ipa ei pena quā patitur
culpā p q patitur repn̄tet De vltiō
aūt dt beatus Jhero· in qdā epl'a·
Nullus labor durus· nullū tpus lō
gū videri debet quo gl'a eternitat
acquiritur Nā inqt Apl'us· Non
sunt ɔdigne passiones huius tpis
ad futurā gl'az q reuelabitur in no
bis hanc artē facilitādi xp̄i oneā do
cere voluit dn̄s qn̄ Math· v· ait Dis
cite a me q2 mitis sum ⁊ humil' cor
de ⁊ inuenietis requiem animabus
vr̄is Jugū enim meū suaue ē ⁊ on9
meū leue: Hic obicit Raban9 ⁊ sol
uit Qūo inqt iugum xp̄i suaue· cū
supra dictū est Arta est via q ducit
ad vitam Dz qd angusto initio i
cipitur· processu tpis ineffabili di
lectōis dulcedine dilatatur Meli
usq3 beatus August· hoy cāz assig
nās in de verb dni sic obicit ⁊ ɔclu
dit Qui iugū dn̄i intrepida ceruice
subierūt tā difficilia picula paciūt
vt n̄ a laboribꝰ ad quietē· s3 a qete
ad laborē vocai videāt· Dz pfecto
adē spūssāus q in exterioris hōis cor
rupcōne renouat hoiez interiorē de
die in diē· ⁊ gustata requie spūali
in affluētia deliciay dei in spe futuē
btitudinis· oia p̄ntia delinit aspeā
⁊ oia grauia releuat· Et postq3 oñ

dit q maxia icōmoda sustinēt mū
dani hoies ex amoē trenoy sic ɔclu
dit: Oia seua ⁊ immania prsus faci
lia ⁊ pene nulla efficit amor Qūto ē
go facili9 ad verā btitudinē caitas
facit: qd ad miseriā qn̄tā potuit cu
piditas fecit: ¶ Piger De pseuerāti
bus ergo in dīno labore aliqua p
ducas exēpla ¶ Theo· donū pse
uerātie nō in vite pn̄cipio s3 eius cō
probat termino Multi bn̄ inchoāt
⁊ male pseuerāt E diūso qdā malo
ichoato pn̄cipio: fine bono ɔcludūt
ilb donū tāte dignitatis est ⁊ ardui
tatis iuxta sci doctoris rudimēta vt
sub nullius cadat merito ppo licet
orōne facta p se pie ⁊ ɔtinue impet
ri possit q2 meritū iusticie· orō vero
siue impet cō diuine mie innitat ⁊
p his exēpla hodie diūsa habem9·
Fuit nr̄o tpe Rex romanorum Rup
tus· de q s· ca· iij· h9 mencōez feci9·
q an̄ sui electōnem re ⁊ nomine cle
mēs extitit· ⁊ post diutia ⁊ scā sua
opa in letali quadam infirmitate
ppe a demone victus occubuit Nā
infirmitatem grauem incidit ⁊ sūp
to eukaristie sacramento se dietim
ab sancte vnctōis oleo callide ne re
ciperet subtraxit ¶ Hauserat enim
vbi nescio dyabolicum hunc insti
ctum· vt videbatur quo quidaz su
persticiōsissime credunt se post hu=
iusmodi sacramenti susceptionem
omnino migrare oportere· distulit
igit pn̄ceps recipere sacramentum

apt mortis periculū Et doctores diuini et humani iurisquos sēp dilexit verbis virum hortabantur et sibi suadebant ne omnino desineret tā salubre aīme et corpis antbidotuz Obtinuerūt tn̄ tādem illi diuina ārīdēte gracia intentū Cumqȝ pn̄tibꝰ litteratis clericis inungeretur princeps et oracōnes que de sanitate sonant virtusȝ hominis multiplicarē tur ait satis alacriter reuera si hoc sacramentū sciuissem tātū p vtroqȝ valuisse homine quemadmodum iam audio : dudum ipsum deuotissime postulassez : Fuit enim litteratus satis qui oualescens postmoduz mlt tis annis romanū gubnabat sancte impium et tādē feliciter pseuerās in bonis operibꝰ vita functus est Tempore quo artes primū in vniuersitate wienensi audiui fuit ibidem vgo deuota ordinis canoicorum regularium q deo primum deinde beate Cristine virgini sedule obsequia pstitit Jeiunijs et oracōnibus sancta ministeria pbti in festo dicte virginis satis multiplicauit et p bono ipseuerācie atqȝ vt si fieri deceret in pfi? scē martinis festo ab hac luce tpe migrarē sepe orauit Nec despexit dn̄s pces ācille Nā eadē die mlt elaps annis mortua est feliciter et vt dn̄o ꝯfido cū sancta virgine Cristina locum eterne retribucōnis intrauit Hec cū nob m loco capitali por noster wienens vir prudēs et deuotus qui virginem nouerāt p spūali solacō recitauit : multis iuuenibꝰ fratribus et senibꝰ materiam deuocōis ad dei scōs n̄ modicā ministrauit In pncipio Basil cōalij insignis quidam fur p publicam iusticiam detētus est et fraudis sue conmenta detegebat multimoda : Sentenciatus igitur ad mortem in iudicō : pure et sacramentaliter ꝯfessus est cuidam viro religioso Non modica ei sbtx erat : et i vestimētis homo magni generis videbatur Et exinde multis familiaris effectus fuerat Cum igitur de ciuitate duceretur versus locum patibuli qd satis distat p totum spacium itineris i magna multitudine populi tā alacriter incedebat et hilari vultu ymo iocundus verbis et nutibus adeo vt eum sponse ad thalamum presentandum putassz leto vultu sibi notos inuocauit et orauit vt pro eo ad deum intercederent Jn via alta voce canebat met quedam vulgaia et deuota q dudū didicerat et in stuporem omniuz mētes conuertit : Cumqȝ lictorē sursū i scala sub furca deberet ducere ita furcando ait Queso mihi respondeas Quid queso comedisti vt tam let? hodie moriens parē ei tui nūqp habui vnq t h quā i deum hēs fiduciā Cui ille Rx : Scio me grauiter deum offendisse ¶ Credo me deinde remissionem meorum facinorum p penitencie sacramentum recepisse :

Quia experiōi mihi displicere qcre-
atorē meum offendi Et si phas eēt
me mortem euadere ·tn̄ emēdacōis
ꝓpositū omnino fortiter rētētaē vellē
q̊d eciā ꝑ pn̄ti gero · Oꝫ scio n̄ expe
dit vt euadam mrotem ·nimis eni
offendi deum ꝛ homines quaē iuste
mori orꝛ meam volūtatem diuine
iusticie in hoc ꝯformo ·h̄ ꝯsiderās·
nūq̄d letus mori debeo Diuti⁹ eniꝫ
viuendo fortasſ in habno ocáderer
meis in peccatis · ꝙ autem h̄ malū
hactenus euasi donum dei est n̄ me
ritum Igitur deo grās ago Ascen
dit ergo lignum supplicij ꝛ laq̄o vi
ta reo recepta cum pseuerāciꝫ patēti
bo signis ¶ Piger Ego puto ꝙ ta
les p̄destinati eē videtur ꝛ tali sup
plicō p ōmam clemenciaꝫ velut mō
aptiori regnum celoꝝ intraēꝯpellūt
The · Idē meaū sepe n̄ iudicando si
meditā° de h̄ tāt⁹ ꝯsideraui qꝛ mul
tos q̄ vite fuerūt desolutissime nec
vlla via ꝯpesci poterāt a suis malici
is vidi ad verā ꝯfcōnem quantum
in exterioribꝫ datū est iudicaē ꝯpū
giꝛ plexos morte publica deuote mi
graē · Ediuerso multos vidim⁹ ꝑ p̄
ces aut pecuniā a morte quā merue
rāt ꝑ iudices varios libertati ꝯdon̄
tos · quos postmodū expti sumus·
fuisse deterioēs q̄ꝫ antea Difficile ei
est ꝯsueta derelinq̄re·

Capitulum duodecimum:

Hiemē q̄escūt formice ꝛ tē
cibo fruūt̄ estate p̄collecto
Vn̄ ꝓu· iij · Formice ꝑ l̄is
ifirm⁹ q̄ ꝑparat ī messe cibū sibi per
hyemē in qua n̄ est tēpus semīnā
di ꝛ arādi · futura btītudinis vita ō
signat̄ vn̄ saluator suos p̄monuit
loquens de die iudicij quādo Marci
xxiiij · ait Orate vt non fiat fuga ve
stra hyeme vel sabbato · qꝛ scꝫ vt
beatus Iheronim⁹ · ibidē dt · in alte
ro Duricia frigoris ꝓhibet ad soli
tudines pgereꝛ in montibꝫ deſtis
qꝫ latitaē In altero · ūi· trāsgressio
legis est · Per estatē vero qn̄ meten
di laborādi ꝛ seminādi tēpus est·
ꝛ laboris pn̄s vita intelligitur ꝓpt
q̊d Salomō ꝓu· vi· dt: Vade ad
formicam o piger · ꝛ considera vias
eius · ꝛ disce sapienciā · parat esta
te cibum sibi ꝛ ꝯgregat ī messe q̊d
comedat Et iterū ibidē · Si impigr
fueris · veniet vt fons messꝭ tua ꝛ e
gestas longe fugiet a te Quo ꝯ vt
b· Aug̃· li· de ꝯflictu vicioꝝ · ꝛ v tor
por ꝛ ignauia dicūt Si lcōi ꝯtinu
ato studio sēp īsistis oculoꝝ caligi
ginem incurris Si indefinenter la
crimas fundis ipsos eciam oculos
amittis ¶ Si protelatis vigilijs
psalmorum sensum ꝑsolui s · īsani
am capitis acquiris Si quotidia
no labore conficis ad opus spiritua
le non consurgis: Aduersꝭ Sꝫ beati
Bernardi ymitandum est consiliū
quo in epistola quadam dicit.:

Cum te accidia vel tedio affici sen
tis: noli ꝓpterea diffidere atq; desistere a stu
dio spũali: sed aspirantis requiem ma
nu-trahi post te iudicium obsecrans
Teste enĩ Cassiano de institu- mo
chorum Experimento cõptũ est atq;
probatum: accidie ita impugnacõez
non declinando fugiendam-sed resis
tendo supandam Piger: Dicas ne a
liquos viros vel de femineo sexu ali
quas de quibus presumenda sit soli
citudo laboris quã tãtope cõmẽdat
sancti Theologus: de vtroq; sexu
plures vt spero noui Viuebat nr̃o
tempore in Nurenbergensi cõuentu pre
quidã Euerhardus noie q̃ in priora
tus officio ibidem me precessit Hic
primũ sacerdos secularis existit et vt
mundum euaderet in mũdũ nr̃m or
dinem intrauit Jeiunia regularia
q̃ p dimidium fere annũ durãt stri
cte seruauit- dies ꝓpe nulla fuit int̃
xx- annorꝫ spacia in qua mane suꝰ
missam deuote celebrare negligeret
et postea vsq; ad tẽpus prandij au
diende confessionum in porta non i
sisteret aut animarum cõsilijs- Fuit
enim vir multũ maturus et prudẽcia
preditus licet ligue ĩpedicõis eẽt ha
buit tñ ṽ grãm lacrimarꝫ tã abundã
vt de simili nõ audierĩ Nã oĩ nocte
finitis matutinis q̃bꝫ semper inter
fuit tpus obseruauit quo fr̃es ẽnes
de priuatis oracionibus et meditaci
onibus suis ecclesiam exeundo dor
mitorium intrauerant - Quo facto
angulum aliquem eligit eccl̃e in q̃
se reponens tam amare cepit flere:
illud p dimidiam ꝓpe horam conti
nuare velut si infans aut puer foret
matrem de plorans propriam Eiu
latus et voces tam gemebunde emi
sit vt vix tam duri fuisset pectoris
qui virum audiendo lacrimas con
tinere potuisset- ¶ Mirabar de hoc
sepius presertim cum eum noueri
eẽ multum virilem et animosissime
complexionis vnde quotidiane pro
uenerãt lacime- vex q; impedicõis
ligue fuit- ñ tamen imperitus litte
ris- id q̃d predicando vo cetenus fa
cere non valuit- exhortando script-
et priu atis monitis fideliter supple
uit- Nam eo procurante et p sua mo
nita ac studijs i diuˢ parochialib;
eccl̃ijs ṽ fames et caristia fuit dũ
ubi ibi ꝑpetua bñficia et officia p̄di
cacõis fundari procurauit - et vt dota
rẽtur in eis de sufficienter in libris et
victu predicatores ordinauit- Tã
demq; ex fletu et scripturis visu in
vtroq; oculo orbatus est: et q; sic
missam celebrare nequiuit ¶ Jdcirco
co quottidie fere aut frequenter in
ebdomada deuote sumere cõsueuit
sacramentum eukaristie Tandẽ ve
ro vita functꝰ in abundancia sepul
chrum ingressus est - et vt credo cũ
copia meritorum Bonorum enim
laborum teste scriptura - gloriosus
est fructus ¶ Piger-

¶ Virum noui et amplius quã

q̄ꝫ expſſisti laūdis in eo fuerūt opa
que continuauit vſqꝫ ad extrema
Sed vnum est tantūmodo q̊d me
multoſqꝫ terruit · Mors vicꝫ subi
tanea quam passus est Nam nocte
post matutinas ambulans in alto
trāsitu tabularum quibus fouea cel
larij tegebatur · pede nō bene fixo ī
preceps deorsū ruit ꝛ statim ꝯfrac
to cerebro spūm exalauit ¶ Theolo
gus Nihil noui hic accidit · Nam
ante decennium nrī ordinis frater
Thomas capellanus ꝛ ꝯfessor soro
rū deuotissimaꝝ in stēbago basil ·
diocꝫ vir ꝑ omnia laudabilis tn̄
nescio quid opis pficere vellet in su
mitate edificij ita de sb̄ ecc̄ie ibidem
tecto cecidit ꝛ statim expirauit Pau
lo antea in argnetina apud ordinē
Johannitaꝝ de rodis q̊dā dicti or
dinꝰ sacerdos vltra quam dici pōt
deuotus eukaristie sacramētū post
q̄ꝫ die solēni eiuſdē in ꝓcessione pu
blica reuerēter vt mois est circum
portasset · mox deposita monstrantia
finem viuendi dedit: Nam hi tres
viri omnes tātam duxerunt vitam
vt specula virtutū ꝓximiꝰ extiterīt
vſqꝫ ad vite fine vltia Terror subita
nee mortis ꝛ vbi vita mala ꝑcessit
ad litterā oīm terribiliūꝫ terribiliſ
simū ē in hac vita: de q̊bꝫ Job · xxi ·
dr Ducūt i bōis dies suos ꝛ i pūcto
ad iferna descēdūt Qualꝭ iste fueit
q̊ Luce · xij · ad se dixit · Aīma habes
multa bona posita i annos plurios

requiesce · comede · bibe · epulare · Di
xit autem illi deꝰ · Stulte hac noc
te animam tuam repetent a te · que
aūt congregasti cuius erunt Eadē
nocte vt Gre · dicit · xxij · mora · sbla
tus est qui multa tpa fuit prestola
tus · vt scꝫ qui in lōguꝫ sibi sbsidia
colligēdo ꝓspiceret sbsequētē diē
vel vnū minime videret Qualis eē
nabal · fuit vir diues malicosꝰ et
pessimus quē deus ꝑcussit ꝛ mortuꝰ
est · p̄ · Re · xxv Sꝫ subitanea mors
vbi vita bona precessit sepe benefi
cium est ꝛ timenda nullatenus : Au
di de hoc beatum augustinum de vi
ta xp̄iana sic dicentem : Quid est
q̄ vis habere bonam mortem quot
ti die rogas bonam mortem det mi
hi deus · Dicis auertat deꝰ a me ma
lam mortem Mori male times · vi
uere male non times Plus igitur ti
mes mortem tuam q̄ꝫ vitā Corrige
male viuere qꝛ non pōt male mori
q̊ui bene vixit · Tuam preterea q̄ſ
tionē b · Aug̃ · libro primo de ciuita
te dei ca · ij · eciam racōnabiliē soluit
Dicebant enim pagani ꝯ xp̄ianos
Multi multaꝝ mortium feda vai
etate consumpti sunt Respōdet Au
gust · Hoc si egere ferendum est oi
buꝰ qui in hanc vitam procreati
sunt vtiqꝫ commune est hoc scio ne
minē fuisse mortuum q̊ n̄ fuerat ali
qn̄ moriturus Finis āt vite tā lon
gā q̄ꝫ breuē vitā h̊ idē facit · Quid au
tem interest quo mortis gn̄e vita

ista finiatur qñ ille cū finitur ite
rū mori ñ cogitur. Cū āt vnicuiqȝ
mortalium sub qtidianis huiꝰ vite ca
sibus innumerabiles mortes qdaȝ
modo cominent. qȝ diu incertū est
que nam earū ventura sit quero vtrū
satiꝰ sit vnam pperi moriendo. an
omnes timere viuendo. Sed alid
est qd carnis sensus infirmit pauidꝰ
refugit. alid qd mentis rō diligēt
enucliata cuiuat Mors mala putan
da non est quam bona vita pcesse
rit. neqȝ eni facit malā mortē ñ qd
seqt mortē. Nō itaqȝ multū curan
dū est eis q necessario morituri sūt
qd accidat vt moriantur. sȝ morien
do q ire cogūt Hec ille Notare eni
debes qȝ mortis mora plus hȝ pene
qȝ mors ipsa. ⁊ mortē timere crude
lius est ipa morte Vñ Ouidius i li.
eplarū. Occurrūt aīo peīdi mille fi
gure. mortisqȝ minus est pene qȝ mor
tis hȝ. ⁊ Seneca libro iij. declama
conum. Crudelius est qȝ mori sem
p timere mortem. Similiter idem
de naturalibus questionibꝰ libro.
vi. Si fulmen effugeris. repetet te
gladius. petet lapis. petet bellum.
Maximum ex periculis Sed speco
sissimum fulmen est tecum: si sensum
mortis tue celeritas infinita preueni
et Hinc prosper libro epygrama
tū Ferro. peste. fame. vincul. ardore
calore Mille modis miseros mors
rapit vna homines Et iterum sene
ca de remedijs fortune Sensus dt

morieris rō Rȝ ¶ Ista est hois
natura non. pena. Sensusqȝ dt: de
collaberis rō Quid interest an cesiȝ
moriar an punctim. Sunt tamen
tres cause. Cur deus bonos subito
mori pmittit videlicet vt parati sē
p simus: Vt de vita etiam si bona
apparet non presumamus Et vt iu
dicia dei timeamus De primo dicit
beatus Aug. in epistola quadam
Latet vltimus dies vt obseruētur
omnes dies: Sero parantur reme
dia cum mortis imminent pericula
De secundo idem dicit Vigilare det
omnis xpianus ne eum imparatuȝ
inueniat domini aduentus. Impa
tū autem inueniet dies illa quē im
patum inueniet sue vite vltimꝰ di
es De tercio dt idem libro secundo
de doctrina xpiana Timor de futurā
morte mentem necessario concutit
⁊ quasi clauatos carnis ōnes mo
tus ligno crucis affigit.:.
Explicit liber quartus formicarij.
de virtuosorum perfectorum operacoibꝰ
.:. .:.

Incipit liber quintus formicarij d
maleficijs ⁊ eorundem decepcoibus
.:.

Ultimo loco p libellum
quintuȝ sub formicarū
proprietatibꝰ de malefi
cijs ⁊ eorum decepcoi
bus concludere restat Sūt autem
formice i coloribꝰ varie qz qdā nig.
alie rufe ā pallide. p coloēs āt taliū

varia cōdicō viciorūm potest intel
ligi quamuis ipsa aīalia de se bo
na sint sicuti omnes dei creature
Sicut enim p albedinem ⁊ cando
rem vestium secundum beatum Gre
gorium · virtutum puritas ⁊ mundi
cia · ita p colores declinantes ab al
bedine secundum maius ⁊ minus vi
cōrum feculencia sacro testante elo
quio consueuit accipi : Hinc est ꝙ
beatus Johannes vidit in Apoca
l · vi · sub · iiij · coloribꝫ equorum vᵐ
nigrum Namqꝫ p̄mus albus · Se
cundus rufus Tercius niger : Et q̄r
tus pallidꝰ fuisse describit v̓ p albū
Christi caro purissima · p rufum q̄
sb̓ specie religionis vel virtutis hoi
nes decipiunt Per nigrum qui mai
festa habent vicia · Et p pallidum
ad modum mortis colorati · p secuto
res bonorum secundum glosam de
bet intelligi Insessores vero equoꝝ
taliū triū · tres differēcias demonū
tales malos regētes hoies designāt
Quia omnes maloꝝ hominū hꝰ vi
te acies informant ⁊ ducunt p cer
tos demones ¶ Piger Desidero igi
tur noscē Primo q̄t modis ⁊ q̄liter
malefici ⁊ supsticōsi sibiqꝫ siles re
guntur eq̄tātur ⁊ dementātur p demo
nes quos non ambigo in vicijs eē
varios ⁊ malicia carbonibꝰ nigrio
res Juxta illō Trenoꝝ · iiij · Denig̃
ta est sup carbones facies eoꝝ ⁊ nō
sunt cogniti i plateis Theo · Huma
nus aīmꝰ in hꝰ vite exilio mole p̄s

sus corporis ⁊ captus in eius deni ēga
sculo multimodis fantasijs deludit
de quibꝫ dicetur in sequentibꝫ Quā
tum tamen presentibus sufficiat t s
possunt ocurrere interiorum vel ex
teriorum apparencie sensuum rare ⁊
ammirabiles Quidam eniꝫ vigilā
do vident mira ex dīna grā · alij p ce
reb̓ vicia · ⁊ alij ex demonis astucia
p primū cōstituūtur q̄dam ꝓphete ·
p secūdum decipiuntur tales mani
aci · ⁊ per tercium deludunt multi de
moniace De primis late dictum est
li : ij · precedenti Cōtingit tū ꝙ mag
nis peccatoribꝫ dei clemēcia aliqñ
ońdit animarum penas q̄s hic ma
nēdo demeruerūt habere i vita alia
de secundis certū est dūm Albertū
legentibus in tercō libro de sōno ⁊
vigilia ⁊ Auicennā · ⁊ Galienū i su
is medicinalibꝰ · ꝙ ex vicō ⁊ debili
tate cerebri ⁊ ex melācolia varia in
firmitas quā vocāt maniā cōbitur
nālit sine demois ope · p quā mul
ta apparēt hoi que i re nulla sūt sed i
ymaginacōne ⁊ fantasia tātūmodo
de tercō autem sunt exempla inume
ra q̊modo deludūt sensus hoim per
demones ¶ Piger : Audiuimus ali
quando ab antiquioibus eos vt as
serebant vidisse nocturno tempore
exercitus velut armatorum in vari
is apparencijs armatorum equorū
redarum ⁊ similium · quid hoc veri
tatis habeat edoceri cupio

Theologus Mōnstra talia aliquā do bella futura prenosticant Aliqñ p hoc demones incautos decipiunt; Aliqñ eciam quales fint malorū pene innuunt de quibus omnibus exem pla habemus tā in sacra scriptura q̄ alibi Nam Josue secūdo· qñ primo terram promissionis ad capiendū ihericō intrauerat· vidit virū i agro stantem contra se· et euaginatam tenentem gladium: quo rñdente q̄ princeps eēt a deo missus ad regendū israhel exercitū Josue lapsus in terrā virum verius dei angelum venerarus est· Dic et secundo machabeorū·iij Cum heliodorus mente spoliandi templum idem introisset apparuit quidam equus terribilē habens insessorem optimis indumentis adornatus· Jsq; heliodoro impetu priores calces elisit Qui n̄ sedebat videbat arma habere aurea Alij eciam apparuerunt duo iuuenes virtute decori: optimi gloria: speciosi; amictu: qui circumsteterunt eum· et ex vtraq; pte flagellabant eum sine intermissione multis plagis· Dicq; eciam ibidem v· āte immanissimam psecucōnem israhel factā p anthiochum dicitur ·Contingit p vniuersam iherosolimorum ciuitatem videri diebus xl·p aera equites discurrentes·in auratas stolas habentes et hastis quasi coire āmatis et cursus equorum p ordines digestos et cgressiones fieri continus et scutorum motus et galeatorum multitudinem gladijs districtis: et telorum iactus: et aureorum arorum splendorem· omnisq; generis loricarum Qua propter omnes rogabant in bonum monstra conuerti· Et ibidem iam finita psecucōe cū Judas machabeus in pl̄io cōsisteret Apparuerunt aduersarijs de celo viri in equis frenis aureis· decorū ducatum iudeis prestantes: de quibus ij· machabeum medium habentes ārmis suis circumseptum incolumen cōseruabant Jdemq; xi· precedentes iudam cum suis in aliud bellum israhel apparuit precedens eos eques in veste candida· armis aureis hastam vibrans Et ca·xv·ibidem vidit Onyam et Jheremiam sibi gladiū porrigentem pro victoria· Dic eciam territo famulo helisei qui vidit syros montem circumdare in infinita multitudine· oracōe facta vt oculi famuli aperirentur: vidit idem montem plenum equorum et curruum igneorum in circuitu helisei vñ et dixerat Noli timere plures enī; nobiscum sunt q̄ cum illis ·ij·Re·vi· Similia legimus de viris armatorū exercitibus in aere ante euersionē; vltimam Jherosolimorum factam p tytum et vespasianum: Nam Josephus·li·vij·de bello iudayco dt de eodem ·supra ciuitatem sidus stetit gladio simile et p ānū pseuerauit Cometes ante sol' occasum visi sūt

in aere ferrei currus totis regioni-
bus ⁊ armate acies circumfuse. ⁊
plura ibi ponit similia. Similiter
ante effusum sanguinem xp̄ianorū
tempore gothorꝫ ⁊ longobardorꝫ
refert beatus gregorius in omelia
in ytalia vise sunt prefate acies ut
sup istud: Luce. xxi. Erunt signa in
sole ⁊ luna: Priusquam inquit yta
lia gentili gladio ferienda trade-
retur Igneas in celo acies vidim⁹
Ipsum qui postea humani generis
fusus est sanguinem choruscantem
Ex quibus iam liquet ex certitu m:
apparencias dei n utu futura guerra
rum mala preferre vt his aut spes
victorie apud eos. qui meruerunt
acquiratur aut a malignis homini
bus pena diuina agnoscatur. Aut
apud bonos ⁊ innocentes paciencie
scutum contra infausta arripiatur
q̄ omnia dei munera sunt. a thesau
ro diuine prouidencie huic mundo
transmissa ¶ :Preterea eo tempore
quo regno bohemie ⁊ adiacentib⁹
sibi ptibus per diuersarum sectarū
tam in fide honore ⁊ rebus at homi
num cedibus iactura grauissima in
minebat prout multis germanie e
piscopis presentibus in Nurēbga
A domino petro episcopo Augustē
si viro fidedigno audiui cir metas
regni prefati nocturno tempore ver
sus vallem quandam :audita sunt
clamores ⁊ ꝯgressiones equestriū.
virorum induti varijs coloribꝫ visi

sunt sepius Quidam enim equorū
insessores rubeis: alij nigris ⁊ simi
libꝫ erant induti coloribus Stupe
bant ex his plurimi ⁊ diuersi varie
hec interpretabantur : Fuerunt ꝑ
tunc duo armigeri audaces satis i
castro non multum distanti a loco
monstrorum qui omnino scire volē
tes quid veritatis sibi visa pretendē
rent nocte quadam versus vallem:
vbi solita videre conspexerunt iter
arripuerunt: Antequaꝫ autem his
appropinquare auderent : ꝯpunct⁹
vnus dixit alteri Sufficiat nobis
ista vidisse. ego his non approxia
bo dictum est veterum cū talib⁹ nl'
lum debere iocari Quem alter velut
pauidum increpans: equum pupu
git ⁊ cum eo congressu omnibꝫ an
tedictis exercitibus appropinquit:
De quibus vnus egrediens : caput
audaci illi amputauit ⁊ ad suos r̄
dijt :quo viso ille qui timidus sub
stiterat fugam inijt ⁊ funesta noua
nunciauit: In crastino autem trūca
tus reperitur ⁊ caput sed in valle v̄
acies vise fuerant nullius hominis
vel equi vestium repertuꝫ est :sed tā
tummodo in lutoꝯ locis signa que
dam ⁊ vestigia auium visa sunt
Preterea pictorem quendam in ec
clesia nostra Columbariensi laborā
tem habuimus infirmitatibus tri
bus Nam in colore mortuo videba
tur similior q̄ꝫ viventi: semisurdus
fuit audituq̄ multum in ligua bal

buciē? · Quas infirmitates cum au
dissem sibi p q̄dā fantasma inflic
tas a pictoꝛe que sequuntur ipē audi
ui Cū inq̄t iunioꝛ in taberna cum so
cijs versus noctem cōuixissem nocte
retra: solus iter arripui · accinctus
gladio ꝛ versus villam aliam quā
mihi nominauit ꝓpe cum: visum est
autem mihi cū eēm inter vineas
quedā terribilia obuiare n̄ in ipso
itinere sed ꝓpe viam: Quo facto de
itinē salij gladium eduxi · ꝛ versus
locum fantasmatis iuuenili fatuita
te ꝛ vini calore animatus p cussi in
certum Cum autem neminē viderē
in ipō ictu aerem nescio quem me
ptrāseuntem sensi q̄ statim infect?
quas in me videtis infirmitates ꝛ
nas contraxi Tempore etiā quo saci
imperij electores in cau? fidei ꝓ bo
nis regni bohemie dieti in Nureb
ga celebrarent: ꝯuenerūt in eadem
mā quadā die sil? vno in cōmodo l?
ꝯclaui multi epi in tam sacre pagīe
q̄ꝫ canonicī iuris quidam doctores
Ibi enim archiepus maguntinus?
fuit ¶ Episcopi Herbipolensis·
Augustenß: ꝯsi bene enim memo
ror Bambergenß Et ego int? hos
inferioꝛ ꝛ minimus ¶: Seclusis
igitur secularibus post finem t?cta
tu? fidei dn̄s Maguntinu? de quo p̄
misi vir magne industrie ꝛ fidedig
nus coram p̄fatis q̄d sequitur recita
uit Nominauit nobis eni quendam re
mi sibi bene notum militem: cuius
ꝓtunc filius? viuebat Qui mile? fu
p oēs pene iferioris almanie nobi
les semp extiterat minus in reb?
bellicis imperitus gerebat aut̄ ꝛ
padebatur nonnūq̄ꝫ ꝓpter suā aī
mositatem vel fortitudinē ab alijs
graues guerras ꝓpter quas non sē
per de die sed nocturno tempore ad
loca sibi comodosa equitare solebat
Hic igitur quadam nocte coassūp
tis famuli? p siluam circa renum eq̄
tare voluit · ꝛ principium eiusdem i
trauit ¶ Antequam vero finem sil
ue haberent · vltra quam campus
latus iacebat prout moris est eoꝝ
qui veretur insidias p̄misit famulū
vt in termino silue videret an ne in
campo isidie alique eēnt luna isplē
dete vel astris lucentib? h? videri po
terant Famulus igitur cū p arborū
ramos exploraret cōmissum vidit p
campi longitudinem exercitū satis
mirabilē appropinquare in equis:
quo viso ꝯsiderata intimauit militi
qui ait: stemus ad modicum quia
verisimile est pro huius exercit? pos
terioꝛ custodia subsecuturos alios
Ad quos ꝓperabimus ꝛ an inimi
ci sint q̄ p̄cesserūt an amici experie=
mur nec paucos timebimus Deide
morula transacta de silua cū suis mi
les recessit: in campū venit · ꝛ nemi
nē nisi quendam equestrē i eq̄ sede
tem ꝛ in manu alium ducentē equū
eminus sequentem suos ituitus ē
Ad hunc cum miles venisset q̄s eēt

q̄sivit in hec verba. Nūquid tu coc⁹ meus es. Ita enim sibi a lōginq̄ vi debatur. paulo eciam antea cocus eiusdem militis vita functus fuerat Qui R. sū dn̄e: Quid ait miles h̄ facis ⁊ qui sunt hij qui precesserūt Cui defunctus respondit Domine hij qui precedūt sunt nobiles ⁊ ar migeri tales ⁊ tales multos eni noī ne exp̄ssit xp̄o: quos oportet ⁊ me cū eis ista nocte ee iherosolimis q2 hec pena nr̄a est: Et miles iter2: q̄d sibi vult equ⁹ iste quē ducis nullo ī sedente Ad vestr2 respōdit obseq̄ū erit: Si meū ad terrā scām venire velitis Securus esto te p fide xp̄ia nam recedēdo ⁊ reuertēdo vos viuū reducā si meis obtēpabitis monit Tūc miles dieb⁹ meis mira attēp ui his hoc addam eciā mirabile Di sua dedib⁹ igitur illō famulis. De eq̄ xp̄o miles p̄silūt. defuncti equū ascendit ⁊ ab oculis famulor2 vt q3 equester sbtract⁹ est Sequēti die famul⁹ iuxta dictū expectātib⁹ miles ⁊ defunct⁹ redierūt ad locū v̄ p̄mū pueneràt. Tunc defunct⁹ militi ait: Ne fantasma oīno fictū illa fuisse c̄ datis: duo que vob̄ do rara reseruate in mei memoriā: vnde ptulit map pulam pruam de salamādra ⁊ cultel lum in vagina Primū inq̄t cū imū dum fuit igne purgate. nec ei noce bit Alterum caute tractetis quia. ab eo vulneratus intoxicatus erit Et ita defunctus ab oculis militis euanuit. Ex hijs prudens lector colligere poterit nocturnos exercitus nonnunquam videri a bonis ⁊ a malis. Qui autem lacius de ta lium natura scire cupit. legat deīde Domini wilhelmi parisiens p̄tem vltimam de vniuerso ⁊ me ab eius dem sentencia declinasse non vide bit Piger

An anime defunctorum sua exeunt receptacula: ⁊ si sic. que hoc facere possint ⁊ eciam quas prefatas appi cōnes faciat. bonus vel malus ange lus quero Theologus

Sanctus doctor tibi desup respon det in iiij. dis. xlv. questione prima. sic d. Sed pondera verba q2 graui da sunt sentencijs. Secundum in quit dispositōnem diuine prouiden cie aliquando anime seperate a suis receptaculis egresse conspectibus hominum presentantur sicut Aug. probat libro de cura pro mortuis ⁊ de bonis exemplificat vt de sanctis in celo Et hoc eciā credi potest q̄ ali quando de damnatis ptingat: q̄ ad erudicōnem hoīm ⁊ t'rore p̄mit tuntur viuentibus apparere aut ec ad suffragia expetenda: q̄ntū ad il los qui in purgatorio detinent. vt p multa exempla patet quarto li bro dyalogorum. beati Gregorij. Nam glorificati quando volunt. s̄ alij non nisi quando permittit deus nobis apparere possunt. quia si ita sunt penis oppressi. vt enim de sua

miſeria magis doleāt q̄ carēt viuis
apparere: Et q̄uis aliqn̄ aīme ſanc
toꝝ vel dānatoꝝ pn̄ſētialit̄ aſſint
vbi apparēt nō tn̄ credēdum eſt ſē
ꝑ accidere Aliqn̄ hmōi apparicōes
fiunt vel in dormiēdo vel in vigilan
do opacōne bonoꝝ vel maloꝝ ſpiri
tuum ad inſtructōnem vel decepcōꝫ
viuencium: Dicit eciā ⁊ viui homi
nes aliqn̄ alijs apparent ⁊ eis mł
ta dicūt in ſōnis cū tn̄ ꝯſtet eos n̄
eē preſentes ſicut Aug̃ ꝑ multa exē
pla probat libro ō cura ꝑ mortuis
āgēda h̄ de Tho:·

Capitulum ·:· Secundum:

Formice q̄ domos edificāt
extra ſolitudines ꝓpe homi
nes vel beſtias: deuaſtacō
nes ſepe paciūt Nā modo hoim cu
oſitate mō pecudum cōculcacōe nūc
canū inueſtigacōe nūc eciam auiuꝫ
comeſtione ⁊ alijs diuꝰ deturbacōi
bꝫ in mundo vel ꝓpe mūdū nidificā
tes inquietantur: Ei ſqꝫ accidit ſic
grano illi q̊d ſecus viam cecidit· ⁊
venerunt volucres ⁊ comederūt illō
Math·xiij· Venit enim mal9 ·id ē
dyabolus dicit glō: ⁊ rapit q̊d ſcia
tum eſt i corde ei9 Hic eſt ſcꝫ ager
q̊ ſeminatus eſt ſecus viam ·ita ex
ponit ipa veritas xp̄s Memorandū
eſt in ꝓpoſito verbum allegatū b·
Gre·xxxi·mora·s̃·li·iiij·v·ca· q̊ ōt:
ſuꝑ iſto Strucō obliuiſcit̄ q̄ pes
cōculcet oua· aut beſtia agri ꝯterat
ea Quid iq̄t in pede n̄ trāſitus opa
cōis accipit̄ Quid in agro n̄ mūd9
iſte ſignatur de q̊ in euāgelio dn̄s
ōt Ager aūt eſt mūdus Quid i beſ
tia n̄ antiqu9 hoſtis exp̄mit̄ q̊ h9
mūdi rapinis inſidians humana
q̊tidie morte ſaciatur Pūt āt ꝑ for
micas iſtas q̄ ſtulte domum ꝓpe ho
ſtes collocāt hn̄ hoīes intelligi q̊ do
mum ⁊ habitacōeꝫ ꝓpam ꝯ inſidias
dyaboli eccleſiaſticis cerimonijs n̄
ſtudioſe muniūt· Nam aqua bene
dicta omni die dominica ꝓut ipſe
exorciſmus notat in habitacōibꝫ
fidelium deberet aſpergi et ſal exor
ciſatum protunc fideliter ſumi De
⁊ ſua mane ⁊ ſepe quiſqꝫ fidelis cru
cis caractere inſignire· ⁊ a peccatis
ꝑſtim grauibꝫ ſe immunem cuſto
dire· angelumqꝫ ꝓpium ſepe pro tu
tela inuocare cum ōino auxilio
Piger Jam conicō vnde fortaſſis q̊
buſdam plaga quedam venit vt i
eorū habitacōibꝫ demonum tumł
tus ſepe in quietudines ponāt am
mirandas ¶ Theologus hec multis
ex cauſ ꝑmittit dei iuſticia· aut mi
ſericordia non tn̄ ſemꝑ ex obmiſſi
one alicuius de pretactis circūſtan
cijs: ſed aliqn̄ ꝓ merito acquirēdo
paciētie: De priō ſume taliuſmodi
exēplū In minori baſilea paulo ā
te preſens generāle concilium· domi
cilium habuit q̊dā de mala vita ⁊
forte de maleficijs ſat̄ ſuſpectus fi
liā h̄ habuit q̄ i domo iuueni cui ō

nuptui tradidit ꝛ tādē senex pr̄ eg°
tare cepit Ad filiāq3 ꝛ ad filiastrū
demōstrato quodā scrinio dixit. h̄
ait vasculū nō moueatis alioq̄n pe
nitēcia ducimini. sed ī loco stare p
mittite post meū decessū Et ita ī bui
vetul⁹ expirauit Trāsacto tpe pluiō
nᵉ filia nec eius maritus magni pē
dit prīs iussum Sed de domo pori
m aliā domū cīulā se trāsferentes sci
mī q̄d satis modicū fuit portauit ex
domū versus nouū hospiciū sed ī ipō
itinē tāti ponderis eē cepit vt ī ipso
viriles artus deficerēt. ꝛ exinde vx
orē p adiutorio inuocauit: Hec āt
vxor an postmodū in domo scrinū
aperuerit vel quo aliomō in caute se
circa vas habuerit: obliuioni tradi
di Vnū ꝯstat ꝙ in domū nouā cū in
fantulo quē genuerāt pntes p̄dicti
venerūt. ꝛ ecce subito vxor velut ra
bida sup cunas infantis irruit eum
necare volēs. Qd̄ maritus intuens
vi vxorē3 inuasit: ꝛ eam a demone
obsessam eē didicit: qui cū exorcisa
retur minatus ē demō se nō exiturꝫ
nisi eā necaret: ꝛ ita factū est sup ex
orciste manibꝰ Altera die maritus
p viā strate in cedēs publice casū la
pidis recepit inopinatissime de su
piori pte cuiusdam cannalis cadēt.
ꝛ ī facie cooꝑacōe vt videbat̄ dīo
nis percussus est tā deformiter vt hō
vix videretur eē In argētinēsi dio
cesi duo sorores vna cohabitabāt
domo: senior margaretha. Junior
vero barbara vocabatur. Senior
matura deuota ꝛ expta satis erat ꝛ ā
de castitatis ꝓpositū habuerūt ꝛ iō
hostem eis insidiantem demonē pa
lam ꝛ clam multis annis sustinue
rūt: Nam aliq̄n p vocē h̄ptis iu
niorem demon seq̄batur vbi icessit
in domo. aliquādo versus aures sibi
clamitabat nonnunquam sonitus
ꝛ strepitus terribiles faciebat quo
usq3 extranei eciam talia pciperent.
Qui domum eandem intrauerāt gra
cia alicuius operis expediendi Ap
propinquabat post tres circiter ā
nos festum omnium sanctorum su
per quo senior q̄ valde deuota fuit:
confiteri volebat. Hanc dum sa
cerdotem in ecclesia vellet accedere
grā ꝯfitendi. quidā malignus spi
tus impulit ictu quodam tam vali
do vt fere ad terrā caderet. nec tū ṽ
go a ꝓposito destitit sed postmodū
confessa est non curans demonis im
pulsum. quem tamen grauiter sensē
rat infra modicum tēpus postea sb̄
specie magne musce vēit aliquociēs
demō auibꝰ se appēdēs iunioris ali
quando per dorsum eius extrinsec⁹
Aliquando vero capiti insidebat et
quandocumq3 sibi appropinquare
voluit. pius ad spacium modicum
sonitu quodam signum dare sole=
bat sui aduentus. tandem cum iuni
or quadam nocte in ira notabili se
ad lectum posuisset. ob quam causā
nescio. venit more solito demon. q̄

virginem possedit ꝛ in capite tāva
lide pressit · vt putaret se ꝑdidisse
vsū rōis · Hoc āt comiacenti sibi so
rori indicauit · ꝫ illa eam iuuare de
cetero nō valebat ¶ Nihil ꝑterea p⁹
hanc obsessionem inq̄etudinis au
ditum est in domo : ꝫ in vigilia pas
che ꝛ in sacris noctibꝫ sequentibꝫ ·
Juuenis crudeliter a demone vexa
batur : hec cum ad me deducta eēt :
semp enim vtebatur rōne · adhorta
tus sum vt ꝯfiteretur mihi sacram̄
taliter q̊d cū ꝓmpto animo ꝛ duo
to incepisset ¶ Jta demon se eius imē
sit faucibus vt nullatenus loqui va
leret concepta probabam autē pos
tea p certa verba an aliquā lateret
fictio feminea ¶ Sed luce clarius di
abolum intuebar in ea certis ex sig
nis ¶ Piger Sacio p exorcistā tēp
tatum fuit quicq̊d circa eam fieri po
tuit vt liberaretur : ꝛ tamen non fu
it liberata a demone pro tunc que er
go causa huius fuit ¶ : Theolog⁹
Sex ex causꝭ aliq̊s n̄ liberatur aut
ꝓpter puritatem fidei offerencium ā
ꝓpter peccata demonium sustinen
tium · aut ꝓpter accōmoda remedia
adhibere negligentium · aut ꝓpter
exorciste aliq̊d in fide vicium : ā ꝓ
ter reuerenciam virtutum in alio
existencium : De primis duobꝫ ha
bes exēplū Math · xvij · ꝛ Marci · ix ·
In prē vnici filij sui lunatici · ꝛ dis
cipulorꝝ xp̄i p̄ntia Primo ei offerēs
ꝛ turba fide carebat : vn̄ pr̄ lacrimis
orauit : Credo domine adiuua incre
dulitatem meam ꝛ ad turbā ihesus
ait · O generacō incredula ꝛ peruersa
quousq3 ero vobiscum : De secundo
videlicet de sustinente demonium ihe
sus increpabat eum scꝫ filium · qꝛ vt
beatus Jhero · ibi dicit ꝓpter pecca
ta sua a demone fuit oppressus · De
tercō s̄ neglectu debitorꝝ remediorꝝ
patet qꝛ non fuerunt presentes boī
ꝛ pfecti viri : Vnde Cris · ibi dicit :
Columne fidei non aderant videlicꝫ
Petrus Jacobꝫ ꝛ Johannes Sed
in trāsfiguracōe xp̄i iam p̄ntes erāt
nec oracō · et ieiunium aderant : sine
quibꝫ xp̄us ait : hoc genus demonio
rum non eicitur vn̄ Origenes ibi di
cit Si aliqū oportuerit nos circa cu
rationem tale aliquid patientiꝫ p
manere · non admiremur nec inter
rogemus : nec loquamur quasi au
dienti spiritui inmundo : sed abigā
mus ieiunijs ꝛ oracōnibus spiritus
malignos : ꝛ glosa dicit : Hoc ge
nus demonij id est ista carnaliū vo
luptatum mutabilitas ad quam scꝫ
spiritus ille inclinabat non vincit
nisi spiritus oracōne confirmetur ·
ꝛ caro p ieiunium maceretur : De
quarto exorciste vicō p̄btim in fide
patet ibidem de xp̄i discipul' cōpre
sentibus : vnde postea secreto disci
puli querentes causam sue impotē
cie ¶ Respondit propter increduli
tatem vestram Amen dico vobis si
habueritis fidem sicut g̃nū sinapis

dicetis monti huic trāsi ⁊ transibit vñ hilarius Crediderūt quidē apl'i non dū tñ erant pfecte fidei Nā do mino in monte demorāte ⁊ ipis cū turba residētibus quidam tepor eorum fidem relaxauerat. De quinto ptz in vitaspatꝝ vbi legimus aliqñ obsessos ñ liberatos p scm̄ Anthonium. eius discipulū paulū liberasse De sexto patebit infra v' d maleficiatis habebim⁹ Piger: de inq̄etātib⁹ domos da exēpla Theolog⁹ Vix iā decem anni sunt trāsacti qꝫ i ciuitate Nurenbgensi mōsteriū nri ordinis scē katherine dictū cū extēma difficultate reformabatur p vndecim illuc trāsmissas deuotas reformēces ab alio reformato loco Fuerūt enī oēs sorores in dicto monasterio ad reformacōem inuoluntarie. ⁊ p se cplices sibi in ciuitate nō paucas habuerūt post qꝫ igitur locus regulariter clausus est ⁊ ceruicosa gens sex⁹ fragilis colla iugo submisit obediencie venit in monasteriū q̄dā demon q̄ p̄mū sonitub⁹ nocturnis i̅solitis moniales quasdā i̅festabat Q̄d cum ad me venit: psuasi vt talia non crederent eē a demone s; a murilegis ⁊ gliribus vel ex debilitate capitis: qꝛ deliramenta suspicabar affuisse mulierum Altera nocte venit demon ⁊ vnam de his q̄ rebelles extiterāt. vt puto sacristanam matutinas pulsara volentem ita cpressit: vt eadē die putaretur sepultuē tradi debere ⁊ tādē tā de die qꝫ de nocte sic inquietabat cuētu prefatus demon vt p totā noctem oporteret p vices custodias vigilancium sororū ponere qꝛ nulla audebat sola incedere. Fuit autem totus stupidus effectus sexus mollis ⁊ feminē⁹ ita vt neqꝫ ego scirem q̄d cum eis eēm facturus. Tamen orōnes priuatas singulis iniunxi ⁊ publicas paciēciam habere predicaui ⁊ vt in domīo cfiderēt sepe suasi ¶ In prefato vero ope licet demonis malicia cia aliquid acquirerem: quedā enī dixerūt. Ecce quando latā viam ⁊ antiquam ambulauimus hec nob' nunqꝫ acciderunt ¶ Sed tamen p dei graciam dyabolus plus perdidit hoc in ludo qꝫ acq̄siuerit Quia q̄dā ceruicose femine. quas ad plenum pietas reformatorum nō valebat t'hē h' fantasma adeo terruit. vt tociꝰ vite sue facinora cfiterēt sacramētalit' vestes vetēs deponerent. ⁊ nouas secūd ordinis formā īduerēt ⁊ in aliā vitā nouā se trāsfōrret hoc cū demon videret: tādē p dei grāz recessit ⁊ nescio quo deuenit Tpe cōstācien̄ cilij in curia sororꝝ deuotarū q̄ canonisse regulares sūt ⁊ vocātur monasterij pilluru et prope Nurēbg. Epistetēs dyocēs Quidā spūs nocturnis tpib⁹ multos īq̄etare solebat Sed monasterium sororum ab intra nullatenus pturbabat. In domo vero capellani ⁊ locis

eidem continuis molestus multis
extitit q̄busdā strepitibꝫ ⁊ sibul
ac pulsibꝫ nō multū excellentibꝫ: ꝫ
manifestis aliqñ eni ad piete pcu
ciebat aliqū vero ioculator varias
mimoꝝ fistulas vt videbatur fla
bat ⁊ talia ñ nociua mltū gestiebat
Quidā interea frater de ꝯuētu Nu
rēbergēsi deuotus mihi notus circa
festa q̄dā petitus est vt capellanuꝫ
in diuinis iuuaret q̄ cū in supiorē p
tē domus poneretur: ⁊ spūm ignoā
ret: nocte fantasma sēsit q̄d sibi tuni
cam quā circa se positā habuit ab
straxit: Et exinde frater clamare cepit
Fures fures succurrite hoīes: hoc cā
panarius q̄ in eadem domo iacebat
audiuit ⁊ negociū intellexit. lumen
accēdit ⁊ clamantē adijt. cūqꝫ stu=
pidū reperit ⁊ vestimenta quibꝫ te
ctus fuerat distincta vidit p spūm
in camera Scapulare autē fris nul
libi repire potuerunt quousqꝫ tādē
foramē q̄ddam satis puū in piete
conspexerūt: In illō enim spiritus
ille scapulare strictissime ꝯuolutuꝫ
⁊ glomeratū abscōderat Finito ve
ro anno vno aut circiter. fantasma
illō abscessit Piger Quales queso
mihi dicas illi spūs sūt q̄ sic inq̄e=
tāt hoīes. an aīe sūt sepate. vel ma
ligni spūs demonū Theologꝰ: Pro
ut ex fine p̄cedētis ca. elicere potes.
aīe ñ sūt veisilr ꝫ oīno demoēs q̄ in
mltiplici sūt drā Nā q̄dā neminē
pūt ledē grauit saltē. ꝫ solū pncipa
lit ioculacōnes exercent. Alij incubi
sūt vel succubi p̄mētes nocturno tē
poē hoīes l pccō luxuie coinq̄nātes
eos: alij vero sūt q̄ hoīes lacerādi vl
necādi hn̄t ptātē De quibꝫ ita dicit
Cassianus. Coll. serem. i. Tot eē in
mūdos spūs q̄t ī hoībꝫ studia ñ du
bie ꝯprobatur: Nā nō nllos eorū
q̄s eciam paganos vulgꝰ appellat
ita seductores ⁊ ioculatoēs eē mai
festum est. vt certa queqꝫ loca seu
vias iugiter obsidentes. ne q̄q̄ tor
mentis eoꝝ q̄s pretereūtes poterūt
decipe delectentur: sed de risu tātūꝰ
⁊ illusione ꝯtenti: fatigare eos poti
us studeant q̄ nocere. quosdam ve
ro solūmodo in nocturnis incubacōni
bꝫ hoīm pnoctare. alios ita eē furoi
ac truculentie deditos: vt ñ sint cō
tēti illoꝝ tm̄mō corpa q̄s suppleue
runt atroci dilaceracōe vexare ꝫ eciā
irruere superuenius trāseūtes. atqꝫ
affligē illos seuissiā cede festinent
quales illi in euāgelio vicꝫ Math:
viij. describūt Hil'ia dt wilhelmꝰ
vbi s̄ de vniuso.:.

Capitulum .:. Tercium.

FRigus graue oviꝰ formica
rum superueniens prolē im
pedit aut nasci retardat. l
in toto necat Nimiū eniꝫ algor ⁊ fri
goris magnitudo vitā adimit vi=
uentibus ⁊ viuificandis sepe nocet
intelligi possunt que calore cari
tatis ⁊ a sole iusticie aliena: sed
In frigore autem malorum corda

torpore maliti(e) vel pfidie sūt plena Quo 3 de forti mulieri pu. vlti. dr. Non timebit domui sue a frigoribꝰ niuis vbi glō. Frigora niuis sūt corda maloꝝ pfidie torpore algentia de qbꝰ dr vicz Math. xxiiij. Quoniam habūdauit iniqtas: refrigescet caritas mltoꝝ que corda niue illa opprimūtur: que ob supbiā de celo corruētes in tenebras adhuc velut angelū lucis ostēdere presumūt ⁊ habitū niueū preferunt. qd dei ⁊ āgelorum eius ꝓpium est scz niueo habitu sue v̄tutis claritatem signare Non timebit autez domui sue a frigoribus niuis. hec mulier. qꝛ credidit deo dicenti ꝙ porte inferi ñ ꝑualebūt aduersus eam Oēs eni domestici eius vestiti sunt duplicibus: sapiencia scz ad hereses reuelandas ⁊ paciētia ad tolerandas aptorum hostium pugnas: vel vestiti sūt duplicibus qꝛ ꝑmissionē habent vite que nūc est ⁊ future. Nunc adiuti a deo o ne deficiant. tūc aūt in beatitudine dīna visione ditati. Itē vestiti sūt duplicibus. vna veste operis. altera mētis fide scz ⁊ factis Sacra mētis qz redēptoris imbuti ⁊ exēpl Hec in glō. Per frigus igit qd ꝑlificacōni formicaꝝ est nociuū. maleficoꝝ supsticōnes accipe possumꝰ Maleficus eni dicitur quasi malefaciēs vel male fidē seruās ⁊ vtrūqz in maleficis. qui supsticōnibus operibus ꝓximū ledūt satis reperitur.

Piger Supsticōnum ex b. ysidoro scio multe sunt spēs. ß qꝛ de maleficis inēcōem fecisti Quot modis nocē possint ꝓximis nūc edicito The. Septē mihi modi occurrūt. qbꝰ ex pte eoꝝ que sunt hoīs nocē pnt sed nūqȝ nisi deo pmittēte Neqz eo quo nocē dicuntur tempore actōez vel passionem p se immediate infe rūt. ß p v̄ba ritus l' facta quasi per pacta inita cū demoībꝰ ledere dicūtur Nam pociꝰ demones hec ⁊ immediate lesiua inferunt. Vnus igitur modꝰ est q̄ amorē malū ingerunt viro alicui ad mulierē aliquā l' mulieri ad viꝝ Alius est qñ odium vl' inuidiā in aliq̄ seminare ꝓcurāt. Tercius est in his q̄ maleficiati dicūtur ne vi gñatiua vti valeāt ad feminā vel viceūsa femelle ad virū Quartus modus cū in membro aliquo hominem egrotare faciūt Quintus cū a vita priuant Sextus quādo vsu rōnis aliquem priuāt Septimus cum quocumqz predictorū modorum aliquem in suis rebꝰ vel animalibus ledere querunt cū effcū Piger Peto de his fūditus oibꝰ informari qꝛ qdā talia aut negāt omnino aut causis naturalibꝰ solū ascribūt. ā i pte ñ ea ꝯcedūt. The. Fūditus noscē talia ad modicū vtile eēt. ꝑō forte qbusdā nocēt. oportet ei ꝓhibitos inspicere libros vl' supsticōsa aliqua que ociosum esset in tāta temporis egestate perlegere:

Dimones ledunt hoīes ... septē modis

Nec opus est scire talia late tibi p̄
sertim q̄ ex ↄdicōne status ad id n̄
obligaris Verum tn̄ exempla tibi
r̄ dā ꝛ doctrinas aliquas petito tuo
accomodas· quaꝝ habeo pti a doc
toribꝫ nostre facultatis· ptim eciam
p experiēciam cuiusdam ꝓbi iudi
cis secularis ꝛ fidedigni q̄ q̄stioni
bꝫ ↄfessionibꝫ ac publicis expiēcijs
ꝛ p̄uatis talia multa didicit cū q̄ la
te ꝛ ꝓfunde sepe cōtuli dn̄o petro vi
cꝫ ciui bernēsi in lausanēsi dyo cesi q̄
multos vtriusqꝫ sexus incinerauit
maleficos ꝛ alios fugauit territo
rio dominij bernensiū Contuli isti
p eciam cum dn̄o benedicto mona
cho sci benedicti ordinis· Qui licet
mō sit religiosus multum wienne
in reformato monasterio· tn̄ an̄ de
cennium adhuc in seculo degēs fu
it nigramanticus ioculator mim⁹·
ꝛ truphator apud seculares nobi
les insignis ꝛ exptus Audiui simi
liter quedam de sequentibus ab in
q̄sitore heretice prauitatis Eduensi
q̄ nr̄i ordis fuit in ↄuētu lugdunensi
deuotus reformator ꝛ i eduēsi dioce
si multos de maleficijs reos inq̄siē
rat Sunt igitur vel noui fuerunt
vt idē inquisitor ꝛ dn̄s petr⁹ mihi
ↄtulerūt ꝛ fama cōis hꝫ circa distric
tū Bernēsꝫ dominij ·q̄dā malefici
vtriusqꝫ sexus qui ↄ̄ humane natu
re iclinacōeꝫ ·ymo aduersꝫ ↄdicō
nes speꝝ oim bestiaꝝ ·lupina spē
excepta tantummodo ꝓꝓe speciei in

fantes vorāt ꝛ comedere solent· Nā
in opido boltigen lausanensꝫ dioce
sis quidam dict⁹ stedelein grādis
maleficus captus p prefatum petꝝ
iudicem loci· qui fatebatur se in cer
tā domo vbi vir ꝛ vxor simul mane
bant p sua maleficia successiue in
vtero vxoris prefate sēptē circiter i
fanteꝫ occidisse ita vt sēp abortum
faceret in femina annis multis Si
mile fecit in eadem domo omnibꝫ
pecoribꝫ fetoꝫ :quorum nulluꝫ vi
uum partum edidit in eisdē annis
ꝓut rei euentus ꝓbauit Cumqꝫ an̄
dictus nequam questionaret̄ an in
his ꝛ qualiter reus eēt· facin⁹ aperu
it dicēs Subter limē hostij dom⁹
se lacertā posuisse dixit· ꝛ si amouē
tur fecūditatē in habitātibꝫ restitu
endam predixit· Cum āt s̄pēs ille
q̄reretur sublimie nec inueniretur
qꝛ i puluerē fortassis redact⁹ erat·
pulueres seu t̄rā subterpositā aspor
tabāt in eodē anno vxori· ꝛ oibꝫ iu
mentis dom⁹ fecūditas r̄stituta est
Prefato aūt torto n̄ spōte fatebat̄
ꝛ demū p p̄dictū iudicē ignibꝫ tra
ditus est Deīde antefato inq̄sitore
mihi referēte hoc anno pcepi ꝙ in
lausanensi ducatu q̄dā malefici ꝓꝓ
os natos infantes coxerāt ꝛ comed
rāt/ Mod⁹ aūt discēdi talem artem
fuit vt dixit ꝙ malefici in certā con
cōem venerunt ꝛ opere eorum visi
biliter demonem in assumpta ymā
gine viderunt hominis ·:·

Cũ discipul⁹ necessario dare habe
bat fidem abnegando xp̄ianissimo
de eukaristia nunq̄ adoranda ⁊ de
calcando sup crucem vbi latent va
leret¶ Fuit insup fama cõmunis dñõ
petro iudice mihi referente q̄ in ter
ra Bernensium tredecim infantes d
uorati eēnt inter pauca tempora a
maleficis q̄ꝓbrē etiam publica iusˀ
ticia satis dure exarsit in tales pari
cidas Cum autem petrus quesiuiss3
a quadam capta malefica p quem
modum infantes comederunt Illa
Rx. modus iste est Nā infantib̃ ñ
dum baptisatis insidiamur : vel et
baptisatis presertim si signo cruc
non muniuntur ⁊ oroïb̃ hos in cu
bulis vel ad latera iacentes parētū
cerimonijs nrīs occidimus q̄s post
q̄ putatur oppressi eē vl' aliūde mor
tui de tumulis clam furto recipim⁹
In caldari decoquim⁹ quousq3 eual
sis ossibus tota pene caro efficiatur
sorbilis ⁊ potabilis // De solidiori
h⁹ materia vnguentū facim⁹ nrīs
volūtatibus ⁊ artibus ac trāsmuta
tõibus accõmodum : de liquidiori
vero humore flascā aut vtrē replē⁹
de quo his qui potatus fuerit: addi
tis paucis cerimonijs . stati ɔscius
efficitur ⁊ magister nostre secte/ Mo
dū aūt eūdem alius iuuenis malefi
cus captus ⁊ incarceratus . tādem li
cet vt credo vere penitēs distinctius
i serauit q̄ manus dicti petri iudicis
vna cū vxore malefica i p suasibili

paulo ātea euaserāt . In bernensiū
namq3 iudicio captus dict⁹ iuuenis
cum vxore ⁊ ab eadem in distinctā
turrim repositus dixit : Si meorū
facinorum veniam consequi possem
omnia que de maleficijs scio libens
patefacerem . Mori enim video me
oportebit: Cūq3 p litteratos si vere
peniteret audisset ⁊ se veniam cōse
qui posse omnimodam . tunc lete
se morti obtulit ⁊ modos p̄meue i
fectōis ondit: Ordo inquit tal' est
quo etiā seductus sum . Oportet pri
mo vt dominica die anq̄ aqua bñ
dicta ɔsecratur ecclaz introiē mox
futuz discipulum cum magistris ⁊
ibidem abnegare coram eis xp̄m .
eius fidem baptisma ⁊ vniuersalez
ecclesiam Deinde homagium p̄sta
re magisterulo id est puo magist°
Ita enim demonem ⁊ ñ alit' vocāt
postremo de vtere bibit supradcō.
quo facto statim se interioribus se
tit ymagines nostre artis cōcipere
et retinere ac p̄ncipales ritu⁹ hui⁹
secte : In hunc modum seductus
sum ⁊ vxor mea quā tante ptinatie cre
do vt pocius incēdiū sustineat q̄ mi
nimā fateri velit veritatē Sed heu ā
bo rei sumu⁹ Sic dixit iuuenis ita re
pta est p oia veritas : Nam pconfes
sus iuuenis in magna cõtcõne moi
visus est: vxor vero testibus conuic
ta veritatis . nec i ipa tortura fateri
voluit nec i morte . S3 incēdio ppara
to p lictorem eidem verbis pessimis

maledixit ꝛ sic inanimata est Ex dic tis iam liquet ꝙ noxiū sit frig⁹ psi die q̄d infantes ꝛ partus solet occi dere Piger. Est ne ligatū maleficiū de loco tollē ¶ Theologus : Antiq negāt Moderni ꝯcedunt vtrūqꝫ be ne Dꝫ sola opus est vnica distinc tione q̄ꝛ ā tolli pōt p aliud malefici um . seu p ritus alicuius malefica il ligatos ꝛ id ꝯstat eē illigatū . p̄mo po cius domo mori deret ꝙ in talia ꝯsē tire Aut tolli pōt sine nouis supsti cōis operibus vt p motum localem velut dictū fuit de puluere lacerte ꝛ illō est ligatū exēplū de priori casu . Nā inquisitor eduensꝭ mihi refere bat ꝙ modus tollendi maleficium aut se vindicandi in malefico talis practicabatur suo tempore Venit eni aliq̄s lesus . in se vel in suis ad maleficā scīscitās sciē malefactorē Tūc malefica plūbū liq̄factū aliq̄ ādes fundebat in aquā quousqꝫ ope demonis in plūbo aliquo ymago aliqua videretur Qua visa ymagi ne malefica q̄rit ab explorāte In pte vis ledi maleficū tuū ꝛ in eo dē vulnere eum agnoscere: Cumqꝫ ex plorator locū eligeret statim male fica in eadem pte ymaginis q̄ ipsū do relucebat fixurā vel vulnus paul posuit ꝛ locum vbi reum inueniēt iudicauit Nomen tamen nullaten⁹ maifestauit sed expientia teste ma leficus p omnia ledi repeiebatur: sicut sua ymago plumbea

Capitulum Quartum

Alis carentes formice . i. mi nimum progredientes i pu blicum ab alijs bestijs faci liter necantur qꝛ alis pennate mul tū se subleuant ne bestijs terre pre da fiant. Per alas autem v̓tutes intelliguntur qꝛ talib⁹ multum bōi feruntur Vnde ezechiel . iij. Descrip tis volantibus animalibus dt . Au diui post me vocem cōmotōis mḡ ne Benedicta gloria domini de loco suo ꝛ vocem alarum animalium p cutiendum alteram ad alteram . sic expōit beatus Gregori⁹ libro xxiiij mora. Quid namqꝫ p alasꝭ anima ium . nisi virtutes debemus sentire sanctorum . qui dum terrena despi ciunt ad celestia volando subleuā tur ¶ Vnde iam recte p ysaiam . di citur Qui confidunt in domino mu tabunt fortitudinem . assument pē nas vt aq̄le . volancia itaqꝫ anima lia alis suis se vicissim feriūt qꝛ sāc toꝝ mētes in eo ꝙ supna appetūt . ꝯsiderātes iuicē alteri⁹ v̓tutib⁹ exci tātur Ala ei sua p cutit q̄ exēᵒ scitaꝭ ꝗpe me ad meli⁹ accēdit ꝛ ala mea viciū ferio si aliqn̄ alteri op⁹ bonum q̄d imiteꝭ ondo . Ille vero formice molaēs q̄ v̓tutū pēnis n̄ sūt alate ꝭ q̄ nimiū sue dom⁹ ecclē vicꝫ catholi ce limites icaute execūt inpsidiam i cidendo ¶ Tales ab vrsis per quos maleficiā vel nigromanticā possūt in telligi faciliter deuorāꝭ . Sicut hij

simplices pūeri i figura qui domos
egredientes pⁿtū ⁊ heliseum deride-
tes ab vrs̄ deuorati eē leguntur q̄r
ti Reg·ij·¶ Piger Quia de nigromā
tiā mencōez fecisti quero an ne dif
ferēcia eoꝝ sit a maleficiis:⁊ si sic q̄
eoꝝ sint opa ¶ Theologus Nigro
mantiā ꝓpe hij dicūtur qui de t'ra
supsticiōis ritib9 mortuos se posse su
scitare ad loqndū occulta ostēdāt: q̄l'
fuit illa olym phitonissa q̄ ad p̄ces
saul' samuelē se suscitare velle aduo
cabat ut euentū belli patefaceret re
gi·pmi·Regum·vicesimooctauo·
Qualis eciā symon magus fuit pes'
simus qui s̄ principis apl'oꝝ se au
ctoritatem se preferēs defunctū se
suscitare finxit: Ex accōmodacōe ta
men vsus nigromantiā dicunt · q̄
p pacta demonū p fide cerimoniis
futura predicūt: aut occulta reuela
cōe demonū aliq̄ manifestant aut q̄
maleficiis ꝓximos ledunt · Et a de
monib9 sepe leduntur Fuit ⁊ hodie
viuit viēne in monasterio q̄d ad
scotos dr̄ frater de q̄ p̄cedenti capi
tulo retuli · sancti bn̄dicti ordinis
hic in seculo exn̄s famosissim9 fuit
nigromāticus Nā libros demonū
de nigromācia habuit ⁊ scd̄ū eos'
de satis mirabilit' ⁊ dissolute vixit·
plurimo tpe · Habuit autē sororē
v'ginē deuotā mlt'ū ō ordine penitē
cium cuius vt puto p̄cib9 frat' a fau
cib9 demois erutus ē Conpūct9 eni
ad diūsa loca diuersoꝝ referētoꝝ

monasterioꝝ circūuenit petēs sibi sāc
te conuersacōis tradi habitum:
Sed quia gigantee stature ⁊ ter
ribilis aspectu erat ⁊ in maleficiis
ac ioculacōibus princeps alioꝝ
fidem vix aliquis viro dabat Tan
dem autem receptus in antedicto
monasterio ¶ In ipso ingressu no
men mutauit ⁊ vitam benedictus ei
vocari cepit·⁊ secundum beati pa-
tris benedicti regulam adeo profe
cit vt infra paucos annos speculū
religionis effectus in p̄oratus pone
retur officium ⁊ in ambone pro secu
laribus profectus graciosus est pre
dicator factus ad populum · hic aūt
adhuc eēt nouitius prout eo referē
te audiui·multas vexationes a de-
monibus quos reliquerat sustinu
it Cum enim confessus fuisset sacra
mentaliter quadam die ⁊ vicius sue
puerse vite euomuisset ob spem ve
nie·sequenti nocte lucernam in ma
nibus deferens demonē adeē sensit
Eādem namq3 lucernam violento
ictu de nouicij manibus demon ex-
cussit ⁊ eum non modicum ledē mo
litus est // Sed vicit xp̄i miles hu
ius vasti tyrannidem q3 virtutum
alas iam assumpserat quib9 p ora
cōnes sacras ab ore bestie liberat9
est Preterea quemadmodū a supra
dicto petro iudice audiui In territo
rio bernensium ⁊ in locis eidem ad
iacentibus a sexaginta circiter ·an
nis supradicta maleficia a multis

practicata sūt Quoꝝ prim⁹ auctor
fuit quidam Scauī⁹ dict⁹ Qui pu
blice de hoc gloriari audebat · ꝙ qn̄
cūqꝫ vellet : ipē se in oīm suoꝝ emu
lorum oculis velut murē facere vale
ret ꝛ dilabia maib⁹ inimicoꝝ suoꝝ
letalium ꝛ ita capitalib⁹ inimicorū
suoꝝ manib⁹ sepe vt dr̄ euasit Sꝫ
cū t'minū sue malicie dīna iusticia
facere voluit · tādem ꝑ hostes suos i
stuffa quadam ꝓpe fenestrā quādā
sedere explorabatur caute · Quo in
loco cum nullum de sibi insidiātib⁹
suspectum haberet · ꝑ fenestrā gla
dijs ꝛ hastis inopinate trāsfixus ē
ꝛ ob sua facinora mortu⁹ ibi mise
rabilit' H̄ tn̄ sue fraudis ꝯmēta dis
cipulo q̄ hoppo vocabatur reliquit·
Et idē supradictū staedelin ī male
ficijs nigrm̄ fecit Sciuerūt hi duo
qn̄ placuit terciā ꝑtē fimi feni l' fru
menti aut cuiuscūqꝫ rei de vicini a
gro nemine vidente ad ꝓpium agꝝ
deferre · grandines vastissimas · et
auras lesiuas cū fulminib⁹ ꝓcurari
in aspectu parentum infantes ꝓpe
aquam ambulantes in ipsam nl'lo
vidente ꝓicere eos Sterilitatē i ho
minib⁹ ꝛ in iumentis efficere · in re
b⁹ ꝛ corporib⁹ ꝓximos ledere · eq̊s
sub insessorib⁹ si strepaꝫ ascēdēti te
nerēt : freneticos facere · de loco ad lo
ca ꝑ aera ut putabāt trāsmeare a se
cū capi deberēt fetores pessimos emit
tere Inse capiētium man⁹ ꝛ aīmos
tremorē magnum incutere Occulta
alijs manifestare ꝛ quedam futura
ꝑdicere · Absētia velut ꝑn̄tia cōspi
cere ictu fulminis nōnunꝙ̄ quē vel
lent interimere ꝛ multa alia pestife
ra ꝓcurare sciuerūt · vbi ꝛ qn̄ dei ius
ticia hec fieri ꝑmisit ¶ Piger · Duo
hic scire vellē Primum vtrum ne d̄
mones ꝛ sui discipuli talia malefi
cia i fulminib⁹ grādinib⁹ ꝛ similia
q̄ dixisti facere ꝑn̄t · de q̄b⁹ aliq̄ du
bitāt Secūdo q̄re fatebātur ne ta
les miseri · ꝑ q̄ dīna opa in suis ma
chiamentis impedirentur ¶ Theo
log⁹ Ad primum Rn̄o haut dubiuꝫ
possunt Sed non n̄ deo ꝑmittēte :
Nā Job · i · ꝛ ij · Accepta ꝑtāte a deo
statim demō ꝓcurauit vt sabbei q̄n
gēta iuga boū ꝛ q̄ngētas asinas au
ferrēt vt deinde ignis de celo descēdēs
septē milia ouiū icēdēt vt Caldei ꝑ
tres turmas tria milia cameloꝝ ra
perent vt septē filij ꝛ tres filie ꝑ ve
hementē ventū lapsu dom⁹ ocāhe
rēt ꝛ sēp pueri multi vno depto vt
qꝫ vlcē pessimo corp⁹ sci viri ꝑcutē
tur ꝛ vxor ꝛ tres aīci eius eum vexa
rēt grauit' · v' scūs doctor dīt Necesse
ē ꝯfiteri ꝙ deo ꝑmittēte demoēs ꝑn̄t
ꝑ?'bacōeꝫ aeris iducē · vētos ꝯcita
re ꝛ facē vt ignis de celo cadat · quā
uis ei natura corpal' n̄ obediat ad
nutū angel' nec bonis nec malis ad
susceptōeꝫ formaꝝ ꝫ soli cātori deo
tn̄ ad motū localē nā corpal' nata ē
spūali nē obediē c⁹ iudiciū i hoīe ap
paēt : Nā ad solū imperiū volūtatis

monentur membra vt opus a volũ
tate dispositum prosequatur: Que
cũqȝ igitur solo motu locali fieri pos
sunt: hec p naturalem v̓tutem nõ so
lum boni sed eciam mali facere pñt
nisi diuinitus prohibeantʳ. venti aũt ꝛ
pluuie ꝛ alie huiusmodi aeris ptʳ
bacões solo motu vapoꝝ resoluto
rum ex terra ꝛ aqua fieri pñt. vnð
ad huiusmodi pcurãda naturalis
v̓tus demonis sufficiat. Hec Thõ.
Mala enim q̄ nostris exigentibus
peccatiˢ in mundo fiunt: deus velut
p suos tortores iuste p demoẽs so
let infligere: vnde glosa super illo
ps̃. Cẽtesimoquarto: vocauit famẽ
super terram ꝛ omne firmamentuȝ
panis contriuit. dicitʳ sic. Hec ma
la pmittit deus p angelos malos q̄
talibꝫ ꝑpositi sunt. vocat ẽgo famẽ
id ẽ angelũ fami ꝑpositum ¶ Hec
ibi. Porro quo ad secũdum dubiũȝ
noueris in dubie maleficos mlʳtipli
citer impediri posse Nã ita fatebãtʳ
multi in torturis ꝛ difficulter q̄daȝ
Alij vero sponte Et quantũ ex p̄dic
ti petri v̓bis i summa collegi q̄nqȝ
sũt p q̄ multum impediũtʳ aliquan
do i toto. aliqñ in pte. aliqñ ne i pso
na hominis fiant. aliqñ ne in suiˢ
amiciˢ videlicet fidẽ ĩtegram vel dei
precepta in caritate ꝑuantibꝫ: De
signo crucis ꝛ orõne munĩetibꝫ Ri
tus ꝛ cerimonias ecc̃e colentibꝰ pu
blicaȝ iusticiã bñ exeq̄ntibꝫ. Et xp̄i
passionẽ verbo vel memoia ruminã
tibus De primo ꝛ secundo exempla
talia mihi petrꝰ q̄ s̃ retulit q̄ audi
erat de sup̄dcĩs maleficis: Cũ iq̄t q̄
dã simplex: sȝ ñ rectꝰ maleficiũ me
inuocaret vt inimicum suũ vita p̄
uarem aut in corpe lederẽ grauiter
fulminis ictu vel mõ alio. Vocaui
ego magisterulũ id ẽ demonẽ q̄ mi
hi Rñ. q̄ neutꝝ facẽ posset. hȝ iq̄t
fidẽ bonã ꝛ diligẽter se signo crucĩ
munit Idcirco ñ in corpe sȝ in vnð
cima pte fructuũ suoꝝ in campo. si
libet ei nocere possum Noui vetera
nã quãdã v̓ginẽ que seriosa nomen
habuit ĩ dioceꝫ Cõstanciẽn. sim:bꝫ
h̃ mi: oim in viciniaexistẽs v̓gi ꝛ
speculũ ad viuũ crucis signũ ꝛ ad
xp̄i passionẽ sũmã gerebat fiduciã
manebat ãt i tuguio villagij pau
pculi ip̃a volũtate paup i t̓ra. v̓ ñ
ñq̄ maleficia sat locũ hrẽ dinosciť
Hꝰ amicus i pede g̃ui lesus fuit male
ficõ a q̄ nulla arte sanari poterat pꝰ
mlʳta ãt i cassum adhibita r̃media
visitauit p̄dcã v̓go ĩfirmũ. q̄ ab ea
petiuit vt pdi bñdcõeȝ aliq̄ appli
caret Annuit illa. ꝛ silẽť tmᵒ oroeȝ
dominicam ꝛ apostolorum symbo-
cũ geminatis viuifice crucis signis
applicauit ¶ Tunc statim in firmꝰ
curatum se senciens. Scire voluit ĩ
remedium futurum. quid carmi
nacõnis virgo applicasset ¶ Que
respondit. vos mala fide vel debili
diuinis ꝛ approbatis excẽctis eccle
sie non inheretis ꝛ carmina eciam

ac remedia probibita crebro vestis
infirmitatibus applicatis: Idcirco
raro ī corpore ⁊ semper ī anima per
talia ledimini: Sed si oracōnum ⁊
signorum licitorum efficaciam spe
raretis faciliter curaremini Nihil eī
vobis applicaui: nisi dominicam ora
cōne ⁊ apostolorum symbolum
Et iam sanatus estis Preterea con
stat ꝙ malefici de ritibus ecclesie s
uatis ⁊ veneratis sua maleficia pre
pediri fatentur vt ꝑ aque benedicte
asparsionem ꝑ salis consecrati sūp
cōnem ꝑ candelarum die purificaci
onis ⁊ palmarum ī die palmarum
consecratarum vsum licitum ⁊ ꝑ si
milia· qꝛ ad hoc talia ecclesia exor
cisat vt vires demonis minuant· de
publica vero iusticia hoc omnes ma
lefici qui supra verbo ⁊ experientia
testimonium dederunt ꝙ eo ipso q̊
ꝑ reipublice iusticie officiales capi
untur: statim omnis maleficorum
eneruatur potestas vnde cum sepe
dictus iudex petrus antefatum sca
delem capere vellet ꝑ suos famulos
tātus tremor manibus eorū incuss⁹
est ⁊ corporibus ⁊ naribus illapsus
tam malus fetor vt se fere despera
rent an maleficum inuadere auderent
Quibus iudex ait Secure miserum
inuadite qꝛ publica tactus iusticia ō
nes vires ꝑdet sue nequicie ⁊ ita rei
probauit exitus siue effectus Idem
iudex tale dedit exemplū Cum ait
scadelem captiuassem q̄ ḡndinibus

terram ex fame grauissime leserat ⁊
ꝑ fulmina plura vastauerat q̄siui a
reo de veritate: qui post q̄rtū ad cor
das tractū ꝑmo r̄sponsum mihi de
dit tale Faciliter grandines procuro
sed ad libitum ledere non valeo: s
eos tantummodo: qui dei destituti
sunt auxilio: q̄ signo crucis se muni
unt fulmine meo non interibūt cui
iudex Quomodo ad tempestates ⁊
grandines ꝯcitādas ꝓcedis Rꝫ re⁹
primo verb certis ī campo principē
omniū demoniorum im ploramus·
vt de suis mittat aliquem a nobis
designatum ꝓcuicat deinde veniente
certo demone in campo aliquo via
rum pullum nigrum immolamus
eundem ī altum proiciendo ad aera
quo a demone sumpto: obedit ⁊ sta
tim auram ꝯcitat non semꝑ ī loca d
signata a nobis sed iuxta dei viuen
tis ꝑmissionem · grandines ⁊ fulgu
ra prociendo · Sub ītulit iudex
tercio querendo · possunt ne ꝑ aliq̄ tē
pestates tales remediari a vobis con
citate ⁊ a demonibꝰ: Respondit ꝑt·
per hec videlicet Adiuro vos grādi
nes ⁊ ventos ꝑ tres xp̄i diuinos cla=
uos qui xp̄i man⁹ ⁊ pedes ꝑforarūt
⁊ ꝑ iiij· euangelistas scōs Mathe
um Marcum Lucam ⁊ Johannem:
vt in aqua resoluti descendatis Ex
quibus iam liquet ꝙ omnipotētis
dei clemencia ⁊ sapientia · q̄ attigit
a fine vsqꝫ ad finem fortiter: dispo
nit eciam istorꝫ pessimorum hominū

⁊ demonū maleficia suauiter Ita vt
dum pfidia sua xpi regnum ⁊ fidē
querāt minuere ⁊ infirmare· eādem
in multoꝝ cordibꝰ firmēt ⁊ radicēt
validius Vtilitates enī plurime fid
libꝰ ex prefatis malis possunt eueni
re qꝛ sic fides roboratur· demonis
malicia inspicit: dei mia ⁊ potestas
maifestantur hoīes ad custodiam
sui acuātur ⁊ ad reuerendam xpi
passionē ⁊ cerimonias ecclē accen
duntur·:·

Capitulum ·:· Quintum

Viscosis humoribꝰ ⁊ tēpes
tate ab incessu: ⁊ a labore
īpediuntur: qꝛ p viscosā
incedētes vel bituminosa loca talibꝰ
imbecillia aīalia adherēt sicuti tē
pestatibꝰ ꝯcuciūt in corpe ⁊ via eis
incedēdi precluditur· p viscosa aut
bituminosa loca occasio carnaliuꝫ
voluptatū designatur simulate in
xpiana fide viuencium qꝛ his alle
cta mēs ad bn̄ opandū n̄ valꝫ egr
di ſꝫ in eis de facil' terrenis captiua
tur delicijs: In cuius typū in loco
vbi ceciderūt rex sodome ⁊ gomorre
cū suis ꝯplicib' p q̄s luxuriosi ⁊ in
cōtinētes designāt· fuisse leguntur
in valle siluestri multi bituminis
putei in q̄s ruētes plapsi sūt in cor
pis videlicet voluptates varias In
culti enī mores vt dt glo ibidē gen
xiiij· In pfundū maloꝝ ptinaces
tbūt Qui āt remāserāt n̄ occāsi vt
ibidē sequitur ad mōtana id ē ad v
tutū culmina fugerūt hinc Bernā
d' omelia·ix·sup cantica dt Visc'
quidem praui desiderij ⁊ delectacoīs
terren e animum volare non patit
⁊ citius retrahit mentem si forte ā
quando subleuatur per tempestatē
eciam voluptuosi a bonis exercen
dis prepediri dicuntur qꝛ carnaliū
voluptatum sectatores humano s
limiti fauore velut effeminate ad ar
dua v'tutum opera efficiuntur: De
quibus Job·xxxvi·dicitur Moriet
in tempestate anima eorum ⁊ vita
eorum īter effeminatos velut alia
trāslacō habet ⁊ vita eorum vulne
rabitur ab angelis vbi beatus Gre
gori' libro xxvi mora· dt Simulā
tores qui vite sue custodiam negli
gunt in tempestate mori referūtur
Hinc quippe eos turbo subito int
ne perdicionis eicit: quos arrogan
cia extern fauoris extollit ⁊ vita eo
rum inter effeminatos Si enim
verisimiliter viuerent· laus transi
toria nulla eos corrupcōne viciaret
Vnde electis ꝓpheta suadet dicens
Viriliter agite ⁊ confortetur cor ve
strum Illico subdit: quasi sexuꝫ cor
dis minuere curauerit: Luxuriosa
quippe mens corrumpitur si rebus
transitorijs delectatur Igitur simu
latorum vita īter effeminatos mo
ritur· qꝛ luxuria corrupta reperitur
Translacōe vero vulneretur ab āge
lis· vtrūqꝫ tn̄ ⁊ si smone discrepat
tn̄ rōe ꝯcordat: qꝛ effeminatorum

vitā angeli vulnerāt: dū nūciȷ veritatis eam iaculis scē p̄dicacōis impugnāt Piger: Multos audiuimus nostris tēporib᷒ p maleficos ad amorez alienaꝝ feminaꝝ adeo succēdi: et feminaꝝ ad viros non suos vt nulla ꝯfusione plagis verb aut factis ad desistēdum cogi valerent: Ediuerso inter sexū vtrumqȝ matrimonȷ sacramento ꝯiūnctum nōnūq̄ exp̄ti sum᷒ odia talia suscita re p maleficia: ⁊ similiter infrigidacōes gn̄atiue potēcie: vt nec redditōez nec exactōez debiti matrimonialis loco ꝓple valerēt habere: Cū igitur amor ⁊ odiū in aīa existāt aīam ꝑm oēs sue ꝓfessionis compotes demon intrare nequid: Quid h̄ sit veritatis vel falsitatis sciē expedit qꝛ amore muliebri velut visco irretitur animus: ⁊ odio radicato quasi tempestate rigidissima ad ꝓximi fauorem frigescit homo. ⁊ ita ad laborē meritorium ꝓgredi rō n̄ valȝ

Theologus Quamuis secūdum ꝯcordem nroꝝ doctrinam demon i intellectum vel voluntatez hominis operari immediate nequiat. tn̄ ꝑm eosdem in corpus ⁊ in potencias alligatas corpi deo pmittēte agē valet. siue sint sēsus interiores siue exteriores Vnde Job. ⁊ demoni deus ait. Ecce in manu tua idē in ptāte est Job q̄ ad corpus vicȝ veꝝ tn̄ aīmā illi᷒ serua Tangis itaqȝ in tua q̄stione tres difficultates vicȝ q̄uo philocapcō ⁊ odiūm in volūtate ⁊ maleficiū in potēcia gn̄atiua causētur De philocapcōe igit̄ seu amoē inordinato vnius sexus ad alterū sciē debes q̄ tplici de cā oriri pōt Aliqn̄ ex sola i cautela oculoꝝ Aliqn̄ ex tēptacōe demonū tm̄ Aliqn̄ vero ex maleficō nigromanticoꝝ sit̄ ⁊ demonū: de p̄mo dr̄ Jac. i. Vnusquisqȝ tēptat̄ a ꝯcupiscēcia sua abstractus ⁊ illectus deinde ꝯcupia cū cōcepit parit pcc̄ȝ. peccatū cū ꝯsumatū fuerit generat mortem: Sic sychen. cum vidisset dynā exeūtez ad videndum mulieres regionis. adamauit eam ⁊ rapuit ⁊ dormiuit cuȝ illa ⁊ ꝯglutinata est anima eius cū ea Gen̄. xxxiiȷ. ⁊ ꝑm glosam: infirme anime sic accidit quando postpositis ꝓpriis aliena negocia curat se duci ꝯsuetudine: ⁊ fit vna vnitate cōsensus cum illiatis De. ȷȷ. q̄ oriatur ex temptacōne demonum p̄ncipaliter sic Amō sororem suam thamar specōsissimam adamauit ⁊ deperierat in ea valde: ita vt ꝓpter amorem eius egrotaret. ȷȷ. Reg. xiiȷ. Nō enim in toto. vel vix tā corruptus eē videt̄ vt i tātū facin᷒ stupi ꝓsiliret g̃uit̄ tēptatus a dya. si n̄ fuissȝ vn̄ glō. ibidē: h̄ monȝ nos vt sp caute agamus ne vicia i nob dominēt̄ ⁊ p̄nceps pcā q̄ falsā pacē piclitātib᷒ spōdet nos patos iueniēs d ip uiso trucidet. d h̄. ȷȷ. gn̄e amoris. refertus ē li. s. pa. q̄ rēfert oēȝ tēptacōȝ

carnalis amoris sibi in heremis sb
traxisse quosdā. qui tn̄ vltra ꝙ cre
di potest amore mulierꝝ tēptabāt̄
aliq̄ a̅ēs vn̄ ⁊ ij. corꝫ. xij. Aplus d̄t
Datus ē mihi stimul⁹ carnis mee
angelus sathane q̄ me colaphiset
vͣ glō sic d̄t tēptando p libidinē Da
tus est mihi stimulus vt quidam
aiunt Temptacō autē cui nō ɔsētit̄
non est peccatū. ꝗ materia exercēde
vͣtutis Hoc intellige dictū de tēp=
cōne q̄ est ab hoste. non a carne. q̄
peccatū est veniale si ei non ɔsēcia
tur: hec ibi Et de hͦ amore habes ex
ēplum supra li. p̄. ca. iiij De tercio ꝙ
amor hereos ꝓueniat ex maleficijs
demonum ⁊ ydolatrarꝫ ostēdit̄ hoc
Ezech. xxiij. sub metaphora mulie
ris de israhele qui ꝓpl⁹ iam seq̄ba
tur ydola ⁊ maleficia assirioꝝ Insa
niuit inq̄t in amatoēs suos i assiri
os ꝓpinquantes ei: vestitus iacinc
to principes ⁊ magistratus iuue=
nes cupidinis vniuersos eq̄tes assen
soēs equorꝫ q̄s oēs ɔstat maleficos
habuisse vel ydolatras: p quē mod̄
aūt demō in potēciam ymaginati
uā in fantasiā ⁊ in generatiuā possit
agē ondit petr⁹ de palu. in. iiij. dist
xxxiiij. q̄ nq3 modis. habet enim ex
hoc ꝙ ē spūs ptātē super creaturam
corporalem ad motum localē ꝓhi
bendum vel faciendu3 vn̄ potest cor
pora impedire ne sibi appropiquēt
vel directe vel indirecte interponen
do se in corpore assumpto sicut acci

dit sponsoq̄ desponsauerat ydolum
⁊ nihilominus contraxerat cum q̄
dam iuuencula nec ꝓpter hoc pote
rat eam ɔgnoscere. Secundo mo°
hominem inflammare ad actu3 il
lum vel refrigerare ab actu illo ad
hibendo occulte virtutes rerum q̄s
optime nouit ad hoc validas. Ter
cō turbando estimacōnem ⁊ ymagi
nacōnem qua reddit mulierem exo
sam q2 potest in ymaginacōne3 im
primere Quarto reprimendo direc
te vigorem membri fructificationi
accomodi sicut ⁊ motum localē cu
iuscumq3 organi Quinto ꝓhibē°
missionem spirituum ad membra i
quibꝫ est virtus motiua quasi inr̄
cludendo vias seminis. ne ad vasa
generacōis descēdat vel ne ab eis r̄
cedat. vel ne exciteur vel emittatur
ꝉ multis alijs modis Cum aute3 fa
ciūt mulieres sortilegia cum fabis
⁊ gallorum testiculis. nō est credē
dū ꝙ vͣtute illarum rerum vͣ impo
tēs reddat̄: Sꝫ occulta virtute de
monum illudente sortilarias p ista
corpalia. pl⁹ āt pmittit de⁹ super
hūc actū p quē pmū peccatū diffun
dit̄ ꝙ sup alios act⁹ humanos sic
⁊ sup s̄ptes q̄ mag̅ i cantacōibꝫ de
seruīt ꝙ alia aīalia Exēplum āt
de isti āmādo ad actū illū hēt̄ i legē
da b. Basilij d̄ virgine q̄ s̄uū pntū
ɔcupiuit ⁊ d̄frigerādo vt de i° q̄ ydo
lū desposauit ⁊ spōsā ɔgnoscē n̄ po
tuit Idē eciā de muliere ē. q2 potest

pimaginacōez eius sic demētare vt
exosū habeat virum. qꝫ p toto mū
do non pmittat se cognosci Iterum
p motum localem corpore interpo
sito vel vase obstructo p̄t demō per
maleficiū impedire mulierē licet virꝫ
in pluribꝫ modis Ideo v̄ sepius ma
leficiatur q̄ mulier et magis pmit
tit deus in peccatores deseuire demo
nes q̄ iniustos vn̄ angelus dixit:
Thobie In illos q̄ libidini vacant
accepit dmoniū ptātē: licȝ aliqn̄ in
iustos sicut in Iob. ppter q̄d dent
facere cōfessionem et hmōi: ne ferro
manente i vulnē frustra sit malagi
na apponere Hec de pe. Piger Mi
hi adhuc occurit de visco carnalis
amoris dubiū Vtrum in caritate ex
istentes amore tali maleficiari va
leāt ¶ Theologus Responsū huius
accipe ex Cassiani verbis q̄bꝫ colla
cōe. ij. abba. sereni in hec v̄ba cōclu
dit Diffinit inq̄t b. Antho. nullate
nus demonē posse mētē cuiusq̄ vel cor
pus inuadere nec habere facultatē
in cuiuslibet animam penitus irruē
di n̄ eam p̄mo destituerit omnibꝫ co
gitacōibꝫ scis ac sp̄uali cōtēplacōne
v̄ acuā nudāqȝ reddiderit. Non tn̄
ista ita intellige vt demones amorē
p̄fato in caritate exn̄tes n̄ inpugnēt
et similibꝫ. ꝫ tales expugnare n̄ va
lent: si armis v̄tutū et naturaliū do
norꝫ resistere volūt Talia inq̄t phi
lo. p̄mo de cōso. ad boeciū. f cōtuleā
mus arma q̄ n̄ p̄or abiecisses inuic

ta te firmitate tueretur Vnde Cassi
anus ibidē refert de duobꝫ paganis
phis et maleficis q̄ p tres g̃dus diffe
rentes in malicia: successiue p sua
maleficia demones inferunt ad cel
lā beati Anthonii. vt eū tēptacōibus
exinde fugarēt. odio vi sci infecti eo
q̄ multitudo ppli ad eū q̄ttidie veit
qui demones beatū Anthonium vt
postmodū ad fidē cōusi fatebāt phi
amarissimis cogitacōnum stimulis
pulsauerūt. quos tn̄ repulit crucis
signo pectori et fronti impresso et orō
cōnum incubacōibus insistendo Ex
emplum tamen sat terribile nouit
tactū Vincētius in speculo refert hi
storiali ex gestis b. Basilij magni
Cuius tpe diues q̄dā vnicā filiam
habuit quā cōsecrare dn̄o disponebat
quā puer diuitis hn̄s n̄ valēs in cōiu
gio. maleficū adijt. demonē inuoca
uit: eidem cartham abnegacōnis
fidei tradidit. et fornicacōnis demo
nē mitti obtinuit ad filiam quā ac
cēdit adeo ut i terrā volutata clama
ret se ppter seruū torqueri et p libe
racōe sui pueo p prēz in mrīmoniū t'di
Q d eciā id factū ē p mestissiō cord
tāte tn̄ iuuenis puus liberatus ē p be
atum Basilium. ¶ Et in primo dy
alogorum. refert beatus Gregorius
de quodam maleficorum principe.
qui a roma incineratis socijs. i mo
nachi habitu fugit: Basilius nomi
ne qui eciam tunc se a sancto Equi
tio p monacho recipi procurauit et

monastěriō monialiū stati absēte
equicō monialē pulchriorē in tāto
maleficiauit vt febricitaret ⁊ anxiaretur
magnisq; vocib⁹ ⁊ stridoribꝰ cla
maret/Nō mortua sū. nisi basiliꝰ
monachꝰ veniat ⁊ ipē mihi ꝑ sue cu
racōis studium salutē reddat Qd
cū scō equicō nūciaretur. v̄ gmeni v̄
bo sanauit absens ⁊ maleficiū expel
li de loco iussit: Piger Cū potestas
demois impediatur aliqn̄ dīmo nu
tu Quero quot modis hoc fit Theo
logus Quinq; modiꝰ exprimit Hu
go. sup: ij. di. viij. Primo ꝑ termi[m]
sue potestati a deo impositum sicut
Job. ṗ. ⁊. ij. tangitur. Secundo ꝑ
miraculum impossibilitatis exteriꝰ
factum vt in asina balaan Numei
xxij. Tercio ꝑ impedimentum extei
us adhibitum vt in duob⁹ discipu
lis a crisia ꝑcussis Luce. vltiō. Qr
to ꝑ dei iudicium demtus dispone
tis ꝑ obstaculum boni angeli vt de
asmo deo interficiente sponsos sa
re vxoris Thobie eiusdem xi. Qn[o]
ꝑ cautelam sui ipsius qn̄ vult ali
qn̄ q̊d pōt vt peius fiat vt ṗ. coꝝ. v
de corintho quē vexauit excōicatū
Aliqn̄ eciā non vult ꝓpt̄ peccati ab
hominacōem ⁊ pudorē vt āgeli ma
li ꝓpter nobilitatem sui in qua crea
ti sunt abhominant̄ tēptare de vili
b⁹ peccatis ⁊ de sodomia vel eciā de
fornicacōe simplici nec ad hominem
qn̄ fornicatus ē accedūt maxime ṗ
ma die vel secūda ꝓpt̄ pcā recentiā
vn̄ Ezechiel. xvi. Multiplicasti forni
cacōez ad irritādū me ⁊c. Ibi dabo
te in aias odiētiū te id ē demonū : q̄
erubescūt in via tua Hec hugo. ij.
sētēciaꝝ. :.

Ca. vi.

Qve sibi a vino vel a vipa
pa non cauent. subito in eb
etate ⁊ grauiter q̄i amētes
nutabūde incedūt. ita vidi ꝑ experiē
ciam. dulcia enim sequūtur auide q̄
si ꝯspersa fuerint pane vino intinc
to ex his cibis inebriantur. Per ta
les formicas fatuas iebriatas vino
hic pn̄t intelligi q̄ voluptatib⁹ deb
ati huius seculi velut amētesꝰ ⁊ rōne
carētes carnalia ꝓsequūtur ꝑ insai
as falsasꝰ Quos in ꝑsona dei ysaie.
xv. sic alloquitur Audi hec paupcu
la ⁊ ebria ⁊ non a vino Hec dicit
dominator dn̄s tuus ⁊ deus tuus.
Ecce tuli de manu tua calicem sopo
ris fundū calicis indignacōis mee nō
adiciā vt bibasꝰ illum vltra: ꝑ vi[m]
aūt luxuriā debere intelligi docet ꝑ
ū. xx. Salomō cū dt Luxuriosa rs
vinum ⁊ tumultuosa ebrietas: q̄cūq;
his delcātur nō erit sapiens Et xxi.
ibidē Qui diligit epulas in egesta
te erit. q̄ amat vinū ⁊ pinguia. non
ditabit̄ Et i ps̄. cēdecimōsexto. d̄ his
q̄ iebriati sūt n̄ a vino iteꝝ dr Anima
eoꝝ i mal' tabescebat. Turbati sūt
⁊ moti sūt sic ebriꝰ ⁊ oīs sapia eoꝝ
deuorata ē ꝓpt̄ q̊d ad eph̄. v. dt A
post. Nolite iebriari vino in q̊ ē luxu
ria. ſ implemini spū scō loquentes

vobmetipꝭ i psalmis ꝛ ẏmnis ꝛ cā
ticis spūalibꝫ cātantes ꝛ psallētes
in cordibꝫ vrīs dn̄o grās agentes.
Piger Ex supioribꝫ satis iā video n̄
minorē vesaniam vel ebrietatē pati
philocaptū ꝙ eū qui vino madere
ↄspiciatur Idcirco nūc edoceri cupio
in tribꝫ: q̄ remedia adhiberi debeāt
talibꝰ vt sanentur nedū ipsi: ſʒ qua
lit̄ cūqꝫ in potēcia ꝛ generatiua ma
leficiati deinde quō hij sanari vale
ant q̄ sūi malefico̅ philocapiūntur
postremo Vtꝝ ne bonꝰ spūs tātum
castitati ↄferre possit in bn̄ficio sic
malignus spūs p suos dare ↄsue=
uit in malefico̅ Theologusꝰ: Pro so
lucōne p̄mi noscē debes . ꝙ quinqꝫ
sūt remedia que ꝓ talibꝰ licite ap
plicari valent: vicꝫ ad scōꝝ aliqꝝ
limina pegrinacō Signi crucis et
orōis deuote mltiplicacō: pccōꝝ sui
oꝝ vera ↄfessio vel ↄtricō . p verba so
ba licita exorcisacō ꝛ cauta maleficij
ablacō De p̄mo habuisti exēplū s.
li. p̄. ca. iiij. Et idē est de ieiunijs ab
stinencijs ꝛ alijs reuerēcialibus ob
sequijs: sanctis certis oblatis ¶ De
secundo precedēti capitulo audisti.
quō talibus se beatus Anthonius.
a temptatore defendit De tercio ibi
dem pe. de. pa. consilium q̄d an̄ euꝫ
sanctus Thō. ꝛ alij doctores suase
runt ecia ppendisti de vltimo dictū
est nup. iij: ca. Et in penultimo d̄ ex
orcismis oēs pene de hoc loquentes
catholice ita fieri posse admittūt vn̄
in. iiij. di. vi. sanctus Tho. dt ꝓpter
peccatū hois dyabolꝰ potestatē acci
pit in hoiem . ꝛ in oia que in vsū ho
minis veniūt in ipsius nocumētū ꝛ
qꝛ nulla ↄuencō est xp̄i ad belial.
Ideo qn̄cūqꝫ aliq̄d sanctificanduꝫ
est ad cultum diuinū . priꝰ exorcisa
tur . vt liberatum a potestate dya
boli q̄ illud nocumentū hominis as
sumere putatur deo ↄsecretur ꝛ hoc
patet in bn̄dcōe aque: in cōsecracōe
templi . ꝛ in omnibus huiusmodi:
Vnde cum prima cōsecracō qua do
homo consecratur fit in baptismo .
oꝫ eciam ꝙ hō prius exorcisetur mlt
to forciori rōne ꝙ alie res qꝛ in ip
so homine est causa quare dyabolꝰ
potestatem accipit in homine . ꝛ in
alia q̄ sunt ꝓpter hominem scꝫ pecca
tum originale vel actuale Et hō sig
nificant ea que in exorcismis dicūt
cū dr̄ recede ab eo sathana: hē Thō:
Idem dicunt doctores licitum eē de
applicacōne exorcismorum ↄ potes
tates demonis Sed ibi cauendum
est ne caracter aliquis ignotus aut
verba ignota sint aut aliud supsti
cō sunt ¶ Sed tamen nō obstante
applicacōne oim p̄fatoꝝ remediorū
adhuc aliquando maleficiatusꝰ a pe
na nō absoluit̄ licet a reatu ꝑ pecca
to p q̄d incurrit maleficiū absoluat̄
vn̄ scūs Thō. in. iiij. di. xxxiiij. dicit
Maleficium qn̄qꝫ ita ē ppetuū ꝙ n̄
potest habere remedium humano
opere quamuis deusꝰ possit prestare

remediū: demonū cogendo ł etiā demoni resistendo: n̄ enim sēp oportet vt q̊d p maleficiū aliq̊d factū est possit p maleficiū aliō destrui vt ipi malefici ɔfitentur Et tñ si posset p maleficium remediū adhiberi · nihilominus peccatū reputaret · qꝛ nullomō debet aliq̄s demonis auxiliū p maleficiū inuocare Similiter n̄ oportet ꝙ si ꝓpt peccatum aliqō data est dyabolo potestas i aliquē ꝙ cessante pctō cessꝫ ptās qꝛ pena interdū remanet culpa trāseunte · Similit̄ etiā exorcismi ecclīe n̄ valent ad reprimendū demones sēp q̄ꝫ tū ad oēs molestias corpales iudicō dei hoc exigēte: Hp tñ valēt ɔ̄ illas infestacōnes demonū ɔ̄ quas p̄ncipalit̄ instituti sūt hec tho · Hꝫ multū cauendū his · q̄ diuīs p̄cept̄ ⁊ eccāꝫ humanaꝫ sanitatem preponunt ne maleficos inuocent ꝓ remedijs qꝛ eorūdem inuocacōne posteriora nonnunq̄ꝫ peiora priorib⁹ fiūt: vt in exemplo deducit Gre · p̄ · dya · de femina q̄ vno demone possessa p maleficos dum liberari attēptabatur legio sꝫ maleficorum operibus statim eam intrauit ¶ Piger Habeo adhuc tria dubia de exorcismo An n̄ hn̄s exorcistatus ordinem exorcisare demoēs licite valeat Secūdo q̄ sit diā inter effcm̄ aque benedicte ⁊ exorcismi cū vtrāꝫ ɔ̄ demoēs molestiam ordinētur · Tercō an exorcism⁹ tm̄ significet vel etiam An aliq̊d efficiat · Theō · Ad p̄m ⁊ ad alia Rꝫ scūs doctor · Ad p̄mum di · xxiiij · ꝙ sic i · iiij · in ordine iq̄t exorcistatus ⁊ in alijs minorib⁹ ordinib⁹ cū ɔferūt̄ recipit̄ ptās vt q̄s hō ł illō ex officō facere possit: puta exorcisare · ⁊ idē a n̄ habētib⁹ ordīe licite fieri potest n̄ vt ex officō: q̄uis illi hō n̄ habeant ex officō: Sicut in domo n̄ ɔsecrata p̄t dici missa q̄uis cōsecracō ecclīe ad hoc ordinetur vt i ea missa dicatur · sꝫ hō tūc mag̃ ptinet ad grām grr̄s datā q̄ꝫ ad graꝫ sacm̄ti Ad secūdū Rꝫ di · vi · dicens dyabol⁹ impugnat nos ab exteriori ⁊ interiori Aq̄ g⁹ bn̄dicta ordinatur ɔ̄ impugnacōnem dyaboliq̄ ē ab exteiori · sꝫ exorcism⁹ ɔ̄ ipug̃cōꝫ dya · q̄ ē ab interiori vn̄ illi ɔ̄ q̊s dat̄ dicuntur energumi id est intus laborātes aut ꝓpter infectōnem fomitis aut ꝓpter possessionem corpaleꝫ a demone Ad tercium respōdet ibidē ꝙ etiā efficit q̊d ptꝫ: tū qꝛ p modum imperij dicuntur nō p moduꝫ orōis tm̄: vt exi maledicte dyabole Tū etiam qꝛ beatus Greg̃ · sup ezech · dt Sacerdos dū p exorcismi g̃ciam man⁹ credētib⁹ iponit: ⁊ habitare malign⁹ spūs in eoꝝ mente ɔ̄dicat: q̊d alid facit nisi ꝙ demonia eicit ¶ Nec ē incōueniēs ꝙ eē qn̄ iā baptisato exorcism⁹ p̄us neglect⁹ adhibet̄ dicē: ꝙ tūc aliq̊d efficiat · cohibe⁹ ab impug̃cōe dyaboli: cū eē post baptismū paq̄ꝫ bn̄dictā aliq̄ ptās

demonis repmatur pmo si exorcisa
tur puer ⁊ an̄ baptismū moriť sibi
in vita sua tātū valuit vt i eo ptās
demois debilitata fueit ⁊ sit Et ido
exorcismi non tm̄ significant ꝫ eciā
efficiūt aliq̄d. n̄ tm̄ in corpe sed ec̄
in aīa qꝛ in vtroqꝫ ē infectō fomit
Effcūs aūt iste est debilitacō ptātis
demois ne tm̄ possit in hoīe sicut an
te baptismū ⁊ alia bona in ipō impe
diat: h̄ oia Thō. Ad ɜm dubiuꝫ de
amore hereos seu philocapcōne vel
hislithi vt Auicenna loquiť. que ē
egritudo quā aliq̄s incurrit ꝑpť amo
rē Tradit eni Auicenna septē reme
dia inť cetera li. iiij. Vnū ē agnoscē
psonā in qua q̄s captus est. q̄d ex
pitur aliq̄s ex fassione infirmi ł ex
variacōe pulsūs ad noīacōeꝫ ama
tiqꝛ sic radix egrotacōnis habetur
vt eciā h: Ambro. poit in passione
scē agnetis de filio iudicis. Aliud ē
copula p matrimonium si lex susti
net. qꝛ ita q̄dā sanantur cū obediť
nature Tercīuꝫ est applicacō medi
cinaliū de quo ibidē tractat ⁊ docet.
Quartū est vt amorē suum de dile
cto p licita remedia ad aliud diligē
dū ɔuertat q̄d pori peligere debet
⁊ ita fugere presentiam amati: qꝛ
sic distrahitur animus. Quintum
si ille rōnabilis est corrigatur: hor
tetur: tribuletur. ⁊ amois opus os
tēdatur eē misei a Sextū est vt po
tissimum vetule ad ipsum dirigan
tur qui ꝓptū cum veritate ⁊ deo pos

sūt. vitupent corpꝰ ⁊ disposicōem
dilecti ⁊ moēs cū trāffiguracōe faci
erū turpi seu deformi Tn̄ q̄dā ex h̄
plus inflammantur qꝛ i relacōe d̄
amato delectantur licet alij sanenť
Septimū est vt occupetur in rebꝫ
arduis distractiuis officijs ⁊ hmōi
Similiter de similibꝫ dicendū est.
ꝓsecucō aūt horum ad medicum p
tinet Sed theologica p̄cedenti du
bio dicta p̄ alijs applicari debent.
Ad tercium dubium An ne bonus
angelus aliqn̄ iustos viros benefi
ciet. sicut ɔstat malum angelū ma
leficiare iniustos Respōsum habes
ex patꝝ sanctorum exemplis qꝛ sic
ymo multiplicius in infinituꝫ Quic
q̄d ei boni a fonte tocius bonitatis
deo i nrā tpalia ⁊ corpalia bona em
nat totū ɜm beatū Dyonisium per
ministeriū angeloꝝ hēmus ⁊ vt s.
doctor i q̄dā loco sup. iij. sentēciaꝝ
tradit. Cū deus graciam menti nrē
nobilem vult infundere ad quam li
cet se nulla creatuē ptās extendit ta
men ad hanc dispositiue angelus
bonus cooperatur sicut eciam licꝫ ad
verbi dei concepcōnem i virgine be
atissima p quā deus homo factus ē
sola diuina virtus efficienter affueit
tn̄ angelico ministero mēs virgis
p salutacōem p confortacōnem ⁊ p
informacōnem multū excitata ł ad
bonū predisposita fuit. Est p̄terea
cōmunior ⁊ magis ɔsona tam sacē
pagine q̄ꝫ philosophie nāli ista

Nō hij remedia ꝯ philocaptionem

opinio q̄ tradit oia corpa celestia re gi et moueri vtute angelica: q̄obrē a xp̄o et ab ecc̄ia v̄tutes celoꝝ voca̅ tur A celestib⁹ āt influēcijs simpli cit̄ oia h⁹ mūdi corpalia regūtur. teste ph̄o p̄mo methceoroꝝ. Est isu p doctrina sci doctoris q in hoie ē a fūt in q̄ sp̄us sepati agē valēt Dz differēter volūtas intellcūs et poten tie alie ip̄i⁹ aīme affixe membis or ganicis corporalib⁹ In p̄mū solus deus In secūdum tm̄mō deus et bo nus angelus vt illuīnet. et in tercī um deo p̄mittēte malus sp̄us agē pōt et imp̄imē: sed in p tāte vol ūtat̄ hūane ē immissiones factas p āge los malos acceptaē vel refutaē et ta lia cū dei inuocata grā ꝯpulsare vel eadē neglecta admittē posse Pig: Licet hec sint innumerabilia bono rū angeloꝝ ecīā in iniustos ꝓfluxa beneficia de q̄b⁹ heu nescius fui ha ctenus. sed gratus ero in antea tū de his n̄ q̄ro p̄ncipalit̄ sed de bene ficijs eoꝝ circa generatiuā potēcīā vtpote an q̄sdā castificent. sic ma li sp̄us quosdā maloꝝ infrigidāt p sua maleficia : Theolog⁹ Haut dubium ita faciūt. sed v̄ et qn̄ expe dit Nā ita fcm̄ ē de scō Sereno ab bate de q̄ refert Cassi. i coll. pa. col lati. abba. sereni p̄ma. hic inq̄t ꝓ interna cordis atq3 aīme castitate nocturnis diurnisq3 p̄cib⁹ ieiunijs q̄3 ac vigilijs infatigabilit̄ insistēs cūctos estus carnalis ꝯcupiscēcie

tandem p diuinā gracīam in se ex tinxisse pcepit Dide maiori zelo casti tatis succensus prefatis vsus reme dijs a deo pecijt vt interioris homi nis castitas in corpus redūdaet dei dono postremo autem adueniens ad eum angelus in visione noctur na eiusq3 velut aperiens vteru3 q̄n dam ignitam carnis strumam. de eius viscerib⁹ euellens ac proiciēs suisq3 oia vt fuerāt locis intestina r̄ stituens Ecce inq̄t in cencia carnis tue abscisa sunt : et obtinuisse te no ueris hodierna die perpetua3 corpo ris puritatem iuxta votum. quo po poscisti: vt ne ip̄e quidem naturali motu qui ecīam in puulis atq3 lac tantib⁹ excitatur vlterius pulseris Sicut de beato equicō abbate dr: beatus Gregorius primo libro dya logorum Hunc iq̄t cum iuuentutis sue tpe acri certamine carnis incen tia fatigarent: ip̄e sue tēptacōnis ā gustie ad oracōis studium solēcō rem fecerunt. ¶ Cumq3 hac in re ab omnipotenti deo remediūm con tinuis precibus quereret: nocte q̄ dam assistente angelo eunuchari se vidit eiusq3 visioni apparuit. q omnem motum ex genitalibus mē bris eius abscideret: atq3 ex eo tē pore ita fuit alienus a temptacōne ac si sexum non haberet in corpore Qua v̄tute fret⁹ ex dei oipotēt̄ auxi lio vt vis an̄ perat. ita cepit p⁹ mo dū ecīā feīs preeē Ita i vitaspatrū

illoꝝ q̊s ſcũs eraclides vir religio ſiſſimus collegit in libro ſuo quẽ pa diſum noiat: Meminit cuiuſdã ſci patris ꝛ mõchi quem heliam vocat hic miã motus trecẽtas feiminas i mõſterium collegit ꝛ regere cepit. Trãſacto autem bigennio iã trigi taq̃nq3 ãnos circiter hñs vite: tẽp tatus a carne in heremũ fugit. vbi biduo ieiun⁹ orãns ad deum ait: do mine deus aut occide me ã libera me ab hac tẽptacõne. veſpere igitur ſõ nus ei irrepſit. tres angelos ibi ad ſe venire vidit. quibus querentib⁹ Cur a mõſterio v̓ginum fugiſſ3 nͨ. ille pre verecũdia reſpondere aude= ret. dixerũt angeli. Si liberaberis nũ redibiˀ curã feminaꝝ gerẽdo Rꝝ ille. q̈3 libẽs Tũc illi iuramẽtum ab helia recipietens q̊d exegerãt eum eunucharũt Nam vn⁹ manus alt̃ pedes. terci⁹ nouacula teſtes eius vi ſus eſt abſcindere. non ꝙ ita vere eſ ſet. ſ3 qꝛ ita eẽ videbatur q̃rẽtibuſ3 an ne remedium ſentiret Rꝝ ille. ſe plurimũ exoneratũ. vñ q̊rta die ad lugentes feminas rediit ꝛ p. xl. an nos q̇bus ſupuixit nec p̊ſtime tẽpta cõnis deinceps ſcintillã ſẽſit Nõ mi nus bñficiũ collatũ eẽ legim⁹ beato thome doctori nr̃i ordinis q̊ a ꝯſãg uineis ꝑpt̃ ingreſſum dcĩ ordinis i carceratus vt p meretricem ſeduce retur ad ſeculũ tẽptatus eſt. q̃ p cõ ſãguineos immiſſa eſt veſte ꝛ õrtu cõ poſitiſſiõ hãc ei ſcũs doctor intuens

ad ignem materialẽ cucurrit. ticõe3 ignitũ arripuit ꝛ vi feminã e carcẽ fugauit in orõe q3 ſtatĩ p caſtitatis dono poſitus obdormiuit v̓ duo an geli ei apparuerũt dicẽtes: Ecce dei te ex pte cingim⁹ cingulo caſtitatis ꝙ nulla poſſit de cetera impugñcõne diſſolui. ꝛ q̊d hũane v̓tutis nõ ꝯq̃ ritur merito: tibi ex pte dei ꝯfert̃ ex dono Senſit igitur cincturã ſcũs v̓ ſc3 tactũ cincture ꝛ exclamando eui gilauit Deinceps tanto munere caſ titatis ſe dotatũ ſenſit: vt ab eodem tpe omnem horreret luxũ: vt ſiñe ne ceſſitate feiˀ colloqui poſſet: ſ3 pfcã caſtitãte pollet ei⁹ vt t̃dit legẽda.:

Capitulum .:. Septm̃:

HOrmice comeſte ab hoib⁹ eis nocẽt: ñ beſtiis oib⁹. ſ3 q̇buſdã ꝓficiunt vt v2ꝥ q̃ eas auide q̃rũt. Formicaꝝ nomine iuſti deſignantur vt ſupra dudum habuimus Comedere aũt vite alie ne detrahere eſt aut infamia aut iſa na doctrina. de qua comeſtione cau tum reddit filium q̊ ꝓũ. xxiii. dicit. Noli eẽ in conuiuiis potatoꝝ: nec i cõmeſſacõib⁹ eoꝝ q̊ carnes ad ve ſcẽdũ ꝯferũt̃ qꝛ vacantes potibus ꝛ dãtes ſymbolũ glõ. i. det̃ ctacõnũ ꝯſumẽtur vbi glõ Iteꝝ d̊t Carnes ad veſcẽdũ ꝯferre ẽ i cõi locucõe d̓ro gacõis viciſſim viciã ꝓxioꝝ dicere de quorum pena ſub dit̃. qꝛ talib⁹ vacantes ꝯſumuntur. Quo contra v̓bis hoĩs d̊mã continẽtes ſapiẽciã

operā dare ꝯgruit: q̊bꝫ ānima saciari ciāte poterit de q̊ ꝓu· xxiiij· Salomō subdit· Comede fili mel· glō· doctrinam sapiētie· qꝛ bonū est ꝛ fauū dilcissimum guttur Sic ꝛ doctrina sapiē cie anime tue: quā cū iueneris habebis in nouissimis spem· et spes tua nō pibit· Melli eni ꝛ fauo dt glō· ꝯpat doctrinam sapientie· qꝛ sicut illa ceteris cibis: ita hec doctrinis ꝑualet alijs Iterūqꝫ deuoratoribꝫ humanarum carniū p detractiōis viciū ꝛ p supsticiōis maleficium dicitur in ps̄· Filij hominū dentes eorum arma ꝛ sagitte ꝛ lingue eoꝝ gladius acutus· Et ꝓuibiorum· iiij Inter quatuoꝛ gnacōes ꝑusas hec vltīa est· de qua dicit generacō que ꝓ dētibꝰ gladios hꝫ ꝛ cōmādit molaribꝰ suis vt comedat inopē de tra ꝛ pauperes ex hoibus· vbi glō· Gnacō q̄ ꝓ dētibus gladios hꝫ· hͦ est q̄ suā pfidiā alijs imitte conat ꝛ sicut corpa gladijs: ita audienciū aīmas veneno allocucōis occidit· vn̄ dicit vt comedat· i· ad hͦ vt deuoēt inopes id ē innocentes· ꝛ paupes id est humiles Deuoraͦtū formicaꝝ nō hominibus ſꝫ bestijs vt vrso ꝓdest qꝛ maleficoꝝ officium ꝛ detractōis viciū n̄ iustos ſꝫ pfidos delcāt In cuiūs figura danielis vij· secūda bestia q̄ de mai ascēdit silis vꝛso erat q̄ in pte stetit ꝛ ordines dēcium erāt in ore eius ꝛ in dētibus eius ꝛ dicebāt· Surge comede carnes plurimas: p q̄ triplex nocumentū maleficoꝝ innuitur· vicꝫ bonorum tpalium humanoꝝ corporū ꝛ aīaꝝ racionalium q̄ ledi solent p talia maleficoruꝫ excercitia vnde ꝓuerbiorum· xvij· Semp iurgia querit malus· angelus autem crudelis mittetur contra eum Expedit magis vrse occurrē raptis fetibus· q̄ȝ fatuo confidēti sibi i stulticia sua vbi glosa Angelus crudelis immūdus spiritus est: qui a domino cōt peccatores mittitur· vt in presenti affligat· ut egypcios· vnde immisit in eos iram indignacōnis sue p angelos malos Et subdit pōt in vꝛso hostis antiqui malicia intelligi cui fetus rapimus cum eos qui filij sui erant cathechisando ꝛ baptisando dei filijs adiungimus: ꝛ hoc sepe facilius fit: q̄ȝ hēticū ad fidē rectū reuocare l catholicū praue agētem ad bōm opus reducere Piger p bestias vt dicis formicas deuorātes fide r̄probi ꝛ maleficia intelligi valent: dic exemplū quomodo id ope pficiūt humana ledendo corpora de sanitate in infirmitatem Theologus Audi gͦ quid bestie tales petro iudici de q̊ supra retuli nephas fecerint· Dum eni se in eo vindicare studebant· sed qꝛ fidem bonam gerebat ꝛ se diligenter crucis sigͦ munirē solebat· seqꝫ auisatus aliq̊ciēs ob occasioē eorū abstiēbat p q̄ maleficia ꝓcurari solēt Ideo illesus ꝓpt astuciā taliūꝫ

euadebat vno excepto tempore in quo ex delicto ꝓprio meruit nō in toto cu stodiri a dn̄o prout mihi retulit Cō sueuerat ei in territorio bernensium castro blanckenburg habere residen ciam·tempore quo terrā eādem gubernabat· postq̄ꝫ aūt officiū resignauit· et ciui tatem bernēsem reintrauit ibiqꝫ do micilium tenebat: die quadā redi ens ad castrū p̄dictum vbi cognitus suus suū in officiū substitutus fuerat in eodem castro petrus quedā expedi re negocia apud sibi notos volebat Tūc vna malefica et quatuor consor tes eius de malicie viri conuenerūt dese ro in loco vno machinamenta sue ar tis voluētes per vires vt petrum grauiter veneficiis lederēt vel occiderent quē hec latebant fraudis commercia Adueniēte igitur nocte petrus sebe nedicendo crucis signo cubituꝫ iuit sed nocte surgere omnino ꝓposuit: ad scribendum necessario quasdaꝫ ep̄las et mane recedere a loco valēt euigilans igitur in tempestā nocte sibi videbatur ex inopinato· q̄ꝫ di es adesset·luce deceptus ficticia de quo in se ira tus quia vt putabat noctē neglexerat non se vt debuit muniē do more solito vestimentis induit per gradus altos versus locum vbi pu gillarem habuit descēdit et locum clausum reperit De quo maiori ira exardescens cū murmure per gradus quos descēderat versus lectū iterato scā debat·emittendo vnicam ex indignā cōne maledictōnem per verbū satis b ue ac si diceret In nomine dyaboli Et ecce statiꝫ in tenebris densissimis petrus proiectus est in preceps per gra duum predictorum passus adeo g uiter·vt famulus qui de sub ter sca lam in cōmodo dormiebat excitare tur exiret et quid accideret conspicere vel let reperit autem petrus accenso lumine so lum in terra priuatū rōnis vsu ia centem et collisum per omnia mēbra sanguinem plurimuꝫ e corpore emit tentem Excitatur familia et nemo erat qui lapsus causā aperire posset· Tādeꝫ tn̄ diuina arridēte gracia vsū rōnis recuperauit: sed sanitatem corporis vix in tribus septimanis rehabuit Et q̄ꝫ quia maleficos haberet suspectos quos per viribus de terra tollere cupiebat·tn̄ eos ignorabat huius sceleris sibi illati Ve rūqꝫ mihi il optū·quod nō reueletur· euētu quodā factū est postmoduꝫ vt quidā latens maleficus veniens de ter ra bernēsiū vbi domiciliū habuit in ci uitate friburgēsi lausanēsis dyocesis die quadā in taberna cū bibulis sederet et ad consocios diceret Ecce aut video captal quē nominauit·in aqua vbi circa habitacōnem meam hamū in aquā pro captura pisciuꝫ posui mihi eū furto leuat et surripit·distabāt autem abinuicem loca per sex magna theu tonica miliaria: per quē operē demonis furtū intuebatur·hoc vbū ꝓderaūt fide les iū accusauerūt et postmodū iudi cialiter carceri mācipatus ē in biduo

diuter q̄stionatus nil penitus fatei voluit de ꝓpꝯs facinoibꝫ t ãa ãt die q̄ fuit sabbatũ in qua cõir ob reuerẽciam beatissime vginis: ea dē coli tur officiõse tortus iterꝝ virus suuꝫ emonuit Nã p̄fati sui vbi ⁊ furtiue ritatē se dixit fuisse exptũ ⁊ qꝫ·iiij· viri malefiĉi petꝝ p̄ñte maleficiã· quã noiauit p manus eiusdē vetule in p̄ceps ꝓpiecissent fatebat̃ ⁊ causã h⁊ iracũdie in vetulã venisse assere bat· qꝛ scꝫ sibi iustiĉiã aliq̃n ad li bitũ iudex existẽte ñ ministrasset· ad diditqꝫ se alijs duobꝫ diebꝫ dñio nũ machinamẽtis ptẽtũ ñ potuisse in tormẽtis r̃ñdere ħqꝛ vt ait festũ beate virginis q̄ ad offiĉiũ celebra batur dixit se iã liberꝝ ad dicẽdum veritatẽ· ⁊ ita tandẽ iuxta p̃tie muni ĉipalia igni t̃ditus est Notãdũ tñ qꝫ tales pseudoꝓphẽ aliq̃n omnino ꝯdictoria dicẽ solent p p̃miũ men daciꝗ decepti· vt idẽ petrus exptũse eẽ retulit Nã quedã malefica p euꝫ capta ẽ ⁊ intuurita·habuit aũt ma ritũ talis maleficij ñ magistꝝ q̃ cu riositate duct⁊·ad quãdã illaꝝ pã um vetulã ꝯperauit: de q̄ cũcti refer bãt qꝫ futura p̄noscẽret Ad hanc cũ venisset·supplex petiuit vt sibi di ceret An ne spem habere deret qꝫ cũ vita vxor sua iudicẽ euaderet suaq̄ iam capta erat vxor Cui Rꝫ vetula Noli timẽ indubie liberabit̃ nᶜ hac captiuitate morieẽ Quo vir fact⁊ ala crior obuiauit iudiĉiũ pxt⁹ alterã die

Cui petrus vbi q̄so fuisti· Ad ille apd ꝓphetissã ait suã·q̄ mihi ꝯtulit vxorẽ de sua captiuitate liberãdam eẽ nec mori ex hac captiuitate· Deĩde re gressus petrus ĩ hospiciũ: vocabat̃ a capta malefica q̄ petro dixit Vidi qꝫ maritus meus vetulam accersi uit·que me liberãdam eẽ prenuntia uit :Deo mentitur qꝛ ꝓxima die tuo sb iudicõ incinerabor· hec cum postmodũ iudex marito dixisset· ri dendo expectabant·q̄ iter maleficas veritatẽ dixisset :sed secutum ꝓxi ma die iturnte femine icendiuꝫ p publicã factaꝫ iustiĉiã: veritatẽ ma lefice q̄ virũ habuit palam fecit: Nec tñ credẽ dẽs petrũ vt ĩ p̄mo ex emplo habitũ ẽ:manibꝫ malefico rũ q̄ ĩ castro ñ erãt corpalit̃ p g̃ã⁊ iactatũ ad litterã: sed maleficorum sacrificijs ⁊ cerimonijs allecti dmo nes p̄ñtes illõ p̄ãpiciũ fecerũt peti ⁊ vt mentes maleficoꝝ deciperẽt in ymaginacõe supsticiõsoꝝ hoim effe cerũt vt sibi videret̃ p̄ñtes eẽ· Ita eciam ĩ·ij·⁊·iij·exemplo demonis ĩ p̃ssione ĩ ymaginatiuã maleficoruꝫ factũ est vt absẽtia velut p̄ñtia cer neret̃ sicuti ꝯ li·ca·i·audisti i ex vb sci doctois ⁊ eiũ ca·v:·

·:·

Capitulum ·:· Octauum

QUibus formicaꝝ nõnunq̃ sunt cadauera aialiuꝫ mor tuoꝝ Ad moralẽ itelligẽciã comedẽ

mortua animalia. est aliqñ fruĩ pũsa luxuria vnde illecti aliqñ feminarũ pec catũ ppt famẽ luxuriose voluptatis mortua aĩalia comederẽt eis de in non modicã displicẽtiã dei fruẽtes vt pꝫ. cõtexiõ qnto sub cõpendio in veritate ꝗ sb typo de israhelitico pplo tãgit Inicíati inq̃t sũt beelphegor ꝗ comederũt sacrificia mortuorꝝ De quo nuũeri capitulo. xxv. Fornicatus est pplus cum filiabus moab. q̃ vocauerunt eos ad sacrificia sua At illi comederũt ꝗ adorauerũt deos earum Inicíatusq̃ꝫ est beelphegor isrl ꝗ iratus dominus dixit ad moyseẽ Tolle cũctos pn̄cipes ppli et suspende eos contra solem in patibulis ut auertat furor meus ab israhel. Hec omnia fecit israhel sẽ d cũs occulta machinacõe balaaꝫ maleficĩ qui suo cõsilio illius mortiferẽ fornicacõis exordium in israhel extitit sup quo glosa libidini quis seruiendo doctrinam balaaꝫ tenet Est ergo execrabilis eciam corporis fornicacõ que violat tẽplũ dei ꝗ tollit membra xp̄i ꝗ facit membra meretricis Sed execrabilior est generalis fornicacõ in qua oẽ genus peccati parit cõtinet. cũ aĩma scꝫ cõsorcõ vbi dei astita ꝗ matrimonio eius associata ab adũsario eius q̃ eam sibi ĩ fide desponđit corrumpitur Est ergo sponsus ꝗ vir anime mun de verbũ dei id est cristus Desponđi vos omnes ait apostolus. vni viro virginem castam exhibere xp̄o Dũ igitur anima adheret spõso cõplectitur ꝗ audit verbũ eius ab ipo suscipit semen verbi ꝗ cõcipit ꝗ facit filios: pudiciciã iusticiam paciencẽtiam ꝗ omnes virtutes vt salua sit p generacõnem filiorum. si pmanserit in fide ꝗ caritate. Si autem se dyabolo ꝗ demonibus prostituerit faciet filios adulterii scꝫ omnia peccata ꝗ iterum glosa Origenis ibidem. Per omnia peccata que cõmittimus maxime si n̄ surrepcõne aliqua. ſꝫ studio peccamus illi demoni cui cure est admittimus cõsecramur. Et forte tot demonibus cõsecramur. q̃t peccata cõmittimus ꝗ ministeria pdoli illius pro illo suscipimus: Assimilãt ãt corpa fornicanciũ merito fetidorum aĩalium corporibus. qꝛ vt ecc̃i. ix. d. Dicitur mulier fornicata q̃i stercus in via cõculcabitur ppt q̃d pphe ta post q̃ de his qui potẽtes sũt ad bibendum viũnum in quo est luxuria locutus est ysaie. v. Paulo post ita subiungitur de eisdeꝫ Facta sũt morticina coruꝫ quasi stercus ĩ medio plateaꝝ In omnibus his non ẽ auersus furor eius: sed adhuc manus eius scilicet dei extenta

Piger

Sunt ne nostro tempore boni viri aliqui decepti per magas vel maleficas tuo iudicio:

Theologus

Meum in sequentibus suspendo

iudiciū· ꝫ eā q̄ publica vox tradit
⁊ fama referā: Habemus hodie sac̄
theologie ꝓfessorem insignem frā
trē heynricū kaltyserē inq̄sitorē he
retice prauitatis Hic cū anno ꝓxie
preterito inq̄sicōis officiō i ciuitate
Coloniensi insisteret vt mihi ipē r̄
tulit pcepit circa Coloniam quan
dam v̓ginem eē que in habituviri
li omni tempore incessit: arma defe
rebat ⁊ vestimenta dissoluta velut
vnus de nobilium stipēdarijs chor̄
as cū viris ducebat ⁊ potibꝫ ac epu
lis adeo insistebat ·vt metas femi
nei sexus quē non negabat oīno ex
cedere videretur: ⁊ qꝛ eodē tēpore si
cut heu hodie sedem Treuerēp eccīe
duo ꝑ eadē ꝯtendentes: g̃uiter mo
lestabāt: gloriabatur se vnā ptem
posse ⁊ velle intronisare sicut virgo
Johanna de qua stati dicetur regi
karolo francoꝝ paulo antea fecerāt
in suū eum regnum ꝯfirmādo: ymo
illa se eandem Johannam ā dō sus
citatā eē affirmabat· Cū igit̄ die q̄
dā cū Comite iuniori de virnēburg
q̄ eam tuebat̄ ⁊ fouebat Coloniaꝫ
intrasset Et ibidē mirā in ꝯspectu no
biliū fecisset: que magica arte vide
bātur fieri Tādē p p̄dictū inq̄sitorē
vt inquireretur diligenter inuesti
gabatur ⁊ citabatur publice Map
pam enim quandam dicebatur la
cerasse· ⁊ subito in oculis omnium
reintegrasse Et vitrum q̊ddam ad
parietē a se iactatū ⁊ confractum i

momento repāsse: ⁊ similia plura i
ania ostētasse Sed misera parē mā
datis eccīe renuit: comitem ante
fatum in tutelam· ne caperetur ha
buit p quem clam de Colonia edu
cta manus quidem iq̄sitoris sed ex
comunicacōnis vinculum non eua
sit Quo tandem artata: ptes almaīe
exiuit metasq; gallie intrauit v̓ mi
litem quendam ne ecclesiastico int̄
dicto vexaretur: ⁊ gladio duxit in
matrimonium ❡ De inde sacerdos
quidam lenō vocandus potius ma
gam hanc verbis deliniuit amato
rijs cum quo postremo furtim re ce
dens metensem ciuitatem intrauit
vbi velut concubina secum habitās
quali spiritu ducta fuerit· cunctis
patenter ostendit Fuit preterea in
fra decem annorum spacia nouiter
i francia q̄dā de qua premisi virgo
Johanna nomine: tā ꝓphetico spiri
tu q̄ꝫ miraculorum ptāte vt putaba
tur clarens Hec enim veste virili
sēp vtebatur nec vllis doctoꝝ q̊rū
cumq; psuasionibꝫ emolliri potuit
vt tales deponeret vestes femineis
cōtenta p̄ꝓtim cum se palam v̓ginē
⁊ feminam eē protestaretur Sub
hoc inquit habitu virili in signum
future victorie vt verbo predicā· ⁊
habitu a deo missa sum adiuuare
verum francorum regem karolū ⁊ i
suo firmarē regno a quo eum fuga
re nituntur rex anglie ⁊ dux burgū
die ❡ Protunc enim hij iuncti

mutuo cedib⁹ ⁊ armis franciam pre
mebant grauissime Igitur cū suo
domino Johanna ꝯtinue velut mi
les equitabat· futura ⁊ fausta mul
ta predicebat: victorijs bellicis q̄
busdā interat· Et alia mira talia
ppetrabat De quibus nedum fran
cia ꝫ oīa xp̄ianoꝝ regna stupebāt
Ad tātam deniqꝫ p̄sūpcōnē venit·
Johanna vt nōdū adepta francia
am bohemis vbi hereticorum mul
titudo tunc fuit minas intentaēt p
litteras Dubitabāt exinde seculares
⁊ ecclāstici regulares ⁊ monastici q̄
spū regeretur dyabolico an dīuo:
Scripserūt ꝓinde quidam viri lit
teratissimi tractatus eius ex pte: in
quibus n̄ mō diuersa ꝫ eciā adūsa
de v̄gine senserūt Postq̄ aūt regē
karolū in multis iuuisset ⁊ firmassꝫ
regno annis q̄busdā demum nutu
vt creditur dīuo p anglicoꝝ arma
tā capta est ⁊ incarcerata: Accersi
tis aūt ⁊ vocatis in magna mł'titu
dine magistris tā dīui q̄ hūani iu
ris mł'tis dieb⁹ examinata est Et p
ut a magistro Nicolao amici licenci
ato in theologia audiui q̄ ābasia
toꝛ fuit vniūsitat' parisi. ep tāde ipā
fassa ē se habē familiarē dei angelū
q̄ iudicō litteratissimoꝝ viroꝝ iudi
catus ē eē malign⁹ spūs ex mł't cō
iecturis ⁊ ꝓbacōibus p quē spituꝫ
velut magam effectam ipsam igni
bus per publicam iusticiam ꝯsumi
ꝓmiserunt ⁊ prout de hac historia
rex anglie imꝑatori Sigismun
do satis late scriptorem⁹ historiā in
notuit Eodem tempore due femine
prope parisius surrexerunt se pu-
blice dicentes missas eē a deo vt v̄
gini Johanne eēnt in subsidium ⁊
queadmodum a p̄dicto magistro
Nicolao viue vocis organo audiui
ob id de velut mage vel malifice p in
quisitoꝛ em francie capte sunt ⁊ p plu
res sacre theologie doctores exami
nate tādem r̄pti sunt maligni spūs
deliramentis decepte Vnde cum vna
ex eisdem feminis se p angelum sa
thane seductā ꝯspiceret· ex nigroꝝ
informacōne a ceptis resipuit ⁊ er
rorem prout debuit statim reuoca
uit ¶ Alia vero in ptinacia perma
nens ignibus consumpta est·
Piger· Mirari non sufficiō quōmō
fragilis sexus in tātas audeat ꝓsili
re sūpcōnes ¶ Theologus Apud
simplices tui similes mira sunt ista
sed inprudētū oculis hec rara n̄ sūt
¶ Sunt enim tria in rerum naturā
q̄ si sue ꝯdicōis limites excedūt aut
in diminucōne Aut ī excessu bonita
tis vel malicie apicem sibi vendicant
ligwa videlicet Ecclesiastic⁹ ⁊ fē
mina que si bono reguntur spiritu
optima· si vero malo· pessima fieri cō
sueuerunt· ligue enim vnius bono
ministerio vt de ligua primo exem
plificemus fidei christiane plurima
regna subiugata sunt· vt ī sanctis
christi apostolis ⁊ in sapientibus

sapientibꝰ ptꝫ p̄dicatoribꝰ pruden
tis eciā viri lingua n̄nunquam infi
nitorum hominum striges prepedi
tur ꝓpter q̄d salomon· ꝓu·x·dt In
labiis sapientis inuenitur sapiēcia
⁊ vga in dorso eius qui idiget cor
de Argentū electuꝫ lingua iusti cor
impiorum pro nichilo · labia iusti
erudiunt plurimos: qui aūt indocti
sūt in cordis egestāte morient Cꝰ
causa ibidem ·xvi· sbditur qꝛ homi
nis est ꝑparaē aīm · ⁊ dni gubnare
liguā De malicia ligue Ecā·xxviii
dꝛ ligua testificans adducit mor-
tē·ligua tercia multos ꝯmouit ⁊ di
spersit illos a gente in gentē· ciuita
tes munitas diuitum destruxit ⁊ do
mos magnatorum effodit vide ibi
multa mala · ⁊ Jacobi·iiı·similiter
que mala ligua facit Est āt tcia lig
ua eoꝝ q̄ int duas ꝯrias ptes icau
te vel malicōse loquūtꝛ aliqua De
eccīasticis·ii·plurima exēpla habe
mꝰ Sꝫ eccīasticis āt clericı ⁊ religi
osi intelligūtur in vtroqꝫ sexu Quo
ad malos ei clericos dt b· Jhero:i
epl'a ad nepotianū Negociatorem
clericū ex inope diuitez: ex ignobili
gloriosū q̄i quādā pestē fuge ⁊ B·
Bernar·omel·xxxiii· sup cātica lo
quēs de clericis dt Si i surgēt aper
tus hereticus: mitteret foras ⁊ arescere
ceret Si violētus imicus ab scōde
rēt se forsitā ab eo homi scꝫ pastoēs
Nūc vero quē eiciēt ā a q̄ abscōdēt
se oēs amici ⁊ oēs adūsarii oēs do

mestici ⁊ nulli pacifici Omnes proxi
mi ⁊ omnes que sua sunt querunt·
Hinc beatus Gregoiꝰ·in pastora·
dicit Nemo amplius in ecclesia no
cet q̄ꝫ q̄ puerse agens nomen vel or
dinem sanctitatis habet Delinquē
tem namqꝫ hunc redarguere nullꝰ
presumit ⁊ in exemplum culpa vehe
menter extenditur · qn̄ pro reueren
cia ordinis peccator honoratur · De
religiosis eciam dt beatus Augusti
nus·ad Vincenciū donatistam Si
pliciter fateoꝛ caritati vestre coram
domino deo nostro qui testis est su
p animam meam ex quo deo seruiē
cepi qm̄ difficile sum exptus melio
res q̄ꝫ qui i monasteriis profecerūt
Ita ⁊ nō sū peiores exptus q̄ꝫ q̄ mō
steriis defecerūt De mulieꝝ vero ma
licia ecā·xxv·dꝛ Nō ē caput neqꝰ
sup caput colubri ⁊ n̄ est ira sup irā
mulieris ꝯmorai leoni ⁊ drācoi plꝰ
placebit q̄ꝫ habitaē cū muli ēneqꝫ
Et inter plura q̄ sequūt ⁊ p̄cedunt
ibidē de neqꝫ muliē ꝯcludit Breuis
oīs malicia sup maliciam mulieris
Hinc Crisꝰ·sup isto Math·xi· Nō
expedit nubere: Quid aliud est mu
lier quam amicicie inimica ieffuga
bilis pena · necessarium malum na
turalis tēptacō desiderabilis calami
tas domesticū piculū delectabile detri
mentum mali natura boni colori de
picta gᵒ si dimittē illam peccatū ē
tenē āt fere tormētū ē ncc̄e ē q̄ dimit
tentes adulteria faciamus ·aut eni

q̄tidianā ꝯ pugnā tenētes habea
mus Tulius deniq3 ·ij· rethorice dī
Viros ad vnūq̄dq3 maleficiū sin-
gule cupiditates impellunt: mulie
res ad oīa maleficia cupiditat vna
ducit muliebrū eni viciorū oim fun
damētū est a natura: ꝛ Seneca in
suis pu· Aut amat aut odit muli
er nil terciū dedisse flere feminā est
mendaciū: Duo gn̄a lacrimarū ha
bentur in oculis feminarū veri dolo
ris v nū: insidiarū aliud/Mulier cū
sola cogitat: mala cogitat De bōis
aūt mulierib͡ꝫ tanta laus est vt ecīā
btificasse viros legātur ꝛ saluasse:
atq3 gētes terras ꝛ vrbes vt de del
bora Judith ꝑt3 ꝛ hester Hinc apo
sto·i·corꝫ·vij Si qua mulier h3 vi
rū infidelem: ꝛ hic ꝯsētit habitare
cū illa non dimittat virū· Scīfica
tus est eni vir infidelis ꝑ mulierē
fidelē Jō ecā·xxvi·di·/Mulieris bo
ne beatus vir Numerus eni anno
rū duplex multa ibi nārat laudabi
lissiā ꝑ totū eni capi·de excellētia bo
narꝫ similiter Salomō: ꝑmo spūs
scūs ꝑu·vl·ꝑ totū capi·de muliere
forti·ꝑfata satis in noui testamenti
feis clauerūt: ꝑmo in virginib͡ꝫ ꝛ
alijs feis sanctis q̄ ad xpianam gē
tē ꝑfidos traxerūt: vt magdalena
kate· margaretha martha ꝛ eis si
miles Hic ecā totū vngarie regm̄
ab olym ydolatrie deditū ꝑ gillā3
sororē xpianam impatoris fidei ca
tholice adiunctū est ꝑ regem vnga
rie cui ꝑfata gilla in matrimoniū ē
tͣdita ꝑ quā ecā ꝯūsus est rex ꝛ in
baptismo Schir noiatus postea
q3 miraculis clarus canonisat vt
vincentius ꝑōit in historia·spe·li:
xxvi·ca·ix Hic ꝑterea ꝑ locbildem
xpianā vͣginē natā de burgūdorū·
stipite rex frācorꝫ cladoreus passim
ꝑsuasus·tādem ydolatrias reliquit
ꝛ cum regno ad xp̄i fidem deuenit
vt vincentius narrat li·xxij·ca·iiij·
v·ꝛ vi·

Capitulum .:. Nonum

Elledentes homines huō
re acuto formice pūgunt
nō tū tam ledūt grauiter·
q̄ꝫ apes suos ꝑsecuto res Sūt eni3
due potēcie quas vniuiq3 rei dīna
ꝑuidentia tribuit: irascibilis ꝛ cō
cupiscibilis Jstā qua cōmodum cō
sideratur: illa qua nociuum fugat·
ꝑ cōcupiscibilem nāq3 necessaria af
fectantur ꝛ delecta bilia: Sed ꝑ ir
scibilem noxia refutantur ꝛ tstibi-
lia· Jsta ꝑmis clemētis·iiij·ꝯspiā
mus eē in oib͡ꝫ vegetabilib͡ꝫ· ꝛ ani
mātib͡ꝫ vsq3 ad rōnale aīal hoīē3
ꝑmo suo mō in sepatis spiritib͡ꝫ:3
i hoc est differētia·ꝙ appetitus rei
delectabilis ꝛ repulsa rei tristabil
in sola rōnabili creatura vtus fieri
pōt vel viciū ī in inferiorib͡ꝫ Et sic
inter minuta aīalia triplex repitur
punctio formice ꝛ minima q̄ statī3
transit apis durior sed scorpionis
pessimā ita inter rōnales creaturas

triplex reperitur vindicacō leuis eo
rum q̄ caritate repleti sunt: dura eo
rū q̄ indiscreto zelo feruēt: ꝛ pessiā
in demonibꝫ ꝛ eoꝝ sequacibꝫ. p̄mi
in punicōne similitudinem gerunt
formice que sine caulio hūoris tm̄
mō pfusione iniuriā vlciscitur: d̄ ta
li se emendaē se cupiebat q̄ in ps̄:
ait Corripiet me iustus in miseicor
dia ꝛ increpabit me: Et aposto. ad
Gal: vi. Si preoccupatus fuerit
hō in aliq̄ delicto vos q̄ spūales es
tis instruite hmōi i spū leuitat̄ ꝯsid̄
rās temetipsū ne ꝛ tu tēpteris . Vn̄
Iheronimus in epl'a ad Occeanū
Quid neccē est bis pūgere nisi ꝛcal
citrātem p se satis erubescentē ꝯfun
dere amplius cui sua rō magister ē
cui ꝑpa ꝯsciēcia vrga ꝛ igemita ve
recūdia lex disciplina ē ꝛ Greg̃. li.
xix. morali. Regat discipline vigor
mansuetudinē ꝛ mansuetudo ornz
vigorē. ꝛ sic alteꝝ ꝯmendetur ex al
tero vt nec vigor sit rigidus nec mā
suetudo dissoluta. De huius prime
punicōnis modo parabolicū satis ac
comodum fertur de nr̄is tale formi
cis exēplū: Fuit enim quidam villa
nus qui nimis ceruicose voluntatis
vxorem habebat q̄ viro in cunctis
fere mandatis recalcitrauit Anxius āt
diu v̄ p q̄d rebellem ꝯpesceret discrē
te ꝛ rōnabiliter: Quadā die ꝯ se b̄
ganti respondit: Femina es nec ver
bis emendata es meis p verbera g̃
uia in te miles effici nolo; nec cōtra

ctam p meas plagas. te in lecto ia
centem velut cōtractaz desidero sed
tibi dico . nisi te emendaueris. par
uis meis amicis de te querelā vno
proponam die contra te effrenem .
Cui illa In hoc inquit liquet tuus
effeminatus animus atz genealo
gia ignobilis qui de parui status
tuis mihi minaris amicis Nō eniz
mulier minaris plebeis At ille Re.
Hac vice tibi tantum parcā: ꝛ die
ista. sed reuera si te non emendaue
ris paruis meis conquerar amicis:
Cumqz misera non melior sed effi
ceretur peior. seruauit vir discretus
ꝛ prudens suarum minarum verita
tem adimplere in crastino Tunc
enim illa velut āte virum inuadere
cepit verbis plurimum contumelio
sis Cui maritus. Modo tempus ad
est vt factis verba compensem. Vx
orem igitur propriam inuadit. ves
timentis omnibus preter camisiam
exuit manibus et pedibus vrsi pellē
ligauit et humeris proprijs clamā
tem et maledicentem i proximum
sui orti cumulum formicarum pro
iecit vbi aliquantisper formicarum
humore solito perfusa et correcta a
nimum ad meliora conuertere cepit
Nam bestiole more solito in auribꝫ
et naribus in ore ꝛ in alijs mulieris
artubus eam cruciabant grauiter
Tunc illa eiulatu grandi iuramen
tis et sacramentis pmisit grauibꝫ
se de cetero viro velle ad nutū obediē

tīn vt cruciatū āmicoꝝ puuloꝝ euade
ret Ex hinc liberata p viꝝ mulier
mirūimmodū emendata ē ⁊ felix ef
fecta quā fecerūt deinceps ꝙ̄ pa pei
cula caucōrē. Hic igiť mod⁹ corri
gendi satis discretus ⁊ tēperat⁹ fu
it Indiscrete vero corrigētes p lesi
omib⁹ iratis apib⁹ sūt similes. que
ledēdo aliū. dū aculeuſ manet ī vlti
vulnē sese ppetuo fructu laboris pu
niūt Tales crudeles sūt de quibus
Seneca de clemētia ad nerone dt:
Crudelitaſ nihil aliud est ꝙ̄ atroci
tas aīm penis exigendis Crudeels
vocabo q̄ puniēdi cāz hnt mod non
hnt ⁊ tn̄ vt hugo de scō victore dt:
libro de institucōne nouicioꝝ Diffi
cile est cor malicia induratū ad for
mam discipline ⁊ speciem honestať
incuruarē ꝫ necē est vt dura mateia
cum facile ad formā nō flectitur. ei
⁊ acrioris flamme incendium. et
mallei grauioris tūsio adhibeatur
Scorpionum aūt pcussionib⁹ vi
dicacō maleficorum ⁊ demonum d
signatur In quibus vt beatus Dy
onisi⁹ dicit. iiij. ca. de dīuiſ noib⁹.
Est furor irraconabilis ⁊ fantasia
pterua Cui genes. xlix. Jacob ma
ledixit ī psona symeon ⁊ leui in fu
rorē suo ait Occiderunt viꝝ. Male
dictus furor eoꝝ qꝛ ptinax ⁊ idigᷓ
cō eoꝝ qꝛ dura diuidaz eos De his
h. Jlx. in plogo sup iosue dt Cessꝫ
arcuato vulnere contra nos isurgē
scorpius ⁊ sanctum opus venerata

carpe ligua desistat: Tales sūt ille
monstruose locuste ⁊ mortifere. de
q̄bus Apoc. ix. diciť habebāt cau
das similes scorpionum. ⁊ aculei
erant in caudis earum: ⁊ potestas
eorum nocere hominibus mensib⁹
quinqꝫ: ⁊ habebant sup se regem
angelum abissi cui nomē exťminā
secundum glō. autem p bestias ta
les veram fidem puertere molientes
intelliguntur: qꝛ suis doloꝝ sentenci
is vt scorpius corā blandiuntur ⁊
latenter pungunt Cumqꝫ tumultu
nocere neqūnt querunt auxiliū pn
cipum q̄ clade dicitur. qꝛ vt astrin
gāt terrent ⁊ blandiuntur ⁊ sup se
hnt angelum abissi Dyabolum domi
nantem trenis cuius nomē extmi
nans qꝛ a patra vite secludit suos
Piger Datis de correctōnis pūcti
one discreta ⁊ irraconabili diuisiva
rios ediderūt tractatus Sed vnūz
est ꝙ de maleficō dmonum multi n̄
credūt eoſ videlicet q̄ inter demoēs
incubi vocantur ⁊ sucubi n̄ n̄ in fā
ta sia nō realitate aliq̄ huore nocio
⁊ irali pūgē ⁊ fedare q̄d igiť de hoc
veꝝ sit ł ficticium veł enodare:.
Theologus Hanc q̄stionem scūs
Aug. de ci. dei. li. iij. ca. v. quidē mo
uet ꝫ non detminat vbi sic dicit V
tꝝ potuerit ven⁹ ex ꝯcubitu Anchiſ
eneā parē ł mās ex ꝯcubitu iumois
filie romulum gignere. in medio re
liqm⁹ Nā pene tał q̄stio etiā descip
turis nostris aboriť qua queritur

Vtrū̄ p̄reuaricatores angeli cū fi
liabus hominum concubuerint. vn̄
natis gigantibꝰ id ē nimiū grandi
bꝰ ꝛ fortibus viris tūc tr̄a ꝯpleta ē
Sꝫ li. xv. ca. xxiij. q̄stionē determi
nat in hec verba. Et qm̄ crebrrima
fama est multiqꝫ se expertos vel ab
eis qui experti eēnt: de quoꝝ fide du
bitandum non eēt audisse ꝯfirmāt
siluanos ꝛ faunos pauos quos vul
go incubos vocant sepe improbos ex
titisse mulieribus ꝛ earum appetis
se ac pegisse ꝯcubitū. Et quosdam
demones quos dusios galli nuncu
pant assidue hanc immundiciam
ꝛ temptare ꝛ efficere plures talesqꝫ
assueuerāt vt hoc negare impuden
cie videatur. Hec ille. Postea ibidē
determinat secundam questionem
vicꝫ ꝙ illud Genes. vi. videntes fi
lij dei id est seth filias hominum. i.
cham n̄ de incubis intelligitur. Q̄d
autem incubos eē nō sit icredibile
ād illō ibidem est glosa. que d̄t sic.
Non est incredibile ab hominibꝰ
non ab angelis sed quibusdam de
monibus qui mulieribus sunt im
probi eiusmodi homīēs idest gigā
tes eē procreatos. scꝫ de quibus in
littera d̄r gigantes autem erant su
per terram. ¶ Quia ꝛ post diluuiū
corpa non solum viroꝝ. sed eciam
mulierum incredibilis magnitudi
nis extiterūt. Ad idē ē glō. ysa. xiij.
v̄ ꝓpha de sercōnē babilonice ciuitat̄
p̄dicat ꝛ mōstra i eis habitāda. Ibi
inq̄t habitabūt strucōnes ꝛ pilosi
saltabūt i loco pilosi vn̄ glō d̄t Pi
losi sūt siluestres hoīes hispidi q̄ in
cubones vel satirei l' gn̄a demonum
Et ysa. xxxiiij. sup illo loco v̄ ꝓphe
tat desolacōēꝫ tr̄e ydumeoꝝ q̄ pse
q̄bāt iudeos. Erit inq̄t cubile dr̄co
nū ꝛ pascua strucōnū ꝛ occurrent de
moīa glō. it linear̄. i. mōstr̄ demōm
adinuicē ꝛ glō. b. Gre. ibidē. Qui alij
pilosi noīe figurāt. n̄ hi q̄s greci pa
nas. latini vero icubos vocant de d̄
moībꝰ ec. Cassianꝰ coll̄. i. abbat. se
reni passum expōit p̄fatū. Ad idē ē
b. Jsydo. li. viij. ca. vl. sic dicens Pi
losi qui greci panite. latine incubi
appellantur siue inuij ab icudo pas
sim cū animalibus vn̄ ꝛ incubi di
cūtur ab incūbendo hoc est stuprā
Sepe enim improbi existūt eciam
mulieribus ꝛ earꝫ pagunt cōcubitū
quos demones galli dusios nuncu
pātqꝫ assidue hanc pagūt imun
diciam. Quē āt vulgo incubonē vo
cāt hūc rōni phaunū vicariū dicūt
ad quē Oraciꝰ d̄t phaune nimpha
rum fugenciū amator meas pfines
ꝛ a puta rura lenis incedas. Insup
illō apl'i. i. coꝝ. xi. Mulier dꝫ velam
hrē sup caput suum ꝓpter angelos
multi catholici exponūt q̄d seq̄t ꝓp
t āgelos. i. icubos. Ad idē ē ioscphꝰ
sup textu geñ. vi. p̄allegatꝰ. Jtē wil
helmꝰ. li. de vniuso pte. vl. cā. vi.
in l'a pl'i. Preterea hō det'minat s. doc
tor pte p̄ma q̄stione. li. ꝛ in secūdo

scipto di. viij. et q̃dli. vij. q. x. atq̃
sup ysaiam. ca. xiij. .xiiij. cuius mo
tiua sunt verba b. Augustini. in de
ci. dei. vñ talia negare dt Thõ. ipru
dentie est. Id enim q̃d multis vide
tur nõ põt omnino falsū eẽ ꝓm ph̃z
in de somno et vigilia in fine. et i vij
Ethicoꝝ. Wileo de historijs mult
et autẽticis. tam catholicoꝝ q̃ eth
nicoꝝ. q̃ incubos eẽ palam asseue
rãt. Causa aũt quare demones se in
cubos faciūt vel succubos: h̃ eẽ vide
tur vt p luxurie viciū hominis vtri
usq̃ naturã ledant: corporis vicz et
anime qua in lesione p̃cipue delecta
ri videtur. vñ enumeratis p altissi^m
multis luxurie vicijs a q̃bꝫ suuz po
pulū mundum eẽ voluit in q̃bꝫ infi
deles irretiti erãt: ait Leui. xviij. Ne
polluamini in omnibꝫ his q̃bꝫ cõta
minate sunt gentes quas ego eiti
am ante conspectum vestꝝ e quibꝫ
polluta est terra: cuius scelerã ego vi
sitabo dt glõ. sup verbo gentes. De
mones inq̃t q̃ ꝓpter multitudinem
dicunt gentes vniuerse: qui cū oĩ
peccato gaudeant precipue fornica
cõne et ydolatria. q2 in his corpus et
aĩma maculatur et totus hõ q̃ terra
dicitur. Omne eni peccatū q̃dcūq̃
fecerit hõ extra corpus ẽ: Qui autẽ
fornicatur in corpus ꝓpum peccat.
An nescitis qm̃ q̃ adheret meretri
vnū corpꝰ efficit vt ptz p̃. coꝝ. vi.
Historias de icub et succub si ituei
lib3 willhelmū. p̃ s. in suo vl. li. de
vniuso et tho. brabãtinū in li. suo de
vniuso. q̃ vulgo de apibꝫ intitulat
legito et mirabilia ɔspicies Pretẽa
v̍gis cuiusdam multū pulchre cor
pis dispocõne et q̃ ad aiaȝ valde d
uote in Basilieñ. ɔstituta dyocesi.
bonã et diuturnã noticiã habui q2 cõ
fessor suus fui cꝰ demõ cellulã sepis
sime et dormi cõis locū p turbabat
mõ strepitibꝫ. modo terrificis appa
ricõibus verum q2 in cunctis que
virgo gessit omni plena fuit custo
dia xp̃i assistẽte grã a cūctis viris et
ab incubõ sẽp remansit intacta Nã
secū ipa ɔsistẽs nullo teste cõscio ꝓp
ter boni angeli sui custodis reuerẽ
ciam cui diligẽtissime sẽp obseque
bat. pede nudo sese ɔspicere nõ aud
bat et ab inde vestita die noctuq̃
iacebat. Fuit deniq̃ fama cõis vi
rorū fidedignoꝝ eo tẽpore q̃ Cõstã
ciense ɔsilium generale celebrabat
in quo hõ est in ciuitate ipa ɔstãciẽ
si q̃d verecūdum est dictu ꝓpter p̃n
cipum secularū et mechanicorum
p̃nciam incredibilis meretricū mlt
titudo aderat. eodẽ in q̃ tpe i eadeȝ
dyocesi ꝓpe opidum wintthaur i
campi latitudine quedam vt vide
batur femina pulcherrima secūdū
corpis pulchritudinem cursori cui
dã obuiauit i ipõ itinẽ Que cū viꝝ
istū deū timentem ad opus nepha
rij concubitus inuitaret: facinꝰ hor
ruit. dei protectus adiutorio: Cūq̃
simplici animo cursor vn de femina

veniret ab ea quesisset: respondit de
cōstanciē se venio cōsilio Et apta quā
in late portabat crumenā absb intulit
Ecce has oēs pecunias i pfato loco
corpois mei mercede cōquesiui et hoc
dicto velut fumus ptin⁹ euanuit et
q succubo fuerit spurcissimis verbis et
fuga ondit

:· ¶Ca. x·

Inqnāt formice man⁹ eas
mltū tangēcū et inqnant
pcā⁹ vel se se maculāt qui in
caute eos cōtrectāt: Cū eni cōdicōnis
sint libere sua libtate carere nolētes
sicut se molestātes hūore acute pū
gūt Ita captiuitatē eaꝝ qrētes ma
nibꝰ polluūtur In q cōtactus oīs il
licitus nob phiberi moralit insinuat·
ne iterioī pptī hoīe corā dño et āge
licis maculati appareamꝰ cōspectu
Sumꝰ eni dt·A·ij·cor·vi·teplū dei
viui sicut dt deꝰ qm ihabitabo in ill
et inambulabo et ipi mihi erūt pplꝰ
ppt qd exite de medio eoꝝ·et sepa
mini dt dñs et immūd ne tetigerit
et ego recipiā vos et ero vob in prez
et vos eritis mihi in filios et filias
dt dñs oipotēs Has igitur habē
tes pmissiones carissimi mūdemus
nos ab oī inqnamento carnis et spi
tus pficiētes scificacōem in timore
dei·vba sūt apostoli p totū Quo 3
maxie luxuriosi delinqre repiūt cor
pus coinqnantes et spūm·q vgines
l feminas tāgūt illicite vel vbi sex
us femine⁹ seipm palpat l t'ctare
finit incrrecūde· De qbꝰ b·petrus·ij·
sua canonica·ij·ca·sic dt·Hi sūt ve
lut irracōnabilia pecora voluptatē exis
timātes diei delicias coinqnacōis et
macule delicijs affluētes in conuiuijs
suis luxuriātes vobiscū·oculos hn
tes plenos adulterij et incessabilis
delicti pollicētes aīas instabiles
Quis eni formica inter minuta ani
malia sit igenio et sagacitate nobi
lissimū tn incaute tactum qtūcūqz
quis sit nitidus eum reddit immun
dum Ita humanum corpus licet a
peccato sit actuali innoxium· tn a
dispari sexu tactū facilit nimis vtꝫ
qz hoiez facit pollutū Cuius qppe ta
ctꝰ a cīnere modicissimo adhibito hu
more in lutū stati cōuertit Argentū
insup ecia si ad nitorē purgatū fue
rit septuplū·vel minera qualiscūqz
alba·eciam si auꝝ fuerit obrisum
cū in carta munda suo tractu ducit
protinus in liquorem ex motu insē
sibiliter resoluitur et macula d mū
do sup nitido cōtrahitur·Hinc hꝰ
in typpum olī deus vetasse legit ne
sup terrā reptātia vel eidem multū
herētia ab electo tāgeret pplo alio
qn pena iqnacōis qs mulctabatur
Vnde leuitici·xi Oē qd reptat super
terram glō·terrenā sapiens ab hoi
nabile erit nec assumetur in cibum
Quicquid super pectus quadrupes
gradit glō· Castrimargie studēs
et multos hns hꝫ pedes glosa ex

varijs scripturis ⁊ varia doctrina
sibi salutē futurā affirmans siue su
ꝑ humū trahitur euāgelioꝝ ꝑdica
cōe abutēs luxuriose viuēdo ñ come
detis qꝛ abhominabile ē. No lite cōtā
nare aīas vrās .nec tāgatis q̄cq̄m
eoꝝ ne immūdi sitis Ego enī sū dn̄s
deus vr̄ Scī estote qm̄ ego sanct⁹
sū. glō: nōt hic nō oēm pollucōez in
mortuis corporibꝫ vn̄ seq̄t: Ne pol
luatis aīas vrās i oī reptili q̄d mo
uetur sup t̄rā ¶ Piger Quia h̄ lo
cum hꝫ adhuc sibi cauendi ab inq̄
nacōe vtriusqꝫ hoīs : q̄ q̄s inficiāt po
tissīe ꝑ luxuriā ꝓut ꝓbasti sciē cu
pio de incub̄ q̄dā mihi occurrentia
dubia. p̄imum an incubi generent
aliqñ fetus Scdm̄ do cur pl⁹ impro
bi sint vel eē videant̄ ceteris ꝙ̄ viris:
Tercō q̄bꝫ remedijs liberai possint
q̄ ab incub̄ vexantur ¶ Theologus
Ad p̄mi solucōez tria adu̇tas vicꝫ
ꝙ demones ꝓp̄e nō generāt nec cōcu
piaꝫ sēsitiuam in venereis hn̄t licꝫ
gn̄acōꝫ pl̄ ꝓcurare possint ñ sue ꝫ il
li⁹ vi cui se fecit succubū demon ali
q̄s l̄ ⁊ illi⁹ cuius v̄tus semētia ē ⁊ fe
melle huius cuius delusor ē incubꝫ
Pri dcā rōem si sciē libet videre pote
is i s. doc: v̄ p̄us ⁊ i wilhel. Secūdō
aduāt idē ⁊ p̄cedēs: qꝛ sp̄us carnē
⁊ ossa ñ hꝫ neqꝫ gn̄acōis īstrumēta
ꝑ q̄ sola ⁊ voluptas cōcupiscibil̄ ⁊ ge
neracō carnal̄ explēt̄ : p̄tēa vt ꝟrb
vtar wilhel. Si cōcupiscēciā libidi
nosā hērēt cū pessimi sint vtiqꝫ a so

domitico vicō se ñ cōtinerēt in viros ꝙ
tn̄ tn̄ nullibi r̄pim⁹ Sn̄dcūs āt al
tissim⁹ q̄ virilē sp̄ēꝫ i hoībꝫ a flagi
cō eoꝝ vsqꝫ hodie sic saluauit: Rō
āt gn̄acō em ꝓcurēt aliqñ ex p̄cedē
tis capl̄i auctoritatibꝫ palā ē. ⁊ ex
wilhel. dcās sic claēt qꝛ gētē huno
rū ab hmōi demōibus gn̄atā eē cui
detes historia regnoꝝ occidētalium
narrat ⁊ insulā cypri totā populatā
eē ⁊ inhītatā a filijs incuboꝝ .fama
p̄dicat: Demqꝫ ꝙ gigātes ꝓcreare
valeāt vt nascātur l̄ cōcipiāt̄ cās s.
doctor assig̃t: qꝛ sciē pn̄t v̇tutes v̇
tut̄ semētie ex disposicōe viri hmōi
a q̄ decisa est. ⁊ mulieres eidē ꝓporcā
ōte cōplexcōem cōgnoscē ⁊ ita cōstella
cōem optīe ad h̄ coopātē q̄bus sil̄
cōcurrētibus possibile ē geitos mḡ
nos eē ⁊ fortes corpē. Quo ec̄ ñ ob
stāte. icubi calliditate ⁊ maleficō v̇
possit habere filiū ⁊ femella eūdē sal
ua vtriusqꝫ virginitate ñ tn̄ indig̃
tate tali q̄l̄ in beatissīa v̇gine extitit
licz tn̄ vtriusqꝫ aureola si sciē desidē
ras i. iiij. scripto. q. x. s. Tho: legas
⁊ ita eē possibile claē disces Nec mi
reris in h̄ Nā i bābgensi dyocesi v̇
gis noticiā habui q̄ puerꝫ genuit ⁊
virgo vera p⁹ ptū ꝑmāsit ñ integ̃
tate carnis. q̄d soli⁹ dei genet̄cis ꝑ̃
uilegiū ē. ꝫ i expiētia volūtarie libi
dinis: fuit enī virgo pulchra valde
forme elegātis dn̄e nobili obseq̄s.
quā q̄dā iuuēis dolosus ⁊ potēs cōg
noscē q̄siuit vijs q̄b⁹ potuit Hec cū

ūgo deuota velut hostē vitaʹet virū
qz hois· ipē nocturno tpe insidias
virgini posuit: ⁊ ꝙ obdormiēs for
tissime ⁊ inexcitabilit̄ q̊dā̄mō in p̄ᵒ
sōno iacere ꝯsueuisset· nescio vñ di
ciat ex hac occasioē in cubiculū vir
gis venit dormiētē ꝯgnoscit· nescit u
go vt dt ī ꝯsciā sua qūo īp̄gnauerit
⁊ ita recessit Cū āt virgo doli eciam
postmodū penitus ignara· sig̃ imp̄g̃
cōis hrē incipet ⁊ ad examē coram
honestis matronis posita imp̄g̃nta
eēt repta: fugit re⁹ de patr̄ a q̄ alias
palo trāffixus fuiss; Ipa āt ūgo in
credibilibꝫ lacrimis sese deplāxit Fu
erūt tūc mlti q̄ virgi vt sine piculo
pareret m̄rimoniū suaserūt· alij ꝙ
deteri⁹ extitit: ea abuti ꝯcupierūt p̄
fatā ptus difficultatē allegātes Sz
virgo deuota votu q̊d xp̄o de virgi
tate statuerat ꝑuādū eciā si mori se
q̄ret̄ cōstāt̄ ꝑuaē decūt ⁊ pfeāt Nā
tpe oportuō pepit· ī mag̃ d̃uocōne
iā plurimis ānis vixit· seqz a mūdi
h⁹ cōcupiscēcijs ita nudā fecit · vt
auēolā ūgiᵐ eā tādē pceptura ñ du
bitē Discāt ex hac virgiēs· ꝙ̄ caute
thesaur⁹ ille ne cāio ꝑuādus sit quē
saltē de corpis ītegritate aliqñ īcu
bo· aliqñ ho īsidiosus ā ī dormicōis
nāli fortitudie ā ipotus artificialis
collacōe rape p̄t Ad scd̊z dubiū Rꝫ
willhel· ꝙ veisimilit̄ nec sucubi nᵉ
icubi amoē cōcubitus nec d̄siderio
voluptatis talia viris ⁊ mulieribus
faciūt· sz pocī⁹ malig̃tat̄ studio vicz
vt vtrīz polluāt eos ⁊ eas spurcicia
Simile cāz audisti in glō · vna p̄
cedēti ca· Cur āt icubi āpli⁹ vexare
ī'piāt̄ mulieres ⁊ eciā puellas pul
chros crines hñtes· Rꝫ dñs willhel·
Nō mihi alia cā occurrit ñ vñ ista
rū qr aut cuē aut ōrtui crimiū mīnū
icubūt hmōi Aut qr p crines viros
inflāmaē cupiūt ł cōsueuerūt · aut
qr in eis iani' gloriāt̄ Aut qr d̄iñ
boitas h̊ pmittit vt terreāt̄ mulieēs
inflāmaē viros p ea q̄ eciā demoēs
inflāmaē viros volūt Cur āt demo
nes in veneris vitio poteciā genera
tiuā pl⁹ molestēt eciā in sexu mascu
lino p maleficia habuisti cām ex s·
doctoē ca: v: h⁹ li· Ad terciū de rme
dys ꝑpellēdi incubos in diuꝰ diuisa
legi ⁊ repi ꝙ p v· modos q̄dā liber
ti reperiūt· videlicet p exorcismorū
applicacōem p sanctā excitacōnem
p sacramētalem cōfessionem· p loci
certi mutacōem ⁊ p cautā scōꝝ excō
municacōem De p̄mo satis habitū
ē s̃pñ· li· cap· vi· De ij· scis excitacijs
videlicet crucis cōsig̃cōe vel angeli
ca salutacōe· Refert Cesarius in suo
dyalogo· ꝙ in Bunna postquam
sacerdos quidam se suspendit eius
concubina monasterium intrauit ⁊
p īcubum ad luxum procata ē· quē
p crucis cōsignacōnem repulit· ⁊ p
aque benedicte aspersionem · sz sta
tim post ea redijt Quando autē an
gelicam salutacōnem dicebat lōge
velut sagitta disparuit ⁊ recessit·

De remedijs q incubos fugant

ꝫ interdū rediјt. licet ꝓpe accedere
ad eam non auderet De tcō sacram
tali ꝯfessione vicȝ ptȝ p eūdē Cesari
um q̄ dt. Qꝝ ꝯcubina ān dicta cum
iā ꝯfessa eēt pure. in toto derelicta
ē ab incubo. Refert idē ꝙ q̄dā vir ī
leodeo passus sucubū: ꝯfessione sa
cramētali finita tōlit liberatus est.
Ponit isup exēplū ibidē de quadā
inclusa ꝓpt deū quam incubus nec
crucis signo. nec orōne. nec cōfessiōe
nec ꝓpter aliud spūale exercitum re
liquit q̄n eius lectū ascēderet Sȝ cū
ad iformacōȝ cuiusdam viri religi
osi diceret Bnīdicite eam statim de
mon reliquit De quarto videlicet lo
ci mutacōe dicit qui pus. ꝙ filia cu
iusdam sacerdotis stuprata p icubū
ꝛ facta ex dolore frenetica. trās renū
qȝ elongata ab incubo dimissa est.
Sed pater eius qꝛ a loco filiaȝ de
posuerat a demone percussus est adeo
vt moreretur in triduo In de apibꝯ
ꝓpe finem sermo fit de quadā. que
p incubū crebro in lecto vexata ꝓ
prio consociā deuotam pceijt vt loco
vexate iaceret q̄d cū fecisset tō noc
te q̄sdā i q̄etudiēs ǭuilsiās sēsit ꝛ p̄
oī tūc q̄eta fuit De quito de excōicati
one q̄ fortassis aliq̄n eadē est exorci
sacōni ptȝ in legēda b. Bernar. In
aq̄tania siq̄dē quedā mulier ab icu
bo sex āanis iā vexata icredibili abu
su libidinis audiuit sibi icubum ne
ad viꝝ scm̄ q̄ venturus eēt appiq̄=
ret minantem. nl inq̄t t ꝓficiet sed

eo recedente tuus̄ crudelissimus erō
psecutor. q̄ hactenus tuus amator
extiti Que cū viꝝ scm̄ Bernardum
iuocaet ℞. Tolle meū baculū ꝛ loco
ifige. ꝛ faciat malignus q̄d pōt hoc
cū fecisset demō camerā feīe nō ē au
sus itrare ꝫ foris minabat atrocissiē
eā velle pseq̄ Bernardo recedēte q̄p
feiaȝ audito ꝯuocat ppl'm b. Ber.
oēs iubȝ accēsas cādelas gestare in
maibꝯ ꝛ demonē cū vniuso q̄ aderat
cetu excōicauit. ac ne ad illā vel ad
aliā deiceps accessū habeat itdixit
ita illa plene libeātā ē Aliq̄n vero nl'
lū p̄dcōꝝ remedioꝝ iuuat vt demo
inis abscedat neq̄ciavt i de apibus
circa finē poit Thō. brabātinus exē
plū de q̄dā que icubū passa. nullo cō
fessionis rmedio l' crucis aut hmōi
applicacōe liberabat licet cāȝ vexati
onis sue satis nude ꝯfessa eēt Simi
lis rō affligta ē s. ca. vi. de maleficō q̄
re n̄ sp tollit Tūc eni pena ē vexacō
demonis ꝛ p pccīs satisfactō. si ꝓut
oȝ sustineat in caritate sic alia mala
huius mūdi q̄ nos p̄mūt. ꝫ ad deū
ire ꝯpellūt Dig Cū feīe sint timide ꝛ
facilit mirabiliū foꝝ i ymaginacō
ne susceptiue Nūq̄t contingit qui
busdam ex eis ꝙ in veitāte p icubū
non vexantur. sed tātūmodo ita se
vexari putant Sicut eciam quedā
ex eadem radice false se ipregnatas
eē putāt per incubos vt fertur. que
tamen grauide non sunt. Theolo.
Vtrumqȝ verum eē agnoscitur.

vt dt dn̄s willelmus vbi ꝑus Al te inq̄t de apparicōnibꝰ fantasticis ex morbo melācolico: In multis fiūt: sed in mulieribus maxime: sic apparet de visionibus ⁊ reuelacōnibus Et cā in hoc est ꝑter eā quā norūt medici: ip̄a nā muliebriū aīaꝝ ob h̄ vicȝ · qm̄ longe faciliores ⁊ leuioris impssionis sūt qꝫ aīme viriles Et s̄bdit idem Scio me vidisse mulierē q̄ credebat se ꝯgnosci ab incubis ⁊ a dyabolo ⁊ alia incredibilia se sentire dicebat: Nōnūqꝫ eciā impgnate sibi videtur mulieres ab incubis ⁊ intumescūt vehementer ventres eaꝝ: Et cū ptus tpus aduenisse credūt sola emissione multe vētositatis detumescūt Nā de ouis formicaꝝ vt potu sūptis incredibilē vētositatem ⁊ tumultū in ventre generāt hominis Similit̄ de granis catapucie ⁊ de g̃nis arboris q̄ dr̄ nig̃ pinus ꝯsimilia in ventre fiūt: Facilimū est aūt demoī similia ⁊ maioꝛa in ventribus hoīm pcurare ⁊ si libris maleficoꝝ credit̄ scripserūt expimitū ludificatoriū quo apparere dicebāt mulieribus se in lecto plures ꝯgnosci q̄ȝ ꝯgnosceret̄ vbi grā cū ꝯgnosceretur nisi semel aut bis ab eo q̄ expimitū illud opac̄t putaret se ꝯgnosci · xl · aut · lx · eēt g° similes ludificacōes incuboꝝ: ec̄ ex testīonio scē cuiusdā mulieris sciri potuit · qꝫ q̄dā ex huiōi demoibꝰ cū sic ludificassꝫ eā vicȝ ꝯcubitu fantastico tā° fluxū seīnis inq̄nauit eā realiter vt mille hoīes n̄ tātū emitterēt: h̄ oīa de willelmo ·:·

Ca. xi.

Radices ledunt arboꝝ formice vbi iuxta arbores nidificare sinūtur qꝛ radices inde rodūt ⁊ succo ex inde exhaustu arescit radix: ⁊ exinde stipes ⁊ rāmi In hoīs natura tres pticulares hoīnes sūt q̄ radices suas hn̄t q̄s ledē valent nociue formice: Est eni exterior ⁊ inferior homo q̄ caulis eciam ptȝ alienis in figura quātitatis corporee Supioꝛ homo q̄ sp̄ūalis dicitur homo ⁊ interior ⁊ ē sensualis. tāq̄ȝ medius ⁊ animalis hō dicitur Quisq̄s aūt horū qꝛ radicē suā hȝ ꝓpam ramos ⁊ stipitē arbori assilatur Nam p̄mi hominis figura arboris: ȝ euerse similitudinē pfert ꝯm phos qꝛ crines radicibꝰ i capite assilant: trūcꝰ pectꝰ ⁊ eidē adiacētia dicūtur · membra vero reliqua ramivices hr̄ē videntur · ⁊ opacō taliūȝ sēnsus sunt corporei Vn̄ Mar · viij · legimus de ceco quem dominus paulatim iuxta fidei sue crementū sanabat qꝫ p̄mo sputo eius tetigit oculos ⁊ an videret que suit Cui ille respondit: video ait hoīes velut arbores ambulantes ¶ De hac arbore corporis n̄ curādum eē dominus docet dicens Math. vi sexto · ¶ Quis vestrum cogitans · potest adicere ad staturam suam cubitum vnm Omnis inq̄t Math · x · vestri capit̄

capilli numerati sunt Nolite ergo time re Alius autem est homo animalis de quo primo cor. ii. Animalis homo non percipit ea que sunt spiritus dei. stultitia enim est illi et non potest intel ligere ubi glo. Animalis homo dicitur vel vita vel animi sensu Vita autem animalis dicitur que fertur dissoluta lasciuia anime sue quam intra naturales metas ordinis spiritus rector non continet eo quod ipse deo se regendum non subiicit. Animi vero sensu di citur animalis qui de deo iuxta corporum fantasiam vel legis litteram vel rationem phisicam iudicat Quare autem animalis non percipit subdit Stulticia est illi secundum humanum sensum Ideo non potest intelligere spiritualia Huius hominis idest sensualita tis radices sunt secundum medicos humidum radicale et calor naturalis. et elemento rum. iiii. qualitates cuius cura spectat ad medicos. quod tamen in omnibus non sunt imi tandi dicente beato Ambrosio. super psal. xiii. Contraria diuine conditionis precepta medicine sunt A ieiunio re uocant lucubrare non sinunt. ab omni in tentione meditationis abducunt Et con cludit itaque qui se medicis dederit se ipsum sibi abnegat. hominis enim animalis membra mortificare iubet apos to. Colos. iii. Mortificate membra ves tra que sunt super terram fornicationem immun diciam libidinem concupiscenciam malam et auariciam. huius hominis membra manus pedes et oculos abscidere xpus iubet cum scan dalisant nos Math. xviii. huic inquit apos tolus. Ro. vi. Scientes quia vetus homo noster simul crucifixus est scilicet cum xpo vt de struatur corpus peccati et non vltra ser uiamus peccato Tercius vero spiritualis homo est iterum cor. de quo i. cor. ii. di. Spiri tualis autem homo iudicat omnia et ipse a nemine iudicatur vbi glo. Spiritualis autem est homo vita vel sciencia Spiritualis est vita quia spiritum dei habens rectorem. animam regit Sciencia vero spiritualis est quia cum fi de pura et per speculum videt tamen de deo secundum ymagines corporum vel legis litteram vel humanam philosophiam non sapit sed spiritui dei subiectus certissime ac fideliter iu dicat omnia certa fide occultorum non pa tenti cognitione et ipse a nemine scilicet a nullo homine animali iudicatur id est intelligitur. vtrum bene vel male intelligat huius hominis spiritualis radix est gracia a fides et caritas Stipes anime eius essencia rami potencie. gemme cogitatus folia verba. flores voluntates. et fruc tus virtutes et earum opera. De quibus apostolus Ro. vi. dicit liberati a pec cato serui autem facti deo. habetis fructum vestrum in sanctificationem: finem vero vitam eternam: gracia autem dei vita eterna in xpo domino nostro et ad Eph. iii. Flecto genua ad patrem domini nostri Ihesu xpi a quo omnis pa ternitas in celo et in terra nominatur vt det no bis secundum diuicias glorie sue virtutem corroborari per spiritum eius interiorem homi nem habitare xpm per fidem in cordibus ves tris in caritate radicati et fundati vt possitis comprehendere cum omnibus sanctis que sit latitudo longitudo sublimitas et profun dum hic b. Gre. in omelia quadam vt mul ti arboris rami ex vna radice prodeunt

sic multe v̓tutes ex vna caritate ge
nerātur. Nec h₃ aliq̄d vindicatis sra
mus boni opis si nō manet in radi
ce caritatis: Ex q̄bꝰ iā patēter cōuin
citur quāta dāna hoībꝰ inferāt q̄ ve
lut nociue formice fidē grām vel cai
tatē de cordibꝰ hominum cassant.
Piger. Puto demones in hmōi rdi
cibꝰ dāna maxia inferre: qn̄ eos cō
stat alicuius hominis corpus potēt
possidē. qr i h̓ oim triū quas descip
sisti arborum radices ledere videtur
q̄obrē sciē cupio de hac materia:
Vtrꝫ tm̄mō ꝓ grauibꝰ criminibus
possederant: Quibꝰ modis vexent:
ꝛ possideāt ꝛ quibꝰ remedijs iuuari
valeāt possessi. Theologus. Satis
bene ꝯsideras sed nō distinguis. Di
uisimode enim diuersi possidētur: q̄
dam plus. Alij minus p demones a
q̄bꝰ non sēp potēter possidētur. nec
ꝓpt̄ q̄dlibet mortale peccatū quis
possidetur. Vn̄ ad primam tuā q̄sti
onem audi sci doctoris. q̄dlibeto t̄
cio. q. iij. R̄m: Quantum ad
corpus pōt dyabolus hominem sub
stancialit̄ inhabitare. sicut patet ī
arrepticijs. sed hoc magis pertinet
ad rōem pene q̄ ad rōem culpe. Pene
aūt corpales huius vite nō sēp ꝯse
quūt̄ culpā eius q̄ puitur. ꝫ qn̄q₃ n̄
peccātibꝰ inferūtur vt dr̄ Joh. ix. de
ceco nato ꝛ h̓ mō ē ꝑm altitudinem
incōphensibiliū iudicioꝝ dei. vn̄ nō
cū q̄lib₃ culpa mōrli dyabolꝰ inhi
tat hoiem sb̓stāciāliter eciā q̄tū ad

corpus. Hec ille: Reperio autem q̄
v. de causis aliquē ꝯtigit possideri. A
liqn̄ ꝓ ꝓꝑo maiori suo merito. Aliqn̄
ꝓ alieno leui delicto. Aliqn̄ ꝓ suo ve
niali pccō. Aliqn̄ ꝓ graui pccō alieno
Et aliqn̄ ꝓ magno facinore ꝓꝑo. S
p̄mo ptz in dyalogo seueri b. Mar
tini carissimi discipuli v̓ fert̄ quen
dā prēm scissime vite tāte dotatum
in grā expellēdi demoēs. vt hi neō
verb̓ suis ꝓꝑ ijs fugarēt̄ ꝫ eciā eius
de prīs epistolis ꝛ cilicō. Cū āt corā
mundo pater eēt celeberrimus se tē
ptari sensit vana gloria. Cui vicō li
cet viriliter resisteret. tn̄ vt humili
aretur amplius totis precordijs de
um precabatur quatenus quinq₃
mensibus a demone possideretur.
Quod ꝛ factū est. Nā eū stati vincu
lari oportebat ꝛ oia applicaē demoi
acis coia. Finito aūt q̄nto mēse por
sus ꝛ ab oi vana gloria ꝛ a demoē
ē liberātꝰ. De ij. q̄uo ex alieno leui de
licto aliquis possidetur ponit exem
plū beatus Gre. de b. Eleuthero. ab
bate viro simplicissimo qui cum ꝓ
pe monasterium virginum pnocta
ret ei ignoranti ordinauerunt ad su
am cellam poni puulum puerum q̄
omni nocte vexabatur a demone: ꝫ
ea dē nocte a demoē liberatus ē per
patris presenciam. Hic cum rē
didicisset gestam ꝛ puer iam posi
tus eēt in monasterio sancti viri ꝛ
transactis multis diebus paulo in
moderate letus enim de liberacōne

puerı·ait ad cōfratres suos· Fr̄es
dyabolus sibi cū illis sororibus io
cabať·ȝ vbi ad suos deuenit·pue
rū hunc accedere nō presūpsit Et ec
ce statim dyabolꝰ puerum vexare ce
pit ꝛ p lacrimas ꝛ ieiunia sācti viri
ꝛ cōfratrū difficulť sed eadem die
liberatus est De tercō videlicet de ꝓ
prio veniali peccato ptȝ p Cassianū
collacōe abba·sereni pͥma dicentē
de moyse·Moyses inq̄t in heremo
cū singularis ꝛ incōpabilis vir eēt
ob rephensionē vnꝰ ꝯmonis quē
ꝯ abbatē macharıū disputās·pau
lo durꝰ ꝓtulit q̄da scȝ opione pūē
tus diro ꝯfesti t̄ditus est demoi vt
humanas egestioēs orı suo ab eo
suppletus ingereret: q̊d flagellum
purgacōis grā se dn̄s intulisse·ne
scȝ in eo vel momētanei delicti macu
la resideret velocitate curacōis eius
atqȝ auctore medio demonstrauit
Nā ꝯtinuo abbate machario i orō
ne sbmisso dicto citiꝰ·neq̄ spūs ab
eo fugatus abcessit·Simile videť
huic q̊d pͥmo dyalogoꝝ·refert b·
Gre·de quadā dei famula in mōste
rio virginū que ortū ibidē ingressa
lactucam ꝯspiciēs ꝛ ꝯcupiscēs quāȝ
sigͦ crucis bn̄dicē oblita: auid mo
mordit·arrepta a demone cecidit ꝛ
vexabatur quousqȝ stati vocato ibi
beato prē eq̄cō p eundē liberata est
De q̄rta cā qua dictū ꝓ alieno ꝯui
pccō aliquē possideri ptȝ ibidē p b·
Gre·Nam vt refert b·Fortunatꝰ

epūs dyabolū ab obsesso hoīe ꝓpu
lerat Dero igitur demō idē in spē pe
regrini p plateas ciuitatis clamaē
cepit O viꝝ scm̄ fortunatū·eiecit de
hospicō pegrinum quē quidā vir in
uitauit suum ad hospiciū·ꝛ queren
do causam expulsionis est gauisus
super derogacōne sancti viri quam
a perigrino ficto audiuit ¶ Exinde
autem dyabolus puerum inuasit ꝛ
prunis iniecit·ac animam eius ex
cussit·sicqȝ pater miser primū quē
recepisset hospicō intellexit De qui
ta vero causa ꝓprij facinoris ꝛ mag
ni cōmuniter tā in sacra scriptura q̄
in sanctorum passionalibus legiꝰ
Nam sic primi Reg: saul iobediēs
deo possessus ¶ Tempore quo in vni
ūersitate Coloniēsi sacre theologie
studio ascriptus fui: quedam v̓go
quindecim vel sedecim annos hn̄s
moribus secundum seculū cōposita
satis in domo cuiusdam sue ꝯsang
uinee nutriebatur extra domum pri
tum·Cumqȝ ꝯgnate sue ciphum sa
tis vilem terreum quendam a casu
fregisset ꝯgnata irā iplebatur i lap
sus negligenciā ꝛ in ream v̓ginem
que virgo tanto hoc molestius tu-
lit quanto vasculum vilius extitit·
In irā igitur ꝯmota virgo hora sū
mendi cibum nec ꝯmedere nec ad mē
sam pre ira se presentare voluit Cuꝰ
cognata ait ¶ Oportet vt comedas
Ac virgo apud se vt mihi postmo
dum ꝛ exorciste retulit suo·hmōi

verba subīmīrmurādo dicebat Si
ine oȝ edere in nomine dyaboli fiat
Sic mēsā accepit·benedcōeȝ men
se quā bene sciebat dicere neglexit:
⁊ in priō morsello vt putabat musc
cam ori illatam sensit·quam cum
nulla arte eicere valeret: deglutiuit
⁊ immediate obsessa fuit: semꝑ tn̄
vsum rōnis bonum habuit licet se
pe satis vexaretur a demone·Cū āt
in domū pntum cum magna mesti
cia reduceretur ⁊ diutissime nullus
reperiretur qui liberare posset: tādem
quidā frater nr̄i ordinis nūc magi
ster Gotfridus flussel sacre theolo
gie ꝓfessor calamitati parentum ⁊
puelle ꝯpaciēs se de eius exorcisacō
ne intromisit: pacto tali p̄uio: vt si
liberaret͛ nihil terreni exorcisteda
retur: sed puella in castitate solita
si vellet: libere ⁊ n̄ in matrimonio d̄
cetero deo militaret: legit igit͛ pat͛
p̄fatus missam·obtulit obsessa ob
lacōeȝ ꝯsuetā in eadē affuit ꝑ totuȝ
⁊ in nullo vexari videbat͛: finitoqȝ
officiō post satis diutinuȝ exorcismi
actū membris oībꝫ v͛ginei corpo
ris pene precōtuꝭ exijt demon ⁊ ita
virgo deinceps dn̄o in castitate ser
uiuit Porro q̄ ad p̄m dubiū Quib⁹
modis demō possideat vel hoīes uel
ad pleniū puto nullus in hac vita
sine miraculo posset edicere· Sunt
tn̄ sex modi satis ꝯuenientes vt ꝑ
functorie transeamus: quibus ptā
tem exercent in homines: sed tm̄⁹

ꝓ q̄nto a deo p̄missi fuerint: Nam
vexant aliquando tātum in rebus
fortune exterioribus: Aliquando
eciam aliquos in proprijs vexant
tantummodo corporibus· Aliquan
do in corpore simul ⁊ in potencijs in
terioribus: aliquando quidem ꝑ
eos intus ⁊ extra solum temptant͛
Alij castigacōne eorum ad t̄pus
tātummodo vsu racōnis priuantur·
Alij vero velut bestie irracōnales r̄d
duntur De tribus p̄mis manifestū
est in beato Job·deum demonem li
centiasse in res exteriores eius tātū
modo quando deus sathan ait Ecce
vniuersaque habet i manu tua sunt
tātum i eum ne extendas manum
tuam Job·p̄mo In corpus v͛o post
modū ait ibidē·ij Ecce in manu tua
est·verū tn̄ aīmam eius ꝯua·id est
vitā eius ne auferas In potencias i
teriores vero agendi ptātem dedit
ibidem·vij·vbi dicit·Job ad domi
num· Si dixero consolabit͛ me lec
tulus meus ⁊ releuabor loquēs me
cum i strato meo Terreb͛ me ꝑ sōnia
⁊ ꝑvisiones horrore ꝯcuties demoē
scilicet procurante secundum Nico
laum de lyra: Naȝ vt sanctus Thō·
ibidem ad litteram exponit homiēs
sapientes quando solitarij sunt et
a tumultib⁹ hoīm ⁊ negocioꝝ semo
ti: tūc magis loqui possunt p̄m rati
oneȝ aliq̄d cogitādo: s̄ ista r̄media
Job: iuuare non poterāt q̄ t̄pore
quo hijs remedijs vti debebat ad

Qt modis demon hoīes vexare potest

erant sibi alia impedimenta quibus ꝑturbabatur scʒ sõnia terribilia ⁊ horribiles visiones ⁊ hoc est qd sub dit Terrebis me p sõnia que scʒ dormienti apparent ⁊ p visiones q̃ scʒ apparẽt vigilanti ab vsu exteriorum sẽsuum alienato. Solẽt nocturna fantasmata ꝯformia eẽ diurnis co gitacõibus Vñqʒ Job in die mort sue cogitabat similibus fantasmatibus ꝑturbabatur in nocte Infirmitas enim corporis ad hoc opatur: vt ꝑ turbata fantasmata dormientibus appareant. Sic igitur vidiqʒ cõso lacõne exclusa nullus modus Job remanere videbatur tot angustias euadendi nisi p mortem Horroẽ in quit cõcuties. De quarto dyabolice vexacõis modo patet in Juda Joh xiij. Cum iam dyabolus misisset in cor vt traderet Jhm iudas vbi b. Augustinus dicit/Missio illa spiri tual suggestio est ⁊ non fit p aurẽ sed p cogitacõnem: De quinto mõ habes Math. xvij. In lunatico Exemplum cuius pater ait ad Jhm. Domine miserere filio meo qr lunaticus est ⁊ male patitur ⁊ de saul. p̃ mi Reg. xv. ⁊ in sequẽtibus. de sexto mõ typum gessit illa mulier quam vt Christus ait alligauit sathanas x viij. ãnis ⁊ eãt inclinata nec oĩno poterat sursũ respicere sicut nec bestie. vt ptʒ Luce. xiij. vbi glõ basilij. Brutorum siquidem caput humi deflexum est ⁊ terram cernit. caput hominis erectum est in celum oculi superna ꝯspiciunt De tercij solucõe dubij quibus remedijs liberentur possessi a demone Quandoqʒ reperiuntur pro talibus expta anthidota Aliqui enim liberati sunt per exorcismos ecclesie: aliqui vero contricõne vera vel confessione. aliqui Eukaristie sacra communione. aliqui sanctorum locorum applicacõne vel bonorum oracõne. Aliqui eciam in excõicacõnis absolucõne. de pimo satis dictum est: ⁊ de secundo precedenti capi. de tercio dicit Cassianus colacõne Abbat. prima Comunionem sacrosanctam nequicie spiritibus traditis a senioribus nostris nunq̃ȝ meminimi interdictum q̃nimo si possibile eẽt ⁊ quotidie eis impẽdi eam debere censebant. que ad purgacõnẽ ac tutelam corporis animeqʒ pueri re credenda est. q̃ ab homine ꝑcepta cum q̃ in menbris eius insidiʒ spiritũ seu in ipsis latitare cõnitur velut q̃ddã exurẽs fugat incendio hoc nãqʒ modo curatũ ⁊ abbatẽ Andronicũ nup aspeximus aliosqʒ q̃ʒ plurẽs Magis namqʒ ac magis inimicus insultabit offensẽ cum eum a celesti medicina viderit segregatum tãto qʒ dirius ⁊ frequencius attemptabit. quanto eum a spũali remedio senserit longius abdicatum. Hec Cassianus. ⁊ Iterum de eisdem ibidem dicit. ¶ Duo hic credere imobiliter oportet ¶ Primo qr sine dei

Nota de liberacõe obsessorum

permissu nullus ab eis spiritibus omnino temptatur: secundo quia omnia que a deo nobis inferuntur siue tristia ad presens siue leta videantur velut a piissimo pre- Clementissimoque medico pro nostris vtilitatibus irrogantur et idcirco eos velut pedagogis traditos humiliari vt discedentes ex hoc mundo vel purgaciores ad vitam aliam transferantur vel penali vigore plectantur: qui secundum Apostolum traditi sunt in presenti sathane in interitum carnis vt spiritus saluus fiat in die domini nostri Ihesu xpi. Piger Quid ergo erit de vsu racionis non habentibus qui se probare non possunt et sic edere de quo hoc secundum Apostolum non valent. Theologus.

Sanctus doctor de hoc in tercia parte questione viij. sic distinguit de omnibus amentibus. Aliqui inquit dicuntur non habere vsum racionis dupliciter vno modo qui habent debilem vsum racionis sicut dicitur non videns qui male videt et quia tales possunt aliquam deuocionem concipere huius sacramenti non est eis hoc sacramentum denegandum. Alio modo dicuntur aliqui non habere vsum racionis quia sic natiuitate permanserunt et sic talibus non est hoc sacramentum exhibendum quia in eis nullo modo precessit huius sacramenti deuocio. Aut non semper caruerunt vsu racionis et tunc si prius quando erant sue mentis compotes apparuit eis huius sacramenti deuocio debet eis in articulo mortis hoc sacramentum exhiberi nisi forte timeatur periculum vomitus vel expuicionis. vnde legitur in concilio Carthaginensi et habetur in decret. di. xxviij. q. vi. Is qui in infirmitate penitenciam petit si casu dum ad eum inuitatus sacerdos venit oppressus infirmitate obmutuerit vel in frenesim conuersus fuerit debet testimonium querere ab hiis qui eum audierunt Et si continuo creditur moriturus reconsilietur per manus imposicionem et infundatur ori eius eukaristia ¶ De baptisatis qui corporaliter ab immundis spiritibus vexantur est eadem racio et de aliis amentibus Hec tho. et ad hoc Cassianum allegat Addit tamen in iiij. di. ix. Demoniacis non est deneganda communio. nisi forte certum sit pro aliquo crimine a dyabolo torqueri Cui sic pe. de palu. addit: In hoc casu pro excommunicandis sunt habendi qui traditi sunt sathane. Hec pe. ex quibus liquet quod si aliqui sunt possessi a demone eciam propter sua crimina habentes tamen lucida interualla et racionis vsum postea conuertuntur de peccatis vel debite confitentur: tales cum sint absoluti coram deo nullatenus sunt a communione dimittendi sacramenti eukaristie sequestrandi De sanctorum locorum applicacione vel deuota oracione quod pro quinto remedio tactum fuit legende sanctorum referte sunt ¶ Merita enim sanctorum martirum confessorum et virginum exigunt vt hii spiritus nequam sanctorum in patria existencium intercessione

circuintur quos sancti in via vicerūt Similit viatoꝝ deuote orōes liberacōez obsessoꝝ obtinuisse sepe legit Vn̄ ad h̄ hortatur Cassianus vbi s̄. Si inq̄t haberemus hāc sē tēciam ymmo fidē quā sup̄ cōprehē dimꝰ ꝙ oīa p dominū fieri ꝯ pvti litate animaꝝ dispensari vniūsa cre damus non solū nequaquā despiciamus eos sed eciā pro eis inquit tā quam pro membris nostris incessant orabimus eisz totis visceribꝰ ac pleno compatiemur affectu. De sexto modo absoluendi ab excōmunicacione sciendum ꝙ nec iste communis est nec forte licitus nisi habenti auctoritatem ꝯ specialem reuelacionem vel probabilitatem ꝙ possessus quis sit ꝓpter excommunicacionem ecclesie sicut Apostolꝰ p̄mo corintheoꝝ. v. excōmunicatū a se ꝯ a plebe corinthum fornicarium tradidit sathane in interitum carnis vt spiritꝰ saluꝰ fieret i die domini nostri ihesu cristi id ē vt glosa dicit vs qz ad illuminacōnem gracie contricōis vel ad iudiciū Et pseudo doctores qui fidē pdiderāt videlicz hymeneū ꝯ alexandrū tradidit sathane vt disceret nō blaspemare p̄. Thi. p̄. Tāte ei ptātis dicit glosa erāt aplꝰ tātāqz graciā habebat. vt recedētes a fide solo verbo traderet dyabolo vn̄ scūs thōs in iiij. di. xviij. vbi mgr̄ tres effectꝰ excōmunicacōis tradit. eosdem sic declarat sanctꝰ doctor Ex hoc ipso vero inq̄t ꝙ aliq̄s suffragiis ecclīe p̄uatur: triplex incōmoduz incurrit p tria que quis ex suffragiis ecclīe ꝯsequitur. Valent ei ad augmentū gracie eis q̄ habent vel ad merendum eis qui non habent: Et q̄tum ad hoc magister dicit ꝙ grācia subtrahitur p excōmunicacōnem Valent eciam ad custodiam v̄tutis Et quantum ad hoc dicit ꝙ proteccō subtrahitur non ꝙ omnino a dei prouidencia excludantur. sed ab illa proteccōne qua filios ecclīe specialiori mō custodit ¶ Valent eciam a defendendum ab hoste ꝯ quantuz ad hoc dicit ꝙ dyabolo maior potestas seuiendi in ipsum datur ꝯ corpaliter ꝯ spūaliter: vn̄ in p̄mitiua ecclīa qn̄ oportebat p signa ad fidē homines inuitare sicut spūs scūs visibili signo manifestabatur Ita excōmunicatus corpali vexacōe a dyabolo innotescebat: nec ē incōueniens si ille qui n̄ est desperatus hosti datur. qz nō datur ei quasi dānandus sed quasi corrigendus Cum in potestate ecclesie sit ex eius manu ipsum eripere cum voluerit h̄ Tho: Ex quo vltimo verbo patet sextum remediū. Sed cauendū ē valde ex oraste cuilibet ne de suis viribꝰ facilit p̄sumat ꝗ iocū ꝗ ludū serioso diopi itermisceat ꝗ supsticōsū vel suspectum aliq̄d ꝰ maleficiō ꝯ dicat

Alioq̄n penā vix euadet vt declara
tur p exempla Nā de pmo refert b.
Gre.i.dyalo. de quadā ꝯ ꝯscienciā
suam a marito petente ⁊ obtinente
debiti reddicōem in vigilia dedica
cōis ecc̄e sancti sebastiani q₂ ꝯtra
cōscienciam se processioni ecclesie i
miscuit possessa est ⁊ publice furie
bat. Quo viso sacerdos eiusdem ec
clesie ex altari sindonem tulit eamq₃
cooperuit Sed ⁊ hunc sacerdotem
repente simul dyabolus inuasit ⁊ q₂
vltra vires voluit quicq̄ presumē
cōpulsus est ꝯgnoscere in sua vex
acōe quis eēt Hec Gre. Nec de offi
cō q̄d exorcistatus scm̄ ordinem re
q̄uirit: quis iocum faciat Nam vidi
in conuentu Coloniensi fratrem ver
bis satis iocosum sed in grā expellē
di demones valde famosum Hic cū
in terminis ꝯuentus Coloniens de
monem in obsesso corpore artaret.
Jam demon petiuit a fratre locum
recedendi. quo gauisus frater ait i
ioco In cloacā meam vadas. Exijt
igitur demō: ⁊ nocte cum frat̄ vētrē
purgaē vellet: demon tā dire eū tor
sit ꝑpe cloacā. vt vitā cū difficultate
saluaēt Cū preterea maleficoꝝ p̄si
dia sup possessos inuocāt: finis dte
rior q̄ p̄ncipium sepe efficitur. Vn̄
de p̄fata femina refert Gre. vbi su
pra Cū inquit ꝑpiqui eā carnaliter
amātes atq₃ amando ꝑsequentes
ad obtinēdū salutis remedium ma
leficis tradiderūt. ducta igit̄ p eos
ad fluuium atq₃ in aquam mersa ⁊
multis incātacōibus agitata ⁊ dum
vnus demon ab ea expelli debuit le
gio eam intrauit: cuius distinctis
vocib₉ iam clamaē cepit Q̄d tādem
ꝯsāguinei ꝯfitentes ⁊ de hoc dolen
tes eam presentarunt scō epō Fortu
nato qui diuturnis orōnib₉ duob₉
diebus eam ex integro sanauit:

Capitulum Duodecimum

AD summitates arboꝝ scan
dunt formice ⁊ ibi earum
flores alique sepe gramiñ
⁊ fructus ledūt Que radices sint
arbor ⁊ rami in morali intellectu. q̄
ledi possunt a nociuis formicis dic
tum est in precedentis capitu. p̄nci
pio Floēs āt sūt bona ꝑpoita ⁊ fructus
opa. verba vero velut folia vn̄ ecc̄i.
xxiiij. Ego quasi therebintus exten
di ramos meos ⁊ rami mei honoris
⁊ grē Ego quasi vitis fructificaui su
auitatē odoris ⁊ floēs mei fructus ho
noris ⁊ honestatis. vbi glō. There
bintus arbor est fructuosa. flos rāce
mosus sicut oliue s₃ rube⁹. folia h₃ dē
sa ⁊ folliculos emittētes q̄dā aialia
quasi culices plenior resina q̄ de cor
tice erūpūt. p therebitū sig̃ficat̄ ec
c̄ia que p totū orbē ramos p̄dicacō
nis ⁊ fidei extēdit c⁹ resina p̄cipua. i.
caritas mediana Masculi huius ā
boris sine fructu sunt q₂ qui in se cō
fidunt fructum virtutis non faciūt.
Feminarum autem duo genera sūt

⁊ cum vite maturescunt Qui enim
infirmitatem suam agnoscunt: ⁊
spem suam in domino ponunt fruc-
tum martirij sibi acquirunt Aut
p continenciam aut mundiciaꝫ cor
dis ⁊ corporis. spirituale premium
possidebunt Qui eciam sint flores ⁊
fructus vinee spiritualis in hec ver
ba tradit beatus Gregorius: libro
duodecimo moralium. Bene inquit
per salomonem dicitur. Mane sur
gamus ad vineas videamus si flo
ruit vinea. si flores fructum partu
riunt ¶ Florent quippe vinee cum
mentes fidelium bona opera propo-
nunt. sed fructus non pariunt si ab
eo quod proposuerunt aliquibus
victi erroribꝫ inflammantur. Nō
ergo intuendum est si vinee flore
ant Sed si flores ad partum fruc
tuum conualescunt. Quia mirum
non est si quis bona inchoat. Sed
mirabile est si intencōne recta in bo
no opere perduret // Vnde fit plerum
qꝫ vt si in bono ope recta intencō
non tenetur: eciam ipsum hoc opꝰ
quod bonum creditur amittatur h̄
ille Orandum ergo nobis est deuo
te cum ps̄. Domine deus virtutum
vide ⁊ visita vineam istam quam
plantauit dextera tua ⁊ ne singula
ris ferus eam depascat aut ap eaꝫ
determinet de silua Ne eciam domi
nus de nobis sicut de gente malignā
comminetur illud Ezechie. xxxix.
Feris auibus omniqꝫ volatili ⁊ bes

tijs terre dedi te ad deuorandum.
glō. aduersarijs ptātibꝫ: demoibꝫ s.
qui iuxta viā comedūt sementē. ve
nit enim dyabolus ⁊ tollit vbū de
corde hoim ne credētes salui fiāt vt
ipa veritas expssit ore xpo Piger
Finem tractatus xpe hēmus: De
maleficiis igitur operacōibꝫ scire d
sidero Vtrum ne alij modi sint qbꝫ
possidere consueuerunt demones in
hac vita homines ¶ Theologus:
Tres adhuc mihi occurrūt. vnus
est in corpali vexacōne. alius est in
anime necacōne. Tercius est in so
la opinione Primus aliqn̄ fit sie de
licto ꝓprio. Secundus sp cū morli
peccato. Tercius oritur ex ꝯplexō
nis vicō. primus est de quo late di
ctum est in precedentibus: Piger:
Vnum adhuc est mihi dubium de
prefata materia // Vtrum ne p her
bas petras ⁊ melodias valeāt expel
li demones Theologus Valēt certe
talia nōnunqȝ debite applicata: ⁊ si
non sēp vt ex toto tn̄ vt ꝑ pte libe
rēt ptꝫ illō Thobie. vi. v Raphael
ait Thobie Cordis ptīculā s. d pisce
quē cepisti si sup carbones ponas fu
mus eius extīcacōe genus demoīoꝝ
siue a vio siue a muliē. ita vt vlt̄ n̄
accedat ad eos Idē in effcū patuit
ibidē. viij. v mgr i histo. sic addit
Nc sup h̄ mirari demus cū fumus cu
iusdā arbois aduste eādē vi hrē phi
beat nec h̄ venera. hugo. negat cōi
cando eādē histoiam pmo Beatus

Ibero·dt Demoniū sustinēti licȝ pe
tras vel hbas habere sine incātacōe
ꝛ habet' in for' xxvi·q·vij· Demoi
um sustinēti ·ad idē allegat Domi
n⁹ wilhelmus parisieñ vl·pte sum
me sue de vniūso satis pbabilit'·p
terea certū ē exorcismi iuē de aliq̄s fi
deles in vsū habuisse·vn̄ Actu·xix·
de septē refert' Sup q̄ dt mgr' i hi
storia licet p exorcismos salomoīs
eieceriñt·ñ tñ absq̄ laboē multo sed
q̄busdā herbis ꝛ gēmis adhibitis
vt tradat Josephus·h ibi Vez ꝙ p̄
noīata ñ directe de sui nā aduocāt·
l' ɔpellūt demoēs vicȝ verba·herbe ꝛ
petre vt dicit s·Thō·in·iiij·di·vn·
arti·vl·Nō est mirūt credendum aliq̄
bꝫ virtutibꝫ corpalibꝫ demoēs sub
iacere·Vō ñ cogūtur inuocacōibꝫ
ꝛ factis q̄busdam maleficiis nisi in
quantū p hoc fedus cū eis init' fm
ꝙ dicit' ysaie·xxviij·pausimus fed⁹
cū morte ꝛ cū inferno fecim⁹ pactū
ꝛ illud Job·xl·An extrahē poteris·
leuiatā hamo ꝛ sequēcia sic finalit'
expoīt' fm Thō·d· Si quis recōsid
rat oīa p̄missa videt' ptinē ad p̄sup
cōez nigromāticoꝝ ɔsutādā qui ni
tūtur cū demoībꝫ pactum inire·ac
eos sibi subicere vel qualit' cūqȝ ɔstrī
gē·Onūso ergo ꝙ hō ñ pōt vllomodo
sua v̄tute dyabolum supare·q̄d ex
oībꝫ p̄missis ɔcludit dicens ꝛ subdes
Pone sup eū manū tuā·subaudi si
potes quasi dicēt nullomō tua vir
tute potes Superatur tamen v̄tute
diuina·vñ subdit Memēto belli·q̄
scȝ ego contra eum pugno Hec de
Tho·Vnde eciam postea capi·xli·
dicitur·Non est potestas super terā
q̄ ei cōpetur Super quo idem p h
inquit signatur ꝙ nulla virtus cor
poralis potest adequai potestati de
monis · q̄ est potestas spiritualis
nature ꝛ sequitur ¶ Qui factus est
vt nullum timeret Dyabolus enim
ex ordinacōne sue nature in qua fa
ctus est a deo vt nec hominem time
at nec aliquam creaturam corpora
lem Hec de Thō·Indirecte autem
quodammodo demone obsessus po
test virtute melodie vel herbe vl' cor
poralis rei sibi a naturali proprieta
te inexistente cerebrum vel ptez cor
poris lesi a demone sanare vel redu
cere vt tollerabilius habeat ·vt te
net dominus Albertus Luce·ix·ꝛ in
cola·de lira·p̄·Reg·xvi·ꝛ doctores
ibidem· Nec omnino certum est de
mones aliq̄s ñ in penā in ptāte eoꝝ
impediri q̄ igne corpali cruciāt' et
scōꝝ oroībꝫ Certū eciā est eos p̄sat'
reb⁹ si in laude dei l' scōꝝ assumūt'
l' cū inuocacōne diuina ꝛ btōꝝ sepe
cruciari vt in multis legendis sanc
toꝝ Patet preterea q̄d his mai⁹ ē
tenet paulus burgeñ in addicōni
bus sup p̄·reg·xvi·hanc ɔclusionē
vicȝ Non solum concedendum vide
tur ꝙ aliqua sensibilia possunt af
flicti a demonibus leuius ferre vt
scȝ Nicolaus de lira tenet ¶ Sed ꝙ

eciam p sensibilia aliq̄ a demonib⁹
afflicti possunt totalit liberari ·qđ
probatur per eandem rōem quam
Nicolaus adducit Nam cum demo
nes non possūt mateiam corporalē
ꝑm suam volūtatem transmutare ꝫ
mediantibus actiuis q̄litatibus q̄
disponunt mateiam ad suscipiēđ
actōez afflictiuam in corporibꝫ ab
ei s obsessis vt Nicola⁹ dic· Eadē r
cōe p aliquam rē sēsibilē pōt cari
disposicō in corpe huāno p quam
nō fit aptū ad suscipiēdū actōnem
demonis· vbi gracia Nā mania ē
maxime dispositia ad alienacionē
mētis ꝑm medicos ⁊ p consequens
ad suscipiēdū afflictōem demoiacā
Que quidē mania passio sicut pt
alleuiari per sēsibilia medicamina
sic ⁊ penit⁹ curari ⁊ p ɔn̄s curata es
set talis disposicō in corpe huāno
ad suscipiēdū afflictionem dmonū
correspōdentem tali disposicōni et
sic recedet penitus afflictō demois
actiua recedente passiua in possesso
Idem pt dici de iecore piscis· Tho
bie Idem de melodia dauid·· rōne
cuius licet primo refocillaret saul
⁊ leuius haberet tn̄ tōlit expulsus
fuit p eā· Vn̄ dicit littera recedebat
ab eo spiritus malignus· Nec con
sonum est littere dicē qꝫ hoc fiebat
ex merito dauid seu p oraciones ei⁹
qꝛ non est verisimile qꝫ hoc scriptu
ra taceret· cum esset i laudem dauit
notabiliter de q̄ tn̄ nullam mēcōnē
facit Hec de pau· Decid⁹ vero mo
quo demones possident homines est
grauissimus de quo· Cassianus col
la abba· sereni pma dicit Illi sunt
vere miseri ac miserabiles iudican
di qui cū se viciis criminib⁹ fla
gicijsqꝫ ɔtaminēt n̄ solū nullū i eis
visibilit signum dyabolice supple
cōnis ostēdit ·sed ne aliqua qdem
opib⁹ eoꝝ ɔdigna tēptacō nec vl
lum flagellū correpcōnis infertur
Non enim merentur celerem tpis
istius expeditam qꝫ medicinam· qꝛ
duricia ⁊ impenitens cor penam vi
te presentis excedens thesaurisant
sibiipsis iram ⁊ in dignacionem in
die ire ⁊ reuelacōnis iusti iudicij dei
In quo vermes eorum non morie
tur ⁊ ignis eorum non extinguetur
Et iterum idem Cassianus operācō
corporalem obsessionem et anime
per peccatū paulo ātea dicit Mul
to grauius inquit constat illos ve
hemenciusqꝫ vexari qui cum corpor
liter ab ipsis supplere minime vid
antur· animo tamen perniciosius po
ssidentur eorum scilicet vicijs vl vo
luptatibus in voluti secūdum apl'i
namqꝫ sentēciam A quo quis supe
ratur eius seruus efficitur nisi qꝫ in
hoc isti desperacius egrotant qꝫ cū
sint eorum in ancipia nec impugn̄
ri se ab ill' nec dn̄atum eoꝝ ferre co
gnoscunt·· ¶ Tercius modus
possessionis non est verus nec pro
prius sed tantum putatiuus quo

q̄dam aut ex temptacōe meā demo
nis aut ex vicio corporee complexio
nis sese possessos existimant. ¶Noui
in ciuitate ¶Nurēbgēsi quandam iu
uenem de diciorib9 et maioribus
honestam dominam in matrimonij
lege sub viro constitutam. Hec per
quatuor circiter annos se sola ꝯscia
et quadam deuota sibi famula pu
tabat omnino se esse possessam a d̄
mone. Et quia se notari timuit ⁊ na
tos quos habuit se ꝑderet apud
semetipsā tabescē cepit corpore tā
grauit̄ vt nec pueri quos habebat
pulchros nec mariti admodum ꝓ
bi presencia neq3 amicorum vel epu
larum quarumcumq3 delitie eam
letificare valerent veni ego ad locū
predicte ciuitat̄ ⁊ quia mei noticiā
habuit. ideo in porta conuent9 me
de anime salute ⁊ de alijs consulere
cepit Cumq3 int̄ mea verba demo
nem nescio quo casu nominarem
diuertere cepit femina a me caute
caput vt faceto more saliuam eice
ret. Ex fantasijs enim preterit̄ q̄ci
ens nomen demonis nominari au
dierat. horruit ei9 animus ex ꝯt̄cta
assuetudīe. Post quedam igitur
verba cum in gestu femine timorē
eius quem celauerat agnouisset si
bi dixi domina si mihi veritatem fa
teri volueritis: secretam vestram tēp
tacionem quam celatis indicabo ..
que respondit ammirando Ita faci
am si veritatem dixeritis..tunc ego
Vos putatis vos esse possessam De
quo stupens respondit. veritas est
tū mea grandis dudum tristitia ex
titit et durat hodie Visa itaq3 condi
cione femine et auditis sui timoris
circumstancijs: sibi dixi. Beati es
tote. possessa non estis. Sed autē tē
ptatio est aut manie naturalis pas
sio .Quo audito cepit gaudere et
melius dietim habere.. Multoq3
tempore postea viuebat alacriter ⁊
honeste. ¶ tempore quo in wienen
si steti studio: fuit ibidē ciuis vn9 vx
orī9 de meliori ciuitatensium prosa
pia mihi multisq3 notus. Hic ī for
ma strepitus cuiusdam secularis
iudicij caucionem quandam litteri
toriam produxit in medium insci
us vt multis videbatur que opposi
ta solis radijs quibusdam videbat̄
per rasuram falsificata. ¶ .Super
quo postmodum clam auisatus co
ram amicis quia probus et fidedig
nus semper extiterat satis erubuit
et se die noctuq3 perpetue infamie
maculam contraxisse suspicabatur.
nec super hoc consolacionem cuius
cumq3 recepit ¶ Ductus igitur ad
examen in medicinis expertorum.
adesse iuueni viderunt infirmitatē
scilicet manie. ¶ Vnde postquā
multa sibi adhibita essent remedia
nec q̄uicquam adiuuarent suase
runt caute medici multum pruden
ter et catholice vt sacrementalem
confessionēm faceret et eucaristie

sacramentū recipet ⁊ se p omnia di
sponeret ac si mori vellet· ne ex ma
nia futurā impsuasibilis fiē talib⁹
moriēdo: putaretur a demone posses
sus ⁊ factum est ita ¶ Nam paulo
post sibi incidit φ mortuus eēt· ⁊
φ mortui nec comedūt nec bibūt
nec alia oīa viuis faciunt ita ne cis
te facere vlla psuasione voluit vñ tā
dem mera fame interijt nec iuuabat
remedium quo quidam se mortu-
um fingens ⁊ comedēs similem· vt
fertur aliqñ sanauerat maniacum
Vidi alium nō de infimis in ciuita
te Coloniensi viꝝ litratū ⁊ diuitē ac
multū honoratum: De cuius ore au
diui φ quadā vice periculose infirꝰ
batur: ⁊ iam lecto decumbenti vbi
cūqꝫ se inspexit sibi apparebat: φ
ipē duo homines eēt de quo stupens
⁊ an dormiret vel amens eēt ambi-
gere cepit: deīde ꝯcludēs φ hꝰ impos
sibile eēt ne ab alijs vsu rōnis priua
tus eē videretur: clam vocauit me
dicum corporis: q̄ maniam adeē cō
spiciens ꝯfortabat infirmum bona
spe ⁊ animum euadendi dedit dum
modo diuinū sacramētū recipet Quo
facto de die in diem cōualescebat in
firmus ⁊ cum grārum actōne recedē
te infirmitate abcessit etiam ⁊ mai
acā passio: quā se habuisse postmō
dum fere cunctis celauerat quosqꝫ
me corā audiuit φ infirmitas hꝰ na
turalis eēt In ciuitate alia noticiaꝫ
alteri⁹ magni ⁊ diuitis atqꝫ probi
viri habui qui licet eēt ditissimus ⁊
ꝑpetuis multis possessionibꝫ redi
tuatus ⁊ vir magni cōsilij· tñ time
re cepit· φ tandem eum mendicare
oporteret cū tñ oīm iudicio tātarum
eēt diuiciarū hō ⁊ ꝑuis redditibus
vt ad comedendum argētū satis ha
beret si vellet· p̄fata igitur mania t
ritus supra modum grauabatur nec
vlla psuasione sibi ista a suo remo
ueri poterat capite ⁊ ita catholice fiē
nota tamen vita functus tandeꝫ Ha
buit protunc filium iam adultum·
nouiter traditum nuptui Qui noui
ter simili vexatus mania grauius
eam in p̄fata materia φ pōt habere
fertur ¶ Piger Si ista passio quā
tu ex medicoꝝ libris maniā vocas
ymaginacōes tā firmiter solidat ī m
te hoīs· vt in ptāte libri arbitrij nō
sit eas deponē Quale rmediū adhi
bēdum est talibus quero The· Me
dicoꝝ interest taliꝰ modi daē rme
qui q̄de sepissime salubria leguntur
inuenisse antidota In dyocesi bam
bergensi aliqñ fui vocatus ad dom
cuiusdā mechanici satis infirmi q̄
de anime sue salute totaliter despeā
te loquebatur· ⁊ crebro arma vt
ipse seipsum pimeret solicite quesi
erat· ¶ Dyasi quantum occurrit
de sacre scripture passibus viro p̄
fato mechanico vicꝫ maniaco vt ve
re dolens de peccatis suis veniaꝫ se
a deo plene consecuturum firmiter
speraret· sed nihil profeci peccatuꝫ

enimquoddam satis modicum ip
se allegabat se fecisse necnon in ge
minasse ⁊ idcirco se putabat atꝫ dix
it non posse saluari. Insteti autem
acrius replicando maiores peccato
res fore graciam consecutos Verū
tn̄ ille verba mea explodit dicendo
Domine expiencie credo ¶ Nā actu vi
deo ad inferni baratra ⁊ exinde ver
sus me flammans terribilit̄ aduo
lare ꝯspicio Tūc suasi vt medic⁹ ad
uocaret̄. ⁊ remedia dormiēti l' alia
necc̄aria ſm̄ medici ꝯsilium applica
rentur et recessi Sequēte die rediȷ
⁊ vt antea de spē⁹ venie ꝑsuadebā
Ait ille: putatis ne me veniā pecca
torum posse consequi Ry letus ꝯfic
Dormierat ei ⁊ ꝑ medicinalia melā
colia tepuerat. Vn̄ q2 iā dubitauit
aīme quior fact⁹ ad spē venie facili
ter reductus eē videbat̄ Piger For
tassis hiȷ qui cōtra fidei articulos n̄
nūq̄ꝑ inq̄sitoēs heretice prauitat̄
repiunt̄ dum tali mania laborāt pas
sione ⁊ ista ignorātes tales stati se
culari tradū brachio v' cremāt̄ ꝑca
pitāt̄ nimis Theologus: Fieri pōt
ꝑ incautos inq̄sitoēs prout tāgis:
⁊ fortassis ita factū fuissꝫ cū isto sac
dote vngarico de q̄ s̄. li. iij. ca. x. t' re
tuli: n̄ magna lr̄ātoꝝ prudentia h⁹
ꝑuenisset: q̄ꝓbrē ꝓbandi sūt spūs
an ex deo sint l' ab infirmitate vel a
maligtate demoīs vel a malicia ꝑti
nacitat̄ Tpus in hiȷs locis ⁊ ꝑsua
sioēs salubēs atqꝫ ꝯsideracōēs pru

dētes dande sunt ab hiȷs q̄ tales cu
rare habent. ne quid de cōtingētib⁹
obmittatur. vbi nō mō d' salute coꝛ
poꝝ ſꝫ de ꝑiculo aīaꝝ ꝑpetuo agit̄.
Preterea: Noui quēdam in artib⁹
⁊ in sacra pagina ꝓfessorē excellen
tem pluimū qui ꝑmi cepit ymagi
nacōe grauissima ⁊ mania de inter
ficiendo se cum ꝓꝓo cultro De q̄ eru
buit valde se manifestaē nec tn̄ po
terat fantasiam ammouere: venit tā
dem ad me occulte. fleuit vberti et
remedium petiuit. cui expurgacōeꝫ
cōscie ꝑ sacramētalem cōfessionem
primum certis de causꝭ suasi aggre
di quā ⁊ fecit: nec liberatus est q2
iudicō medici corꝑalis maniaꝫ pa
ciebatur Vn̄ aliqn̄ idē maniacus q̄
in aliis magne prudētie fuit mihi
flendo dixit Mirabile mq̄t negoci
um Ego me vti rōne experior. ⁊ scio
me eē ꝯdictione liberꝝ. nec valeo is
tā fantasiam de me necando cumto
ta animi libertate deponē Talibus
sepe opus est longe pl⁹ medico cor
poris q̄ꝑ anime

Explicit quintus ac totus formica
riȷ liber iuxta edificacōem fratris
Johannis Nyder sacre theologie
ꝓfessoris eximiȷ q̄ vitā tempoē cō
ciliȷ ꝯstanciēs Basiliēsqꝫ duxit in
humanis feliciter. :. :

.:.

Edward Pennington dedit.
3/30/21.

